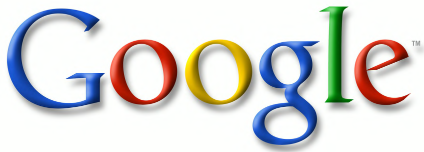

ARCHIV ČESKÝ

ČILI

STARÉ PÍSEMNÉ PAMÁTKY

ČESKÉ I MORAWSKÉ.

Z ARCHIVŮW DOMÁCÍCH I CIZÍCH

SEBRAL A WYDAL

FRANTIŠEK PALACKÝ,

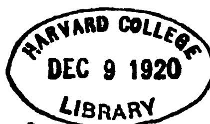
ČESTNÝ DOKTOR FILOSOFIE A PRÁW NA WYSOKÝCH ŠKOLÁCH PRAŽSKÝCH, HISTORIOGRAF KRÁLOWSTWÍ ČESKÉHO, POSLANEC NA ČESKÉM SNĚMU ZEMSKÉM, DOŽIWOTNÍ RADA ŘÍŠSKÝ A AUD SNĚMOWNY PANSKÉ W RAKAUSÍCH, SKUTEČNÝ AUD CÍS. AKADEMIE NAUK WE WÍDNI, ŘÁDNÝ AUD A STARŠÍ KRÁL. ČESKÉ SPOLEČNOSTI NAUK, WÝBOR SPOLEČNOSTI MUSEJNÍ A SBORU PRO NÁRODNÍ DIWADLO, ČESTNÝ MĚŠŤAN A OBECNÍ STARŠÍ MĚSTA PRAHY, ČESTNÝ SETNÍK WŠECH BRANNÝCH SBORŮW MĚŠŤANSKÝCH TĚHOŽ MĚSTA, ČESTNÝ MĚŠŤAN A SAUSED WÍCE NEŽ TISÍCERA MĚST I OBCÍ WESNICKÝCH WE KRÁLOWSTWÍ ČESKÉM A MARKRABSTWÍ MORAWSKÉM, ČESTNÝ PŘÍSEDÍCÍ STOLIC ŽUPNÍCH KŘÍŽEWECKÉ A POŽEŽSKÉ W CHORWASTKU A SLAWONSKU, ČESTNÝ AUD CÍSAŘSKÝCH UNIVERSIT PETROHRADSKÉ A CHARKOWSKÉ W RUSÍCH, TÉŽ CÍS. RUSKÉ SPOLEČNOSTI HISTORIE A STAROŽITNOSTÍ W MOSKWĚ, HORNOLUŽICKÉ SPOLEČNOSTI NAUK WE ZHOŘELCI, HISTORICKÝCH SPOLKŮW W ZÁHŘEBU A LUBLANI, I HISTORICKO-STATISTICKÉ SEKCE C. K. MORAWSKO-SLEZSKÉ SPOLEČNOSTI W BRNĚ, PŘESPOLNÍ AUD KRÁL. BAWORSKÉ AKADEMIE NAUK WE MNICHOWĚ, DOPISUJÍCÍ AUD KRÁL. PRUSKÉ AKADEMIE NAUK W BERLÍNĚ, KRÁL. SPOLEČNOSTI NAUK W GÖTTINKU, KRÁL. UHERSKÉ UČENÉ SPOLEČNOSTI W PEŠTI A POLSKÉ W KRAKOWĚ, ŘÁDNÝ AUD KRAL. DÁNSKÉ SPOLEČNOSTI PRO SEWERNÍ STAROŽITNOSTI W KODANI, UČENÉHO WÝBORU GERMANSKÉHO MUSEUM W NORMBERKU, AUD KRÁL. PRUSKÉ JEDNOTY PRO HISTORII BRANDENBURSKA, SLEZSKÉ SPOLEČNOSTI PRO WLASTENSKAU OSWĚTU WE WRATISLAWI A HISTORICKÉ JEDNOTY DARMŠTATSKÉ A T. D.

DÍL PÁTÝ.

W PRAZE.

W KOMMISSÍ U KNIHKUPCE FRIDRICHA TEMPSKÉHO.

1862.

TISK C. K. DWORNI TISKARNY SYNŮ BOHUMILA HAASE.

Swolením a nákladem weleslawného Wýboru zemského w králowstwí Českém bude se pokračowati zase we wydáwání tohoto „Archivu českého,“ kteréžto počawši r. 1840, potom po ukončení čtwrtého dílu a swazku dwadcátého r. 1849 zastaweno bylo.

Wydawateli na tom záleží, aby listiny wšelikého druhu původně českým jazykem sepsané, pokud wůbec slauží k objasnění dějin národa našeho, aspoň z nejstarší doby až po r. 1526, wyšly na swětlo w největší co možná auplnosti. Při welikém jejich množstwí nelze owšem podati wšech w celém jejich obsahu a znění. Protož staráno se jen o wýbor z nich, a méně potřebné neb méně důležité podáwají se we krátkém toliko wýtahu, we kterémž obrácen zřetel zwláštní na starý rodopis a místopis wlasti naší. Naproti tomu wěnowáno tím wíce pozoru a péče písemnostem, ze kterýchž nabýwají swětla wšeliké poměry práwní a odwěké proměny jejich w národu našem.

Ostatně celá wnitřní i zewnitřní auprawa díla tohoto má zůstati tatáž, která byla od počátku.

W Praze, 21 prosince 1861.

Wydawatel.

D. XI.

ZŘÍZENÍ ZEMSKÉ KRÁLOWSTWÍ ČESKEHO

za krále Wladislawa r. 1500 wydané.

Zřízení zemské r. 1500 jest jedna z nejskwělejších a nejdůležitějších památek kralowání Wladislawa II w Čechách (1471—1516). Po zmařeném někdy úsilí krále Wáclawa II i císaře Karla IV bylot ono prwní zdařilý pokus prawého zákonníka českého, a wynikajíc nad příbuzné téhož wěku díla Stibora z Cimburka w Morawě (1481) i Štěpana Verböciho w Uhřích (1514), jak základní ideí a ústrojím, tak i auplností prowedení swého, stalo se wzorem, dle kteréhož později strojena býwala wšecka zřízení zemská netoliko w Čechách, ale i w jiných zemích sausedních. Hlawní jeho známka wyswitá z toho, že w něm newyprawuje ani rozumuje nižádná osoba o tom, co w Čechách bylo za práwo, ale že podáwají se zákonowé, nařízení a nálezowé sami w původním swém znění, tak jak zapsáni byli w deskách zemských, tomto skladě odwěkém českého práwa i jeho přisluhowání, a že sestaweni jsau do systematického pořádku. Skladateli potřebí bylo netoliko důkladné známosti weškerého obsahu desk zemských, ale i ducha ustrojiwého čili daru organisatorského, aby utwořil celek zdárný a zpráwný.

W úwodu čili we předmluwě prawí se, že práce ta swěřena byla dwěma pánům ze Sternberka, Petrowi na Léštně i Zdeňkowi na Zbiroze, a wládykowi Albrechtowi Rendlowi z Aušawy. Ale ačkoli zwláště pan Petr Holický ze Šternberka, (syn Petra již 1454 zemřelého z paní Anny ze Šwarcenberka, i wnuk slawně známého p. Alše († 1455), wlastence w bojích husitských proslulého), dokazowal newšední spůsobilost we wedení wěcí zemských, jakož pak i jmenowán potom 1507 nejwyšším sudím, 1510 nejw. komorníkem králowstwí Českého, we kterémž auřadě i 1514 zemřel; pan Zdeněk pak, (bratr Ladislawa, nejw. kancléře 1510—1521, syn Jaroslawa † 1492 a wnuk Zdeňka † 1476,) také často se připomíná w jednáních a saudech zemských swého wěku: wšak nelze owšem pochybowati, že hlawní o dílo to péče i zásluha byla wždy při Albrechtowi Rendlowi z Au-

šawy, tehdáž r. 1498—1509 prokuratoru králowském, potom 1509—1510 nejw. písaři zemském, posléze 1515—1516 podkomořím král. Českého. Muž tento uznáwán byl od přátel i nepřátel za přední politickau kapacitu wěku swého w Čechách, a nepřestáwaje ani na okamžení býti nejoddanějším a spolu wždy nezištným radau krále swého, prowozowal působení téměř rozhodné we welikých oněch rozmiškách stawowských, které značily wěk Jagellonský u nás, a to wíce přewahau ducha i známostí, nežli mocí postawení swého. Známo jest, že (jakož mu to prospěch králůw kázati se zdál) propůjčowal se s počátku wíce ku prospěchu šlechty, později (tuším od r. 1510) wíce ku prospěchu stawu městského; a tudíž protiwníci jeho, nejprw měšťané, potom šlechtici, agitowali proti němu tím náružiwěji, čím wíce jim bylo se obáwati důwodůw od něho wedených; tak že rozkřičowali jej za práwnického sofistu, a slowo „Rendlowání" stalo se w Čechách asi tím, čím až podnes sluje „Macchiavellismus" welikého jeho wrstewníka we Florencii. Také známo jest, že staw městský ze zřízení zemského r. 1500, kterémuž potupně jen „práwa Rendlowa" spílal, bral sobě hlawní příčinu ke mnoholetým oněm rozbrojům, kteří teprw smluwau Swatowáclawskau r. 1517 stíží urownáni jsau. A wšak důkladný obraz wšech těchto poměrůw a půtek jest úlohau prawého a nestranného dějepisu: zde nedoložíme wíce, nežli že wládycký rod Rendlůw z Aušawy znám byl již za wěku krále Wáclawa w Čechách, a že po smrti krále Wladislawa (1516) pan Albrecht ustaupil téměř cele s politického jewiště, i panowaw některý čas na Roztokách a nebyw nikdy marnotratným, po smrti swé 9 září 1522 nepozůstawil hojným synům swým než dosti skrowný statek Myšlín w Kauřimsku, kterýž tuším sám byl zdědil po předcích swých.

Překladatel díla jeho do latiny byl Rodrich Daubrawský z Daubrawy, doktor obojích práw a řečník při zemském saudu w Praze, známý zwláště z pochwalných psaní od pana Bohuslawa Hasišteinského z Lobkowic k němu a o něm daných. Byw horliwým katolíkem, nabyl téměř sedmiletým přebýwáním w Italii, tuším w Bononii, hojné učenosti; odtud wrátiw se do Čech, wyučowal několik mladých šlechticůw latině, a již 1500 připsal dílo swé de componendis epistolis témuž p. Bohuslawowi, 1501 latinskau báseň (prosaickau) o Wlastě králi Wladislawowi; později teprw zdá se, že oddal se cele na práwnictwí. Přátelé tehdáž očekáwali, že stane se welikým oprawcem literatury, owšem latinské, we wlasti naší, ale skutek neosprawedlnil naděje té: neb mimo přítomný překlad, o kterémž již Fabricius a Possevinus jakauž takauž známost měli, a kterýž r. 1527 podán jest nowě zwolenému králi Ferdinandowi I jako na přiwítání w Čechách, též mimo tištěné r. 1525 Annotationes in epistolam D. Pauli ad Galatas, w nichž i proti Lutherowi polemisowal, newí se o nižádném znamenitém díle, ježtoby slaužil byl později, ačkoli umřel teprw 3 srpna 1548 w Praze, kdež i w kostele S. Jakuba pochowán jest. Ohled při tom pro nás nejdůležitější jest ten, že byl skutečným praktickým práwníkem a měl také dostatečnau známost práwa římského: to zajisté ručí, že rozuměw dokonale i wěcem i jazykům, o kteréž mu činiti bylo, nad jiné powolán byl pokusiti se o wěrný a zpráwný překlad prwního zákonníka českého.

Obsah překladu nesrownáwá se cele s originalem r. 1500 wydaným, podáwaje na mnohých místech interpolace a dodatky, (ku př. čísla 3, 20, 24, 26, 33, 35 atd.), na jiných zase mezery a nedostatky, (ku př. o přísahách w kapli mezi č. 219 a 220) — i nelze toho wykládati z nějaké snad překladatelowy libowůle, powážíli se, že wětší díl dodatkůw těch nachází se doslowně také w pozdějších zřízeních zemských, ku př. r. 1530, 1550, 1564 atd. Wědauce tedy, že ku př. nálezem sněmowním ještě 2 máje 1522 nařízena byla kommisse zwláštní „k naprawowání práw," do níž jmenowáno z každého stawu, panského, rytířského i městského po 14 osobách: nemůžeme nedomýšleti se, že mezi 1500 a 1527 wyšlo několikero „naprawených" wydání zákonníka od r. 1500, a že dr. Daubrawský předložil králi Ferdinandowi překlad wydání posledního, kteréž asi od dotčené kommisse r. 1522 způsobeno bylo, ačkoli za našeho wěku newí se již o žádném jeho exempláru. Owšem kdokoli srowná podrobně oba texty mezi sebau, přeswědčí se, že latinský podáwá recensi nowě ustrojenau i dokonalejší, ana značí pokrok wěcný w zákonodárstwí českém. My zde přídawky její klademe drobnějším písmem, wybrawše text jejich český tu z wydání r. 1530, tu z exemplaru musejního od r. 1500, ku kterémuž na konci jeho písmem starým a téměř sauwěkým připsány jsau.

Exemplary wydání českého, jichž nám užíwati bylo, musejní a knížat Lobkowských w Praze, neliší se od sebe nežli prwním listem toliko, a na něm wariantau owšem důležitau, kterauž podáwáme na swém místě. Latinský text bereme celý z rukopisu c. k. wídeňské dworské bibliotheky pod číslem 3269, (někdy juris civilis 273) we 4, listůw 180, jenž jest prawý original od překladatele králi Ferdinandowi I r. 1527 podaný, jakož dokazují slowa zewnitř na deštkách od knihaře w samých uncialkách wtištěná: Serenissimo. nec. non. et. potentissimo. principi: domino. domino. Ferdinando. dei. gracia. Bohemie. regi. infanti Hispaniarum: archiduci. Austrie. duci Burgundie ɔc. marchioni. Morauie ɔc. comiti. Tirolis. ɔc. domino. suo. graciosissimo: Rodericus. Dvbravvs. a Dubrawa. S. D. anno. dni. M. D. XX. VII. Zachowali sme wěrně prawopis překladatelůw, nedowolíwše si změny leda w interpunkcí a we wynecháwání majuskulí, kde jich netřeba, — obé jen ohledem na čtenářowo pohodlí.

Dále přidáwáme w textu českém, jen kde se uwodí kwaterny starých r. 1541 zhořelých desk zemských, ona léta, do kterých asi padají ony kwaterny a zákonowé w nich obsažení, pokud totiž dle jiných zachowaných zápisůw o tom domýšleti se lze.

Rod. Daubrawského přípis ku králi Ferdinandowi.

Serenissimo nec non et potentissimo principi domino domino Ferdinando dei gratia Boemie regi, infanti Hispaniarum, archiduci Austrie, duci Burgundie etc. marchioni Morauie etc. comiti Tirolis etc. domino suo gratiosissimo: Rodericus Dubrauus a Dubraua S. D.

Qui contemplationem rerum naturalium, serenissime rex et domine, domine gratiosissime! qui et causarum cognitionem tenent, quid sit iusticia definiunt: aiunt esse perpetuam quandam constantemque uoluntatem, que ius suum unicuique tribuit. Iurisperiti dici hoc autumant de diuina iusticia, que sane in proximi dilectione completur, quem quidem ut nos met ipsos diligere conuenit; ea efficit, ne quorum nos odium tenet id alteri afferamus. Cuius laus tam excellens est et egregia, ut iusticie nomine omnis uirtus intelligatur, Aristotelesque dicat, complecti in se uirtutem omnem, qua procul dubio proxime ad deos acceditur. Vnde illud psalmographi: beati qui faciunt iusticiam, et Salomon in prouerbiis: in semita iusticie vita. Huius M. Tullius meminit et inquit: iusticia est, qua societas hominum inter ipsos et uite quasi communitas continetur. Et Vlpianus: iusticiam qui colit, boni et equi noticiam profitetur, equum ab iniquo, licitum ab illicito secernit. Nos dum proximis superioribus diebus aduersa fortuna et domesticis dissensionibus iactaremur laceraremurve, non nullorumque auaricia uastaremur, eam aridis faucibus sitiebamus admodum, eiusque in singulos dies eramus ardentissimi. Non tam igitur, rex inclitissime, claritate nominis aut principatu, non opibus aut potentia, quam illa ipsa iustitia, qua magnus ac preclarus es apud nostros, nec tam suffragiis procerum siue heroum, quam communi omnium consensu ac uoce in regem Boemie creatus es, ut iam cum illo sancto populo animo hilari atque leto uociferare nobis liceat: aduenisti desiderabilis; quod ipsum tue maiestati Christus opt. max. fortunet ac bene uertat. Cęterum hanc ipsam iustitiam, nisi quis iuris cognitionem teneat, iusti atque iniusti scientiam, que in iuris intelligentia consistit, habeat, non facile intelligi datur, quomodo quis depromere in omnes possit. Quum igitur regnum Boemie leges iuraque longe ab alijs diuersa habeat, non mihi est ui um fore alienum, ne tuam maiestatem illorum cognitio fugeret, illa de nostro sermone uulgari in latinum traduxisse, ut his cognitis, quasi gubernaculo salutari et felici tua maiestas ad regendam istam gentem ferocientem et superbientem utatur, simul et tuam ut maiestatem cum primis isto exili munere feliciter exciperem dominumque mihi futurum et gratiosum et beniuolum redderem. Non autem tua maiestas hic speret quitquam eloquentie Romane inesse, sed quandam indisertam et inornatam prudentiam; atque ut fides laboris mei constaret, neue unguem transuersum ut aiunt a recto abirem, pro meis uiribus elaboraui in hac tralatione, ut uerbum uerbo corresponderet, adeo quod etiam nonnunquam consulto et studiose barbaris et iurisconsultorum uoculis, prout res accidit, sim usus, ut exempli gratia dicam estimationem pro taxatione, litteras tuitionis pro executorialibus, contradicere pro prohibere, pignora capere pro pignorare, et id genus. Si igitur tua maiestas squallidam barbariem et incultam hic leget nonnunquam, minus mirari dignetur, necessario quia id fieri oportuit; est tamen opere precium tue maiestati hic regnanti ea ut ut sint cognoscere. Sed quandoquidem ista iura nostreque iste constitutiones tue maiestatis auctoritate abrogari plereque debeant, aut his aliquid derogari oporteat, noueque aut adiungende statuendeque sint, tue maiestati aliam huiusmodi operam accuraciorem offero atque promitto semper promptam atque paratam, tanquam domino suo gratiosissimo, cui me humillime totum trado, quidquid ipse sum atque commendo. Cristus optimus maximus tuam maiestatem nobis uelit esse quam maxime longeuam et felicissimam.

Ceterum si continget, quod causas latino sermone orabunt, et rursus in eadem verba boemice, futurum est, quod tam tua maiestas, quam etiam iudices et alienigene astantes causas intellecturi sint. Ex quo orandi modo aliud commodum nascetur, quod causidicorum longa et sepe inanis inutilisque loquacitas, qua unam causam ad integrum diem aut eo plus protrahebant, cessabit, et iudicibus equior erit labor diiudicandi et causas determinandi, tuaque serenissima maiestas sua auctoritate et omnes et maximas causas audiendo, et sentencias iudicum confirmare et ratificare poterit, ne demum cauillandi occasio cuiquam innascatur, tuam serenissimam maiestatem nihil a se, sed tantum prudencia consiliariorum res transigere.

Zřízení zemské králowstwí Českého.

Jura et constitutiones regni Boemie.

Úwod.

Léta božieho tisícieho pětistého: za najjasnějšieho kniežete a pána, pana Wladislawa Uherského a Českého krále ɔc. a markrabi Morawského ɔc. kterýž jest rozmnožitel pokoje, řádu a práw, sauduow a sprawedliwostí mezi wšemi swými poddanými, a skutečně to chtě a dokonce řiedě, aby bohatý i chudý pod Jeho Milostí pokoje a sauduow a sprawedlnosti mohl užiti, a k tomu aby se mohl každý wystřieci a wywarowati, kteréž pokuty jsú, kdožby pokoje a práw a sauduow a sprawedlnosti rušitel byl: ráčil jest JM' powolenie dáti pánuom a rytieřstwu w koruně České, aby swá práwa po wšech dskách (i privilegií na Karlšteině) *) wyhledali, a to w jedny kniehy wšecko sepsali; a to s pilností přehlednúc, aby wážili, práw swých aby přičinili nebo ujali, tak jakž od starodáwna bývało, a to aby w jedny kniehy složili; a ty kniehy aby tisknúti rozkázali, aby je mohl mieti bohatý nebo chudý, ktožby chtěl, aby se tiem uměli wšickni zprawiti a wystřéhati, aby žádný newěda neupadl w pokutu, pro kterúžby měl čest ztratiti aneb hrdlo a statek. Tu pak páni a rytieřstwo (toho času jakož se nahoře píše) na sněmu obecniem s pilností sú wážili, což w těchto knihách psáno stojí: najprwé, pročby měl člowěk čest ztratiti, hrdlo anebo statek; a potom sú to wážili, kterak jest saud zemský w swé moci a w swé sláwě od starodáwna i nynie držán byl, kterýmžto saudem najwětší řád a pokoj w zemi české zachowáwán byl. Protož páni a rytieřstwo, znamenajíc tiem saudem takowý základ řádu a pokoje, kázali sú wšecky wěci sepsati, kterakby měli bohatí i chudí při tom saudu se zprawiti, počnúc od puohonu až do žaloby, a po rozsúzení aneb po staném práwu, kterakby každý mohl swého dosáhnúti; a skrze by kohokoliwěk zlehčenie toho saudu přicházelo, skrze toho by řád a pokoj rušen byl.

Anno Domini MD. Serenissimo principe et domino domino Wladislao Vngarie et Boemie etc. Rege et marchione Moravie etc. regnante, qui et pacis, ritus et moris iurium, iudiciorum ac equitatis inter omnes suos subditos autor est, uolens id in effectu et finaliter ordinando, ut tam diues quam pauper sub sue maiestatis pace ac iudicijs equitate frui posset, insuper ut quisque, qui pacis iuris et iudiciorum ac equitatis turbator existeret, custodire se posset et cauere penas que hic insunt: sua maiestas suum consensum ad hoc baronibus et equestribus regni Boemie prebuit, ut iura sua per omnes tabulas regni inuestigarent, idque cum diligentia exquirentes perpenderent, eaque omnia ad unum librum curarent conscribi, iuraque sua ut possent et augere aut diminuere, ita ut ab antiquo fieri solebat; cum in unum librum congerent, ut etiam inprimi mandarent, ut tam diues quam pauper hunc librum habere posset, omnesque ut scirent se regere custodireque, ne quis ignoranter incideret in penam, ob quam et honorem suum aut uitam uel bona sua perdere posset. Tum igitur barones et equestres hoc anno supra commemorato in congregatione uniuersali diligenter ea, que in hoc libro conscripta sunt, examinarunt: inprimis ob quam rem deberet aliquis honorem, uitam aut bona perdere; dein quoque qualiter iudicium regni in sua auctoritate et maiestate ab antiquo usque nunc tentum et habitum est, quo quidem iudicio maxime ordo et pax in regno Boemie stabiliretur. Quocirca barones et equestres tale fundamentum ordinis boni et pacis hoc iudicio animaduertentes, mandarunt omnes res conscribere, quo pacto non tam (sic) diues quam pauper sciret, se circa illud iudicium regere, incipiendo a citatione usque ad querelam, et deinde a lata sentencia aut post contumaciam qualiter quisque id, quod suum

*) „I privilegií na Karlšteině" — dodatek ten čte se jen w exempláru tištěném, kterýž nachází se w bibliotéce knížat z Lobkowic w Praze.

A nato jsú znamenité pokuty dolepsané, kdež se jich každý wystřěhati muož. A také o saudu králowském komorniem, a o menšiem saudu zemském, o saudu dworském, a o saudu purkrabie Pražského: o těch wšech saudech jest s pilností zawřieno a wáženo, kterak se při nich každý zachowati má. A také jest s pilností zřiezeno a wáženo, kterak napřed panský staw při úřadech zemských a při saudech zachowán býti má; a potom staw rytieřský při úřadech zemských a při saudech zachowán býti má; a také Pražané a staw městský, pokud při swých městských saudech o městskú wěc zachowáni býti mají. A také jest zřiezeno o dskách kladenie a we dsky psánie a o zprávách, a o wedení práwa, a o wšech wěcech, což jest komu ke dskám potřebie, od čeho co placeno býti má od desk, jest to wše položeno zwláště. A pilně jest to wáženo, což se wdow a sirotkuow dotýče, kterakby ti k swým sprawedliwostem přicházeti měli. Také jest to s pilností wáženo od pánów i od rytieřstwa, i od Pražanuow i od měst swoleno, kteráby zřiezenost po zemi státi měla, pokudby se při poprawách jedni stawowé proti druhým zachowati měli; a zhúbciem a zločincuom aby mezi sebú miesta nedali. Jakož to pak wšecko w náleziech w těchto knihách psáno stojí, pokud se má při té wěci zachowáwáno býti. Páni (a) rytieřstwo, tyto kniehy k zřiezení a w pořád složenie a k tisknutí wydánie a zase přijetie a mezi lidmi rozdánie, poručili a swěřili sú toho Petrowi z Šternberka a na Lištni, a Zdeňkowi z Šternberkų a na Zbiroze, z pánuow, a Albrechtowi Rendlowi z Aušawy, prokuratorowi krále JM[u], z wládyk.

Jsú pak tištěny tyto kniehy w slawném městě starém Pražském, léta téhož jako swrchu psáno stojí; také i dotištěny jsú téhož léta w sobotu před swatú Máří Magdalenskú (18 července), a králowstwí krále JM[u] uherského desátého léta a českého třidcátého.

est, assequi posset; per quemcunque autem huius iudicij auctoritas diminueretur leuiorue fieret, ut cognoscerent, quod per illum ordo bonus et pax turbetur. Ob hoc igitur sunt pene insignes infra scripte, quas quisque tam facile cauere possit, constitute. Ac etiam de iudicio regio camere et de iudicio regni minori, de iudicio curie, de iudicio purgrauij Pragensis, de his omnibus iudicijs est diligenter conclusum ac perpensum, qualiter quisque in his se conseruare debeat. Insuper diligenter constitutum et perpensum est, quo pacto imprimis baronum ordo, itidem et ordo equestris circa regni officia et circa iudicia conseruari debeat; nec non ciues Pragenses statusque ciuitatum, quo usque circa suarum ciuitatum iudicia de rebus ciuitatem spectantibus conseruentur. Et etiam ordinatum de intabulatione et in tabulas prosriptione et de cautela euictionis, de executione iuris ac de singulis rebus, quid cuique apud tabulas opus sit, pro quo et quid cuique solui a tabulis debeat, sigillatim omne id exponitur. Diligenter quoque est hoc animaduersum, quod ad uiduas et orphanos attinet, qualiter ius suum assequi possent. Demum non minori diligentia consideratum est a baronibus et equestribus, a Pragensibus ac a ceteris ciuitatibus, et ad id consensum est, qualiter hec ordinatio in regno isto diu durare ualeret, in quantum ad iurisdictiones malefactorum attinet, quomodo ordines erga se inuicem habere debeant, atque predatoribus et malefactoribus locum inter se non permitterent, prout omne id in constitutionibus libri istius perscriptum est. Quocirca barones et equestres hunc librum ordinandum ordineque componendum et inprimi dandum et rursus recipiendum, ac inter homines distribuendum commiserunt et crediderunt Petro de Stenberga et in Lestna, et Zdenkoni de Stenberga et in Zbiroh ex baronibus, et Alberto Rendel de Aussaua, procuratori regie maiestatis, ex equestribus. Est autem liber iste impressus in celebri ciuitate antiqua Pragensi anno ut suprascriptum est, et finita impressio eodem anno est sabbato ante festum Marie Magdalene (18 Jul.) regnorum uero sue maiestatis Vngarie decimo et Boemie trigesimo.

ZŘÍZENÍ ZEMSKÉ.

1) Za práwo jest, kterak w saudu zemském sedají.

Najprwé král JM' má seděti na duostojenstwí stolice swé w saudu zemském; a mezi nohami JM[ti] najwyšší purkrabie Pražský, a po prawé ruce králowské pan z Rožmberka, kterýžby w saudě seděl, a podlé něho najwyšší hofmistr zemský; a trefiloliby se kdy, žeby zemský maršálek w saudu sedal, má sedati pod hofmistrem zemským. A na lewé straně králowské má seděti najwyšší komorník zemský, podlé něho najwyšší sudí zemský, a potom najwyšší kancléř zemský. A potom na obojie straně mají páni po létech sedati, jakož obecní nález w sobě to šíře ukazuje. A osm z wládyk, kteříž sedají w tom saudu, po každé straně po čtyřech, a také po starších sedati mají. A z wládyk z žádného kraje nemá wiece sedati nežli jeden w saudu zemském, než tito aby tak dosedali, jakž sú do téhož saudu wsazeni. Než kdyžby král JM' w saudu neseděl, aneb ráčil wstáti aneb odjíti, tehdy purkrabě Pražský na miestě JM[ti] seděti má.

CONSTITUTIONES REGNI.

1) De iure est, quo ordine in iudicio regni sedere debeant. Imprimis sua maiestas regia sedere debet in solio suo; ad pedes autem sue maiestatis supremus purgrauius Prágensis. A dextra regis dominus de Rosis, ille, cui in iudicio sedere ius est. Iuxta illum supremus magister curie regni; et si contingeret, quod marschalcus regni in iudicio hoc sederet, sedeat post magistrum curie regni. A sinistra uero regia sedere debet supremus camerarius regni; iuxta illum supremus iudex regni et supremus cancellarius regni. Demum in parte utraque debent alij domini iuxta etatem sedere, uti constitutio generalis latius id in se continet; et octo ex ordine equestri, qui etiam sedere debent in hoc iudicio in qualibet parte quattuor, etiam iuxta etatem. Sed ex equestri ordine non plures quam unus ex unaquaque regione sedere debeat in isto iudicio; istique uti ita assideant, quo ordine in hoc iudicio sint collocati. Ceterum si regia maiestas in isto iudicio non sederet, aut surgeret de iudicio aut abiret, tunc purgrauius Pragensis in loco sue maiestatis debet sedere.

O saudu.

2) We jmeno božie a trojice swaté nerozdielné. Amen.

Wladislaw z božie milosti král český, markrabě morawský, lucemburské a slezské knieže a lužický markrabě: známo činíme wšem, tak budúcím jako nynějším, že znamenawše některé ruoznice znamenité mezi pány a wládykami w králowstwí našem wzniklé, kteréžto za

De Judicio.

2) In nomine domini et indiuidue sancte trinitatis amen. Nos Wladislaus dei gratia rex Boemie, marchio Morauie, Lucenburgensis ac Slesie dux marchioque Lusacie: notum facimus uniuersis tam futuris quam presentibus, quod animaduertentes nonnullas dissensiones ingentes inter barones et equestres in regno nostro exortas, que tempore superiorum

2*

předkuow našich z dáwné chwíle, i také za nás (k) znamenité překážce jednánie obecného dobrého byly sú, a potomně k zkáze a ke zlému králowstwí tomuto takowá neswornost přijíti by mohla: i majíce péči ustawičnú o poddaných našich, a chtiece rádi, aby takowé neswornosti w dobrú jednotu uwedeny byly, kteréžby obecnému dobrému nynie i budaucně nepřekážely, s pomocí boží a s powolením wšech pánuow i také wládyk králowstwie našeho českého, tyto artikule dole psané ku prawému a celému konci jsme přiwedli, o kteréž na nás oboje strana mocně sú přestali, a nynie i budúcně za se i za swé budúcie nám sú přiřkli, že se tak podlé wyrčenie tohoto našeho bezewšeho přerušenie zachowati mají.

Najprwé co se osazenie saudu zemského dotýče a waynosuow panských a wládyckých nálezkuow, to takto wypowiedáme a na wěčné časy za práwo ustanowujeme: aby wždycky, kdyžby se koliwěk nám anebo budúcím našim králóm českým saud zemský osaditi událo, w takowém saudě aby byli napřed posazeni úředníci, kteříž z práwa při saudu zemském seděti mají, totižto najwyšší purkrabě Pražský, najwyšší komorník a najwyšší sudí králowstwie českého; a k tomu dwanáct osob z pánuow, mužuow k tomu hodných a na cti zachowalých, a k tomu osm osob z wládyk také hodných a na cti zachowalých, kteřížby od nás aneb od budúcích našich k takowému saudu wybráni byli. A kdyžby panský potaz a wládycký wynášen býti měl, tehdy k wynášení potazu najwyšší sudí králowstwie českého nynější i budúcí má kázati wstáti dwěma z pánuow a jednomu z wládyk; a tak ti třie spolu, kteří powoláni budú, panský a wládycký potaz wynesti mají. Wšak to wždycky

regum a longo tempore ac etiam nostris temporibus ad bonum publicum tractandum magno impedimento fuerunt, quodque in futuris temporibus in perniciem et in magnum malum regno huic talis dissensio euenire posset: habentes curam instantem pro subditis nostris, te cupientes huiusmodi dissensiones, que publico bono nunc et in futurum impedimento esse possunt, in bonam unitatem adducere, auxilio diuino ac cum consensu omnium baronum ac etiam equestrium regni nostri Boemie hosce articulos infra scriptos ad uerum et integrum finem deduximus, de quibus utraque pars nostro arbitrio plenarie permiserunt, et nunc et in futurum pro se et pro suis futuris nobis promiserunt ita iuxta edictum hoc nostrum sine omni controuersia sese conseruaturos.

Imprimis quod pertinet ad iudices regni locandos et ad relationem baronum et equestrium decretorum, in hunc modum edicimus et in perpetua tempora pro iure statuimus: ut semper et quandocunque nobis et futuris nostris regibus Boemie iudices regni locare contingeret, in huiusmodi iudicio ut essent imprimis locati officiales, qui de iure in regni iudicio sedere debeant, uidelicet supremus purgrauius Pragensis, supremus camerarius et supremus iudex regni Boemie; insuper et Xij uiri ex baronibus, uiris ad hoc munus dignis et honeste conseruatis, qui a nobis uel a futuris nostris ad huiusmodi iudicium eligantur. Et cum sententia baronum et equestrium efferri deberet, tunc ad relationem sententie supremus iudex regni Boemie presens et futurus debet precipere, ut surgant duo ex baronibus et unus ex equestribus, ut hi tres simul baronum et equestrium sententiam exponerent. Ceterum hoc semper tabulis sedulo obseruari debet, quod hi duo ex baronibus, et hic

dskami znamenitě zapsáno má býti, že tito dwa z pánuow a tento z wládyk, panský a wládycký potaz wynesli; tak aby po wěčné časy beze wšeho omýlenie znamenitě rozdiel byl mezi stawem panským a stawem wládyckým. Což se pak dotýče saudu dwora našeho u dworských desk, to také ustanowujem, aby dole psaným spůsobem wosazowán byl nynie i budúcně: a na tom saudu aby seděl na miestě našem najwyšší sudí dworu našeho po Čechách, pak k tomu páni, kteříž k tomu jmenowáni budú, podlé toho a s nimi aby seděli čtyřie z wládyk w témž saudu. A kdyžby panský a wládycký potaz wynešen býti měl, tehdy sudí dwora našeho nynější i budúcí má rozkázati dwěma z pánuow a jednomu z wládyk wstáti; a kterýmž káže, ti mají panský a wládycký potaz wynesti; a to také má znamenitě dskami zapsáno býti, že tito dwa z pánuow a tento z wládyk, panský a wládycký potaz wynesli, aby jedenkaždý bez omýlenie w swém stawu panském nebo wládyčiem oznámen byl.

Což se pak dotýče relaci a nebolito ~~posluow ke~~ dskám, to také za práwo nynie i po wěčné časy ustanowujem: že komužkoliwěk relaci my i budúcí naši králowé čeští poručieme, buď z pánuow neb z wládyk, ktožby byl naše rada přísežná, ten aby mohl poslem ke dskám býti zemským i také dworským; a relaci od úředníkuow desk obojích od takowého od nás poslaného má přijata býti beze wšie odpornosti. Wšak to také úředníci desk obojích s pilností opatrowati mají, ktobykoliwěk relaci ke dskám udělal, bylliby z stawu panského, aby to tak dskami znamenali: posel ke dskám tento z pánuow; pakliby byl z stawu wládyčieho, aby bylo zapsáno: posel ke dskám tento z wládyk. A protož my, Wladislaw král, znajíce že tito

ex equestribus baronum et equestrium sentenciam exposuerunt; ut in hunc modum perpetuis temporibus sine omni dubio clare discrimen foret inter statum baronum et statum equestrium, utque unusquisque in suo statu baronum aut equestrium specificaretur.

Quod autem ad relationem uel ad relatores tabularum attinet, hoc etiam pro iure nunc et in perpetuum statuimus, quod cuicunque relationem nos et futuri nostri reges Boemie committemus, sint ex baronibus aut ex equestribus, nostris consiliarijs iuratis, quod tunc is relator ad tabulas regni aut curie nostre esse potest, et relatio ab eodem a nobis misso ab officialibus utrarumque tabularum assumi sine omni contradictione debet (de his rebus, que ad nos spectant aut ad futuros reges spectabunt). Verum etiam officiales ambarum tabularum diligenter prouideant, quicumque relationem ad tabulas faciet, si is ex statu baronum fuerit, ut id tabulis inscriberent: relator tabularum iste ex baronibus; sin autem fuerit ex equestribus,

prostředkowé, kteréž sme my od dnešnieho dne po wěčné časy za práwo ustanowili, králowstwí našemu českému nejsú k ujmě ani žádnému zlehčení stawu panskému ani také wládyckému, ale že mohú nynie i budúcně k obecnému dobrému a k zachowání lásky a swornosti tomuto králowstwí slúžiti, tyto wšecky wěci swrchu psané listem tiemto naším utwrzujem, a pro wěčné časy za práwo ustanowujem; tak že strana žádná z pánuow ani z wládyk w takowém spuosobu přes toto naše zřiezenie na wiece se táhnúti, ani také strana straně toho ujímati nynie ani po wěčné časy nemá. Kteréhožto ustanowenie list jeden pod pečetí naší dali jsme pánóm a druhý wládykám, a pro wětší pewnost a wóli wšech pánuow i wládyk na obecniem sněmu králowstwie našeho kázali sme dskami zapsati toto naše zjednánie a ustanowenie. Dán na bradě Pražském, w středu po swatém Řehoři,*) léta božieho tisícieho čtyřstého osmdesátého sedmého, králowstwie našeho léta šestnáctého.

ut inscriberetur: relator tabularum iste ex equestribus. Quocirca nos Wladislaus rex considerantes, quod ista media, qualia nos ab hodierno tempore in perpetuum pro iure constituimus, regno nostro Boemie non sint ad diminutionem, neque ad dehonestamentum statui baronum aut equestrium, sed ut possent nunc et in futurum ad publicum commodum et ad conseruandam charitatem et concordiam huic regno deseruire, has omnes res supradictas literis presentibus confirmamus ratificamusque et in perpetuum pro iure constituimus, ita quod nulla pars neque baronum neque equestrium in tali modo ultra istam nostram constitutionem maiora affectare, neque etiam pars parti id diminuere nunc neque in perpetuum debet. Cuius quidem constitutionis literas unas sub nostro sigillo baronibus dedimus, alteras autem equestribus, ac pro maiori firmitudine cum consensu omnium baronum et equestrium in communi congregatione regni nostri iussimus in tabulis inscribi hoc nostrum decretum ac constitutionem. Date in arce Pragensi die Mercurij ante festum Georgii, anno domini Mccccclxxxvij, regni nostri anno XVj.

Tento majestát wložen jest we dsky z rozkázanie najjasnějšího kniežete a pána pana Wladislawa českého krále ꝛc. a s powolením pánuow a wládyk králowstwie českého, wšech jich s powolením a dobrú wolí. Poslowé ke dskám od krále JM[u] byli jsú Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwie českého, Puota z Rismberka a z Swihowa, najwyšší sudí králowstwie českého, z pánuow; a Jan z Raupowa, najwyšší písař králowstwie českého a hofmistr dworu

He litere intabulate sunt ex mandato serenissimi principis et domini domini Wladislai Boemie regis etc. et cum consensu baronum et equestrium regni Boemie omnium eorum eodem consensu et uno animo. Relatores tabularum a regia maiestate fuerunt Henricus de Noua domo, supremus camerarius regni Boemie, Puta de Ryzmberga et de Schwihoff, supremus iudex regni Boemie, ex baronibus; Johannes de Raupow, supremus notarius regni Boemie magisterque curie

*) W tištěném exempláři stojí datum „w středu před S. Jiřím," což dle swědectwí nejen originálu této listiny, chowaného podnes w korunním archivu českém, ale také ku př. Zřízení zemského saudu od r. 1550 a jiných, chyba jest, a nesrownáwá se s dalším datum, dle kteréhož list tento králowský „we středu po S. Řehoři" (14 března 1487) netoliko wydán, ale i hned také do desk zemských wložen jest. My jej dali také již w Archivu českém (IV, 518) otisknauti.

krále JM[ti] z wládyk; wyprawujíce nadepsané wěci, od jmenowaného pana krále k tomu jsúce zwláště wysláni. Stalo se w středu po sw. Řehoři. (III Andr. F. 8.)

3) Nalezli wuobec za práwo: že král JM[t] nemá na žádnú zemskú wěc obecní žádných relatoruow činiti; a by pak JM[t] komu to z rady JM[ti] poručiti ráčil, nemá té relací žádný k sobě přijíti; a úředníci desk té relací přijíti nemají. Pakliby tu relací přijali, buď co wepsali obecního bez relatoruow na to od země z obecného swolenie wyslaných z pánuow a z wládyk; a též žeby wymazali co obecného bez relatoruow na to ode wší země wyslaných, tak jakž se nahoře píše: tehdy ti úředníci mají hned beze wšie milosti na hrdlech trestáni býti, a ta relací tak zapsaná nemá žádné moci míti. Než budeli jmíti jaká relací zemská obecní ke dskám k úředníkuom učiněna býti, aby učiněna byla při přítomnosti wšech úředníkuow desk při dskách, kteřížby toho času tu byli. A relatorowé na to býti mají páni úředníci zemští, a z pánuow a z rytířstwa z každého stawu čtyři osoby mají k nim přidány býti. A jináč relací obecních potřeb zemských přijímána býti nemá, lečby kterého úředníka zemského z těch tří tu nebylo. *)

4) Nalezli za práwo: saud o suchých dnech adwentních má minúti, než puohonowé mají předse jíti a k nim žádný státi nemá, a ti puohonowé mají tepruw o suchých dnech postních wyswědčowáni býti. A ti puohonowé k suchým dnóm adwentním mají napřed před těmito puohony, kteříž od suchých dní adwentních k suchým dnuom postním, budú napřed wyhlášeni (sic). A páni o suchých dnech postních tři neděle pořád súditi mají, lečby při wiec nebylo; a to má tak na budúcie časy státi a trwati. **)

5) Nalezli wuobec za práwo: že páni mají w saud zemský ráno zasedati a súditi wedle starodáwnieho obyčeje.

regie maiestatis ex equestribus; exponentes res supradictas nomine jam dicti domini regis ad hoc specialiter missi. Actum est die Mercurii post festum Georgii.

3) Pro iure publico constitutum est: regia maiestas non debet in ulla re communi aut regni ullos relatores facere; et si sua maiestas hoc de consiliariis sue maiestatis committere dignaretur cuipiam, non debet tamen quisquam hanc relationem ad se suscipere. Sin uero quisquam huiusmodi relationem susciperet, aut aliquid, quod esset commune, proscriberetur sine relatoribus in hoc a regno communi consensu emissis ex baronibus et equestribus; vel etiam quod aliquid cancellarent quod commune esset, relatoribus in hoc a toto regno non transmissis, ita ut supra scriptum est: tunc hi officiales mox debent absque omni gratia capite plecti. Ceterum si foret aliqua relatio regni communis ad tabulas ad officiales facienda, relatores in hoc esse debent presentibus omnibus officialibus, qui illo tempore apud tabulas adessent; et domini officiales regni et ex baronibus et equestribus ex quolibet ordine quattuor debet (sic) illis adiungi. Et aliter relatio in generalibus negocijs regni suscipi non debet, nisi aliquis officialium regni ex his tribus tunc non esset presens.

4) Pro iure constitutum est: iudicium regni quattuor temporum in aduentu teneri non debet, attamen citationes suum progressum habere debent, sed ad illas tunc nemo debet comparere, illeque citationes primum in quattuor temporibus quadragesimalibus publicari solent. Verum ille citationes quatuor temporum aduentus imprimis debent ante citationes quadragesimales publicari. Et domini iudices iudicaturi causas nominare, quas pre se iudicandas accipere uelint, debent, et has omnes, quas nominabunt, diiudicare debent, et omnia contradicta.

5) Pro iure constitutum est: domini iudicium inchoent mane, horamque nominent, ad quam partes litigantes con-

*) Paragraf tento nečte se w exempláru 1500 tištěném, ale jen we psaných k němu přídawcích a w pozdějších wydáních, ku př. 1530 str. A. 4, 1550 lit. A. 36, 1564 A. 20: důkaz to, že teprw mezi r. 1500—1527 ustanowen a sepsán byl. Smysl jeho jest, že král sám o sobě nemůže a nemá ukládati obecných zákonůw zemských wůbec.

**) Dodatek rkp. „A páni kdyžby súditi chtěli, mají pře jmenowati, které před se wzíti chtí, a ty dosúditi wšecky, kteréž jmenowati budú, a wšecky odpory.“

W prwních Wáclawa Hindráka, B. 3. (= 1497.)

6) Nalezli wuobec za práwo: což se křikuow při saudu zemském dotýče, aby z zadu žádných křikuow nebylo; pakliby kto kdy křičel, má naň zawoláno býti jménem, nemluw tak welmi, jednau, druhé až do třetie. A křičelliby wždy přes to a mluwil, má do wěže wzat býti, a má den a noc seděti; pakliby nechtěl do wěže jíti, ale daj jednu kopu grošuow českých purkrabi hradu Pražského; a purkrabie má tu býti a wokřikowati aby mlčeli. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 3 (= 1497.)

7) Nalezli wuobec za práwo: což se dotýče cizozemcuow, kteříž k koruně nepřislušejí, aby wšickni před saudem zemským českým jazykem swé pře wedli sami skrze se, neb kohož sobě zjednati mohú. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 3. (= 1497.)

8) Nalezli wuobec za práwo: páni a wládyky na plném saudu na plném sněmě natom jsú zuostali a we dsky památné sú zapsati kázali: ktožby koli do šraňków wstúpil, když páni súdie, ježtoby nebyl zawolán aneb wedle strany newstúpil, ten každý aby jednu kopu grošuow českých dal purkrabi hradu Pražského. W památných T. 15. (= asi 1496.)

9) Nalezli za práwo páni na plném saudu wšem wuobec, a Petr z Michalowic a Petr ze Zwieřetic paňský potaz wynesli: aby již wiece žádný král český negleitowal, ani gleitowati mohl nižádného před saudem zemským. Panským saudem stalo se léta tisícieho čtyřstého šedesátého pátého (IV Mathiae E. 23). Též o tom w třetích Wáclawa R. 12 (= 1410).

10) Nalezli wuobec za práwo: najjasnějšie knieže a pán pan Wladislaw z

ueniant; judicareque debent iuxta antiquam consuetudinem.

6) Pro iure constitutum est: quod ad clamores circa iudicium attinet, ut retro in triclinio iudiciario nulli forent clamores; si uero quis clamorem ederet, debet ille admoneri nominatim: noli tam ualde loqui, primo, secundo usque tercio. Et si insuper adhuc clamaret et loqueretur, tunc is in turrim duci et diem unum et unam noctem ibi manere debet. Si uero in turrim ire recusaret, det attamen purgrauio arcis Pragensis unam sexagenam grossorum alborum. Et is purgrauius debet circa iudicium adesse et ut taceant admonere.

7) Pro iure constitutum est: ut alienigene, qui ad regnum non attinent, et hi etiam, qui attinent, omnes coram iudicio regni Boemico sermone suas causas agant, seu per semet, seu per alium, quem sibi possunt disponere.

8) Pro iure constitutum est: barones et equestres in pleno iudicio et in plena sinodo constituerunt et in tabulas memoriales proscribi mandauerunt: quicunque intra septa cum domini iudicarent non uocatus ingrederetur, et non ingrederetur cum aliqua parte litigantium, is quilibet unam sexagenam grossorum alborum purgrauio arcis Pragensis dare debet.

9) Pro iure constitutum est a dominis in pleno iudicio uniuersis, et Petrus de Michalowicz et Petrus de Zwierzeticz dominorum decretum exposuerunt: ut iam ultra rex Boemie nemini daret aut dare posset saluum conductum ad iudicium regni.

10) Pro iure constituerunt: serenissimus princeps et dominus dominus Wla-

božie milosti král český ɔc. se pány a wládykami na plném saudu: jakož Jeronym Šlik z Lažan předstúpil před saud zemský, a okázal list s majestátem slawné paměti Sigmunda ciesaře Římského, kterýž někdy Kašparowi Šlikowi, jemu a bratřiem jeho, swědčí na obdarowánie swobod jich, a zwláště což se saudu dotýče; w kterémžto majestátu také tento kus znamenitě jest položen, takto slowo od slowa: „Chceme také, a mocí ciesařskú ustanowujem, aby ty a bratří twoji žádnému owšem saudu, buďto saud náš dworský neb jiného kteréhožkoli, neb k zemskému obecnému neb zwláštniemu, puohony tažen neb připrawen, ani w tom saudu posúzen byl, ani býti mohl, pro kterúžby to koli při bylo, jediné před osobú majestátu našeho, před našimi budúcími králi a ciesaři Římskými, anebolito poručníky, kteřížby na jich dwořiech usazeni byli“ ɔc. Tu JM' králowská se pány a wládykami pilně powážiwše, shledali sú, že ta milost, což se toho kusu saudu zemského dotýče, nenie dána než Kašparowi a jeho bratřím. Protož JM' i se pány při wšech obdarowání w tom listu položených je Šliky zuostawuje, kteréžby nebyly k ujmě a ke škodě swobod a práw králowstwie českého, kteréž jsú staršie a prwnějšie nežli jich obdarowánie. A poněwadž JM' králowská ani JMti předkowé králowé čeští té swobody jsú neužíwali, ani užíwají, by k práwu zemskému státi neměli: že také též swobody žádnému dáti jest JM' nemohl, ani mohú, proti řádu a swobodám králowstwie českého. Stalo se léta 1486 w pátek po přenešení swatého Wáclawa (10 března). W památných, J. 8.

11) Nalezli wuobec za práwo: že

dislaus dei gratia rex Boemie etc. cum baronibus et equestribus in pleno iudicio: ubi Hieronymus Schlik de Lazan accesserat ad iudicium regni, et ostendit literas cum regio sigillo preclare memorie Sigismundi cesaris Romanorum, que olim Caspari Schlik, illi et fratribus suis, protestantur supra donationes libertatum eorum, presertim quod pertinet ad iudicia, in quibus literis etiam iste articulus manifeste scriptus est de uerbo ad uerbum: „uolumus etiam et autoritate cesarea constituimus, ut tu et tui fratres ad nullum omnino iudicium, siue sit illud nostre curie, uel cuiuscunque alterius, uel ad iudicium regni generale uel speciale, ullis citationibus traharis aut adducaris, diiudicandus in qualicunque causa, nisi coram nostra persona nostre maiestatis ac nostros (sic) futuros reges et cesares Romanos, aut commissarios eorum, qui in eorum curijs constituti forent“ etc. Hoc sua regia maiestas cum baronibus et equestribus diligenter perpendens, animadvertit talem donationem, quantum ad illum articulum iudicij regni pertinet, non esse condonatam, nisi Caspari ac fratribus suis. Quoçirca sua maiestas cum heroibus suis circa omnes donationes in his literis contentas eos Schlikones relinquit, que non forent in preiudicium ac incommodum libertatum et iurium regni Boemie, que priora et antiquiora, quam eorum donationes, sunt. Et quando quidem sua regia maiestas et sue majestatis antecessores reges Boemie tali libertate non utebantur neque utuntur, ut ad iudicium regni minus comparere deberent, quod etiam huiusmodi libertatem sua maiestas nemini dare potuit neque potest, contra ritum et libertates regni Boemie. Actum est anno etc. lxxxvj, die Veneris post translationem sancti Wenceslai.

11) Pro iure constitutum est: qui-

ktožby koliwiek požádal pána z lawic neb wládyku k swé při, když se saudie, má jemu dán býti, kromě úředníkuow, kteříž w prwniem nálezu wymieněni jsú, za ty prošeno nemá býti; ale ten pán neb wládyka, kterýžby byl wyprošen, powinen jest raditi; než wuoli má mluwiti, chceli, neb nechati.

cunque petierit aut baronem ex subselijs uel equestrem ad causam suam ut ei assisteret, debent tunc illi exhiberi, exceptis officialibus, qui in priori constitutione excepti sunt, pro his rogari non debet. Sed is baro vel equester, qui foret exhibitus, teneretur parti illi consulere, attamen liberum esse illi causam agere uel non agere.

12) Nalezli wuobec za práwo: že žádný z pánuow ani z wládyk z saudu zemského, když jest která potřeba, mluwiti nemá, než pan sudí aneb komu pan sudí by poručil. A též k nálezu žádný wstáwati nemá, než komu pan sudí káže. W tom kwaternu trhowém (sic).

12) Pro iure constitutum est: nemo ex baronibus aut equestribus a iudicio regni cum opus fuerit loqui debet, nisi iudex aut cui iudex demandauerit. Itidem ad sententiam efferendam nemo surgere debet, nisi cui iudex idem demandauerit.

13) Nalezli wuobec za práwo páni a wládyky, že žádného, ktož se před saudem zemským saudí, na přátely podáwati nemají, ležby se cti dotýkalo, a toho každého mají na přátely podáwati, wyslyšíce při a neboli po puohonu wyrozumějíce, že se cti dotýče; aneb lečby se strany dobrowolně swolily wo kterú při. W kwaternu trhowém (sic).

Než na kterémžby koliwěk saudu král JM[t] seděti ráčil, že JM[t] to sám z swé wuole bude moci učiniti, a na přátely podati o každú wěc. *(Přídawek MS.)*

13) Pro iure constitutum est: barones et equestres nullum, qui coram iudicio regni litigat, debent ad amicabilem concordiam delegare, nisi in causa criminali, et talem quemlibet possunt ad amicabilem concordiam delegare, postquam hanc causam audierint, aut post citationem, cum intellexerint, quod talis causa pertineat ad bonam famam, vel etiam cum partes sic in quacunque causa sponte in hoc conuenirent. Verum in quocunque foret iudicio, in quo sua maiestas sederet, sue maiestati ex suo proprio motu licebit hoc facere et partes ad amicabilem concordiam in qualicunque causa remittere.

14) Nalezli za práwo: že žádný otázek nemá z saudu zemského činiti, než pan sudí aneb komu by poručil, a to má učiniti s radú a wólí wšech pánuow a wládyk z plného saudu; pakliby se o tu otázku w saudu páni a wládyky dělili, tehdy na kterú stranu jich wiece bude, přitom má zuostáno býti. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adwentních (20 prosince).

14) Pro iure constitutum est: nemo potest ex regni iudicio partes percunctari nisi judex, aut cui ille demandauerit, idque facere debet de consilio et consensu omnium dominorum et equestrium pleni iudicij. Si uero de illa percunctatione partium in iudicio differentia esset, cui sentencie plures inherebunt, illi standum etiam est.

15) Nalezli wuobec za práwo: že žádný ústnieho swědomie dáwati nemá

15) Pro iure constitutum est: quod nemo debet ore testimonium coram iudi-

před saudem zemským, než učině přísahu, má písař jeho swědomie zapsati a potom čísti, komuž toho potřebie by bylo; lečby se strany dobrowolně swolily, že to swědomie má přijato býti bez přísahy a ústně seznáno. Než páni a úředníci a súdce zemští tak swědčiti mají, jakož nález o tom od starodáwna swědčí. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek, o suchých dnech adventních (20 prosince).

cio regni dicere, sed debet iuramentum ante prestare, et testimonium illud notarius debet scriptis notare ac demum legere cui id opus fuerit, nisi partes sponte ad hoc consenserint, ut testimonium illud ore proferatur sine iuramento. Domini autem officiales et judices regni ita dent testimonia, prout iura antiqua testantur.

16) Nalezli wuobec za práwo: syn nedielný otce swého nenie powinen w saudu zemském žádnému odpowiedati z dědictwie otce swého. A také žádný otec z synowých záwad nenie powinen statkem swým za něho platiti, dokudž jest otec žiw; jakož bylo za práwo prwé nalezeno, w quaternu III Zdislai, B. 17 (= 1348) *).

16) Pro iure constitutum est: filius in potestate patris existens non tenetur in iudicio regni alicui respondere de hereditate sui patris aut de alijs omnibus bonis quoad pater uiuit. Rursus etiam nullus pater tenetur ullis obligationibus filij sui quamdiu uiuet satisfacere.

17) Nalezli wuobec za práwo: ktoby se saudil koli o dědiny, z nich jsa pohnán, a zpráwcóm swým nedal úmluwy wedle práwa zemského od úřadu zemského, a potom by dědiny prosaudil, že jemu zpráwce powinen nenie těch dědin zprawowati; a ten ktož ty dědiny prosaudí, nemůž se pro nezpráwu na swého zpráwci neb na swé zpráwce wésti. Pakliby jemu umluwu dal prwé nežliby se saudil, a zpráwce žeby jeho w tom nezastúpil, tehdy by pak i dědiny prosaudil, můž se pro nezpráwu wésti; jakož nález o tom w mistra Viktorina knihách, A. 23 (= 1493.)

17) Pro iure constitutum est: quicunque citatus litigaret pro agris in iudicio, suisque fideiussoribus pro horum euictione monitionem non daret iuxta constitutiones ab officio publico, et quod postea illos agros ex iudicato amitteret, quod tunc is fideiussor non erit obligatus pro re euicta; et qui hos agros ex iudicato amisit, non habet actionem contra fideiussorem. Sin autem illi fideiussori monitionem daret ante litem contestatam, et fideiussor pro illo sese non opponeret, tunc si illi agri euincantur, tunc conpetit tali actio contra fideiussores pro euicta re siue pro agris illis euictis.

18) Nalezli wuobec za práwo páni na plném saudu: omyl we dskách, jestližeby se stal bezelsti, že páni Jich Milost a wládyky to budau moci naprawiti na plném saudu, jakož prwé býwalo. I Wenceslai, J. 9 (= c. 1387).

18) Pro iure constitutum est in pleno iudicio: error si aliquis in tabulis contingeret, citra dolum, quod barones et equestres de pleno iudicio illum possunt restituere.

19) Nalezli wuobec za práwo: když ten saud tak osazen bude, tehdy najwyšší písař zemský s menšími úředníky má na katedře býti se dskami, s swě-

19) Pro iure constitutum est: cum iudicium regni ita ut suprascribitur erit ordinatum, tunc supremus notarius regni cum minoribus officialibus debet adesse

*) Wiz o tom nález w Archivu českém, II, 338.

domiemi i se wšemi potřebami, ktožby co w nich zapsáno jměl ke swému saudu a při. A kdyžby kto při swú wedl, mají mu wšecko darmo čísti. Než kdyby pře newedl, chtěl-liby sobě co kázati čísti, má od toho platiti jako jiní. A pan písař zemský nemá z katedry odcházeti, dokudžby páni a wládyky saudu newzdali.

in cathedra cum tabulis, cum testimonijs et cum omnibus necessarijs. Et quicunque in his quid proscriptum haberet ad causam suam et litem, et quis iam causam suam ageret, debent tunc ei omnia gratis legi. Sed cum causam suam nondum ageret, si uolet, ut tunc sibi aliquid legatur, debet ab hoc (ut ceteri) soluere. Notariusque supremus non debet de cathedra abire, quamdiu barones et equestres in iudicio sedebunt, nisi cum uenia supremi camerarij aut supremi iudicis; nam ob causam licitam cum consensu illorum poterit abire.

20) Nalezli wuobec za práwo: že komorník najwyšší, sudí najwyšší a písař najwyšší, kdyžby měli w súdu zemském zapisowáni býti, když sedí, mají přede wšemi pány napsáni býti; než w relací při dskách sami toliko komorník a sudí najwyšší před jinými wšemi pány mají wpisowáni býti. A purkrabie Pražský má při zahájení súdu i při wpisowání, když w súdu sedí, po zemském písaři státi. Než písař zemský nemá sedati se pány w lawicech w súdu, než ten obyčej weškеn má zachowáwati, jakož o tom prwé wypsáno stojí. Než jiní páni a wládyky, kteříž w súdu zasedú, mají potom pořád napsáni býti.

20) Pro iure constitutum est: quod supremus camerarius, supremus iudex, supremus notarius, cum debent in iudicio regni conscribi cum sedent, debent ante omnes dominos scribi; sed in relatione tabularum soli tantum supremus camerarius et supremus iudex ante omnes alios dominos scribi debent. Et purgrauius Pragensis debet circa autorisationem iudicij et circa inscriptionem, cum in iudicio sedent, post supremum notarium stare. Supremus autem notarius non debet in iudicio cum dominis in subselijs sedere, debet autem omnem ritum et morem tenere, prout ante inscriptum est. Alij uero domini et equestres, qui in iudicio consedebunt, debent postea ordine inscripti esse.

21) Nalezli wuobec za práwo: kto z dědictwie pohnati chce, má tento řád zachowati, že má do Prahy přijeti wedle starodáwnieho obyčeje (a má přijíti najméň osm nedělí před suchými dni aneb před S. Jeronymem), *) a má jíti na dwuor najwyššieho písaře zemského, tu kdež dsky zemské jsú, kdež úředníci menší při nich sedají. A tu najde starostu komorničieho, a bude od něho žádati trojieho puohonu, a zaplatí od tří puohonuow; a co od těch puohonuow má dáti, to se dále píše. A zaplatě od těch puohonuow, jestliže jest puohon před adventními suchými dni, tehdy pówod i pohnaný má tu o suchých dnech postních státi w pátek ráno na hradě Praž-

21) Pro iure constitutum est: qui pro bonis hereditarijs citare quempiam uoluerit, huc (sic) ordinem obseruet, ueniat Pragam iuxta morem antiquum, (debetque ad minus octo hebdomadas ante quattuor tempora uenire, aut ante festum sancti Hieronymi), et debet ire ad edes supremi notarij regni, ubi tabule regni sunt et officiales regni, circa quas solent sedere, ubi inueniet procuratorem camerariorum, petetque ab eo triplicem citationem, et soluet a trina citatione; quid autem ab his citationibus solui debet, infra scribitur. Cum itaque soluerit ab illis citationibus, si citatio fuerit facta ante quattuor tempora aduentus, tunc et actor et reus debent in quattuor tempo-

*) Wkladek tento w tištěném exempláři později pérem přidán.

ském k wyhlášení puohonu, w té swětnici, kdež král se pány a wládykami na saudu sedají; a tu dostoje pówod wyhlášenie swého puohonu, stojí-li pohnaný, má sobě pówod žalobu we dsky wložiti u písaře desk zemských menších, prwé nežli jeho pře k slyšení přijde. A jestliže jeho pře bude předsewzata ty suché dni, má čekati až na jeho při zawolají. A když jeho pře přijde a naň zawolají, má do šraňkuow s přátely wstúpiti a žalobu kázati řečníku čísti. A wyhráli při, ktož pohánie, má po dwú nedělí zase do Prahy přijeti; nepostúpíli mu těch dědin, které jest wysaudil, má od starosty žádati komorníka na úmluwu, a starosta má tu úmluwu do registr zapsati, a komorníka na tu úmluwu poslati. A nepostúpíli mu po té úmluwě, má zase do Prahy po dwú nedělí přijeti k úředníkóm ke dskám, a má žádati zwodu; a úředníci mají jej w ty dědiny zwésti, a ten zwod mají zapsati u desk. A nepostúpíli mu těch dědin, které jest wysaudil, po tom zwodu, má zase po dwú nedělí do Prahy přijeti k úředníkóm. a má žádati wobrannieho listu, a úředníci mají mu dáti, a toho listu w pamět u desk zapsati, kterého dne ten list wyšel jest. A puowod wezma ten wobranní list, má s ním jíti k purkrabi Pražskému, a purkrabě Pražský má s tiem wobranním listem na ty dědiny poslati toho, ktož jest ty dědiny wyhrál, a má w skutečné držénie jej uwesti. Pakliby wždy tomu dědiny nebyly postúpeny po tom wobranniem listu, ani po uwedení najwyššieho purkrabí, tehdy ten, ktož jest postúpiti nechtěl, odboj jest proti práwu učinil. A na takowého má napřed král JM[t] swú mocí se wší k hrdlu i k statku jeho hleděti; a byloliby potřebie, má wšicka země na takowého pomoci odbojníka práwa. A ten, ktož jest ty dědiny wy-

ribus quadragesimalibus comparere die Veneris mane in arce Pragensi ad publicationem citationum in eo loco, in quo rex cum baronibus et equestribus sedere solet in iudicio; et ibi actor, si reus citationi comparuerit, debet apud notarium tabularum minorum, ante quam sua causa ad audiendum uenerit, querimoniam suam deponere. Et si causa sua his quattuor temporibus iudicanda assignabitur, expectare tunc debet, quamdiu non uocabitur sua causa; et cum uenerit iam causa et super eam uocauerint, debet cum amicis intra septa ingredi, et querimoniam facere sibi legi. Si tunc uictor euadet actor, (aut reus factus fuerit contumax), debet infra duas hebdomadas rursus Pragam redire; si reus nondum cesserit de possessione agrorum ex iudicato, tum debet a procuratore camerariorum camerarium petere in admonitiorem rei, et is procurator monitionem illam in librum suum proscribere debet et camerarium cum monitione ad reum mittere. Et si post illam monitionem nondum ei cesserit de illis agris, debet tunc rursus Pragam post duas hebdomadas redire ad officiales tabularum, petereque debet, ut inducatur in possessionem, et officiales debent illum in hos agros inducere, et hanc inductionem debent in tabulas inscribere. Et si nondum cesserit adhuc illi de his agris ex judicato post inductionem, debet iterum post duas ebdomadas Pragam uenire ad officiales aut mittere aliquem, et debet petere litteras tuicionis; et officiales debent illi dare has literas, et memoriam illarum consignare, qua die tales litere exierint. Tunc actor cum his litteris ire debet ad purgrauium Pragensem, uel ad eius locumtenentem, purgrauius uero debet cum his literis tuitionis ad illos agros mittere actorem et in realem possessionem inducere. Si uero adhuc de possessione

hrál, má w skutečné drženie uweden býti králem a nahoře psanú mocí; jakož o tom rozsudek w Památných, A. 15. *)

Najprwé najwyšší purkrabie Pražský má swú mocí táhnúti a toho w skutečné drženie uwesti. A bylaliby toho potřeba, aby na takowého práwu odbojného dále mělo saženo býti, tehdy napřed ten neb ti, komužby to od krále JM[u] pána našeho nynějšieho neb budúcího poručeno neb rozkázáno bylo, s zámky králowskými, s městy, s kláštery, s many (má) saženo a taženo býti skutečně. A nebyloliby na tom dosti, tehdy bylliby král JM[t] w zemi, aby pány úředníky JM[t] ráčil i wšicku zemi obeslati; pakliby krále w zemi nebylo, tehdy najwyšší purkrabě má obeslati pány úředníky zemské i wšecku zemi; a páni úředníci zemští a jiní páni zemští a rytířstwo i wšecka země má na takowého sáhnúti; a statek jeho JKM[t] wzíti. A cožby přes sprawedlnost toho, komužby se odboj stal, zuostalo, ten má statek JMK[t] obrátiti na obecné dobré wší země, s radau pánuow a rytieřstwa; a on má z obce králowstwie Českého býti wypowědien, jako zhúbce a rušitel práwa, a žádný jeho fedrowati a přechowáwati nemá, pod pokutú swrchu dotčenú. Než jestližeby milost na králi JM[u] a na zemi pro takowý účinek obdržel, to se takowému nezawírá, že o to státi moci bude. **)

22) Nalezli wuobec za práwo: jestliže kto chce ze škod z jaké sumy pohnati, kromě škod útratních pro při, ten má pět neděl najméň před suchými

illorum agrorum actori non cederetur uigore illarum litterarum tuicionis, neque per inductionem supremi purgrauij, tunc in hunc modum is, qui noluit cedere, iuri rebellis factus est. Et contra talem debet inprimis supremus purgrauius Pragensis suis uiribus proficisci, et illum actorem in realem possessionem introducere. Et si foret necessarium, ut in hunc iuri rebellem maiores uires assumerentur, tunc imprimis ille uel illi, cui id a regia maiestate domino nostro graciosissimo, uel futuro rege commissum et mandatum foret, cum arcibus regijs, cum ciuitatibus, monasterijs, vasallis in talem pergere et proficisci debent realiter. Et si adhuc non sufficeret, tunc si sua maiestas in regno foret, ut dominos officiales sua maiestas ac totum regnum conuocaret; si tum regia maiestas in regno presens non esset, tunc supremus purgrauius uocare debet officiales regni totumque regnum; et officiales regni ceterique barones et equestres et regnum totum debent contra illum iter assumere; et regia maiestas debet illius bona illi adimere. Quicquid autem ultra equitatem illius, cui rebellio iuris facta est, superesset ex bonis rei, illud omne sua maiestas conuertere debet ad publicum commodum totius regni cum consilio baronum et equestrium; et reus ex communitate regni Boemie exterminari debet tanquam uastator et turbator iuris, nemoque debet illi adesse aut eum receptare sub pena superius commemorata. Sed si gratiam a sua maiestate et a regno ob tale facinus obtinere possit, ea uia illi non precluditur, quin in hoc elaborare poterit.

22) Pro iure constitutum est: Si quis uelit ad interesse ex quacunque summa agere, preter expensas causa litis, is, qui causam adiudicatam habet, ad

*) Za krále Jiřího.

**) Přídawek ten připsán rukau sauwěkau w exempláři musejním.

dni anebo před swatým Jeronymem do Prahy přijeti, k starostowi komorničiemu jíti a žádati póhonu. A zaplatě od jednoho póhonu, má státi na ty časy a na ty roky a w témž miestě, jakož se nahoře o dědietwí píše. Než pro každú jinú wěc muož každý dwě neděli před suchými dni neb swatým Jeronymem pohnati. A na ty roky a w témž miestě, k wyhlášení puohonu i k pře wedení, má puowod a pohnaný státi tak, jakož se o jiných puohoniech nahoře píše. Tertio Wenceslai, R. 12 (= c. 1410).

minus quinque ebdomadas ante quattuor tempora uel ante festum Hieronymi Pragam uenire debet, ad procuratorem camerariorum, ac petere citationem; a qua et soluere debet et comparere his temporibus et in his terminis et in illo loco, ut supra de bonis hereditarijs scribitur. Sed pro unaquaque alia re sufficit, ut quisque duas ebdomadas ante quattuor tempora aut ante festum Hieronymi citaret et in illis terminis et loco ad publicationem citationum compareret, prout de his citationibus supra scribitur.

23) Nalezli wuobec za práwo: k swědomí muož pohoniti kdy kto chce, coby jemu jediné mohli swědkowé stačiti přijíti aneb přijeti k swědomí.

23) Pro iure constitutum est: citare testes potest quis quando uult, nisi ut uenire sufficerent ad protestationem; et officiales discernere debent, si uenire ad tempus sufficere possint.

24) Nalezli wuobec za práwo: že rozsudkowé krále JM[ti] mezi stawy učinění, předešlí i potomní, ti mají w swé mocnosti zůstati a předsejíti; a rozsudkowé panští a wládyčtí, předešlí i potomní, ti také mají jíti před se a w swé pewnosti zůstati. (Poslowé na to byli sú Jan z Šelnberka a z Kosti, najwyšší komorník k. Č., Zdeněk Lew z Rožmitálu a z Blatné, najw. sudí k. Č., Jindřich z Hradce najw. purkrabie Pražský, Petr z Rosenberka, Wilém z Pernšteina najw. hofmistr k. Č., Albrecht z Kolowrat na Libšteině najw. kancléř k. Č., Ladislaw z Šternberka, Krištof z Gutšteina z pánuow, a tito ze wládyk: Mikuláš mladší Trčka z Lipy a z Lichtemburka, Bořek z Dohalic, Jiřík Karlík z Nežetic, Albrecht Rendl z Aušawy prokurator krále JM[ti], Zdeněk Malowec z Cheynowa a na Witimberce. *)

24) Pro iure constitutum est: quod sentencie regie maiestatis inter ordines late, antecedentes et sequentes, he debent suum uigorem retinere et procedere. Itidem sentencie baronum ac equestrium et antecedentes et sequentes procedere debent, ac in sua firmitate manere.

Alius iuris processus.

25) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby pówod wyhrál při wo kterú sumu, a nebylaby mu we dwú nedělí dána od toho, na komž mu je přisauzena, má přijeti k starostowi komorničiemu po dwú nedělí po rozsudku, a žádati,

25) Pro iure constitutum est: si actor euaderet uictor pro qualicunque summa, et ea illi in duabus ebdomadis ab eo, qui condemnatus est, non persolueretur, debet uenire ad procuratorem camerariorum iufra duas hebdoma-

*) Dle jmen relatorůw sauditi jest, že wklad tento stal se asi l. 1505.

a bude mu dán komorník na úmluwu. A jestliže mu po té úmluwě ta suma we dwú nedělí nebude dána, tehdy přijeti má k úředníkóm ke dskám, má žádati za zwod, a tu úředníci mají s ním jeti na zwod, jeden z úředníkuow a komorník, a on jim má dáti ztrawu sem i tam, a zaplatiti tak, jakož o jiném placení nazad se píše. Pakliby po tom zwodu jemu wždy sumy nedali i s náklady, což k úřadu naložil: tehdy má zase we dwú nedělí přijeti k starostowi, a má wzieti komorníka na panowánie. A jestližeby mu pak suma wždy po tom panowání dána nebyla, tehdy po tom panowání po swatém Hawle nebo po swatém Jiří najprw příští, má we dwú nedělí přijeti, jestližeby mu dáno nebylo, má opět komorníka na panowánie wzieti druhé. A nebudeli mu po tom druhém panowání dáno we dwú nedělí, má přijeti a komorníka wzieti na třetie panowánie. A po tom třetiem panowání nebudeli mu ještě dáno, tehdy po kterém swatém Hawle anebo před kterým swatým Giřiem trefí se to třetie panowánie: tehdy má hned po swatém Hawle aneb po swatém Jiří we dwú nedělí přijeti zase k úředníkóm ke dskám, a žádati, aby mu dáni byli listowé wobselacie na wodhádánie, i budú jemu dáni. A tu po těch listech we dwú nedělí aby byl na tom zboží s přátely a s súsedy ráno na těch dědinách, na kterých wodhadowati mají, a tu k němu úředníci od desk na ten den na to zbožie přijedau, a jemu wedle práwa w jeho sumě odhádají, a k tomu s náklady i útratami (wedle nálezu w památných, Q. 19); a při tom odhádání má w skutečné držení puštěn býti. A když bude (sic) w skutečné držení puštěn, má ještě po dwú nedělí přijeti k komorničiemu starostowi, a komorníka wzieti a poslednie panowánie učiniti; a po tom posledniem panowání

das a iudicato, uel aliquem mittere, et petere sibi dari monitionem, et dabitur ei camerarius ad monitionem. Si uero post illam monitionem illa summa in duabus ebdomadis uictori non daretur, dein uenire debet ad officiales tabularum, debetque petere iuductionem in bona illius. Ibi tum officiales debent illum inducere in possessionem et cum eo proficisci unus officialis cum camerario, debetque is soluere expensas eundo et redeundo, ita ut pro aliis solutionibus infra scribitur. Sin uero post talem inductionem hec summa adhuc non daretur cum impensis illis, quicquid apud tabulas impendit, debet tunc iterum redire infra duas ebdomadas ad procuratorem camerariorum, et accipere camerarium in dominium. Si autem post illud dominium summa penitus data minus foret, tunc ab illo dominio post festum Galli aut post festum Georgij proxime uenturo infra duas ebdomadas redire debet et petere camerarium in dominium secundum. Si adhuc post dominium secundum non dabitur infra duas ebdomadas, debet redire iterum et camerarium petere in dominium tercium. Et post tercium illud dominium si adhuc illi datum non fuerit, tum post quod festum sancti Galli aut sancti Georgij continget illud tercium dominium: tunc mox debet post festum sancti Galli aut sancti Georgij infra duas ebdomadas uenire ad officiales tabularum, ac petere ut illi darentur littere uocatorie ad estimationem bonorum, et dabuntur illi. Et post litteras has infra duas ebdomadas ut esset in bonis illis cum amicis et uicinis mane in agris, in quibus estimatio fieri debet, et officiales a tabulis istic illo die in illa bona ad eum uenient, illique iuxta iura et summam eius bona illa estimare debebunt, insuper et sumptus et expensas; et in hac estimatione

již jemu dědicky zuostane. Pakliby přes to po odhádání nebyl w skutečné držení puštěn, což mu jest odhádáno: tehdy pówod we dwú nedělí potom po odhádání má přijíti opět k úředníkóm ke dskám, a má žádati obranniého listu; a wezma ten obranní list, má pówod s ním jíti k purkrabí Pražskému. A purkrabě Pražský má jej swú mocí tiem listem w ten odhádaný statek w skutečné drženie uwesti. Pakliby wždy w skutečné drženie nebyl puštěn, tehdy král JM[t] a wšecka země, mají jej w skutečné drženie uwesti, tak jakož se nahoře píše o dědictwí.

(Dodatek tohoto čísla wiz dole č. 28.)

in realem possessionem mitti debet. Sin autem post istam estimationem nondum in realem possesionem missus foret, debet tunc infra duas ebdomadas ad procuratorem camerariorum uenire et petere camerarium ac ultimum dominium facere; et deinde post ultimum dominium iam illi iure hereditario, quicquid in estimationem cessit, manere debet. Si iterum uero in realem possessionem missus non foret illorum, que in estimacionem uenerunt: tunc actor infra duas ebdomadas debet ire ad officiales tabularum et debet petere litteras tuicionis et cum illis ire ad purgrauium Pragensem uel ad eius locum tenentem, qui illum sua auctoritate et illarum litterarum in bonorum illorum, que sunt estimata, realiter in possessionem mitteret. Si etiam nondum in realem possessionem non esset intramissus, tunc in illum ea forma proficisci, ac si ob hereditaria bona se iuris rebellem faceret, debent.

26) Nalezli wuobec za práwo: Jestliže kto z čehožkoli pohnal a potom práwo stané měl, a po tom práwu staném by mělo práwo puštěno býti a zwod, a ažby mělo odhádáno býti: tu sobě muož peněžitú pokutu položiti jak kto chce; a jestližeby kto po tom púhoně práwo ustál, nemá jemu na tu summu, kterúž sobě pokutu peněžitú položil, práwa dopuštěno (a) wedeno býti; než aby před úředníky menšími ode dne práwa staného we čtyřech nedělích stál a prowedl, zač jest to stálo, z čehož jest pohnal; a tu což prowede, aby jemu na tu summu práwo půštěno bylo. Než ktož požene zejména z summy peněz, a práwoby ustál, ten má toho práwa staného užiti.

26) Pro iure constitutum est: si quis citaret aliquem, sit pro quacunque re, et ius contumacie contra illum haberet, ac post illud ius quod actori in illum iuris processus concedi deberet, et inductio in possessionem usque ad estimationem bonorum illius: potest actor sibi rei illius pro qua citat in citatione estimationem ponere prout uult: et si actor demum in talem reum ius contumacie haberet, non debet illi pro tali estimatione rei iuris processus concedi, nisi ut prius infra quattuor ebdomadas a die contumacie ante officiales tabularum staret, ac illius rei estimationem, quam in citatione posuerat, probaret eam rem tanti fuisse. Et ibi quicquid probauerit, debet primo pro illa estimatione progressus iuris concedi illi. Qui autem citauerit aliquem nominatim pro certa quantitate pecunie, dareturque illi contra reum ius contumacie, talis potest frui iure suo contra contumacem.

27) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto kterú sumu kterým saudem na kom obdržal, a ten na komžby obdržal, nemělby na dědinách dědických anebo zápisných, má naň zatýkací list

27) Pro iure constitutum est: quod si aliquis coram quocunque iudicio summam certam ex iudicato obtineret, et condemnatus nulla bona haberet hereditaria uel sibi aliquo iure proscripta,

dán býti při tom úřadu, kdež se pře wyhrá.

28) Než jestližeby kto chtěl lepší sprawedlnost mieti podlé práwa k těm dědinám, kteréž se odhádají, muož odpor wložiti proti odhádání do dwú neděl toliko po odhádání. Než ten odporu klásti nemuože, čiež se dědiny odhádají, neb na kohož se nález stane, než jiný muož. A po dwú nedělí již žádný odporu klásti nemuož, když panowánie po odhádání učiní; wšak proto učiň odpor neb neučiň, má pustiti w držení po odhádání.

29) Nalezli wuobec za práwo: k těm nahoře psaným wšem puohonóm puowod i pohnaný mohú poručníky každý k swé při na zisk i na ztrátu udělati, stojiece prwé každý sám k wyhlášení puohonu. Než prohráli ten, kterýby poručil při, buď nestáním aneb prosauzením, nemá ten, ktož wyhrá, k poručníku hleděti, než puowod má hleděti k tomu, ktož jest jeho pohnal; než pohnaný wo škody k puowodowi hleděti má a ne k poručníku.

30) Nalezli wuobec za práwo: ktož požene z moci, tu mají oba státi k té při a poručníkuow k nie nemohú dělati. Než nestál-liby pohnaný, pokuta jest prwním swolením znamenitá; a pro tu pokutu má naň král sáhnuti a wšecka země má králi pomoci. A nestálliby kto z moci pohánie, tehdy má obeslán býti od pánów a wládyk z plného saudu, aby stál a pokutu trpěl wedle nálezu konečně na druhé suché dni; pakliby nestál, aby naň saženo bylo, jako který by se práwu protiwil. W památných, T. 14 (= po r. 1493).

31) Nalezli wuobec za práwo: na tomto také konečně na témž sněmu obecniem ode wšie země zuostáno a swoleno

debent tunc in condemnatum littere arrestationis dari ab illo iudicio, coram quo talis causa diiudicata sit.

28) Pro iure constitutum est: Si quis crederet se melius ius habere ad agros illos qui estimantur alicui, potest contradicere contra talem estimationem infra duas tantum ebdomadas post illam estimationem. Sed is contradicere non potest, cuius agri estimantur, uel contra quem lata sentencia sit, alius autem potest. Exactis autem duabus ebdomadis, et cum iam post estimationem bonorum dominium fecerit, contradicere amplius non potest.

29) Pro iure constitutum est: ad omnes supra dictas citaciones actor et reus possunt constituere procuratores quisque cause sue ad lucrum et ad damnum, comparendo imprimis quisque ad publicationem citationum personaliter. Attamen si causam amittet is, qui procuratorem constituit, siue per contumaciam siue per abiudicatum, non debet is qui uicit, procuratorem pro abiudicato querere, sed debet respectum habere ad illum qui condemnatus est, et non ad procuratorem, et etiam pro expensis.

30) Pro iure constitutum est: si quis aliquem pro ui sibi illata citauerit, tunc ambo personaliter adesse tenentur coram iudicio, neque possunt pro se procuratores constituere. Et si tum reus non comparuerit, rapiendus est, ut ille, qui ob ius hereditarium iuris rebellis factus sit. Si autem actor non comparuerit, debet tunc in ius uocari de pleno iudicio ut compareat et poenam ferat iuxta edictum finaliter in proximis quattuor temporibus. Sin autem iterum nollet comparere, debet etiam arripi ut ille, qui iuris rebellis factus est.

31) Pro iure constitutum est, et finaliter in generali congregatione ab omnibus decretum est, ut nemo iudicum

jest, aby žádný z pánuow i z wládyk, kteříž w saudu zemském sedají, po wyslyšení stran o ty pře, o kteréžby před týmž saudem činiti měli, by pak i ta pře do dalšieho rozsudku odložena byla, nemá žádné straně z těch stran, kteréžby prwé w saudu sedě o jich pře slyšel, rady anj kterého naučenie ke škodě druhé strany dáwati, a to pod pokutami na to od starodáwna uloženými.

32) Nalezli wuobec za práwo: také toto swoleno jest na témž sněmu, jestližeby se kdy přihodilo, a který člowěk aneb která strana, buď zdáním králowským neb kterúkoli jinú wěcí s potřebú swú před saud zemský přistúpil: tehdy jestližeby který z pánuow z wládyk, sediecích w saudu zemském, s tú osobú aneb s tú stranú, w tom očby se před týmž saudem súditi jměl, jaký spolek příslušel, aneb co jemu w takowé při nalezlo (sic): tehdy takowý, buď z pánuow neb z wládyk, nemá w saudu zemském při té při seděti a súditi; než má z saudu wstáti, a bude-li chtieti, muože s tú stranú státi i raditi, w takowé jeho i swé potřebě, a po dokonání té pře zase w saud zemský zasesti.

Pakliby kto, maje s kým jaký spolek a wýprosu, i seděl w tom saudu a newstal, a takowá wěc naň byla uwedena, tehdy takowý každý wedle pokuty nadepsané trestán býti má.

A bylaliby která wina neb pokuta při kterémkoli saudu králi JM[ti] přisauzena, že té winy neb pokuty žádnému JM[t] dáwati nemá, než sobě zachowati, aneb s radau panskau a wládyckau na obecné dobré obráceti; aneb JM[t] tu winu neb pokutu muož odpustiti komuž ráčí.

33) Nalezli wuobec za práwo: úředníci

ex regni iudicio, uel ex alio iudicio, ubi sunt iurati iudices, partibus auditis in causa illa que agebatur coram illo iudicio, etiam si illa causa in aliud tempus iudicanda translata foret, debet alicui partium litigantium, ex quo in iudicio sedendo partes illas audisset, consilium dare, aut quampiam informationem in detrimentum alterius partis. Et hoc sub pena ab antiquo de hac re constituta.

32) Pro iure constitutum est et decretum in illa publica congregatione: si unquam contingeret, quod quispiam uel aliqua litigantium pars ex regia donatione aut ob aliam quamcunque rem, cum necessarijs rebus suis ad iudicium regni accederet: tunc si cuiquam ex iudicibus assidentibus in regni iudicio cum tali persona aut parte, in ea re, pro qua litigabatur coram eodem iudicio, quepiam communio foret, aut aliquid in ea causa ad eum pertineret: tunc talis, siue sit ex maioribus officialibus, siue ex baronibus aut equestribus, non debet in hoc iudicio in causa tali consedere, neque iudicare. Sin autem haberet cum aliquo aliquam communitatem aut condonationem, et in tali iudicio sederet et non surgeret, et huiusmodi communio contra illum produceretur, tunc talis iuxta penam supradictam puniri debet. Sed talis tunc a iudicio surgere debet, et si ei libuerit, potest illi assistere et consilia dare in tali et sua et illius causa; finita uero causa rursus in iudicio assidere potest. Si autem aliqua mulcta coram quocunque iudicio regie maiestati fuerit adjudicata, quod illam mulctam sua maiestas nemini dare potest, sed sibi retinere eam debet, aut cum consilio baronum et equestrium in commodum publicum conuertere; uel etiam potest hanc mulctam aut penam cui uult sua maiestas condonare.

33) Pro iure constitutum est: officiales

wětší zemští, páni a wládyky, kteří při kterémkoli saudu sedají, nemají žádných win a pokut, w kterémžby koli saudu seděli, ježtoby ty winy a pokuty k tomu saudu příslušely, wyprošowati, ani s žádným o ty winy a pokuty s jakýmikoli wýprosami spolku jmíti.

regni maiores, barones et equestres, circa quodcunque iudicium assideant, non debent pro culpis aut poenis rogare, cui iudicio he culpe et pene attinerent. Neque in illis culpis aut penis rogandis cum aliquo ullam communionem habere debent.

34) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto koho z nářku cti pohnal, tu mají také oba státi, a k té při nemohau poručníkuow dělati. Jestližeby pohnaný nestál, tehdy má obeslán býti od pánuow a wládyk z plného saudu, aby stál a pokutu trpěl wedle nálezu konečně na druhé suché dni; pakliby nestál, aby naň saženo bylo, jako kterýby se práwu protiwil.

34) Pro iure constitutum est: si quis alterum ob infamatum honorem citaret, tunc uterque, tam actor, quam reus debent personaliter comparere, neque procuratores pro se constituere in tali causa possunt. Si uero reus non compareret, tum uocari debet a baronibus et equestribus de pleno iudicio, ut compareret et penam ferret iuxta edictum omnino in quattuor temporibus proximis. Si autem adhuc non compareret, tunc arripiendus est ut ille, qui se iuris rebellem faceret.

35) Nalezli wuobec za práwo: což se půhonu z nářku cti dotýče, ten každý wůli toho má pohnati buď před krále JM^t, bylliby JM^t w zemi; pakliby JM^t w zemi nebylo, tehdy před zemský aneb komorní saud toho každý wůli měj. Než swědky o čest toliko před krále JM^t neb k komornímu saudu aby wedl tak, jako k saudu zemskému, s přísahau.

35) Pro iure constitutum est: quod attinet ad citationes ob infamatum honorem, cuique est liberum citare aut ad iudicium regie maiestatis, si sua maiestas in regno adesset, si autem sua maiestas in regno non esset, tunc ad iudicium regni tantum. Et testes producantur ad regie maiestatis iudicium, sicut ad iudicium regni, jurati.

36) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby přišla přísaha pro kterúkoliwěk při, buď do kaply aneb před pány, tu pówod i pohnaný má každý osobně k té přísaze státi a poručníkuow sobě dělati nemohú. Ale aby stál puowod u dwéří u kaply, a nekráčel do kaply, než má řéci a prositi pánuow úředníkuow wětších i menších za wstúpenie. A pohnaný má státi také u dwéří, a má s sebú očistníky dwa mieti, aby byli dielni od otce i od swých bratří, a má mieti na swobodných dědinách. A tu má puowod (sic) též prositi za wstúpenie i s očistníky. A když bude prositi, úředníci mají řéci: jmenuj očistníky; a když je bude jmenowati, mají hned zapsáni býti. A po jich prosbě má jim rozkázáno býti: wstupte oboje strany i s očistníky. A když wstúpie, jestliže se w kaple ne-

36) Pro iure coustitutum est: si contingeret alicui in quacunque causa iuramentum facere, siue in sacello, siue ante iudices, tunc actor et reus ambo debent ad id iuramentum personaliter comparere, et procuratores sibi constituere non possunt. Actor autem stet ad ianuam sacelli, nec ullum gradum in sacellum faciat, sed petere debet officiales tam maiores, quam minores pro ingressu. Reus uero itidem stare debet ad fores, habereque secum debet duos expiatores, bonos nobiles et in honore integros, utque essent a patre emancipati et a fratribus in bonis partiti, habereque debent in agris bona libera. Et reus debet itidem petere pro ingressu cum expiatoribus. Tunc officiales mandare debent, ut expiatores nominaret; qui nominati mox inscribi debent nomi-

smluwie, tu má napřed puowod wedle práwa přiesieci. A když puowod přisáhne, chceli pohnaný, zač pówod přisahá, jemu to dáti, muož dobře: pakli nechce dáti, tehdy má napřed pohnaný přísahati wedle práwa, a potom za ním očistníci. A když pohnaný přísahu prowede, a očistníci také budú přísahati, tehdy puowodowi nemá pohnaný nic dáti. A když k přísaze mají jíti, žádné brani u sebe ani na hlawě nic nemají mieti.

nibus suis. Post huiusmodi petitiones mandari debet, ut ambe partes et rei expiatores ingrederentur. Si tunc ingrediantur et non componentur amicabiliter, actor imprimis iuxta iura iurare debet. Post eius iuramentum reus si uult id persoluere potest, pro quo actor iurauit; si autem dare noluerit, tunc reus imprimis de iure iurare debet, dein expiatores. Cum igitur reus iurauerit et itidem expiatores iurauerint, tunc reus actori in nullo obligabitur. Et cum ituri sint ad iurandum, inermes esse debent et capite aperto.

37) Nalezli wuobec za práwo: když se puohonowé wyhlašují, a na tom wyhlášení že zawolají na kterého pohnaného: nestojíli k swému práwu, tiem prwním wólániem nic neztratí; než puohonowé mají se wyswědčiti až do konce. A když se puohonowé až do konce wyswědčie, tehdy má woláno býti po druhé, kteří pohnaní nestojie k prwniemu a k druhému wyhlášení při témž wyswědčowání puohonuow: tehdy chwílku zanecháno bude, a potom když páni rozkážie zawolati prwé, druhé, třetie, stojí-li ten anebo ti k swému práwu. Wohlásíli se tu na třetiem wyhlášení, tehdy nic neztratí. Než nestanúli k tomu třetiemu wyhlášení, tehdy swú při ztratí. A ten puowod má čekati toho staného práwa, až páni těch suchých dní wšecky pře i s odpory wodsaudie. Tepruw kážie zawolati úředníkóm: a kteří mají staná práwa, aby sstupowali do šraňkuow a wstúpili: a puowod jsa wolán do šraňkuow, dadie mu stané práwo, kteréž jest na wyhlášení puohonuow wobdržel. A nestaneli puowod, tehdy to práwo stané zdwiženo bude, a on (ze) swé pře zase požeň, chceli; paklibу tu puowod nechtěl čekati toho staného práwa a poručil komu, na jeho místě bude dáno stané práwo. A jestli-

37) Pro iure constitutum est: cum citationes publicantur et nominatur reus, si tunc non comparuerit ad ius cause sue, illa prima uocatione nihil perdit; alie relique citationes tamen ordine publicari usque ad finem debent. Cum uero omnes citationes publicate fuerint usque in finem, demum secundo debent uocari, qui non comparuerunt prius ad primam, et iterum ad secundam publicationem citationum; dein parum debet cessari, et postea cum maiores officiales mandauerint uocare, uocet primo, secundo, tertio, si comparet ille uel illi ad iús cause sue. Si tum responderit in tertia uocatione se adesse, tunc is nihil perdit, quod non in prima neque in secunda comparuerit. Sin autem non comparuerit neque ad tertiam sui uocationem, tunc talem causam amittit. Et interim actor expectare debet reum contumacem declarari usque in finem judicij illorum quattuor temporum. Dein mandatur ab officialibus minoribus, ut cui ius contumacie contra reum dari debet, ut intra septa ingrederentur; et tunc actori intranti septa dabitur ius contumacie contra reum, quod obtinuit in publicatione citationum. Sin autem actor non comparuerit, cum citationes publicantur, tunc istam citationem tan-

že pohnaný stane, když na jeho při zawolají, hojemstwie muož wzieti do druhých suchých dní; a budeli mu se zdáti, muož opět o těch suchých dnech ještě druhé hojemstwie wzieti. Než w tom se opatřiti má, z kterého dědictwie jest pohnán, aby swé zpráwce obeslal, aby jej zastúpili; a to obeslánie, aby přijda k starostowi, poslal k zpráwciem komorníka na úmluwu. A zastupte jej zpráwce neb nezastupte, má on předse k tomu puohonu stáwati a wo tu při se súditi. A jestližeby prosaudil a práwem z toho dědictwie byl wyweden, tehdy se bude moci na swé zpráwce wésti, tak jakož o tom swolenie o zpráwě ukazuje. Pakliby k zpráwci neposlal úmluwy a saudilby se sám, tehdy zpráwce nebudú mu powinni toho dědictwie zprawiti, by je pak prosaudil. A též jestližeby staným práwem to dědictwie prohrál, nebudú mu zpráwce powinni tau zpráwau.

tum amittet, poteritque denuo pro eadem causa aliam citationem accipere. Si autem actor, donec ius hoc contumacie dabitur, expectare noluerit, potest procuratorem uice sua constituere, et procuratori uice actoris dabitur contra reum ius contumacie. Postquam autem reus comparuerit, cum sua causa pronunciabitur, dilationem accipere potest usque ad proxima quattuor tempora; et si adhuc illi uidebitur, alteram potest dilationem ab illis quattuor temporibus ad proxima quattuor tempora petere. Sed in hoc reus sit cautus, pro qua hereditate citatus sit, ut fideiussoribus, quos pro euictione illorum bonorum haberet, denuntiaret et uocaret, ut in causa euictionis eum defendant et opponant. Et hec uocatio est, ut iret ad procuratorem camerariorum et mitteret ad fideiiussores camerarium cum monitione. Defendant nec ne fideiiussores illum ab euictione, debet denique perseuerare in comparendo istius cause et litigando. Si autem reus noluerit perseuerare expectando suam causam, potest uice sua procuratorem constituere. Si ergo abiudicaretur et iure de possessione illius hereditatis ejiceretur, potest tunc in suos fideiussores iuridice procedere, ita ut constitutio de euictione declarat. Si autem ad fideiiussores monitionem non mitteret, ac solus litigaret in iudicio, eo modo fideiiussores non tenerentur iure euictionis, etiam si illam hereditatem ex judicato perderet. Similiter etiam, si contumax foret factus et per hoc amitteret hanc hereditatem, non erunt fideiussores obligati pro hac euictione.

38) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby koliwěk k saudu pohnaný zawolán byl, neohlásíli se pohnaný a newstaupí do šrañkuow, tehdy proto pohnaný ten den, kterýžby naň k saudu woláno bylo, dokudž páni a wládyky w saudu sedí, nic tím neztratí, jestliže se ohlásí k swému puohonu a při, dokudž páni

38) Pro iure constitutum est: quandocunque reus ad iudicium uocaretur et se adesse non responderet, neque intra septa ingrederetur, tamen non ideo ille reus die illo quo uocatus est ad iudicium, quamdiu iudices sedent, aliquid perdit, tantummodo si se adesse protestabitur, prius quam iudices de subsellijs

a wládyky sedí. Než neohlásilliby se ten den prwé, nežliby saud zdán byl, tehdy na něm puowodowi práwo stané týž den dáno bude. Než což se puowodu dotýče, na toho kdyžby zawoláno bylo k saudu, a on se tu neohlásil, tehdy jemu hned po takowém neohlášení bude jeho půohon wymazán; neb puowod pohotowě s potřebami swými býti má.

a iudicio surrexerint. Si uero illo die non adesset et iudices de iudicio surgerent, tunc contra illum dabitur illo die ius contumacie. Sed quod ad actorem attinet, si ille tum ad iudicium uocaretur, et se adesse non diceret, tunc mox illi post talem non protestationem citatio sua deletur; quoniam actor paratus cum rebus necessarijs ad iudicium esse debet.

39) Nalezli wuobec za práwo: též o každú jinú při, ktožby byl pohnán, má se zachowati při wyhlášení puohonech aby stál, a když na jeho při zawolají, též; a wezma dwoje hojemstwie, wiec mu žádného potom nedadie, než již swé pře braň, jakž umie, wedle práwa.

39) Pro iure constitutum est, quod etiam similiter in qualibet causa citatus debet se conseruare, ut ad publicationem citationum compareat, et ad judicium cause pariter; et cum acceperit duas dilationes, plures ultra ei non concedentur, sed demum causam pro ut scit defendat.

40) Nalezli wuobec za práwo: wyhráli puowod kterú při wo dědictwie anebo wo sumu, dada na úmluwu a zwod učině, muož swau při prodati neb dáti dskami komuž se jemu zdáti bude; komu bude dáno neb prodáno, muož práwo dowesti jako on sám, anebo poručníka udělati k dowedení práwu.

40) Pro iure constitutum est: si actor obtinebit causam aliquam pro bonis hereditarijs, vel pro summa pecuniaria, dando monitionem ac inductione facta ante, potest dein hanc causam uendere aut donare per intabulationem cuicunque uoluerit. Cui uero data aut uendita fuerit, potest is ius reliquum exequi prout met ille potuit, aut potest procuratorem ad ius exequendum facere.

41) Nalezli wuobec za práwo: ustojíli kto práwo na kom wo dědictwie aneb wo jiný jaký statek, to stané práwo hned muož dáti aneb prodati aneb poručníka k dowedení práwa udělati dskami; wo tom rozsudek léta 1492 w bielých puohoniech.

41) Pro iure constitutum est: acquiretne aliquis ius contra aliquem pro bonis hereditarijs per ipsius contumaciam, aut pro alijs bonis, tale ius suum etiam potest alteri dare aut uendere, aut procuratorem ad exequendum per intabulationem constituere.

42) Nalezli wuobec za práwo: wobránílí se pohnaný, muož wo ty škody útratnie poručníka k pruowoduom těch škod udělati; než přijdeli k přísežení, tu sám stuoj.

42) Pro iure constitutum est: si reus victor fuerit, potest pro expensis procuratorem ad producendas expensas constituere. Sed si uentum fuerit ad prestandum iuramentum pro illis, tunc compareat personaliter.

43) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto swuoj statek dskami zastawil a wýplatu by sobě pozuostawil, tehdy přišelliby čas té wýplatě, aneb řeklliby ten prwé penieze wzieti, nežby rok wýplatě přišel, a nechtělliby potom sumy wzieti a statku postúpiti a zápisu pro-

43) Pro iure constitutum est: quod si quis sua bona per intabulationem oppignoraret, iusque redimendi sibi exceperit, tunc iure redimendi adueniente, aut si diceret creditor, quod ante terminum redimendi pecuniam suam mutuatam acceptare uellet, si demum accep-

pustiti: tehdy ten, ktož jest zastawil, má penieze u desk položiti a od úředníkuow list wzieti, aby byl ten obeslán, ktož statek drží, aby sumu přijal. A neučinilliby toho po tom obeslání, tehdy ten, ktož wyplatiti chce, má peněz u desk nechati, a má pohnati toho, ktož jich přijieti nechtěl. A budeli mu to přisauzeno, aby penieze wzal a statku postaupil: tehdy musí, což jest statku užil od toho času, jakž penieze u desk ležie, to nawrátiti tomu i s škodami. Pakliby ten pohnal, ktož wyplatiti chce, a peněz by u desk nenechal: tehdy mu ten puohon bude zdwižen, a on se drž zase swého zápisu, nedáli zemským létóm projíti. W tom rozsudek w lwowých 1496 léta.

tare nollet suam pecuniam, neque de bonis oppignoratis cedere, neque proscriptionem tabularum emittere: debet tunc is, qui bona impignorauit, pecuniam eius mutuatam sibi apud tabulas deponere, litterasque ab officialibus accipere et uocare creditorem, ut pecuniam suam acciperet, ac de bonis eius cederet. Si tunc per tales literas id facere creditor recusaret, debet debitor, qui bona uoluit redimere, pecuniam illam apud tabulas relinquere, creditoremque citare ad iudicium nolentem pecuniam suam mutuatam recipere. Si tunc iudicatum fuerit, quod pecuniam tenetur capere et de bonis oppignoratis cedere: tunc creditor tenetur debitori omnem usum pecunie illius temporis, quo pecunia apud tabulas iacuerat, reddere cum expensis. Si uero debitor creditorem citaret, qui debitor bona sua redimere uolebat, et pecuniam apud tabulas non reposuisset: tunc talis citatio leuari debet, et creditor inhereat proscripto suo, ne ius suum per iuris silentium amittat.

44) Páni wuobec nalezli za práwo, a Wilém ze Zwieřetic panský potaz wynesl: že každý, ktož pohoní koho z wiece nežli sám má, chceli puohon wésti předse, má zaručiti do té summy což wýš jest nežli má; pakliby nezaručil, tehdy práwa nemá jemu dopomoženo býti; lečby ten byl zahuben od toho, kohož pohoní, to má bez zaručenie předse jíti; aneb jestližeby komu dědictwie jeho bylo odjato; a wdowy, kteréžby z wěna poháněly, též také nemají urukowati; a ti kteříž k menšiemu úřadu pohánějí z desíti hřiwen bez lotu, nemají urukowati. Tertio Wenceslai, Q. 2 (= 1410).

44) Pro iure constitutum est, et Wilhelmus de Zwierzeticz dominorum decretum exposuit: quod quicunque aliquem citaret ob maiorem rem quam ipse actor haberet, si actor uult suam actionem prosequi, satisdare debet pro illa summa citata, quo usque excedat bona actoris; si autem actor non satis daret, non debent illum in iure iuuare; nisi actor fuisset pessumdatus a citato, tunc hoc modo debet progredi sine satisdatione, aut si alicui bona hereditaria ablata forent. Uidue que citant causa dotis sue, etiam non tenentur satisdare; itidem illi, qui ad iudicium minorum officialium citant pro decem talentis minus uno lotone, hi quoque non tenentur satisdare.

45) Páni wuobec nalezli za práwo, a Woldřich z Hradce panský potaz

45) Pro iure constitutum est, et Vlricus de Noua domo dominorum de-

wynesl: jestližeby kto nařekl druhého chlapstwem a řekl jemu chlape, a on se z toho wywedl před hofmistrem neb maršalkem, aneb ačby se kto podwolili před purkrabí Pražského řádem, jakož země za právo má: tehda když se wywede, tu i hned před hofmistrem neb maršalkem neb před purkrabí Pražským má jemu řéci, žes selhal, a ten jemu to má smlčeti. A cožby na to naložil, wywodě se z těch škod, muož jeho pohnati před pány aneb před úředníky; pakliby neměl na dědinách, tehdy hofmistr neb maršalek neb purgrabie Pražský má jej stawiti a jej držeti a wězeti, až se tomu dosti stane za jeho škody wedle nálezu a rozkázanie hofmistra neb maršalka neb purgrabí Pražského. Tertio Wenceslai, Q. 2. (= 1410).

cretum exposuit: si quis alterum diffamaret, appellando aliquem ita: chlape, et si ita appellatus se purgabit a tali appellatione coram magistro curie, aut ante marschkalkum, aut si in hoc ambo consentirent ante purgrauium Pragensem ordine et iure regni: tum si se purgauerit a tali appellatione ante iam dictos officiales, dicere debet tunc illi, a quo ita appellatus sit, quod mentitur, et is debet contra silere ei et non respondere ad id. Et si quas fecisset impensas purgando se, pro illis impensis potest eum citare ad dominos aut ad officiales minores. Si tunc ille non haberet bona in agris, magister curie uel marschkalkus uel purgrarius Pragensis debent arrestare illum et tenere et uincire, donec illi, quem appellauit, impensas iuxta edictum magistri curie et marschkalki aut purgrauij Pragensis satisfaciat.

46) Páni nalezli wuobec za práwo: pówod nestaneli k wyhlášení puohonu, bude mu puohon wymazán.

46) Pro iure constitutum est: actor si non comparuerit in publicatione citationum, citatio eius tunc deleri debet.

47) Nalezli wuobec za práwo: newložíli žaloby prwé než jeho pře k slyšení přijde, tehdy jemu ten puohon zdwižen bude.

47) Pro iure constitutum est: si querimoniam ante non imponet, quam sua causa ueniet iudicanda, tunc citatio sua erit irrita.

48) Nalezli wuobec za práwo: nesrownáli se jemu žaloba s puohonem, ten puohon bude jemu zdwižen. Jakož o tom při puohoniech mnoho we dskách znamenáno.

48) Pro iure constitutum est: si de alia re erit querimonia quam citatio, talis citatio erit quoque irrita.

49) Nalezli wuobec za práwo: ktoby pohonil z jaké pře i ze škod jedniem puohonem, a z těch škod žeby z jeho statku něco užíwáno bylo, ten puohon bude mu zdwižen. Jakož o tom rozsudek w bielých puohoniech léta 1485.

49) Pro iure constitutum est: si quis citaret pro aliquibus bonis et de damnis una citatione simul, que damna dum fruebatur illis bonis fecisset, huiusmodi citatio est nulla.

50) Nalezli wuobec za práwo: že každý z jedné smlúwy, z jednoho kšaftu, z majestátu, z listu, z zápisu, bude moci z těch swrchupsaných wěcí z každé té wěci jedním puohonem pohnati, by pak w té smlúwě, w kšaftě, w majestátu, w zápisu neb listu mnoho

50) Pro iure constitutum est: quilibet ex uno pacto, ex uno testamento, ex unis litteris regijs, ex uno proscripto, ex litteris, ex his rebus iam dictis sigillatim una citatio fieri debet (sic), quamquam in illo pacto, testamento, litteris regijs et litteris in proscripto

kusuow neb artikuluow bylo, že proto jedním puohonem pohnati moci bude.

51) Nalezli wuobec za práwo: ktoby z dwojie neb trojie pře pohnal jedniem puohonem, ten puohon také bude jemu zdwižen.

52) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto před který koliwěk saud jinde pohnal, a newezma tam konce ani nedočekaje aby tam póhon jeho konec wzal, wo tu při hnalby před saud zemský, také mu ten puohon bude zdwižen. Jakož o tom rozsudek w bielých puohonicch léta 1484, a k tomu mnoho jiných rozsudkuow w týchž dskách o túž wěc.

53) Nalezli wuobec za práwo: ktoby mana z manské wěci před který jiný saud pohonil, že mu ten puohon bude zdwižen. Wo tom rozsudek w bielých puohoniech léta 1492.

54) Nalezli wuobec za práwo: ktoby z listownie wěci jinam pohonil než před najwyššieho purkrabí Pražského, ten puohon bude jemu zdwižen, a to toliko wo ty listy, kteréž s pokutami leženie pro penieze swědčie.

55) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto měštěnína z městské wěci, kteréž pod šos příslušejí, k kterémukoliwěk saudu jinam pohonil, kromě před městský saud, aby naň žalowal, ten puohon také jemu bude zdwižen; a škody jim má bez puohonu zaplatiti, což před úředníky menšími prowede. W prwních Wáclawa Hindráka.

56) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto pohnal jinače, nežli jedniem kmetem z pánuow z lawic, najwyššieho purkrabí Pražského, najwyššieho komorníka zemského a najwyššieho sudieho zemského, ten puohon bude také zdwižen; jakož o tom obecný nález šíř ukazuje.

aliquo multa puncta et articuli forent, attamen una citatione poterit fieri citatio.

51) Pro iure constitutum est: si quis ex duabus aut tribus causis una citatione citaret, talis citatio erit nulla.

52) Pro iure constitutum est: si quis alterum citaret ad iudicium sit qualecunque, et priusquam ante illud iudicium finem sue cause caperet, citaret ex eadem causa eundem ad aliud iudicium, talis citatio posterior etiam irrita erit.

53) Pro iure constitutum est: si quis feudatarium ex feudo ad aliud iudicium citauerit, quam ad iudicium feudi, huiusmodi citatio erit irrita. Attamen feudatarius ob infamatum honorem, aut ex obligatione literarum potest citari ut reliqui.

54) Pro iure constitutum est: si quis ex obligatione litterarum alibi quam ad supremum purgrauium citauerit, talis citatio erit nulla. Et hoc intelligitur de his litteris, que penas expensarum, que ob pecuniam non solutam in hospicijs iacendo inferuntur (sic).

55) Pro iure constitutum est: si quis de re ciuili, que tributo ciuitatis subiacet, ad aliud iudicium qualecunque citaverit aliquem, quam ad iudicium ciuile, talis citatio erit etiam irrita. Et ad expensas actor reo tenetur, quascunque producet absque citatione coram officialibus minoribus in terminis constitutis.

56) Pro iure constitutum est: si quis aliter citaret supremum purgrarium Pragensem, supremum camerarium, supremum iudicem, quam per unum scabinum dominum ex subsellijs, hec citatio erit irrita.

57) Nalezli wuobec za práwo: najwyšší písař zemský má pohánĕn býti jedniem kmetem z wládyk, kteří w saudu zemském sedají; pakliby jináč byl pohnán, tehdy ten puohon také bude zdwižen. Jestližeby nahoře psaní wšichni úředníci nechtĕli puohonu po kmetu přijieti, tehdy má komorníkem dohnán býti k druhým suchým dnuom.

58) Nalezli wuobec za práwo: také nahoře psaní páni úředníci najwyšší, jestližeby koho chtĕli anebo jeden z nich pohnati chtĕl z které wĕci, ježtoby se desk dotýkala, mají najprw toho, kohožby pohnati chtĕli, třikrát před zemský saud obeslati listem od úředníkuow menších, a jemu před saudem oznámiti, z čeho winiti chtie; nechtĕl-liby jim odpowiedati, teprw ho mají pohnati. Pakliby jináč pohnali nežli se nahoře píše, také jim má ten puohon zdwižen býti; jakož o tom obecní nález šíř ukazuje. Než z jiných wĕcí mají pohnati jako jiní.

59) Nalezli wuobec za práwo: kdež otec sám statek má, a má dĕti neoddĕlené, nemají dĕti podlé nĕho z toho statku pohánĕny býti; pakliby kto dĕti podlé otce z toho statku pohánĕl, ten puohon bude mu zdwižen.

60) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto čím dĕtem statek odkázal, by jej pak otec držal, nemá z nĕho pohánĕn býti; a byl-liby pohnán, tehdy ten puohon bude zdwižen; lečby dĕti let nemĕly, tehdy má otec pohnán býti a za dĕti odpowiedati. A též zase jestližeby otec, nedrže toho statku ani dĕti jeho, pohnal-liby otec od dĕtí z toho statku, že mu ten puowod bude zdwižen. Než mají wšickni dĕti pohnati, kteříž léta mají; pakliby který nepohnal wedle nich, a léta maje, z toho což jim jest odkázáno, tehdy ten puohon bude jim zdwižen. A též zase, jestližeby

57) Pro iure constitutum est: supremus notarius regni citari debet per unum ex scabinis equestris ordinis iudicij regni; sin secus citatus fuerit, hec citatio erit irrita. Et hi officiales debent mox ab illis scabinis citationes acceptare.

58) Pro iure constitutum est: ex supra nominatis officialibus supremis, si quis aut aliqui quemque citare uellent pro his rebus, que ad tabulas pertinerent, debent imprimis illum, quem uolunt citare, uocare semel litteris officialium minorum ad regni iudicium, et uocato indicare in iudicio, de qua re illum culpare uelint: si tum uocatus nollet ad eorum accusationem respondere, tunc primo citari debet. Si autem hi officiales alia uia citarent, quam ut supra scribitur, tunc etiam illis eorum citatio erit nulla. Sed pro alijs rebus debent citare, ut reliqui citare solent.

59) Pro iure constitutum est: ubi pater solus est bonorum possessor, haberetque filios non emancipatos, non debent filij simul cum patre pro bonis illis citari; si uero citabuntur, tunc etiam illa citatio est irrita.

60) Pro iure constitutum est: si aliquis sua bona alienis filijs testamento legaret, quamuis illorum bonorum pater possessor foret, non tamen debet ob illa bona pater citari; si uero citabitur, illa citatio erit nulla, nisi filij adhuc essent impuberes, quia tunc pater citari debet ac respondere pro filijs. Rursus si neque pater, neque filij sui illa bona legata possiderent, et pater nomine filiorum ratione illorum bonorum quempiam citaret, talis citatio erit nulla; sed filii omnes puberes debent citare. Si autem aliquis horum, habens annum pubertatis, non cum aliis fratribus pro bonis illis legatis citaret, hec citatio est nulla, nisi aliquis horum sponte nollet citare. Ita etiam si quis de illis bonis

kto čích dětí pohnati chtěl (ze statku) kterýž jest jim dán, z toho statku má také wšech pohnati, kteříž léta mají; pakliby kterého z těch dětí nepohnal, ježto léta měl, ten puohon bude mu zdwižen.

61) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto otci a dětem statek dal a odkázal wedle práwa, tehdy má otec i se wšemi dětmi, kteříž léta mají, z toho statku poháněni býti, jestližeby je kto z toho winiti chtěl; a nebyl-liby který pohnán z nich, kterýmž jest odkázáno, an léta má, ten póhon také bude zdwižen. A též zase jestližeby z toho odkázaného statku otec a děti winiti chtěli, toho mají wšickni otec i děti, kteříž léta mají, poháněti; pakliby kteří nepohnali, ten puohon zdwižen bude.

62) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby synowé po otci zuostali, ti a takowí, kteříž léta mají, z otcowých záwad jakýchkoli mají wšickni poháněni býti; pakliby nebyl který z nich pohnán, tehdy ten póhon bude zdwižen. A též zase z otcowých sprawedlností wšickni synowé po něm zuostalí, kteříž léta mají, (mají) wšickni poháněti; pakliby který nepohnal, tehdy ten puohon bude zdwižen. O tom rozsudek w bielých léta 1493, kdež Bartoloměj Buben.

Jestližeby kteří rodowé byli neb jsú w králowstwí, ježto mezi sebau mají zřízení učiněna, nebo potom míti budau s powolením králowským, wedle kterýchžto zřízení jedna osoba žeby byl zpráwce statku a zboží toho rodu: tehdy takowého každý kdožby zpráwcí statku byl, muože samého pohnati; a on bude powinen odpowídati a práw býti sám od sebe i od jiných bratří a strýcuow swých rodu swého. A též také chtěl-liby ten, ktož zpráwce statku jest, koho pohnati, že to učiniti bude moci a sám pohnati o kterúžkoliwěk potřebu téhož rodu.

legatis uellet citare illos, debet tunc omnes, qui puberes sunt, citare; sin uero aliquem ex his supradictis fratribus, qui pubertatis annos habent, non citaret, talis citatio est nulla.

61) Pro iure constitutum est: cum aliquis patri et filiis bona sua aut daret aut legaret secundum iura, si quis pro illis agere uellet, tunc pater cum omnibus filijs, qui puberes sunt, pro illis bonis citari debent. Si uero ex illis, quibus huiusmodi bona legata sunt, cum puberes sint, aliquem non citaret, talis citatio etiam nulla est. Contra si ex illis bonis legatis pater et filius quempiam citare uoluerint, debent hunc et pater et filius uel filij, qui puberes sunt, simul citare; si quis autem horum non citaret cum illis, heç citatio etiam irrita est, nisi quis horum sponte citare recusaret.

62) Pro iure constitutum est: quod si filij post obitum patris relicti forent, hi qui solum puberes sunt, debent pro omnibus obligationibus paternis, qualescunque sint, citari; si autem quis illorum non foret citatus, hec citatio irrita est. Contra ex iure paterno omnes filij post relicti puberes citare debent; si quis autem horum non citaret, talis citatio est nulla, nisi quis illorum sponte citare recusaret.

Sin autem essent familie in regno, que inter se haberent constitutionem factam, uel si postea alique habiture sint cum regio consensu, iuxta quam constitutionem unus ex familia quod haberet regimen in bonis et in substantia illius familie: tunc illum (sic), qui rector bonorum sue familie foret, solus citari debet; et is, qui regimen habebit tantum, obligabitur ad talem citationem respondere, et id quod equum est a semet ipso facere, et nomine aliorum fratrum aut patruorum suorum qui ex illa familia forent. Ac rursus etiam is, qui habet regimen familie, potest solus aliquem citare ad quodcunque iudicium in negocio illius familie.

63) Nalezli wuobec za práwo: ~~ostrýciech nedielných anebo o dalších přá~~telích, kteřížby sebe dielni nebyli, má se též zachowati jako při nahoře psaných bratří při puohonech, kteříž poháněti mají i kteří poháněni by byli. A ktož tak nepohnal aneb pohnán nebyl, ten póhon bude jemu zdwižen, tak jakož se nahoře píše.

64) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby který syn ~~oddělen od otce~~ byl, ten z toho statku má sám pohánčn býti, coby sám tiem dielem toliko zawadil na tom; než byl-liby otec z toho pohánčn, coby syn zawadil, ten puohon bude zdwižen. Než zawadil-liby prwé co otec na tom dielu, nežliby syna oddělil, zdluže se, tehdy z toho dluhu otec má pohánčn býti; a syn byl-liby pohánčn z záwady takowé otce swého, ten puohon bude zdwižen. A byl-liby ten dluh na otci přisauzen a nedostalo se co toho dluhu předešlého na otcowě statku, tehdy ten, ktož jest wysaudil, muož se wésti i na ten statek, kterýmž jest syna oddělil.

65) Nalezli wuobec za práwo: bratřie, kteřížby byli sebe nedielni po otci by zuostali, a potom žeby se rozdělili, tehdy z těch záwad, kteréžby záwady w swém nedielu zawadili, a potom jsúce dielni, proto z té záwady před dielem mají wšickni poháněni býti; pakliby který nebyl, tehdy ten puohon bude zdwižen. A též jestližeby jim kto co w nedielu powinen byl, by se pak rozdělili, mají z toho wšickni poháněti; pakliby který nepohnal, tehdy jim ten puohon bude zdwižen; lečby ta sprawedliwost se jemu na dielu dostala a jiní bratřie žeby swú sprawedlnost jemu zapsali, tehdy bude ten z nie jeden poháněti moci. Též dcery, jestližeby po otci bez zřiezenie otcowa zuostaly a bratří by nebylo, tehdy při záwadách statku otce swého i při záwadách swých,

63) Pro iure constitutum est: quod attinet ad patruos impartitos bonorum et proximos cognatos in bonis non diuisos, non aliter conseruatur, quam ut supradictum est de fratribus non emancipatis, quantum attinet ad citationes, quomodo citare, aut quomodo contra citari debeant. Et si secus quis conseruauerit se, talis citatio erit nulla.

64) Pro iure constitutum est: filius emancipatus a patre solus citari debet de bonis, que ipsemet filius alicui obligauit, et pater de illis bonis per filium emancipatum obligatis citari non potest, alias citatio esset nulla. Ceterum cum pater illa bona filio tradita ante emancipationem filii alicui obligasset, tunc pater ex tali debito citandus est, non filius, nam alias citatio etiam esset nulla. Sed si ob tale debitum pater condemnatus foret, et bona patris ad tale debitum soluendum non sufficerent, tunc pro reliquo actor potest ius suum exequi in bonis filij emancipati, que filio, cum emanciparet eum, tradidit.

65) Pro iure constitutum est: fratres, qui post patris obitum impartiti bonorum essent, et dein, quod pro illis partirentur, si tunc aliqua debita ante partitionem bonorum contraxissent, debent pro illis debitis ante partitionem contractis omnes citari; si uero horum quis tunc non citaretur cum aliis fratribus, talis citatio est nulla. Rursus, si quis illis, dum adhuc non forent partiti, aliquid obligaretur, quamuis interim pro bonis partirentur, attamen debent omnes simul citare; sin secus quis faceret, illa citatio irrita erit; nisi tale debitum in partitione transiret totum in aliquem fratrum, alijque fratres tale debitum transscripsissent, tunc ille solus ex tali debito citare poterit. Itidem et filie, si patre ab intestato decedente relicte essent, fratribus non extantibus.

kteréžby w nedielu učinily, mají se tak zachowati, jako se při nahoře psaných bratří píše.

Jestli pak žeby kto z swého dílu pohnati nechtěl swéwolně, tehdy jiní mohú z swých díluow pohnati; aneb jestližeby kterého w zemi nebylo, tehdy ti, kteříž jsú w zemi, budú moci z swých díluow poháněti bez něho.

66) Nalezli wuobec za práwo: o společníciech, buď jich málo nebo mnoho, mají wšickni poháněni býti, kteříž léta mají; pakliby který nebyl pohnán, ten puohon bude jemu zdwižen. A též zase mají wšickni poháněti; jestližeby který nepohnal, tehdy jim ten puohon bude zdwižen.

67) Nalezli wuobec za práwo: kolikakoliwěkby statek odkázán podle práwa byl, tehdy jestližeby kto chtěl poháněti z záwad toho jakýchkoli, ktož jest odkázal, má wšech poháněti, komuž jest odkázáno; pakliby který pohnán nebyl, ten puohon bude zdwižen. Zase též mají wšickni poháněti z toho odkázaného statku, kteříž léta mají; pakliby který nepohnal, bude mu ten puohon zdwižen.

68) Nalezli wuobec za práwo: byloliby wiec otcowských poručníkuow než jeden, tehdy mají wšickni z wěcí sirotčích poháněti; pakliby který nepohnal, bude jim ten puohon zdwižen. A též zase, chtělliby kto jich pro sirotčí statek poháněti, má wšech poručníkuow pohnati; pakliby který nebyl pohnán, tehdy jim ten póhon zdwižen bude.

69) Nalezli wuobec za práwo: poručníci, kteří po nápadu byliby, ježto sirotkuow statek urukují, anebo králem poručníci daní, ti mají wšickni pro si-

tunc circa debita paterna ac etiam sua, quamdiu impartite bonorum fuerint, debent se conseruare ita, ut de fratribus iam dictis scribitur. Sed si aliquis fratrum ex parte sua bonorum sponte aliquem nollet citare, tunc alij pro bonis suis partitis bene possunt citare; aut si quis fratrum extra regnum peregre abesset, tunc alij, qui domi sunt, possunt pro bonis suis partitis citare sine illo, qui absens est.

66) Pro iure constitutum est: qui simul bonorum inierunt societatem, debent omnes citari, qui sunt puberes; si tum aliquis eorum non foret citatus, talis citatio nullius est momenti. Sic contra omnes simul debent citare; si quis autem horum non citauerit, talis citatio nulla est, nisi quis illorum sponte nollet citare.

67) Pro iure constitutum est: quibuscunque bona iure legata forent, si quis tunc illorum ex obligationibus ratione illorum bonorum quempiam uellet citare, quod quilibet pro parte bonorum suorum sigillatim potest citare, uel etiam omnes, quibus legatum est; et contra, eos simul, uel sigillatim unumquemque, uel duos, aut quot eorum sunt, ut uidebitur, nisi quis sponte non curaret citare.

68) Pro iure constitutum est: si plures quam unus fuerint tutores testamentarii, tunc omnes simul de rebus pupilli citari debent; si eum aliquis eorum non citaret, tunc citatio aliorum erit nulla. Sic e contrario, si quis uellet ob res pupilli tutores citare, debent etiam omnes citari; si tunc quis eorum non esset citatus, citatio talis tunc erit nulla.

69) Pro iure constitutum est: siqui tutores forent ex successione, uel ex donatione regia pupillo dati, qui satisdare solent pro bonis pupilli, hi omnes pro

rotčí statek poháněti; pakliby který nepohnal, bude jim ten puohon zdwižen. A též zase wšickni poručníci mají pro sirotčí statek poháněni býti; pakliby který nebyl pohnán, tehdy jim ten puohon zdwižen bude.

Pakliby který pohnati nechtěl, má poručenstwí zbawen býti, a jiní aby před se poháněli.

70) Nalezli wnobec za práwo: ktoby chtěl kterého ~~konwentu pohnati, má pohnati~~ opata ~~neb probošta a~~ wšeho konventu; a jestližeby kto jináč jich pohnal, tehdy ten puohon bude zdwižen. A též ~~o abatyšech~~, mají napřed w puohonu jmenowány býti, a potom o konventu; a jestližeby tak nebyly pohnány, tehdy ten puohon bude zdwižen. A též zase nahoře psaní konventowé poháněti mají týmiž slowy, jakož sami pohnáni bývají; pakliby jináč pohnali, tehdy jim ten puohon zdwižen bude. Než k wyhlášení póhonu a k při stání aneb k wedení má státi ~~z toho konventu starší~~, a má mieti mocný list od konventu; i po puohonu má sám ten starší přijeti, a muož i jménem swého konventu pohnati, ~~krom majestátuow a zápisuow králowských~~, z těch ~~poháněti~~ nemohú, než má to při swolení prwniem zuostáno býti.

71) Nalezli wuobec za práwo: kto má kterého města pohnati, má w puohonu postawiti, že poh~~ánie purkmistra, konšeluow i wšie~~ obce; jestliže jináč požene, tehdy mu ten puohon zdwižen bude. A též zase kdyby které město pohnati chtělo, má w puohonu státi od purkmistra i od konšeluow i ode wšie obce; a kdyby jináč pohnali, bude jim ten puohon zdwižen. Než k wzetí puohonu a k wyhlášení puohonu anebo k při stání a k wedení má od sebe ~~město poslati~~ dwa s mocným listem, jednoho ~~z weliké~~ rady a druhého z obecnie; a

bonis pupilli citare debent; si uero quis illorum tutorum non citaret, talis citatio aliorum foret nulla. Sic e contra omnes tutores simul loco pupilli citari debent; sin autem quis ex illis tutoribus non foret citatus, talis citatio erit nulla. Si uero aliquis tutorum citare recusaret, debet is a tutela amoueri, ut ceteri citare pergerent.

70) Pro iure constitutum est: si uult aliquis conuentum religiosorum citare, tunc debet citare abbatem uel prepositum ac totum conuentum; et si quis illos aliter citaret, huiusmodi citatio esset nulla. Itidem de abbatissis, debent inprimis in citatione nominari, et dein conuentus; si secus citabitur, talis citatio erit nulla. Et e contra supradicti conuentus citare debent, prout ipsi citantur; sin aliter citabunt, eorum citationes erunt nulle. Sed in publicatione citationum, in comparendo in iudicio, et in agenda causa debet adesse ex illo conuentu senior, debetque habere litteras de rato habendo a conuentu suo. Et pro citatione met ille senior uenire debet, conuentusque sui nomine citare potest, exceptis litteris et proscriptionibus regijs; ex his citare non potest, sed debent iuxta primam constitutionem conseruari.

71) Pro iure constitutum est: si uoluerit quispiam ciuitatem aliquam citare, debet poni in citatione, quod citat magistrum ciuium, consules totamque communitatem; sin aliter citarit, citatio illa erit nulla. Et e contra, si quepiam ciuitas citare uolet, debet poni in citatione magister ciuium, consules, totaque communitas; sin aliter citabunt, horum citatio quoque nulla erit. Sed pro citatione petenda, ad publicationem citationum, ad comparendum in judicio, ad agendam causam, debet ciuitas mittere nomine suo duos cum litteris de rato

w tom listu má státi, od purkmistra, od konšeluow i ode wšie obce, že dáwají jim moc na zisk i na ztrátu; a což ti s tiem listem wyhrají, toho město užiwe, a což prohrají, to město zaplať.

habendo, unum de consulatu et alterum de communitate; et in his litteris debet scriptum inesse, quod magister ciuium, consules, uniuersaque plebs, dant illis duobus potestatem plenam ad lucrum et ad damnum; et quidquid hi duo cum his litteris obtinebunt, id omnium ciuium erit, in quo uero condemnabuntur, id etiam ciuitas ferat.

Též z nářku cti mají se zachowati, a mají toho užiti a dwa z sebe wyslati též s mocným listem k wyhlášení póhonu, i k rozsudku, kohožby z nářku cti pohnali, anebo jich zase kdo pohnal.

Itidem in actione infamati honoris debent se conseruare, et hac constitutione frui, duosque suo nomine mittere itidem cum litteris de rato habendo, ad publicationem citationum et ad causam peragendam, siue ipse quem ob infamatum honorem, siue has contra quisquam citauerit.

72) **Nalezli wuobec za práwo: kdyby kdo pohnal purkmistra a konšel wšech toliko z nářku cti, anebo oni wšickni koho, že též budú moci z sebe dwa wyslati s mocným listem k wyhlášení puohonu i k rozsudku; a což těm dwěma nalezeno bude, ti hned napřed pokutu wedle zřízení zemského trpte, a jiní potom též wedle téhož zřízení zemského.**

72) Pro iure **constitutum est: cum quis** citaret magistrum ciuium et omnes consules solum de infamato honore, aut illi soli quemquam alium, quod itidem possunt duos nomine suo mittere de se cum litteris de rato habendo, ad publicationem citationum et ad causam peragendam; et qualis sententia tunc in illos duos feretur, hi duo imprimis penas luant iuxta constitutionem communem, dein ceteri luant iuxta eandem constitutionem.

73) Nalezli wuobec za práwo: ktožby s kým smlúwu měl, a ten mu jie dosti učinil, ježtoby ta smlúwa i na jich budúcie swědčila, a ten by toho na tom žádal, ktožby smlúwu tu měl, aby mu ji ukázal, a ten by toho učiniti nechtěl, a ten newěda jaká jest to smlúwa, pohnalby toho z nedrženie smlúwy: jakžby se pak koli té smlúwě dosti stalo, proto ~~ten puohon nebude~~ na zmatek, a to z té příčiny, že mu jest té smlúwy ukázati nechtěl; než ten puohon má zdwižen býti. Než ten, ktož jest ukázati nechtěl, má tomu škody zaplatiti, komuž jest jie ukázati nechtěl, kteréž by utratil pro ten puohon; jakož o tom rozsudek w bielých puohonních léta 1486: Jan Šumburk.

73) Pro iure constitutum est: si aliqui inter se pactionem aliquam haberent, que se extenderet etiam ad posteros, illique pactioni jam satisfactum foret: si tunc ille, qui pactioni satisfecit, ab illo, qui pactionem conscriptam haberet, eam peteret uidere, illeque illi uidendam dare recusaret, quamquam huic pactioni foret satisfactum semel, si tamen is pactionem qualis esset ignorans, alium citaret ob pactionem non seruatam, huiusmodi citatio non erit uiciosa, ea ratione, quod ille pactionem uidendam huic dare recusauerat; attamen hec citatio erit nulla. Ceterum is, qui pactionem uidendam huic dare noluerat, tenetur ad impensas, qualescunque ob talem citationem facere cogebatur.

74) Nalezli wuobec za práwo: ktožby se na přátely poddal o kterú při, a přátelébу toho nerozeznali, a toho ti s sebe nesložili, a ten pohnal-liby přes

74) Pro iure constitutum est: si aliqui litem suam arbitris permitterent componendam, et hi arbitri inter partes nec adhuc diffiniuissent, neque id nego-

to z té pře, ten puohon má jemu zdwižen býti, a pohnanému má škody zaplatiti a zase před smluwce té pře hleděti. A bylaliby mocně přestána, a smluwce žeby prodléwali konce udělati, muož jich strana z toho pohnati, aby jim konec o to udělali. A jestližeby kto na se to mocně wzali a tomu dosti neučinili jedny i druhé suché dni: že strana neb strany k třetiem suchým dnóm budú moci z toho těch smluwcí pohnati, kteréž se straně zdá. Pakliby nebyla mocně přestána, a oni jim prodléwali toho konce jednáním učiniti, opowěda se smluwciem, že toho déle čekati nechce, bude moci z té pře pohnati. O tom rozsudek w bielých léta 1488, kdež Petr Barchowský.

75) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto po které potřebě králowské z země byl anebo w zemi, buď na berni aneb po které potřebě jiné, a nemohlliby požena k puohonu státi pro tu potřebu králowskú, nemá jemu puohon zdwižen býti. A též zase, byl-liby od koho pohnán, a nemohlliby ku puohonu pro potřebu králowskú neb zemskú státi, nemá naň stané práwo dáno býti. A by pak naň z newědomie stané práwo dáno bylo, tehdy zase má zdwiženo býti. Než přijeda ten z poselstwie králowského anebo zemského, má o najprwních suchých dnech k puohonu státi, když páni saudie; pakliby nestál, sám sebú winen bude a bude naň práwo puštěno jako na jiného; jakož o tom w pamětních, K. 4 (=1487) a druhá kota w bielých puohonech léta 1488.

76) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto před saud menší pohnal z wyššie summy než z desieti hřiwen bez

cium a se amouissent, si tunc interim pars partem citaret ob eandem litem arbitris permissam, talis citatio erit irrita, et actor parti aduerse ad expensas obligabitur; sed debent rursus regredi ad arbitros. Si autem arbitris permissa foret a partibus finalis cause diffinitio, et arbitri diffinire differrent, possunt partes tunc arbitros citare, ut his finem litis facerent. Si qui igitur hanc finalem inter partes determinationem susciperent, et neque primis, neque secundis quattuor temporibus finem partibus facerent, quod tunc pars uel partes ad tercia quattuor tempora possunt arbitros citare, cuicunque parti libuerit. Si autem arbitris non fuisset finalis determinatio permissa, neque arbitri partes composuissent, sed negligentes essent, tunc denunciando arbitris ante, quod finem determinationis expectare nollent, potest pars partem citare.

75) Pro iure constitutum est: si quis in negocio regio, siue extra regnum siue in regno in capiendis tributis aut in aliquo alio negocio esset, si tunc is citaret aliquem sueque citationi adesse non posset ob regium negocium, tunc talis citatio non debet deleri. Ac rursus, si is foret ab alio citatus, cum non posset ob negocium regium aut publicum comparere, non debet ideo talis ut contumax declarari. Et si ignoranter in illum ius contumacie daretur, talis contumacia non debet locum habere. Sed is, cum redierit de negocio regio uel publico, debet in proximis quattuor temporibus ad citationem comparere ante iudicium; si uero non comparuerit, iam ipse met erit in culpa, dabiturque in illum aut in alios iuris executio.

76) Pro iure constitutum est: si quis ad minus iudicium regni de maiori summa, quam pro decem talentis abs-

puowodu (sic), ten puohon bude jemu zdwižen; o tom rozsudek léta 1498.

77) Nalezli wuobec za práwo: ktožby měl pokutu jakúžkoli s komorníkem uwazánie aneb jakúžkoli jinú, a poháněl o to, a podlé té pokuty se neuwázal, tehdy ten puohon bude jemu zdwižen; jakož o tom při řádu komorničiem šieře stojí, a ukazuje se o tom rozsudek 1485, w bielých.

78) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby pro kterúkoli wěc nahoře položenú puohon komu zdwižen byl, ten hned bez útoku má z těch škod straně druhé do druhých suchých dní práw býti pohnanému; pakliby pohnaný z těch škod do druhých suchých dní strany druhé newinil, tehdy již potom wiece z nich winiti moci nebude, a strana druhá muož swuoj puohon před se wésti, a poháněti, budeli mu se zdáti.

79) Nalezli wuobec za práwo: wšickni nahoře psaní, buď nedielní aneb dielní, společníci anebo poručníci, anebo ktožkoliwěk ~~zjednalby sobě tu milost na králi JM a na pániech a na wládykách z plného saudu~~, aby ~~mohl poručníka~~ aneb poručníky dskami udělati na zisk i na ztrátu, aby od nich i od něho mohl poháněti, a zase k puohonu stáwati, při wésti, súditi se, wysúditi i prosúditi; než prosaudíli co poručník aneb ti poručníci dskami udělaní, aneb nestaným práwem ztratíli, má k tomu statku hledieno býti, ktož jest je poručníky zdělal. A též wysaudíli co ti poručníci aneb práwem ustanowie, pohánějíc od toho, od koho jsú poručníci, má toho ten užiti, ktož jest poručníky zdělal. Kdež o tom mnoho psáno stojí w pamětných knihách, kdež král JM' a páni a wládyky na plném saudu takowých milostí mnoho činili jsú.

que ktone citauerit, talis citatio erit nulla.

77) Pro iure constitutum est: si quis adiunctam penam contra aliquem haberet in proscripto suo, siue in possessionem intromittendi se cum camerario, aut quampiam aliam penam, citaretque ultra talem penam, iuxtaque illam penam non se intromitteret in possessionem, talis citatio est etiam nulla.

78) Pro iure constitutum est: cum ob supradictas causas citatio nulla esset, tunc reus mox sine ulla mora post iudicium intermissum infra quattuor hebdomadas potest in adversarium literas citatorias pro expensis petere, debentque citato huiusmodi litere dari duas ebdomadas ante litis terminum. Si uero pro his expensis usque ad proxima quattuor tempora aduersarium non conueniet, iam tunc amplius pro his non poterit quemquam citare. Et altera pars potest, si uult, denuo actionem suam prosequi ac citare.

79) Pro iure constitutum est: omnes supradicti, siue sint bonorum impartiti socij uel partiti, aut tutores, aut quicunque, possunt sibi a regia maiestate et baronibus et equestribus de pleno iudicio hanc gratiam obtinere, ut possent sibi procuratorem uel procuratores apud tabulas constituere in lucrum et in damnum, ut hi pro illis possent citare alios, ad citationem pro illis comparere, causam agere, litigare, uincere et perdere. Et si procurator ille causam ex iudicato amittet aut ex contumacia, debet tunc fieri executio in bona illorum, qui tales procuratores sibi constituerunt. Itidem assequeturne aliquid procurator siue per iudicatum siue per contumaciam rei, tunc domino suo acquirit, qui illum sibi procuratorem constituit.

O zmatečných puohonech.

80) Páni na plném saudu wuobec nalezli za práwo, a Jindřich z Rožmberka a Zbyněk Zajiec z Hazmburką panský potaz wynesli: již po tento dnešní den, ktož na koho wloží útok, ten má tudiež hned jmenowati a napsáno má býti, z čeho chce pohnati; a jakž útok wloží, aby předse dohnal konečně do suchých dní najprw budúcích; a to wždy do každých suchých dní, komužby se kdy koho pohnati událo. Pakliby nepohnal, tehdy 10 kop grošuow tomu dáti má, proti komuž jest útok wložil; a budeli shledáno, žeby na zmatek a neprawě pohnal, tehdy buď ten také dwě neděli w wěži w panské wazbě držán, a pohnanému jeho náklady nawrať, cožby mohl pohnaný přísahú swú obdržeti, a nad to deset kop grošuow pohnanému daj we dwú nedělí, anebo se s pohnaným wedle jeho wuole smluw. A nebudeli se zdáti a chtieti pohnanému za náklady přísahati, to muože opustiti, než toliko deset kop grošuow předepsaných buď jemu dáno. W druhých Dúpowcowých, P. 29 (= 1454)*)

80) Pro iure constitutum est: Henricus de Rosis et Zbinko Lepus de Hazmburga tale decretum dominorum exposuerunt: iam ab isto tempore quicunque citationem suam apud officialem deposuisset, debet mox nominare et inscribi debet, ex qua causa citare uult; et cum citationem deposuerit, debet eam omnino ad quattuor tempora proxime uentura peragere; et hoc semper ad queque quattuor tempora, quando uidetur alicui citandum. Si uero interim non citaret, tunc debet decem sexagenas dare illi, contra quem talem citationem deposuisset; si etiam perspicietur, quod uiciose et non rite citasset, tunc talis debet duas hebdomadas in carcere dominorum uinculis teneri, ac citato expensas suas persoluere, quas citatus iuramento suo producere posset, et insuper etiam eidem aduersario decem sexagenas grossorum alborum dare tenetur, aut cum illo iuxta suam uoluntatem pro illis amicabiliter componere. Si uero aduersario non uidebitur iuramentum facere pro expensis, potest omittere, sed tamen decem sexagenas grossorum dare obligatur, ut supra dictum est.

81) Nalezli wuobec za práwo: ktožby kterú při prohrál saudem před kterým koliwěk saudem a rozsudkem odsúzen byl, poženeli z nie po druhé, učiní ten puohon na zmatek; jakož o tom rozsudek w bielých puohonních, kdež Hošťálek pohánie.

81) Pro iure constitutum est: si quis causam suam amiserit, sit coram quocunque iudicio, ex iudicato, si ex eadem causa secundo citauerit, talis citatio est uiciosa.

82) Nalezli wuobec za práwo: ktož z cizých wěcí nebopře, nemaje k nim sám práwa a sprawedliwosti, požene, ten puohon učiní na zmatek; jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1486, kdež Anna z Nelželowic (sic).

82) Pro iure constitutum est: si quis pro re aliena uel ex causa ad quam nullum jus aut equitatem habet, citaret, talis citatio est uiciosa.

Nalezli wuobec za práwo: jestližeby

*) Celý nález ten tištěn již w Archivu českém zprávněji, III, 312—3.

kto w žalobě se čeho dokládal, buď swědomie aneb jiné wěci, a žeby toho nepokázal, a žeby řečí swú jináče při wedl, než žaloba i puohon ukazuje, že jest ten puohon na zmatek; jakož o tom rozsudek w puohonních w bielých, léta 1454, kdež Mikuláš.

Nalezli wuobec za práwo: ktožby se táhl nad žalobu a nad swědomie, že chce to wýše prowesti, a toby neprowedl a nepokázal, ten sám na se swuoj puohon na zmatek uwedl; jakož o tom rozsudek léta 1491, kdež Bořiwoj z Donína.

Nalezli wuobec za práwo: ktoby poháněl ke dskám k kterému zápisu aneb k registróm kteréhožkoli úřadu, a puohon nebo žaloba žeby se nesrownáwala s tiem zápisem aneb s těmi registry, kterýchž se dokládá, tehdy jest ten puohon na zmatek; jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1488, kdež Keruňk z Lomu pohánie.

83) Nalezli wuobec za práwo: ktožby maje smlúwu o kterúkoli wěc, i z té pře poháněl by přes tu smlúwu, ten póhon učiní na zmatek. O tom rozsudek léta 1496, kdež Matúš pohánie.

Než nestaloliby se smlúwě dosti, muož pohnáno býti z nezdrženie smlúwy.

83) Pro iure constitutum est: facta gratuita pactione de quacunque re, et huic pactioni quod satisfactum foret, et quis pro eadem re, sciens transactam, citaret, talis citatio est uiciosa. Sin uero pactioni non foret satisfactum, tunc de illa non satisfactione pacti citari potest.

84) Nalezli wuobec za práwo: ktožby měl stané práwo pro kterú při, a zase z nowu pro túž při hnalby, že jemu ten puohon bude na zmatek; než že se má zase k práwu stanému nawrátiti, nedal-li je letóm wedle práwa projíti. O tom rozsudek léta 1495, kdež Wáclaw Polácký.

84) Pro iure constitutum est: si quis haberet ius contumacie contra aliquem pro certa re, et pro eadem re denuo citaret, talis citatio erit uiciosa. Sed debet reuerti ad ius contumacie, quod ei contra aduersarium suum datum est, si iuris silentio non repelletur.

85) Nalezli za práwo: ktož maje stané práwo, a dá tomu práwu od rozsudku tři léta a osmnácte nedělí projíti, (jestližeby práwa šla,) nemá jemu dáno býti práwo na ně wésti. Pakli z té pře podruhé požene po projití let nahoře dotčených, ten puohon na zmatek.

85) Pro iure constitutum est: si quis haberet ius in aliquem, quod non comparuisset, et huic iuri suo sineret tempus trium annorum et duodeuiginti ebdomadarum silentio preterire, et tunc etiam iura suum haberent progressum, quod tunc non potest iam post id iuris

O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1495, kdež Wilém Wýšek pohánie.

Nalezli wuobec za práwo: ktožkoli statek swuoj prodá, a we dsky jej wložie, a nic sobě tu nepozuostawí, a potom by někde k něčemu toho zbožie práwo mieti chtěl po tom prodaji, žeby z něho pohnal, učinilby puohon na zmatek. Rozsudek o tom oc.

Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto pohnal z nezdrženie smlúwy, a potom winilby z jiného, než ta smlúwa ukazuje, že ten puohon učiní na zmatek. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1497, kdež Jeník z Mečkowa.

Nalezli wuobec za práwo: ktožby koho pohnal z swěřenie kromě řeči kterékoli, a žádným swědkem toho swěřenie žeby toho neprowedl, že ten puohon učiní na zmatek. Než jestližeby měl jednoho swědka hodného zachowalého: tehdy ten, ktožby swěření odpieral, má za to zprawiti wedle práwa, že jest neswěřil. O tom rozsudek we lwowých puohonných léta 1497, kdež Jan Kapún.

Nalezli wuobec za práwo: ktožby koho pohnal, aby postawil člowěka swého, že jej chce winiti z zlodějstwa, a stoje pówod k té při, i prawil, že s tiem pohotowě nenie: i poněwadž jest neprowedl, že jest ten puohon na zmatek učinil. O tom rozsudek léta 1497, kdež Stěpan Angel pohánie.

silentium ius suum exequi. Et si post temporis silentium de eadem causa citauerit, talis citatio erit uiciosa.

86) Nalezli wuobec za práwo: ktožby koho pohnal z nezdrženie smlúwy, a toho nepoložil w puohonu i w žalobě, w čemž jest jemu té smlúwy nezdržel, a ze rčenie též žeby nepoložil, w čemby jemu toho rčenie nezdržel, a práwo ustál, že jemu toho ustánie práwa nic platno býti nemá. O tom rozsudek léta 1498, kdež Zdeněk Laučenský.

86) Pro iure constitutum est: si quis aduersarium suum citaret, quod ei pactum non teneret, et non faceret in citatione mencionem, neque in queremonia, in quo ei illud pactum non teneret, aut ex promisso, quodsi itidem non apponeret, in quo ei non teneret promissum, et si ius contumacie in aduersarium haberet, tunc tale ius in aduersarium est nullius momenti.

Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoli ze rčenie chtěl winiti, a žádným

swědomiem toho rčenie podlé práwa neprowedl, ten puohon jest na zmatek. O tom rozsudek léta 1496, kdež Mikuláš z Běšin.

87) Nalezli wuobec za práwo: jestliže kto dá na se práwo na wrch dowesti pro kterúžkoli wěc, a po tom dowedení práwa činí tomu odpor, a k tomu odporu požene, že ten odpor i puohon jest na zmatek. W památných Y. 20 (= asi 1496).

87) Pro iure constitutum est: si quis iuris executionem usque ad summum contra se deducere permitteret ex quacunque causa, et dein post summam executionem ei contradiceret, et ob talem contradictionem citaret, quod talis contradictio et citatio est uiciosa.

88) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto jsa nemocen i někoho poslal, aby jeho nemoc powěděl, a bylliby ten zabit, ktožby o tu nemoc poslán byl, že ten ktož jest jej poslal má za to zprawiti, že jest jej byl pro tu nemoc poslal. O tom rozsudek w pamětných. I nemoc swú přitom muože zprawiti.

88) Pro iure constitutum est: si quis foret infirmus et aliquem ad officiales mitteret, siue ad iudices, ut suam infirmitatem denunciaret, si is foret interfectus, qui ad talem infirmitatem denunciandam nuncius ierat, quod tunc ille, qui misit hunc nuncium, debet iuramento suo protestari, quod illum nuncium ob eam ipsam infirmitatem misisset.

89) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto koho za nemocného kladl, an mu toho neporučil a také nemocen nebyl, že takowý jako úkladník trestán má býti wedle prwnieho nálezu obecnieho. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1489, kdež Čeněk z Barchowa.

89) Pro iure constitutum est: si quis ad officiales siue ad iudices aliquem infirmum esse denunciaret, et is quod illi neque hoc commisisset, neque fuisset infirmus, tunc talis ut fraudator puniri debet iuxta priorem constitutionem publicam.

90) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto byl pohnán, a žeby k puohonu přijeti nemohl, a to pro rozwodněnie wod, a žeby na takowého dáno bylo práwo stané, že takowé práwo stané nemá tomu k škodě býti. Ale wšak tak, aby to dostatečně ten prowedl před pány a wládykami, že jest z té příčiny přijeti nemohl, jakož se nahoře píše; pakliby neprowedl, to práwo stané jdi na toho předse; o tom rozsudek oc.

90) Pro iure constitutum est: si citatus propter inundationes aquarum comparere non posset, et ita quod pro contumaci declararetur, talis contumacia illi damno esse non debet: attamen, si ille sufficienter probaret in iudicio, quod ex illa causa comparere non potuerit; si uero sufficienter id non probaret, tunc ius contumacie progressum suum habere debet.

91) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto jsa pohnán a w tom byl nemocen, a pro nemoc státi nemohl k wyhlášení puohonu, tu muož jej přietel jeho neb služebník položiti za nemocného; a když a kto jej položie za nemocného, hned to má při puohonu zapsáno býti;

91) Pro iure constitutum est: si quis, cum esset citatus, interim incideret in infirmitatem, ob quam ad publicationem citationum comparere non posset, potest illum aliquis uel amicus uel seruus infirmum esse denunciare, cuicunque ipse commiserit, et mox quis et

a skrze úředníky tomu má powědieno býti, aby stál ten jistý, kto jej za nemocného klade i ten koho klade za nemocného, w kaple Wšech Swatých. A staneli ten osobně na ten den úředníky jmenowaný, má nemoc zprawiti. Pakli nestane ten den a bude nemocen, muož jej opět též ktožkoli za nemoc položiti w kaple Wšech Swatých. A tu opět má zapsáno býti, a opět úředníci po druhé stranám rozkážie na jmenowitý den státi; jakož oni dny určité mají jmenowati, kteréž od starodáwna deskami sú pokládány. A po druhém stání opět budeli nemocen pohnaný, muož jej též ktožkoli po třetie položiti za nemocného, a též se má zapsati. A ty dni dwa, kteráž se jmenují do kaply, jmenowány jsú mezi suchými dny, při kterýchž se puohon wyhlašuje, a najprwnějšími po nich. A třetí rok položený k nemoci přísahy již w pátek o těch suchých dnech najprw příštích; a tu má státi ten, kto jest za nemocného položen, a nemoc zprawiti; pakli nestane, má se dáti puowodowi za práwo stané. A puowod k každým rokuom třem uloženým stuoj; pakliby puowod nestál sám osobně k kterému roku položenému k přísaze, tehdy pohnaný té přísahy za nemoc jest prázden.

Pakli nestane, tehdy písař menších desk s komorníkem mají k tomu jeti, kohož za nemoc kladau; a přijedúc k němu, seznajíli že ten jistý tak zřetelně a znamenitě jest nemocen nebyl, mají od něho přísahu za nemoc wedle práwa přijíti. Pakliby ten jistý nemocen byl, jsa z moci pohnán, státi nemohl, tehdy bude moci před týmiž úředníky poručníka udělati k té při. A prosaudilliby poručník, má on sám pohnaný pokutu na to uloženú trpěti; a umřelliby w tom pohnaný, tehdy o tu pokutu k statku jeho má hledíno býti. A ten každý za nemoc položený má písaři menších desk dáti pět kop grošuow českých, a strawu tam i zase, a fuoru; a z toho má komorníku dáti patnáct grošuow českých.

quando illum infirmum denunciauit, debet apud citationem consignari, ac illi per officiales mandari, ut ambo, et qui infirmum denunciauit, et qui denunciatus est infirmus, in sacello Omnium Sanctorum starent; et si comparuerit personaliter die prefinito ante officiales, quod infirmitatem iuramento prestito contestari debet. Si autem non comparuerit die prefinito, et erit infirmus, potest illum iterum quicunque pro infirmo in sacello Omnium Sanctorum denunciare, et ibi etiam consignari debet, ut prius erat consignatum, iterumque officiales partibus mandabunt in die determinato comparere, prout ipsi dies determinatos nominare debent, qui ab antiquo tabulis sunt consignati. Si uero iterum citatus infirmus fuerit, potest illum tercio quiscunque denunciare infirmum, et itidem ut supra consignari debet. Et hi duo dies, qui determinantur ad sacellum, nominati sunt inter ista quattuor tempora, quibus citatio publicata est, et quattuor tempora proxime uentura. Tercius terminus constitutus ad iuramentum infirmitatis est dies Veneris in his quattuor temporibus proxime uenturis, et illic comparere debet, qui pro infirmo denuntiatus est, et iuramentum de infirmitate prestare. Si autem non parebit, tunc ad illum, qui pro infirmo denuntiatus est, notarius minorum tabularum cum camerario debet proficisci; et si cognouerit manifeste et aperte illum infirmum non fuisse ita, debent tunc iuramentum ab eo exigere. Si autem ille infirmus existens citatus fuisset de uiolentia illata et comparere non posset, potest tunc presentibus officialibus procuratorem cause sue constituere. Si tum procurator a parte aduersa superaretur, citatus met ipse debet penam decretam sustinere: si uero is citatus interim decederet, tunc pro illa pena competit actio in bona

ipsius mortui. Et talis infirmus notario tabularum minorum debet dare quinque sexagenas grossorum alborum, et insuper expensas eunti et redeunti et uecturam debet soluere, ex quibus camerario dari debent quindecim grossi albi.

Pakli na pohnaného k saudu zawolají, a kto jej za nemoc položie, tu se jmenuje hned, aby zprawil nemoc w pátek o suchých dnech najprw příštích pohnaný; a budeli k menšiemu úřadu pohnán, tehdy w středu má nemoc zprawiti. Pakliby nemocen byl a požádal toho, tehdy úředníci mají k němu jeti; a úředníci uhlédajíc, že jest nemocen, i muož tu před nimi poručníky té pře zdělati, kohož mu se zdáti bude k zisku i k ztrátě; a úředníkóm má dáti 5 kop grošuow českých, fuoru i ztrawu.

Cum autem citatus ad cause sue iudicium uocatur, et pro infirmo denunciatur, ibi mox mandatur, ut iuramentum prestaret de infirmitate citatus die Veneris in quattuor temporibus proxime uenturis; si autem ad minus regni iudicium citabitur, tunc die Mercurij iuramentum prestare debet in futuris quattuor temporibus. Si autem infirmus peteret, ut officiales ad eum uenirent, hoc officiales tenentur facere; et cum cognoscent infirmitatem suam, potest tunc infirmus procuratorem cause sue quemcunque uoluerit ad damnum et lucrum constituere; et officialibus soluere debet expensas in eundo et redeundo cum uectura, et insuper dare quinque sexagenas grossorum alborum.

92) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto který statek držal swuoj a na něm by puohonem zastižen z čehožkoliby byl, a prwé nežliby ta pře k rozsudku přišla, a on by ten statek w tom prodal, a puowod obdržal-liby na něm rozsudkem neb práwem staným jakú summu: tehdy bude moci práwo wésti na ten statek, na kterémž jest pohnaného swým puohonem zastihl. O tom rozsudek léta 1486, kdež Mikuláš; druhý rozsudek o tom léta 1485, kdež Přibík Tluksa, w bielých. A ten ktož jest kúpil, (nemá) odporu činiti po rozsudku panském anebo po staném práwu, než má se držeti swých zpráwcí. O tom rozsudek léta 1486, kdež Zigmund a Mikuláš.

92) Pro iure constitutum est: si quis bonorum suorum esset possessor, et is dum adhuc ea possideret, citatione aliqua in illis deprenderetur, et antequam ad iudicatum causa ueniret, ea bona per uenditionem alienaret, et postea quod actor ex iudicato uictor cause euaderet in certa quantitate pecunie, aut per contumaciam citati: tunc actor in illis bonis alienatis ius suum exequi potest, quorum bonorum dum citaretur adhuc erat possessor.

93) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto zastawil dědiny swé anebo zbožie dluhem, an mu na to sprawedli-

93) Pro iure constitutum est: si quis agros suos aut sua bona ob debitum cuipiam oppignoraret illi creditori,

wě puojčil bez fortele dskami, a potom by někto pro dluh poháněl toho ktož jest zastawil: tehdy ten, ktož jest natom při wyhrál aneb práwo ustál, bude moci na to dědictwie předse práwo wésti, ažby měl listy wzieti na odhádánie. A prwé nežby listy wzal, má tu summu neb dluh ten dskami zapsaný u desk položiti, a polože listem jej od úřadu obeslati, aby penieze swé bral, a hned také má listy na odhádánie wzieti. A když se jemu odhádá, má jeho w drženie*) skutečné pustiti těch dědin. Pakliby peněz wzieti nechtěl, a toho zbožie postúpiti, tehdy toho, ktož penieze u desk položil, chtě wyplatiti, mají obranným listem od úřadu w to zbožie jej uwesti. A tento penieze swé u desk wezmi, ktož zástavu má, a zápis ten jemu propusť aneb we dsky wlož s zpráwú, coby sám zawadil. (Jakož o tom rozsudek u bielých puohonných léta božieho 1487, kdež Burian z Křiwan.) Též při zástawách wěnných má se zachowati každý; a (pakliby) na to nic nepuojčil a to naň prowedeno bylo, že takowé neupřiemnosti pomáhá, chtě tudy jemu z dluhuow pomoci, že takowý má na hrdle trestán býti. A ten ktož na tom zástawu má, nemá odporu proti tomu wedení klásti; než kdyžby jemu u desk summa položena byla, a byl od úřadu obeslán, aby summu swú wzal bez puohonu.

qui illi pecuniam sine ullo dolo credidit per intabulationem, et interim aliquis alius creditor ob aliud debitum citaret eundem, qui illa bona oppignorauit, si tunc ille, qui citauit ex iudicato uictor euasit, aut per contumaciam rei, poterit tamen is actor in bonis illis oppignoratis alteri ius suum exequi tam diu usque iam litteras ad illorum bonorum estimationem ab officio petere deberet. Et quando tales litteras acceperit, debet prius summam siue debitum illud in illa bona tabulis proscriptum deponere, et cum deposuerit, debet litteris ab officialibus acceptis illum uocare, ut pecuniam suam creditam acciperet, et mox potest etiam litteras ad estimationem bonorum capere. Cum igitur estimabuntur, debet creditor illum de facto in possessionem illorum bonorum mittere. Si uero pecuniam illam depositam accipere nollet, neque actori de bonis sibi oppignoratis cedere, tunc illum, qui pecuniam deposuit, nolens illa bona redimere, debent ob officio litteris tuicionis in bona illa inducere. Et alter pecuniam apud tabulas depositam capiat, et proscriptum illud actori faciat apud tabulas, et de euictione in quo met ille bona illa obligasset, caueat. Itidem circa oppignorationes dotales quisque se debet conseruare; si tunc supra illa bona nihil uere mutuasset, et id contra talem posset probari, quod talem insinceritatem illius adiuuaret, uolens in hunc modum illum debitorem ex debitis iuuare, quod tunc talis capitali pena puniri debet. Et is cui bona illa oppignorata fuerant, executioni actoris contradicere non potest; sed cum illi apud tabulas pecunia sui debiti deponeretur, essetque ab officialibus ob hoc citatus, quod tunc debet pecuniam suam accipere sine citatione.

94) Nalezli wuobec za práwo: jest-

94) Pro iure constitutum est.: quod

*) Orig. má omylem „w puštěnie," což ale rukau sauwěkau opraweno „w drženie."

ližeby koho puohon doma nezastihl, a on z země byl, že má obeslán býti od toho, ktož na jeho statku sedí, k osmnácti neděluom, a to wždy k šesti a šesti, až po třikrát, aby k swému práwu stál. Pakliby se těch osmnácte nedělí trefilo před kterými suchými dny, který týden wiece: tehdy on, kdyby na ty suché dni stál po těch osmnácti neděléch, kdyžby páni saudili, že proto swé pře neztratilby. Než nestálliby tu po těch osmnácti nedělích při těch suchých dnech, tehdy swú při ztratí; lečby kde byl w obehnání nebo na poli s pánem swým proti nepřátelóm, a žeby beze lsti s toho pole od swého pána jeti nemohl, anebo žeby někde byl, ježtoby ten, ktož na jeho statku sedí, po posléch se jeho doptati nemohl. A jestližeby toho pohnaného ten který artikul nahoře dotčený zašel, proto by swé pře pro ten puohon neztratil. Než kterýbykoli kus nahoře jmenowaný prawil, že jest mu ku překážce byl: že musie jej podlé práwa prowesti, neb jej přísahú zprawiti, když přijde k swému póhonu. O tom rozsudek Primo Procopi, B. 5 (= 1380).

si aliquis, cum esset peregre, cum citatione domi non reperiretur, debet tunc uocari ab eo, qui suorum bonorum interim possessor est, ad XVIII ebdomadas, et hoc incipiendo semper a sex ad alteras sex hebdomadas, usque ad ternarium numerum ita, ut ad ius suum ob quod citatur compareret. Si autem eueniret, quod post has XVIII ebdomadas superessent alie aliquot ebdomade, antequam quattuor tempora uenirent, si tunc talis post XVIII ebdomadas in quattuor temporibus comparuerit tempore iudicij, nihil perdet de causa sua. Sed si non compareret post has XVIII ebdomadas in proximis quattuor temporibus, in hunc modum suam causam amitteret; nisi esset alicubi obsessus, aut in bello cum domino suo contra hostes, a quo sine dolo malo discedere non erat ei potestas, aut si esset illic, quod is, qui bona sua teneret, illum per nuncios reperire non posset. Quod si una ex iam dictis causis citatum uenire impediret, ob hunc modum non debet causam et ius suum per citationem huiusmodi amittere. Attamen si quampiam causam supradictam allegauerit, que illi uenire impedimento fuisset: tenetur prius id rite, cum uentum fuerit ad citationem suam, probare, aut suo iuramento protestari.

O hanění.

95) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto prawil komu „takto tebe hanějí, wyweď se z toho“, aneb list jemu psal, též w něm oznamuje jako se nahoře píše, by pak z hněwu jemu prawil anebo psal, a bylliby proto z nářku cti pohnán: tehdy má toho také pohnati, ktož jest mu prawil. A wezmeli to ten na se, a k tomu se sezná, že jest to prawil, pakliby přel, a tentoby naň dostatečně prowedl: tehdy jest toho

De Infamatione.

95) Pro iure constitutum est: si quis alteri hoc modo loqueretur, „taliter te infamant, expurga te a tali infamatione“, aut si litteras ad eum scriberet, significando id illi, ut iam dictum est, etiam si illi commotus ira talia loqueretur aut scriberet, si tum ob hoc de infamatione ille citaretur: tunc citatus debet contra illum citare, qui illum ita infamasset. Si tum ille hoc in se susceperit, aut talia se dixisse fatebitur, aut etiam si

puohonu z nářku cti prázden, poněwadž jest to s sebe swedl; a puowod má pohnati z nářku cti, ktož jest jej nařekl a o něm to mluwil. Pakliby mu se ten k tomu neznal, anebo naň to prowedeno nebylo, na kohož pohnaný prawí, tehdy má ten pohnaný ten nářek sám wésti. Pakliby na umrlého prawil, že jest to od něho slyšel: tehdy za toho umrlého má ten nářek sám wésti, poněwadž nemá koho postawiti, ktožby jej zastal. O tom rozsudek w bielých léta 1495, kdež Bohuslaw z Swinař; o tom druhý rozsudek, kdež Zikmund z Kamenice 1495.

negaret et in illum, quod talia loqueretur comprobaretur: tunc prior erit liber a citatione illa, quoniam id a se in alium transtulit; et actor prior potest tunc de infamatione illum citare, qui de eo infamiam loqueretur talem. Si autem ille se talia locutum de aliquo fuisse non fateretur, aut in eum illa locutum fuisse, cum negaret, produci non posset, in hunc modum citatus ipse met debet de tali infamatione respondere. Et si uero diceret, se audiuisse ab eo, qui iam mortuus esset: ea ratione pro illo mortuo met ipse respondere debet, ex quo neminem habet alium quemquam statuere, qui se actori pro eo opponere debet.

96) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto příjemce wěna byl,*) když se wěno převodí, a ten ktož wěno převodí, zjedná toho příjemce, a že jemu slibuje, že nemá pro ten příjem wěna žádné škody wzieti: i učiň jemu zápis w menších dskách, jestližeby pro ten příjem wěna jakú škodu wzal, aby se w statek s komorníkem uwázal toho, ktož zapisuje a držal dotud, dokudžby jemu wšech škod zase nenawrátil.

96) Pro iure constitutum est: si quis acceptator esset dotis, cum dos aliorsum transfertur, et is qui dotem transfert, disponit, qui acceptet dotem, eique promittit, quod ob talem acceptationem dotis non debet ullum damnum ferre: faciat ei proscriptum apud minores tabulas, si ob talem dotis acceptationem aliquod damnum ferret, ut se in possessionem bonorum cum camerario intromitteret illius, qui proscripsit, utque illa teneret tam diu, quoad ei omnia damna contra non restitueret.

97) Nalezli wuobec za práwo: prodáli kto dědiny manské, a klade je u dworských desk, nemaje jemu čím tam u dworských desk zprawiti: a učiň jemu zápis w menších dskách, jestližeby byl z těch dědin práwem wyweden, že se má na jeho dědičné wésti třetinú wýš, tak jakž tam zpráwa ukazowati bude.

97) Pro iure constitutum est: si quis agros feudi uendiderit alicui, eosque proscripserit apud curie tabulas, si tunc ibidem non haberet, quibus rebus emptori caueret de euictione: faciat ei proscriptum apud minores tabulas, si illi agri euincerentur, ut posset suum ius in bonis illius exequi ultra duplum, ita prout cautio de euictione illic proscripta fuerit.

98) Nalezli wuobec za práwo: jestliže kto dědiny zápisné prodá komu neb zastawí dráže neb wýš, než zápisowé neb majestátowé ukazují, a ten

98) Pro iure constitutum est: si quis bona oppignorata uendiderit, aut rursus illa alteri oppignorauerit carius aut ultra quam proscripta, aut littere regie

*) W orig. stojí chybně: „příjemčie wěno dal", což již opraweno rukau sauwěkau.

ktož kúpí a wýš summu dá nad zápisy, aby tu summu wěděl kde nalezti, jestližeby k wýplatě přišlo: tehdy ten ktož summu wezme, zápis w menších dskách učiní, že při wýplatě jemu má dáti to, což wýš nad zápisy přijal; pakliby nedal, tehdy aby se ten, ktož tu summu jemu dal, s komorníkem se uwázal w dědiny zapisujícieho, kteréž má neb mieti bude, a je držeti tak dlúho, dokudžby jemu zase summy nenawrátil.

indicant, et emptor maiorem quantitatem pecunie pro his dederit, quam proscripta sint, ut illam quantitatem pecunie sciret recuperare, si redimi illa bona deberent: tunc uenditor ille, qui summam ampliorem accepit, in tabulis minoribus faciat emptori cautionem, ut tempore redemtionis illorum bonorum daret hoc, quidcunque ultra proscripta illa ab eo acceperit; et si non daret, ut tunc posset introduci per camerarium in bona, que habet aut habiturus sit ille, qui cautionem fecit, illaque bona possidere, quam diu illi contra summam non restitueret.

99) Nalezli wuobec za práwo: wšecka dánie krále JM[ti] neb jakékoli milosti od krále JM[ti] k duchowenstwí, k kosteluom, k klášteróm, k oltářóm, k kaplanstwí i každému duchowenstwí k obci, ty wěci se do žádných desk bez relatora od JM[ti] Králowské neukladau; i ni také dědinníkuom.

99) Pro iure constitutum est: omnes donationes regie maiestatis aut gratie qualescunque bonorum, que ad spiritualia pertinent, ad ecclesias, ad monasteria, ad altaria, ad sacellanos, et ad quelibet spiritualia communitatis: he res ad nullas tabulas sine relatore sue maiestatis proscribuntur, neque agricultoribus.

100) Nalezli wuobec za práwo: ktožkoli chce do wšech desk co klásti, každý musí tu osobně sám před úředníky býti, a bez přítomnosti jeho nemá kladeno býti: než komu se klade, ten nechceli tu sám býti, muož koho chce poslati miesto sebe, aby na jeho miestě zápis přijal. Než jestliže ten, ktož klade, wezme rekognicí u desk, wšak aby osobně byl před úředníky, kdež se rekognicí píše; a když se napíše, má jemu přečiesti, a potom jemu w moc má dána býti: a komuž ji dá, a kto s ní ke dskám přijde, tehdy bude kladeno jak ta rekognicí ukazuje, jinak nic A tiem spuosobem muož se do desk klásti bez přítomnosti toho, ktožby měl zápis dělati a jinak nic. A ta rekognicí nemá trwati, než do suchých dní po dání té rekognicí najprw příštích, a to dotud, dokudž páni těch suchých dní saudu newzdadie a dále nic. A chceli potom jinú wzieti do dru-

100) Pro iure constitutum est: si quis uoluerit aliquid intabulare, tunc quisque ibi apud tabulas personaliter comparere debet, et in absentia sua non debet intabulari. Is autem cui intabulatur, si met ipse noluerit adesse, potest quemcunque uolet mittere, qui uice sua et in suo loco intabulationem acceptaret. Cum uero ille, qui intabulare uult, recognitionem ab officialibus acceperit, (quam recognitionem cum petet, personaliter debet adesse, et cum scripta fuerit, perlegi debet illi et dein ei tradi): tunc quisquis cum illa recognitione ad tabulas uenerit, proscribetur ita, prout tenor illius recognitionis fuerit, aliter non. Et in hunc solum modum potest intabulari sine illius praesentia, qui uult alteri quid proscribere, et non secus. Et talis recognitio habet uigorem tantum nec ultra, nisi ad quattuor tempora proxime uentura post datum recognitionis, et eo usque tantum, quamdiu domini iudicium

hých suchých dní, opět muož to učiniti, a tak wždycky.

illorum quattuor temporum tenuerint et non ultra. Si autem uoluerit secundam recognitionem ad altera quattuor tempora accipere, potest bene, et sic usque ad infinitum.

101) Nalezli wuobec za práwo: aby saud zemský předse beze wšech překážek šel a trwal. A w tom neuchowalliby pán buoh krále JM[ti] bez dědiców, by pak i dědicowé byli: proto wždy saud zemský předse jdi a trwaj. A mocí aby žádný jeden na druhého nesáhl, než práwem aby žiw byl, pod pokutami nálezuow starodáwních.

101) Pro iure constitutum est: ut iudicium regni sine omni impedimento progrederetur ac duraret, et si interim dei permissione regia maiestas decederet absque heredibus, aut si etiam heredes extarent, tamen denique iudicium regni debet continuari ac durare, ne uiolenter unus in alterum progrederetur, sed ut unusquisque iure uiueret, sub pena ueterum constitutionum.

O puohoniech.

102) Nalezli wuobec za práwo: ktožby s kým smlúwu měl a on mu jie nezdržel, a ten pro to nezdrženie žeby jej zhaněl na cti, a onby jej pohnal z toho haněnie: tehdy bude do panské kázně pro to haněnie wzat, že jest práwem žiw nebyl podlé prwnieho swolenie; a potom zdáli mu se, učině panskému nálezu dosti, muož potom zase z toho nezdrženie smlúwy pohnati. O tom rozsudek léta 1494, kdež Heřman z Petrowic etc.

102) Pro iure constitutum est: si quis pactionem haberet cum aliquo, qui pactionem illam non seruaret, et alter ob pactionem sibi non seruatam eundem infamaret: tunc ob talem infamationem debet ille in uincula dominorum accipi, eo quod iure juxta priorem constitutionem non uiueret; et demum cum satisfecerit edicto dominorum, si illi uidebitur, poterit eundem ob non seruatam sibi pactionem citare.

103) Nalezli wuobec za práwo: ktožby koho zhaněl, a ten jej zase zhaněl, i poženeli ho z nářku cti ten, ktož jest prwé zhaněn, nebudeli naň ta lehkost uwedena, tehdy páni jeho čest opatřie. Než tento jemu powinowat nebude pokutau naprawowati, poněwadž jest zase sám haněl a swé newiny haněním bránil, a z té pře také winiti se namají ze škod. A jestližeby se pak oba newinně haněním dotýkala, tehdy páni je mají oba na jich cti opatřiti, než pokutau ani škodami sobě powinni nebudau. O tom rozsudek P. 24 w památných (= 1490).

103) Pro iure constitutum est: si se duo inuicem infamarent, et is, qui prior infamatus est, citauerit illum alterum de honore infamato, et talis infamatio non producetur in illum, debent tunc domini illius honori mederi, nec alter tamen ideo tenetur sibi pena satisfactionis, eo quod illum contra infamauerat, suamque infamationem immeritam defendit, hoc casu non competit eis actio pro expensis. Si autem se inuicem mutua infamatione indigne carperent, tunc domini debent in utriusque honore illis prouidere, sed neque pena, neque expensis sibi inuicem obligabuntur.

104) Nalezli wuobec za práwo: že bratr starší muož sám poháněti i puohony přijímati, maje bratřie mladšie, kteříby let neměli. W bielých puohonních rozsudek o tom léta 1493.

105) Nalezli wuobec za práwo: což se puohonuow z dědictwie dotýče, aby trojí puohon byl, a dwěma komorníky podlé práwa starodáwnieho; než o jiné wšecky wěci aby jedniem puohonem pohánéno bylo. W prwních Wáclawa Hindráka (= c. 1498).

104) Pro iure constitutum est: quod frater, qui maior natu est, potest citare et citationes suscipere nomine suo et nomine fratrum suorum impuberum.

105) Pro iure constitutum est: quod attinet ad citationes de hereditarijs bonis, trina debet fieri citatio et cum duobus camerarijs iuxta antiquas constitutiones; sed de aliis rebus una tantum debet fieri citatio.

O sirotciech.

105 b) Nalezli wuobec za práwo: že otcowský poručník má moc puohony přijímati i sám poháněti jako sám otec pro sirotčie wěci, a záwady, buď po dskách aneb kterak koli jináč ty záwady shledány by byly, wywázeti. A též poručník králem daný, jestližeby přátel nebylo, aneb sirotkuom jestližeby statku uručiti nechtěli najbližší přietelé, tehdy ten poručník králem daný, sirotkóm statek uruče, má pro sirotčí statek moc poháněti, i zase puohony přijímati. Aneb ti, na kterėžby poručenstwie příbuzenstwím připadlo, též mají moc pro sirotčí statek poháněti i puohony přijímati. A ti jestližeby co wysaudili, to aby sirotkóm k ruce bylo; a též zase jestližeby co prosaudili, že to k škodě sirotkóm býti má. Než jestližeby co ti poručníci nestáním ku práwu ztratili, to sirotkóm ke škodě býti nemá, než poručník to swým statkem plať. Než také ktož urukují sirotkuom statek wedle práwa, ti také mají uručiti na hotowých penězích, na klenotiech, na swrchciech, na nábytciech, aby jim neubýwalo. Král JM[t] nebo páni z plného saudu má poslati kohož ráčie, aby ten statek i (se) swrchky se wšemi sepsán byl do registr, a mají ke

105 b) Pro iure constitutum est: tutor testamentarius habet potestatem suscipiendi citationes, et alios citandi, tanquam ipse, pater in rebus pupillorum et debita obligata, que in tabulis uel alias quomodocunque inuenirentur, dissoluere. Itidem tutor a regia maiestate institutus potest, si nullus propinquorum extaret, aut si propinqui amici pro bonis pupillorum satisdare nollent, tunc tutor a regia maiestate institutus satisdando pupillis habet pro bonis pupillorum citandi potestatem, et rursus citationes suscipere. Uel etiam hi, in quos ob propinquitatem tutela deuolueretur, habent itidem pro bonis pupillorum citandi potestatem et suscipiendi citationes. Et si quid ex iudicato acquirent, hoc ut ad bonum pupillorum conuerteretur; et econtra, si etiam quid ex iudicato amitterent, hoc in damnum pupillorum etiam cedere debet. Si autem hi tutores quid per contumaciam perderent, id non debet in damnun pupillorum transire, sed id tutor bonis suis soluere debet. Qui tutores de iure satisdant pupillis, hi etiam satisdare debent, ne in prompta pecunia, in clenodijs, in suppellectili, in pecudibus ulla diminutio eueniret, et regia maiestas uel domini de pleno iudicio

deskám dána býti při tom času když se urukuje; a sirotkóm zase wydána býti mají, když poručník počet jim dělati bude. A také kdyžby kteraký sirotek prwní z pacholíkuow k letóm přišel, a léta jemu byla nalezena wedle práwa: tehda ten maje léta a bude chtieti, aby jemu statek byl postaupen a počet aby jemu byl učiněn, toho napřed má žádati na poručníciech. A jestližeby se k tomu poručníci neměli, buď statku postaupenie aneb počtu učiněnie: tehdy ten sirotek ta léta mající má žádati úředníkuow menších desk zemských, aby list byl dán těm poručníkóm, aby statku bylo těm sirotkuom postúpeno, počet aby udělali; a w tom listu mají úředníci den jmenowati, buď ku postúpení aneb počtu učiněnie; a jestližeby se které wěci dosti nestalo, buď postaupenie aneb počtu učiněnie na den jmenowaný, tehdy ten sirotek zachowaj se wedle desk a uručenie, a wezmi komorníka, a uwiež se w statek poručníków, a potom w toho, ktož jest rukojmí, a to drž a užíwaj tak dlúho, dokudby se nestalo dosti které wěci. A kdyžby se wšemu dosti stalo, tehdy ten sirotek má dskami děkowati poručníku od sebe i od jiných bratří a sestr; a poručník má toho poručenstwie po tom děkowání prázden býti. (Secundo Johannis Plana, G. 24 = 1460). Než bylyliby děwečky majíc léta, a bratřieby měly, ježtoby let neměli, tehdy poručník má předse děwečkami wládnúti a od nich poháněti až do let najstaršieho bratra. A byliliby hotowí penězy sirotčí toliko sami, že ty u desk má oznámiti a uručiti, aby jich neubýwalo než s králowskú wolí aby jich přibýwalo. Než jestližeby těch swrchkuow a nábytkuow bezelstně zhynulo, buď ohněm neb wodú, neb smrtí aneb jakkoli ji-

mittere debent, quem uoluerint, ut illa bona pupillorum cum omni supellectili conscriberentur ad registra*) et ponerentur ad tabulas eo tempore, quando satisdatur pupillis, et illa rursus pupillis reddi, cum tutor illis rationem bonorum faciet. Et si quis pupillorum primus ex masculis ad annos pubertatis aduenerit, qui anni ei de iure decernentur, si tunc ille uoluerit, ut sibi de bonis cederetur, ratioque bonorum ut illi fieret, debet id imprimis a tutoribus petere. Si tunc tutores id facere minime curarent, siue in cessione bonorum, siue in ratione facienda pupillis, tunc ille pupillus, qui annos habet pubertatis, debet ab officialibus tabularum litteras petere ad tutores, ut his de bonis cederetur, fieretque ratio bonorum, et in his litteris debet dies nominari ad cedendum de bonis et ad rationem faciendam. Si uero alicui rei a tutoribus non foret satisfactum, siue quod non cederetur pupillis de bonis eorum, siue quod non fieret racio die nominata, tunc is pupillus potest se secundum tabulas et satisdationem conseruare, et accipere camerarium et immittere se in possessionem bonorum tutorum et demum illius qui fideiussit, et ea bona tamdiu teneri et illius (sic) frui potest, quamdiu non satisfieret a tutoribus alicui rei. Sed cum omnibus rebus a tutoribus satisfiet, debet tunc is pupillus a se et nomine aliorum fratrum et sororum tutoribus de tutela gratias per tabulas agere, et in hunc modum tutor iam a tutela illa liber esse debet. Sed si forent femelle, que annos pubertatis haberent, haberentque fratres impuberes, hoc modo femelle in tutoris potestate adhuc esse debent, et nomine illarum citare potest, usque ad annos pubertatis fratris maximi natu. Si autem bona pupillorum essent

*) Poznamenání rukopisu latinského po kraji: „Alias dicitur Inuentarium."

náč bezelstně se přihodilo, žeby to slušně prowedeno býti mohlo, že to ke škodě poručníkuom býti nemá, ale sirotkuom. O tom rozsudek léta 1496.

106) Nalezli wuobec za práwo: že každá osoba duchownieho řádu má odpowiedati před králem JM[ti] a před saudem zemským. A jestližeby sobě list zjednal a w němby swědčila kletba, a on by se listem zastieral tím, že ho súditi nemají, ten list jemu nemá nic platen býti, než má odpowiedati, cožby se swětských wěcí dotýkalo. O tom rozsudek w zelených puohonných léta 1412.

107) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se kto komu zapsal listem pro kterú wěc, jestližeby ho kto chtěl práwem winiti z té wěci, za kterúž mu se jest zapsal: tehdy ten, bylliby pohnán pro tu wěc, na kterúž zápis má, má toho obeslati od toho práwa před kteréž jest pohnán, aby jej w tom zastúpil podlé zapsánie swého; a nezastúpilliby po tom obeslání, by pak ten prosaudil, ktož jest pohnán, tehdy muož k tomu hleděti, ktož se jest jemu zapsal. Než jestližeby se saudil toho neobešle, ktož jest mu se zapsal, prosaudilliby, nebude ho moci winiti. (O tom rozsudek králowský A. 9.) A z toho též, jestližeby kto staným práwem prohrál.

108) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto w mierné zemi a w pokojné, ano práwa jdú, wězně na swuoj zámek přijal bez powolenie králowského

in pecunia numerata tantum, quod illam debet apud tabulas notificare et de illa satisdare, ne eius fieret ulla diminutio, sed potius ut eius fieret iuxta regiam uoluntatem augmentatio. Si uero in suppellectili aut in pecudibus citra culpam tutorum aliquid interiret, siue per ignem, siue per aquam uel per mortem aut alio quocunque modo aliquid eorum interiret, et id rite probari posset, hoc pacto non in damnum tutorum sed pupillorum id cedere debet.

106) Pro iure constitutum est: quelibet persona spiritualis coram regia maiestate et coram iudicio regni respondere aduersario tenetur. Si uero sibi litteras impetraret, in quibus inesset pena excommunicationis, et pretendere uellet, quod his litteris eundem iudicare non deberent, huiusmodi littere illi nihil debent prodesse, sed tenetur respondere, quantum attinet ad res seculares.

107) Pro iure constitutum est: cum quis alicui ob aliquam rem litteris proscripsisset se, ne ea res iure aliquo euinceretur, si tunc is, qui pro eadem re proscriptum habet, citaretur: debet tunc illum litteris uocare ab illo iudicio, ad quod ipse citatus est, ut se in casu illo aduersario suo opponeret iuxta proscriptum. Si tum pro eo post talem uocationem se non opponet ille, et is ex sentencia iudicis causam illam amiserit, qui citatus est, tunc ei competit actio aduersus illum qui se illi proscripserat. Si autem litigaret, illo qui se proscripsit non uocato, et causam amiserit, tunc iam actio illi non competet contra aliquem. Itidem est, si is eandem rem per contumaciam amisisset.

108) Pro iure constitutum est: si quis in tranquillo et pacato regno, cum iura habent suum progressum, captiuos in suam arcem acceptaret sine regis aut

neb zemského, a tu jej šacowati dal, a to jestliby ten wězeň byl z koruny české a nebo z zemí, kteréž k koruně české přislušejí: tehdy ten, ktož jest šacowán, bude moci k tomu hleděti a pohnati, na čímž jest zámku aneb twrzi šacowán, a to před králem neb před práwem, a že on bude jemu powinen ten šacuňk i se wšemi škodami nawrátiti ten, ktož jest jej u sebe šacowati dal. O tom rozsudek w modrých léta 1456.

aut regni consensu, et ibi illum taxandum permitteret, et quod ille captiuus esset ex regno Boemie aut ex prouinciis ad regnum Boemie spectantibus: tunc ei, qui taxatus est, in illum actio et citatio in cuius arce aut bonis taxatus est competit, et hoc coram regia maiestate aut coram iudicio regni, et is obligatus erit, hanc taxam cum omnibus damnis ei restituere, qui eundem apud se taxandum hostibus dedit.

109) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby swědčily dsky otci a jeho synu spolu na které zbožie, a toho zbožie žeby král kázal pro neposlušenstwie otce dobyti, a syn let žeby neměl, a potom přijda k letuom a pohnalby k swým dskám, má při swých dskách zachowán býti, poněwadž jest otci té swéwolnosti nepomáhal a let neměl. O tom rozsudek léta 1485.

109) Pro iure constitutum est: si tabule protestarentur de bonis nonnullis patri et filio simul, et quod regia maiestas ob inobedientiam patris illa bona expugnare mandaret, et filius quod annos pubertatis nondum haberet, demum cum ad pubertatem ueniret, pro illis bonis iuxta tabularum protestationem ageret, tunc iuxta illam protestationem debet conseruari, quoniam patri in tali rebellione non fuerat auxilio.

110) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby která wdowa koho upomínala, že jest jie za wěno rukojmí, a jej z toho poháněla, a on by jie toho slibu odpieral, že jie za to wěno neslíbil, aneb že se w tom nepamatuje by jie slíbil, a ona toho žádným swědomím neprowedla, a ten také žeby žádným swědomiem toho neodwedl: má za to zprawiti wedle práwa pohnaný. O tom rozsudek léta 1485.

110) Pro iure constitutum est: si uidua mulier aliquem de solutione dotis moneret, quia ei pro dote fideiussisset, et eundem citaret, quam fideiussionem ille negaret, quod pro illa dote ei non fideiussisset, aut quod in memoria non haberet se fideiussisse, illaque insuper nulla protestatione contra illum produceret, et ille se etiam non expurgaret satis, debet tunc citatus iuramentum pro se prestare, se non fideiusisse.

111) Nalezli wuobec za práwo: ktožby jakú smlúwu měl, a ten, kohožby se smlúwa dotýkala, žádalby ji widěti, a ten by mu jie neukázal, ktožby ji měl, a ten neweda co w nie stojí, něco učinil proti té smlúwě, a ten ktožby smlúwu měl, pohnal ho z té pokuty, kterážby w té smlúwě byla: že jemu tau pokutau powinen nebude, a tomu pohnanému škody zaplatiti musie; než potom když mu tu smlúwu ukáže, mají sobě ji držeti. Jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1487.

111) Pro iure constitutum est: si quis aliquam pactionem haberet cum aliquo, et is, ad quem pactio pertineret, peteret ab eo uidere, isque eam illi uidendam dare recusaret, si tunc is per ignorantiam quidquid esset contra huiusmodi pactionem faceret, et alter qui pactionem haberet ageret contra eundem pro pena, que in pactione illa contineretur: quod tunc tali pena ei non obligabitur, et citato expensas soluere debet. Dein tamen si illi pactionem ostenderit, ambo eam tenere debent inuiolabiliter.

O komorniem řádu a platuow komorních.

112) Nalezli wuobec za práwo: pro tyto a na tyto wěci se komorník wyrukuje: najprwé když kto má dskami který zápis s komorníkem uwázanie, a ten proto komorníka wyrukuje, že práwě wede pod padesát kop grošów českých, že jinde se nemá uwázati než pokud mu ten zápis ukazuje; pakliby se jinde uwázal aneb u wiece nežli ten zápis ukazuje, tehdy těch padesát kop grošów českých propadne, a zase se swého zápisu bude moci držeti; a po druhé komorníka wyruče, bude se moci wésti, pokudž jeho zápis ukazuje, nedáli zemským letóm projíti. W památných, K. 9 (= 1487).

112) Pro iure constitutum est: ob istas et super has res infra scriptas satisdatur, quando aliquis uult cum camerario iuxta proscriptum se in possessionem intromittere: inprimis cum quis proscriptum aliquod in tabulis habet, se intromittendi cum camerario in possessionem, talis ideo satisdare debet, quod se rite intromittit, sub pena quinquaginta sexagesimarum grossorum alborum, et quod se non aliunde uult intromittere, nisi in quantum proscriptum se extendat. Si tunc se alibi, quam tale proscriptum se extendit, aut ultra se intromiserit, tunc iam lapsus est in pena quinquaginta ſſ gr. alb. Attamen rursus potest uti suo proscripto, denuoque satisdando potest se cum camerario intromittere in possessionem, in quantum extendat se proscriptum, si annos sui iuris silentio suo non sinet preterire.

113) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto list měl, ježtoby mu na které zbožie s komorníkem uwázanie swědčilo, má též komorníka pod padesáte kop grošuow wyručiti, aby ho na wiec ani jinde než jakož list ukazuje newedl. Pakliby na wiec aneb jinde wedl, tehdy propadne padesát kop grošuow, a potom drž se listu swého; a zdáli mu se, wyruče komorníka po druhé wésti se tu kdež jeho zápis ukazuje, než ten list má sobě prwé we dsky wložiti.

113) Pro iure constitutum est: si quis haberet litteras, que sibi testarentur supra aliqua bona, in quorum possessionem cum camerario se intromittere posset, debet itidem satisdare, sub pena quinquaginta ſſ gr. alb. quod se rite intromittit, non aliunde, neque ultra, quam littere sue se extendunt. Si tunc aliunde aut ultra quam sue littere se extendunt intromittet, incidet in penam quinquaginta ſſ gr. alb. Demum potest tamen iuxta tenorem litterarum suarum se conseruare, et denuo satisdando, poterit se intromittere, attamen illas litteras debet prius intabulare, quam se cum camerario intromittet.

114) Nalezli wuobec za práwo: komužby zápis swědčil dskami s komorníkem bránie pro plat komorní na kterém zboží, jestližeby s komorníkem bráti chtěl, má wyručiti komorníka pod padesát kop grošuow českých, aby na jiném ani na wiec, než jeho zápis swěd-

114) Pro iure constitutum est: qui haberet in tabulis proscriptum in alicuius bonis pignora capiendi cum camerario propter censum camere: si capere cum camerario uult, debet satisdare, quod rite capit sub pena quinquaginta ſſ gr. alb. ut non in alijs bonis nec ultra

čil, nebral. Pakliby na wiece bral anebo jinde než jeho zápis ukazuje, propadne padesát kop grošuow; a dada je, zdáli mu se po druhé bráti, wyruč komorníka též pod padesát kop, nedada létóm projíti. Týž mělliby list, žeby mu swědčil na které zbožie bránie s komorníkem pro plat, má též komorníka wyručiti wšemi obyčeji a tolikrát jakož se nahoře píše. A powedeli jej na zmatek, propadne padesát kop grošuow; než ten list také má přwé we dsky wložen býti. A kolikrátbykoli ktokoliwěk komorníka pro nahoře psané wěci wyručil, wedlliby jej na zmatek, aneb bralliby s ním na zmatek kolikrátkoliwěk, tolikrát najwyššiemu komorníku po padesáti kopách grošších českých propadnú. *) A pro ty nahoře psané wěci se komorník wyrukuje, a pro žádné jiné.

*) A pro tu pokutu nahoře psanú má se s komorníkem uwázati najwyšší komorník w statek toho rukojmě, kterýž za to slibuje, že práwě wede; a ten rukojmě má míti na swobodných dědinách.

quam suum proscriptum testatur caperet. Si tunc ultra et alibi quam suum proscriptum testatur capit, incidit in penam quinquaginta ß gr. alb. Et cum illam penam persoluerit, si illi uidebitur denuo capere, iterum satisdet sub pena quinquaginta sex. gr. alb. non dando silentio iuris sui annos preterire. Itidem si litteras haberet cui testarentur in alicuius bonis propter censum pignora capere, debet itidem satisdare omnibus modis et toties, ut supra commemoratur. Si tunc non rite ducet camerarium, incidet in penam quinquaginta ß gr. alb. attamen he littere debent inprimis intabulari. Et quotiescunque et quiscunque camerarium ducere uellet, et ob supradictas causas satisdaret, si non rite ducet, uel non rite cum illo capiet, toties tunc supremo camerario in penam quinquaginta ß gr. alb. incidet; et ob illam penam iam dictam supremus camerarius potest sese intromittere cum camerario in possessionem bonorum illius fideiussoris, qui fideiussit, quod rite ducet; et is fideiussor debet habere in bonis, que essent libera. Et propter supradictas causas fit satisdatio et non propter alias, cum camerarius ducitur in bona alicuius.

115) Nalezli wuobec za práwo: ktožby měl který zápis dskami anebo listem, a ten list we dsky wložen byl, dědicky aneb dluhem, s komorníkem uwázánie; a neuwázalliby se od toho času, kdyžby moc zápisu k uwázání přišla, we třech létech a osmnácti neděléch: tehdy to dědictwie aneb ten dluh promlčí. A jestližeby po těch promlčených létech chtěl komorníka wésti na uwázánie toho zbožie neb dluhu, že mu nemá komorník již wydán býti, poněwadž jest léta promlčel. Než jestližeby on wezma komorníka chtěl se uwázati, ano práwa nejdú, a oni se jemu

115) Pro iure constitutum est: si quis bona haberet proscripta in tabulis uel in litteris, que littere essent intabulate hereditarie uel in debito cum intromissione se cum camerario, et si se ab hoc tempore, cum tempus se intromittendi aduenerit, non intromitteret se in tribus annis et XVIII ebdomadis: tunc hec hereditaria bona uel hoc debitum per silentium amittit. Et si primo post illos annos silentij uellet camerarium ducere ad intromittendum se in illa bona aut in debitum, quod tunc illi camerarius dari non debet, quoniam ius suum per silentium annorum amisit.

nedali uwázati: tehdy on má přijeti a u desk oznámiti, že nenie puštěn w držénie, weč se uwazowal: tehdy má jemu od úřadu desk zemských obranní list wydán býti; a purkrabie najwyšší Pražský mocí úřadu swého má jej w skutečné drženie uwesti. A tu jestližeby nepustil w drženie, odboj učiní, a král JM[t] má naň sáhnúti jako na odbojníka. A nedaliliby mu se uwázati, ano práwa nejdú, že tiem let nepromlčí; a bylaliby wálka, že promlčenie let žádnému ke škodě býti nemá.

Sed si camerarium acciperet, ut se in illa bona intromitteret, et quod tunc iura suum progressum non haberent, et possessores hunc se intromittere non sinerent, debet talis uenire et apud tabulas notificare, quod non sit admissus in possessionem bonorum, in que se intromittere uolebat. Tunc debent illi dari ab officio tabularum littere tuitionis, et supremus purgrauius Pragensis authoritate officij sui debet illum in realem possessionem inducere. Et si tunc adhuc non admitteretur, in possessionem, tunc talis qui non admitteret, factus est iuris rebellis, et regia maiestas debet illum arripere tamquam iuris rebellem. Et si non sinerent illum se intromittere, cum iura suum progressum non haberent, quod tunc suum ius per silentium annorum amittere non debet; vel si bellum foret, quod tunc silentium iuris sui nemini imputari debet.

116) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby komu swědčil který zápis, nápad nebo dluh s komorníkem uwázanie, anebo jakýžkoli zápis, ježtoby s komorníkem uwázánie swědčil: tehdy ten nebo ti, ktožby se bez komorníka uwázali, a potom žeby dále ten statek komu prodáwati aneb zapisowati chtěli, mají najprw ten zápis sobě kázati před úředníky čísti; a oni jemu nemají dále od něho toho statku žádnému zapisowati, lečby se prwé s komorníkem uwázali, aneb za uwázánie před týmiž úředníky přijali a po práwu šli, a od toho zaplatil. Jakož o tom swědčie dsky památné modré, K. 9 (= 1487).

116) Pro iure constitutum est: si aliquis aliquod rescriptum haberet aut successionem aut debitum proscriptum, se cum camerario intromittendi, aut qualecunque rescriptum, quod cum camerario intromissionem testaretur: tunc tales uel talis, qui se sine camerario intromitterent, si demum illa bona aut uendere uellent alicui aut oppignorare, debent imprimis hoc rescriptum ante officiales facere legi, et officiales illa bona nemini alteri ab his proscribere debent, nisi se prius per camerarium intromitterent, aut ante officiales pro intromissione acceptarent, ac si iuris ordinem sequerentur, et ab eo proscripto soluere officio debent.

117) Nalezli wuobec za práwo: ktožby měl plat komorní na kterýchžkoli dědinách, a brání s komorníkem na týchž dědinách pro úrok; jestližeby nedal úroku při swatém Jiří neb při

117) Pro iure constitutum est: si quis censum camere haberet proscriptum in aliquibus bonis, et ob censum non solutum in bonis illis pignora capere circa festum Georgij aut festum Galli,

swatém Hawle, tehdy ten muož s komorníkem bráti pro nedánie úroka toho na těch dědinách, jakž zápis ukazuje. Pakli nebéře pro úrok swatojiřský až swatý Hawel mine, aneb též zase, již nenie jemu powinowat dáti zadrželého úroka; a ten, ktož maje pokutu, a wedle jie se nezachowal, sám sebú winen bude. Než stojíli pro zadržalé úroky aby mohl bráti, aneb že přijdúc ke dskám, že zápis památnými knihami učiní, že jemu má čekati až do druhého úroku, a to čekánie ke škodě býti nemá: tehdy muož bráno býti tím spuosobem pro zadržalé úroky. A také jestližeby dsky byly zawřeny aneb komorníci byli staweni pro takowé úroky, že potom z těch zadržalých úrokuow muož poháněti, a puohon ten nebude zmatečný; (jakož o tom rozsudek w bielých puohonných, kdež Léwa z Maštějowa Běškowce pohánie); a potom předse aby se držal swé pokuty pro úrok swuoj, jakož zápis ukazuje. Pakli kto chtě s komorníkem bráti pro úrok swuoj, i nemá co: tehdy komorník hned má panowánie udělati na těch dědinách, na kterýchž plat komorní wedle zápisu ukazuje; a potom práwo má předse wésti k odhádání tiem spuosobem, jakož prwé napřed psáno stojí, krom zwodu. A má se odhádati třetinú wýš, a k tomu zadržalé úroky, a to zadržalé od té chwíle, odkud počne panowati. Pakli kto má plat komorní zápisem bez zprávy, tomu se nemá odhádati třetinú wýš, než s náklady toliko. Pakliby ktožkoliwěk měl bránie s komorníkem pro úrok komorní, a neužíwalliby pokuty swé za tři léta a za osmnácte nedělí, an komorníci na bránie neb uwázánie od úřadu desk zemských wydáwají se, aneb ano práwa jdú, že ten každý swuoj i zadržalé úroky promlčí. A kdyžby kto pro které úroky komužkoli dobytek podlé

si census solutio non esset, quod potest tunc pignora capere in agris illis iuxta rescriptum. Si autem non caperet pignora ob censum non solutum sancti Georgij, usque preteriret festum Galli, aut e contra, tunc iam non teneretur soluere censum retentum; et is, qui habet penam adiunctam, si se iuxta illam non conseruauerit, solus sibi erit in culpa. Sed si se proscriptum extenderet, ut pro censu rentento posset pignora capere, aut quod apud tabulas memoriales proscriptum esset, ut censum illum usque ad alterum censum ei expectare deberet, talis expectatio non debet nocere, et adhunc modum pignora capi ob census retentos possunt. Vel etiam si tabule regni clause essent, vel si camerarij ob tales census essent interdicti, tunc in tali casu ob huiusmodi census retent os potest citare, et talis citatio non erit uiciosa; ac postea debet se iuxta proscriptum ob non solutionem census conseruare. Si autem, cum uellet quis pignora capere, nihil esset in agris illis: debet tunc camerarius in hisdem agris, in quibus census camere proscriptus sit, dominium facere, ac deinde iuris ordinem sequi debet usque ad estimationem illorum agrorum, iuxta formam prius prescriptam, preter inductionem. Debetque fieri estimatio ultra duplum, et insuper et census retentos ab illo tempore, a quo incepit dominium facere. Si quis autem habet censum camere cum proscripto absque cautela euictionis, tunc illi non debet fieri estimatio ultra duplum, sed cum sumptibus tantum. Cum autem quis haberet proscriptum pignora capiendi cum camerario ob censum camere, et non uteretur pena hac sua tribus annis et XVIII ebdomadis, cum camerarij ad capienda pignora et ad intromittendum ab officio tabularum exhiberentur ac iura suum progressum ha-

zápisu swého pobral a zajal s komorníkem, a ten, komuž jest týž dobytek jakžkoli zajat, jeho newyručil: tehdy týž dobytek má hnán býti k úřadu zemskému k starostowi komorničiemu. A tu týž dobytek má držán býti za tři dni, a po třetiem dni mají obeslány býti ty osoby přísežné, kteréž na to přísahu mají, a jsú wždycky w Praze zde. Jestli dobytek zajat, woly, kráwy neb kterýžkoli dobytek, tehdy sú na to přísežní řezníci; pakli sú koni zajati, tehdy jsú na to přísežní konieři. A ti tak obeslaní mají ten dobytek odhádati puowodowi podlé jich přísahy, dokudžby summa úroka, pro kterúž jest bral, i s náklady i s útratami proto wzatými sprawedliwě přišla. A cožby po témž odhádání dobytka zajatého zuostalo, má tomu, komuž jest zajat, zase nawrácen býti; a při tom odhadowání má býti miestokomorník a písař menších desk a starosta komorničí. Pakliby ten, komuž jest dobytek zajat, w těch třech dnech až do poledne třetieho dne k úřadu přijda, tu summu, pro kterúž jest bráno, s náklady i s útratami, i to což jest týmž dobytkem protráweno, položil, a prwé než by se týž dobytek odhádal: tehdy to tak polože úplně, dobytek swój zajatý muož zase wzieti; a tomu nižádný odpierati nemuož ani brániti, a ten ktož jest práwo wedl, přijieti to má bez odpornosti. Jestližeby pak kto swéwolně na dědinách swých bráti a zajímati nedal, a práwu odboj učinil: tehdy tu hned komorník na to bránie od úřadu wyslaný má toho odbojníka pohnati, najprw od krále JM[ti] i ode wšech úředníkuow wětších i menších i od najwyššího purkrabie Pražského, a den k stání k tomu puohonu jemu týž komorník, kdy a kde státi by měl, bude jmenowati; a ten puohon má býti od každého z desieti hřiwen střibra; a k takowému má

berent, quod tunc talis unusquisque suum censum et census retentos per silentium sui iuris amittit. Si quis uero ob census non solutos pecora iuxta proscriptum alicui caperet et abigeret cum camerario, et is, cui quomodocunque pecora sunt abacta, pro illis non satisdaret; tunc talia pecora debent pelli ad officium tabularum et procuratorem camerariorum; ibique debent teneri tres dies et post hos tres dies debent conuocari iurati, qui in hoc iuramentum prestiterunt, et sunt semper hic Prage. Cum pecora sunt abacta, boues, uacce aut qualecunque pecus, tunc sunt ob hoc iurati laniones; cum autem abiguntur equi, sunt ob hoc iurati agazones. Et hi conuocati iuxta sua iuramenta debent illa pecora estimare actori, quo ad summam censum, ob quam pignora cepit, cum impensis et expensis ab hoc factis, que rite uenissent. Quidquid uero pecoris facta estimatione superesset, debet illi cui abacta sunt restitui. Et in tali estimatione debent adesse Vicecamerarius et notarius minorum tabularum et procurator camerariorum. Si autem ille, cui pecora illa abacta sunt, in his tribus diebus usque ad meridiem tertij diei ad officium tabularum ueniret, et summam illam, ob quam pignora abacta sunt, cum impensis et sumptibus et cum his, que cum pecoribus illis absumpta sunt, poneret, priusquam illa pecora estimarentur, cum itaque illa de pleno omnia deposuerit, tunc pecora sua abacta poterit accipere; et huic iuri nemo potest contradicere, neque prohibere, et is qui suum ius executus est, accipere hoc absque omni repugnantia debet. Sin uero quis contumaciter in agris suis capere et abigere pignora prohiberet, et iuris rebellem se faceret, tunc mox camerarius ad hec pignora capienda emissus ab officio debet illum iuris re-

se zachowáno býti, jakož o tom nález ukazuje.

bellem citare inprimis a regia maiestate et ab omnibus officialibus regni maioribus et minoribus, et a supremo purgrauio Pragensi, et diem ad comparendum citationi, ubi et quando compareat, illi nominare debet. Eaque citatio debet fieri ab unoquoque pro quatuor talentis argenti, et erga illum debent se conseruare, prout constitutione publica prouisum est.

Nebo jestližeby komu mělo bráno býti komorníkem buď na číchžkoli dědinách, ježtoby zápis dskami zemskými učiněný na ty dědiny neswědčil: proto ten, čież dědiny jsú, nemá brániti bráti, ani odboje práwu činiti, ale má dobytek zajatý wyručiti dobrým člowěkem, aneb jiným člowěkem, kterýžby jměl na swobodných dědinách. A tu summu, pro kterúž jest bráno, má položiti při úřadu zemském i s náklady a útratami, a odpor tomu brání učiniti a wložiti, a k němu pohnati a k saudu přistúpiti a to prowesti, že jest puowod na jeho dědinách bráti neměl. Jestliže to prowede, že jest na jeho dědinách bráti neměl: tehdy ten, ktož jest zmatečně bral, má tomuto škody i wšecky náklady nahraditi a zaplatiti, i ten základ, w čemž jest dobytek wyručil, dáti bez odpornosti.

Vel si caperentur pignora cum camerario sit in cujuscunque agris, in quos agros proscriptum tabularum capere pignora non protestaretur, non tamen ideo is, cujus sunt agri, debet prohibere pignora capere aut iuri resistere, sed debet pecora abacta cum satisdatione boni uiri redimere, aut alicuius uiri, qui haberet bona in agris liberis; illamque summam, ob quam sunt capta pignora, deponere circa officium cum impensis et sumptibus. Et illis captis pignoribus, debet contradictum opponere, illudque intabulare et citare ad id et iudicio adsistere et producere, quod talis in suis agris non debuit pignora capere; et si illud probauerit, quod in eius agris capere non debuit, tunc is, qui ita erronae cepit, debet alteri parti damna et omnes impensas resarcire et soluere; et pignus, quo illa pecora redemit, dare sine controuersia.

118) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby komu zápis který zjewně swědčil, že muože pro zadržalé úroky bráti: ten toho užiti má podlé zápisu swého. O tom rozsudek w bielých puohonných léta božieho 1489.

118) Pro iure constitutum est: quodsi proscriptum manifestum esset, ut pro retentis censibus pignora capere posset, is potest uti suo proscripto.

119) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto měl plat komorní, a pro ten žeby jemu s komorníkem bránie swědčilo, a bylliby ten plat na dwojiem zboží, aneb na dwú wsech, aneb na wiec, a že nemá na jednom bráti, než na wšem což mu zápis ukazuje: pakliby

119) Pro iure constitutum est: si quis haberet censum camere, propter quem censum posset iuxta proscriptum pignora capere cum camerario, isque census proscriptus esset in bonis duorum uel in duabus uillis aut pluribus, et quod in bonis unius capere non deberet, sed

na jednom zboží pro wšicek plat bral, musie tomu zase nawrátiti, což jest pro cizie diely na jeho zboží bral, i se wšemi škodami; než proto na jiných dieliech drž se swé pokuty. O tom rozsudek léta páně 1486.

in omnibus, iuxta proscriptum; si tunc igitur in bonis unius ob integrum censum caperet, debet contra omnia restituere, quicquid pignoris ob censum illum partis aliene in bonis suis ceperit cum omnibus impensis; attamen erga partes alias conseruet se iuxta proscriptum.

120) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto měl jakýžkoli zápis s komorníkem, s wýmínkú aneb s wýmienkami, těch wýmienek užiti má.

120) Pro iure constitutum est: si quis proscriptum haberet, sit illud qualecunque, cum camerario, cum exceptione aliqua uel cum exceptionibus, debet frui his exceptionibus.

121) Nalezli wuobec za práwo: ktožby na sobě listem na swém statku, aneb na swém zboží zawázal plat komorní, a žeby w listu stálo s komorníkem bránie: tehdy dokudž ten list we dsky newejde, že nemá jemu komorník wydán býti na to bránie; a jestližeby toho listu newložil we dsky we třech létech a osmnácti neděléch od datum listu toho a moha ke dskám, tehdy ten list se promlčí. O tom rozsudek léta 1487.

121) Pro iure constitutum est: si quis bona sua uel in bonis suis litteris proscriberet censum camere, et quod in his litteris scriptum esset, ut cum camerario pignora caperet: tunc quamdiu he littere non intabulantur, non debet ei dari ad pignora capienda camerarius. Quodsi has litteras in tribus annis et XVIII ebdomadis a datum (sic) litterarum non intabularet, cum posset ad tabulas accedere, tunc he littere per hoc silentium annorum uigorem suum perdent.

122) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby dwěma nebo třem swědčil zápis s komorníkem uwázánie, a jestližeby se jeden nebo wiece uwázali, ti swého uwázánie požiti mají, nedadúce letóm projíti. Pakliby se z nich který neuwázal, an mu zápis swědčí, a dalby třem letóm a osmnácti nedělím projíti, ano práwa jdú a komorníka wzieti by mohl: tehdy swé práwo promlčí, a těm to ostane, ktož sú se uwázali w to a to držie. O tom rozsudek léta 1486.

122) Pro iure constitutum est: si duobus aut tribus proscriptum (sic) esset intromissio in possessionem cum camerario, et ex his unus aut plures se intromitterent, non dando annos silentio preterire, hi sua intromissione frui possunt. Si uero quis illorum se non intromitteret, cum illi proscriptum esset, sineretque tres annos et XVIII ebdomadas silentio preterire, iuraque suum processum haberent, et camerarium accipere potuisset: tunc silentio tali ius suum perdet, et id illis remanebit, qui se in bona intromiserunt eaque possident.

123) Nalezli wuobec za práwo: ktožby (sic) na dwojiem statku neb na wiec byl zapsán plat komorní, a z těch jeden dalby na swém dielu anebo zboží ten plat wšecken odhádati, a odporu by tomu neučinil: sám by sobě zmatek uči-

123) Pro iure constitutum est: si cui in bonis duorum aut plurium census camere proscriptus esset, unusque ex his in bonis suis censum hunc in diuersis bonis proscriptum integrum estimare permitteret, neque contradiceret:

nil, a ten by wšecek plat na jeho dielu zuostal. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1494.

124) Tuto se znamenáwá, co se béře k úřadu desk zemských, buď od uwázánie s komorníkem, od bránie pro úroky a platy, od úmluw, panowánie, od ohledánie škod, ran, miest, k odporuom i od jiných wěcí; jakož o tom o wšem níže zejména položeno jest. A to wšecko starosta komorničí zprawiti má; to u něho zaplatě, již on dále to děliti a zprawiti má. A to má placeno býti wše na český groš.

125) Když se kto s komorníkem chce uwázati buď w čiežkoli dědiny podlé zápisu swého, má dáti od toho uwázánie k úřadu i od komorníka puol druhé kopy 6 grošuow; z toho starosta komorničí béře sobě 2 groše, na komorníka 15 grošuow, a ostatek úředníci jiní, jakož o tom každý z nich w swém sepsání, kto co béře, zejména napsal jest. A týž komorník má to uwázánie zapsati, relací učině, kdy a který den to uwázánie jest učinil; a témuž komorníku má ztrawa dána býti sem i tam do Prahy, a puowoda má dáti, nechceli sám jeti.

126) Když kto béře s komorníkem pro úroky a platy, má dáti 106 grošuow: z toho béře starosta sobě 2 groše, komorníku 15 grošuow, a pacholku purgrabowu hradu Pražského, kterýž při tom brání má také býti podlé práwa starodáwnieho, 14 grošuow, a ostatek úředníci swrchupsaní; a komorníku i pacholku purgrabowu ztrawu sem i tam pówod dáti má, a též pówoda, nechceli sám jeti.

talis metipse sibi damnum faciet, quod sic integer iste census remaneret in bonis suis proprijs.

124) Hic annotatur, quid solui debet apud tabulas: ab intromissione cum camerario, a capiendis pignoribus propter census, a monitionibus, a dominijs, ab inspiciendis damnis, uulneribus, locis, a contradictione, et ab aliis rebus de quibus infra sigillatim dicetur. Et illa omnia procurator camerariorum distribuere inter alios debet, et omne id solui debet in grossis albis Boemicalibus.

125) Cum quis uoluerit se intromittere in possessionem cum camerario in aliqua bona iuxta suum proscriptum, is debet dare ab illa intromissione ad officium et camerario unam et dimidiam sexagenam et sex grossos; et ex his capit procurator camerariorum duos grossos, pro camerario quindecim grossos, reliquum alij officiales, prout quisque eorum in sua proscriptione, quid quisque accipere debeat, conscriptum habet. Et idem camerarius debet illam intromissionem proscribi facere, relationem faciendo, quando et quo die hanc intromissionem fecisset; ac tali camerario dari debent expense eundo et redeundo Pragam; et si ipse met actor noluerit ire cum camerario, potest uice sua alium actorem mittere.

126) Cum quis pignora capit propter census et reditus, is dare debet centum et sex grossos, et inde capit procurator camerariorum duos grossos, pro camerario quindecim grossos, pro famulo purgrauij arcis Pragensis, qui cum pignora capiuntur, etiam iuxta iura antiqua adesse debet, quatuordecim grossos, reliquum accipiunt officiales supradicti. Et camerario et famulo purgrauij eundo et redeundo actor debet dare expensas, similiter uice sua alium actorem potest mittere, si metipse ire nollet.

127) Když kto koho pohánie zde w starém aneb w nowém městě, od každého na komorníky 5 grošuow; od wloženie we dsky puohonu groš jeden, od wyswědčenie jeden groš, a od útoku sobě starosta 2 groše. Pakli jest puohon ze škod, tehdy béře wayš 4 groše, ty dáwá miestokomorníku 2 groše a miestosudiemu 2 groše.

127) Si quis citat aliquem hic in antiqua aut noua ciuitate, a quolibet pro camerarijs quinque grossos; ab intabulatione citationis unum grossum; a publicatione unum grossum, a depositione actionis procurator camerariorum sibi ipsi duos grossos. Si autem est citatio pro damnis, tunc capit ultra adhuc quatuor grossos, illos dat uicecamerario duos et uiceiudici duos.

Když kto pohánie w Kauřimském, w Wltawském, w Klatowském, Boleslawském, Litoměřickém krajích, má dáti na komorníky 15 grošuow, od wloženie puohonu we dsky jeden groš, od wyswědčenie jeden groš, od útoku 2 groše; jestliže puohon ze škod, tehdy wýš 4 groše úředníkuom swrchupsaným.

Si quis citat aliquem in regione Caurzimicensi, aut Multauiensi, aut Clatouiensi, aut Boleslauiensi, aut Litomiericensi, debet camerarijs dare XV grossos; ab intabulatione unum grossum, a publicatione citationis unum grossum, a depositione actionis duos grossos. Si autem erit citatio pro damnis, tunc accipit ultra adhuc quatuor grossos officialibus supradictis.

Když kto pohánie do Hradeckého a Chrudimského kraje, na komorníky 22 grošuow, od wloženie puohonu jeden groš, od útoku 2 groše, škod 4 groše úředníkuom swrchu psaným.

Cum quis citat aliquem in regione Grecensi aut Chrudimicensi, capit pro camerario XXII grossos, ab intabulatione citationis unum grossum, a publicatione citationis unum grossum, a depositione actionis duos grossos. Si citatio est pro damnis, tunc capit ultra adhuc quatuor grossos officialibus supradictis.

Když kto pohánie do Plzenského kraje, na komorníky 25 grošuow, od wloženie puohonu jeden groš, od wyswědčenie jeden groš, od útoku 2 groše, škod 4 groše úředníkuom swrchupsaným.

Cum quis citat aliquem in regione Pilsnensi, capit pro camerariis XXV grossos, ab intabulatione citationis unum grossum, a publicatione unum grossum, a depositione actionis duos grossos. Si citatio est pro damnis, tunc accipit ultra adhuc quatuor grossos officialibus supradictis.

Když kto pohánie do Bechyňského kraje a do Prachenského, na komorníky 24 grošuow, od wyswědčenie puohonu jeden groš, od wloženie puohonu we dsky jeden groš, od útoku dwa groše, škod 4 groše.

Cum quis citat in regione Bechinensi et Prachatinensi (sic), capit pro camerariis XXIV grossos, a publicatione citationis unum grossum, ab intabulatione unum grossum, a depositione actionis duos grossos. Si citatio est pro damnis, tunc accipit ultra quatuor grossos officialibus supradictis.

128) Když pohánie probošt neb opat i wšecken konvent buď z kteréhožkoli kláštera, aneb purgmistr, konšelé i wšecka obec z kteréhožkoli města, buď kohožkoli aneb ktožkoli jiný jich zase, dáwají jednu kopu grošów; z toho se dáwá od wloženie puohonuow we dsky, od wyswědčenie téhož puohonu i škod úředníkuom, a ostatek komorníkuom a témuž starostowi.

128) Cum citat prepositus aut abbas totusque conuentus, sit de quocunque monasterio aut quemcunque citat, aut magister ciuium, consules totaque communitas, sit de quacunque ciuitate et quemcunque citet, ac econtra, quiscunque citat eos, dare debet unam sexagenam grossorum. Inde soluitur a depositione actionis, a publicatione et si est citatio pro damnis, officialibus, et reliquum camerarijs et procuratori eorum.

129) Když kto komorníka wezme k weřejuom od dworských desk, starosta béře na komorníka 15 grošuow a sobě 2 groše.

129) Cum quis capit camerarium ad postes a tabulis curie, procurator capit camerario XV grossos et sibimet duos grossos.

130) Když kto komu přijme za uwázané jakoby se s komorníkem uwázánie stalo, tu starosta béře 15 grošuow a wiece nic.

130) Cum quis pro intromissione susciperet, tamquam uere cum camerario intromissio facta esset, ibi procurator camerariorum accipit XV gr. et nihil plus.

131) Když kto koho požene k odporu, aneb wezme na umluwu, na ohledánie ran, miest, zkázy stawenie, na panowánie aneb na jiné rozličné wěci, tu béře týž starosta 21 grošuow; a z toho dáwá komorníku 15 grošuow, a od relací 4 groše, a sobě beře 2 groše. Než na kterékby koli škod ohledánie weden byl komorník, tu má starosta komorničí dáti miestokomorníku a miestosudiemu po dwú grošiech, a to do wšech krajuow, buď blízko neb daleko, jednostajně.

131) Cum quis citat ad contradictionem aut quod capit ad monitionem, ad cognoscendum uulnera, loca, edificia aut ad dominia aut ad alias res qualescunque, ibi capit idem procurator camerariorum XXI gr. inde dare debet camerario XV gr. et a relatione quatuor grossos, et sibi ipsi duos grossos. Sed ad quecunque damna cognoscenda duceretur camerarius, ibi procurator camerariorum debet dare uicecamerario et uiceiudici cuique duos grossos, et hoc ad omnes regiones, sit prope aut remote, equaliter.

132) Když se komu odhádánie státi má, béře starosta komorníkuom 15 grošuow a sobě nic.

132) Cum bonorum estimatio fieri alicui debet, capit procurator camerariorum XV gr. et sibi nihil.

133) Item když se kto uwazuje s komorníkem w dědiny, aneb že někomu s týmž komorníkem béře na dědinách pro úroky, týž starosta béře čtrnácté práwo, a to slowe Jus quatuordecimum; a když potom přijde druhé jus quatuordecimum, to béře písař menších desk

133) Cum quis se intromittit in possessionem bonorum cum camerario, aut quod cum camerario alicui pignora capit in agris propter census, idem procurator capit ius quatuordecimum (sic). Et cum iterum uenit ius quattuordecimum, hoc capit notarius minorum tabularum,

9*

zemských; a tak wždy jednomu jedno a druhému druhé.

134) Když se zwod děje, starosta béře na komorníky 15 grošuow.

135) Když kto škody komorníkem obwozuje a je ohledati dá, béře starosta 25 grošuow českých, komorníku dáwá 15 grošuow, od relací 4 groše, sobě 2 groše česká, a úředníkóm swrchupsaným 4 groše. A těm swrchupsaným komorníkóm nikdež se ztrawa nedáwá, krom když na zwod aneb na odhádánie podlé úředníków jedau, aneb jakož nahoře napsáno jest, na uwázánie aneb na bránie.

136) Kdyžby ktokoli poháněti chtěl z dědictwie, ten každý bude moci, přijda k starostowi komorničiemu, při kterýchž koli suchých dnech po wyswědčení puohonuow útok neb puohon wložiti k budúcím aneb přišlým suchým dnóm. A ten má s starostú komorničí pówodowi w rejistra swá, w kteráž jiné puohony zapisuje, zapsati a wložiti z těch dědin, z kterýchž týž puowod poháněti chce, buď při kterýchžkoli suchých dnech, a den znamenati a zapsati, který jest ten útok učinil. A na ten puohon má dwa komorníky wydati wedle nálezu panského na to wuobec za práwo učiněného, a má naučenie dáti témuž pówodowi, který den podlé práwa a kdeby měl státi k wyswědčowání téhož puohonu. Také týž úředník má zwěděti na témž pówodowi, kde a w kterém miestě měl by nalezen býti ten, ktož se pohánie. A tu má komorníky nadepsané poslati k němu a k wěřejnom jeho, a jemu mají přítomně puohon dáti, jeho podlé práwa poženúc, a oznámiece od koho jeho pohánějí a z čeho, i den jemu jmenujíc, kterýby a kde k tomu puohonu státi měl, jakož o tom o wšem

et sic semper uni unum, et secundi, secundum.

134) Cum fit inductio in possessionem, procurator camerariorum capit camerarijs XV gr.

135) Cum quis damna cum camerario circumspicit, eaque cognoscenda exhibet, capit procurator camerariorum XXV gr., camerario dat XV gr., a relatione quatuor grossos, sibi accipit duos gorssos, et officialibus supradictis quatuor grossos. Et his supradictis camerarijs nullibi dantur expense, nisi cum ad inductionem aut ad estimationem bonorum cum officialibus uadunt, aut sicut supra scribitur, cum ad intromissionem aut ad pignora uadunt capienda.

136) Cum quis citare uult aliquem pro bonis hereditariis, is debet accedere procuratorem camerariorum, circa quecunque quattuor tempora, post publicationem citationum et depositionem actionis sue uel citationem deponere ad proxima quattuor tempora, et hanc depositionem actionis procurator camerariorum actori debet in registra sua, in que alias citationes conscribit, inscribere ac deponere de his agris, pro quibus idem actor citare uult, et id fieri potest circa quecunque quattuor tempora; et debet diem assignare et inscribere, quo die actor citationem deposuisset. Et ad illam citationem debet duos camerarios mittere, iuxta constitutionem generalem, debetque actori indicare, quo die de iure et ubi comparere debeat ad publicationem huiusce citationis. Idemque officialis debet exquirere ab eodem actore, ubi aut in qua ciuitate posset inueniri is, qui citari debet; ac deinmittere debet camerarios nominatos ad reum et ad postes suos, illique presenti debent dare citationem, illumque de iure citando signifficandoque, nomine cuius illum citant et ex qua causa, et

týž srarosta komorničí bez omylu w témž puohonu týmž komorníkuom wydaným slowo od slowa napsati má. Pakliby doma nalezen nebyl ten, ktož se pohánie: tehdy mají též komorníci ten puohon oznámiti manželce jeho, neb úředníku jeho, aneb čeledínu jeho w týchž weřejiech; pakliby i těch nebylo, ale w též wsi rychtáři, konšeluom i některému z obecních; pakliby i těch nebylo, tehdy mají znamenie z týchž weřejí wzieti wedle jich obyčeje, a odtud najbližšímu z wládyk přísedíciemu, aneb w městě též najbližším odtud purgmistru a některému konšelu oznámiti, že jsú tomu puohonu podlé práwa dosti učinili. A pakliby při kterých suchých dnech, jakož o tom wayše w zřiezení (Kota N. sic), toho útoku aneb puohonu newložil, tehda bude moci přijeda k úřadu tak na dewět neděl, ten puohon a útok učiniti a dokonati, jakož obyčej jest. Pakliby ten, ktož se pohánie, chtěl za wšecky tři puohony přijieti, pro polehčenie a umenšenie práce a jiezd komorníkuow, to bude moci bez škody učiniti. A pakliby kto chtěl pohnati z moci, ze škod, z nářku cti aneb z kterýchkoli wěcí jiných, při týchž suchých dnech k budúcím suchým dnóm, tu také při tom času bude moci učiniti. A ktoby nechtěl, tehdy se muož zachowati na dewět neděl, aneb najméně na čtyři ze škod, a z jiného na dwě; jakož napřed w zřiezení položeno jest. Při tom také pohánění tíž komorníci toho puohonu i jiného podlé práwa w den nedělský činiti a poháněti nemají, lečby to tíž komorníci na tom, ktož se pohánie, obdržeti mohli, žeby ten puohon ód nich dobrowolně a bez pohoršenie práwa w den nedělský přijal, to býti muož. A také tíž komorníci, kdyžby poháněti měli, nemají při sobě brani mieti, toliko huolku, jakož obyčej jest od starodáwna.

diem illi certificare debent, quo die, ac ubi ad talem citationem comparere debeat, prout procurator hisdem camerariis absque errore omni in eadem citatione de uerbo ad uerbum conscriptum dare debet. Si tunc domi non inueniretur is, qui citari debet, tunc illi camerarij debent de hac citatione dicere uxori sue, aut officiali, aut alicui familiari inter eosdem postes. Si tunc neque illi adessent, tunc in illa uilla iudici, consulibus et alicui ex communitate. Si tunc neque illi essent ibi, debent signaculum ex his postibus accipere iuxta consuetudinem, et inde ad proximum nobilem adiacentem aut ciuitatem itidem proximam magistro ciuium et consulibus notificare, quod tali citationi satisfecissent. Et si circa aliqua quattuor tempora, prout infra in quadam constitutione latius ostenditur, hanc depositionem actionis uel citationem non imposuisset, tunc poterit ad officium tabularum uenire nouem ebdomadis ante, et deponere citationem, et facere et perficere iuxta consuetudinem. Si tunc is qui citatur uellet pro trina citatione unam accipere propter alleuiatonem et ad minuendum laborem et iter camerariorum, quod hoc potest sine ullo damno suo facere. Si tunc quis uellet de illata uiolentia aliquem citare, pro damnis, pro infamato honore, aut propter aliquam rem aliam circa eadem quattuor tempora ad proxime futura tempora, tunc etiam circa tempus illud potest hoc facere; et si quis autem nollet, tunc potest ad nouem ebdomadas se conseruare aut ad minus quattuor pro damnis et de alijs rebus ad duas ebdomadas ante, prout supra in constitutione commemoratum est. Insuper istam citationem aut aliam camerarii facere uel citare non debent diebus dominicis, nisi camerarij hoc in illo, qui citari debet, obtinerent, ut talem citationem

Každý komorník má při sobě zemskú pečet mieti; a kohož pohánie, jestližeby se na pečet otázal a řekl, aby mu ji ukázal, má jemu ji komorník ukázati. A když se komorníci s puohonu wrátie, tehdy starosta komorničí má registra, w které puohony zapisuje, má dáti písaři menších desk zemských; a týž písař má každý puohon we dsky puohonné wepsati. A potom když při wyhlašowání puohonuow, řečník zemský má puohony wyhlašowati, a starosta komorničí má je řečníku sepsati, a starosta má s registry swými při něm státi, a řečník má zawolati: stojíli puowod i pohnaný (jmenuje je jménem) k swému práwu? a ohlásieli se obadwa, hned má jiný puohon wyhlašowati. Pakli puowod sám toliko nestojí, tehdy hned ten puohon wymažie a přetrhnú, a pohnanému powědie, že jest toho puohonu prázden; pakli oba nestojie, tehdy též ten puohon přetrhnú a wymažie. A písař menších desk má znamenati we dskách puohonných nad puowodem, že puowod nestojí; pakli oba nestojie, tehdy má nade dwěma znamenati. Pakliby pohnaný nestál tehdáž, když řečník při wyhlášení puohonu naň zawolá, tehdy starosta komorničí má znamenati jméno jeho, ktož nestojí, a puohony předse jiné wyhlašowati. A když dokoná wšecky puohony, tehda nawrátí se na toho pohnaného, kterýž prwé nestál, i zawolá naň, jmenuje jeho jménem, stojíli k swému práwu, prwé, druhé, aby se ohlásil. Ohlásíli se, nic neztratí, než má předse k saudu státi; pakli se neohlásí, tehdy má chwíliku zanecháno býti wolánie, a po té chwílce rozkáží úředníci řečníku zemskému, aby zawolal po třetie: a tu ihned zawolá opět, a jmenuje jménem toho pohnaného, kterýž k prwniemu ani druhému wolání nestál, stojíli k swému práwu, prwé, druhé,

sponte et sine iuris preiudicio die dominico acceptaret, hoc fieri potest; hique camerarij, cum aliquem iam citant, non debent tunc apud se aliqua arma habere, nisi baculum iuxta antiquam consuetudinem. Et quilibet camerarius apud se sigillum regni habere debet, et illi, qui citatur, si id petet ab eis, debent hoc sigillum ostendere. Cum deinde camerarij a citationibus reuertentur, tunc procurator camerariorum registra, in que citationes conscribuntur, tradere debet notario minorum tabularum; isque notarius quamlibet citationem in citationum librum inscribere debet. Et tempore publicandi citationes, proclamator publicus, cum debet citationes publicare, ac procurator camerariorum debet has citationes proclamatori conscribere, et procurator camerariorum cum registro suo debet illi astare, et proclamator uocare debet, si actor et reus adsint pro iure suo, nominando unumquemque nomine proprio; et cum uterque responderit, quod adest, mox debet alias citationes ordine publicare. Si actor non adesset, mox debet talis citatio de registro deleri et cancellari, et ei qui citatur dicant, quod ab hac citatione liber est; si tunc uterque non adesset, tunc itidem talis citatio deletur et cancellatur. Et notarius minorum tabularum debet inscribere in citationum libro supra nomen actoris, quod actor non aderat; si uero uterque non adesset, tunc idem facere debet supra amborum nomina. Si autem citatus non adesset solum, cum proclamator eum nominauerit, tunc procurator camerariorum debet nomen citati assignare, illum non comparuisse, et dein alie citationes ordine publicari debent. Cum iam omnes citationes publicate fuerint, redire debet ad nomen illius citati, qui primo non comparuit, et uocabit illum no-

třetie, ohlas se! Ohlásíli se hned, jakž dokoná wolánie řečník, nic neztratí; pakli se neohlásí, má toho znamenati starosta komorničí; a když páni chtie saud zdáti, má to práwo stané zapsati písař menších desk zemských, jak a kterým spuosobem, to jest prwé napřed již sepsáno, i to což má pówod po staném práwu činiti.

mine proprio, si adest, primo et secundo, ut respondeat; si tunc responderit, nihil perdet ob hoc, quod primo non comparuisset, sed iudicio assistere debet. Si autem secundo uocatus non responderit, debet tunc paululum cessari et intermitti. Dein post paruum temporis interuallum mandare debent officiales proclamatori publico, ut tertio uocaret; et cum illum uocauerit nomine proprio, qui nec primo, nec secundo responderat, si adest pro iure suo, primo, secundo, tertio, ut respondeat: si mox, cum proclamator uocauerit, se adesse responderit, nihil tunc de iure suo perdet. Si autem non responderit, debet talem procurator camerariorum annotare; et cum domini iudicium hoc ad alia quattuor tempora delegare uellent, debet contumaciam illius notarius minorum tabularum inscribere, prout de hac re infra latius scribitur, ac etiam actor, quid post illius contumaciam amplius facere debeat.

Tento spuosob a řád, kterýž se při dskách zachowáwá, wedle uptánie a paměti úředníkuow, a zwláště těch, kteříž při dskách od dáwních lét jsú sepsán jest; kterýžto řád a spuosob desk dole psaný od pánuow a rytieřstwa za práwo wuobec nalezen jest.

137) Item když jeden druhému prodá dědictwie swé, a smlúwu mezi sebú o ten trh učinie, a w té smlúwě žeby stálo, že jemu to dědictwie zprawiti má jakož země za práwo má, a wymienky w té smlúwě nebude o zpráwu, a ten ktožby to dědictwie prodal, žeby již neměl wiec na swobodných dědinách, a ten ktožby kúpil dědictwie jeho, chtěl aby jemu zpráwci podlé sebe postawil, aneb jej zpráwú opatřil, že ten, ktož prodá a w smlúwě tak stojí, jakož země za práwo má, aby muz prawil: (a toto země za práwo má, že má zprawiti, čím má neb mieti bude, třetinau

Forma ac ordo, qualis circa tabulas obseruatur, iuxta interrogata et memoriam officialium, presertim illorum, qui a longo tempore apud tabulas fuerunt; qui ordo et forma tabularum a baronibus et equestribus pro constitutione habetur.

137) Item, cum quis bona sua hereditaria uendiderit, pactumque cum emptore faceret, quod ei cauere de euictione debeat iuxta iuris formam, neque fuerit in tali pacto ulla exceptio de euictione specificata, et uenditor non haberet iam ulla bona hereditaria, et emptor uolet, ut iuxta se uenditor, qui ei caueret de euictione, aliquem daret, aut cautela alia de euictione illi prouideret, quodsi in pacto ita solum continetur, ut ei caueat de euictione iuxta iuris formam, (que iuris forma est talis, quod quis debet cauere de euictione illis bonis que habet, aut habiturus sit, ultra duplum):

wayš); a ten od něho přijieti tiem spuosobem zprávu má, poněwadž jest se při smlúwě zprawú neopatřil, znaje, že na dědinách wiec nemá; pakliby měl na swobodných dědinách, tehdy se muož wésti na ty dědiny pro nezprávu třetinú wýš. A ten ktož zprawuje, jestližeby pak ty dědiny prodal po té zpráwě, tehdy ten prodaj té zprawě ke škodě nenie. A též přikaupíli co kde dědin kterých, aneb žeby jemu odkudžkoli přišly, že též tomu jsú we zpráwě jako i prwní, poněwadž zprawuje čímž má neb mieti bude. A to každý wěděti má, w čemž aneb w které summě se ty dědiny komu zapíšie trhem, že do té summy má se odhádati i s třetinú na túž summu přišlú wýš a dále nic, jakž sobě kto káže ten trh wložiti.

tunc is emptor debet ab eo hoc modo hanc cautelam de euictione acceptare, ex quo se in pacto meliori cautione non prouidisset, uidendo quod uenditor in bonis hereditariis iam nihil amplius haberet; si autem haberet in bonis hereditariis, tunc potest ius suum exequi ob euictionem in bonis illis ultra duplum. Sin autem is, qui cauit de euictione, illa bona uenderet post factam cautionem, tunc talis uenditio non erit in preiudicium illius cautionis. Similiter si alia bona post emeret, aut quod ei aliunde uenirent, quod itidem illa bona sunt in cautione data, sicut et priora, ex quo cauet de euictione illis bonis, que habet aut habiturus sit. Et quisque scire hoc debet, quod in quali et quanta summa pecunie illa bona uendita intabulantur iure uenditionis, quod etiam ad illam usque summam debet fieri estimatio ultra duplum, et non ultra illud duplum, prout quisque faciet illam emtionem sibi intabulari.

138) Jestližeby kto zprawowal tiemto spuosobem, že zprawuje dědinami swými a zejména je jmenuje, a potom dědinami swými, kteréž má neb mieti bude: tu se má napřed wésti každý na ty dědiny, kteréž se we zpráwě zejména jmenují. A cožby se na těch dědinách nedostalo, tehdy tepruw má se wésti na jiné dědiny jeho, kteréž jest měl, když jest prodáwal, aneb kteréžby tehdáž měl.

138) Si autem quis in hunc modum caueret de euictione, quod cauet cum agris suis, specificando illos agros, et demum quod caueret cum agris suis quos habet aut habiturus sit: tunc quisque inprimis debet ius exequi in agris illis, quos specificauit. Et si illi agri non sufficerent, tunc primo debet ius exequi in agris illis, quos habebat tempore uenditionis, aut quos postea consecutus sit.

139) Třetie zpráwa, ktož komu zprawuje dědinami swými a je zejména jmenuje, že se na ty toliko ten má wésti, komuž tak zprawuje a dále nic. A w které se koli zpráwě jmenuje, jakož země za práwo má, ta jest každá s třetinú wýš.

139) Si quis cauet de euictione cum agris suis tantum et illos specificat, tunc emptor in illis agris ius suum pro euictione exequi debet, et non ultra. Et in qualicunque cautione mentio fit, ut iuris forma est, talis cautio est ultra duplum.

140) Item: Jiná zpráwa jest, že jeden druhému zprawuje do summy té toliko bez třetiny wýš, která summa se zapíše we dskách. Ten komuž se tak

140) Item alia cautio est pro euictione, quod alter alteri cauet usque ad illam summam precij et non usque ad duplum, que summa precij intabulata

zprawuje, nemuož se wésti s třetinú wýš, než do té summy toliko, kteráž we dskách stojí; a těchto zpráw nahoře psaných žádný penězi ssauti nemuože.

erit. Is qui talem habet cautionem, non potest ius suum exequi ultra duplum, nisi ad illam summam precij, que intabulata est. Et illas supradictas cautiones nullus potest ulla pecunia prompta refundere.

141) Jestližeby kto komu prodal dědictwie swé, a též žeby jemu zprawowal, jakož země za práwo má; jestli pak žeby kto sáhl na ty dědiny, kteréž jest prodal wěnným práwem aneb pro dluh: tehdy ten, komuž se zprawuje, má práwo wésti předse třetinau wýš, a ten dále, máli zpráwci, muož se též wésti třetinú wýš; pakli nemá zpráwci, ten dále muož tu nezpráwu wěnnú penězi těmi ssúti, jak mnoho neb málo wěna neb dluhu jest.

141) Si quis uenderet sua bona hereditaria, et quod itidem emptori caueretur iuxta iuris formam; si tunc euincere quis illa bona uellet iure dotis, aut ob aliquod debitum: tunc emptor, cui caueretur de euictione, debet suum ius exequi ultra duplum, et uenditor, si fideiussorem habet, pro euictione dotem refundere pecunia numerata, quantumcunque magna sit dos uel parua, uel etiam debitum.

142) Jestliže kto komu dědiny zastawí trhem se zpráwú, ten měj toho wuoli, ktož zase je wyplacuje, propuštěnímli chce přijieti, či trhem se zpráwú. A budeli chtieti trhem se zpráwú přijieti, tehdy ten, od koho ty dědiny wyplácie, nemá jemu než swú záwadu zprawiti, a dále nic.

142) Si quis oppignorauerit agros titulo emptionis, cum cautione data de euictione, tunc est in illius arbitrio, qui contra redimit bona sua, an uoluerit per contrariam scripturam sibi cedi de possessione bonorum suorum, an titulo emtionis cum data cautione de euictione. Si tunc uoluerit cum titulo emptionis acceptare et cum cautione data de euictione, tunc ille, cui fuerunt agri oppignorati, non debet cauere de euictione alia, nisi quoad debita propria.

143) Jestliže jeden druhému dědin swých za zdrawého žiwota neb po smrti swé postúpí zápisem, a w tom zápisu že tak klausule stojie, že jemu jich postupuje tak a w témž plném práwě, jakož jemu dsky od toho (napíše jej we dskách jménem), kto jest ty dědiny prodáwal, plnějie swědčie: tehdy ta zpráwa, kteráž swědčí tomu, ktož zápisem postupuje, wšecka tak platná jest, jako tomu, ktož ten zápis zapisuje. A přijdeli nezpráwa, nemá se na toho dědiny pro nezpráwu wésti, ktož zápisem postupuje, ale tú prwnější zpráwú, ktož ty dědiny tomu zapisujíciemu zprawuje, má se wésti třetinú wýš.

143) Si quis alicui de bonis suis adhuc uita incolumi sua, aut post mortem ex proscripto cesserit, et quod in illo proscripto talis sit clausula, quod de illis bonis ei ita et taliter cedit cum pleno iure, prout tabule ei a uenditore (nominando uenditorem nominatim) plenius attestantur: tunc talis cautio, que facta fuerat illi, qui de bonis cedit a uenditore, est integre utilis illi, cui de bonis ex proscripto cessit. Et si euenerit euictio, non debet regressum habere ad illum, qui cedit ex proscripto, sed ad illum priorem uenditorem, qui huic secundo cauit de euictione, et contra ius suum potest exequi ultra duplum.

144) Přídawek wěna. Ktož přidáwá manželce swé wěna, buď summy peněz, aneb swrchkuow, neb nábytkuow, a ten přídawek jestliže jest po wěnu kladení, to se také w trhowé dsky zapisuje.

145) Wěna wšecka, příwod wěn, rozdielowé, děkowánie z poručenstwie, poručníkuow zdělánie, směny, dánie krále JM[ti], buď z manstwí k dědictwí, ty wšecky wěci zapisují se w trhowé dsky.

146) Item, jestližeby kto komu prodal plat komorní na kterém zboží beze wšie wýmienky, a ten žeby mu zprawowal; a jestližeby tomu, ktož jest jej kúpil, saženo bylo na ten plat jakým práwem: tehdy on při té zpráwě má se zachowati, jako jiní při swých dědičných zpráwách a dědictwie.

147) Jestližeby kto prodal plat komorní na swém dědictwí, a ten žeby zprawowal, a pro nedánie úroku kteréhožkoli žeby bylo s komorníkem bránie na týchž dědinách, a ktož jest ten plat komorní prodal, pozuostawilby sobě wýplatu w též summě, jakož dsky téhož trhu swědčie, a přihodiloliby se, žeby ten, ktož plat kúpil, z něho byl wyweden jakýmkoli práwem: tehdy má zpráwy swé užiti jako o jiné dědictwie, zachowaje se při úmluwě k swému zpráwci. A jestližeby kupující chtěl se wésti pro nezpráwu na swého zpráwce pro wywedenie z toho platu práwem, tehdy prodáwající muož jej tú summú ssúti, zač jest prodal, dada jemu úroky zadržalé toho platu i náklady, kteréžby pro ten plat wzal; a on prodáwající jemu dále zpráwú nebude powinen, což se toho trhu dotýče.

148) Jestližeby kto chtěl práwo dluhu swého we dsky klásti se zpráwú, též w trhowé dsky má wloženo býti.

144) Additio dotis. Quicunque addit uxori sue ad dotem siue pecunie aliquam quantitatem, siue aliquid de suppellectili, siue quid pecuarij, et si talis additio est facta post dotis intabulationem, talis additio proscribi debet in tabulis contractuum.

145) Omnes dotes, traductiones dotum, partitiones bonorum, gratificatio tutele, tutorum institutio, commutationes, donationes regum, bona feudi cum conferuntur hereditarie, omnes ille res conscribuntur in tabulis contractuum.

146) Item si quis uenderet censum camere in bonis alicuius sine aliqua exceptione, isque cauerit emptori pro euictione; si tunc agetur contra emptorem aliquo iure pro censu illo empto: tunc emptor inhereat sue cautioni ita, prout alij se conseruare solent circa euictiones in bonis hereditarijs.

147) Si quis uenderet censum camerarium in suis bonis hereditarijs, isque caueret emptori de euictione, utque ob non persolutum censum pro quolibet in hisdem agris pignora capere posset, et uenditor exciperet sibi redimendi ius census illius in eadem summa iuxta tenorem tabularum illius contractus; et si contingeret, quod emptori aliquo iure ille census foret euictus: tunc debet uti cautione sua, sicut in bonis hereditariis utuntur, dando monitionem suis fideiussoribus. Et si emptor uellet iure prosequi in fideiussorem suum pro euicto censu, tunc euictor potest emptorem in tali casu summa qua uenditus census est numerata refundere, dando ei retentos census cum impensis, quas ob illum censum fecisset; et ipse uenditor non obligabitur illi ultra de aliqua euictione, quantum pertinet ad istam uenditionem.

148) Si quis uellet ius sui debiti alicui intabulare cum cautione euictionis, itidem hoc proscribi debet in libro

A stojíli zpráwa, že zprawuje tak, jakž země za práwo má, tehdy se muož wésti pro nezpráwu třetinú wýš. Pakli zápis toho trhu swědčí do té summy, tehdy se má při zněnie zápisu swého zachowati; než takowá zpráwa se muož ssauti tú summú, pokudž zápis ukazuje i s náklady, nedáli práwa na wrch dowesti.

contractuum. Si uero satisdatio est, quod cauet illi iuxta formam iuris terre huius, tunc potest ius exequi pro euicta re ultra duplum. Si autem proscriptum testatur, quod cauet usque ad quantitatem precij, tunc debet se continere iuxta tenorem proscripti; et talis euictio potest refundi illa quantitate precij, prout est tenor proscripti, cum ipsis impensis, si talis, cui proscriptum est, non dimiserit ius ad finem usque exequi.

149) Ktožby komu statek prodal bez spráwy, a strana druhá chtěla přijieti, též w trhowé dsky má kladeno býti.

149) Si quis sua bona uenderet sine cautione euictionis, et emptor acceptaret sine hac cautione, itidem hoc proscribi debet in librum contractuum.

Tito zápisowé bez spráwy se zapisují w wětších dskách zápisných.

Ista acta sine cautione euictionis proscribuntur in maioribus tabulis proscriptionum:

150) Jestliže jest kto komu který dluh dlužen byl nad sto kop grošuow českých, a w tom dluhu žeby jemu chtěl statku swého diel postúpiti bez zpráwy, a oboje strana se o to smluwila, že to muož w wětšie dsky zapsati ten zápis.

151) Kto chce dědictwie swé zapsati po smrti swé s miestem wýš než nad sto kop grošów českých, jestližeby umřel bez dědicow: tehdy ten, komuž se zapíše, stojíli s komorníkem uwázání, má se k dědictwí uwázati s komorníkem w ty dědiny. A když se uwáže tak s komorníkem, tehdy jemu dědicky w té summě zuostati má, a dále se má podlé wýmienek (ač budúli které w témž zápisu postaweny) zachowati. A též bez miesta jestližeby kto zapsal komu a umřel bez dědicuow, tehdy mu to dědicky má zuostati; a dále se též zachowaj wedle wýmienek w tom zápise postawených.

150) Si quis obligaretur alicui ultra quantitatem centum ß gr. alb. et pro debito illo quod uellet partem bonorum suorum sibi cedere, absque cautione euictionis, et utraque pars in hoc concorditer consentiret, quod hoc proscriptum potest in maioribus tabulis proscribi.

151) Cum quis uult sua bona hereditaria proscribere, loco sibi relicto integro, ultra centum ß gr. alb. si sine heredibus decederet: tunc ille, cui sunt bona proscripta, si scriptum sit cum intromissione camerarij, debet se hereditarie cum camerario intromittere in bona illa. Et cum se hereditarie ita intromittet cum camerario, tunc ei hereditarie in tali summa manere debent, et ultra iuxta exceptiones, si erunt alique inscripte, se conseruare debet. Itidem si absque loco relicto alicui bona sua proscriberet et decederet sine heredibus, tunc illi manere illa bona hereditarie debent, et ultra etiam iuxta exceptiones in illo proscripto contentas se conseruet.

Ktožby na statku swém zapsal dluh

Si quis obligaret bona sua ultra

wýš než sto kop grošów českých, a z toho dluhu žeby měl plat komorní dáwati; jestližeby kto chtěl práwo swé k čemužkoliwěk dluhem zapsati w summě wýš nad sto kop grošuow českých; kteráby koli paní měla wěno wýš než sto kop grošuow českých: jinde ho nemá zapisowati, než w wětších dskách zápisných.

Tito zápisowé se do menších desk wpisují.

152) Kto chce dědictwie swé zapsati we stu kopách a níž, s miestem neb bez miesta, to má w menších dskách zapsati; a též také ktožby zapisowal a umřel bez dědice, že mu to dědicky zuostane.

Jestliže kto rukojmí jest za koho w listu, a ten, za koho jest rukojmí, zápis učiní, že jej má wywaditi z toho rukojemstwie, pakliby newywadil, tehdy pokuta s komorníkem w statek jeho uwázanie: jestliže ta wýmienka stojí, kterýž má neb mieti bude, tehdy by pak ten statek prodal, ten prodaj tomu zápisu ke škodě nenie.

Ktožby chtěl dluh komu zapsati sto kop grošów českých aneb níž pod sto kop grošuow, a w tom dluhu žeby chtěl zapsati a postúpiti statku swého bez zpráwy, buď dědicky neb zástawú a s wýplatú.

153) Toto jest za práwo, ktož se chce pro nezpráwu wésti: jestliže stojí w trhu zpráwa těmito slowy, že jeden druhému zprawuje „čímž má neb mieti bude:“ již ten, ktož tak zprawuje, zawadí dědiny wšecky, kteréž má tehdáž neb potom mieti bude; by pak které prodal po té zpráwě, tehda té zpráwě předešlé ten prodaj ke škodě nenie, ale předse ty dědiny prodané we zpráwě jsú. A sá-

centum sexagenas gr. ut inde solueret annuum censum camere.

Si quis obligaret ius suum, quodcunque haberet, quod summam centum ß gr. excederat.

Quecunque mulier haberet dotem ultra centum ß gr., non debet alibi proscribi quam in tabulis maiorum proscriptionum.

Ista acta in minores tabulas proscribuntur.

152) Qui uult sua hereditaria bona in centum ß gr. aut infra cum loco aut sine loco relicto proscribere, hoc proscribi debet in minoribus tabulis. Et si interim decederet sine heredibus, tunc illa bona illi remanebunt hereditarie.

Si quis haberet pro se fideiussorem in litterarum obligatione, et is illi fideiussori suo proscriberet, quod eum ab illa fideiussione uult liberum facere sub pena intromissionis in bona sua cum camerario: si talis exceptio fuerit, in bona sua que habet aut habiturus sit, etiam si illa bona ab eo uenderentur, talis uenditio non est in preiudicium huic proscripto.

Si quis creditori suo obligaretur centum ß gr. aut infra, pro quo debito, quod ei bona sua proscriberet et de illis cederet siue hereditarie, siue iure pignoris cum redimendi iure, sine cautione euictionis.

153) Pro iure constitutum est, qui uult ob rem euictam iure procedere: si in contractu emptionis cautio pro euictione est proscripta his uerbis, quod satisdatur pro euictione bonis „que habet aut habiturus sit:“ is, qui ita satis dat, obligat agros omnes, quos tunc habuit, et quos interim assecutus est, etiam illos, quos post satisdationem uendidisset, nam talis uenditio non debet esse in preiu-

hneli kto na ty dědiny práwem desieti kopami grošów platu ročnieho, wiece nebo méně, takto se má pro nezpráwu wésti.

Najprwé má přijíti k úřadu desk zemských, a tu úředníków má žádati, aby mu ten trh čtli, kterak jemu zpráwa ukazuje tiem trhem: a slyše, má žádati úředníków, aby jemu dali úmluwu. Tehdy úředníci mají k sobě zawolati zpráwci komorničieho, a ten má úmluwu tu do registr swých znamenati, a hned komorníka na úmluwu poslati k tomu, ktož ty dědiny, kteréž we zpráwě jsú, drží. A potom od toho dne, který den komorník tam bude, dáwaje úmluwu, po dwú nedělí má ten jistý ke dskám přijíti, ktož počel pro nezpráwu wésti, a má žádati úředníkuow, aby jemu úředník na zwod byl dán; pakli sám nepřijede, ale muož miesto sebe jiného puowoda poslati rozumného. A když na ten zwod požádá, má jemu byti jmenowáno od úředníków, co má býti na ten zwod dáno: od každého kraje 75 grošów českých. A kraj počítá se jeden w Praze, a druhý hned za Prahú kterýž jest. A komorníku tomu, kterýž s úředníkem jede, má dáno býti 15 grošów českých, a od relací toho zwodu má dáno býti 4 groše české, a zpráwci komorničiemu má dáno býti 2 groše česká. A těmto třem úředníkóm toliko zwodowé přislušie: miestokomorníku, miestosudiemu, a miestopísaři; a ti třie zwozují každý z nich mocí úřadu swého. Než jestliže ten sám který nepojede, tehdy muož miesto sebe každý z nich poslati úředníka jiného, králowé podkomořieho, aneb písaře menších desk zemských; a ti mají zwozowati a zwody činiti jménem wšeho úřadu. Tehdy úředník má jeti na ten zwod a komor-

dicium statisdationi antecedenti, imo agri illi uenditi manent obligati. Si tunc aliquis iure aliquo inuadet agros illos ob censum annuum X ß gr. plus uel minus non solutum, tunc pro euictione illius census taliter debet iure procedi.

Inprimis ut ueniat ad officium tabularum, et petere debet ab officialibus, ut illi legatur contractus emptionis et cautio pro euictione; et cum audierit, dein debet petere ab officialibus, ut illi daretur monitio. Tunc officiales debent ad se uocare procuratorem camerariorum, ut monitionem talem in registra sua inscriberet, et mox cum illa monitione procurator mittere camerarium debet ad illum, qui hos agros, quibus satisdatum est, tenet. Dein ab illo die, quo data est monitio, infra ebdomadas duas is, qui iure procedit pro euictione census, redire debet ad tabulas, debetque ab officialibus petere, ut ei unus officialium daretur ad inductionem illorum agrorum; si autem actor metipse nollet ad tabulas redire, potest uice sua aliquem conductorem mittere intelligentem. Et cum petet inductionem, debet nominari ei ab officialibus, quid ab illa inductione soluere debet: solui debet a qualibet regione LXXV gr. Et regio debet incipi numerari una Prage, altera mox que retro Pragam est. Et camerario, qui uadit cum officiali, debent dari XV gr. et a relatione illius inductionis quatuor gr., et procuratori camerariorum II gr. Et istis solum officialibus tribus inductionem facere attinet: uicecamerario, uiceiudici, uicenotario; et quilibet eorum inductionem faciet auctoritate sui officij. Si autem quis horum trium metipse ad inductionem ire noluerit, potest tunc quisque horum uice sua mittere alium officialem, regine, aut subcamerarii, aut notarium minorum tabularum; qui possunt inducere et in-

níka wzieti s sebú; a ten jistý, ktož práwo wede, má při úředníku jeti, aneb puowod, kterého pošle; a má za úředníka i za komorníka i s tiem ktož s ním jede i za koně sem i tam ztrawu platiti. A když přijedú k těm dědinám, na kteréž se zwod státi má: má ten ktož wede aneb pówod jeho ukázati a jmenowati ty dědiny, kteréž we zpráwě jsú; a by jich pak mnohem wiece bylo, nežliby ta nezpráwa ukazowala, proto to ke škodie nic nenie, když tak zprawuje, kdež má neb mieti bude; a tu úředník udělá zwod třetinú wýš. A tiem zwodem pówod těch dědin w drženie nepřijde; a ten, na kohož se wede, proti práwu neučiní, že w drženie nepustí. Tehdy pówod od toho dne, který se den stane zwod, po dwú nedělí má udělati panowánie; a jestliže se to panowánie stane před swatým Jiřím, tehdy po tom swatém Jiří po dwú nedělí panowánie učiniti má; a potom po swatém Hawle, po tom swatém Jiří přišlým, po dwú nedělěch opět panowánie učiniti má. A po tom panowánie po dwú nedělách pówod má k úřadu přijeti aneb někoho poslati má, a listów má žádati na odhádánie; a to odhádánie žádnému nepřiležie, než miestokomorníku samému; pakliby miestokomorníka nebylo, tehda komuž najwyšší komorník rozkáže, dwěma jeti, miestopísaři aneb písaři menších desk zemských, a jeden z nich jel s miestosudím. Tehdy na žádost pówoda má miestokomorník listy dáti na odhádánie najprw tomu, ktož ty dědiny drží, že jemu dáwá znáti, že od datum toho listu tam bude we dwú nedělí na odhádánie dědin jeho, aby byl na ten den ráno před sluncem s přátely. A wiece listy swými komorník obešle súsedy a dobré lidi, kteříž najblíže k těm dědinám přísedie; a to jest na miestokomorníka, kohož obešle. A ten kohož

ductiones facere nomine totius officij. Tunc officialis debet ire ad illam inductionem et camerarium secum accipere, et actor aut conductor suus, qui mittetur, debet cum officiali proficisci, et pro officiali et pro camerario ac etiam pro illo, qui uadit cum illo, et pro equis eundo et redeundo expensas soluere. Cum ergo uenerint ad hos agros, in quos inductio fieri debet: tunc actor uel conductor suus debet indicare et nominare hos agros, quibus ei satisdatum est; et si longe plures agri erunt, quam se illa euictio extendat, tamen nihil ideo refert, cum ita satisdatur, „quos habet aut habiturus est,“ et tunc officialis inductionem faciet ultra duplum usque. Illaque inductione actor non ueniet adhuc in possessionem illorum agrorum; isque, in quem ius hoc producitur, non facit contra iura, si non cesserit de possessione agrorum illorum. Demum actor ab illo die, quo facta erit inductio, infra duas ebdomadas debet facere primum dominium; et si illud dominium continget, quod fieret ante festum Georgij, tunc deinde post illud festum Georgij infra duas ebdomadas faciet dominium secundum; postea post festum Galli mox post illud festum Georgij proxime uenturum infra duas ebdomadas dominium tertium facere debet. Et deinceps post illud dominium infra duas ebdomadas actor debet accedere officium, uel uice sua aliquem mittere, petereque debet litteras ad estimationem bonorum; et hec estimatio pertinet ad solum uicecamerarium; si tunc uicecamerarius non adesset, tunc cui id negotii supremus camerarius uni ex duobus, aut uicenotario, aut notario minorum tabularum demandauerit, ut unus ex his cum uiceiudice pergeret. Et uicecamerarius ad petitionem actoris debet litteras illi tales exhibere, impri-

obešle, má přijeti, ničímž se newymlúwaje, pod propadením desieti hřiwen stříebra miestokomorníku. A když tam miestokomorník přijede, odhádánie má učiniti miestokomorník mocí úřadu swého s komorníkem s tiem, kteréhož s sebú bude mieti, a miestopísař má s ním sám jeti aneb poslati také někoho. A to odhádánie má býti ráno, když slunce wyjde aneb do poledne, ale po poledni nic; a to odhádánie má se učiniti třetinú wýš A to odhádánie sepsané když domuow miestokomorník přijede, tehdy má relací učiniti, aby to, což jest odhádal, tak w cele we dsky trhowé wloženo bylo ku prawému dědictwí, krom dědin zápisných; ty se odhadují wedle nálezu obecného, tomu ktož jest práwo wedl. A třetina slowe toto: na tři kopy čtwrtá; a tak na deset kop grošów přijde třetiny wýš tři kopy grošów a 20 grošów, a tak přijde pro 10 kop s třetinú 13 kop a 20 grošów. A když se to odhádánie stane, od toho dne odhádánie má udělati po dwú nedělěch panowánie; a tu již na wrch práwa dowede.

mis ad illum, qui huiusmodi agros possidet, in quibus litteris signifficare debet, quod post datum litterarum infra duas ebdomadas aderit in agris suis ad estimandum illos, ut etiam tali die afforet cum amicis suis mane aute exitum solis. Et ultra hunc adhuc uicecamerarius uocare debet suis litteris uicinos et nobiles, qui proxime illis agris assident; et est in potestate uicecamerarii, quem uocare uoluerit. Et is nobilis, qui uocabitur, uenire debet remota omni excusatione, sub pena decem talentorum argenti daturis (sic) ipsi uicecamerario. Cum igitur uicecamerarius illuc aduenerit, estimationem illorum agrorum facere debet sua auctoritate cum camerario illo, qui cum illo erit, et uicenotarius debet etiam cum illo proficisci aut uice sua aliquem mittere. Illaque estimatio debet fieri mane, cum sol exoritur, uel usque ad meridiem, sed post meridiem iam fieri non debet, et fieri debet ultra duplum usque. Illiusque estimationis conscripte cum redierit uicecamerarius facere debet relationem, ut id quod estimatum sit, integre in tabulis contractuum proscriberetur ad ueram hereditariam possessionem, preter agros oppignoratos; hi estimari debent iuxta constitutionem publicam illi, qui suum ius executus est. Et ultra duplum ita intelligitur: ultra tres sexagenas quarta; et sic ultra decem sexagenas uenient ultra duplum tres ß et uiginti gr. Et cum hec estimatio perficietur, a die estimationis infra duas ebdomadas facere debet dominium; et in hunc modum iuris executio deducetur usque ad ultimum finem.

154) Item jiná nezpráwa bywá, když kto komu sáhne práwem pro wěno neb dluh sto kop grošów českých, tehdy se muož též pro nezpráwu wésti jako psaní nahoře pro nezpráwu, kromě že

154) Item alio modo solet fieri euictio, cum quis agit contra aliquem causa dotis aut causa debiti centum ß gr. tunc ob huiusmodi euictionem potest iuris sui executionem facere sicut

tuto zpráwu muože ssúti penězi hotowými. Pakliby se dopustil odhádanie, buď pro dluh anebo pro wěno, již se to dědicky odhaduje, a po odhádaní již ssúti nemuož, neb jest mu dědicky odhádáno.

ob iamdictam euictionem, nisi quod istam euictionem potest refundere numerata pecunia. Si autem permitteret executionem usque ad estimationem bonorum fieri, siue causa dotis, siue causa debiti, tunc ea hereditarie estimantur, et post estimationem non potest iam refundere, quia illi bona estimata sunt hereditarie.

155) Item také býwá jiným obyčejem zpráwa, že napřed zprawuje ten ktož prodáwá zejména dědinami, kdež se jmenují při zpráwě, a potom tepruw dědinami, kteréž má aneb mieti bude. Tu se nemuož wésti na wšecky dědiny, kterýž (sic) zpráwce tehdáž měl neb má, než na ty napřed, které se zejména jmenují we zpráwě, a cožby se nedostalo tu, tehdy tepruw na jiné; tu sobě nemá wuole wybierati puowod, jako při prwnie zpráwě.

155) Item alio modo fieri solet satisdatio pro euictione, quod imprimis cauet uenditor nominatim cum agris, qui specificantur in satisdatione, dein etiam cum agris, quos habet et habiturus est. Hoc pacto non potest procedi iure in omnes agros, quos uenditor tunc habebat uel habet, sed in hos, quos nominatim specificat in cautione; si uero quid deficeret pro re euicta in his agris specificatis, tunc primo in alios procedere debet. In hunc modum emptor non haberet arbitrium eligendi, in quo procedere uellet, sicut habuit in priori satisdatione.

156) Item také ktož napřed komu zprawuje a wedle sebe zpráwci postawí, přijdeli wésti tomu, komuž zprawuje, pro nezpráwu, nemá se wésti než najprw ktož napřed zprawuje, to jest zpráwce, na jeho dědiny; a cožby se nedostalo na jeho dědinách, tehdy tepruw na toho dědiny, ktož podlé něho zprawuje, má se wésti. Pakli nemá nic zpráwce ani měl tehdáž když jest prodáwal, a podlé sebe zpráwci postawil, tehdy již muože sprawedliwě wedle práwa wésti na toho, ktož wedle tóho zprawuje, ktož prodáwá.

156) Item cum quis alteri cum bonis suis cauet pro euictione, et insuper pro ea dat fideiussores, si tunc euincerentur bona illius, non debet ius exequi, nisi in bonis uenditoris qui imprimis cauit; et quidcunque deerit in bonis illius pro euicta re, tunc primo pro reliquo exequi debet in illorum bonis, qui pro euictione fideiusserunt. Si autem uenditor nihil haberet, neque cum uendebat habuit, et pro euictione fideiussores dedit, tunc emptor de iure ius suum exequi in fideiussores uenditoris potest.

157) Item jiným trh býwá, ktož trhem prodá komorní plat, buď na swém dědictwí, a pro ten plat komorní býwá pokuta s komorníkem bránie neb uwázánie. O těch pokutách jest napřed položeno při wedení komorníka, a též se zpráwa při něm zachowáwá nahoře psaná.

157) Item, qui censum camere uendiderit, siue in bonis suis hereditarijs, pro tali censu camere solet pena ob non solutionem adiungi pignorum capiendorum cum camerario, aut cum camerario intromissio in possessionem. De huiusmodi penis supra commemoratum est, ubi dicitur de inductione camerarij.

Similiter quomodo se in tali euictione quis conseruare debet.

158) Item také bývá trh komorního platu s výplatú zase, ale pokuty i zpráwa též se zachowáwá, jako při nahoře psaném. Než ktožby jej chtěl prodati, nemaje ho sám dědicky než s výplatú, jináč ho nemá klásti než w témž práwě, jakož jemu dsky swědčie od toho, od koho jest kúpil, a zprawiti má swú záwadu toliko.

158) Item solet fieri uenditio census camere cum exceptione reemptionis, et quantum ad penam et euictionem, habere se quis potest sicut in precedenti casu. Si autem quis uellet eundem censum uendere, quem ipsemet non haberet hereditarie sed cum reemptione, aliter hunc censum intabulare non debet nisi eodem iure, quo ipse habet et quomodo sibi tabule protestantur a priori uenditore, et ex parte sui debiti tantum cauere illi debet ab euictione.

159) Item opět jiný trh bývá: ktož wěnné práwo prodáwá, má klásti je trhem, a postúpiti w témž práwě má, jakož jemu dsky od jiného swědčie; a když zprawuje, nemá wiece zprawiti, než coby sám zawadil a dále nic. Pakli která wdowa komu po smrti swé zapíše: tehdy ten, ktož prodá, má i té wdowy i swú záwadu zprawiti a dále nic. A sáhneli kto na ty dědiny práwem, tu se nemá wésti jako pro zpráwu dědickú; než sáhneli kto, žeby*) ten toliko zawadil a pro jeho záwadu toliko sáhl, ktož ty dědiny prodal, ježto nezprawuje, než swú záwadu aneb pro záwadu té wdowy, ježto její záwadu také zprawuje: tehdy pro jich zawazenie muož se wésti též třetinú wýš, jako nahoře psáno stojí při prwní zpráwě. Než jestli jiná záwada předešla, tu se muož wésti na swého zpráwci, poněwadž jemu nezprawuje upřiemo, než swú záwadu, a záwadu té wdowy, od kteréby měl zápisem po smrti jejie. A tak w každé zpráwě, ktož tiem spuosobem zprawuje, cožby sám zawadil a dále nic, že naň pro nezpráwu se nemá wésti, leč ten jistý w swém držení zawadil ty dědiny a dále nic.

159) Item alius adhuc solet fieri contractus emptionis: quando quis ius suum dotale uendit, debet intabulare iure emptionis, et cedere ei de iure suo debet, prout ei tabule testantur; et cum cauet de euictione, non debet plus cauere, nisi in quantum ipse met obligaret rem dotalem. Sin autem uidua aliqua post mortem suam alicui prosripserit ius suum dotale: tunc is, si uendiderit talia bona, debet cauere de euictione nomine suo et nomine illius uidue et non ultra. Si igitur aliquis euincet ab emptore illa bona, tunc non debet ita iure procedi pro euicta re, uti pro bonis hereditariis; sed si euincentur ob hoc, quod is qui uendidit illa bona metipse obligasset, et qui non cauit de euictione nisi nomine suo et nomine illius uidue tantum: tunc emptor ob talem euictionem potest iure procedere in bona uenditoris ultra duplum, ut supra dicitur circa primam cautionem. Si autem essent euicta propter alias obligationes preter istorum duorum precedentes, potest tunc emptor iure procedere in bona fideiussorum precedentium; quoniam uenditor non cauet ei directe nisi nomine suo et nomine illius uidue, a qua habuit illa bona post mortem suam ex proscripto. Et in hunc modum

*) Rkp. Pražský: coby.

in qualibet cautione, qui eo modo cauet nomine suo tantum et non ultra, quod in talem ob rem euictam propter alias causas ius procedi non potest, nisi cum ipsa illa bona obligasset, cum existeret possessor bonorum illorum.

160) Item, také býwá trh zástawú,*) že jeden druhému prodá dědictwie swé s panstwím a wýplata bude, když dá jeden druhému puol léta neb rok napřed wěděti, a též zprawuje jemu jakoby dědicky prodáwal: též se muož pro nezpráwu wésti jako nahoře psáno stojí. A když k wýplatě přijde, kdož wyplacuje zase, to bude na něm, jak chce přijieti zase trhem kladenie: tehdy má jemu trhem klásti zase ten, komu jest prodal a má zprawiti záwadu swú a dále nic. Pakli ten, komuž se jest stala zástawa, swé práwo kladl, a ten zase tomu dědicky kladl, kterýby zastawil: tehdy má swú záwadu i toho od koho má, zprawiti má, a dále nic.

160) Item fit etiam alio modo contractus emptionis cum bonorum oppignoratione, quando quis uendit bona sua hereditaria cum dominio cum exceptione reemptionis, cum unus alteri denunciaret tempus dimidij anni aut integri anni se reempturum bona sua, et cauet emptori de euictione tanquam ei hereditarie uendidisset, potest tunc emptor pro euicta re procedere ut supra scriptum est. Et cum tempus reemptionis denunciate aduenerit, reemptoris erit in arbitrio, prout uoluerit acceptare contra intabulationem emptionis: tunc contra debet ei intabulare emptor iure emptionis, ac debet cauere nomine suo de euictione et non ultra. Si uero is, cui iure emptionis sunt oppignorata bona, ius illud alteri intabularet, et iste huic, qui oppignorauerat, contra intabularet hereditarie, tunc talis suo nomine et istius, a quo illud habet cauere debet de euictione et non ultra'

(Duochodowé místopísaři.)**

Item od takowých trhuow swrchu dotčených, kolika se koli osobám klade trh, každá osoba miestopísaři dáti má 4 groše české.

Item jestližeby ten trh z desk zase propustiti chtěli, tehdy ten, komuž se propauštie, dáti má miestopísaři 4 groše české; a byloliby jich wiece, kterýmžby se trh propúštěl, tehdy od každé osoby tolikéž dáno býti má, jakož se swrchu píše.

Item od wěna, když se které paní wěno klade, miestopísaři 4 groše české.

Item a supradictis contractibus, quotcunque sint, quibus emptio intabulatur, quilibet uicenotario dare debet quatuor grossos.

Item si quis uelit emptionem rursus rescribere, tunc ille, cui rescribitur, dare debet uicenotario quatuor grossos. Sin uero plures essent, quibus rescribitur, tunc quilibet horum dare debet uicenotario quatuor grossos.

Item a dote, cum alicui dos intabulatur, uicenotario debent dari IV. gr.

*) Rkp. Pražský: trh s zástawú.
**) Nadpis tento, chybící w originálu i w překladu, přidán jest w exempláři musejním rukau sauwěkau.

Item potom když se přidáwá wěna, od toho přídawku 4 groše české.

Item od přiewodu wěna též 4 groše české.

Item od propuštěnie wěna od každé osoby, komuž se propauštie, 4 groše české.

Item od rozdielu, když syn od otce, neb bratr od bratra béře oddiel, ten ktož béře, miestopísaři 4 groše české. Pakli se wšickni bratří dělie, a každý swuoj diel zapisuje, tehdy každý má dáti miestopísaři 4 groše české.

Item jestližeby dwěma zápis swědčil, a oni se o ty dědiny dskami dělili, má každý dáti miestopísaři 4 groše české.

Item když se dwa nebo kolikokoli spolčie, každý má dáti miestopísaři 4 groše české, a od propuštěnie téhož spolku též.

Item od směny každá strana, kolikokoli osob jest, po 4 groších českých.

Item od poručníkuow, kolikokoli poručníkuow kto udělá neb potom přidá, od každého po 4 groších českých; a též když je zase odwolá, od každého kolik jich odwolá, po 4 groších českých.

Item od let, kolikakoli sirotkuom se léta dáwají, od každého 4 groše české.

Item od děkowánie poručníkuom' kolikakoli poručníkuom děkuje, od každého 4 groše české.

Item ktožkoli co dáwá komužkoli, buď plat, aneb žeby kto lidem swým platu co odpustil, aneb robot, aneb žeby se městu neb konventu trh kladl: od té každé wěci miestopísaři jednu kopu grošuow českých.

Item jestližeby kto komu dal kšaftem na mocný list králowský, aneb jakýmžkoli kšaftem jiným: ten každý komuž

Item cum alicui mulieri dos amplior additur, ab illa additione quatuor grossi.

Item a traductione dotis quatuor grossi.

Item cum dos rescribitur, a quolibet, cui rescribitur, quatuor grossi.

Item a partitione bonorum, cum filius a patre bonorum partem capit, aut frater a fratre, is qui capit, uicenotario dare debet quatuor grossos. Si tunc omnes fratres partiuntur pro bonis, et quisque eorum partem bonorum suorum intabulat, tunc quilibet dare debet uicenotario quatuor grossos.

Item, si duo agros proscriptos simul haberent, demumque pro illis agris partirentur per tabulas, quilibet horum dare debet uicenotario quatuor grossos.

Item cum duo aut plures bonis unirentur, quilibet horum uicenotario dare debet quattuor grossos, et rursus a partitione itidem.

Item a permutatione quelibet pars, quotcunque erunt persone, quatuor grossos.

Item a tutoribus, quotquot tutores instituuntur, uel quod postea plures addentur, a singulis quatuor grossi. Et rursus cum eos contra renunciat, a quolibet, quoscunque renunciat, quatuor grossi.

Item ab annis pubertatis, quotcunque erunt, quibus anni pubertatis dantur, a quolibet quattuor grossi.

Item cum pupilli gratificantur tutoribus, quotquot tutoribus sit gratificatio, a quolibet quatuor grossi.

Item, cum quis censum daret alicui, aut si quis subditis suis censum condonaret, aut opera diurna, uel alicui conuentui aut ciuitati emptio intabularetur: ab huiusmodi re qualibet uicenotario una sexagena grossorum.

Item si quis alteri in testamento quid legaret, qui testamenti faciendi liberum regium consensum haberet, aut

se těmi kšafty dáwá, má dáti miestopísaři jednu kopu grošuow českých. A ten majestát nebo mocný list, když do desk se klade, má se dáti miestopísaři jedna kopa grošów českých.

Item když se městu neb konventu neb k oltáři klade we dsky wětšie, od toho písaři jedna kopa grošów českých.

Item ktož nadáwá oltáře, neb k záduší, aneb k špitálu: že ktož nadáwá, od toho miestopísaři jednu kopu grošuow českých.

Item přewozujeli miesto toho platu jiný plat na též zádušie, tehdy také od toho miestopísaři kopu grošów českých.

Item od odhádánie každého miestopísaři kopu grošów českých.

Item od panowánie, kteréž přitom zapisuje, 4 groše české.

Item ktož dá úmluwu pro nezpráwu, kolikakoli osobám dá úmluwu, od zapsánie té úmluwy od každé osoby 4 groše české.

Item wedeli práwo předse na zwod, tehdy od každé osoby od zapsánie toho 4 groše české.

Item po zwodu od každého panowánie až do odhádánie po 4 grošich českých.

Item jestliže kto pošle na bránie komorníka, a neměllí by co bráti komorník a učinil panowánie, od relaci toho panowánie, kdyžby ji komorník učinil, 4 groše české; a tak i od jiných panowání po 4 grošich českých.

Item ktožkoli w těch dskách chce čemu odpor učiniti, od toho odporu 4 groše české. Pakli wiece osobám odpierá než jedné, tehdy od každé osoby 4 groše české.

Item pakli město odpierá aneb klášter konvent, tehdy to město, klášter

alio quopiam testamento: is, cui aliquid per talia testamenta legatur, dare debet uicenotario unam sexagenam grossorum. Et cum ille littere regij consensus faciendi testamentum intabulantur, debet tunc dari una sexagena grossorum uicenotario ab intabulatione.

Item, cum ciuitati aut conuentui aut altari intabulatur in maioribus tabulis, vicenotario debet dari 1 ß gr.

Item cum quis confert altari aut ad pium opus aut hospitali, uicenotario debet dari 1 ß gr.

Item cum quis traducit censum ab uno loco ad idem opus pium, uicenotario debet dari 1 ß gr.

Item a qualibet estimatione bonorum uicenotario 1 ß gr. Et a dominio, quod tunc intabulat, quatuor grossi.

Item qui mittit monitionem ob rem euictam, quotcunque personis datur monitio, a qualibet debent dari quatuor grossi.

Item si pergit ius ducere ad inductionem, tunc a qualibet persona illius intabulationis quatuor grossi.

Item post inductionem a quolibet dominio usque ad estimationem bonorum quatuor grossi.

Item cum quis mittit camerarium ad pignora capienda, et si nihil esset in his ut caperet camerarius et faceret dominium, a relatione illius dominii, cum faceret eam, quatuor grossi, et ita etiam ab alijs dominiis quatuor grossi.

Item, quicunque uult in his tabulis alicui rei contradictum facere, ab illo contradicto quatuor grossi. Si tunc pluribus contradicit, tunc a quolibet quatuor grossi.

Item cum ciuitas contradicit aut monasterium aut conuentus, tunc illa

neb konvent, od každého odporu toho jedna kopa grošuow českých.

Item, pohánieli kto k tomu odporu, od zapsánie toho puohonu při tom odporu, kolikokoli osob pohánie, od každé 4 groše české; pakli město neb konvent pohánie, tehdy jednu kopu grošuow českých.

Item od poručníka dělánie při tom odporu neb puohonu, od každého 4 groše české; od propuštění odporu 4 groše české.

Item z těch desk kto chce wýpis mieti, od každého wýpisu 40 (sic) grošuow českých.

Item od každého zápisu přečtenie w těch dskách 4 groše české.

Item jestliže který trh jest, aby dal napřed rok neb puol léta wěděti, jakž ten zápis ukazuje, jestliže dá ten rok neb toho puol léta napřed wěděti, od toho zapsánie miestopísaři 4 groše české. Paklibý kto ještě dal rok a prodlenie na ten trh, a to prodlenie zapsáno bylo, od toho zapsánie 4 groše české.

civitas aut monasterium aut conuentus a quolibet contradicto unam sexagenam grossorum dare debet.

Item cum quis citat ad illud contradictum, ab intabulatione illius citationis circa illud contradictum, quotquot sunt, qui citant, a quolibet quatuor grossi. Si autem ciuitas aut conuentus citat, tunc 1 ß gr.

Item cum quis instituit procuratorem ad illud contradictum uel citationem, a quolibet quatuor grossi; cum renunciat contradicto suo quatuor grossi.

Item ex his tabulis qui uult transsumptum habere, a quolibet transsumpto quatuor (sic) grossi.

Item a perlectione cuiuslibet proscripti in his tabulis quatuor grossi.

Item, si aliquis contractus sit cum denuntiatione anni aut dimidij ante, prout proscriptum indicat, si tunc illum annum aut dimidium denunciat, ab illo proscripto uicenotario quatuor grossi. Si uero quis illi contractui terminum addit, aut aliquam dilationem, et quod illa dilatio proscriberetur, ab illo proscripto quatuor grossi.

Item w wětších dskách tito zápisy se zapisují.

Item ktož zápis udělá s miestem nad summu sta kop grošów českých po smrti swé, kolikokoli osobám zapisuje se, od každé osoby 4 groše české.

Item od propuštěnie téhož zápisu, když na prázdné miesto koho doložie, aby mu ten zápis propustil, od toho propuštěnie 8 grošuow českých.

Item ktož zápis udělá bez miesta komužkoli wýše než we stú kopách grošuow českých, a jestliže mu ten zase propustie, komuž zapisuje, od toho propuštěnie 4 groše české (sic).

Item ista proscripta in maioribus tabulis proscribuntur:

Si quis proscribit relicto sibi loco supra centum sexagenas grossorum post obitum suum, quotcunque personis proscribit, a quolibet quatuor grossi.

Item a proscripti remissione illius, cum in locum uacuum, quem sibi reliquit, reponit alium, ut is sibi illud proscriptum remitteret, ab illo dari debent octo grossi.

Item cum quis proscriptum facit absque loco supra centum sexagenas grossorum, et si is e contra ei illud proscriptum remittit, ab hoc dari debet 1 ß gr. (sic).

Item jestliže pak w kterém zápisu co komu odkazuje ze jména, od každé osoby té, komuž se zapisuje, po 4 grošich českých.

Item jestliže kto dluh zapisuje wýše nad sto kop grošów českých, budeli rozdělenie, na roky placenie, tehdy kolik osob kwituje, od každé osoby kwitowánie po 4 grošiech českých. A od propuštěnie kolika se osobám propauštie, od každé osoby po 4 gr. č.

Item jestliže podlé zápisu swého se s komorníkem Pražským kto uwáže, kolik se osob uwáže a komorník relaci udělá, od té relaci od každé osoby po 4 grošiech českých; a ktož přijme jeden druhému za uwázánie, od toho uwázánie od každé osoby po 4 grošiech českých.

Item ktož odpor učiní uwázání neb zápisu, kolika osobám odpierá, aneb koliko jich osob odpierá, od každé osoby po 4 grošiech českých.

Item od wíz kladenie w těch obojích dskách, od každé osoby, ktož wízy kladú, po 4 groších českých.

Item ktož komu práwa swého postupuje w těch dskách, od každého postúpenie práwa po 4 groších českých.

Item od každé juxty, kolika se osobám juxty dělají, od každé osoby po 4 groších českých.

Item jestliže který zápis jest, aby dala strana straně rok neb puol léta napřed wěděti, jakž ten zápis ukazuje: jestliže dá ten rok aneb toho puol léta strana straně napřed wěděti, od toho zapsánie při tom zápisu 4 groše české.

Item od zatykacieho listu 30 grošuow českých a 4 groše písaři menších desk.

Item od obrannieho listu 40 grošuow českých.

Item od každého odhádánie miesto-

Item si quis in aliquo proscripto alicui quid legat nominatim, a qualibet persona cui legatur quatuor grossi.

Item, si quis debitum ultra centum ſſ gr. alicui proscribit, si solutio in certis terminis diuisim fuerit, tunc quotcunque sunt, qui quittantur, per quatuor grossos dare debent. A remissione proscripti quotcunque sint, quibus proscriptum remittitur, a quolibet quatuor grossi.

Item, si quis iuxta proscriptum se cum camerario Pragensi intromittet in possessionem, quotcunque persone se intromittent, et relationem camerarius faciet, a tali relatione a qualibet persona quatuor grossi; et cum quis ab alio acceptat pro intromissione, ab illa intromissione a quolibet quatuor grossi.

Item qui contradicit intromissioni aut proscripto, quibuscunque contradicit, aut quotcunque sint, qui contradicunt, a quolibet quatuor grossi.

Item a depositione visi in his utrisque tabulis a quolibet, qui visum deponit, quatuor grossi.

Si quis alteri cedit de iure suo in his tabulis, a qualibet cessione quatuor grossi.

Item a qualibet iuxta, quotcunque sint, quibus fit iuxta, a quolibet quatuor grossi.

Item si est aliquod proscriptum, ut pars parti annum uel dimidium anni ante denunciaret iuxta proscriptum: cum quis denunciat annum uel dimidium anni ante, a tali proscripto quatuor grossi.

Item a litteris arrestationis XXX. grossi et minorum tabularum notario quatuor grossi.

Item a litteris tuitionis XL grossi.

Item a qualibet estimatione bono-

*) Rkp. Pr. budeli rozdielně na r. pl.

písaři jedna kopa grošuow českých a též od každé osoby.

Duochod písaře menšího.*)

Item menšie dsky, w nichž se menšie zápisowé zapisují do summy sta kop grošuow českých Pražských; a nad sto kop nejde žádný zápis w ty dsky, než pod sto kop což níž, ti wšickni jdú do menšiech desk.

Item najprwé zápisowé s miestem po smrti we stu kopách groších, a od toho zápisu se dáwá od každé osoby 4 groše české, kolikužkoli se zapisuje.

Item kto ten zápis káže sobě čísti, má dáti jeden groš český od čtenie.

Item kto chce sobě zase ten zápis z desk propustiti, doloží na prázdné miesto koho chce, a ten jemu zápis propustí, a dá od něho 8 grošuow českých. Pakli tu bude přitom osobně některá osoba, kteráž w zápise zapsána jest, tehdy nenie potřebie na prázdné miesto žádného doložiti; než ta osoba ten zápis propustí, kteráž tu osobně stojí, kteréž zápis swědčí, a tu nedá od propuštěnie než 4 groše české toliko.

Item dluh se zapisuje až do sta kop grošuow českých a níže; a ten zápis bez miesta býwá do určeného roku, pokudž se strany smluwie. A též koliko osobám se dluh zapisuje, od každé osoby 4 groše české má dáti, a od čtenie jeden groš český. A swědčíli ten dluh rozdielně, tehdy od každé kwitancí 4 groše české; pakli wiec osob kwituje než jednu, tehdy od každé osoby, kolik jich kwituje, 4 groše české; a od propuštěnie toho zápisu, jestliže jednomu propúštie, dá 4 groše české, neb kolikokoli osobám se propúštie, od každé osoby 4 groše české.

rum uicenotario una sexagena grossorum, et itidem a quolibet.

Item minores tabule, in quibus minora proscripta conscribuntur, usque ad summam centum ß gr. Et ultra centum ß gr. nullum proscriptum intrat in has tabulas, nisi infra centum ß gr.

Item a proscripto cum loco relicto in C ß gr. debent dari quatuor grossi quibuscunque proscribitur.

Item qui uult, ut sibi illud proscriptum perlegatur, dare debet I grossum, et a remissione huius proscripti, in locum relictum reponendo quemcunque uult, et cui remittitur proscriptum hoc, dare debet VIII grossos; si autem aderit personaliter ille cui nominatim proscriptum est cum loco relicto, tunc non erit opus ut in locum uacuum quempiam reponat; sed ille presens hoc proscriptum remittet, cui proscriptum testatur, et tunc non dabit a remittendo proscripto nisi IIII grossos.

Item in istis tabulis proscribi solet debitum usque ad centum ß gr. et infra; et hoc proscriptum absque loco solet fieri usque ad certum tempus, prout partes inter se paciscentur. Et similiter quotcunque sint, quibus proscribitur debitum, a quolibet quatuor grossi dari debent; et si facit sibi perlegere, unum grossum. Si uero illud debitum sit proscriptum diuisim, tunc a qualibet quitantia quatuor grossi; si uero plures quam unum quittat, tunc a quolibet, quoscunque quittat, quatuor grossi. A talis proscripti remissione, si uni remittitur, quatuor gr.; si tunc pluribus re-

*) Tento nadpis opět wepsán do exemplaru musejního.

mittitur, a quolibet quatuor grossi dari debent.

Item zápis také býwá bez miesta we stu kopách groších českých nápadní po smrti, že toho nemuož propustiti, a též se od něho dá od každé osoby 4 groše české; a rozkáželi w témž zápisu zejména komu co dáti, též od té osoby každé 4 groše české. A nemuož rozkázati w tom zápisu žádnému dáti wýš, pokudž zápis ukazuje ze jména summy.

Item solet etiam fieri proscriptum sine loco in centum ß gr., ut quis succedat post obitum alicuius, tale proscriptum remitti non potest; ab illo proscripto solui debet ab unoquoque quatuor grossi. Et si alicui in tali proscripto nominatim aliquid legauerit, itidem ab isto cui legatur, debent dari quatuor grossi. Et non potest legare in hoc proscripto plus, quam proscriptum continet nomine summe.

Item od zápisu, ktož udělá rukojmiem, že je slibuje z rukojemstwie wywaditi, kolik osob neb rukojmí, od každého 4 groše české; a když ten zápis se propúštie, od propuštěnie každé osoby 4 groše české.

Item a proscripto quod facit aliquis fideiussoribus suis, cum promittit quod eos uult a fideiussione liberare, quotcunque sint fideiussores, a singulis debent dari IIII grossi. Et cum id proscriptum remittitur, a quolibet IIII grossi.

Item ktož dědiny manské prodá a w dworské dsky klade, druhdy nemá dědin wiece manských ke zpráwě, i udělá zápis w menších dskách, jestliželby na ty dědiny práwem saženo bylo, že jej w tom slibuje zastúpiti pod pokutú s komorníkem uwázánie w dědiny swobodné: kolika osobám ten zápis swědčí, od každé osoby 4 groše české, a též od propuštěnie; a od čtenie toho zápisu jeden groš český.

Item qui agros feudi uendit illosque intabulat in tabulis curie, talis nonnunquam non habet plures agros feudi, quibus emptori cauere posset de euictione, facitque cautionem in minoribus tabulis, si quis euincere uellet agros illos, quod promittit, quod uult ei assistere sub pena intromissionis cum camerario in agros liberos: quotcunque personis tale proscriptum testatur, a singulis IIII grossi dari debent. Et similiter cum remittitur proscriptum, aut si cui perlegitur, unus grossus dari debet.

Item jestliže kto prodá neb zastawí dědiny zápisné, a že někto dá neb puojčí wětšie summy, než zápisowé ukazují: ten ktož prodáwá neb zastawuje, udělá zápis na se, když by k wýplatě ty dědiny přišly, aby ten, ktož prodáwá neb zastawuje, zase tomu, komuž prodal neb zastawil, dodal summu, což wýš wzal aby dal a nawrátil; i nedáli, tehdy tím zápisem uwáže se w dědiny zapisujícieho, kteréž zapíše swobodné tiem zápisem. Od toho zápisu od každé osoby

Item si quis uendiderit agros oppignoratos, et quod emptor aut dat maiorem quantitatem pecunie quam oppignoratio illorum agrorum se extendat, et uenditor facit cautionem, quod cum illi agri redimi deberent, se uelle emptori summam restituere, quantum plus accepisset quam oppignoratio se extendebat, sub pena intromissionis cum camerario in agros liberos: a tali proscripto a qualibet persona dari debent IIII grossi; et cum tale proscriptum remittitur, a

4 groše české, a od propuštěnie též, a ode čtenie groš český.

Item jestliže jest kto zpráwce podlé druhého w trhu neb příjemčí wěna, tehdy ten, wedle kohož jest zpráwce aneb příjemce wěna, udělá zápis, že skrze tu zpráwu neb příjem wěna žádné škody wzieti nemá, a zawáže jemu dě져diny, kteréž má neb mieti bude: od toho zápisu od každé osoby 4 groše české, a od propuštěnie též, a od čtenie jeden groš český.

Item jestliže se strany swolie, když jeden druhému komorní plat dáwá, i přijdúc ke dskám, i zápis udělá ten na se, ktož plat platí, že jest jemu nedodal, a že jemu dodá, když jemu druhý úrok dá pod pokutú: od toho zápisu od každé osoby 4 groše české, a od propuštěnie též, a ode čtenie jeden groš český.

Item ktož komu práwa swého buď k dědinám neb k dluhu, ježto zápisowé jsú toliko we stu kopách grošich českých neb níž, postupuje: od toho postúpenie práwa zápisu, od zápisu od každé osoby 4 groše české, od propuštěnie též, ode čtenie jeden groš český.

Item, každý osobně má před úřadem býti, kto chce zápis udělati; a ktož přijímá, chceli sám, muož, pakli chce komu poručiti na miestě swém, muož to učiniti. Pakli ten ktožby měl zápis činiti, nechtělby čekati, muož rekognicí wzieti od úřadu, a od té reko-

singulis IIII grossi, et a perlectione I grossus.

Item si quis fideiubet pro euictione, aut quod sit acceptator de rato dotis, tunc si is, pro quo fideiussit alter pro euictione, aut pro quo acceptator est de rato dotis, fecerit proscriptum fideiussori aut acceptatori, quod ob talem fideiussionem aut acceptationem nullum damnum sit laturus, et ob hoc obligauerit ei agros suos quos habet aut habiturus est: a tali proscripto a singulis debent dari IIII grossi, et cum remittitur proscriptum, itidem IIII grossi, et a perlectione I grossus.

Item si aliqui pactionem talem inter se facerent, ubi quis censum camere, cum alicui soluere deberet, non totum soluit, sed partem unam, et alteram quod ei adhuc obligaretur, ut talis proscriptum in tabulis faceret supra se, quod illam partem census, quam ei obligatur, uult tempore secundi census cum secundo censu soluere, et insuper adjunxerit penam aliquam, si huic pactioni non satisfaceret: ab illo proscripto a quolibet dari debent IIII grossi, et cum contra proscriptum illud remittitur, itidem IIII grossi, et a perlectione I grossus.

Item, cum quis de iure suo, quod in certos agros aut ad debitum aliquod habet, quod non excedat centum ß gr. aut quod est infra, cedit alicui: ab illa cessione et proscripto a singulis IIII gr. dari debent, cum proscriptum remittitur itidem IIII gr., a perlectione proscripti I grossus.

Item unusquisque debet personaliter adesse ante officium tabularum, qui aliquod proscriptum facere uult. Sed cui proscriptum fit, potest si uult adesse personaliter, uel alicui uice sua potest committere. Si uero is, qui proscriptum facere debet, expectare diu non posset,

gnicí 4 groše české; a ktož přijde s tú rekognicí, bude kladena.

potest tunc recognitionem ab officio accipere; ab illa recognitione dari debent IIII grossi; et quicunque uenerit cum tali recognitione, tunc debet intabulari.

Item, jestliže otec synu moc dá zápisem dskami památnými, aneb kto jiný přieteli, aby na miestě otcowu syn kladl, což otec prodá: od toho zápisu od každé osoby po 4 grošícb českých.

Item si pater filio suo illam autoritatem dederit per intabulationem tabularum memorialium, aut alius amicus, ut uice sua uel patris intabularet id quod pater uendiderit: ab illo proscripto a singulis IIII grossi.

Item když kto má list s rukojmiemi s pečetmi wisutými na penieze obyčejný, a ten list žeby potracen byl, a jistec žeby dal summu, nač ten list ukazowal, a wěřitel žeby list potratil, a potom žeby wěřitel zápis udělal jistci, jestližeby kto tiem listem upomínal, že nemá jistec po druhé summy dáti, ani skrze to upomínánie k žádné škodě přijíti, a w zápise pokuta s komorníkem uwázánie w dědiny jeho, ktož se zapisuje: od toho zápisu od každého z osob těch 4 groše české.

Item cum quis haberet litteras obligationum cum certis fideiussoribus, sigillis appensis, supra certam quantitatem pecunie debitam iuxta morem et ritum, et quod tales littere forent deperdite, debitorque summam pecunie debitam in his litteris proscriptam solueret, et creditor litteras deperdidisset, dein quod faceret creditor proscriptum in tabulis, per quod caueret debitori, ne quis his litteris contra debitorem agere posset, neue secundo soluere cogeretur aut ferre damnum aliquod, essetque in tali proscripto pena adiuncta intromissionis cum camerario in bona creditoris: a tali proscripto a singulis IIII grossi.

Item když se strany swolie, a kážie sobě dskami památnými zapsati, buď žeby měl jeden na druhého práwo wésti, aneb pro úrok s komorníkem bránie, když ten zápis udělají, že nemá stranám ke škodě býti: od toho zapsánie od každé osoby 4 groše české.

Item cum pactio inter partes aliquas facta esset, et illa proscriberetur in tabulis memorialibus, siue sit proscriptum ut unus in alium ius ducere deberet, siue ob censum pignora capere, cum hoc facient proscriptum, ut non esset partibus in damnum: a tali proscripto a singulis debent dari IIII grossi.

Item jestližeby kto chtěl wěno splatiti a ruoznice žeby byla, čím má to wěno splaceno býti, a podáli se na rozeznánie panské, a w tom žeby proto wzal summu a wěno propustil, a zápis památnými dskami žeby udělali, přewzalli jest, aby zase wrátil, pakli druhá strana, měla dodati nad tu summu, a ten zápis swědčiti má s pokutú s komorníkem uwázánie na obě straně w dě-

Item si quis dotem dissoluere uellet, essetque dissensio, cum quo solutio dotis fieri deberet, subjicerentque se partes ob illam dissensionem cognitioni dominorum, et interim altera pars certam pecunie quantitatem nomine dotis acciperet, dotique renunciaret, faceretque proscriptum in tabulis memorialibus, si plus aliquid, quam deberet, nomine dotis acciperet, ut teneretur restituere illud, si

diny jich: od každé osoby 4 groše české.

Item jestližeby kto statek prodal, a na tom statku wěno ženě toho ktožby prodal bylo, a on při tom času kdyžby statek kladl we dsky nemohl wěna přewesti, a zápis na se udělal pod pokutú do určeného času, že má přewesti to wěno: od toho zápisu od každé osoby 4 groše české.

Item jestližeby kto slíbil za kterého přietele swého, za poručenstwie aneb za komorníka na uwázánie neb na bránie pro úrok, a ten přietel žeby zápis udělal, že za to rukojemstwie žádné škody mieti nemá pod pokutú: od každé osoby 4 groše české.

Item wložíli kto komu odpor proti zápisu, a wlože odpor i jede wen z země, a ten, proti komu odpor jest wložil, chtělby jej k tomu odporu pohnati, a kdyžby měla léta projíti, i žádá, aby bylo znamenáno památnými dskami, že jest jej chtěl k tomu odporu pohnati, i nenie ho w zemi: od toho zápisu od každé osoby 4 groše české.

Item někto učině někomu škodu, i jelby w tom z země, a ten komužby škodu učinil, chtělby ho pohnati z těch škod, a nežby léta zemská prošla žeby žádal, aby to bylo dskami památnými zapsáno, aby ho mohl potom hnáti z těch škod, aby jemu let projitie ke škodě nebylo: od každé osoby 4 groše české.

uero parti aduerse restaret adhuc dandum aliquid pro dote illa, ut suppleret, essetque tale proscriptum cum adiunctis penis ex utraque parte cum intromissione in possessionem bonorum utriusque partis, aut capiendi pignora cum camerario: a singulis IIII grossi dentur.

Item cum quis alienaret bona sua per uenditionem, essetque in illis bonis dos prius proscripta, et uenditor tempore uenditionis non posset dotem ab illis bonis uenditis in alia bona traducere, proscriberetque se uenditor cum penis adiunctis ad certum tempus, quod illam dotem traducet: ab illo proscripto debent dari a singulis IIII grossi.

Item si quis fideiuberet pro alicuius tutela, uel pro camerario ad intromissionem in possessionem aut ad pignora capienda propter censum, isque illi rursus caueret sub pena aliqua, quod pro tali fideiussione non sit habiturus ullum damnum: a tali proscripto a singulis IIII grossi dari debent.

Item si quis contradicit alicui proscripto, et cum contradixit proficiscitur demum aliquo peregre ex regno, et aduersa pars, cuius proscripto contradicit, talem uellet ad id contradictum suum citare, deberentque anni, quorum silentio bona prescribuntur, preterire, isque peteret ut tabulis memorialibus proscriberetur, quod ad hoc contradictum illum, qui suo proscripto contradicit, citare uoluit, nisi quod ille domi non esset: a tali proscripto a singulis IIII grossi dentur.

Item cum quis alicui faceret damnum aliquod, et deinde proficisceretur aliquo peregre de regno, et is, cui damnum illatum est, uellet hunc pro damno illo citare, et ne anni, quorum silentio bona prescribuntur, preterirent, peteret ut hoc tabulis memorialibus proscriberetur, quod hunc citare uolebat, si foret

domi, ne tales anni sibi damno forent, eumque dein pro damno illo citare posset: a tali proscripto a singulis IIII grossi dari debent.

Item ktož wede komorníka na ohledánie škod neb jiného, od toho zapsánie od každé osoby, kolik jich wede, po 4 grošich českých.

Item, qui ducit camerarium ad damna cognoscenda aut alias res. a tali proscripto a singulis, quotcunque sint qui ducunt, IIII grossi dari debent.

Item od wýpisuow nálezuow anebo zápisuow z desk po 44 grošich českých.

Item a transsumpto latarum sententiarum aut proscriptorum ex tabulis XLIIII grossi.

Item což se koli do menších desk wpisuje, od toho zapsánie od každé osoby 4 groše české.

Item quicquid in tabulis minoribus proscribitur, a tali proscripto a singulis IIII grossi dari debent.

Puohonné desky.

Tabule citationum.

161) Item když se puohonowé do desk zemských puohonných wpisují, od každého puohonu od každé osoby jeden český groš.

161) Item cum citationes in tabulas regni inscribuntur, a qualibet citatione singulorum I grossus dari debet.

Item ktož učiní poručníka při puohonu swé pře, od každé osoby jeden groš český. A kdy obec která neb konvent poručníka činí, tu kolik poručníkuow činie, od každé osoby 4 groše české.

Item cum quis facit procuratorem cause sue apud citationem suam, a singulis I grossus. Et cum communitas aliqua aut conuentus monasterii instituit procuratorem, tunc quot procuratores instituuntur, a quolibet IIII gr. dari debent.

Item ktož wízy klade na puohon, jeden groš český; a město neb konvent, ti po 4 grošich českých.

Item qui uisum citationis deponit, I gr. dari debet; si tunc communitas aut conuentus monasterij, IIII grossi dari debent.

Item od žaloby dělánie od každé osoby 4 groše české.

Item a querimonia, cum deponitur, a singulis IIII grossi.

Item od wízy na žalobu wloženie jeden groš český, a město neb konvent kláštera 4 groše české.

Item a uiso querimonie I gr., sed communitas aut conuentus IIII grossos dare debet.

Item od čtenie toho wšeho každého zwlášť po jednom groši českém.

Item a perlectione omnium illorum sigillatim I grossum.

Item od nálezu, když menší úřad súdí a w nálezu stojí „dal památné“: od pówoda 4 groše české, a kolik jest bylo spolupówoduow, též od každého 4 groše české.

Item a sententia, cum minores officiales iudicant, et cum in sententia dicitur, quod memoriale dedisset: ab actore IIII grossi dari debent; et quotcunque fuerint simul actores, itidem a quolibet IIII grossi.

Item když spolupówod před roz-

Item si quis simul actor ante iudi-

sudkem poručí při swú, od každé osoby jeden groš český.

Item, ktož na kom práwo ustojí spolupuowody, a spolupuowod že swé práwo stané chce zapsati, od toho 4 groše české.

Item, když se práwo wede po panském nálezu, neb úředníkuow menších, když komorník relaci udělá, aby se zapsala: od úmluwy, od zwodu, od panowánie zapisowánie po 4 grošiech českých; pakli dwa práwo wedú, tehdy od každé osoby po 4 grošiech českých.

Item, od nálezu čtenie 4 groše české.

Item, ktož poručí při nálezu, aby na miestě puowoda kwitowal z summy, 4 groše české.

Item, ktož počna práwo swé wésti a w tom žeby chtěl jinému zapsati, od toho 4 groše české.

Item od položenie úroku, ktož wyzdwihá, 4 groše české, buď mnoho neb málo.

Item, když s komorníkem berú pro úrok, a relaci komorník činí, aby zapsána byla, od každé osoby 4 groše české.

Item, ktož odpor proti brání učiní, od toho 4 groše české. Než když město neb konvent, tehdy jedna kopa grošuow českých.

Item, k odporu ktož pohánie, od té relací od každé osoby 4 groše české. Pakli od města neb konventu činí relací, tehdy jedna kopa grošuow českých.

Item, od poručníka k odporu od každé osoby 4 groše české.

Item, nemáli co komorník bráti a panuje, tehdy od každého panowánie zapsánie 4 groše české; pakli dwa panují, tehdy 8 grošuow českých.

Item, jestliže zájem přiženú k úřadu a odhádá se, od toho odhádánie 4

catum procuratorem instituit, a quolibet I grossus.

Item si actori et simul actoribus ius contumacie datur contra aliquem, et cum simul actor suum ius uult alicui proscribere, ab hoc IIII gr. dari debent.

Item cum fit iuris executio post sententiam dominorum aut officialium minorum, cum camerarius relationem facit, ut illa relatio proscriberetur: a monitione, a dominio proscribendo per IIII gr. Si uero duo executionem iuris faciunt, a singulis IIII gr. dari debent.

Item a perlectione sentencie IIII gr.

Item si quis actor circa sentenciam committeret proscribi, ut aliquis uice sua quittaret de summa aliqua, IIII grossi dari debent.

Item cum quis ius suum incipit exequi, et dein quod illud ius proscriberet alicui, IIII grossi dari debent.

Item cum census deponitur, qui illum censum accipit, IIII grossos dare debet, sit summa magna aut parua.

Item cum pignora capiuntur propter censum non solutum cum camerario, et camerarius relationem facit, ut proscriberetur, a singulis IIII grossi.

Item qui contradicit cum pignora capiuntur, ab hoc IIII gr. Sed si communitas aut conuentus contradicit, tunc una sexagena grossorum.

Item si quis ad contradictum citat, a tali relatione a singulis IIII gr. Si autem a communitate aut a conuentu relationem facit, tunc I ſſ gr. dari debet.

Item a procuratore ad contradictum a singulis IIII grossi.

Item si camerarius nulla pignora inuenit capienda et dominium facit, tunc a quolibet dominio cum proscribitur IIII grossi. Si autem duo dominia faciunt, tunc VIII grossi.

Item si abactos greges agunt ad officium, et estimatio fiet, ab illā esti-

groše české; od toho každého ode čtenie po jednom groši českém.

Item, ktož wyrukuje komorníka na bránie neb uwázánie, jeden groš český.

Item, ktož penieze u desk položí, málo neb mnoho, od wyzdwihowánie 4 groše české.

Item, od listuow též.

Item, od zapisowánie swědków, od každého swědka 4 groše české.

Item, od wypisowánie swědkuow, též od každého swědka 4 groše české.

Item, ktož list nebo listy položí, a chce je wyzdwihnúti zase neb wyručiti, od toho 4 groše české.

Item, když úředníci z rozkázánie krále JM^{ti}, pánuow J^{ch}M^{ti} z plného saudu, neb wedle zřiezenie zemského jedau k nemocnému neb kdežkoli, tu třem úředníkóm příslušie toliko: miestokomorníku, miestosudiemu, miestopísaři. Miestokomorník a miestosudí, ti pořádkem jezdie, a miestopísař wždycky s každým; a od těch jiezd wždy má každý dáti 5 kop grošów českých, a o ty se dělie: jeden *) miestokomorník béře polowici a miestopísař polowici. Pakli miestosudí s miestopísařem jede, neb kohož miestopísař pošle, též se dělie; a k tomu k komu jedú, má je forau i ztrawau sem i tam opatřiti.

Item, miestokomorníku a miestosudiemu od ohledánie škod aneb od puohonuow ze škod, od každé osoby každému po 2 groší českých.

Item, jdúli k nemocnému kde zde w městech Pražských úředníci i na Hradčany, od toho jim má dáti ten k komuž jdú 5 kop grošuow českých; a o ty se dělie wšickni, miestokomorník, miestosudí, miestopísař, králowé, podkomořieho, proboštuow, písař menších desk

*) Rkp. Pražský: jednu.

matione IIII grossi, a perlectione I grossus.

Item cum satisdat pro camerario ad pignora capienda uel ad intromittendum, I grossus.

Item, qui pecuniam apud tabulas deponit, multum aut parum, a tollenda pecunia IIII gr. A litteris, qui eas tollit ab officio, itidem IIII grossi.

Item cum testimonia proscribuntur, a quolibet IIII grossi.

Item cum exscribuntur testes, itidem a quolibet teste IIII gr.

Item qui litteras unas aut plures deponit, et illas rursus tollit, aut pro his satisdat, ab hoc IIII grossi.

Item cum officiales ex mandato regio, dominorum de pleno iudicio, aut ex decreto regni ad infirmum pergunt, aut quocunque, hoc ad tres officiales attinet tantum: ad uicecamerarium, ad uicejudicem, ad uicenotarium. Vicecamerarius et uicejudex alternatim pergere debent, et uicenotarius semper cum quolibet eorum; et ab illa uia quisque dare debet quinque ſſ^{o} gr., et pro illis partiuntur. Mediam partem capit uicecamerarius, et alteram partem uicenotarius. Si uero uicejudex cum uicenotario proficiscitur, aut quem uicenotarius uice sua miserit, itidem partiuntur; et hic, ad quem proficiscuntur, debet illos expensis et uectura prouidere eundo et redeundo.

Item uicecamerario et uicejudici a cognoscendis damnis aut a citationibus de damnis, a singulis cuilibet II grossi.

Item cum officiales uadunt ad infirmum hic Prage et in Hradczan, ab hoc debet is, ad quem uadunt, dare quinque ſſ^{o} gr. et pro his partiuntur omnes, uicecamerarius, uicejudex, uicenotarius, officialis regine, officialis subcamerarij, prepositi, notarius minorum

na rowný diel; a ten proto, k komuž jdú, zwlášť od desk zaplať.

Item, od uwázánie, když se s komorníkem kto zápisem uwáže, každá osoba, kolik se jich uwazuje, má dáti puol druhé kopy a šest grošuow wše českých, a z toho se dělie tito úředníci: item miestokomorník 15 grošuow českých, miestosudí 15 grošuow českých; item úředník králowé 15 grošuow českých; item úředník proboštuow 15 grošuow českých s úředníkem podkomořieho spolu berú. A když nenie úředníka proboštowa aneb kterého jiného, jeho diel jde na ty úředníky, kteříž se tuto jmenují, dostane se každému jeho dielu po puol druhém groši českém. Item písař menší 15 grošuow českých, item komorníku, kterýž jde na uwázánie, 15 grošuow českých, item, ktož komorníky wydáwá, 2 groše česká.

Item, ktož béře s komorníkem pro úrok, když prwní držitel toho platu neb dědici toho, na kterémž jest ten plat, pro kterýž se béře, 106 grošuow českých ten ktož beře dáti má; a též se každému úředníku dostáwá z té summy, jako od uwázánie.

Item, památného, což úředníci kážie dáti wedle menšie a wětšie pře, a o to se dělie: miestokomorník béře jeden groš, miestosudí 3 groše, miestopísař 2 groše, krom písaře menších desk zemských, ten béře zwláštně z jich 4 groše, a úředníci králowé, proboštuow, a podkomořie po jednom groši českém.

Item památného, když kdo wysúdí, coby za pět set kop gr. č. bylo anebo wýše, od toho má dána býti 1 kopa gr. č.; a což pod pět set kop gr. č. níže, od toho má dáno býti půl kopy gr. č.; a též od každé wěci, kdež se summa ani nejmenuje, půl kopy gr. č. a nad to písaři IIII gr. č.

tabularum equaliter. Attamen ad quem uadunt, debet specialiter soluere ab intabulatione.

Item ab intromissione, cum se aliquis intromittit cum camerario, singuli, qui se intromittunt, debent dare unam et dimidiam ß gr. et VI grossos. Pro his partiuntur hi officiales: uicecamerarius XV grossos capit, uicejudex XV grossos, officialis regine XV grossos, officialis prepositi XV grossos cum officiali subcamerarij. Et cum non est officialis prepositi aut alius, pars illius transit ad illos officiales, qui nominati sunt hic, in singulos transibit unus et dimidius grossus. Notarius minorum tabularum XV gr., camerarius, qui ad intromissionem uadit, XV gr. Procurator camerariorum II gr.

Item cum quis capit pignora cum camerario propter censum, quando primus possessor illius census uel heredes illius, ubi est talis census ob quem pignora capiuntur, centum et sex grossos is, qui pignora capit, dare debet. Itidem pro his partiuntur officiales sicut ab intromissione.

Item memoriale, cum quis ex iudicato adipiscitur pro VC ß gr. aut plus eo, ab hoc dari debet I sexagena grossorum; et si quid est infra VC sexagenas grossorum, ab hoc dari debet media sexagena grossorum. Ac a qualibet etiam re, ubi quantitas pecunie non nominatur, dimidia sexagena grossorum et insuper notario minorum tabularum IIII gr.

Miestokomornſku, miestosudiemu, miestopísaři, každému z nich po puol třetie kopě grošuow českých z truhlice na každé suché dni.

Item, od menšieho saudu památného úředníci berú od každé osoby po 4 groších, a též se o ně dělie jakož z wětšieho saudu; a písař desk menších zemských od každého béře po 4 groších českých.

Item, od propuštěnie puohonuow 79 grošuow českých, a též se o ně úředníci dělie jako od uwázánie.

Item, od listu, ktož tiem listem dáwá jeden druhému puol léta neb rok napřed wěděti wedle zápisu, od toho 4 groše české.

Item uicecamerario, uicejudici, uicenotario, cuilibet horum due cum dimidia sexagena grossorum de cista singulis quattuor temporibus.

Item memoriale in judicio minori officiales capiunt a singulis personis per IIII gr. et similiter pro his partiuntur sicut in maiori iudicio; et notarius minorum tabularum a singulis capit IIII gr.

Item cum citatio remittitur, LXXVIIII gr. et itidem officiales partiuntur pro his sicut ab intromissione.

Item a litteris, quibus quis denuntiat annum uel dimidium anni ante, iuxta proscriptum, ab his quattuor grossi dari debent.

Item, odporowé u menších desk.

162) Item, proti zápisu ktož odpierá, jestliže jeden zapisuje, od toho odporu 4 groše české; pakli odpierá proti dwěma osobám, tehdy od každé osoby 4 groše české; a od propuštěnie též, a ode čtenie jeden groš český.

Item, ktož odpierá proti uwázání s komorníkem, od toho odporu od každé osoby 4 groše české, a od propuštěnie odporu též.

Item, od wizy na ty odpory kto klade, každá osoba jeden groš český, a proti koliko osobám, od každé osoby jeden groš český.

Item, když kto komu zápis udělá bez miesta we stu kopách, aneb w menšie summě, a w tom zápisu stojí, jestližeby ten umřel, komuž se zapisuje, že má ten toho zápisu, ktož zapisuje, prázden býti, aneb že má zase ten zápis připadnúti na toho, ktož zapisuje; a on přijda, i wloží wizy při tom zápisu, že jest ten umřel, komuž zapsal, a že práwo toho zápisu zase naň přišlo: od té wizy 4 groše české.

Contradictiones minorum tabularum.

162) Item si quis contradicit alicui proscripto, si unus contradicit, ab hac contradictione IIII gr.; si duorum proscripto quis contradicit, tunc a singulis IIII gr. Et cum contradictio remittitur, itidem IIII gr. et a perlectione I gr.

Item si quis contradicit contra intromissionem cum camerario, ab illa contradictione a singulis IIII gr. et cum remittitur itidem.

Item si quis visum illarum contradictionum deponit, a singulis I gr., et contra quot personas, totidem grossos dare debet.

Item cum quis proscriptum aliquod facit alicui absque loco relicto in centum ſß gr. aut infra, et quod in illo proscripto sit, si is moreretur, cui proscriptum est, quod is, qui proscribit, debet liber esse ab illo proscripto, aut quod tale proscriptum debet contra in eum deuolui, qui proscripsit, et is cum uenerit ad tabulas et deponit visum apud illud proscriptum, quod sit ille mortuus cui fecerat proscriptum, et quod ius illius

Item, kteří zápisowé w menších dskách stojie s komorníkem uwázánie, koliko se koli osob uwáže, když komorník relací udělá přijeda z uwázánie, od každé osoby té relací zapsánie 4 groše české.

Item, jestliže kto komu přijme za uwázánie, tak jakožby se s komorníkem uwázal, od toho zapsánie od každé osoby 4 groše české, a ode čtenie toho jeden groš český.

Item, jestliže zápis zapisuje se obci neb konventu, od toho zápisu jedna kopa grošuow českých.

Item, odpieráli obec města kterého nebo weškeu konvent, od toho odporu jedna kopa grošuow českých.

Item, od wýpisu z těch desk po 44 grošiech českých.

proscripti contra in eum deuolutum sit, ab illo uiso IIII gr.

Item quecunque proscripta sunt minorum tabularum cum intromissione cum camerario, quotcunque sunt illi, qui se intromittunt, cum camerarius reuertitur et intromissionis relationem facit, a singulorum relatione IIII gr.

Item si quis ab alio acceptat pro intromissione, ita ac se cum camerario intromisisset, ab illo proscripto a singulis IIII gr. et a perlectione I gr.

Item si proscriptum fit communitati aut conuentui, ab illo proscripto I ß gr.

Item si contradicit communitas alicuius ciuitatis aut totus conuentus, ab illo contradicto I ß gr.

Item a transsumpto illarum tabularum XLIIII gr.

W památné dsky toto se klade.

Nálezowé pánów Jch Mti a sněmowé obecní někteří, aneb rozkázánie a wodloženie pří: od těch se neplatí do desk wloženie, než ode čtenie po 4 grošiech českých.

Item, komuž král JMt a páni Jch Mt z plného saudu milost učiniti ráčie, aby poručníky zdělal, aby na miestě toho, komuž milost dadie, mohl poháněti, puohony přijímati, a súditi se ꝛc. od toho zapsánie od každé osoby 4 groše české.

Item, když relací ke dskám učiní purkrabie hradu Pražského, od každé osoby 4 groše české, a to po práwu staném.

Item, smlúwu strany když do desk památných sobě wložie, oboje strany od každé osoby po 4 groších českých. A jestli smlúwa s pokutú propadením strana nezdržiecí straně zdržiecí, s ko-

Item in tabulis memorialibus hec inscribuntur: decreta dominorum, decreta aliqua sinodorum, aut mandata, aut causarum delegationes: ab hoc nihil soluitur ab intabulatione, attamen a perlectione illorum IIII gr. debent dari.

Item cui regia maiestas atque domini de pleno iudicio hanc gratiam concesserint, ut possit procuratorem facere, qui sua uice posset citare, citationes acceptare, et coram iudicio litigare, a tali proscripto a quolibet IIII gr.

Item cum purgrauius arcis Pragensis relationem facit post alicuius contumaciam, a quolibet dari debent IIII gr.

Item cum partes aduerse pactionem in tabulas memoriales deponere uolent, utraque pars a quolibet IIII gr. Sin autem pactio est cum pena adiuncta, si pars una alteri parti pactionem non

mornîkem uwázánie: tehdy když se s komorníkem uwáže a relací komorník učiní, tehdy od té relací od každé osoby po 4 grošiech českých. A učinili kto tomu odpor, též od toho odporu od každé osoby po 4 grošiech českých. Pakli obec neb konvent, tehdy po jedné kopě grošuow českých; a též učinili odpor obec neb konvent, též po jedné kopě grošuow českých.

teneret, scilicet intromittendi se cum camerario: tunc cum se intromittet et camerarius relationem faciet, tunc ab huiusmodi relatione a qualibet persona IIII gr. Et si huic intromissioni quis contradicet, itidem ab hac contradictione a quolibet IIII gr. Si uero communitas aut conuentus se intromittet, tunc una sexagema grossorum dari debet; ac itidem, si communitas aut conuentus contradicit, I sexagena grossorum dari debet.

Item, ktož činí poručníka neb poručníky dskami památnými wšech pří swých, od toho zapsánie od každého z nich po 4 grošiech českých, kolikokoli osob zapisuje.

Item cum quis constituit procuratorem omnium causarum suarum, aut procuratores, in tabulis memorialibus, a tali proscripto a quolibet eorum IIII gr., quotcunque sint qui proscribunt.

Item, když stranám se rok položí, aby stáli k určenému dni, a žeby nebyla pře póhonnie, aneb jestliže se strany swolé, aby před úřadem stály k určenému dni, a jedna strana stane a druhá nic, a té strany, kteráž stojí, zapíše stánie, a druhé straně nestánie, od toho zapsánie od každé osoby 4 groše české.

Item cum nonnullis partibus litigantibus terminus comparendi constituitur, et quod illa lis non esset citata, aut si partes in hoc consenserint, ut coram officio die determinato comparerent, quod si una pars comparuerit et altera non, et parti illi que comparuit proscribetur eam comparuisse, et alteri quod non comparuerit, a tali proscripto a quolibet IIII gr.

Item, ktož přijda k úřadu, i žádá komorníka na ohledánie škod, komorník se jemu wydá, a ten komorník, když se wrátí k úřadu, udělá relací, a od té relací a od zapsánie škod dáwá se 4 groše české.

Item cum quis petet ab officialibus camerarium sibi dari ad cognoscenda damna, cum talis camerarius relationem cognitionis sue faciet, a tali proscripto relationis damnorum IIII gr. dari debent.

Item, od každého listu zapsánie k úterskému dni 4 groše české.

Item a quibusque litteris, que proscribuntur ad diem Martis, IIII grossi dari debent.

Duochodowé pánuow úředníkuow najwyšších, totižto najwyššieho komorníka, najwyššieho sudieho, najwyššieho písaře, a to společně na ně jde.

Prouentus officialium supremorum, scilicet supremi camerarij, supremi iudicis, supremi notarij, et sunt illis equaliter communes.

163) Item, od každého trhu, ktož swé dědictwie trhem klade aneb cožkoli trhem prodáwá, od každé kopy grošuow českých puol groše českého,

163) Item a qualibet emptione et uenditione, qui sua bona hereditaria ex illo contractu alteri intabulat, aut quidquid uendit, a qualibet sexagena grosso-

a tak se dostane ode sta kop grošuow českých, 50 grošuow českých.

Item, ktož wěno ženě swé klade, též od každé kopy grošuow českých puol groše českého, a tak se dostane ode sta kop grošuow českých, 50 grošuow českých; a tak kolik set wěnuje, tak od každého sta 50 grošuow českých dáti má.

Nalezli wuobec za práwo: ktožby koli statek swój prodal a zapisowal, a w tom zápisu bylo, žeby hned postúpil, tak jakž jest sám měl a w témž práwě: aby od toho platil každý tak jakoby trhem kladl, a w kteréž summě kto sobě wložie we dsky. Než jestližeby kto zapsal příteli nebo přátelóm, po smrti swé tepru aby se s komorníkem uwázal a w témž práwě: od toho aby placeno bylo, jakž bylo od starodáwna. Než což se do menších desk wloží, to má býti menšímu písaři desk zemských.

Item, od přewedenie wěna, kdež kto wěno přewodí na jiné dědiny manželce swé, též od toho přiewodu od od každé kopy grošuow českých puol groše českého, a tak od každého sta kop grošuow českých 50 grošuow českých, kolik set jest toho wěna.

Item, ktožkoli poručníky dělá dětí swých a statku swého, ten dáwá od každého poručníka, kolikkoli dělá osob poručníky, tak od každé osoby 40 grošuow českých; pakliby potom wiece poručníkuow přidáwal, tehdy od každé osoby též 40 grošuow českých.

Item, od listu králowského, kdež JM' komu list mocný dá, aby statek swuoj zříditi na smrtedlné posteli neb za zdrawého žiwota, pánuom 40 grošuow českých; a tak od každé osoby, kolikužkoli osobám ten list swědčí.

Item od kšaftu, kterýž we dsky wcházie, a ktož w tom kšaftu poruč-

rum precij dimidius grossus dari debet, et ita ueniet dari a centum ß gr. L gr.

Item, qui uxori sue dotem intabulat, itidem a qualibet sexagena grossorum dimidius grossus dari debet, et sic ueniet dari a centum sexagenis gr. L gr., et quotcunque centena intabulat, a quolibet cento L gr.

Pro iure constitutum est: si quis bona sua hereditaria uenderet ac intabularet et in illa intabulatione scriptum esset, quod de illis bonis uenditis cessisset eo iure, quo iure ipse met uenditor possederit: a tali intabulatione solui debet non aliter, quam si titulo uenditionis intabulasset, et in qualicunque quantitate pecunie facit sibi intabulare. Si uero quis amico propinquo aut amicis propinquis sua bona intabularet, ut post obitum suum se in bona sua cum camerario intromitteret, eodem iure quo ipse possidebat: ab hoc solui debet, prout ab antiquo solutum est. Sed quicquid in minores tabulas proscribitur, hoc debet dari notario minorum tabularum.

Item a traductione dotis, cum dotem quis uxoris sue in alia bona traducit, itidem a tali traductione a qualibet sexagena grossorum dimidius grossus dari debet; et sic a quolibet cento, L gr. dari debent, quotcunque sunt centena dotis.

Item quicunque tutores instituit filijs suis et bonorum suorum, is a quolibet tutore, quotcunque instituit, XL gr. dare debet. Et si interea plures adiungeret tutores, tunc itidem a quolibet tutore XL gr. dare debet.

Item a litteris regijs, quibus sua maiestas concedit alicui facultatem condendi testamenti circa mortem aut uita adhuc incolumi, dominis XL gr. dare debet. Et a quolibet, quotcunque sint, quibus conceditur talis facultas, XL gr. dari debent.

Item a testamento, quod intabulatur, et a singulis tutoribus illius testa-

níky dělá, též od každé osoby 40 grošuow českých. A také kdež w tom kšaftu stojí, že dáwá statek swuoj buď na dědinách neb na platiech, neb buď že stojí že dáwá na hotowých penězích, a tak kdežkoli stojí že dáwá, od toho každého 40 grošuow českých od každé osoby, kolikužkoli osobám dáwá, tak od každé osoby wždy 40 grošuow českých, jakož napřed psáno stojí.

Item, ktožkoli dáwá statek swuoj dskami, a že stojí we dskách že dáwá, kolikužkoli osobám, wždy od každé osoby 40 grošuow českých, tak jakož wýš psáno stojí.

Item, komužkoli král JM[t] manstwie swobodí dskami zemskými, kolikužkoli osobám, wždy od každé osoby 40 grošuow českých.

Item, kdežkoli král JM[t] komu co dáwá dskami k dědictwí, kolikužkoli osobám dáwá, od každé osoby 40 grošuow českých; aneb cožkoli dáwá, že we dsky wcházie, též od osoby každé jakož nahoře psáno stojí.

Item, od listuow rozličných a majestátuow, kteříž we dsky trhowé wcházejí, kolikužkoli osobám takowí listowé swědčie, od každé osoby 40 grošuow českých.

Item, jestližeby která wdowa swé wěno kladla we dsky trhem, aneb ktožkoli jiný wěnné práwo žeby kladl we dsky trhem, též od každé kopy grošuow českých puol groše českého, a tak se dostane ode sta kop grošuow českých 50 grošuow českých, a tak od každého sta.

Item, když sirotci poručníkuom děkují, každý poručník má dáti 40 (sic) grošuow českých.

Item, když bratr béře oddiel od kohožkoli, má dáti 40 grošuow českých. A pakliby se bratřie dělili, strýci, neb

menti XL gr. dari debent. Et cum in testamento scriptum sit, quod bona sua dat, que habet siue in agris, siue in censibus, siue in prompta pecunia, et ita ubicunque scriptum sit quod dat, a tali testamento debent solui XL gr. a quolibet, quibuscunque ex testamento datur. Et sic semper a quolibet XL gr. prout supra scribitur.

Item quicunque tradit alteri bona sua per intabulationem, quotcunque sint hi, quibus datur, a quolibet XL gr. dari debent, cum ibi inscribitur, quod dat ita, ut supra scribitur.

Item cuicunque regia maiestas bona feudi libertate donat per intabulationem, quotquot sunt hi, a quolibet XL grossi dari debent.

Item quandocunque regia maiestas dat alicui aliquid per intabulationem hereditarie, quotquot sunt hi, quibus dat, a quolibet XL gr. dari debent; aut quicquid sua maiestas dat, quod intabulatur, itidem a quolibet dari debet ut supra.

Item a litteris uarijs regie maiestatis que intabulantur in tabulis contractuum, quotcunque sint, quibus tales littere testantur, a quolibet XL grossi dari debent.

Item si aliqua vidua dotem suam iure uenditionis proscriberet, aut alius quiscunque ius suum dotale, itidem a qualibet sexagena grossorum dimidius grossus dari debent.

Item cum pupilli gratificantur tutoribus, quilibet tutor quattuor (sic) grossos dare debet.

Item cum frater partem bonorum capit a quocunque, tunc dare debet XL grossos. Si autem fratres, patrui, aut

ktokoli, každý má dáti 40 grošuow českých, a to i od toho rozdielu též, když by dwěma, třem, neb kolikokoliwěk osobám zápis swědčil, a oniby se dělili, též dajte po 40 grošiech českých.

sit quiscunque, qui pro bonis partiuntur, quisque eorum dare debet XL gr. Et similiter si partirentur pro illis bonis, que duobus aut tribus aut pluribus attinerent, itidem quilibet horum XL gr. dare tenetur.

Item, když léta sirotkuom dáwají, od každého sirotka 40 grošuow českých.

Item cum anni pubertatis pupillis dantur, a quolibet pupillo XL gr.

Item, když se spolčie dwa neb kolikokoli osob, od každé osoby 40 grošuow českých.

Item cum duo aut plures se cum bonis suis uniunt, quotcunque sint, a quolibet horum XL gr.

Item když kto lidem swým úroku neb robot dskami odpúštie, od toho 40 grošuow českých.

Item cum quis condonat suis subditis censum aut operas diurnas per intabulationem, ab hoc XL gr. dari debent.

Item, ktož sobě poručenstwie uprosí, aneb že naň přijde po příbuzenstwí, kolikžkoli jest těch poručníkuow, od každé osoby 40 grošuow českých, a tak kdyžby to poručenstwie we dsky wjíti mělo aneb wešlo.

Item cum quis sibi tutelam alicuius pupilli impetrat, aut quod in illum per successionem deuoluetur, quotcunque sint tales tutores, a quolibet XL grossi dari debent. Attamen hoc uerum esse debet, cum talis tutela intabulari deberet aut intabularetur.

Item, ktož dskami přidáwá manželce swé zwlášť po wěnu swrchky neb nábytky, aneb polowici nábytkuow neb swrchkuow, a přitom se žádné summy peněz neklade, tehdy od toho 40 grošuow českých.

Item cum quis per intabulationem addit doti uxoris sue aliquid specialiter de suppellectili aut de pecuarijs, aut dimidium suppellectilis aut pecuarij, et insuper nullam pecuniam proscribit, tunc dari debent XL grossi.

Item, kdež plat přewodí s jednoho dědictwie na jiné, tu od toho přiewodu, buď platu mnoho nebo málo, dáti má 40 grošuow českých.

Item cum census traducitur in alia bona hereditaria, a tali traductione, sit multum aut parum census, dari debent XL grossi.

Toto na samého najwyššieho pana komorníka králowstwie českého.

Prouentus supremi camerarij tantum.

164) Item, od odhádánie, wždy od sta kop, 6 kop grošuow českých; než fuora nemá dána býti od puowoda, než ztrawa úředníkuom až se zase domuow wrátie, a též také koňuom obrok. A ktož chce wésti na odhádánie, má dáti napřed penieze k úřadu a pówoda, jestliže sám nechce jeti.

164) Item ab estimatione bonorum semper a centum ß gr. sex sexagene grossorum. Vectura autem non debet solui officialibus ab actore, sed expense, donec reuertantur domum, et pabulum equis. Et qui uult ut eatur ad estimationem, debet imprimis pecuniam dare ad officium et conductorem, si met actor ire noluerit.

Item, ktož wede komorníka od úřadu desk pro kterúžkoli wěc, buď na uwá-

Item qui ducit camerarium ab officio ob quamcunque rem, siue ad intro-

zánie dědin a zbožie, aneb bránie pro úrok neb pro summu, tak jakož komu dsky ukazují aneb kšaft, že ten ktož chce wésti komorníka, urukuje, že práwě wede, a jestližeby na zmatek wedl, a to bylo nalezeno: tehdy ten, ktož rukojmí jest, propadne 50 kop grošuow českých najwyššiemu panu komorníku, tak jakož jest bylo od starodáwna; a ten rukojmě, ktož slibuje za takowú wěc nahoře položenú a napsanú, ten má mieti na swobodných dědinách.

mittendum se in bona alicuis uel in agros, aut ad pignora capienda propter censum, aut ob certam quantitatem pecunie, prout tabule alicui testantur uel testamentum, et quod is qui ducit camerarium satisdat quod recte ducit, et si tunc quod non rite duceret, diiudicatum esset: tunc is, qui pro eo fideiussit, condemnari debet ad penam summo camerario persoluendam L ſß gr., prout fuit ab antiquo. Et fideiussor talis cum fideiubet, habere debet bona libera hereditaria.

Item, jestliže má odhádána býti dědina proti dědině, neb lauka proti lauce, les proti lesu, a by pak byla i třetina nad to: od toho má dáno býti, buď mnoho neb málo k odhádání, 6 kop grošuow českých, buď blízko neb daleko, kromě fuory; ale ztrawu a obrok má dáti ten, ktož wede, tak jakož nahoře psáno stojí; a co se dáwá komorníku zemskému a měřiči zemskému k swrchu psaným wěcem jich práwa, o tom dále položeno a napsáno jest.

Item si debet fieri estimatio agrorum ad agros, aut prati ad pratum, silue ad siluam, et si fieri deberet etiam ultra duplum: ab hoc dari debent, siue sit multum siue parum quod estimatur, sex ſß gr., siue sit prope siue longe, sine sit uectura; sed expensas et equis pabulum dare debet is, qui ducit, ut supra dictum est. Et quod dari debeat summo camerario et publico mensori ius eorum ob supra dicta, de hoc iam satis dictum est.

Toto samému najwyššiemu písaři králowstwie českého.

165) Item, od propuštěnie trhu a wěn, kolika se koli osobám propúštie, od každého 40 grošuow českých, aneb koliku osob propúštie, též od propuštěnie poručníkuow neb odwolánie jich, 40 grošuow českých od každého poručníka.

Prouentus summi notarij tantum.

165) Item cum remittitur contractus uenditionis alicui, aut dos de tabulis, quotcunque sunt hi quibus remittitur, a quolibet XL grossi dari debent; aut quotcunque sint qui remittunt, itidem cum remittuntur tutores, aut cum his renunciatur, XL grossi dari debent pro quolibet tutore.

Item, od zápisu nad 100 kop grošuow českých, od sta 12 grošuow českých.

Item, od každého čtenie desk starých, kteréž na hradě zuostáwají, puol kopy grošuow českých.

Item a proscripto tabularum, quod excedit centum ſß gr., a cento XII gr.

Item a perlectione antiquarum tabularum, que continue sunt in arce, XXX grossi.

Toto zemskému měřiči, kterýž pod úřadem najwyššieho komorníka jest.

166) Item, od lánu dědiny odměřenie 20 gr. č., a od lánu luk též.

Prouentus mensoris publici, qui summo camerario subest.

166) Item a iugero uno agri a mensuratione XX gr. et a iugero prati itidem.

Item, od lánu lesu měřenie puol kopy grošuow českých.

Item, od míle měřenie, 5 kop grošuow českých.

Item, jestližeby wyjel na měřenie, a neměřil, tehdy 15 grošuow českých; a puowod má dáti měřiči pacholka, aby jemu pomáhal.

Item, když jede měřič z rozkázánie krále JM[ti] neb panského, tehda má miestokomorník s ním jeti, a miestopísař má s ním poslati miesto sebe; a od toho má jim dáno býti 5 kop grošuow českých, a k tomu ztrawu a fuoru sem i tam.

Item, jestliže páni J[ch] M[t] rozkážie jeti úředníkuom wedle purkrabie, také se jim má od toho dáti 5 kop grošuow českých, a též ztrawu a fuoru sem i tam.

Item, ktož listuow žádá na odhádánie, od každého listu toho má dáti 2 groše české.

Item, řečníku zemskému od zahájenie súdu 15 grošuow českých.

Item, od žaloby čtenie od každé 17 grošuow českých, a z toho dáwá písaři menších desk 2 groše česká; a kolik puowoduow jest, od každého tolikéž.

Item a iugero silue a mensuratione XXX grossi.

Item a mensuratione miliaris quinque ß gr.

Item si mensor exiret ad hoc ut mensuraret, et non mensuraret, tunc XV gr. dari illi debent. Et actor debet famulum unum dare mensori, qui illi (sic) adiuuaret.

Item cum mensor uadit ex mandato regio aut dominorum ad mensurandum, tunc uicecamerarius debet ire cum illo, sed uicenotarius debet alium sua uice mittere cum eo; debentque his dari ab hoc quinque ß gr. et expense cum uectura eundo et redeundo.

Item si domini mandauerint officialibus ire cum purgrauio, itidem illi debent dari quinque ß gr., itidem expense cum uectura eundo et redeundo.

Item si petunt litteras ad estimationem, ab unis litteris istis duos grossos.

Item proclamatori regni ab authorisatione iudicij XV grossi.

Item cum legitur alicui querimonia, a qualibet dari debent XV grossi, et ex his debent dari notario minorum tabularum II gr. et quotquot simulactores sunt, a quolibet totidem.

Ingrossator, kterýž dsky wětšie na pargamen píše, toto bráti má.

167) Item, na každé suché dni z truhlice jedna kopa grošuow a na lázni 3 groše.

Item, od trhu, wěna, rozdielu, komu se koli klade záduší, konventu, městu, od 10 kop grošuow českých až dolów; ktož w takowé malé summě klade panské i písařské, od 10 kop grošuow, od trhu dáwá se 9 grošuow českých; pakli níže, tehdy také méně;

Prouentus ingrossatoris maiorum tabularum, qui in pargameno scribit.

167) Item singulis quattuor temporibus ex cista communi una ß gr. et pro balneo III grossi dari debent.

Item ab emptione, a dote, a partitione, cuicunque intabulatur ad pium opus, conuentui, ciuitati, a X ß gr. et infra; qui tam paruam summam intabulat, a uenditionis contractu a X ß gr. dantur VIIII grossi. Si autem infra, tunc etiam minus. Si autem inta-

než jestliže se městu klade neb k záduší konventu, tu jedna kopa grošuow českých od 10 kop grošuow.

Item, od rekognicí, kteráž k wětším dskám přislušie, 4 groše české.

Item, od těch relací, když se co s powolením králowským neb panským do wětších desk klásti má, od té 4 groše české, a ta se zapisuje na koperturu w quaternu.

Item, když úředníci kde jdú neb jedú, kolik trhuow neb jakýchkoli wkladuow we dsky wětšie se klade, od každého 4 groše české.

Item, od úmluw, od panowánie, zwoduow, což se má do starých desk klásti, neb se to prwé dole do jiných knih wpisuje, a potom tepruw z toho do starých desk, a od toho wepsánie 4 groše české.

Item, od obranného listu 4 gr. č.

Item, od zatykacího listu 4 gr. č.

Item, od každého wýpisu z wětších desk, 4 groše české.

Item, od každého majestátu neb kšaftu neb jakéhokoli listu, ježto do wětších desk jíti má, 4 groše české.

Item, od každého odhádánie 4 groše české.

Item, od listuow poselaciech od úřadu 2 groše česká.

bulatur ciuitati, aut ad pium opus conuentui, a X ſſ gr. 1 ſſ gr.

Item a recognitione, que maiores tabulas spectat, iiij grossi dari debent.

Item a relationibus, que de consensu regio aut dominorum in maiores tabulas proscribuntur, iiij grossi, et hoc proscribitur in copertura quaterni.

Item cum officiales aliquo uadunt, quotcunque uenditiones, aut quecunque proscripta in maioribus tabulis intabulantur, a quolibet iiij grossi dari debent.

Item a monitionibus, a dominijs, ab inductionibus, quicquid in antiquas tabulas proscribi debeat, quia ista prius in alijs libris scribuntur, et demum solent in antiquas tabulas transcribi, ab illa transcriptione iiij grossi dari debent.

Item a litteris tuitionis iiij grossi.

Item a litteris arestatorijs iiij grossi.

Item a quolibet transumpto ex maioribus tabulis iiij grossi.

Item a quibuslibet litteris regijs, aut a testamento, aut a quibuscunque litteris, que inscribi debent ad maiores tabulas, iiij grossi.

Item a qualibet estimatione bonorum iiij grossi.

Item a litteris missiuis ab officio ij grossi.

Registratorowé.

168) Při každých suchých dnech berú 12 grošuow českých z truhlice za registříky, kteréž píšie pánuom.

Item, když kto přijde ke dskám a potřebuje, aby jemu dsky čteny byly, nemáli registříku, má k registratowi jíti, aby jemu registřík nalezl; a on když jemu najde, dá mu jej wypsaný; a od toho registříku jednoho každého jeden groš český dáwají.

Prouentus registratorum.

168) Item in singulis quattuor temporibus capiunt ex cista communi Xij grossos pro indicibus, quos scribunt dominis.

Item cum quis uenerit ad tabulas, et petet ut illi tabule legerentur, si indicem non habet, debet ire ad registratorem, ut ei daret indicem, et cum registrator inuenerit indicem, debet illi dare; a quo indice I grossus dari debet.

O řádu desk.

169) Nalezli wuobec za práwo páni o němém, a Wilém ze Zwieřetic panský potaz wynesl: že poněwadž jest ten jistý bohem poražen, a má rozum přirozený, a umie rozkázati kýwáním rozumně, že muož klásti dědiny swé komuž chce we dsky. Stalo se léta 1414, primo Mathiæ, G. 14.

170) Nalezli wuobec za práwo: staré dsky aby nahoře zuostáwaly na hradě Pražském, a jestližeby jich kto potřebowal, aby úředníci s ním nahoru šli a jemu je čtli, kdyžby koli potřebowal. W prwních Wáclawa Hyndráka, B. 3 (= 1497).

171) Nalezli wuobec za práwo: že pankhartuom a kurwám zjewným nemá we dsky kladeno býti. W týchž dskách B. 3.

172) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kteří měštané na zpráwnie listy statky držali dědicky, ti toho proti nálezu obecniemu činiti nemají; než Pražané swých swobod užiti mají. W týchž knihách, B. 3.

Nalezli wuobec za práwo: což se wpisowánie we dsky zemské potřeb zemských dotýče, kolikrátby toho kdy která takowá zemská potřeba přišla, ta nemá we dsky zemské kladena býti ani wpisowána, leč přítomností wšech tří stawuow, totiž panského, rytieřského a městského řádu; a též také jestližeby mělo wymazáno býti co obecnieho zemského. A na to oboje aby relatorowé byli z pánuow, z rytieřstwa ze jména. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adwentních.

173) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby dwěma neb třem aneb kolikakoli osobám bylo jedniem trhem we dsky wloženo aneb kladeno, že tiem trhem společníci nejsú; než ti společníci jsú, kterýmžby z milosti krále JM[ti] neb

De ordinatione tabularum.

169) Item pro iure constitutum est de muto homine, et Wilhelmus de Zwierzeticz dominorum decretum exposuit: ex quo talis mutus homo ex diuina permissione sit destructus, habetque tamen rationem naturalem, et scit nutu mandare intelligenter, quod talis homo potest bona sua intabulare prout uult.

170) Pro iure constitutum est: antique tabule ut in arce Pragensi maneant semper; si uero quis indiguerit his tabulis, officialis unus cum illo, qui uult uidere aliquid proscriptum in illis, ascendere debet et illi legere, quod ipse petet.

171) Pro iure constitutum est: spurijs et manifestis meretricibus non debet fieri intabulatio.

172) Pro iure constitutum est: si aliqui ciues possiderent aliqua bona hereditarie litteris tantum sibi proscripta cum cautione euictionis, hi contra decretum generale facere non debent; sed Pragenses debent frui suis libertatibus.

173) Pro iure constitutum est: cum duobus aut tribus uel pluribus uno contractu uenditionis bona simul intabulata essent, quod tali intabulatione non dicuntur illi uniti; sed illi uniti dicuntur, quibus ex gratia regie maiestatis uel

pánuow a wládyk z plného saudu spolek dán byl. A kterýžby koliwěk umřel bez zřiezenie dostatečného a bez dědiców řádně přišlých, ježtoby jemu podlé jiných trh swědčil, že tu s mrtwého diel na žiwého připadnúti nemá, ale na najbližšieho přietele, wedle obdarowánie králowského; jakož jest bylo prwé za práwo, w knihách primo Procopii, U. 13 (= 1383), že w jednom trhu když jest několiko osobám kladeno bylo trhem, že tiem nejsú společníci a nápad. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adwentních.

baronum et equestrium de pleno iudicio unio concederetur. Et ideo si quisquam illorum, quibus simul bona ex contractu uenditionis intabularentur, moreretur intestatus sine heredibus legitimis, tunc illius pars bonorum non debet deuolui in alios uiuentes, sed ad proximum consanquineum iuxta donationem regiam. Sicut etiam antea fuerat pro iure, quod in uno contractu uenditionis, si pluribus intabulatum est, quod per talem intabulationem non dicebantur uniti.

174) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby společníci byli dskami učiněni, a jeden žeby umřel a dcer toliko po sobě nechal, tehdy druhý společník neb jeho synowé má jich odbýwati jako dcer swých wlastních. Pakliby společníci nechali dcer a žádného syna nebylo, tehdy dcery těch společníkuow rowný diel mějte w těch statciech wedle nálezu prwnieho. Mathiæ quinto, A. 5 (= 1437).

174) Pro iure constitutum est: si qui se inuicem unirent bonis per intabulationem, et unus illorum quod decederet, et filias tantum post obitum suum relinqueret, tunc alter unitus aut sui heredes non aliter debent filias illas a se emancipare, quam filias proprias. Si autem simul uniti post se relinquerent tantum filias, nullum uero filium, tunc filie equaliter pro bonis illorum debent partiri iuxta primam constitutionem.

175) Nalezli wuobec za práwo: kteréžby koliwěk dědiny neb dědictwie připadly příbuzenstwím (wedle obdarowánie krále JM[ti]) na najbližšieho přietele, že též také zpráwce jsú powinni zprawowati tomu přieteli, na kteréhožby připadlo to dědictwie, jako tomu, po komž jest naň připadlo; jakož bylo prwé Procopi U. 26 (= 1383). A též společníku kdyžby na druhého společníka dědiny připadly; jakož o tom jest Wenceslai Andreæ M. 7 (= 1455).

175) Pro iure constitutum est: quecunque bona hereditaria deuoluerentur per successionem (iuxta regiam donationem) ad proximum amicum, quod etiam tunc fideiussores debent cauere de euictione huic proximo amico, ad quem sunt deuoluta illa bona, ita uti illi a quo sunt deuoluta; et similiter unito debent cauere, si alterius uniti bona in eum deuoluerentur.

176) Nalezli wuobec za práwo: páni a wládyky na plném súdu kázali dskami památnými znamenati: což se dotýče wedenie práwa pro nezpráwu k odhádánie, tento řád přitom zachowati se má: kdyžby nezpráwa přišla, že puowod, kterýž wede pro nezpráwu, že najprw má počieti wésti na platy, tu

176) Pro iure constitutum est: barones et equestres de pleno iudicio tabulis memorialibus proscribi mandauerunt, quod attinet ad iuris executionem pro re euicta, talis processus iuris seruari debet. Cum res euinceretur, quod actor, qui iure procedit ob rem euictam, imprimis debet ius ducere in census, ubi

kdež mu se zdá, na dědiny, na lauky, na lesy, na potoky, na řeky, na rybníky, pokudž jeho summa s třetinú stačiti muož. A cožby summy stačiti nemohlo, tehdy tepruw muož wedeno býti na hrad neb na twrz w té summě, wedle rady těch dobrých lidí, kteréž wedle práwa miestokomorník k tomu obešle, začby hrad, aneb ta twrz w prawdě stála. Stalo se léta 1488, w památných, M. 14.

177) Nalezli wuobec za práwo: Wladislaw z božie milosti král český ꝛc. rozkázal we dsky památné znamenati: což se dotýče puohonuow z dluhuow summ hlawních aneb také ze škod, jestližeby puowodowi proti pohnanému přísudek se stal králem JM[ti] a pány anebo úředníky menšími; a práwo žeby po rozsudku aneb po práwu staném pro tu summu aneb pro ty škody mělo wedeno býti na pohnaného a na dědiny jeho, a týž pohnaný žeby dědin swobodných neměl, než toliko dědiny zápisné a duchownie: a takto JM[t] se pány radú swú o tom rozkázati jest ráčil, aby též práwa wedenie bylo na ty dědiny téhož pohnaného do té summy, pokudž zápisowé témuž pohnanému na též dědiny swědčí a wýše nic. A to práwa wedenie býti má bez ujmy sprawedlnosti a bez škody gruntowniemu pánu týchž dědin, komuž by ta wýplata sprawedliwě příslušela. A kdyžby práwo a zwod na ty dědiny měl udělán býti, tehdy ten zwod weden býti má na ty dědiny zápisné do summy, kterúž týž pohnaný na těch dědinách zapsanú má, a pokudž obdržal a nic wayš. A pakliby k odhádání přišlo, že také to odhádánie na těch dědinách zápisných do summy, kterúž týž pohnaný na týchž dědinách má zapsanú, odhádáno má býti jemu puowodowi, což jest summy práwem ustál na témž pohnaném, a to wšak do té summy, po-

libuerit, in agros, in prata, in siluas, in riuos, in flumina, in piscinas, quantum sufficit pro sua quantitate pecunie pro re euicta ultra duplum. Et cum non sufficerent illa bona pro quantitate pecunie illius, tunc primo debet ducere in arcem, uel in allodium pro eadem summa, iuxta consilium illorum hominum bonorum, quos iuxta ritum ad hoc uicecamerarius uocauerit, quanti illa uere arx aut munitio ualeret.

177) Pro iure constitutum est: Wladislaus dei gratia rex Boemie ꝛc. mandauit in tabulas memoriales proscribi: quod pertinet ad citationes propter debita, aut propter summas capitales, aut propter damna, si actori contra reum sententia a regia maiestate et dominis aut ab officialibus minoribus daretur, quodque ius post rem iudicatam aut post rei contumaciam ob illam summam, aut ob damna illa duci ius deberet in reum aut in bona rei, et is reus quod non haberet in bonis hereditarijs, nisi bona pignori obligata aut spiritualia: ita sua maiestas cum baronibus et equestribus consiliarijs suis mandare iussit, ut ius duceretur in bona illa rei iam dicti usque ad illam summam, ad quam se extendunt proscripta ad illa bona et non ultra. Et talis iuris executio debet fieri absque preiudicio iusticie, et sine damno domini istius fundi, cui bonorum istorum redemptio de iure competit. Et cum ius et inductio in bona illa duci deberet, tunc inductio debet fieri in illa bona pignori obligata usque ad summam, pro qua illa bona sunt pignori obligata, et qualem actor ipse ex iudicato obtinuit et non ultra. Cum autem iuris executio procederet usque ad estimationem bonorum illorum, quod tunc estimatio fieri debet usque ad summam obligatam, qua (sic) reus in bonis illis habet proscriptam, et qualem actor ex

kudž zápisowé na týchž dědinách swědčie, a wýše nic; a to také beze wšie škody pánu gruntowniemu, tak jakož nahoře dotčeno jest. A to týž puowod, jemužby tak odhádáno bylo, držeti má dotuď, dokudžby to zbožie nebylo wyplaceno od pána dědičného téhož zbožie, aneb toho, ktožby práwo k té wýplatě měl. A při splacení téhož zbožie týž puowod summu swú wezma, toho zase postúpiti má beze wšie odpornosti. Poslowé na to od K.ᵉM.ᵗⁱ byli jsú Puota z Ryzmberka a z Šwihowa jinak ze Skal, najwyšší sudí králowstwie českého, Jan z Šelnberka kancléř králowstwie českého z pánuow, a Jan z Rúpowa, najwyšší písař králowstwie českého a hofmistr dworu krále JMᵗⁱ z wládyk, wyprawujíce nadepsané wěci k tomu zwláště wyslaní. Stalo se léta 1490, w středu den swaté Kedruty. W památných, P. 7.

iudicato contra reum aut per suam contumaciam obtinuit, et non ultra, ut esset sine omni damno domini istius fundi. Et illa bona actor tam diu possidere debet, iuxta estimationem factam, quamdiu dominus fundi illa non redimet, aut is, qui ius redimendi a domino fundi haberet. Et circa talem solutionem illorum bonorum debet actor accipiendo suam summam contra de possessione cedere sine omni contradictione. Relatores illorum fuerunt a sua maiestate Puta de Ryzimberga et de Sswihoff aliter de Skal, supremus iudex regni Boemie, et Johannes de Sselnberk, supr. cancellarius regni, ex ordine baronum, et Johannes de Raupow, supremus notarius regni Boemie ac magister curie regie maiestatis, ex equestribus, exponentes iam dictas res specialiter ad hoc missi. Actum est ꝛc. LXXXX, in die sancte Gedrudis.

178) Nalezli wuobec za práwo: léta 1498 we čtwrtek po swatém Benediktu (22 března), páni a wládyky na plném súdu ráčili sú rozkázati tento artykul we dsky připsati: že též každý pro nezpráwu bude moci práwo wésti na dědiny zápisné tiem wším obyčejem, jakož tento nález a rozkázanie ukazuje, kdyžby se dědictwie nebo dědin swobodných nedostalo.

178) Pro iure constitutum est: anno ꝛc. Lxxxxviij die Jouis post Benedicti, barones et equestres de pleno iudicio mandauerunt hunc articulum in tabulas proscribi, quod itidem pro euicta re potest quis ius exequi in bona pignori obligata, iuxta omnem ritum, prout illud decretum et mandatum est, cum bona hereditaria aut agri deficerent.

179) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby kto chtěl pro nezpráwu wésti na dědictwie, že má najprw na dědiny jistcowy, aneb ktož prodáwá, wésti pokudž jich stačí; a nedostaneli se jeho dědin jistcowých, tehdy tepruw na toho zpráwci, ktož wedle něho zprawuje, wedle nálezu Wenceslai Andreæ, Q. 23 (= 1456).

179) Pro iure constitutum est: si quis uult pro re euicta ius ducere in bona hereditaria, quod debet imprimis ducere in bona principalis debitoris uel uenditoris, quantum bona illius sufficient pro euicta re;. si tunc bona illa non sufficerent pro satisfactione euicte rei, tandem in bona fideiussoris, qui fideiussit pro euictione, ius duci debet.

180) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto pro nemoc aneb pro starost nemohl ke dskám jíti nebo jeti,

180) Pro iure constitutum est: si quis ob infirmitatem aut ob senectutem ad tabulas uenire non posset, uel equi-

když by úředníkuow požádali, aby jeli dwa neb šli k takowému, a tu rekognici sepsali, což by wuole toho byla k komužby šli neb jeli; a přijdúc relací učinili, a ji we dsky wepsali, jakož bylo prwé. Primo Nicolai O. 2 (= 1395).

tare, tunc officiales, si postulabuntur, ut ad talem infirmum uenirent aut equitarent, quod hoc facere tenentur, et recognitionem illius, ad quem iuerunt conscribere, et relationem illius facere et in tabulis proscribere, prout fieri id antea etiam solebat.

181) Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoli udělal zápis s miestem, a tiem zápisem dědictwie swé žeby někomu zapsal, a w tom žeby umřel a dětí řádně po sobě žeby nechal: tehdy děti, nebo jedno z nich přijdúc k létóm sprawedliwým, muože na prázdné miesto doložiti kohož se jemu zdáti bude, aby jemu neb jim ten zápis propustil. Jakož o tom nález in albo citationum léta 1493.

181) Pro iure constitutum est: quicunque proscriberet alicui bona sua hereditaria cum loco sibi relicto, et interim quod is moreretur, et filios legitimos post obitum suum relinqueret: tunc filij, aut unus ex his, qui annos pubertatis haberet, potest in illum locum uacuum relictum quemcunque uult reponere, ut is illis aut illi illud proscriptum, quo bona a patre eorum fuerunt proscripta, de tabulis remitteret.

O kladení we dsky.

182) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto který zápis z desk propustiti chtěl, má jej sobě kázati čísti najprw, a nechceli sobě kázati čísti, nemají jemu toho zápisu úředníci propustiti, a to proto, že někteří zápisowé mohú se propúštěti a někteří nic.

183) Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoli komu zápis dskami udělal s miestem aneb bez miesta, a ten zápis nebyl mu propuštěn, a tenby na to jiný zápis udělal, že ten zápis poslední žádné moci mieti nemá. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1486.

184) Nalezli wuobec za práwo: ktož za kterýkoli statek zpráwci listem přijme, tehdy když ten list zpráwní ke dskám přinese, mají mu jej we dsky wložiti, kdyžby toho na úřednících požádal, wšak tak, aby k tomu powolenie bylo krále JM[ti] neb pánów a wládyk z plného saudu, a relator na to aby byl.

De intabulatione.

182) Pro iure constitutum est: si quis uult aliquod proscriptum de tabulis remittere, debet sibi illud facere officialibus legere, et donec non facit legere sibi, non debent officiales illud proscriptum remittere, et hoc ea ratione, quia nonnulla proscripta possunt remitti, aliqua uero non.

183) Pro iure constitutum est: si aliquis sua bona alicui proscriberet, loco sibi uacuo relicto, aut sine loco, et illud proscriptum non esset de tabulis remissum, et demum is aliud proscriptum de his bonis faceret alicui, tunc illud posterius proscriptum nullius est momenti.

184) Pro iure constitutum est: si quis fideiussores pro re aliqua, ne euinceretur, litteris accipit, si igitur is litteras illas in quibus cauetur de euictione ad tabulas afferret, debent tales litteras illi intabulare officiales, si hoc postulauerit, tamen eo pacto, ut ad id regius consensus prius accederet, vel baronum et nobilium de pleno iudicio.

185) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto kšaft učinil na mocný list králowský, a wýmienky žeby sobě w něm neudělal, komužby co dal ústně nebo listem, aby to tak mocné bylo jakoby to w tom kšaftu stálo; a jestližeby co potom odkazowal na swrchciech, na klénotiech a na hotowých peněziech, a toho kšaftu nezrušil, tehdy to odkázánie žádné moci mieti nemá. A též jestližeby dědictwie swé preč kšaftem bez wýmienky odkázal na týž mocný list králowský, a w tom kšaftu wýmienky žeby neudělal, a žeby nad to jiný kšaft činiti chtěl, aby prwní žádné moci neměl, jestliby té wýmienky w kšaftu nebylo, a on by přes to druhý kšaft dělal, prwnieho nezruše, tehdy poslední kšaft žádné moci nemá. Než jestližeby ta wýmienka byla w prwniem kšaftu, jestližeby druhý kšaft učinil, aby prwní moci neměl, tehdy poslední w swé moci zuostane a prwní nic platen býti nemá. A jestližeby kto také kšaft učinil na mocný list králowský, a k tomu swuoj statek odkázal,*) a potom přijda ke dskám a učinil jiné zřiezenie o tom statku: tehdy ten kšaft nemá žádné moci mieti, poněwadž ho prwé we dskách před tiem zápisem nemá. Než jestližeby kšaft prwé před tiem zápisem we dskách byl, tehdy má moc mieti, a zápis poslední, kterýž jest we dskách, nemá proti tomu kšaftu moci mieti. W památných, N. 22 (= 1489).

*) Rkp. Pr. . . . a komu statek swuoj otkázal, že to odkázanie a zřiezenie má mieti moc jako dsky. Než jestližeby prwnie zřiezení kto sám o swém statku učinil dskami, nezkaze toho, nemuož kšaftem na týž list mocný jiného učiniti. A též nezruše zřiezení učiněného na list mocný králowský, nemuož jiného učiniti listy ani dskami, leč sobě wýmienky učiní; neb list mocný králowský k zřiezení statku po smrti jest tak mocný, jako dsky.

185) Pro iure constitutum est: si quis testamentum faceret, habens super hoc auctoritatem regiam concessam, neque in eo testamento exciperet, si quid alicui legaret aut uerbis aut litteris, ut id ita ratum foret, uti in testamento scriptum esset: si tunc postea quicquam alicui legaret, siue aliquid de suppellectili, siue de clenodijs, uel de prompta pecunia, testamentumque factum non infringeret, tunc tale legatum est nullius momenti. Et similiter si bona sua hereditaria per testamentum sine ulla exceptione alicui legaret, habens eandem auctoritatem regiam, neque in hoc testamento esset exceptio talis, quod si uellet ultra illud testamentum facere, ut primum testamentum nullius uigoris esset: si talis exceptio non foret in primo testamento, et testator insuper aliud testamentum faceret, primum testamentum non infringens, tunc posterius testamentum nullum uigorem habet. Si autem in priori testamento talis exceptio foret, si secundum testamentum faceret, ut primum tunc esset irritum, hoc modo posterius testamentum in suo uigore remanebit, et primum nullius erit momenti. Et tale testamentum, quod factum est regiarum litterarum auctoritate, et ordinatio de bonis suis est tanti uigoris, sicut intabulatio. Sed si quis prius ordinationem de bonis suis per intabulationem faceret, non infringens eam, non potest faciendo testamentum, habens auctoritatem regiam, aliam ordinationem de bonis facere. Ac rursus non infringens testamentum auctoritate regia factum, non potest aliam ordinationem de bonis suis facere, neque per testamentum neque per intabulationem, nisi per exceptionem factam; quia auctoritas desuper regia ad faciendum testamentum post mortem est tanti uigoris sicut intabulatio.

186) Nalezli wuobec za práwo:

186) Pro iure constitutum est: si

jestližeby kto dskami jaký zápis udělal, a w tom zápisu tu wýmienku žeby sobě zuostawil, jestližeby co komu rozkázal dáti po smrti swé ústně aneb listem, to má dáno býti, buď hotowé penieze, klénoty neb swrchky, to muož odkázati na tu wýmienku: než dědictwie odkázati nemuož na žádnú wýmienku. W památných, U. 26 (= 1496).

quis de bonis suis aliquod proscriptum in tabulis faceret, et in tali proscripto exceptionem faceret talem, si mandaret quid alicui dare, ut ei post obitum suum daretur, siue ore proprio mandaret, siue in litteris, hoc tunc dari debet, siue sit in prompta pecunia, siue in clenodijs, uel in suppellectili, hoc pacto potest legare super tali exceptione: sed bona hereditaria super nulla exceptione legare potest.

187) Nalezli wuobec za práwo: ktož drží práwem wěnným neb zástawú wěnnau kterékoli dědictwie, že proti dědici a nápadníku těch dědin nikdá se wýplata nepromlčí. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1494.

187) Pro iure constitutum est: si quis possidet iure dotis aut pignore dotis aliqua bona hereditaria, quod heres et successor illorum bonorum nunquam ius suum redimendi aliquo silentio temporis amittere potest.

188) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kde dsky muži a ženě spolu swědčily, tehdy muž jejieho dielu nemuož zawaditi, ani prodati. Pakliby jie wěno wložil na tom statku, tehdy toho statku napřed wzieti má polowici, a druhú polowici w swém wěně držeti má, jestliže jest za jejie dosti, wedle práwa wěnného. Pakliby nebylo, muož k příjemci hleděti; pakliby příjemce nebylo, tehdy kdež jest wznešena. O tom rozsudek III Wenceslai, Q. 10 (= c. 1410).

188) Pro iure constitutum est: si aliquod proscriptum in tabulis testaretur simul uiro et uxori, tunc maritus non potest partem uxoris alicui debito obligare aut uendere; si autem maritus in illis bonis proscriptis uxori sue dotem proscriberet, tunc uxor imprimis de illis bonis debet accipere suam unam partem, alteram uero partem pro dote sua possidere debet, si satis foret in altera illa parte bonorum pro dote sua iuxta iura dotalia. Si autem non satis foret, habet uxor ius in acceptatorem dotis; si autem dotis acceptator nullus esset, tunc in illa bona, in que sit importata.

189) Nalezli wuobec za práwo: aby wšecky kšafty, kteříž se na krále JM[u] mocný list dělají, ktožby s takowými kšafty a s mocným listem krále JM[u], na kterýž se též kšaftowé dělají, ke dskám přišli: aby úředníci menší napřed ten list mocný krále JM[u], a potom po něm kšaft we dsky zemské wložili a wepsali bez zwláštních relatoruow; poněwadž w listu krále JM[u] mocném stojí napsáno, že JMK[a] přikazuje úředníkuom wětším i menším, aby, když by s takowými kšafty a listy přijdúc ke dskám a požádáni jsúce, je we dsky zemské wepsati kázali, tak jakž ot starodáwna býwalo.

189) Pro iure constitutum est; quod omnia testamenta, que auctoritate super hoc regia concessa conficiuntur, quando cum huiusmodi testamentis auctoritateque in hoc regia concessa super testamenta ad officium tabularum uenirent, debent officiales minores imprimis auctoritatem regiam concessam et dein testamentum intabulare et proscribere sine specialibus relatoribus; et hoc ideo, quia in regia auctoritate scriptum est, quod sua maiestas precipit officialibus tam maioribus quam minoribus, quandocunque cum talibus litteris auctoritatis regie et testamento ad tabulas uenirent petentes, ut in tabulas regni proscribi mandarent, iuxta morem et ritum antiquum.

190) Nalezli wuobec za práwo: ktož má list mocný od krále JM^u na zřiezení statku swého po smrti swé, že ktožkoli učiní na týž list mocný zřiezení, (a) toho nezkaze, učinilby jiné zřiezení o statku swém: že to poslední moci míti nemá, jestliže jest prwní zřiezení bez wýmienky učiněné zkaženo nebylo. Neb poněwadž učině zápis dskami s miestem, a toho zápisu nezruše, jiného učiniti nemuože, a poněwadž list krále JM^u jest tak mocný jako dsky: že též dokudž prwního zřiezení na list mocný učiněného nezkazí, že poslední proti prwniemu moci míti nemá, buď dskami nebo listem učiněné.

190) Pro iure constitutum est: qui habuerit auctoritatem regiam de suis bonis condendi testamentum: quicunque facit tale testamentum, et non fracto illo facit secundum, quod illud posterius nullius est momenti, ex quo primum factum absque exceptione fractum non sit. Et hoc ea ratione, quia nec is, qui proscribit tabulis bona sua cum loco relicto, si illud proscriptum non annihilauerit, aliud facere potest; et quia auctoritas regia super hoc concessa est tanti uigoris, sicut tabule. Ita etiam, quamdiu primum testamentum factum super auctoritate regia non infringetur, quod posterius contra primum uigorem nullum habet, siue illud posterius sit factum per tabulas, siue per litteras.

191) Nalezli wuobec za práwo: že wěno muož přewedeno býti s jednoho statku na druhý: ale když se to wěno přewodí, má příjemce býti od té ženy, kteréž se wěno přewodí, a ona také osobně tu býti má. A w tom se příjemce opatř, aby dosti wěna k užíwání jejiemu bylo wedle práwa wěnného; a ten příjemce má mieti na swobodných dědinách. Pakliby dosti wěna nebylo, má ona na příjemcuow statek sáhnúti podlé práwa. Pakliby i na příjemcowu statku dosti nebylo, tehdy se má zase nawrátiti, kdež jest wznešena. O tom rozsudek secundo Nicolai (= 1396—1399).

191) Pro iure constitutum est: quod dos de bonis unius in alia bona traduci potest: sed cum dos traducitur, debet adesse dotis acceptator ab illa muliere cuius dos traducitur, et illa mulier etiam personaliter adesse debet. Et tunc acceptator dotis sibi prouideat, ut satis esset bonorum dotis ad fruitionem illius iuxta iura dotalia; et is acceptator debet habere bona libera. Si uero non satis foret bonorum dotis, tunc illa habebit actionem in bona acceptatoris secundum iura. Si uero etiam bona acceptatoris non sufficerent, tunc illa regredi potest in bona illa, in que sit importata.

192) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby muž ženu swú k tomu přiwedl, aby zaň statkem swým zprawowala: jestližeby muž prwé umřel, tehdy ta zpráwa žádné moci nemá. O tom rozsudek léta 1409, kdež Hereš z Libonic.

192) Pro iure constitutum est: si maritus uxorem ad hoc adduceret, ut pro eo cum bonis suis de euictione alicui caueret: si maritus prius antequam uxor decederet, tunc talis cautio est nullius uigoris.

193) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto dskami zawázal na swém statku, jestližeby ho z toho listu newywadil, že jakážkoli pokuta we dskách jest, že jemu to má zuostati. A pakliby stálo (sic), žeby ten, ktož se zapsal, list wywazený a prořezaný ke dskám přinesl, že mu ten zápis má propuštěn býti, by pak i toho nebylo, komuž zápis swědčí. O tom rozsudek secundo

193) Pro iure constitutum est: si quis fideiussori suo bona sua obligaret in tabulis sub aliqua pena, si eum non liberauerit a fideiussione litterarum, quod talis pena uigorem habet. Si autem contingeret (sic), quod is, qui sua bona obligauit, litteras illas solutas et perforatas ad tabularum officium attulerit, quod tunc talis obligatio bonorum remitti debet de tabulis, si etiam is fide-

Dúpowec, Q. 6 (= 1454), w týchž, Q. 10. O wedení přes panský nález.

194) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto kterým statkem co zprawowal, a po též zpráwě žeby na tom statku wěno zawadil anebo komorní plat zapsal, aneb jakkoli posledním zápisem zawadil: tehdy přijdeli pro nezpráwu k odhádání, poslední zápisowé moci mieti nebudú proti prwním proti té zpráwě, než cožby po odhádání té zpráwy zuostalo; tehdy potomní zápis k tomu má hleděti, což jest po tom odhádání statku zuostalo. A tak starší zápis před potomními má napřed o zpráwách mieti; jakož o tom rozsudek Wenceslai Andreæ, K. 1 (= 1455).

195) Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoli, an jeho zpráwa přišla, a pro tu nezpráwu newedlby do tří let a 18 neděl: tehdy tu zpráwu promlčí. Neb kdyžby kto komu dal úmluwu pro nezpráwu, tehdy ten hned, máli zpráwci, má hned také tomu úmluwu dáti; a tak jakž naň wedú pro nezpráwu, má na jiného se wésti, nedada letuom projíti; jakož o tom rozsudek secundo Joannis Plana, G. 28 (= 1459).

196) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto, nemaje dětí, komu statek swuoj bez miesta zapsal, a měllıby po tom zápisu děti, a umřelliby, maje děti: tehdy ten, komuž jest statek po jeho smrti zapsán, má dětem jeho, jestliže k létuom přijdú, ten zápis propustiti; neb jest to wěc swěřená. Než neuchowalliby buoh prwé dětí, nežliby let došly, tehdy toho zápisu od otce jich k tomu statku užiti má. A jestližeby otec těm dětem které poručníky zdělal, poručníci toho užiti mají do let sirotčích; než jestližeby sirotci zemřeli, let nemajíce, tehdy

iussor, cui obligata fuerant bona, non adesset.

194) Pro iure constitutum est: si quis suis aliquibus bonis alicui caueret de euictione, et quod post talem cautionem illis bonis factam in his dotem proscriberet, aut censum camere, aut qualicunque posteriori proscripto illa bona obligaret: si tunc ob euictionem deuentum fuerit usque ad estimationem, posteriora tunc proscripta non habebunt uigorem contra priora contra talem cautionem, nisi ad id quod post talem estimationem bonorum remaneret; tunc primo posteriora proscripta habebunt locum ad illa, que residua erant post estimationem. Et sic priora proscripta de euictione debent potiora esse posterioribus.

195) Pro iure constitutum est: quandocunque contingeret euictio, et quod ob euictam rem ius suum in tribus annis et XVIII ebdomadis non exequeretur: tunc ius suum pro euicta re silentio iuris sui amittit. Nam si aliquis daret alteri monitionem pro re euicta, tunc is, qui habet fideiussorem alium, debet etiam illi monitionem dare; et sic quomodo ius in illum ob euictam rem ducitur, ut is etiam in alium fideiussorem ducat, non permittendo tempus annorum silentio preteriri.

196) Pro iure constitutum est: si quis, cum non haberet filios legitimos, bona sua post mortem non relicto sibi loco uacuo alicui proscriberet, et interim post tale proscriptum filij sibi legitimi contingerent, et dein moreretur filijs relictis: tunc is, cui post mortem suam bona sua proscripsit, debet filijs suis, cum ad etatem puberem peruenerint, hoc proscriptum remittere de tabulis; quoniam hec res est fideicommissi. Sed si prius filij, quam ad annos pubertatis peruenirent, decederent, tunc is tali proscripto, a patre eorum in bona illa facto, frui debet. Quod

15

tomu, komuž swědčí zápis, statku postupte. Pakliby těch sirotkuow žádný poručník nebyl, tehdy najbližší přietel (podlé obdarowánie králowského), chceli, na se muož poručenstwie wzieti a sirotkóm uručiti; a počet sirotkóm, když let dojdú, učiniti mají. Než zemřeliliby sirotci, nežliby let došli: tehdy cožby toho statku poručníci požili, to sobě mají schowati; než nápadu nemají mieti, než statku postupte tomu, komuž zápis dskami nač swědčí, na swrchky, na klénoty, na hotowé penieze toho wšak *) má postúpiti. Než jestliže zápis swědčí toliko na statek a zbožie, tehdy toliko statku postupte dědičného, a sobě swrchky schowati mohú po sirotčie smrti. (O tom rozsudek tertio Plana, L. 26 (= 1462), w týchž L. 23.) Kdyžby komu neswědčily w zápisu swrchky, že nemá jich bráti. A jestližeby děti měl, a s miestem zápis učinil: ten zápis má moc mieti, poněwadž sú již děti byly, když jest ten zápis učinil.

si pater his filijs tutores constitueret, quod tunc tutores debent illis bonis frui usque ad etatem puberem filiorum; si autem ante pubertatem morerentur, tunc tutores debent de possessione illorum bonorum cedere illi, cui a patre eorum illa bona proscripta sunt. Si autem eorum pupillorum nullus tutor constitutus esset, tunc proximus amicus (iuxta regiam donationem) potest tutelam suscipere et pupillis satisdare; et rationem pupillis, cum ad pubertatem uenirent, facere debet. Et si pupilli in pupillari etate decederent: tunc quoscunque fructus de illis bonis tutores percepissent, hi illis manere debent; sed succesionem bonorum non habent, et debent de bonis illis cedere huic, cui talia bona, cum suppellectili, cum clenodijs, cum prompta pecunia proscripta sunt. Si tunc tenor proscripti est in bona immobilia, tunc tantum cedere debent de bonis illis hereditarijs, et omnem suppellectilem sibi retinere possunt post obitum pupillorum. Nam cum in proscripto non fit mentio suppellectilium, quod tunc non debet capere eam. Si autem haberet filios, et proscriptum cum loco uacuo relicto faceret: tale proscriptum uigorem suum habere debet, ex quo iam filij sibi erant, cum proscriptum tale fecerat.

197) Nalezli wuobec za práwo: páni a wládyky na plném saudu rozkázali sú we dsky památné zapsati: což se placenie dluhuow na zlaté dotýče, ktožbykoli jeden druhému dlužen byl zlaté, buď uherské neb rýnské, ježtoby w tom dluhu nestála tato wýmienka, že ho nemá jinú mincí odbýwati žádnú, než zlatými uherskými neb rýnskými, že každý dluhu toho, kterýžby na zlaté swědčil, bude moci odbyti za zlaté groši, penězi neb haléři českými, a na tom každý má přestati, a za zlaté groše neb

197) Pro iure constitutum est: barones et equestres de pleno iudicio mandarunt in tabulas memoriales proscribere: quod pertinet ad solutionem florenorum, quicunque obligaretur alicui florenos, siue ungaricales, siue rinenses, et quod in tali obligatione non fieret illa exceptio, quod non debet alia moneta solui, nisi florenis ungaricalibus aut rinensibus, quod tunc talis obligatio florenorum solui potest pro florenis grossis, denarijs aut obolis boemicalibus, et unusquisque contentari debet, pro florenis grossos aut

*) Rkp. Pražský: toho wšeho má.

penieze přijieti, za každý zlatý uherský puol kopy grošow českých polože, a za rýnský puol 22 groše českého, wedle prwnieho krále JM^ti^ nálezu, a také wedle zuostánie o témž placení za zlaté na sněmě obecniem, kterýž jest držán byl za přítomnosti krále JM^ti^, a we dsky mělo zapsáno býti, a wedle toho nálezu každý tak se má zachowati. Než ktožby komu zlaté dlužen byl, a w tom dluhu ta wýmienka bylaby položena, že nemá jinú žádnú mincí odbýwán býti: ten žádný nenie za zlaté groše ani peněz bráti powinen, než zlatými má wedle té domínky, a ne jinú mincí odbýwán býti. Stalo se w úterý po swatém Wítu léta božieho 1485; w památných, T. 21.

denarios uel obolos acceptare, pro quolibet floreno ungaricali mediam sexagenam grossorum, et pro rinensi XXI$^1/_2$ grossos iuxta primum regie maiestatis edictum, et iuxta constitutionem de eadem solutione florenorum in sinodo, que habebatur presente regia maiestate factam, et iuxta presentem constitutionem unusquisque se conseruare debet. Sed si quis alteri florenos deberet cum huiusmodi exceptione, quod non debet alia moneta solui nisi florenis: tunc creditor non tenetur grossos aut denarios aut obolos pro florenis accipere, sed florenis iuxta mentionem et non alia moneta illi satisfieri debet.

198) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto měl zpráwní list na který prodaj statku s rukojměmi, a jestližeby sobě toho listu zpráwnieho do desk, an otewřeny sú, newložil, a rukojmě by w tom zemřeli a jistec: tehdy sám se o ten wklad připrawí, a dále děti jistcowy, ani rukojmí těch dětí, nebudú wkladem ani zpráwú powinni, jakož ten list ukazuje. O tom rozsudek quarto Plana, K. 18 (= 1464).

198) Pro iure constitutum est: si quis haberet litteras cum fideiussoribus pro euictione supra emptionem aliquam, et illas litteras pro euictione cum tabule aperte forent non intabularet, et interim fideiussores cum uenditore morerentur: tunc metipse erit sibi in culpa, et deinceps filij uenditoris neque tutores illorum tenebuntur pro euictione, prout litterarum tenor est.

199) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto od panského kláštera kterú wes neb zbožie kúpil bez powolenie králowského, že muož toho kúpenie a trhu užiti, poněwadž to nenie klášter králowský, když ten pán jako fundator dá swé powolenie.

199) Pro iure constitutum est: si quis a dominorum monasterio villam aut bona aliqua emeret absque consensu regie maiestatis, quod talis contractus uenditionis habere debet locum, quoniam illud monasterium non sit regium, dummodo dominus monasterij tanquam fundator dederit ad hoc suum consensum.

200) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto děděiny swé zastawil dluhem dskami nebo listy, a wýplatu sobě pozuostawil, jestližeby w zápisu stálo, kdyžby puol léta dal napřed wěděti listem od úřadu desk zemských, aby wyplatil: ta se wýplata neb zástawa nemuož promlčeti. Než dalliby puol léta napřed wěděti, a po tom dání žeby ne-

200) Pro iure constitutum est: si quis agros suos oppignoraret per tabulas aut per litteras, et bonorum suorum illorum sibi redemptionem exciperet: si in proscripto esset talis exceptio, cum dimidium anni ante denunciaret litteris ab officio tabularum ut redimeret: talis redemptio aut oppignoratio non potest amitti silentio iuris. Sed cum denunciaret

wyplatil do tří let a osmnácti nedělí, již se po tom dání ta wýplata promlčí. Než jestližeby zápis zástawy swědčil, kdyžbykoli chtěl, aby to wyplatiti mohl, ta wýplata se nikdá nepromlčí. Pakliby w wýplatniem zápisu neb listu stálo do jmenowitého času že to má wyplatiti, jestližeby od toho času jmenowitého dal letóm nahoře dotčeným projíti: ta se wýplata také promlčí. A byloliby w zápisu nebo w listu zástawniem, jestližeby do jmenowitého času newyplatil toho statku, jakž zápis zní, potom dále k té wýplatě žádného práwa nemá. Nalezli také, jakéžbykoli kto wýmienky w kterémkoli zápisu jměl, že každý toho užiti má, nedada letóm nahoře dotčeným projíti. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1485.

illud dimidium anni, et post denuntiationem non redimeret in tribus annis et XVIII ebdomadis, hoc pacto talis redemptio silentio iuris amitteretur. Sed si proscripti tenor esset, quandocunque uellet, quod posset redimere, talis redemptio nullo iuris silentio amittitur. Si autem in proscripto aut in litteris esset certum tempus determinatum ad redimendum, si ab illo tempore certo sinet transire tempus annorum supra commemoratum et non redimeret: tunc talis redemptio silentio iuris amittitur. Si uero in proscripto aut in litteris pignoraticijs esset scriptum, si non in certo determinato tempore illa bona redimeret, et illud tempus sineret preterire et non redimeret in tempore illo iuxta proscriptum, quod dein iam amplius non habebit ius illorum bonorum redimendi. Et itidem qualescunque sint exceptiones in qualicunque proscripto, quod quilibet debet frui suo proscripto, non sinendo tempus annorum supradictum silentio preterire.

201) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby dwěma neb třem statek swuoj kto po smrti zapsal, aby se s komorníkem uwázal: tehdy jestližeby se z těch jeden, kterýmž swědčí zápis, s komorníkem uwázal, a jiní, kterýmž také swědčí zápis s komorníkem, i neuwázaliby se, a daliby třem letóm a osmnácti nedělém projíti od smrti toho, kterýž jest jim ten statek zawázal: tehdy ten, ktož se jest s komorníkem w ten statek uwázal, jemu wedle oněch let projitie i jich diely jemu zuostanú. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1486. Než jestližeby na jich miestě byli přátelé neb poručníci, že ti budú se moci uwázati w takový statek jménem sirotkuow těch.

201) Pro iure constitutum est: si quis bona sua duobus aut tribus post obitum suum proscriberet, ut se cum camerario intromitterent, et tunc si quis ex illis, quibus proscriptum est, se cum camerario intromitteret, et alij, quibus itidem esset proscriptum, cum camerario se non intromitterent, donec tres anni et XVIII ebdomade a morte illius, qui sua bona proscripsit, preterirent: tunc, qui se cum camerario intromisit in illa bona illis proscripta, iuxta annos illos silentio illorum preteritos, partes illorum illi remanere debent. Attamen si forent in loco illorum amici uel tutores, quod hi possunt se intromittere in illa bona nomine illorum pupillorum.

202) Nalezli wuobec za práwo: kdežby dwa bratře statek prodáwali a

202) Pro iure constitutum est: si duo fratres bona aliqua uenderent, et

společně že by jej we dsky kladli, a zprawowali jej oba čímž mají neb mieti budú, by se pak potom rozdělili: tehdy ten, komuž zprawují, má se na oba bratry statky wésti, kdežby je měli. Powedeli se na jednoho statek, muož jemu ten jeden odpor klásti, a bude jemu to wedenie práwa zdwiženo; a musie potom na oba wésti pro nezpráwu, nedáli letóm zemským projíti. A též jestližeby kto dwa zpráwce měl, a ti sobě žeby nic nebyli, a zprawowali jemu dwěma statky: tehdy se má též na oba statky pro nezpráwu wésti, aby mu na každého statku polowice té zpráwy odhádáno bylo. Pakliby se na kterého polowici statku nedostalo, bude moci na druhého zpráwci statku to wšecko, což mu se nedostalo, odhádati. Pakliby se na jednoho statek wedl, tehdy bude moci jemu ten jeden odpor dělati, a bude jemu to též práwo zdwiženo, jakož o nahoře psaných bratřiech swrchu stojí. O tom rozsudek léta božieho 1486 w bielých puohonných.

quod simul intabularent illa emptori, cauerentque de euictione ambo bonis illis, que habent aut habituri sint, quamuis postea pro bonis suis partirentur: tunc ille, cui bona euicta sunt, debet in bona amborum fratrum ius ducere. Si in unius bona tantum duceret, tunc ille potest huic executioni contradicere, eritque illi talis executio iuris sui sublata; ac demum oportet in bona amborum facere executionem ob euictam rem, non dando tempus annorum silentio preterire. Et similiter, si duo fideiussores pro euictione forent, qui nullo uinculo sanquinis iuncti sibi inuicem essent, et cauerent e suis bonis: tunc debet itidem ius exequi in utriusque bona pro re euicta, ut in bonis singulorum medietatem rei euicte facerent estimationem (sic). Si tunc in utrius bonis non sufficeret, ut medietas rei euicte estimaretur, poterit fieri estimatio in bonis alterius, quantum non sufficerent bona unius pro sua medietate. Si uero in bona unius totum ius suum uellet exequi, tunc is tali executioni potest contradicere, et illa iuris executio ei tolletur, prout proxime de fratribus commemoratum est.

203) Nalezli wuobec za práwo: ktožby jakú zástawu držal, a ten ktožby zastawil, mělby wuoli wyplatiti, neuchowalliby buoh jeho, ktož zastawuje: tehdy k té wýplatě dědicowé jeho anebo nápadníci práwo mieti mají, jako on sám. Budeli ten, ktož zástawu drží, komu chtieti to swé práwo prodati aneb komu zapsati, to bude moci dobře učiniti. Pakliby toho práwa žádnému nezapsal ani prodal, a umřelby w tom: tehdy ktož nápadníci po něm budú, k tomu zápisu budú miéti práwo. O tom rozsudek w bielých puohonných léta od narozenie božieho 1492.

203) Pro iure constitutum est: si quis possideret bona sibi oppignorata, et is, qui oppignorauit, haberet arbitrium illa bona redimendi, et si interim antequam redimeret decederet: tunc ius bona illa redimendi habebunt heredes sui uel successores, ut ipse met habuit. Si autem ille, cui bona oppignorata sunt, uoluerit ius suum uendere uel alienare, quod id facere potest. Si uero illud ius suum nemini neque uenderet, neque alienaret, et interim decederet, tunc successoribus eius ius illud oppignorationis competit.

204) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby kto několika osobám statek swuoj zapisowal, a w tom zápisu žeby tak znělo, že diel mrtwého na žiwého

204) Pro iure constitutum est: si quis bona sua certis personis proscriberet, et tenor proscripti quod talis esset, quod in parte bonorum inuicem sibi succedere

připadnúti má: a kdyžby ten statek na ně přišel, že každý swuoj diel muož prodati, zapsati a učiniti z něho, což mu se zdá, kdyžby léta měl. O tom rozsudek w bielých puohonných léta od narozenie pána Krista 1486, a druhý rozsudek ɔc. 1488.

205) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se kdy trefilo, žeby se kto zdlužil wiece nežby swého statku měl, a ti rukojmě, kteříž jsú zaň, jestližeby ho z toho poháněli, chtiec někto práwem swého na něm před jinými dobyti: i nemá toho napřed žádný mieti, ani ten, ktož napřed pohánie, ani ten ktož naposledy pohánie, než mají se o ten statek wšickni děliti, též ti, ktož pohánějí, jako ti, kteříž nepohánějí; wiecli kto dá, wiec má wzieti. Než ti kteřížby poháněli, mají napřed z toho statku wzieti, což na puohony naložie aneb utratie pro tu při. Pakliby kto kterým rukojmiem statek zapsal dskami, a jiní zaň slibujíc swé dali a to prowedli: též s tiem aneb s těmi, ktož zápis mají, mieti mají rowný diel swé záplaty, jakož nahoře psáno stojí.

206) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto měl zpráwce, a jemuby úmluwu dal, již ten, komuž jest úmluwa poslána, stuoj neb nestuoj: tehdy pohnaný má předse ku práwu stáwati a súditi se; a prohráli rozsudkem, má se zachowati k swému zpráwci podlé prwnieho swolenie. Než jestližeby pohnaný nestáním ztratil, tehdy jemu zpráwce nic powinen nebude. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1455.

deberent: et cum iam illa bona in illos deuoluerentur, quod tunc quisque illorum partem suorum bonorum potest uendere, alienare et facere cum his, quidquid liberit, si annos pubertatis habeat.

205) Pro iure constitutum est: quod si aliquando contingeret, quod aliquis maiora debita contraheret, quam in bonis suis haberet, et sui fideiussores illum ob hoc citarent, uolentes alios fideiussores preuenire, ut suum in solidum possent consequi: nullus tunc debet in hoc potior esse, neque is, qui citat ante alios, neque illi, qui posterius, sed debent omnes fideiussores pro eius bonis equaliter diuidere, tam illi qui citant, quam hi qui non citauerant; qui plus soluit, plus etiam capiat. Attamen illi, qui prius citauerunt, debent ante etiam ex illius bonis accipere impensas, quas in citationem et ob hoc fecerant. Si quis autem in preiudicium aliorum fideiussorum, qui pro eo soluerant, aliquibus alijs fideiussoribus bona sua proscriberet, et hi id etiam, quod soluissent, producerent: quod tunc debent habere non minus equalem partem sue solutionis in bonis illis ac illi, quibus talia bona proscripta sunt, ut proxime supra perscriptum est.

206) Pro iure constitutum est: si quis haberet fideiussorem pro euictione, et ei denunciaret, ut ei in iudicio assisteret: si is, cui denunciatum est, siue compareat, siue non, tamen nihilominus citatus debet iudicio adesse et litigare. Si tunc per sentenciam iudicum causam illam amiserit, debet tunc ob rem euictam contra fideiussorem agere, iuxta priorem constitutionem. Si uero citatus per contumaciam suam causam amitteret, tunc eo modo fideiussor in nullo obligabitur citato.

Přísahy najwyšších úředníkuow zemských.

207) Nalezli wuobec za práwo: že najwyšší purkrabie Pražský takto má najprw státi proti slunci a wýchodu twáří, a na hlawě nic nemá mieti, než prostowlas má státi, a zdwihnúti dwa prsty proti wýchodu slunce, a takto řékati po tom, ktož mu přísahu dáwá, totiž miestopísař králowstwie českého a písař menších desk zemských:

Přísahám pánu bohu, wšem swatým, najjasnějšiemu kniežeti a pánu panu Wladislawowi, uherskému, českému ɔc. králi, wšem pánuom, rytieřstwu i wší obci králowstwie českého, bohatému i chudému, w tomto úřadu, k kterémuž jsem powolán, najwyššiemu purkrabstwí Pražskému, prawdu wésti a křiwdu tupiti, a to ani pro přiezeň, ani pro nepřiezeň, ani pro kterú jinú wěc. Tak mi buoh pomáhaj i wšickni swětí!

208) A též má přísahu učiniti najwyšší hofmistr zemský, najwyšší komorník, najwyšší sudí, najwyšší písař zemský, wšichni týmiž slowy a túž přísahú, jedině jménem každý úřad swuoj jmenuje.

De iuramentis supremorum officialium regni.

207) Pro iure constitutum est: quod supremus purgrauius Pragensis debet in primis stando se uertere aduersus solis ortum, capite aperto, capillis sparsis, et leuare duos digitos aduersus solis exortum, et ita iurare debet in uerba uicenotarij regni et notarij minorum tabularum: juro deo omnipotenti, omnibus sanctis, serenissimo principi et domino domino Wladislao Ungarie ac Boemie etc. regi, omnibus baronibus equestribusque, ac toti communitati regni Boemie, tam diuitibus, quam pauperibus, in hoc officio, ad quod uocatus sum, summi purgrauij, iustitiam administrare, iniquitatem reprimere, et hoc aliter non facere, neque ob fauorem, neque ob odium, neque ob aliam quampiam rem. Ita me deus adiuuet et omnes sancti!

208) Et itidem huiusmodi iuramentum facere debent supremus magister curie regni, supremus camerarius, supremus judex, supremus notarius regni, omnes his uerbis ac tali iuramento, nisi quod quisque officium suum nomine suo nominare debet.

Přísaha pánuow a wládyk do saudu zemského.

209) Nalezli wuobec za práwo: přísaháme pánu bohu, wšem swatým, najjasnějšiemu kniežeti a pánu panu Wladislawowi, uherskému, českému ɔc. králi (aneb kterýžby potom král byl), wšem pánóm a wládykám, i wšie obci králowstwie českého, chudému i bohatému, w tomto saudu zemském, k kterémuž sem powolán, prawdu wésti a křiwdu tupiti, a to ani pro přiezeň ani pro nepřiezeň, ani pro kterú jinú wěc. Tak mi buoh dopomáhaj i wšickni swětí!

209) Juramentum baronum et equestrium ad regni iudicium, pro iure constitutum: iuro deo omnipotenti, omnibus sanctis, serenissimo principi et domino domino Wladislao Ungarie et Boemie etc. regi (uel qui ei postea succederet), omnibus baronibus, equestribus ac toti communitati regni Boemie, tam diuitibus, quam pauperibus, in hoc iudicio regni, ad quod uocatus sum, iustitiam administrare, iniustitiam reprimere, et aliter non facere, neque ob fauorem, neque

ob odium, neque ob aliam quampiam rem. Ita me deus adiuuet et omnes sancti!

Přísaha pánów a wládyk do saudu komornieho a do rady králowské, wuobec za práwo nalezená:

210) Přísaháme pánu bohu, wšem swatým, najjasnějšiemu kniežeti a pánu, panu Wladislawowi, uherskému, českému ɔc. králi (aneb kterýby potom král byl), wšem pánóm a wládykám, i wšie obci králowstwie českého: napřed JKM^ti rady a tajnosti zachowati, k obecnému dobrému wěrně a práwě raditi, a w týchž radách a saudu komorniem prawdu wésti a křiwdu tupiti, a to ani pro přiezeň ani pro nepřiezeň, ani pro kterú jinú wěc. Toho nám buoh dopomáhaj i wšickni swětí!

A mincmajstr, podkomoří králowstwie českého, prokurator, hofmistr, maršalek, purkrabie kraje Hradeckého, a miesto-purkrabie Pražský, ti wšickni mají přísahu učiniti týmiž slowy jako do rady, jmenujíce úřady swé, že se mají w swých úřadech wěrně a práwě zachowati.

210) Pro iure constitutum est: juramentum baronum et equestrium ad judicium camere et at consilium regium: juramus deo omnipotenti, omnibus sanctis, serenissimo principi et domino domino Wladislao Ungarie et Boemie regi, (aut illi, qui postea succederet), omnibus baronibus et equestribus, et toti communitati regni Boemie: imprimis sue maiestatis consilia et secreta tacita habere, ad commodum commune uere et sincere consulere, ac in illis consilijs et iudicio camere iustitiam administrare et iniquitatem reprimere, et hoc non aliter facere, neque ob fauorem neque ob odium, neque ob aliam quampiam rem. Ita nos deus omnipotens adiuuet et omnes sancti!

211) Nalezli wuobec za práwo, kterak mají přísahati k swědomí páni a wládyky, kteří w saudu zemském sedají: najprwé se má každý twáří obrátiti proti wýchodu slunce, a na hlawě nemá nic mieti, než prostowlas má býti, a má položiti každý dwa prsty na prsy swé, a písař menších desk zemských má jim přísahu dáwati těmito slowy: prawím to na tu přísahu, kterúž jsem učinil králi JM^ti i wšie zemi k tomuto saudu, w té při, kteráž jest mezi tiemto a tiemto, čehož sem swědom, že to wěrně a práwě powiem, a to ani pro přiezeň ani pro nepřiezeň, ani pro kterú jinú wěc. Tak mi buoh pomáhaj i wšickni swětí!

211) Pro iure constitutum est, quomodo iurare debent barones et equestres cum testimonium dare debent, qui in judicio regni assident: inprimis debent se uertere uersus orientem capite aperto, capillis sparsis, et quisque eorum duos digitos ut ponat ad pectus suum, et ad uerba notarij minorum tabularum iurare debent ad hunc modum: dico hoc supra illud iuramentum, quod feci regie maiestati totique regno ad istud iudicium, in illa causa, que est inter hunc et hunc, de quibus conscius sum, quod hoc fideliter et uere fatebor, et hoc non secus dicendo ob quemquam fauorem aut odium, aut ob aliam quampiam rem. Ita me deus adiuuet et omnes sancti!

212) Nalezli wuobec za práwo, kte-

212) Pro iure constitutum, quomodo

rak páni a wládyky k swědomí přísahati mají:

Najprwé se mají obrátiti twáří proti wýchodu slunce, a zdwihnúti dwa prsty proti wýchodu slunce, a písař menších desk zemských má jim přísahu dáti těmito slowy: Na tom přísahám pánu bohu, wšem swatým, w té při, kteráž jest mezi tiemto a tiemto, že to, čehož jsem swědom, wěrně a práwě powiem, a to ani pro přiezeň. ani pro nepřiezeň, ani pro kterú jinú wěc. Tak mi buoh pomáhaj a wšickni swětí!

iurare debeant barones et equestres in dando testimonio. Inprimis debent se uertere uersus orientem et duos digitos leuare, et in uerba notarij minorum tabularum iurare debent ad hunc modum: In hoc iuro deo omnipotenti et omnibus sanctis, in illa causa, que est inter hunc et hunc, de quibus sum conscius, quod hoc fideliter et uere fatebor, et hoc non aliter faciam, neque ob fauorem, neque ob odium, neque ob aliam quampiam rem. Ita me deus adiuuet et omnes sancti!

213) Nalezli wuobec za práwo, kterak obecný a městský lid přísahu k swědomí činiti má:

Městský a obecný lid přísahu týmiž slowy činiti mají, než toliko že kleknúti mají proti wýchodu slunce, a položiti každý má dwa prsty na znamenie božieho umučenie. O tom w památných E. 9 (= c. 1464).

213) Pro iure constitutum, quomodo communis populus et ciuium iuramentum ad testimonium facere debeat. Ciuium et communis populus ad testimonium ijsdem uerbis cum iuramento facere debet, genua flectendo uersus solis ortum, et quisque debet duos digitos in signum crucis sancte ponere.

Přísaha chromého k swědomí.

214) Nalezli wuobec za práwo: páni na plném saudu wuobec nalezli, a Jiří z Kunstatu a z Poděbrad gubernator a najwyšší hofmistr králowstwie Českého, slowem králowským a na králowě miestě, panský potaz wynesl:

Jestližeby se kdy komu přihodilo z božieho dopuštěnie, žeby chrom byl, a přišlo mu na to, žeby měl přísahu učiniti wedle práwa a řádu země této, a takowý žeby nemohl klekna práwa učiniti, a to bylo úředníky, kteříž při tom z práwa býti mají, shledáno, že to beze lsti jest: tehdy ten nebo ti, má neb mají sedě aneb leže práwo učiniti, a tak přísahu udělati, wedle toho a wedle rozkázánie, jakožby potřeba na něm aneb na nich widěna a shledána byla od úředníkuow. Stalo se léta 1456. Wenceslai Andreæ R. 26.

214) Pro iure constitutum est: domini in pleno iudicio constituerunt, et Georgius de Cunstat et de Podiebrat, gubernator et supremus magister curie regni Boemie, nomine regio et uice regis dominorum decretum exposuit: si aliquando contingeret ex diuina permissione alicui, quod aliquo membro mancus esset, et quod deberet iuramentum facere iuxta constitutiones et regni huius ordinationes, et non posset genua flectere et iuxta constitutiones iuramentum deponere, et id compertum officialibus, qui ex iure adesse huic iuramento debent, esset, quod id citra dolum est, tunc talis debet sedendo aut iacendo iuramentum deponere, ac ita iuramentum facere et iuxta mandatum, prout necessitas in tali expostularet uidereturque.

O přisahách nowé.

215) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto komu slibu ústniemu odpieral, a on neměl čím prowesti, tehdy oba zprawiti mají wedle práwa w kaple wšech swatých bez zmatku. A napřed puowod zprawiti má, že jest mu slíbil; a pohnaný má se odpřisieci, že jest neslíbil. A když oba zprawie, tehdy ta pře mezi nimi mine beze wšech škod; pakli který přisieci nechce, tehdy tu při ztratí O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1488.

Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto pohnal purkmistra a konšelów i wšie obce, a w žalobě nedokládal se žádného duowodu, než žádal práwa: tehdy mají oboji zprawiti; napřed puowod, že jest se mu od toho města škoda stala, a od služebníkuow jich, a že sú mu pobrali a spálili; tehdy purkmistr toho města má také zprawiti, a wedle něho jiná dwa dobrá člowěky, kteřížby na swobodných dědinách měli, že sú ti služebníci bez jich wuole tu škodu učinili. Pakliby ten purkmistr umřel prwé nežli by ta pře k konci přišla, tehdy jiný purkmistr wedle nahoře dotčených má zprawiti; pakliby purkmistra toho času nebylo, tehdy najstarší konšel má tu zpráwu učiniti; a jestliže tu zpráwu oboji prowedú, tehdy ta pře mezi nimi i s škodami mine. A jestližeby která strana nechtěla zprawiti, tu při ztratí i s škodami, jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1485; a ta přísaha má býti se zmatkem.

215) Pro iure constitutum est: si quis promissioni uerborum contradiceret eamque negaret, et altera pars non haberet quibus contra eum producere posset, tunc ambo iuramenta deponere debent iuxta constitutiones in sacello omnium sanctorum, rite; et inprimis actor iurare debet de eo, quod ei reus promisit, reus uero e contra debet iuramento suo negare, scilicet quod non promisit; et cum ambe partes talia iuramenta deposuerint, tunc hoc pacto illa lis inter partes finita est, neque ad expensas satisfaciendas sibi inuicem obligabuntur. Si uero utra pars iuramentum noluerit deponere, tunc hoc pacto causam suam amittet.

216) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto, jsa nemocen, i někoho poslal, aby jeho nemoc opowěděl, a bylliby ten zabit, kterýž jest byl o tu wěc poslán: že ten, ktož jest jej poslal, má za to zprawiti při suchých dnech najprw příštích, nebylliby nemocen, že jest jej byl pro tu nemoc poslal, i nemoc

216) Pro iure constitutum est: si quis litigantium egrotaret, mitteretque aliquem, ut suam infirmitatem denunciaret, ob quam comparere non posset, si interim is, qui missus est, ab aliquo occideretur: tunc ille infirmus, qui misit illum, debet iuramentum in proximis quattuor temporibus, si conualuerit, de-

swú při tom má zprawiti. O tom w památných Y. 30 (= c. 1498).

217) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto dal komu co schowati, a ten žeby umřel, komuž dáno schowati, a ten by prawil, ktož schowati dal, že nápadníci toho mrtwého jsú dobře té wěci swědomi, a oniby prawili, že nejsú: tehdy ten napřed zprawiti má, ktož prawí, že jest dal schowati, a nápadníci také proti tomu přísahú zprawiti mají, že o tom nic newědie; a že oboji zprawiti mají, tehdy ta pře mezi nimi mine i škody; a kteráby strana nezprawila, ta swú při i s škodami ztratí. O tom rozsudek secundo Joannis Plana G. 4 (= 1460).

218) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se kto k listu nebo kšaftu čiemu znal, že jej má, a před saudem žeby toho přel, a chtěl za to zprawiti, že ho nemá: nemá ku přísaze připuštěn býti, poněwadž jest se prwé znal že to má. Tehdy z čehožby byl pohnán pro ten list nebo kšaft, má to býti na něm přisúzeno. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1485.

219) Nalezli wuobec za práwo: ktož od koho při wede, neb s ním stojí na roku, že té straně nemá swědčiti; než druhá strana poženeli ho, že té straně má swědčiti.

ponere, ideo quod denunciasset suam infirmitatem, et similiter quod etiam tunc egrotasset.

217) Pro iure constitutum est: si quis aliquam rem apud alterum ad manus fideles deposuisset, et quod depositarius interim moreretur, apud quem res deposita sit, et ille, qui deposuit, diceret, quod successores eius bene essent conscij eius rei: tunc inprimis iuramentum debet facere is, qui se dicit rem deposuisse; successores uero depositarij rursus debent iuramentum deponere, se de hoc nihil scire. Si tunc utraque pars iurauerit, hoc pacto hec causa inter has partes finietur, neque ad expensas sibi inuicem tenebuntur. Que autem pars iuramentum facere noluerit, illa causam suam hoc pacto, scilicet non iurando, amittit.

218) Pro iure constitutum est: si quis litteras aliquales aut testamentum alicuius se habere semel fateretur, coram iudicio autem id rursus negaret, ac iuramentum deponere uellet, se non habere: non debet talis ad iuramentum admitti, ex quo prius confessus est se id habere. Igitur ob quantamcunque summam pecunie is citatus fuisset ob tales litteras uel testamentum, debet in illa summa parti aduerse condemnari.

219) Pro iure constitutum est: quod si quis causam agit alicuius, aut ei in iudicio astat, non potest illi parti testis esse; sed si pars aduersa illum citauerit, ut testificaret, quod tunc parti aduerse tenetur testificare.

O přísahách w kaple. *)

Nalezli wuobec za práwo: když bude nalezena přísaha puowodowi i pohnanému, aby se takto zachowali: aby stál puowod u dwéří u kaply, a nekráčel do kaply, než má řéci a prositi pá-

*) Článek tento chybí netoliko w lat. překladu, ale i w Rkp. Pražském; též i druhá část čl. 216.

nów úředníkuow wětších i menších za wstúpenie. A pohnaný má státi také u dwéří, a má s sebú očistníky dwa mieti, aby byli dielní od otce i od bratří swých, a má mieti na swobodných dědinách; a tu má též puowod (sic) prositi za wstúpenie i s očistníky; a když bude prositi, úředníci mají řéci: jmenuj očistníky; a když je bude jmenowati, mají hned zapsáni býti. A po jich prosbě má jim rozkázáno býti: wstupte oboje strany i s očistníky. A když wstaupie, jestliže se w kaple nesmluwie, tu má napřed puowod wedle práwa přisieci; a když puowod přisáhne, chceli pohnaný, zač puowod přisahá, jemu to dáti, muož dobře; pakli nechce dáti, tehdy má napřed pohnaný přísahati wedle práwa, a po tom za ním očistníci; a když pohnaný přísahu prowede a očistníci také budú přísahati, tehdy puowodowi nemá pohnaný nic dáti. A když k přísaze mají jíti, žádné brani u sebe ani na hlawě nic nemají mieti.

Promlčenie práwa.

Nalezli wuobec za práwo páni na plném saudu, a Jiří z Kunstatu a z Poděbrad, gubernator a najwyšší hofmistr králowstwie Českého, slowem králowským a na králowě miestě potaz panský wynesl: že kterýžkoliwěk člowěk drží dědictwie někteŕé nebo zbožie kdežkoli w králowstwí Českém w pokojném držení za krále Wáclawa slawné paměti, též nynie i potom za tři léta a 18 nedělí bez nárokuow, že toho požiti má; neb jest to i prwé za práwo bylo; a to od té chwíle, jakož se jest saud počal za Králowy Milosti krále Ladislawa Českého. Stalo se léta 1456.

Pro iure constitutum est de pleno iudicio dominorum et Georgius de Cunstat et de Podiebrad, gubernator et supremus magister curie regni Boemie, nomine regio et uice regis decretum dominorum exposuit: quod quicunque possidet bona hereditaria ubicunque in regno Boemie in pacifica possessione a rege Wenceslao pie memorie, itidem et nunc, ac postea deinceps, per tres annos et xviij ebdomadas sine instantia aliquorum, quod is debet illis frui bonis, quoniam et prius hoc erat pro iure; et hoc ab illo tempore uerum esse debet, ex quo iudicium inchoatum est tempore regie maiestatis Ladislai regis Boemie.

220) Nalezli wuobec za práwo: léta božieho 1457, w pondělí po swatém Jeronymu (= 2 října): najjasnějšie knieže

220) Pro iure constitutum est: anno domini etc: Lvij, die Lune post festum Hieronimi, serenissimus princeps et do-

a pán, pan Wladislaw, uherský, český oc. král wedle nálezu swrchu dotčeného také dáwá wšem odúmrtem moc, které jsú wyprošeny do wyjitie tří let a 18 nedělí, cožby na JM sprawedliwě připadlo; a ktožby takowé dědiny držal tři léta a 18 nedělí bez nároku ode dne saudu osazenie za JM[ti], že toho má požiti též jako jiných dědin, kteréžby nebyly nařiekány, jakož nález panský plnějie to w sobě drží. A že JM[t] takowých zboží a dědin již za odúmrt dáwati nechce ani miení. A to JM[t] učinil k prosbě a k žádosti pánuow a zeman, kteří sú se w tu chwíli k tomu saudu zemskému sjeli. Poslowé ke dskám byli sú Jindřich z Michalowic, najwyšší komorník králowstwie Českého, Zbyněk Zajiec z Hazmburka, a Jindřich z Stráže, wyprawujíce nadepsané wěci, od pána krále jsúce na to zwláště wysláni. Wenceslai Andreæ O. 5.

minus, dominus Wladislaus Vngarie et Boemie etc. rex, juxta constitutionem precedentem dat uigorem omnibus successionibus bonorum ab intestato, que impetrate sunt ad exitum trium annorum et xviij ebdomadarum, quicquid in suam majestatem de iure deuolutum esset. Et quicunque talia bona possideret tribus annis et xviij ebdomadis sine aliquorum instantia, a die judicij constituti tempore maiestatis sue, quod illis bonis frui debet sicut alijs bonis, pro quibus nulla instantia facta sit, prout constitutio plenius attestatur. Et quod sua maiestas talia bona et agros tanquam ab intestato donare nemini uult, neque intendit; et id sua maiestas fecit ad petitiones et uota baronum et equestrium, qui tunc eo tempore ad illud iudicium regni conuenerant. Relatores ad tabulas fuerant: Henricus de Michalowicz, supremus camerarius regni Boemie, Zbinko Lepus de Hazmburga et Henricus de Straze, exponentes supradictas res a domino rege specialiter ad hoc missi.

221) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby komu práwo zastaweno bylo, že tiem zastawením léta projitie ke škodě býti nemají; jako prwé bylo, tertio Wenceslai N. 15 (= 1410).

221) Pro iure constitutum est: quod si alicui iuris executio non concederetur, tunc ille ius suum silentio iuris amittere non debet.

222) Nalezli wuobec za práwo: ktožby koliwěk statek sirotčí, nemaje k němu práwa, odcizil a jej zapsal, a potom sirotek přijda k letóm sprawedliwým, žeby odporu newložil proti tomu we třech létech a 18 nedělěch, aneb práwem toho nehleděl, že swé práwo též promlčí; wedle nálezu starého, Wenceslai Andreæ O. 5 (= 1457).

222) Pro iure constitutum est: quicunque bona pupillorum, nullum ius proprium habens ad ea, alienaret aut oppignoraret, et demum pupillus cum ad annos pubertatis ueniret, huic alienationi non contradiceret in tribus annis et xviij ebdomadis, aut quod pro illis bonis iure non ageret, quod tunc ius suum silentio iuris amittit, iuxta antiquam constitutionem.

223) Nalezli wuobec za práwo: že po nálezu panském a po práwu staném nemá žádnému práwo wedenie zastaweno býti, a po nálezu takowému wedení práwa odpierati nemá žádný. O

223) Pro iure constitutum est: quod post sententiam latam dominorum, et post contumaciam alicuius rei, nemini debet executio iuris prohiberi, et post latam sentenciam executioni iuri (sic) nemo

tom rozsudek w bielých puohonných léta 1489, kdež jest rozsudek o summu. Než jestližeby kto to práwo wedenie chtěl tau summú ssauti, nedopúštěje poslednieho panowánie dojíti, to bude moci učiniti při kterémkoli práwu wedení i s škodami a náklady, kteréžby k úřadu naložil.

debet contradicere, contra quem sentencia lata sit aut ius contumacie datum est; sed alius potest contradicere, cum sententia dominorum erit ob certam quantitatem pecunie soluendam. Si autem quis iuris executionem uellet prompta pecunia refundere, non permittendo facere ultimum dominium, hoc poterit facere circa quamlibet executionem, cum damnis et impensis, quas actor ad officium tabularum fecerat.

224) Nalezli wuobec za práwo: kdež společníci jedni druhým neodpierají trhóm, zápisóm a wěnóm kladenie, a dadie třem létóm a 18 nedělém projíti, mohúce ke dskám, by pak i práwa nešla: tehdy ty spolky jedni proti druhým promlčie, a každý cožby držal toho statku, má při něm zuostati a jeho užiti jako swého dědictwie. O tom rozsudek w bielých puohonných léta božieho 1487.

224) Pro iure constitutum est: qui se uniuerunt bonis, si alter alterius non contradicit uenditioni, oppignorationi et dotis proscripto, permittitque silentio suo tres annos et xviij ebdomadas preterire, cum pateret aditus tabularum etiam si iura suum progressum non haberent, tunc talis unio silentio perimitur, et quiuis quicquid possideret talium bonorum, debet frui illis bonis, et apud illum illa remanere debent, tanquam bona hereditaria.

Uřadowé zemští.

225) Nalezli wuobec za práwo: my Wladislaw, z božie milosti uherský, český ꝛc. král, markrabě morawský ꝛc. na sněmu obecniem, kterýž jest držán na suché dni letničnie léta božieho 1497 wšeho králowstwie Českého, takto sme úřady zemské téhož králowstwie zřéditi a rozděliti ráčili, kteří úřadowé na wěčné časy a budúcie při kterých stawiech zuostati mají, a o to wiec rozdělenie a ruoznice na žádné časy aby nebyla: w prwních Wáclawa Hindráka B. 1.

226) Úřadowé stawu panskému wuobec za práwo nalezení:

Purkrabstwie Pražské, hofmistrstwie zemské, maršalstwie zemské, komornictwie zemské, súdstwie zemské, kancléřstwie zemské.

227) Úřadowé stawu wládyckému wuobec za práwo nalezení spolu se pány:

De officijs regni Boemie.

225) Pro iure constitutum est: Nos Wladislaus dei gratia Vngarie et Boemie etc: rex, marchio Morauie etc. in sinodo generali, que habita est in quattuor temporibus penthecostes anno etc. lxxxxvij totius regni Boemie, ita officia regni Boemie ordinauimus et distribuimus, qualia officia in perpetuum apud quemque ordinem permanere debent, ut demum nunquam pro illis officijs alique differentie atque dissensiones forent.

226) Pro iure constitutum est: officia baronum sunt hec: purgrauius Pragensis, magister curie regni, marschalcus regni, camerarius regni, judex regni, cancellarius regni.

227) Officia equestrium una cum baronibus: purgrauis Carlnschtensis, (sic) ubi

Purkrabstwie Karlšteinské, kdež se koruna a klénoti zemští chowají, spolu se pány, aby byl jeden z pánuow a druhý z wládyk, a ti spolu zámek Karlštein držeti a chowati mají. A ti nám mají přísahu udělati i budúcím králuom Českým i wšie koruně a obci králowstwie Českého, podlé práwa a obyčeje starodáwnieho.

228) Úřadowé stawu wládyckému toliko samému wuobec za práwo nalezení:

Písařstwie zemské, podkomořstwie, purkrabstwie kraje Hradeckého dáwati máme i budúcie naši králowé Čeští, wšak s takowau wýmienkú, což se podkomořstwie dotýče: jestližeby kto w starém městě Pražském z wládyk byl měšťenínem, toho my i budúcie králowé Čeští máme wuoli na ten úřad wsaditi, ktožby se nám na ten úřad hodný býti zdál na podkomořstwie.

229) Nalezli wuobec za práwo: což se mincmaistrstwie dotýče, že to JM' král i budúcie králowé Čeští k wóli a moci sobě pozuostawili a nechali, z těch tří stawuow, totiž z panského, rytieřského a městského stawu jej dáti, komužby se jim zdálo a líbilo osobě, a tu osobu abychom mohli změniti a jiného na to wsaditi, kdyžby se líbilo nám. W prwních Wáclawa Hindráka B. 1 (= 1497).

230) Nalezli wuobec za práwo: že z pánuow ani z rytieřstwa aby žádný dwú úřaduow zemských nemiewal menších ani wětších. W prwních Wáclawa Hindráka B. 2 (= 1497).

231) Nalezli wuobec za práwo: což se maršalstwie zemského dotýče, že král JM' ráčil k tomu powolenie swé dáti, neuchowalliby bóh smrti bez dědicuow nynějšieho pána maršalka, že ten úřad má též a tak zuostati w tom spuosobu ~~bez dědictwie, jakožto swrchupsaní úřadowé zemští.~~ A jakož se páni Dubští

clenodia et corona regni seruatur, simul cum baronibus est, ut unus esset ex baronibus, et alter ex equestibus, et hi simul arcem Carlssteyn tenere et custodire debent, et hi nobis iuramenta facere et futuris regibus Boemie totique communitati regni Boemie, iuxta iura et consuetudines antiquas.

228) Pro iure constitutum est: officia equestrium tantum: notarius regni, subcamerarius, purgrauius regionis Greoensis; nos debemus conferre illa officia futurique reges Boemie, attamen cum hac exceptione, quod pertinet ad subcamerarium, si quis in antiqua ciuitate Pragensi ex equestribus ciuis esset, illi nos et futuri reges Boemie habemus in libera uoluntate hoc officium conferre, qui dignus hoc officio nobis uideretur.

229) Pro iure constitutum est: quod attinet ad officium magistri monete, quod hoc officium sua maiestas futurique reges Boemie in potestate sua et arbitrio reliquerunt uni ex his statibus tribus, hoc est, ex statu baronum, equestrium et ciuium, dare hoc officium cuicunque uidebitur aut libuerit, et hunc permutare ut possemus, quandocunque nobis libuerit, et alium instituere.

220) Pro iure constitutum est: quod nemo ex baronibus aut equestribus duo officia regni tenere debet, neque maiora, neque minora.

231) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad marschalkum regni, quod regia maiestas ad hoc suum consensum prebuit, si dei permissione presens marschalkus decederet sine heredibus, quod tale officium debet permanere in illa forma sine heredibus, prout supradicta officia. Et sicut domini de Duba et Geor-

hlásie a Jiří a Viktorin z Ronowa, žeby k tomu úřadu sprawedlnost mieti měli, neuchowalliby buoh nynějšieho pána maršalka smrti bez dědicuow, přišloliby k tomu, a oni to dostatečně okázali, že k tomu sprawedlnost mají: což jistého okážie, toho také podlé swé sprawedlnosti mají požiti.

gius et Victorinus de Ronow protestantur, se habere ad officium hoc aliquod ius: si deo permittente presens marschalkus decederet sine heredibus, et si ad hoc deuentum foret, et illi sufficienter probarent, quod ad id officium ius haberent, quicquid produxerint, debent etiam iuxta equitatem suam obtinere.

O sedání pánuow.

232) Wladislaw, boží milostí uherský, český oc. král a markrabě morawský, prohlédajíce k tomu, že jest toho mezi jinými potřebami znamenitě potřebie, aby páni a zwláště úředníci zemští miesta swá, kdežby který wedle řádu swého sedati a která miesta držeti měl, wěděli, aby to wědúce lepšie swornost a jednota mezi nimi zuostati a trwati mohla, a jedni na druhé aby se netřeli nynie i budúcně: i z té příčiny JMK[t] s radú panskú takowéto o tom pořiezenie mezi nimi ustanowiti a ukázati jest ráčil, kteréž se w nynějších i budúcích časiech wěčně držeti a zachowati má beze wšeho přerušenie. Najprwé najwyšší purkrabie Pražský, ten má prwnie miesto držeti; item potom najwyšší hofmistr králowstwie Českého, potom najwyšší maršalek králowstwie Českého, potom najwyšší komorník králowstwie Českého, potom najwyšší sudí králowstwie Českého, potom najwyšší kancléř králowstwie Českého.

232) Pro iure constitutum est: Wladislaus dei gratia Vngarie, Boemie oc. rex, marchio Morauie: considerantes, quod inter alias res istud sit etiam necessarium, ut barones et presertim officiales regni loca sua, ubi quiuis in judicio iuxta conditionem suam sedere deberet, scirent, ut sciendo id, melior concordia ac unitas inter eos duraret ac manere posset, neue unus supra alium se extolleret, nunc et in perpetuum: ea de causa sua maiestas cum consilio baronum talem ordinationem inter eos constituere et decernere dignata est, que temporibus presentibus et futuris et in perpetuum teneri et conseruari debet absque omni intermissione. Imprimis purgrauius Pragensis, is primum locum tenere debet; dein supremus magister curie regni Boemie; preterea supremus marschalcus, deinceps supremus camerarius, postea supremus judex, demum supremus cancellarius.

233) Nalezli wuobec za práwo: což se pánuow z Rožmberka dotýče, ten ktožby z nich wladařstwie neb panstwie rodu z Rožmberka na sobě měl, ten toliko má nadewšemi úředníky zemskými sedati a miesto swé mieti; jiní wšickni páni z Rožmberka mají sedati mezi jinými pány wedle lét.

233) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad dominos de Rosis, ille qui ex his principatum aut dominium in eadem familia gereret, is tantummodo debet locum habere supra omnes officiales regni Boemie et sedere; reliqui uero domini de Rosis, sedere debent inter alios barones iuxta etatem.

234) Nalezli wuobec za práwo: což se pánuow nowých dotýče, kteříž sú přijati, ti sedajte pod starými rody pan-

234) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad dominos nouicios, qui ad ordinem baronum accepti sunt, hi sedere

skými, a nad staré pány se netřete, a to též wedle let sedajte mezi sebú.

235) Nalezli wuobec za práwo: což se panských roduow starých dotýče, ti sedajte jedni nad druhými podlé let. Tento artikul jest připsán w středu po swaté Kedrutě (18 března) léta božieho 1500, z rozkázánie KM[ti]. Poslowé na to byli sú od krále JM[ti] Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwie Českého, Puota z Ryzmberka a z Swihowa, najwyšší sudí králowstwie Českého, z pánuow, jsúce k tomu od JMK[é] zwláště wysláni.

236) Nalezli wuobec za práwo: což se dotýče těch osob, kteříž chtie za pány odbýwati, buď nějakými pruowody anebo listy, kteréž sú sobě jednali a wyprosili, a takowí že od krále JM[ti] ani od pánuow přijati nejsú: ti řádu a stawu panského neužíwajte, dokudžby nebyli od krále JM[ti] a od pánuow přijati.

237) Nalezli wuobec za práwo: že cizozemec žádný aby na úřadech zemských nebýwal, a nemá býwati. W prwních Wáclawa Hindráka B. 3, (= 1497), druhá w pátých Plánowých G. 6 (= 1466).

238) Nalezli wuobec za práwo: což se pánuow úředníkuow wětších i menších dotýče zemských, aby od žádného žádné pře newedli před saudem zemským; ale jinde wšudy mohú; a to z té příčiny, poněwadž jich žádný wyprositi k swé potřebě nemuož, aby k jinému wstali, také sami od sebe státi nemají, než sami o swé pře i spolu s sebú stáwati mohú. W prwních Wáclawa Hindráka B. 2 (= 1497).

239) Nalezli wuobec za práwo: že úředníci menšie aby byli sazeni hodní, dobří a zachowalí lidé.

debent infra antiquas familias, et supra barones antiquos et ueteres ne se efferant, et hi nouicij etiam iuxta etatem sedere debent inter se.

235) Pro iure constitutum est: quod uero attinet ad barones familie ueteris, hi sedeant iuxta etatem. Iste articulus est adscriptus die mercurij post Gertrudis anno domini Mccccc⁰ ex mandato regio. Relatores huiusce fuerant a regia maiestate Henricus de Noua domo, supremus camerarius regni Boemie, Puta de Ryzmberga et de Schwihow, supremus iudex regni Boemie, ex baronibus, specialiter ad hoc a regia maiestate missi.

236) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad illos, qui pro baronibus se efferri uolunt, aliquibus probationibus aut litteris, quas impetrauerunt et disposuerunt, quiue a regia maiestate neque ab ordine baronum suscepti sunt: tales titulo baronum et condicione non utantur, quamdiu a regia maiestate et a baronibus suscepti non sint.

237) Pro iure constitutum est: quod nullus alienigena ad officia regni acceptari debet.

238) Pro iure constitutum est: quod autem pertinet ad officiales maiores et minores, non debent causas agere ab aliquo coram regni iudicio; sed coram alijs iudicijs bene possunt, ea ratione, ex quo nemo pro eis petere potest pro necessitate sua, ut ad quempiam a iudicio surgerent; etiam a semet ipsis surgere non debent, sed tamen in proprijs causis et sibi inuicem bene possunt astare.

239) Pro iure constitutum est: quod officiales minores debent eligi digni, boni et honeste uite.

O úřednícieeh menšiech.

240) Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoli z menšiech úředníkuow od dnešnieho dne co kúpil na swobodných dědinách, neboli který zápis od koho k sobě we dsky přijal, aby to ohlásil a dsky swé před pány na plném saudu aby četl o těch suchých dnech, při kterýchžby jemu we dsky kladeno bylo. Stalo se léta božieho 1454, we čtwrtek den swatého Prokopa, secundo Dúpowec P. 29.

240) Pro iure constitutum est: quicunque officialium minorum aliqua bona emeret hereditaria, aut aliquod proscriptum tabularum ad se reciperet, ut id notificaret, et tabulas proscripti sui ante dominos in pleno iudicio legeret illis quattuor temporibus, circa que illud foret proscriptum.

241) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto úředníky menšie nařekl, žeby něco úkladnieho a newěrně udělali, a tohoby na ně neprowedl, má hrdlo ztratiti; pakliby na ně dowedl aneb na kterého jednoho z nich, túž pokutu má podstúpiti. W památných Q. 24 (= c. 1492).

241) Pro iure constitutum est: si quis officiales minores infamaret, quod aliquid fraudulenter et infideliter facerent, et id contra illos producere non posset, debet talis capite plecti. Sin uero probaret contra illos, aut contra aliquem horum, eadem pena plectantur.

242) Nalezli wuobec za práwo: že swědomie aby byla opatrowána, aby jich žádný neohledáwal, kromě toho, ktož je spisuje; a jestližeby je pronesl, aby hrdlo ztratil bez milosti. A k swědomí aby byla truhlice se třemi zámky udělána, a třie úředníci aby od nie klíče měli, aby jeden k nim bez druhého nemohl leč ku potřebě před saud, aneb kdyžby je zapisowati měli. O tom w prwních Wáclawa Hindráka B. 2 (= 1497).

242) Pro iure constitutum est: testimonia ita custodiantur, ut nemo illa legere possit, nisi is, qui ea conscripsit. Si autem is, qui scripsit, manifestaret, ut absque misericordia capite plecteretur. Utque cista ubi testimonia seruantur habeatur cum tribus seraturis, et tres officiales ut ab illa claues habeant, ut unus sine altero ad eam non posset, nisi cum opus esset ante iudicium, uel cum illa testimonia inscribi deberent.

243) Nalezli wuobec za práwo: že žádný člowěk nemuož přeswědčiti úředníkuow menších, lečby měl k swědomí z pánów z lawic aneb z wládyk, kteří w saudu zemském sedají. O tom w quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adwentních.

243) Pro iure constitutum est: quod nemo potest ullis testimonijs officiales uincere, nisi testimonijs dominorum de subsellijs iudicij, uel nobilium qui in iudicio regni sedent.

244) Nalezli wuobec za práwo: že úředníci Pražští menší desk zemských mají zapisowati takowým titulem napřed: „přiznal se před úředníky Pražskými,“ jakož to bylo od starodáwna zapisowáno; než komužby list psali od úřadu, tehdy mají takowým titulem

244) Pro iure constitutum est: quod officiales Pragenses minores proscripta tabularum tali sub forma debent scribere: „recognouit ante officiales Pragenses“ prout ab antiquo fuerat proscriptum; sed cum litteras ad quempiam ab officio scribere debent, tunc tali forma debent

se napřed psáti: „úředníci Pražští menších desk zemských N.“ jakož od starodáwna bývalo. W černých zápisných I. 15 (= 1492).

245) Item kdyžby úředníci menší od úřadu pro práwa wedenie jeti měli, a přijeli a seznali místa nebezpečná, a požádali: buď z pánuow, z rytieřstwa, z měst, z městeček, ze wsí, aby jim pruowody dáwali w slušná místa jedni k druhým.

246) Nalezli wuobec za práwo: že žádný listem od úřadu aby nebyl obsielán, kteráž wěc ku puohonnému práwu příslušie; a to proto, poněwadž jest úterský den složen, aby se ze wšech wěcí poháněli. Krom toto swoleno jest, aby pře strannie minuly, a od úřadu listem osoby aby nebyly obsielány, než wšichni aby se práwem hleděli. Než wdowy a sirotci, jestližeby které wdowě jejie wěno nepostúpeno neb odjato bylo, a sirotkuom kto statku sstúpiti nechtěl, přijdúc před úředníky menšie, aby se se opowěděly, od koho se jim to děje: a úředníci aby tu neb ty osoby listem obeslali, aby před pány JMti na plném saudu stáli neb stál ten úterý po zasednutí saudu najprw příštieho. A tu hned aby úředníci toho znamenali, kto se opowie prwé který den, a tak pořád, kto po kom se opowie, a ten potom slyšán buď. A tu na den ten na koho úředníci zawolají, ten toliko s přátely wstup do šraňkuow a žádný jiný, ani na pány JMti wolaj, lečby která pře ku puohonu nepříslušela, ten muož zawolati; pakli kto přes to zawolá a wstúpí do šraňkuow, ten pokutu nes podlé prwnieho swolenie.

uti in principio: „officiales Pragenses minores tabularum regni N.“ prout ab antiquo fuerat.

245) Pro iure constitutum est: si aliqui officiales minores ad ius exequendumt irent alicui ab officio et uenirent ad loca uirum periculosa latronum, si petierint siue a barone aliquo, siue a nobili aut a ciuitate, conductum, quod tunc debet dari illis per uices.

246) Pro iure constitutum est: quod nemo debet ab officio litteris in ius uocari ob illam rem, que spectaret ad ius citationum, et hoc ratione tali, quia ob hoc dies Martis constitutus est, sed ut in qualibet causa pars partem citaret, quia hoc constitutum est, ut cause extraordinarie cessarent, ut iam litteris ab officio non uocaretur quisquam, sed ut omnes unus contra alium procederet iure. Sed uidue et pupilli, si alicui uidue de dote sua non cederetur, uel dos quod ei ablata foret, et cum quis pupillis de bonis eorum cedere nollet, quod tunc uenire ad officium tabularum debent, et officialibus notificare, a quibus illis iniuria fieret: tunc officiales hunc uel hos litteris suis uocare debent, ut compareant in pleno iudicio dominorum die Martis post inchoatum iudicium proxime uenturo. Et ibi mox officiales illum consignare debent, qui se prius denunciauerit et quo die, ita ut ordine qui prius et qui post se denunciauerit audirentur. Et illo die Martis, quem officiales uocauerint, is ut tantummodo intra septa cum amicis ingredetur et nullus alius, neque aliquis illo die dominos debet inclamare, nisi aliqua causa ad ius citationum non pertineret, talis potest etiam dominos inclamare. Sin autem aliquis insuper inclamauerit et intra septa introiret, penam luat iuxta priorem constitutionem.

247) Nalezli wuobec za práwo: úředníci menší, kteříž dsky w moci mají, aby žádnému wýpisuow z desk newydáwali bez powolenie krále JM[ti] neb pánuow a wládyk z plného saudu aneb úředníkuow desk zemských wětších. W prwních Wáclawa Hindráka B. 1 (=1497).

248) Nalezli wuobec za práwo, páni a wládyky na plném saudu ráčili sú rozkázati we dsky památné zapsati: jakož Marta z Nelžejowic prosila jest pánuow J[ch] M[ti] za opatřenie, žeby Děpolt, Wáclaw a Ladislaw bratřie Popelowé z Lobkowic pohnaní nálezu panskému dosti neučinili: i takto páni J[ch] M[t] wšem wuobec ráčili sú rozkázati: ktožby koliwěk panskému nálezu i úředníkuow menších dosti neučinil, tehdy úředníci Pražští mají zwésti puowoda na děddiny pohnaného wedle práwa, a ten takowý, ktožby panskému nálezu dosti neučinil, bude powinen puowodowi zase wšecky náklady a útraty nawrátiti, kteréžby na zwod naložil i na jiná práwa wedenie beze wšie odpornosti. A proto aby úředníci nadepsanú Martu zwedli hned na děddiny swrchupsaných pohnaných, a oni pohnaní budú powinni jie Martě wedle toho nálezu wšecken náklad zase nawrátiti též beze wšie odpornosti. W památných Q. 19 (=c. 1492.)

249) Nalezli wuobec za práwo: páni a wládyky na plném sněmu obecniem, kterýž byl držán w pátek o suchých dnech postních (13 března) léta božieho 1495, s powolením najjasnějšieho kniežete a pána, pana Wladislawa z božie milosti Uherského a Českého krále etc. na tom sú zuostati ráčili: aby již po dnešní den wšichni wkladowé we dsky zemské, buď w wětšie neb menšie, w trhowé neb zápisné, w puohonné neb w památné, aby česky psáno bylo, a to aby wěčně tak držáno bylo a zachowáno. Než což se majestátuow nebo

247) Pro iure constitutum est: officiales minores, in quorum potestate sunt tabule regni, ut nemini transsumpta ex tabulis darent sine consensu regie maiestatis aut baronum et equestrium de pleno iudicio aut officialium tabularum regni maiorum.

248) Pro iure constitutum est: barones et equestres de pleno iudicio mandauerunt in memoriales tabulas assignari, ubi Marta de Nelzegiowicz rogauerat dominos, ut sibi prouideretur, ex quo Diepoltus, Wenceslaus et Ladislaus fratres Popellones de Lobkowicz citati nollent sentencie late satisfacere; et ideo domini taliter omnibus in communi mandauerunt, quicunque late sententie dominorum non satisfacere uellet, tunc officiales Pragenses debent actorem inducere in bona rei iuxta constitutiones. Et is, qui non satisfaceret sententie late, obligatur actori contra omnes sumptus et impensas restituere, quascunque in inductionem impendisset et in reliquam iuris executionem sine omni controuersia. Ideoque ut officiales iam dictam Martam inducerent in bona iam dictorum reorum, et hi rei tenebuntur ei Marte iuxta constitutionem omnes impensas contra restituere sine controuersia.

249) Pro iure constitutum est: barones et equestres in plena sinodo generali, que habita est die Veneris in quattuor temporibus quadragesimalibus anno domini Mccccluxxxxv cum consensu serenissimi principis et domini domini Wladislai dei gratia Vngarie et Boemie oc. regis, hoc constituerunt, ut ab isto die omnia proscripta tabularum regni, magnarum siue minorum, emptionum siue oppignorationum, citationum aut memorialium, Boemice scribantur et hoc ut in perpetuum teneatur et seruetur. Sed quod ad litteras regias et instru-

jiných listów latinských nebo německých dotýče, kteříby we dsky slowo od slowa wpisowáni měli býti, ti aby tak jakž psáni jsú, buď latině neb německy we dsky wkladeni byli. Poslowé na to byli sú ke dskám od J^ch^ M^ti^ Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwie českého, Puota z Ryzmberka a z Šwihowa, najwyšší sudí králowstwie českého z pánuow, jsúce k tomu zwláště wysláni. Stalo se w pondělí před swatú Gedrutú (16 březnа) w památných T. 15.

menta scripta uel latine uel almanice, que de uerbo ad uerbum intabulari debent, hec prout sint scripta siue latine siue almanice intabulentur. Relatores huiusce rei ad tabulas fuerunt Henricus de Noua domo, supremus camerarius regni Boemie, Puta de Ryzmberga et de Schwihow, supremus judex regni Boemie, ex baronibus, ad hoc specialiter missi.

250) Nalezli wuobec za práwo: což se rokuow oprawowánie při puohoniech dotýče, ti mají minúti; neb ktož ku při nestojí, dosti jest ztratil podlé práwa starodáwnieho. W prwních Wáclawa Hindráka B. 2 (=1497).

250) Pro iure constitutum est: quod attinet ad emendationem terminorum citationum, hec debet iam cessari; quia quicunque ad iudicium non comparuerit, satis iam amisit, contumax factus iuxta ueteres constitutiones.

251) Nalezli wuobec za práwo: na katedru aby žádný nechodil, ani se we dskách wertowal bez powolenie panów úředníkuow wětších; a ktožby kolíwěk šel, aby 10 kop grošuow panuom úředníkuom dal a w wěži tři dni aby seděl. W prwních Wáclawa Hindráka B. 2 (= 1497).

251) Pro iure constitutum est: ad cathedram ut nemo ascendat, neque se in tabulis uerset, absque consensu dominorum officialium maiorum; et quicunque ascenderit, ut talis X sexagenas grossorum dominis officialibus daret, et tribus diebus ut in turri maneret.

252) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kteří po puohonu neswědčili a swědčiti nechtěli, ti mají listem od úřadu obesláni býti aby swědčili; pakliby přes to neswědčili, muož k nim o škody hledieno býti. Než jestližeby se komu cti dotýkalo a on swědka pohnal, ten nemá o čest sauzen býti, ležby mu swědek připrawen byl; a kdyžby připrawen byl, má swědčiti, a k tomu trestán býti.

252) Pro iure constitutum est: quicunque forent ad testimonium dandum citati et illud dare recusarent, tales ab officio litteris uocentur, ut dent testimonium; si adhuc insuper nollent testificare, tunc talis ad omnia damna obligabitur. Si uero causa esset, que ad bonam famam alicuius pertineret, et is testem citaret, talis non debet in huiusmodi causa, que ad bonam famam pertinet, iudicari, nisi testis ad hoc adducatur ut testificaret, et insuper puniri etiam debet ob hoc is testis.

253) Nalezli wuobec za práwo: ktožby pohánĕl pro lidi dědičné sběhlé, a také o čeleď: jestližeby kto koho pohnal o člowěka swého dědiěného, i také o čeledína přístawnieho a slu-

253) Pro iure constitutum est: si foret citatio pro subditis hereditarijs profugis, aut etiam pro familia mercede conducta ac seruili profuga, si actor sufficienter probaret in iudicio, quod

žebného, a jestližeby puowod dostatečně prowedl před saudem, že jest člowěk jeho aneb čeledín jeho: že takowý nemá dále ku přísaze dopuštěn býti, ale má jemu pówodowi za práwo dáno býti. A tu pokutu bez odpornosti dáti má a zaplatiti we dwú neděliech otedne rozsudku pořád sběhlých. A ten každý pro takowú wěc muož pohnati ze dwaceti (sic) hřiwen bez lotu s spolupówodem; jakož o tom w památných dskách L. 9 (=1487).

homo talis fuisset subditus suus aut ex familia sua, tunc reus non debet admitti ad iuramentum, sed debet condemnari actori ad penam, quam sine controuersia dare tenetur et soluere infra duas ebdomadas continuas a lata sententia. Et quilibet citare potest in tali re pro pena X talentorum argenti sine lotone, cum coactore suo.

Nalezli wuobec za práwo: aby též pro zchowance, nájemníky a pro pankharty bylo poháněno, jako o lidi a o čeleď sběhlú.

Et itidem potest citatio fieri pro alumnis, pro conductis, pro spurijs, sicut pro subditis profugis et pro familia.

O saudu menšiem zemském.

254) Nalezli wuobec za práwo: takto mají w menšiem súdu sedati: najprwé místopurkrabie Pražský, místokomorník, místosudí, místopísař, úředník králowé, úředník podkomořieho, písař menších desk zemských. A žádný jiný nemá z súdu mluwiti, než místosudí s wolí wšech, anebo komuž on káže; a též w potaz má kázati se sstupowati.

255) Nalezli wuobec za práwo: saud menší zemský, k tomu muož pohnati z desieti hřiwen střiebra bez lotu aneb z 10 kop grošuow českých, aneb níž z dluhu z kteréžkoli wěci kto chce, kromě listownie wěci, kteréž purkrabie hradu Pražského súditi má. A k tomu puowoduow muož k sobě přijieti až do dewieti, a ten každý z 10 hřiwen střiebra bez lotu muož pohnati wedle něho. Puohonowe mají také we dwú nedělí před suchými dni poháněni býti. Puowod, i ktož podlé něho pohánie, wšickni k wyhlášení puohonuow mají puowodowé wšickni státi; a potom po wyhlášení puohonow budú moci puowodowé wšickni jednomu, dwěma anebo třem, neb kolika se jim osobám zdá, swé pře poručiti na zisk i na ztrátu.

De minori iudicio regni.

254) Pro iure constitutum est: hoc ordine in minori iudicio sedere debent: inprimis uicepurgrauius Pragensis, uicecamerarius, uiceiudex, uicenotarius, officialis regine, officialis subcamerarij, notarius tabularum minorum. Et nemo alius a iudicio loqui et interrogare partes debet, quam uiceiudex cum consensu omnium, aut cui ille commiserit; et is ad sententiam ferendam et consilium reliquos uocare debet.

255) Pro iure constitutum est: ad istud iudicium regni minorum officialium potest quis citare ob supradictam penam pro X talentorum argenti absque lotone, hoc est pro X ſſ gr. aut infra, et pro debitis ex qualicunque re, exceptis litteris obligatorijs, quas purgrauius arcis Pragensis iudicare debet. Citarique debent duas ebdomadas ante quattuor tempora, et utraque pars personaliter comparere in publicatione citationum. Deinde etiam ambo possunt sibi procuratores constituere, unum aut duos, uel etiam plures uice sua, ad lucrum et in damnum. Et iste citationes publicantur die Mercurij quattuor temporibus; et iudicant duos dies ordine, antequam inchoatur magnum iudicium, siue sit circa festum Hieronymi, siue in quattuor temporibus.

A pohnaný též bude moci sobě poručníka neb poručníky zdělati, kohož se mu zdáti bude. A ti puohonowé w středu na suché dni wyhlašují se i saudie, dwa dni před tiem, než se weliký saud saudí, buď při swatém Jeronymě, neb při suchých dnech. A puowod při tom saudu menšiem, při wložení žaloby, při stání pře když k slyšení přijde, swědkuow poháněnie neb k wedení, a wyhráli při neb práwo ustojí, k wedení práwa a k dowedení, má se přitom při wšem tak zachowati, jako při saudu zemském welikém, kdež se z summy pohánie. Jakož o tom široce při saudu zemském welikém wypsáno jest.

Et tunc actor circa tale iudicium, in querimonia deponenda, in comparendo ad diem iudicij, in citandis testibus aut producendis, et si causam suam obtinuerit et acquisierit ex iudicato uel per contumatiam rei, in iure ducendo et exequendo, debet se ita in omnibus conseruare, sicut circa iudicium maius regni, cum pro quantitate pecunie agitur, prout late circa iudicium maius commemoratum est.

256) Nalezli wuobec za práwo: týž pohnaný při wyhlášení puohonuow i při swé při, když naň zawolají, bude zachowán též jako při saudu zemském; a jestliže nestane, bude naň dáno stané práwo, a při swú ztratí. Pakliby se trefilo, žeby pówodowi puohon zdwižen byl, anebo žeby při prohrál: tehdy pohnaný ze škod útratných má též winiti a zachowán býti, jako při saudu welikém.

256) Pro iure constitutum est: itidem citatus circa publicationem, circa iudicium cause sue cum uocabitur, itidem conseruabitur sicut circa maius iudicium; et si non comparuerit, dabitur actori contra eum ius contumatie suamque causam amittet. Si autem contingeret, quod actori citatio leuaretur ut nulla, aut quod causam amitteret, tunc citato competit actio pro expensis contra actorem, sicut circa maius iudicium.

257) Nalezli wuobec za práwo: žádná kmetična, kdyžby za kterým pánem owdowěla, že se na jiné grunty nemá wdáwati bez wuole pána swého. W Wáclawowých Hindrákowých B. 3 (= 1497).

257) Pro iure constitutum est: quod nulla mulier subdita, cum sub aliquo domino ad uiduitatem deueniret, potest per matrimonium subsequens in alia bona transire sine consensu domini sui.

Puohonowé k saudu menšiemu.

258) Nalezli wuobec za práwo: ktožby čie dědiny držal, práwa k nim nemaje, a propustil z toho zbožie některé lidi z člowěčenstwie, že to propuštěnie moci nemá. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1491.

258) Pro iure constitutum est: si quis bona alicuius possideret iniuste, et ex illis bonis manumitteret aliquos subditos, quod talis manumissio uigorem habere non debet.

259) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto k komu poslal, aby mu čeledína wydal, neb člowěka a služebníka neb sirotka, jakož o tom nález obecní první

259) Pro iure constitutum est: si quis denunciaret alicui, ut illi unum ex familia sua, aut subditum suum aut seruitorem aut orphanum suum exhibe-

šíře ukazuje, a ten, k komužby posláno bylo, toho newydal, ažby jej puohon zastihl, a tepruw jej chtěl po puohonu wydati: tehdy ten, ktož jest jej pohnal, má wuoli mieti jej přijieti aneb se puohonu držeti. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1492.

260) Nalezli wuobec za práwo: ktožby na kom člowěka wysaudil, má jemu toho člowěka wydati (podlé rozsudku) s tiem statkem, s kterýmž se jest týž člowěk k němu přibral. Než což tu pod tiem pánem statku nabude, má u toho pána milosti o ten statek hleděti; a ten pán má wuoli, jej jemu propustiti neb nechati. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1492.

261) Nalezli wuobec za práwo: ktožby člowěka cizieho u wazbě držal pro nějaký zlý a nešlechetný skutek, a kdyžby pán člowěka k tomu poslal, u kohož ten sedí, aby mu jej wydal jako člowěka jeho, s tiem spuosobem, jakoby nic zlého neučinil, než jakoby jemu sběhl, chtě z pokuty ze 20 hřiwen pohnati: nemá jemu na to jeho wydati, než má se při tom zachowati člowěku jako o jiném zločinci, wedle swolenie zemského o narčení a o zločinciech. A o tom nález w bielých puohonných léta 1493.

262) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby který cizozemec komu člowěčenstwie slíbil, a potom žeby k někomu jinému ušel z země, a ten, komuž jest člowěčenstwie slíbil, žádalby na tom, aby mu jej wydal: má mu jej wydati jakoby jeho rodilý byl, a nemá sobě naň z cizie země propustnieho listu jednati, ani jej tiem listem (by pak zjednal) zastierati proti tomu, komuž jest člowěčenstwie slíbil; pakliby se w tom nezachowal, bude moci k němu

ret, prout constitutio generalis prior indicat, isque cui denunciatum est non exhiberet illum domino suo, donec citatio ob eam rem ad eum ueniret, et quod primo post citationem uellet talem exhibere, tunc actori liberum est acceptare talem, aut citationi inherere.

260) Pro iure constitutum est: si quis in aliquo ex iudicato subditum suum obtineret, debet tunc reus illum subditum actori exhibere ex iudicato illo cum bonis illis cum quibus ad eum transmigrauerat; sed quicquid bonorum sub tali domino acquisiuit, debet pro his bonis apud eundem dominum petere gratiam; et illi domino liberum est, ei dimittere talia bona, aut non tradere si uoluerit.

261) Pro iure constitutum est: si quis subditum alterius in carcere suo teneret ob scelus aliquod aut facinus, dominusque illius subditi ad eum apud quem incarceratus teneretur mitteret, ei denunciando, ut ei subditum suum exhiberet ea specie, tanquam nihil mali admisisset, sed tanquam ab eo profugeret, uolens hoc pacto pro X talentis pena citare: non debet tunc in tali casu exhiberi, sed se debet conseruare erga illum tanquam erga malefactorem iuxta constitutionem de infamatis et de malefactoribus.

262) Pro iure constitutum est: si quis homo alienigena fidelitatem promitteret alicui domino, et quod postea ad alium profugeret hic in regno, isque cui fidelitatem promisit peteret ab illo, ut eum illi exhiberet: debet tunc in tali casu exhibere tanquam illius esset subditus naturalis, neque debet contra dominum litteras manumissionis disponere, neque cum his litteris si disponeret eas talem contra dominum suum cui fidelitatem promiserat protegere; si tunc se

hlediено býti wedle zřiezenie o lidi. O tom rozsudek we lwowých léta 1497.

263) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto koho žádal, aby mu se čeledínem ujistil, a on wsadilby jej do wazby, a ten čeledín žeby jemu z wazby ušel neb wyšel bezelsti: bylliby pohnán z té pokuty, komuž jest ten wězeň ušel, nebude tau pokutau powinen. Rozsudek we lwowých léta 1496.

264) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby dwěma trh swědčil na který grunt, a ti žeby člowěka cizieho na ten grunt přijali, a chtělliby kto z toho člowěka pohnati: tehdy má obú pohnati, komuž dsky swědčie; neb poženeli jednoho, že jemu puohon zdwihnú. O tom rozsudek léta božieho 1496.

265) Nalezli wuobec za práwo: kdež stranám obojiem nálezem přisaudie něco, ježto w tom nálezu nestojí, že se jedné straně dáwá za práwo: tehdy ty strany nemají se ze škod winiti. Paklíby která strana winila, tehdy jie to obeslánie bude zdwiženo, kteréž pro ty škody udělá. Než jestližeby w nálezu stálo, že jedné straně za práwo dáwají, ta strana muož ze škody winiti. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1494.

266) Nalezli wuobec za práwo: jestliže kto požene před menšie úřad z wětšie summy než z 10 hřiwen bez puowoda, že mu ten puohon zdwižen bude. O tom rozsudek we lwowých puohonných 1498 léta.

267) Nalezli wuobec za práwo: komužbykoli která summa neb jiná wěc saudem byla přisúzena, a on by jie potom skrze přátely neb smlúwu, nečekaje roku, wzal, a práwa newedl, a potom by ze škod winiti chtěl, kteréžby pro tu při utratil: že těch škod bude odsúzen,

non ita conseruaret, potest contra talem iure agere iuxta constitutionem factam de subditis.

263) Pro iure constitutum est: si quis peteret ab aliquo, ut se cum familiari suo bene firmaret, et ille demum eundem uolens se firmare incarceraret, ac is familiaris de carcere exiret absque ulla fraude: si tunc foret ille citatus ex cuius carcere ille familiaris exiuit pro pena, eo casu non obligabitur citatus ulla pena actori.

264) Pro iure constitutum est: si duobus titulus emptionis supra aliqua bona protestaretur, et hi ambo subditum alienum in bona illa acciperent; si tunc aliquis ob illum subditum hominem citaret, quod eo casu debent ambo citari, quibus tabule protestantur; si uero nisi unum citaret, talis citatio erit nulla.

265) Pro iure constitutum est: si utri parti litigantium per sententiam iudicum aliquid adiudicabitur, et quod in illa sententia non erit positum, quod uni parti datur pro iure: tunc tales partes non debent pro expensis inuicem agere. Si tunc utra pars aliam pro expensis citaret, talis citatio erit nulla. Sed si in sententia iudicum esset, quod alteri parti datur pro iure, talis pars eo modo alteram partem aduersam potest pro expensis conuenire.

266) Pro iure constitutum est: si quis citaret aliquem ad minus iudicium regni pro certa quantitate pecunie, que centum sexagenas grossorum excederet, quod talis citatio erit nulla.

267) Pro iure constitutum est: si cui certa quantitas pecunie aut alia res per sententiam iudicum esset adiudicata, et eam postea ante terminum per amicos aut per gratuitam pactionem acciperet, et ius ob eam non duceret, et si post talem pactionem uellet contra reum

poněwadž jistinu skrze přátely wzal; jakož o tom rozsudek léta 1489 w bielých puohonných, kdež Ctibor Rohlík pohnal.

agere pro expensis, quas ob illam litem expendisset, quod eo casu non poterit agere, ex quo rem iudicatam per amicos accepit.

268) Nalezli wuobec za práwo: ktožby před kterým koliwěk saudem počal žalowati, a potom swéwolně ušel od saudu bez wědomie a wuole saudce: ten má obeslán býti od krále JM[ti], neb od pánuow a wládyk z plného saudu, a má pro tu swéwolnost tresktán býti, a dwě neděli u wěži seděti; a tu při, pro kterúž jest pohnal, má ztratiti. A též zase jestližeby pohnaný po dwojiem hojemstwí žalobu slyšel, a potom od toho bez wuole súdciem ušel, že má týž tresktán a obeslán býti, a týž swú při ztratí, jakož se nahoře píše, a má naň dáno býti stané práwo. O tom w památných L. 10 (= 1487).

268) Pro iure constitutum est: si quis coram aliquo iudicio inciperet quempiam accusare, et demum pertinaciter a iudicio sine sentencia et sine consensu iudicis abiret: talis debet a regia maiestate uocari aut a baronibus et equestribus de pleno iudicio, debetque ob hanc pertinaciam puniri ac duas ebdomadas in turri teneri, et causam suam pro qua citauerat amittere debet. Et rursus, si citatus post binas dilationes querimoniam contra se factam audiret, et ab inde sine consensu iudicis abiret, quod itidem puniri debet et uocari, causamque suam amittere debet, ut supra commemoratum est, debetque reus contumax actori declarari.

269) Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoli listem swědomie dal pod pečetmi neb pod pečetí, a ta pře žeby k saudu přišla, a ti swědkowé žeby prwé zemřeli: tehdy má to swědomie přijato býti, jakoby přísahu učinili; a o tom rozsudek léta božieho 1495, w bielých puohonných.

269) Pro iure constitutum est: quicunque litteris suis testimonium darent sub sigillo aut sub sigillis, et quod hi testes prius morerentur, quam causa illa, super quam testimonium dederunt, ueniret iudicanda: tunc tale testimonium litterarum acceptari debet, ac si iuramentum super hoc fecissent.

270) Nalezli wuobec za práwo: že swědomie listownie před saudem zemským wětším i menším i před dworským nemá přijímáno býti, jestliže jsú ti žiwi, kto je dáwají. Než městská swědomie podlé prwnieho swolenie zemského mají přijímána býti; jakož o tom rozsudek w modrých puohonných léta božieho 1452. *)

270) Pro iure constitutum est: testimonium litterarum in iudicio regni maiori et minori etiam iam acceptari debet, ciuium uero sub sigillo ciuitatis, iuxta recentem constitutionem.

271) Pro iure constitutum est: quod barones et equestres in quocunque iudicio sedent; nemo testimonium dare debet in causa illa, que causa coram illo iudicio agitur; sed cuius rei conscij essent, extra iudicium possunt testificare.

272) Nalezli wuobec za práwo: že žádný na list ani na ceduli přísahati k swědomí nemá, než přisáhna, má to, nač přisahá, ústně seznati, a písař to má zapsati, kterýž swědomie zapisuje;

272) Pro iure constitutum est: quod nemo, qui dat testimonium, debet iuramentum deponere supra cedulas aut supra litteras, sed iuramento prius facto, supra quodcunque iuramentum fa-

*) Rkpp. Raudnický a Pražský nemají také ani přídawku o swědectwích městských (270) ani čísla 271 wůbec.

a to z panského a rytieřského řádu. A kteříž z panského a rytieřského řádu přísahy mají k jakýmžkoli úřaduom, ti na ty přísahy swědčiti mají.

273) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto dal swědomie na koho, prawě naň, že jemu něco nešlechetného učinil, a on by tomu swědomí odpieral: má ten na něj to prowozowati, ktož jest naň swědomie dal, co jest nešlechetného učinil, a má k tomu od úředníkuow menších obeslán býti listem, aby k swému swědomí stál a je wedl. Pakliby po tom obeslání k swému swědomí nestál: tehdy ten, ktož jest swědomiem na cti narčen, má král JM' a saudce jej na jeho cti opatřiti, a má jemu naň zatykací list dán býti na toho, ktož jest jej nařekl a nestál. O tom rozsudek králowský H. 10.

274) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto falešné swědky wedl, a to naň uwedeno bylo aneb na ty swědky též: tehdy mají wšickni w pokutu a winu królowskú wzati býti a tresktáni, jako jiní falešníci. Jestližeby kto proti dskám wedl to swědomie, a we dskách by swědčilo 40 let, a oni by swědčili, že to pomnie od pěti a od 40 let, a též jestližeby proti listu swědkowé swědčili wýše, nežli swědčí w listu datum, toho to každé swědomie jest zřetedlně falešné. Jakož o tom rozsudek w modrých oc. léta božieho 1456.

275) Nalezli wuobec za práwo: že muž jestližeby swé ženě swědčiti chtěl, to

cit, hoc debet uerbis proprijs fateri, et scriptor, qui testimonia scribit, debet hoc testimonium proscribere; et hoc dicitur de his, qui sunt ex ordine baronum et equestrium. Et si qui sunt barones aut equestres, qui iuramenta habent ad sua officia, hi super talia iuramenta testificare possunt. (Sed iam aliter est: quia datur testimonium ab istis duobus statibus litteris sub sigillis proprijs.)

273) Pro iure constitutum est: si quis contra aliquem testimonium daret, dicendo in illum, quod ei aliquid scelerate fecisset, et quod pars aduersa huic testimonio contradiceret: debet tunc talis testis in illum producere testimonio, quidnam illi scelerate fecisset, et insuper his testis debet ab officialibus minoribus uocari litteris, ut ad testificationem suam compareret, et id quod testificatus est, contra illum, quod scelerate aliquid fecisset, produceret. Si tunc non compareret ad talem uocationem ad testificationem suam producendam: tunc qui hoc testimonio infamatus est, illius honori regia maiestas et iudices prouidere debent, debentque in illum, qui ita testificatus est et uocatus non comparuit, litteras arestationis dare.

274) Pro iure constitutum est: si quis falsum testimonium daret, et id contra eum produceretur, uel si quis falsos testes produceret: tales omnes debent ad supplicium regium et mulctam rapi et puniri sicut falsarij. Et si quis contra proscripta tabularum hos testes duceret, et si in tabulis testificaretur a xl annis, et illi testes testificarent, quod id recordarentur a quinque et xl annis, et itidem si testes testificarent contra litteras ultra quam datum litterarum protestaretur, tale testimonium manifeste falsum est.

275) Pro iure constitutum est: si uir uxori sue aut aduersus uxorem te-

swědomie nemá přijato býti. Též kteráž by koliwěk žena muži swému swědčiti chtěla, aneb proti muži swému a zase muž ženě swé aneb proti ženě swé, že swědčiti nemá. Než wdowa ta muož swědčiti jako jiný muž. A také synowé otci, byliliby nedielni otce swého, nemají swědčiti: než kdyžby dielni byli, že to budú moci učiniti. A zase otec synuom též swědčiti nemá, jestližeby jich dielem neodbyl: než kdyžby je oddělil, tehdy muož jim swědčiti; a též bratřie bratruom. Ani sestry jedny druhým swědčiti nemajie, ani proti nim, kdyžby sebe nedielné byly toliko. Též také ktožkoli s kým statek má, a jsa s ním o ten statek nedielný, nemá jemu o ten statek swědčiti; a tak wšickni, kteřížby sebe nedielni byli, toliko o statek, že sobě jedni druhým swědčiti nemají. O tom rozsudek třetí Plana G. 25 (= 1462).

stificare uellet, tale testimonium acceptari non debet. Et rursus, si uxor marito suo, aut aduersus maritum uellet testificare, itidem non debet recipi. Sed uidua testificare potest ut alius uir. Itidem filij patri suo, si emancipati non essent: sed emancipati bene possunt testificare patri suo. Similiter pater filijs etiam non potest testificare, si illos nondum emancipasset; si uero eos emanciparet, tunc potest illis testificare. Et itidem dicitur de fratribus et de sororibus, cum non fuerint partiti de bonis suis, quod unus alteri, neque unus contra alterum testificare potest. Itidem dicitur de his, qui bonis aliquibus sunt coniuncti, tunc quoad illa bona sibi inuicem testificare non possunt.

276) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto co komu prawil, a onby pohnal toho, aby mu to swědčil, co jest jemu prawil, a ten by jemu toho neswědčil a prawil, že jest jemu toho neprawil, a ten by to naň prowedl, že jest jemu to prawil: tehdy má ten za klamaře jmien býti, že jest prawil a neswědčil tak; a to jestližeby se cti dotýkalo aneb jaké hanby, aby ten daremních wěcí nerozpráwěl, a lidí wespolek newadil. O tom rozsudek králowský A. 11.

276) Pro iure constitutum est: si quis alicui aliquid diceret, et ille citaret talem ut ei testificaret id quod dixit, illeque illi hoc testificare nollet, et insuper si negaret se illa dixisse illi, et aduersa pars illum talia dixisse produceret testimonijs: tunc talis pro fallaci haberi debet, quod alia diceret, et alia testificaret. Et hoc intelligi debet, si id pertineret ad honorem alicuius uel infamiam, ut talis res inanes deinceps non loqueretur, nec homines inuicem in discordiam adduceret.

277) Nalezli wuobec za práwo: ktožby škody útratné prowodil, jestliže swědkowé swědčie, žeby jemu těmi škodami powinowat byl, a nejmenují summy čehož jsú swědomi, že ti swědkowé nemají přijati býti. O tom rozsudek w lwowých puohonných léta božieho 1499, kdež Dorota z Waltieřowa pohánie.

277) Pro iure constitutum est: cum quis damna expensarum uellet producere, et testes testificarent, quod illi reus teneretur ad expensas, neque quantitatem pecunie expense nominarent, quod tales testes recipi non debent.

278) Nalezli wuobec za práwo: ktožby pod kým měl člowěka, a práwem o něho žeby nehleděl k tomu, pod

278) Pro iure constitutum est: si quis subditum suum haberet sub alio domino morantem, et contra talem, sub

kýmž sedí, a kázalby se jemu nočně wystěhowati a wybrati, aneb jakžkoliby jej přijal na swuoj grunt: propadne pokutu, jakož swolenie nahoře psané w pokutě ukazuje. A o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1486.

279) A w témž rozsudku stojí, že žádný služebník nemuož očistníkem býti pána swého podlé práwa zemského.

280) Nalezli wuobec za práwo: že z panského aneb rytieřského řádu poboční synowé aneb dcery nemají wydáwáni býti jako jiní sirotci, ledby komu dobrowolně slíbili člowěčenstwie. O tom rozsudek léta božieho 1495 w bielých.

281) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto člowěka swého rukú dáním propustil komu, a on to dostatečně prowedl, má toho ten člowěk užiti, jakoby mu list wýhostní byl dán. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1495.

282ª) Nalezli wuobec za práwo: že Pražané a jiná města králowská, kteréž grunty mají na zemi swobodné, že z těch mají wydáwati lidi zběhlé, sirotky i čeleď, jako páni neb rytieřstwo jedni druhým wydáwají. Jakož o tom prwnie swolenie a rozsudek w bielých puohonných léta božieho 1494.

282ᵇ) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto člowěka cizieho na gruntu za sebú osazeného jměl, a ten člowěk žeby se pod swého pána dědičného wystěhowal aneb se wykradl od toho, pod kterýmž jest seděl: tehdy ten, od kohož se jest wystěhowal aneb wykradl, pošleli k jeho pánu dědičnému, aby mu ho wydal, jako člowěka, kterýž mu se pryč wystěhowal aneb wykradl, a nechtělliby ho wydati: tehdy jej muož pro to newydánie z pokuty pohnati, a na něm tu pokutu obdrží. Než když bude ten člowěk zase nawrácen, odkud se jest wystěhowal aneb wykradl: tehdy pán

quo moraretur, non procederet iuridice, sed iuberet suo subdito, ut nocturno tempore clam emigraret et se transferret, aut quacunque alia ratione ad sua bona eundem suscepisset: talis incidit in penam, prout constitutio de tali pena supra commemorat.

279) Pro iure constitutum est. nullus seruitor potest esse expiator domini sui iuxta regni constitutiones.

280) Pro iure constitutum est: quod ex baronum et equestrium statu laterales filij aut filie non debent exhiberi, sicut alij orphani exhibentur, nisi quis sua sponte alicui subiectionem promitteret.

281) Pro iure constitutum est: si quis subditum suum per manus suas manumitteret alicui, isque sufficienter probaret id: tunc is subditus debet frui hac manumissione non secus, ac si litteras manumissionis haberet ab eo.

282ª) Pro iure constitutum est: Pragenses et ciuitates alie regie, que fundos habent liberos et hereditarios, quod ex his subditos profugos, orphanos et familiam exhibere debent, prout barones et equestres exhibere solent iuxta constitutiones.

282ᵇ) Pro iure constitutum est: si quis subditum alienum in bonis suis commorantem haberet, isque ad dominum suum hereditarium furtim emigraret: tunc is, a quo furtim emigrauerat aut abijt, si mittet aliquem ad dominum suum hereditarium, ut talem ei exhiberet tanquam subditum hominem, qui ab eo abijt et furtim emigrauit: si tunc non exhibuerit eum dominus hereditarius, habebit actionem contra eum de non exhibendo, et ad penam, quam etiam obtinebit. Sed si talis restitueretur, unde emigrauerat clam et furtim abijt, demum dominus ille heredi-

jeho dědičný bude moci zase wedle práwa jako k člowěku dědičnému hleděti podlé swolenie prwnieho o pokutách, což se lidí dotýče. O tom rozsudek léta 1491.

283) Nalezli wuobec za práwo: jestliže kto při wyhrá, nemá z žádných jiných škod pro tu při winiti, než toliko což pro tu při naloží a utratí; pakliby z čeho jiného winiti chtěl, nemají jemu toho přisuzowati, ani za to dáti přísahati. O tom rozsudek léta božieho 1486.

284) Nalezli wuobec za práwo: ktožby cizieho čeledína neb služebníka na rukojmiech měl, a ten čiež jest, žádalby toho aby mu jej wydal, a on by prawil, když mu jej postawie, že jej chce rád wydati, a ten nečekaje toho, aneb žeby toho od něho přijieti nechtěl, ažby ten rok k stawení přišel toho člowěka, a přes to by z pokuty pohnal: že té pokuty neobdrží. Než ten pro to pohnaný, když ten člowěk jemu postawen bude, má jej jemu, ktož jest oň k němu poslal, wydati. Pakliby se ten člowěk nestawěl, tehdy on wyupomínaje ten základ, má jej tomu dáti, čiež jest toho člowěka čeledín neb služebník. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1493.

285) Nalezli wuobec za práwo: ktožby maje rukojmě za čeledína přístawného do jeho dobytie, a ten čeledín přístawný ušelby, a on žeby slal k někomu pro toho čeledína, aby mu jej wydal, a pro newydánie potom toho pohnal, nedrže se rukojmí: že jemu ten puohon zdwižen bude, a pokutú ten jemu nebude powinen, poněwadž tomu čele-

tarius poterit agere rursus iuxta constitutionem pro homine suo hereditario contra illum, qui suum subditum hereditarium in bonis suis commorantem habuit, de exhibendo, et ad penam, iuxta constitutionem de subditis.

283) Pro iure constitutum est: si quis in causa sua uictor euaserit, non potest pro alijs expensis agere contra partem aduersam, quam pro illis, quas pro eadem causa impendit, quam uicit. Sin uero pro alijs expensis agere uoluerit, non debent eas illi adiudicare, neque permittere, ut pro illis deberet iurare.

284) Pro iure constitutum est: si quis familiarem aut seruitorem alienum uadatum haberet, et is cuius esset aut familiaris aut seruitor peteret, ut eum illi exhiberet, ille autem diceret, quod cum uades ei illum statuent, eum se exhibiturum, isque id nollet expectare, aut quod non esset contentus de illa exhibitione, quamdiu terminus ad statuendum eum non ueniret, et pro pena de non exhibendo citaret: quod eo casu talem penam non obtinebit. Attamen ille qui citatus est, cum is homo, qui uadatus est, per uades statuetur, debet deinde eum restituere illi, qui pro eo misit ad exhibendum. Si autem uadatus in termino illo per uades non statueretur: tunc ille, cum a uadibus pignus illud sub quo sit uadatus acceperit, illud dare debet illi, cuius ille fuit aut familiaris aut seruitor.

285) Pro iure constitutum est: si quis haberet fideiussores pro aliquo seruo conducticio ad certum tempus seruiendi et quod interim is seruus abiret ab illo domino, et dominus proinde pro eo ad illum apud quem esset ille mitteret aliquem, ut ei illum exhiberet, ac demum ob talem non exhibitionem hic illum citaret, non agendo contra fide-

dínu bez rukojmí wěřiti jest nechtěl. Rozsudek o tom léta 1498. *)

iussores serui istius: tunc talis citatio erit nulla, neque ille, qui non exhibuit illum seruum, obligabitur ad penam de non exhibendo, ex quo illi seruo sine fideiussoribus credere nolebat.

O puohony staré.

286) Nalezli wuobec za práwo: že ti páni z panského stawu, kteří sedají w saudu zemském, nemají poháněni býti před menšie úředníky; než toliko z lidí newydánie, neb o čeledína, podlé swolenie obecnieho o to poháněni býti mohú. Jakož o tom nález primo Procopi S. 19 (= 1383). **)

286) Pro iure constitutum est: quod hi barones, qui assident in iudicio regni, non debent ad minores officiales citari, nisi pro non exhibendis subditis aut familiaribus, iuxta constitutiones pro illis bene possunt citari.

287) Nalezli wuobec za práwo: že spolek nemuož býti jinde, než před panem králem s jeho powolením, anebo před pány na plném saudu, ale žádným trhem nemuož býti žádný; a ty nálezy kázali páni wę dsky zemské wložiti zwláště panu Janowi z Dražic, najwyššiemu písaři, primo Procopi S. 19 (= 1383).

287) Pro iure constitutum est: quod unio bonorum non potest fieri alibi, nisi ante regiam maiestatem cum consensu regio, aut ante dominos in pleno iudicio; sed per nullam contractum emptionis potest fieri inter aliquos unio bonorum.

288) Nalezli wuobec za práwo mezi Jaroslawem z Heřmanowa městce a Janem Michalcem o kmetstwí: páni slyšewše Jana Michalce, kterýžto byl od Jaroslawa pohnán, a prawil se býti kmetem, a žeby neřádně byl pohnán: w této při i w jiných wšelijakých přech, kterýžto praví se a dowozuje se býti kmetem, nalezli za práwo, a Woldřich ze Hradce panský potaz wynesl: že páni kmetowé učinění mají poháněni býti komorníky, kromě těchto kmetów, totižto purkrabí Pražského, komorníka najwyššieho, sudieho najwyššieho; a ty ktož chce pohoniti, aby je pohonil w lawiciech pánem přísežným; a písaře zemského najwyššieho má pohnati jedniem kmetem z lawic z wládyk, a

288) Pro iure constitutum est: Vlricus de Noua domo decretum dominorum exposuit: ut scabini citari debeant per camerarios, exceptis istis, purgrauio Pragensi, supremo camerario, supremo judice, supremo notario; et istos qui uoluerit citare, ut per aliquem dominum ex subselijs iuratum citaret. Et notarius supremus citari debet per unum scabinum de subselijs de equestri ordine, et si citationem acceptare nollet, debet tunc citari per camerarium peremptorie iuxta constitutiones.

*) W originálu r. 1500 i w rkp. Raudnickém na tomto místě opakuje se článek nahoře pod číslem 282-b) postawený.
**) O důležitém článku tomto srownati sluší nález ten půwodní od 13 máje 1383, kterýž podán jest w Archivu českém, II. str. 343—344.

kdyžby puohonu přijieti nechtěli, aby byli dohnáni komorníkem wedle práwa. Secundo Mauricii O. 11 (= c. 1407).

289) Nalezli wuobec za práwo: aby žádný k swědomí swědkuow nepoháněl prwé, než k té při požene jistce; pakli kto požene prwé k swědomí, než k té při, aby puowod ten pohnanému dal 10 kop grošow českých, a těch 10 kop grošuow českých daj pohnanému we dwú neděliech od wyswědčenie puohonu, a k tomu i škody, cožby jich prowedl před úředníky menšími podlé swolenie o škodách. W prwních Wáclawa Hindráka B. 3 (1497).

289) Pro iure constitutum est: quod nullus actor debet testes citare, quam pro causa sua prius citauerit reum; si autem prius testes citaret quam reum, tunc talis actor tenetur dare reo pro pena X sexagenas grossorum infra duas ebdomadas a tempore siue die publicationis citationum; insuper et ad expensas condemnari debet iuxta cognitionem officialium minorum, iuxta constitutiones.

290) Nalezli wuobec za práwo: chtělliby kto k swědomí chudých sedlákuow lidí poháněti, ten jim má každému od míle dwa groše česká dáti. W prwních Wáclawa Hindráka B. 4 (1497). *)

290) Pro iure constitutum est: si quis citaret testes ex uillis aut oppidis pauperes, tunc ille, qui citat, cuilibet debet dare ab uno milliari duos grossos.

291) Nalezli wuobec za práwo: páni a wládyky na plném saudu, s powolením a wolí wšech pánuow a wládyk i wšie obce na sněmu obecniem, kázali tento artikul we dsky památné wložiti: což se čeledi dotýče, neb lidí zběhlých z dědin, ktožby koliwěk přechowáwal a mocí je u sebe držal, gleitem je zastieraje, že mu gleit dal ten jistý číž jest čeledín byl, má bez omluwy wšeliké jemu jej wydati, jeho nikam newystieraje; pakliby ho newydal, neb jej pryč wyslal, tehdy aby jej mohl pohnati od 10 až do 20 hřiwen střiebra, buďto z pánuow, z rytieřstwa, nebolito z měšťan. Na to poslowé byli sú ke dskám Puota z Ryzmberka a z Šwihowa najwyšší sudí z pánuow, a Jan z Raupowa najwyšší písař z wládyk, nadepsané wěci wypra-

291) Pro iure constitutum est: barones et equestres in pleno iudicio, cum consensu et uoluntate omnium baronum et equestrium totiusque communitatis in generali sinodo mandauerunt istum articulum ad tabulas memoriales proscribi: quod pertinet ad familiam aut subditos profugos, quicunque tales adseruaret et ui apud se detineret, sub specie salui conductus, dicendo quod ei saluum conductum dedisset, talis profugus familiaris aut subditus sine omni excusatione domino suo exhiberi debet. Si uero is illum profugum exhibere denique recusaret, aut eum aliquo modo ablegaret, tunc domino datur actio contra talem de non exhibendo seruo aut subdito ad penam X talentorum, et ab his usque ad XX talenta argenti, siue sit ex baronibus,

*) Rkp. Pražský klade článek celý takto: Což se pak lidí obecniech z městeček a ze wsí dotýče, ktožby jejich swědomie potřebowal, má najprwé každému od míle dwa groše česká dáti, a ty peníze poslati pánu toho člowěka, nebo jeho úředníku nad těmi lidmi anebo těch lidí do domu jeho, aby těm lidem dáno bylo; a dokudžby takowých peněz těm swědkuom neposlal nebo nepoložil, tehdy ti lidé nejsú powinni jíti swědčiti; a také jestližeby zúplna od každé míle po dwú grošich českých každému swědku neposlal, má jemu ten pán nebo úředník po tom jeho poslu oznámiti, dokudž zúplna nepošle, že oni nepuojdú swědčiti. A kdyžby se již swědkowé při úřadě na hradě Pražském postawili: powinni budú hned swědčiti, lečby jim nebylo oznámeno, co swědčiti mají. Ale proto ty peníze od míle sobě schowati mají.

wujíce, jsúce k tomu zwláště wysláni. W památných K. 17 (= 1487).

292) Nalezli wuobec za práwo: král JM' toto jest ráčil wypowědieti mezi pány a rytieřstwem, Pražany i jinými městy koruny české: což se lidí zběhlých a sirotkuow dotýče před wálkú, ti mají na swých miestech zuostati. Než kteříž sú rok před wálkú a w wálku zběhli neb potom, ty mají jedni druhým wydáwati, jestližeby kto na kom toho žádal, skrze dwa zachowalá člowěky, aneb listem pod pečetí, z kteréhožkoli stawu. A ktožby newydal, ten bude moci ze 20 hřiwen pohnán býti, wedle swolenie prwé zapsaného; kromě těch lidí, kteřížby pro wieru byli wyhnáni, těch nemá wydáwáno býti. W prwních Wáclawa Hyndráka B. 5 (= 1497).

293) My Wladislaw z božie milosti uherský, český, dalmatský, charwatský ꝛc. král, markrabě morawský, lucemburské a slezské knieže, a lužický markrabě ꝛc. oznamujem tiemto listem wšem: že ačkoliwěk na sněmu obecniem, kterýž o suchých dnech letničních držán byl při nás na hradě Pražském, mezi jinými potřebami zemskými ten jeden kus zawřien jest: což se lidí zběhlých z gruntuow dotýče, aby takowí wydáwáni byli, kteřížby zběhli rok před túto wálkú, kteráž jest byla za krále Jiřieho předka našeho, a potom od toho času až do dnešnieho dne ktoby takowých wydati nechtěl, kterak o tom má pohněno býti, to jest dskami utwrzeno, a to tak zuostawujem a při tom spuosobu necháwáme. Což se pak dotýče lidí ně-

siue ex equestribus, siue ex ciuibus. Relatores ad hoc fuerunt ad tabulas Puta de Ryzmberga et de Schwihaw supremus iudex regni Boemie ex baronibus, et Johannes de Raupow supremus notarius ex equestribus, supradicta exponentes, ad hoc specialiter missi.

292) Pro iure constitutum est: sua regia maiestas tale edictum inter barones et equestres, ac Prágenses et reliquas ciuitates regni Boemie, dignata est facere: quod attinet ad subditos homines profugos et orphanos ante belli proximi tempora, quod hi debent in locis manere suis. Sed hi, qui annum unum ante bella proxima et tempore bellorum aut postea profugerunt, tales debent inuicem exhiberi, cum id alter ab altero postularet per uiros duos bone fidei, aut per litteras sub suo sigillo, sit ille ex quocunque statu. Et qui non exhibuerit, datur contra talem actio de non exhibendo ad penam XX talentorum argenti iuxta priorem constitutionem; exceptis his, qui forent propter fidem eiecti, quia hi exhiberi non debent.

293) Nos Wladislaus dei gratia Vngarie, Boemie, Dalmatie, Charuatie etc. rex, marchio Morauie, Lucenburgensis ac Slesie dux, et marchio Lusacie ꝛc. notum facimus uniuersis: quamuis in synodo generali, que in quattuor temporibus pentecostes habita est nobis presentibus in arce Pragensi, inter alia necessaria regni huius hoc unum determinatum est: quod ad subditos profugos ex fundis suis attinet, ut hi exhibeantur dominis suis, qui profugerunt ad unum annum ante bellum istud, quod erat tempore regis Georgij predecessoris nostri, ac deinceps ab illo tempore usque ad hunc diem, quicunque tales exhibere nollet, quomodo is ob hoc citari debeat, id iam tabulis confirmatum est, idque ita manere uolumus, et circa ta-

kterých, kteříž majíce otce neboli bratřie, a někteří z nich do měst jsú se obrátili a tam již žiwnost swú wedú, a tu sú se osadili, a gruntowé jich, z kterýchž sú pošli, osaženi jsú: prohlédajíce k tomu, kdyby takowí wšickni z měst wydáwáni býti měli, žeby na mnohé weliké obtieženie přišlo; i chtějíce pro obecnie dobré a pro upokojenie wšech stawuow w tomto králowstwí nynějšie i budúcie ruoznice zastawiti, a swornost a jednota aby zachowána byla, takový prostředek sme nalezli s dobrowolným powolením pánuow a rytieřstwa s jedné, a poctiwých Pražan a Horníkuow a opatrných posluow z měst našeho králowstwie českého wolí, s strany druhé, takto sme o to srownali, a tiemto listem wypowiedáme: aby na ty saháno nebylo, kteříž w městech na gruntiech osazeni jsú, ježto sú wyšli wýše nad 18 let od datum listu tohoto, ježtoby to slušně prowesti mohli; než kteřížby od 18 let tak wyšli byli, na ty každý podlé práwa sáhnúti muože, ktož k nim sprawedlnost měl, jakožto na lidi swé. Chtějíce pak aby mezi poddanými našimi nynie i budúcně o takowé wěci wšecky ruoznice přestaly, takto o tom wypowiedáme: aby po dnešní den, ktožbykoli z gruntuow panských nebo zemanských utekl anebo přišel, nemaje listu wayhostnieho, buď do měst našich, neb do městeček a do wsí jim přislušejících; anebo také který sedlák, buď z panských nebo z wládyckých gruntów, totiž syna nebo bratra do měst, anebo žeby sám od sebe přiběhna tu mezi nimi w městech anebo pod jich panowáním býti chtěl; a též také jich dcery a sestry; kterýžby koliwěk člowěk buď mužského neb ženského pohlawie přišel, nemaje listu wýhostnieho od pána swého, buď mladý, nebo starý, do měst, anebo tu, kdež oni panowánie mají, že

lem formam id relinquimus. Quod autem pertinet ad illos, qui habent parentes aut fratres, et ex his aliqui quod migrarunt in ciuitates et ibi uitam agunt et commorantur, et fundi eorum, a quibus exiuerunt, sunt ab alijs occupati: considerantes, quod si tales omnes ex ciuitatibus exhiberi deberent, quod in multos magna onera et grauamina deuenirent; uolentes pro communi bono et pro pace omnium statuum in isto regno presentes et futuras dissensiones cohibere, et concordiam et unitatem conseruari; tale remedium constituimus cum libero consensu baronum et equestrium ex parte una et honorabilium Pragensium et Montium Cuthnarum et circumspectorum nunciorum nostrarum ciuitatum regni Boemie ex parte altera, ita de hoc ordinauimus, ac cum istis presentibus litteris edicimus: ut in illos non ageretur, qui iam in ciuitatibus in fundis suis sedent, qui ultraquam a xviij annis a dato istarum litterarum exiuerant, quod quidem rite posset probari; qui autem a xviij annis infra exiuerunt, contra hos quisque agere potest, qui ius aliquod contra illos tanquam in subditos suos habet. Volentes etiam insuper, ut inter hos subditos nostros nunc et in posterum huiusmodi dissensiones cessarent, in hunc modum edicimus, ut a die isto deinceps, quicunque ex fundis baronum aut equestrium aufugerit, uel ad quempiam aduenerit, non habens litteras manumissionis, siue ad ciuitates nostras uel oppida, aut ad uillas ad eas ciuitales pertinentes, aut etiam si quis rusticus ex fundis baronum aut equestrium filium aut fratrem in ciuitatem aliquam migrare dimitteret, aut quod sponte eundo ibi inter ciues in ciuitate aut sub eorum ditione morari uellet, et itidem eorum filie aut sorores, si quiscunque mas uel femina, si quis ueniret et non

takowí od nich nemají přijati býti, než mají pánóm jejich beze wšeho zmatku wydáwáni býti, ktožby toho na purkmistru požádali. Pakliby kto z měst nechtěl wydati, tehdy úředníci toho města i wšecka obec muož pohnána býti podlé práwa králowstwie tohoto. Pakliby také kteří z gruntów lidé poddaných našich měštan (kteříž na zemi mají) utekli w grunty panské nebo wládycké, tehdy také mají jim tiem wším spuosobem wydáni býti, jako se swrchu píše; pakliby jim wydati nechtěli, též také budú moci pohnati podlé práwa a obyčeje králowstwie tohoto. A což se dotýče kmetičen zběhlých aneb těch, kteréžby se na jiné grunty wdaly, to také při tom zuostawujem, jakož jest na nynějšiem sněmu o tom zawřieno. Tomu na swědomie pečet naši králowskú k listu tomuto přiwěsiti sme kázali. Dán na horách Kutnách, we čtwrtek před swatú Máří Magdalenú (20 července) léta božieho 1497, a králowstwí našich uherského 7, a českého 26. W prwních Wáclawa Hindráka, T. 17.

haberet litteras manumissionis a domino suo, senex aut iuuenis, ad ciuitates aut ad eorum dominia: quod tales ab his recipi non debent, sed suis dominis debent sine omni interpellatione exhiberi, quando id a magistro ciuium peteretur. Sin autem aliqua ciuitas hos exhibere nollet, tunc officiales illius ciuitatis totaque communitas citari potest iuxta constitutiones regni istius. Si uero aliqui ex fundis ciuitatum nobis subditarum, siue ciuium qui in regno bona sua habent, auffugerent in fundos baronum aut equestrium, tunc itidem his debent cum omni tali forma illi exhiberi, ut supra commemoratum est; si autem non exhiberentur, tunc etiam illi possunt iuxta constitutiones et consuetudines regni istius contra tales de non exhibendo agere. Et quod pertinet ad feminas subditas profugas, uel illas, que alicui in alienis bonis commorantibus nubunt, hoc ita relinquimus, prout in presenti sinodo de hac re determinatum est. In quorum omnium fidem sigillum nostrum regium presentibus appendi iussimus. Datum in Montibus Cuthnis, die Iouis ante festum Marie Magdalene, anno domini MccccLxxxxvij, regnorum nostrorum Vngarie vij et Boemie xxvj.

294) Wladislaw z božie milosti český král ꝛc. po Janowi z Raupowa, najwyššiem písaři desk zemských a hofmistru dworu králowského, po poslu swém ráčil rozkázati we dsky památné zapsati: což se dotýče měnénie zlatého uherského, totižto kterého léta zlatí měněni byli po koliko grošiech, a to podlé rejistr kupeckých jest počítáno tak, totižto:

Léta 1460 uherský zlatý platil po 42 grošiech.

Léta 1459 měněn byl zlatý uherský po 42 grošiech.

294) Wladislaus dei gratia Boemie rex ꝛc. Johanne de Raupow supremo notario tabularum et magistro curie regie maiestatis referente mandauit in tabulas memoriales proscribi, quod pertinet ad permutationem floreni Vngaricalis, hoc est, quo anno quot grossis floreni permutabantur, et hoc secundum registra mercatorum est computatum ad hunc modum:

Anno Miiij^{c}lviiij permutabatur florenus Vngaricalis xlij grossos.

Anno Miiij^{c}lx florenus Vngaricalis ualebat xlij grossos.

Léta 1462 platil zlatý uherský po 42 grošiech.

Léta 1463 platil zlatý uherský po 48 grošiech.

Léta 1464 platil zlatý uherský po 48 grošiech.

Léta 1461 platil zlatý uherský po 34 grošiech, jakož we dskách zemských nalezeno jest w třetích knihách Janowých Planowých B. 22, kdež Jindřich z Stráže prodal.

Item, léta 1460 zlatý uherský měněn jest po 40 grošiech, jakož nalezeno jest we dskách zemských, w druhých knihách Janowých Planowých G. 29, kdež Jan z Rozmberka prodal Matějowi řečenému Dubec.

Item léta 1465 zlatý uherský měněn byl po puol 47 grošiech, jakož we dskách nalezeno jest w bielých wětších zápisných G. 4, kdež list smluwní wložen jest mezi Janem z Rozmberka a Janem Popelem, ale datum listu 1464. Stalo se léta 1489, w památných N. 16, w úterý před přenešením swatého Wáclawa (3 března).

295) Nalezli wuobec za práwo: že puohonowé ze škod útratních nemají se před saud zemský ani před úředníky menšie po rozsudku panském anebo po staném práwu poháněti. Než ten, ktožby při wyhrál, má to hned úředníkuom menším jmenowati, z jaké chce summy ze škod winiti; a oni úředníci mají takowú summu w registra zapsati, a toho, na komž jest pře wyhrána, anebo práwo ustalé, mají ho listem obeslati po komorníku, a tu summu jemu w listu oznámiti, (aby stál před nimi o suchých dnech najprw příštích, když menší úředníci saudie) (Rkp. Pr. . . . aby stál před nimi na ty určité dni, kteréž od starodáwna jsú k pruowoduom škod pokládáni, a to tito: po suchých dnech postních středa po prowodnie neděli; po suchých dnech letničních

Anno ꝛc. lxij ualebat florenus Vngaricalis xlij grossos.

Anno ꝛc. lxiij ualebat florenus Vngaricalis xlviij grossos.

Anno ꝛc. lxiiij ualebat florenus Vngaricalis xlviij grossos.

Anno ꝛc. lxi ualebat florenus Vngaricalis xxxiiij grossos, iuxta tabulas regni in tercio Joannis de Plana, K. xxij.

Anno ꝛc. lx florenus Vngaricalis permutatus est xl gr. iuxta tabulas in secundo Johannis de Plana B. xxix.

Anno domini ꝛc. lxv florenus Vngaricalis permutatus est xlvi $^1/_2$ grossis iuxta tabulas alborum maiorum obligationum.

295) Pro iure constitutum est: pro expensis non debent ad iudicium regni citari, neque ad officiales minores post sentenciam dominorum aut post contumaciam citati: sed is, qui uincet, debet mox notificare officialibus minoribus, pro qua quantitate pecunie et expensarum uult accusare, et officiales hanc quantitatem debent in registra proscribere, et illum qui citatus est, aut contumax factus, per camerarium uocare et in litteris suis illi significare, ut coram illis compareat in illis terminis, (qui ab antiquo ad producendas expensas determinati sunt, et sunt isti termini: post quattuor tempora quadragesimalia dies mercurij post dominicam conductus; post quattuor tempora penthecostes dies crastinus post Margarethe; post festum Hieronimi *) dies sancti Fabiani. Et ut ab

*) Zde wypadla zmínka o suchých dnech adventních.

ten den po S. Marketě; po nazajtří S. Jeronyma ten den po S. Linhartu; po nazajtří sw. panny Barbory, (ten den) po S. Fabianu. A již po tento čas aby se tak zachowali, a k těm časuom aby ze škod útratních obsílali listy; a též listy aby bral každý o ty škody, nedada suchým dnuom projíti najprwnějším. Pakliby listu z těch swrchupsaných škod newzal kto do swrchupsaného času, tehdy z nich wiece nebude moci přes tento čas obsílati. A úředníci) a oni tu mají hned o škody útratnie a o náklady, kteréž pro tu při wzal, wedle pruowodu konec učiniti. A cožby neprowedl podlé práwa, při přísaze má se zachowati. Pakliby ten, jsa obeslán a nestál, mají naň práwo stálé pro tu summu dáti, a po staném práwu práwo pustiti. A též ktožby w komoře při wyhrál, nebo práwo ustál, anebo u menšieho úřadu i také u dworského, mají týmž spuosobem hleděti o škody útratnie, tak jakož se nahoře píše. A jestližeby pak puowod k těm škodám před úředníky nestál, tehdy má ty škody ztratiti. Než bylliby nemocen, buď puowod neb obeslaný, mají nemoc zprawiti podlé práwa. W quaternu trhowém léta 1499 o suchých dnech adwentních.

isto tempore se iam ita omnes conseruent, et in istis terminis pro expensis uocentur; et huiusmodi litteras quiuis capiat ob has expensas, non permittendo proxima quattuor tempora preterire. Si tunc aliquis tales litteras pro expensis ad tempora iam dicta non capiet, tunc iam amplius ultra illa tempora pro expensis agere non poterit) et officiales tabularum debent mox etiam his partibus finem facere, et si quas expensas actor producere non posset, debet pro his iuramentum deponere. Si autem is, qui uocatus sit, non comparuerit, debent illum contumacem pronunciare et in eum iuris executionem concedere. Et similiter si quis in iudicio camere causam uinceret aut ius contumacie haberet, aut coram minoribus officialibus, aut coram curie iudicio, debent in eadem forma pro expensis agere sicut ante dictum est. Si tunc actor propter illas expensas non comparuerit coram officialibus, tunc tales expensas amittere debet. Sed si foret egrotus siue actor siue reus, debent illam infirmitatem talem per iuramentum producere iuxta constitutionem.

296) Nalezli za práwo: ktožbykoli čeledínu preč kázal, že naň wiece nemá sahati, ani z něho poháněti; jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1494 k suchým dnóm letničním, kdež Jan Čéček z Pakoměřic.

296) Pro iure constitutum est: si quis licentiam abeundi suo familiari daret, quod tunc non habebit contra illum actionem, neque pro illo quis potest citare.

297) Nalezli za práwo: ktožby kázal člowěku swému prodati, a on jemu člowěkem hodným osadil, má jej propustiti a naň se wiece táhnauti nemá, ani z něho poháněti, aby jeho člowěk byl. Jakož o tom rozsudek w bielých puohonných, kdež Wáclaw z Lobkowic k suchým dnuom letničným léta 1491.

297) Pro iure constitutum est: si quis homini suo subdito mandaret, ut sua uenderet, isque hominem alium dignum illi cui uenderet statueret, eo casu tenetur eum manumittere, neque contra illum, tanquam suum, neque pro illo aliquem citare, quod suus esset subditus, potest.

298) Nalezli wuobec za práwo: ktožby útratnie škody před úředníky menšími Pražskými prowoditi měl, ten má je prowoditi dwěma nebo třemi člowěky hodnowěrnými.

298) Pro iure constitutum est: qui coram officialibus minoribus debet expensas producere, debet illas producere duobus aut tribus bone fidei hominibus.

299) Nalezli za práwo: ktožbykoli u čiehožkoli člowěka čeledína swého anebo člowěka nalezl, má žádati člowěka toho, aby se jím ujistil, a potom má pána jeho žádati, aby mu jej wydal. Jakož rozsudek léta 1488, kdež Jan z Janowic pohánie.

300) Nalezli za práwo: wšecky krčmy w koruně české, kteréžby mohly prowedeny býti od 30 let, buď wýsadami neb swědomiem, ty mají při tom zuostati. A jestližeby která kde w té wsi swedena byla od těch třicieti let, ta má na jiný purkrecht přewedena býti w té wsi. Pakliby kto chtěl*) na jednom purkrechtu přewesti, muož na jiný ji přewesti, wše w té wsi. Než jestližeby kto chtěl nesprawedliwú krčmu držeti, kterážby po 30 létech začata byla, komužby ke škodě byla, má dáti súsed jemu wěděti 4 neděle napřed, aby tu krčmu zastawil. Pakliby jie nezastawil, bude jej moci ze 20 hřiwen pohnati; a prowedeli naň, že krčma byla nesprawedliwa, 20 hřiwen daj jemu, a k tomu škody, kteréž by pro to wzal a je prowedl wedle práwa. W prwních Wáclawa Hindráka B. 4 (1497).

301) Nalezli za práwo: kteřížbykoli zápisowé a listowé byli, ježtoby tak zněli na penieze obecně berné, a datum těch listuow žeby bylo prwé, než jest groš český i peniez zaražen: jestli před zaražením groše za krále Jiřieho, kteréž jest we deskách zapsáno pamatných G. 11, a jest to zaraženie léta božieho 1469 w ponděli den swatého Bonifacia (5 Jun.), ten každý má takowý zápis zaplatiti podlé datum listu toho, a po čem ty časy zlatý šel. Než w kterém zápisu aneb w listu datum stojí po nadepsaném létě, dni a zaražení, ten každý na groš český placen býti má. Jakož

*) Rkp. Pražský: pakliby kto nechtěl . . .

299) Pro iure constitutum est: quicunque apud subditum alienum suum familiarem uel suum subditum inueniret, debet tunc ab illo petere, ut se cum suo subdito firmaret, dein dominum illius petere, ut illum illi exhiberet.

300) Pro iure constitutum est: omnes taberne in regno Boemie, que comprobari possunt a xxx annis siue priuilegijs, siue testimonijs, he debent manere. Si autem aliqua taberna seducta esset ab illis xxx annis, talis debet traduci in aliam emphiteosim illius uille. Si autem quis uelit de una in aliam emphiteosim eiusdem uille traducere, quod hoc facere potest. Sed si quis iniustam uellet tabernam tenere, que post xxx annos esset incepta, si cui damno foret, potest uicinus cui damno esset denunciare ei ante hebdomadas quattuor, ut talem tabernam prohiberet. Quod si tunc non prohiberet, poterit tunc illum citare pro xx talentis; et si produxerit, quod taberna sit iniusta, xx talenta tunc dare pars aduersa tenetur, et insuper damna, si que ob id acceperat et ea produxerit iuxta constitutionem.

301) Pro iure constitutum est: qualiacunque proscripta forent aut littere, in quibus tenor esset supra pecuniam communiter capiendam, et datum litterarum quod esset priusquam grossus et denarius Boemicalis inceptus est cudi: si sunt antequam ceptus est cudi grossus tempore Georgij regis, prout proscriptum est in tabulis memorialibus, qui cudi ceptus est anno domini Mccccclxviiij die lune in die sancti Bonifacij, tunc talia proscripta et littere solui debent iuxta datum illarum litterarum, et quanti tunc florenus ualebat. Sed in quali proscripto aut litteris datum est post

nález w památných dskách jest o tom Puotú z Ryzmberka a z Swihowa etc. w quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních.

302) Nalezli wuobec za práwo páni na plném saudu, a pan Oldřich ze Hradce panský potaz wynesl: že wýpisowé z desk bezděčně žádnému z lidí nemají wydáwáni býti; ale aby čteny byly dsky těm, ktož žádají a chtějí, tak jako kterémužkoli obywateli zemskému. To stojí tertio Wenceslai N. 15 (1410).

303) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby kto žádal krále JM[ti] neb pánuow J[ch] M[ti] a wládyk z plného saudu, aby úředník od desk zemských wyslán byl k zapisowání a přijímaní swědkuow, a když se stane powolenie buď králem JM[ti] neb pánuow J[ch] M[ti] a wládyk z plného saudu: tehdy má jeti písař menších desk zemských.

supra scriptos annos et diem cudendi grossi, tale proscriptum solui debet in grossis Boemicalibus iuxta edictum inter Putam de Ryzimberga etc

302) Pro iure constitutum est: domini in pleno iudicio (sic) et Vlricus de Noua domo dominorum sententiam exposuit, quod transumpta ex tabulis nemini ad importunitatem dari debent, sed debent legi tabule illis, qui petunt et uolunt, prout cuilibet incole huius terre facere debent.

303) Pro iure constitutum est: si quis peteret regiam maiestatem, aut barones et equestres de pleno iudicio, ut officialis a tabulis mitteretur ad proscribendos et acceptandos testes, cum ad hoc fiet consensus siue regie maiestatis, siue dominorum et equestrium de pleno iudicio, tunc ire debet notarius minorum tabularum.

Dworský saud.

304)*) Nalezli wuobec za práwo: súd dworský má zase osazen býti, tak jakž prwé býwal. (Stalo se léta 1510 na sněmu obecniem, kterýž držán jest na hradě Pražském při S. Hawle. Poslowé na to z plného sněmu byli sú.)

305)**) Nalezli wuobec za práwo o dworském saudu: ten má předse jíti, a při tom saudu má býti sudí z pánuow, a saud i práwo má zprawowati. A na tom saudu má s ním sedati prokurator králowský, a k tomu manowé králowští mají wybráni býti, aby w tom saudu sedali. A kdyžby pře znamenitějšie byla, má z saudu zemského jeden z pánuow, druhý z wládyk přidán býti do saudu dworského, aby pomohli těch pří rozsúditi; a nemohliliby weč trefiti, mají w saudu zemském naučenie wzieti. A dsky dworské mají býti při dskách

Iudicium curie.

304) Iudicium curie inceptum est haberi tempore regis Ludouici, cum se in possessionem regni huius intromisit. Et iam ab illo tempore ius quisque suum per silentium annorum amittit.

305) Pro iure constitutum est: iudicium curie debet habere suum progressum, et in illo iudicio debet esse iudex ex baronibus, et is iudicium hoc et iura debet istius curie regere et iudicare debet de bonis feudi; et ad id iudicium eligi debent vasalli regij, qui in hoc iudicio sedere debeant. Et cum causa ardua esset, debent addi ad id iudicium de iudicio regni unus ex baronibus et alter ex equestribus, ut iuuarent tales causas determinare, et si quid addubitarent, debent informationem a regni iudicio accipere. Et ta-

*) Článkowé 304 a 306 čtau se jen w rukopisech Pražském i Raudnickém, w obau sauhlasně.
**) Článek 305 chybí cele w rkp. Pražském; w Raudnickém stojí sice, ale omřežowán (cancellatus), s poznamenáním na kraji cele sauwěkým: „Tento nález na sněmu obecniem wymazán léta 1512 při S. Kateřině."

zemských, a úředník králowé a podkomořieho druhý mají ty dsky zprawowati, a sobě od nich bráti, a také je čísti a w ně psáti; komuž toho potřebie jest; to s wolí a wědomiem pana sudieho dworu krále JM^ti^ což se zapisowánie a we dsky kladenie dotýče. W quaternu trhowém, léta od narozenie božieho 1499, o suchých dnech adwentních w pátek.

bule curie debent haberi circa tabulas regni, et officialis regine et subcamerarij debent has tabulas gubernare et sibi ab his solutionem capere, et etiam legere, in his scribere, cui erit necessarium, et hoc cum scientia et consensu iudicis curie regie maiestatis, quod ad proscribendum et ad intabulandum pertinet.

306) It. Saud dworský poněwadž před se jíti má, aby najwyšší sudí dworský dsky dworské w swé moci, jakž jest od starodáwna bývalo, měl, a k tomu sobě též, jakž od starodáwna jest, aby úředníky při těch dskách měl a zřiedil. A též dsky dworské úředníci menší mají nadepsanému panu sudímu w jeho moc wydati.

306) Item ex quo iudicium curie suum progressum habere debeat, iudex curie tabulas curie in sua potestate prout ab antiquo erat, habere debet, et insuper, prout etiam ab antiquo erat, debet apud illas tabulas officiales ordinare et habere, ac tabulas curie officiales minores debent prenominato domino iudici in suam potestatem tradere.

307) Nalezli za práwo: že na dědiny manské komorníkem od úřadu zemského nemá wedeno býti, než od dworských desk úředníky. Jakož o tom nález secundo Joannis Plana G. 27 (1460).

307) Pro iure constitutum est: in agros feudi non debet ius duci per camerarios ab officio tabularum regni, sed per officiales tabularum curie.

Tento jest řád a spuosob puohonuow při úřadu desk dworských, jakož dsky dworské ukazují.

Iste est ordo et forma citationum circa officium tabularum curie, prout tabule curie indicant.

Každý puohon z dědictwie má býti truoj, a ze škod toliko jeden.

Item quelibet citatio pro hereditate trina esse debet, et pro damnis tantum modo una.

Puohon nemá delší býti šesti nedělí, a menší dwú nedělí.

Item citatio non debet longior fieri quam sex ebdomadas et breuior duabus ebdomadis.

Puohon žádnému nemá wydán býti ani útok, leč tu puowod sám osobně stane a toho žádati bude.

Item citacio nemini exhiberi debet, neque depositio citationis, nisi actor personaliter adsit et petat.

Po práwu staném, wedenie práwa nalezá se we dskách dworských tento spuosob: že jest byla dána monitio nebo úmluwa 14 dní, a to listem od úřadu skrze mana některého, a to se stalo léta božieho 1415, w pátek před swatým Hawlem (11 října).

Item post alicuius contumaciam executio iuris inuenitur apud tabulas in tali forma, quod fuit data monitio xiiij diebus litteris ab officio per uasallum aliquem. Actum est anno Mccccxv, die veneris ante festum Galli.

Item, léta 1416, w úterý den swatého Jiljí (1 září) úředník desk dworských zwedl jest puowoda na dědiny

Item anno domini etc. xvj. die martis in die Egidij, officialis tabularum curie induxit actorem in agros reorum,

pohnaných, a puowod jest uručil, že práwě wede; a ten zwod stal se jest pówodowi úředníkem desk dworských na summu ustánú ze škod a k úřadu tolikéž.

Léta téhož, w pátek po swatém Lampertu (18 září) stalo se jest panowánie prwnie s uručením na týchž dědinách. A toho jest učinil úředník relací ke dskám dworským, když se jest zase wrátil.

Léta 1417, w pátek před sw. Filipem a Jakubem (30. dubna) stalo se jest panowánie druhé s uručením a s zájmem puowodowi pro úrok swatojiřský, a k úřadu tolikéž.

Léta téhož w úterý před swatým Martinem (9 listopadu) stalo se jest panowánie třetie též s uručením, a každého panowánie učinil jest úředník relací ke dskám dworským.

Léta 1418 w sobotu po sw. Tiburcí (16 dubna) stalo se jest odhádánie úředníkem dworským na dědinách pohnaných, a odhádal jest polowici dworu poplužnieho služebného puowodowi, a k úřadu tolikéž, a to u winách a pokutách úředničích. A tu i hned jmenowaný pówod s úředníkem učinil jest panowánie čtwrté přes práwo na týchž dědinách práwem ustaných, zwedených, třikrát prwé panowaných a odhádaných plným práwem, a toho jest učinil úředník relací ke dskám dworským. Potom se nalezá, že úředníci dworští menší polowici práwa swého prodali sú puowodowi za 10 kop grošuow, a toho sú učinili wyznánie před služebníky na saudu sediecími. Duowod toho w knihách puohonných za krále Wáclawa, kdež Petr z Panošieho Újezda pohoní.

et actor satisdedit quod bene ducit, et hec inductio facta est actori per officialem tabularum curie supra summam pecunie, ob contumaciam rei, de damnis et ad officium tantidem.

Anno eodem die Veneris post sanctum Lampertum factum est dominium primum cum satisdatione in hisdem agris, et illius dominij officialis fecit relationem ad tabulas curie, cum contra reuersus est.

Anno etc. xvij die Veneris ante Philippi et Jacobi factum est dominium secundum, etiam cum satisdatione et cum abactione actori propter censum sancti Georgij, et ad officium totidem.

Anno eodem die Martis ante Martini factum est dominium tertium itidem cum satisdatione, et cuiuslibet dominij officialis fecit relationem ad tabulas.

Anno etc. xviij sabbatho post Tiburtij facta est estimatio bonorum per officialem curie in agris reorum, et estimauit medietatem curie aratorie seruilis actori, et ad officium tantidem, et hoc in culpis et penis officialium. Et ibi mox nominatus actor cum officiali fecit dominium quartum ultra ius in hisdem agris, post ius contumatie, ter inductis, prius dominatis ac estimatis pleno iure. Et de his rebus fecit relationem officialis ad tabulas curie.

Deinde inuenitur quod officiales minores curie medietatem sui iuris uendiderunt actori pro X sexagenis grossorum, et hoc recognouerunt coram seruilibus in iudicio sedentibus. Probatur hoc in libro citationum tempore regis Wenceslai, ubi Petrus de Panossio Vgezd citat.

De compulsione seruilium.

308) Nalezá se we dskách dworských při puohoniech z dědictwie pro

308) Reperitur in tabulis curie circa citationes de hereditarijs bonis pro re

20

nezpráwu i z škod, když sú roky puohonem wystáli puowodowé i s pohnanými, že sú každá strana 6 manuow skrze jednoho mana, kterémužto list od úřadu dán jest byl, obeslali, a ti se měli sjeti z práwa k roku od úředníka jmenowanému, a ti sú činili nálezy mezi stranami. A to se nalézá we dskách dworských w knihách puohonných za krále Wáclawa, kdež Matěj z Kowářowa pohoní Alžbětu; item, kdež Matěj z Malowar pohoní Jilka; kdež Protiwa a Sigmund pohánějí Jana z Wysočan; item, kdež Jan z Saběnic pohoní Jakuba z Weleně.

euicta et pro damnis, cum ad citationes et terminos earum usque ad finem actores et rei constitissent, quod tunc quelibet pars sex uasallos per unum uasallum, cui littere ab officio date sunt, uocarunt, et hi debebant conuenire una de iure ad terminum ab officialibus nominatum, qui ferebant inter partes sentencias. Et hoc reperitur in tabulis curie libro citationum tempore regis Wenceslai.

309) Také se přitom nalézá, kdyžbykoliwěk strany, to jest puowodowé s pohnanými, pohnali a přinutili služebníky práwem dworským k učinění saudu anebo nálezu, tehdy strany nemohú aniž se mají smlúwati bez wědomie úředníkuow. Pakliby se smluwili, to mají učiniti bez umenšenie práwa úředničieho, a mají oznámiti služebníkuom těm, kteříž obesláni byli k tomu aby nález činili, a to prwé nežliby z domu wyjeli, aby doma zuostali.

309) Etiam illic reperitur, quandocunque partes, hoc est actores et rei, citarent et compellerent seruiles de iure curie ad faciendum iudicium aut sententiam, tunc partes pactionem inter se non possunt facere sine sciencia officialium. Si autem pactionem aliquam inibunt, hoc facere debent sine preiudicio iuris officialium, debentque hoc notificare seruilibus his, qui uocati sunt ad hoc ut sentenciam ferrent, antequam de domo exierint, ut domi manerent.

310) Item, přitom se nalézá, kdež pohnaný učiniw smlúwu s puowodem po obeslání služebníkuow swrchu dotčených bez wědomie úředníkuow a služebníkuow, skrze téhož pohnaného obeslaných, že jest jim neoznámil smlúwy swé: i nalezeno jest, že má dáti a zaplatiti týmž služebníkuom ztrawu, každému služebníku 6 grošuow podlé řádu služebničieho, a s úředníky dworskými smluwiti se o jejich práwo. A úředníci dworští mají takowého listem obeslati, a předse pohnati, a jeho k tomu připrawiti, aby služebníkuow pohnaných odbyl u úřadu; a ten služebník, skrze něhož služebníci k osazení saudu přinuceni byli, má list k takowému poslati na jeho náklad. W kni-

310) Item dein iterum illic inuenitur, ubi reus fecit pactionem gratuitam cum actore post uocationem seruilium supradictorum, sine scitu officialium et seruilium per eundem actorem uocatorum, quod illis non notificauit pactionem suam: tunc decretum est, quod dare debet et soluere illis seruilibus expensas, cuilibet seruili sex grossos iuxta ritum seruilium, et debet cum officialibus curie amicabiliter componere pro eorum iure. Et officiales curie debent talem litteris suis uocare et ad se citare, eumque ad hoc redigere, ut seruilibus satisfaceret et officio; et is seruilis, per quem seruiles ad iudicium consedendum adacti sunt, debet litteras ad talem mittere illius impensis.

hách puohonných, kdež Matěj z Kowářowa pohoní Alžbětu wdowu z Kestřan.

311) Léta božieho 1465, w pondělí po swaté Kedrutě (18 března), páni na saudě dworském králowém, Jan /z Hazmburka a z Kosti sudí, Oldřich Medek z Waldeka, Mikuláš Berka z Dubé purkrabie kraje Hradeckého, Albrecht z Kolowrat a z Krakowce, Albrecht z Kolowrat a z Opočna, Jenec z Janovic a z Petršpurka, Jan z Ronowa, Aleš Berka z Dubé najwyšší komorník králowé J[i] M[ti], Pawel z Jenšteina a z Škály, Burian z Gutšteina, wyslyšeli jsú Čeňka z Klinštejna, prokuratora KM[ti], kterýžto od KM[ti] poslán jsa ku pánóm, žádal jest, aby to opatřeno bylo, kterak mnozí na slawné paměti králi Ladislawowi, i na JM[ti] nynějším králi Jiřiem zbožie wyprosiwše za odúmrt, od několika let toho w držení jsú, aneb wešli w drženie, a úřadem dworu králowského podlé práwa w to uwedeni nejsúce, aby toho neřádu neužili, kterýž činie proti práwu, nejsúc wděčni KM[ti] obdarowánie. Páni jsú rozkázali tuto pamět zapsati: ještě z milosti králowské, i tudiež ze swé, aby těm wšem prodlenie bylo dáno, a dáwá se až do swatého Wáclawa najprw příštieho, aby wšickni a každý, ktož jest co na KM[ti] uprosil a toho w držení jest a odporu proti tomu nemá podlé řádu a obyčeje desk dworských, to aby sobě do téhož času podlé práwa dworského opanowáním dokonali. Pákli se w tom času kto obmeškå, že pro ten neřád a newděčnost KM[t] bude to jiným wděčnějším dáwati, kteříž w tom řád zachowají. Také i ti, kteříž sú se sami smlúwali, a při odpornícieeh proti práwu králowskému toho nechali pro úplatek, aby sobě w témž času dokonáwali a zapisowali podlé řádu před úředníky desk dworských králowých; a kteříž jinak učinie, samí sebú winni budú.

311 Anno domini etc. lxv, die lune post festum sancte Gedrudis, domini in iudicio curie regie maiestatis Johannes de Hazmburga et de Kosti iudex, Vlricus Medko de Waldek, Nicolaus Berka de Duba purgrauius regionis Grecensis, Albertus de Colowrat et de Crakowecz, Albertus de Colowrat et de Opoczna, Jenecz de Janowicz et de Petrspurck, Johannes de Ronow, Aless Berka de Duba supremus camerarius reginalis maiestatis, Paulus de Gensstayn et de Skaly, Burianus de Gutensstayn, audierunt Czenkonem de Klinssteyna procuratorem reginalis maiestatis, quia a sua reginali maiestate missus ad dominos petijt, ut id prouisum foret, quoniam complures in pie memorie rege Ladislao et in presente rege Georgio sua maiestate impetrando bona ab intestato, ab aliquot annis illa possident, aut in possessionem illorum deuenerunt, et per officium curie regie iuxta ritum in ea introducti non sunt, ut illo malo ordine non fruerentur, qui faciunt contra iura, non existentes grati de donatione sue maiestatis. Domini mandarunt hanc memoriam proscribere, adhuc ex sue majestatis gratia, itidem et ex sua, ut omnibus his daretur dilatio, et datur usque ad festum sancti Wenceslai proxime uenturi, ut omnes et singuli, qui quid a sua maiestate impetrarunt et illorum possessores sunt, et contradictionem nullam habent in hoc iuxta ritum et morem tabularum curie, ut id ad tempus illud iuxta ritum curie cum dominio perficerent. Si uero quis in tempore illo negligentem se prebuerit, quod tunc propter illum malum ritum et ingratitudinem sua regia maiestas illa bona alijs magis gratis donatura est, qui in hoc ritum curie conseruabunt. Itidem et hi qui metipsi pactionem inibant cum

312) *Nález w prwních knihách Mathaei (sic) G. 15.* (=1414). Páni obecně nalezli sú, a Boček z Poděbrad a Oldřich z Hazmburka panský potaz wynesli sú: jestližeby komu král JM^t dal kterú odúmrt, že ti, kterýmž dáno bude, mají prowolati w najbližšiem městě od téhož zbožie kdež ležie, a wezma komorníka Pražského, má dáti wěděti tomu, ktož napřed řečené zbožie držie a jím wládne; a jestližeby sám doma nebyl, tehdy jeho úředníku anebo šafáři nebo čeledi jeho oznámiti to súsedóm dwěma nebo třem, že jsú takowá zbožie prowolána. aby přišel a odpieral, jestliže má kto práwo lepšie, nežli král JM^t. To se stalo před pány na plném saudu léta božieho 1414, w úterý po swatém Jeronymu (2 října).

313) *Nález panský při saudu léta 1463 we čtwrtek na den swaté Kedruty (17 března.)* Páni sediece na saudu dworském králowém, Jan z Hazmburka a z Kosti sudí, Oldřich Medek z Waldeka, Wilém mladší z Ryzmberka a z Rabie, Bohuslaw z Žeberka a z Plané, Beneš z Watmberka a z Zákupie, najwyšší šeňk králostwie Českého, Wilém z Ilburka, Mikuláš Berka z Dubé, purkrabie kraje Hradeckého, Wilém Krušina z Lichmburka a z Kumburka, Jindřich z Kolowrat a z Buštěwsi, Albrecht z Kolowrat a z Krakowce, Jenec mladší z Janowic a z Petršpurka, Zdeněk z Postupic a z Morawské Třebowé, mincmajstr hory Kutny, Aleš Berka z Dubé a z Kuřichwod, najwyšší komorník králowé české, Beneš z Kolowrat a z Libšteina, Hynek z Waldšteina a z Wranowa, toto mezi sebú wážili před se wzawše, kterak někteří dr-

contradictoribus, et circa contradictores contra regiam maiestatem hoc dimiserunt propter precium, ut sibi in tempore hoc perficerent iuxta ritum curie ante officiales curie regie maiestatis, et quicunque aliter fecerint, tunc ipsimet erunt in culpa.

312) Domini publice constituerunt et Boczek de Podiebrad et Vlricus Lepus de Hazmburga decretum dominorum exposuerunt: si cui regia maiestas daret quid intestati, quod hi, quibus dabitur, debent proclamare in proxima ciuitate illis bonis que adiacet, et accipiendo camerarium Pragensem debet denunciare illi, qui dicta bona possidet ac tenet; et si tunc metipse domi non esset, tunc suo officiali aut uillico aut familiae sue notificare id uicinis duobus aut tribus, quod illa bona sunt proclamata, ut ueniret et contradiceret, si melius ius ad illa bona habeat.

313) Decretum dominorum anno domini etc. lxiij. Sedentes in iudicio curie regio, diligenter perpendentes considerarunt, quomodo plerique possidentes agros (quorum agri proclamantur ut regij ab intestato) loquuntur, quod de proclamatione nihil sciuissent, et ita inductiones in agros suos permiserunt fieri: pro iure constituerunt, ut iam ab isto tempore, quicunque litteras proclamatorias acciperet supra aliquos agros, ut proclamarentur, et possessor illorum agrorum quod non contradiceret usque ad id tempus, quo litteras contra restitueret, debet is, qui ius regium sibi appropriare uult, accipere camerarium ab officio tabularum et mittere ad postes possessoris illorum agrorum, qui in regia maiestate promeriti sunt, denunciando ei, quod agri sui proclamantur, si ius aliquod habet, ut contradiceret ultra duas

žitelé dědin (jichž se dědiny prowoláwají za králowskú odúmrt) mluwie, že o prowolání nic newěděli, a tak zwodowé na dědiny swé dopúštějí: *) nalezli za práwo: aby již po tento čas, ktožby koliwěk list prowolací wzal na které dědiny, aby byly prowolány, a držitel těch dědin žeby odporuow nekladl do toho času, ažby list wrátil zase: má ten, ktož sobě práwo králowo chce osobiti, wzieti komorníka od práwa zemského, a poslati k weřejuom držitele těch dědin, kteréž jsú na králi wyslúženy, dáwaje jemu wěděti, že se dědiny jeho prowoláwají, má-li práwo aby odpieral, a dwú nedělí nepřečekáwaje, zwodu aby na se nedopúštěl. A komorník ten wrátě se, aby před úřadem desk dworských wyznánie swé učinil, že jest byl w tom napomenutí, i také který den. Pakliby kto maje takowé napomenutie dwě neděli propustil a neodpieral, potom již zwod má naň býti dán, a on wiece k mluwení po zwodu nemá býti dopuštěn; nebo takowý řád a spuosob od starodáwna zachowáwán jest; jakožto páni w starých nálezieoh panských nalezli sú, a takéž to zachowati chtie po dnešní den.

ebdomadas non expectando, inductionem ut non admitteret facere. Et is camerarius cum reuertetur, debet coram officio tabularum curialium recognitionem facere, quod fuisset in tali admonitione, et quo die. Si quis autem, cum haberet talem admonitionem, duas ebdomadas sineret preterire et non contradiceret, tunc demum inductio debet contra illum dari, neque debet ipse post inductionem ultra admitti ad loquendum, quoniam is ritus et forma ab antiquo obseruata est, prout domini in antiquis decretis dominorum inuenerunt, et ita usque ad hodiernum diem obseruare et tenere uolunt.

314) *Léta božieho 1461 w sobotu po swatém Bonifací (6 června) w plném saudě panském, páni znamenati rozkázali*: ktožbykoli list prowolací na kterú odúmrt wezma, newrátil jeho zase k úřadu we čtwrti létě, tehda odpierající muož vizy wložiti; a jestližeby vizy wlože, k swému práwu nestál, nemá jemu to k žádné škodě býti, leč by od úřadu zwláště byl obeslán.

314) Anno domini oc. lxi. Quicunque litteras proclamationum supra aliqua bona intestata acciperet, et non restitueret eas ad officium in quartali unius anni, tunc contradictor potest uisum deponere; et cum uisum deponet et ad ius suum non compareret, non debet id sibi fore damno, nisi specialiter foret ab officio uocatus.

315) Což se odúmrtí a wýpros králem JM[ti] daných dotýče, to oznámiti wšem wuobec: ktož koliwěk práwo králem JM[ti] dané obdrží, buď saudem, nebo

315) Quod attinet ad bona intestata et ad impetrationes per regiam maiestatem datas, hoc omnibus notum fieri debet: quicunque ius per regiam ma-

*) Rkp. Raudnický: a tak zwoduow na dědiny swé dopúštějí. Rkp. Pražský: a tak zwoduow na dědiny swé nedopúštějí.

smluwau, ten aby práwa na wrch dowedl do prwních nebo konečně do druhých suchých dní. Pakliby kto toho zanetbal, aby swé práwo ztratil, a král aby swé práwo dáti mohl, komuž ráčí na tom statku; a to s panskú raddú aby bylo i s dskami dworskými zapsáno pro budúcí pamět. Tato pamět jest we dsky wložena z rozkázanie najjasnějšieho kniežete a pána, pana Wladislawa uherského, českého krále, a pánuow i wládyk, kteříž při saudu byli: Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwie českého, z pánuow, ty wěci wyprawuje. Stalo se w sobotu před přenešením swatého Wáclawa (3 března) léta páně 1494.

iestatem datum obtinet, siue ex judicato siue per gratuitam pactionem, is ut ius ad summum usque deduceret ad proxima aut omnino ad secunda quattuor tempora. Si tunc quis in hoc foret negligens, ut suum ius hoc modo amitteret, et regia maiestas ius suum potest dare ad illa bona cuicunque uult; et hoc cum dominorum consilio ut fieret et tabulis curie proscriberetur ob futuram memoriam. Hec memoria in tabulis est deposita ex mandato serenissimi principis et domini domini Wladislai Vngarie et Boemie regis, et dominorum et equestrium, qui in iudicio aderant. Henrius de Noua Domo, supremus camerarius regni Boemie, ex baronibus, has res exposuit.

316) *Léta božieho 1488 w pátek den swatého Tomáše Akwinského (7 března)*: páni s wládyky na saudě sediece, totižto Jaroslaw Berka z Dubé a z Lipého, sudí dworu králowského po Čechách najwyšší, Jan z Walšteina, Fridrich z Šumburka, Bořiwoj z Donína, Jan z Lobkowic a z Hasišteina, Čeněk Berka z Dubé a na Drahobuzi, Jan z Košmberka, Beneš z Waitmile, purkrabie na Karlšteině a mincmajstr na horách Kutnách, Mareš z Švamberka; z wládyk Bohuslaw z Swinař a z Litowic, prokurator nápaduow králowských, Zdeněk z Kopidlna, Sigmund z Šárowa, Čeněk z Barchowa a z Dašic, Jan z Klenowého, znamenati rozkázali:

Jestližeby kto od koho odpor učinil, a ten anebo ta, od kohož se odpor činí, k swému se odporu nesezná do prwních nebo konečně do druhých suchých dní: ten odpor nemá KM[ti] práwu škoditi. Ale proto ten, ktož odpor učiní od koho, aby prowedl, že s wolí toho odpor učinil; pakliby toho neprowedl, aby byl tresktáu podlé práwa.

316) Anno domini etc. lxxxviij domini et equestres in iudicio sedentes mandauerunt proscribere: si quis nomine alterius contradictionem faceret, et is uel illi nomine cuius aut quorum contradictio facta sit, non recognoscerent se ad hanc contradictionem usque ad proxima quattuor tempora, aut omnino ad secunda: talis contradictio non debet iuri regie maiestatis nocere. Attamen ille, qui contradictionem faciet uice alicuius, ut protestaretur, quod uoluntate illius contradictionem fecit; si tunc id non protestaretur, ut puniretur iuxta constitutiones.

Item, kteréž odúmrti jsú, ježtoby

Item si que intestata sunt, et quod

odporníci zemřeli, a jich dědicowé nebo poručníci žeby na miestě jich neodpierali, má se dáti wěděti k weřejiem držiteluom těch dědin, kdež sobě práwo králowo osobuje.

Item, odporníku má dáno býti hojemstwie až do druhého roku; ale ktož práwo králowo má, ten má býti hotow s potřebami swými, a nemá jemu hojemstwie dáno býti. Actum ut supra.

317) Najjasnějšie kniéže a pán, pan Wladislaw, český král, markrabě morawský etc. porozuměw JM[t] tomu, že skrze odúmrti staré zmatečně wyprošowané mnozíby přišli k welikým zmatkuom a nákladuom: i lítost nad nimi maje JK[t]M[t] jakožto nad swými wěrnými poddanými, z dobroty swé králowské ráčil jest tuto milost učiniti: že ačkoliw JM[t] takowé odúmrti byl jest ráčil dáti některým osobám listem swým, kterýžto jest zapsán dskami dworskými, ale proto JMK[t] dosáhl powolenie zase od týchž osob, ráčil tuto milost učiniti a dskami dworu swého králowského kázal zapsati: že wšecky ty odúmrti staré, kteréž sú koli zmatečně wyprošené, anebo ježto dawše je sobě we dsky dworské zapsati i newedli práwa předse až do siež chwíle, takowé wšecky ty nápady a odúmrti kterýmkoli osobám dané JMK[t] zdwihá, propúštie, ruší, kazí a odwoláwá, aby žádné moci neměli, ale každý těch zboží aby při swém držení zachowán byl. Než co se dotýče těch nápaduow a odúmrtí, ktož sú sobě roky oprawowali a ku práwu a rozsuzowání žádali se postawiti, takowí aby rozsuzowáni byli wedle řádu a práwa při saudu dworu našeho králowského. A kteříž pak překážek a odporuow nemají, nebo žeby se s swými odporníky smluwili, ti aby sobě práwa dowedli pod ztracením téhož práwa swého, a to konečně do suchých dní postních najprw příštích. Též také odúmrti nowé

contradictores decederent, ac eorum heredes uel tutores, qui eorum uice non contradicerent, debet notificari ad postes possessorum illorum agrorum, ubi sibi ius regium appropriat.

Item contradictori debet dari dilatio usque ad alterum terminum. Sed qui habet ius régium, debet esse instructus et paratus cum rebus suis necessarijs, et non debet dari illi dilatio. Actum ut supra.

317) Serenissimus princeps et dominus dominus Wladislaus Boemie rex marchio Morauie etc., considerans sua maiestas, quod per bona intestata antiqua uiciose impetrata multi deuenirent ad multas intricationes et impensas: miserta sua maiestas illorum, tanquam suorum fidelium dilectorum, ex bonitate sua regia talem gratiam dignata est facere: quanquam sua maiestas talia intestata dignata est nonnullis dare litteris suis, que proscripte sunt tabulis regijs curie sue, tamen denique sua maiestas assecuta consensum illorum, dignata est istam gratiam facere et tabulis curie sue regie mandauit proscribi, quod omnia illa antiqua intestata, quecunque erronee sunt impetrata, aut cum darent illa in tabulis curie sibi proscribi, non duxerunt iura huc usque, tales omnes deuolutiones et intestata, quibuscunque sint data, sua maiestas tollit, emittit, irritat, annihilat et reclamat, ut nullum uigorem habeant, sed ut quisque illorum bonorum possessor in possessione sua contineatur. Sed quod pertinet ad illas deuolutiones et bona intestata, qui sibi terminos emendarunt, et ad ius et iudicium postulauerunt se sistere, tales ut diiudicarentur iuxta ritum et iura in iudicio curie nostre regie. Et qui impedimenta ac contradictiones non habent, aut quod cum suis contradictoribus pactionem gratuitam facerent, hi debent iuris executionem perficere sub pena illius iuris sui amissionis,

od JMK[t] dané aby sobě k miestu podlé řádu a práwa wedli.

310) Wiece také JK[t]M[t] kázal zapsati, wše s radú panskú: že ktož sú koliwěk wyprošowali na JK[t]M[ti] co za odúmrt, nejmenujíce po které osobě ze jména, ale toliko po komžkoliwěk aneb kterak koliwěk, že jest proti řádu a práwu. A protož aby úředníci naši dworští takowé relací od žádného nepřijímali ani we dsky wpisowali; a což jest wepsáno, že takowá wěc JK[t]M[t] zdwihá, ruší a kazí, aby žádné moci neměla. Poslowé ke dskám z pánów: Jan Zajiec z Hazmburka a s Kosti etc. a z wládyk: Jan z Raupowa, najwyšší písař desk zemských etc. od JM[ti] jsúc posláni, nadepsané wěci wyprawowali. Stalo se na hradě Pražském w sobotu po swatém Urbanu (27 máje) léta božieho 1486.

319) *Forma listu puohonného*: Jiřík Berka z Dubé a z Lipého, najwyšší sudí dworu králowského po Čechách: tobě Alši z B. manu, jinak služebnému králowskému, mocí králowskú a pod pokutú 10 hřiwen stříebra přikazujem, aby Petra z C. osobně jeho dojda, před naši jeho pohnal přítomnost, jehožto i my tiemto listem pohánieme, (— a tu se má jmenowati den k stání k roku najbližšiemu a prwniemu; it. w druhém puohonu se má jmenowati den k roku druhému; it. k třetiemu a posledniemu roku a stání, také se má jmenowati den —) před námi w Praze, anebo našimi náměstky abyšta bez prodléwánie stáli, a Alšowi z B. k jeho žalobě odpowiedal. A když se tomu dosti stane, učiň nám toho jistotu, přitiskna pečet swú k tomuto listu. Psán u desk dworských krá-

et hoc usque ad quattuor tempora proxime uentura quadragesimalia. Itidem etiam intestata noua, a sua maiestate regia data, ut sibi iuxta ritum et iura ad finem deducerent.

318) Amplius sua regia majestas proscribere iussit, omnia de consilio dominorum: quod quicunque impetrarunt a regia maiestate quid intestatum, non specificando nominatim post quem, sed post quemcunque, aut quomodocunque, quod id est contra ritum et iura. Ideoque ut officiales nostre curie talem relationem a nullo acceptarent, neque in tabulas proscriberent, et quicquid proscriptum est, quod hoc sua maiestas tollit, irritat, destruit, ut nullum uigorem habeat. Relatores ad hoc ad tabulas fuerunt de baronibus Johannes Lepus de Hazmburga et de Kosti, ex equestribus Johannes de Rupow supremus notarius tabularum etc. a sua maiestate specialiter missi, has res exponentes. Actum in arce Pragensi sabbatho post festum Vrbani anno domini etc. lxxxvj.

319) *Forma citationis.* Georgius Berka de Duba et de Lipa, supremus iudex curie regie in regno Boemie, tibi Aless de B. vasallo aliter seruili regio, auctoritate regia et sub pena X talentorum argenti mandamus, ut Petrum de C. personaliter eum conueniendo, ad nostram presentiam citares, quem etiam istis presentibus citamus. (Et tunc nominari debet dies ad comparendum et ad terminum proximum et primum item in altera citatione iterum debet specificari dies, ad terminum secundum; item ad tertium et ultimum terminum et ad comparendum etiam debet dies specificari.) Coram nobis Prage aut coram nostris locum tenentibus ut sine omni dilatione compareatis, et ad Alssonis de B. accusationem respondeatis. Et cum huic rei satisfiet, redde nos certiores, applicando presentibus sigillum

lowských w středu ɔc. pod početí úřádu našeho

320) Jestli že se pohoní kterými many, ježto by byli řádu panského, má jim psáno býti: Wám A z B. ɔc. manóm králowským, mocí králowskú pod pokutú desieti hřiwen střiebra, a z wás jednomu každému přikazujem, abyšte P. z M. sami sebú, anebo po posléch wašich wěrných osobně dojdúce ɔc.; tak jako nahoře.

321) *Forma listu na úmluwu.* Jiřík Berka z Dubé ɔc. Tobě N. z P. manu králowskému, mocí králowskú a pod pokutú 10 h. st. přikazujem, aby Jana z N. napomenul, atby Petrowi z B., jenž jest téhož Jana práwem pohonil, z dědin we Lhotě jemu plným práwem pány w saudu zahájeném přisúzených, we 14 dnech od dánie tohoto listu pořád po sobě zběhlých postúpil, anebo se o to s ním přátelsky úmluwil; pakliby toho učiniti netbal, jižbychom P z B. práwa dále hájiti nemohli, podlé práwa a úřadu našeho. A to učině, pečet swú k tomuto našemu listu aby přitiskl na swědomie. Dán w Praze u desk dworských králowských léta ɔc. pod početí úřadu našeho.

322) Tobě Beneši z N. služebníku králowskému, mocí králowskú a pod pokutú 10 hřiwen střiebra přikaznjem, aby A. B. C. D. služebné králowské osobně dojda, před naši pohnal přítomnost, kteréžto i my jednoho každého tiemto listem poháni eme, abyšte w sobotu o suchých dnech ɔc. najprwé příštích před námi w Praze anebo našimi náměstky stáli bez prodléwánie, k nálezu anebo k rozsúzení dědin služebných. A když se tomu dosti stane, k tomu nám jistotu učiň, přitiskna pečet swú k tomuto listu. Psán u desk dworských w úterý ɔc. pod pečetí úřadu našeho.

proprium. Actum apud tabulas curie regie die Mercurij post ɔc. sub sigllo nostri officij.

320) Si citatio fit vasallis, qui essent ex ordine baronum, debet his in hunc modum scribi: Vobis A. de B. ɔc. vasallis regijs auctoritate regia sub pena X talentorum argenti ac singulis vobis mandamus, ut P. de M. per se aut per nuncios uestros fideles personaliter conueniendo ɔc. ut supra scribitur.

321) *Forma litterarum monitionis.* Georgius Berka de Duba ɔc. Tibi N de P. vasallo regio, auctoritate regia et sub pena x talentorum argenti mandamus, ut Johannem de N. moneas, ut Petro de B. qui eundem Johannem iure citauerat de agris in Lhota, illi pleno iure per dominos in iudicio legitimo adiudicatis, in xiiij diebus a datum litterarum istarum continuis, cederet aut pro his cum illo amicabiliter concordaret; si tunc id facere neglexerit, iam ex tunc P. de B. iuris executionem prohibere non poterimus, iuxta ritum et nostra iura. Et id cum feceris, sigillum tunc istis nostris litteris ut applicares in testimonium. Datum Prage apud tabulas curie die Martis anno ɔc. sub sigillo officij nostri

322) Tibi Benessio de N. seruili regio auctoritate regia et sub pena x talentorum argenti mandamus, ut A B. C. D. seruiles regios personaliter conueniendo ad presentiam nostram citares, quos et nos singulos presentibus citamus, ut sabbatho quattuor temporum ɔc. proxime uenturis coram nobis Prage aut coram nostris locumtenentibus compareatis sine mora ad decernendum et ad iudicandum agrorum seruilium. Et cum huic rei satisfiet, ad certitudinem sigillum proprium presentibus applica. Actum apud tabulas curie die Martis, sub sigillo officij nostri.

List obranní, takowý se dáwá, jako od úřadu zemského.

323) *List prowolací.* Jiřík Berka z Dubé ɔc. Wám purgmistru a přísežným měšťanóm města Žatce mocí králowskú přikazujem, abyšte zbožie a dědiny we wsi ɔc., kteréž po smrti Petra z N. na králowu Milost řádně přišla a připadla, w městě wašem po tři dni trhowé, počnúc od najprwnějšieho, biřicem prowolati rozkázali, a w šesti neděléch od prwnieho dne prowolánie, počítajíce tři roky, 14 dní každému roku, oznámiti kázali. A jestližeby komu koliwěk práwo swrchu dotčených wěcí sprawedliwějie, nežli JMK[e] přislušelo, to před námi w Praze a nebo našimi náměstky ať pokáže. A když se tomu dosti stane, učiňte nám toho jistotu, přitisknúc pečet města wašeho k tomuto listu. Dán u desk dworských králowých w pátek ɔc. léta ɔc. pod pečetí úřadu našeho.

324) Najprwé sudí má mieti čtyrmezcietma kop platu w kraji Plzenském, podlé obyčeje starodáwnieho.

325) *Zwod. Odhádánie.* Item, ode wšech zwoduow a odhádánie dědin odúmrtních, práwem králowým obdržených, buď swobodných, manských, služebných, nápravních, duchowních, městských, nebo kterýchžkoli, práwo sudieho jest od každého sta 10 hřiwen aneb desátý groš, podsudiemu jedna hřiwna, a písaři pět wěrduňk. Pakli jest summa na odhádánie o šedesát kop a níže až do desieti kop, w tom podsudí má deset grošuow neb desátú kopu a písař jako prwé pět wěrduňk. A ktož jede na zwod, má mieti w každém kraji wěrduňk a ztrawu, anebo miesto ztrawy pět grošuow každý den, a pruowod sem i tam. A jestliže bude summa o deset kop a níže, to slušie toliko na písaře, a toho

Littere tuicionis dantur huiusmodi, sicut ab officio tabularum regni.

323) *Littere proclamationis.* Georgius Berka de Duba ɔc. vobis magistro ciuium ac iuratis ciuibus ciuitatis Zatecz authoritate regia mandamus, ut bona et agros in uilla ɔc., qui post obitum Petri de N. ad regiam majestatem rite deuenerunt deuolutique sunt, in ciuitate uestra per tres dies mercatus, incipiendo a primo per preconem proclamare mandaretis, et in sex hebdomadis a primo die proclamationis computando tres terminos, Xiiij dies cuilibet termino, notificare mandaretis, et si cuipiam ius rerum supradictarum iustius quam regie majestati pertineret, ut hoc coram nobis Prage, aut coram nostris locum tenentibus producat. Et cum huic rei satisfiet, faciatis nobis illius certitudinem, applicando sigillum uestre ciuitatis presentibus. Datum apud tabulas curie regie maiestatis, die Veneris ɔc. anno ɔc. sub sigillo officij nostri.

324) Imprimis iudex debet habere xxiiij sexagenas census sui in regione Plznensi iuxta antiquam consuetudinem.

325) *Inductio. Bonorum estimatio.* Item ab omnibus inductionibus et ab omni estimatione agrorum (que intestata sunt) iure regio obtentorum, siue sint liberi, feudales, seruiles, dediticij, spirituales, ciuiles aut qualescunque, ius iudicis est, a quolibet centenario x talenta aut x[mus] grossus, subiudici unum talentum, et notario quinque (quartarios). Si autem est summa pecuniaria a sexaginta ſß et infra usque ad x, in hoc habet sub iudex x grossos aut decimam sexagenam, et notarius quinque quartarios. Et qui ad inductionem mittitur, habere debet in qualibet regione quartarium et expensas, aut pro expensis quinque grossos quolibet die ad deductionem eundo et redeundo. Et si erit summa pecuniaria a x sexagenis

jest kopa a pět wěrduňk; než již písař béře podlé milosti.

Zwodowé o škody, o dluhy a zástawy. Item zwodowé, ježto slušejí na sudieho a na písaře, jsú jakožto o škody, o dluhy o zástawy wěnné neb jiné kterékoli, též také i o základy.

326) *Zwodowé o nezpráwu.* Item, zwodowé toliko o nezpráwu, ti již jdú na sudieho, podsudieho i na písaře, a to tepruw za Kapléře počalo se; neb prwé dálo se tak, jakož dsky swěděily, že pro nezpráwu wedeno bylo třetinú wýš peněz w trhu položených, takéž w práwě staném. A tak po odhádání slušné jest, aby komorník toho zwodu nečinil, ale podsudí sám s písařem spolu, a to proto, aby se měnili úřadu skutkowé, pro úklady zlých a odporných lidí.

327) *Trh.* Item, ode wšech trhuow dědinných práwo sudieho jest od každé kopy groš; ale již jde po milosti ode sta hřiwen jedna hřiwna, to jest od každých desieti kop 6 grošuow; a písaři tolik wěrduňk, kolik osob kupujících; a což jest od šedesáti kop a níže, to jde na podsudieho.

328) *Wěno.* Item, od wěna též práwo jako od trhu, též také i od poručenstwie, každý poručník dáti má sudiemu a písaři.

329) *Spolek. Rozdiel.* Item od spolkuow neb rozdieluow, když jest summa nade sto kop, od toho práwa jde sudiemu tolik kop, kolik osob, a písaři tolik wěrduňk.

330) *Dánie.* Item od dánie každá osoba, jiež se dáwají dědiny, dá sudiemu po kopě a písaři po wěrduňku.

et infra, hoc ad notarium tantum pertinet, et id est sexagena et quinque quartaria. Nunc uero notarius capit secundum gratiam.

Inductiones ob damna, ob debita et ob pignora. Item inductiones, pertinentes ad iudicem et ad notarium, sunt, ut ob damna, ob debita, et ob pignora dotalia, aut alia qualiacunque, itidem etiam et ob deposita.

326) *Inductiones ob euictionem.* Item inductiones ob euictionem tantum, ille transeunt ad iudicem, ad subiudicem et ad notarium, et hoc primo inceptum est tempore Caplerzi; nam prius fiebat prout tabule testantur, quia ob rem euictam ductum erat ius ultra duplum pecunie ex contractu deposite; itidem in iure contumacie. Et ita dignum esset, ut post estimationem bonorum camerarius inductionem non faceret, sed subiudex met cum notario simul. Et hoc ideo, ut mutarentur officij opera, ob fraudes multorum et peruersorum hominum.

327) *Emptio.* Item ab omnibus contractibus emptionis agrorum ius subiudicis est, a qualibet sexagena grossus; sed iam uadit secundum gratiam, et a centum talentis unum talentum, hoc est a singulis x sexagenis sex grossos, et notario tantummodo quartarius, quot sunt cunque emptores, et quidcunque est a sexaginta ß infra, hoc transit ad subiudicem.

328) *Dos.* Item a dote itidem ius est, sicut a contractu emptionis; itidem etiam a tutela, quilibet tutor debet dare iudici et notario.

329) *Unio. Partitio bonorum.* Item ab unione aut partitione, cum est summa ultra centenarium, ab hoc iure transit iudici, quot sunt persone, tot etiam sexagene, et notario tantum quartarius.

330) *Donatio.* Item a donatione, quilibet cui donantur agri dabit iudici sexagena et (sic) notario quartarius.

331) *Směna.* Item, od směněnie dědin, obě straně mají dáti sudiemu po kopě a písaři po wěrduňku.

332) *Památné.* Item, když kto staným práwem neb panským nálezem neb swědectwím neb ukázáním desk obdrží proti králowu práwu, toho jest práwo sudiemu po groši od kopy, a písaři wěrduňk: ale již jde po milosti, kolik osob obdržie, tolik pět wěrduňk dadie. W tom podsudí má třetí groš a písaři pátý, a to slowe památné.

333) *Pokuta manská pro puohon.* Item když který man, maje k sobě list od úřadu, aby pohnal druhého, a toho žeby neučinil, propadl jest deset hřiwen; pakli po druhé neučiní, propadne dwaceti hřiwen, a po třetie třidceti. A ta pokuta jde na samého sudieho, leč chce jakú w tom milost učiniti.

334) *Od základuow zaručených puohonních.* Item, základ zaručený neb puohonný, bud malý neb weliký, jde na samého sudieho.

335) *Stané práwo.* Item, ode wšech staných práw puohony dobytých, což jest pode sto kop až do desieti doluow, to jde na podsudieho, a což níže desieti, na písaře. Pakli jest práwo stané s úmluwú, od toho bude písaři wěrduňk.

336) *Ot odhádánie podsudieho s písařem.* Item, když podsudí s písařem činie odhádánie, z toho jde třetina na podsudieho a písaři wěrduňk; a má každý den dáno býti deset grošuow podsudiemu na dwa koně, a písaři pět grošuow na jeden kuoň, od toho ktož wede.

337) *Od zápisu.* Item, od zápisu níže sta kop, každá osoba, jiež se za-

331) *Permutatio.* Item a permutatione agrorum utraque pars dare debet iudici per sexagenam et notario quartarium.

332) *Memoriale.* Item cum quis per contumatiam alicuius aut per sententiam dominorum, aut per testimonia aut protestatione tabularum obtinet contra ius regium, istius rei est ius iudici unus grossus a sexagena, et notario quartarius. Sed iam est secundum gratiam, quotquot sunt, qui obtinent, toties quinque quartarij dari debent. In hoc subiudex habet tertium grossum, notarius quintum, et hoc dicitur memoriale.

333) *Pena feudataria ob citationem.* Item cum quis feudatarius, qui litteras accepisset ab officio, ut alterum feudatarium citaret, et si id non faceret, tunc incidit in penam x talentorum. Et si secundo id etiam non fecerit, incidit in penam xx talentorum; et tercio xxx. Et hec pena transit ad solum iudicem, nisi iudex uellet illi gratiam facere aliquam.

334) *De satisdatione citatoria.* Item satisdatio citationis, sit magna aut parua, solius iudicis est.

335) *Contumacia.* Item ab omni contumacia per citationem obtenta, que est infra centum sexagenas, hoc transit ad subiudicem, et quicquid erit infra decem, hoc pertinet ad notarium. Si tunc est contumacia cum monitione, ab hoc notario pertinet quartarius.

336) *Ab estimatione subiudicis cum notario.* Item cum subiudex cum notario faciunt estimationem bonorum, tertia pars huius pertinet ad subiudicem, et notario quartarius, et debent quolibet die dari x grossi subiudici supra duos equos, et notario quinque grossi supra unum equum ab illo, qui ius ducit.

337) *A proscripto.* Item a proscripto infra centenarium, quilibet cui proscri-

pisuje, dá písaři po 4 grošiech. Pakli zápis bude nade sto kop (s powolením krále), práwo 50 grošów od každého sta. A to na podsudieho s písařem na rowný diel od každé osoby.

338) *Ubrmanstwie.* Item, ubrmanstwie každá strana má dáti písaři po wěrduňku.

339) *Umluwa pro nezpráwu.* Item, od wloženie úmluwy pro nezpráwu we dsky 4 groše písaři.

340) *Útok.* Item, od wloženie útoku dwa groše, jeden podsudiemu, druhý písaři.

341) *Puohon.* Item od wloženie we dsky puohonu jeden groš, a od puohonného listu dwa groše, a od wyswědčenie jeden groš, a od odporu při puohonu od každé osoby 4 groše, od poručenstwie 1 groš, od oprawowánie 1 groš, od propuštěnie odporu 4 groše, od wloženie vizy při puohonu 2 groše; to wše písařowo práwo.

342) *Stané práwo.* Item, od wloženie práwa staného při puohonu pět wěrduňk památného. W tom má podsudí třetí groš, a písař pátý.

343) *Jiezda na úmluwu po práwu staném.* Item, když písař jede na úmluwu po práwu staném, neb pro nezpráwu, má mieti wěrduňk, a od wloženie té úmluwy 4 groše.

344) *Zwod.* Item, když na zwod wydán bude úředník po práwu staném, ktož zweden jest, dá podsudiemu kopu a písaři pět wěrduňk, a od wloženie toho zwodu písaři groše dwa.

345) *Panowánie.* Item, od každého panowánie wěrduňk tomu, ktož pojede. A od wloženie každého panowánie písaři po dwú grošiech.

346) *Odhádánie.* Item, když jede úředník na odhádánie dědin po práwu

bitur, notario iiij gr Si uero proscriptum fuerit supra centenarium cum consensu regio, ius a quolibet centenario quinquaginta grossi; et hoc pertinet ad subiudicem cum notario equaliter a singulis.

338) *A superioritate.* Item superioritas seu arbitrium, quelibet pars dare debet notario quartarium.

339) *Admonitio ob rem euictam.* Item ab intabulatione monitionis ob rem euictam iiij grossi notario.

340) *Ab actione deposita.* Item ab actione deposita ij gr. unum subiudici et alterum notario.

341) *Citatio.* Item ab intabulatione unum grossum, et a litteris citationis ij grossos, et a publicatione j grossum, a contradictione apud citationem quilibet iiij grossos, a commissione j grossum, ab emendatione termini j grossum, a remittenda contradictione iiij grossos, ab intabulatione visi circa citationem ij grossos, hec omnia pertinent notario.

342) *Contumacia.* Item ab intabulatione contumacie apud citationem quinque quartarios, ab hoc subiudici pertinent tres grossi, notario quintus.

343) *Cum notarius uadit in monitionem post contumaciam.* Item cum notarius proficiscitur cum monitione post contumaciam, aut ob euictionem, debet ei dari quartarius, et ab intabulatione istius monitionis iiij grossi.

344) *Inductio.* Item cum ad inductionem datur alicui officialis post contumaciam, is, qui inducitur, dare debet subiudici sexagenam, et notario quinque quartarios, et ab intabulatione inductionis notario ij grossos.

345) *Dominium.* Item a quolibet dominio quartarium illi, qui proficiscitur, et ab intabulatione cuiuslibet dominij duo grossi notario dari debent.

346) *Estimatio.* Item cum equitat officialis ad estimationem agrorum post

staném, ježto jest truoj puohon prošel, w čemž odhádáno bude, z toho jde na sudieho od kopy po jednom groši, podsudiemu hřiwna, a písaři pět wěrduňk. Od wloženie odhádánie we dsky písaři dwa groše.

347) *Wína.* Item, wina při puohonu, ktož ji dopustí, jest pět wěrduňk; tu má podsudí třetí groš, a písaři 5 grošuow. Ale staré práwo jest, že z čeho puowod požene a wyswědčí puohon, tolikáž wina jde na úřad. A newyswědčilliby puowod puohonu požena, ta wina obrátí se na puowoda.

348) *Opowědného**) *ze škod.* Item, od opowědného ze škod 4 groše písaři, buď škod mnoho neb málo.

349) *Od poručenstwie (sic) puohonu.* Item, od propuštěnie puohonu 5 wěrduňk; w tom podsudí má 5 wěrduňk, písaři pátý.

350) *Od ohledánie škod.* Item, ktož požádá úředníka na ohledánie škod, dá wěrduňk a ztrawu tomu, ktož pojede, anebo miesto ztrawy 5 grošuow na den i s koněm.

351) *Od ohledánie desk puohonných.* Item, od ohledánie desk puohonných, ježto práwo dowedeno jest, jde k úřadu 5 wěrduňk; tu podsudí má kopu a písař 15 grošuow.

352) *Zápis dluhu.* Item, když man manu dluh dskami zapisuje pod pokutú bráti s úředníkem na dědinách pro nesplněnie peněz na kterýžkoli rok z rokuow jmenowaných, buď pak summa weliká neb malá, komu zápis swědčí, dá po 4 grošiech písaři; a ktož se kwituje, má dáti po dwú grošiech písaři od každé kwitancí.

353) *Od peněz chowánie.* Item, když

contumaciam rei, cum trina citatio exiuerit, in qua summa estimabuntur, inde pertinet iudici a sexagena j grossus, subiudici talentum, notario quinque quartarij, ab intabulatione estimationis notario ij grossi.

347) *Culpa.* Item culpa circa citationem, qui eam admittit, est quinque quartarij. Inde habere debet subiudex iij grossos, notarius quinque. Sed ius uetus est, pro quo actor citauerit et citatio protestabitur, talis culpa pertinet ad officium. Et si actor non publicauerit citationem citando, ea culpa conuertitur in actorem.

348) *A denunciato de damnis.* Item a denunciato de damnis iiij grossos notario, siue sint damna magna aut parua.

349) *A remittenda citatione.* Item a remittenda citatione quinque quartarios; inde subiudex habet quattuor quartarios, notarius quintum.

350) *A cognoscendis damnis.* Item qui petet officialem ad cognoscenda damna, dabit quartarium illi, qui proficiscetur, et expensas, aut pro expensis per diem quinque grossos cum equo.

351) *Ab inspiciendis tabulis citationum.* Item ab inspiciendis tabulis citationum, cum ius ad finem usque deductum est, pertinent ad officium quinque quartarij. Ibi habere debet subiudex sexagenam et notarius xv grossos.

352) *Proscriptum debiti.* Item cum vasallo debitum tabulis proscribit sub pena capiendorum pignorum cum officiali in agris ob non solutionem pecunie in qualicunque termino ex terminis specificatis, siue sit summa magna aut parua, quibus proscriptum protestatur, dare debent iiij grossos notario; et qui quittatur, duos grossos notario a qualibet quittantia.

353) *A pecunia seruanda.* Item cum

*) Tištěný orig. i rkp. Raudnický kladau: „opowěděného."

se penieze kladú w úřadu, mají býti zapečetěny, a ktož je přijímati bude, dá písaři 4 groše.

354) *Od poselstwie králowského ke dskám.* Item, když král swuoj nápad odúmrtí komu dada, pošle pána kterého k úřadu, od toho poselstwie práwo pět wěrduňk každá osoba, w tom jde podsudiemu třetí groš, a písaři pátý. Pakli král dá komu odúmrt listem swým, a ten, komuž dáno, béře list prowolací, má dáti 6 grošów písaři; to jest od listu prowolacieho 2 groše, a od wepsánie listu králowa 2 groše, a od wloženie odúmrtí we dsky saudné 2 groše.

355) Item, od každého listu prowolacieho 2 groše písaři, a když se list wrátí, jenž slowe testatio, jeden groš písaři; též také od listu na úmluwu 2 groše, též od listu posielacieho neb k napomenutí po dwú grošiech písaři, i monitionis.

356) Item, od wloženie odporu při wýsluhách 4 groše od každé osoby písaři.

Item, od wloženie odporu při trhu, při zápisu, při wěnu, při spolciech, při rozdieliech, při poručenstwí, při dání dědin neb směnění, po 4 grošiech každá osoba dá písaři.

357) Item, od poručenstwie při odúmrtí, od každé osoby po jednom groši písaři.

358) Item, od oprawowánie roku odpierajiciemu při odúmrtí, od každé osoby jeden groš písaři, a od vizy jeden groš, od ohledánie nálezu po 4 grošiech písaři.

359) Item, od wloženie odporu po wrácení listu prowolacieho (ježto slowe cum memoria) 4 groše; z toho písaři 2 groše, a podsudiemu 2 groše. A což-

pecunia deponitur ad officium, debet esse sigillata, et qui eam capit, dare debet notario iiij grossos.

354) *A relatione regie maiestatis ad tabulas.* Item cum rex suam deuolutionem ab intestato alicui donat, et mittit aliquem dominum ad officium cum relatione, ab illa relatione ius est a quolibet quinque quartarij; de his dari debent subiudici iij grossi et notario quintus. Si tum regia maiestas donabit alicui ab intestato litteris suis regijs, et is cui donatum est, acceperit litteras proclamationis, dare debet vj grossus notario; hoc est a litteris proclamationis ij grossos, et ab intabulatione litterarum sue maiestatis ij grossos et ab intabulatione intestatorum bonorum ij grossos.

355) Item a singulis litteris proclamationis ij grossos notario, et cum littere restituuntur, quod dicitur testatio, grossum notario. Itidem a litteris monicionum ij grossos, a litteris missiuis aut in admonitionem ij grossos notario.

356) Item ab intabulatione cuiuslibet contradictionis iiij grossos notario a quolibet.

357) Item a commissione circa intestata a singulis j grossum notario.

358) Item ab emendatione terminorum contradicenti circa intestata a quolibet grossum notario; a uiso j grossum, et ab inspectione decreti iiij grossos.

359) Item ab intabulatione contradictionis post restitutionem litterarum proclamationis (quod dicitur cum memoria) iiij grossos; de his notario ij grossos et

koli se znamenáwá we dskách cum memoria neb jinde, ode wšeho jdú 4 groše spolu na oba.

360) Item, od propuštěnie odporu kdežkoli písaři jdú 4 groše, buď při wýsluze, puohonu, zwodu, trhu, wénu.

361) Item, od ohledánie odporu proti trhú, wěnu, spolku, dání, směnění ꝛc. 4 groše písaři.

362) Item, od ohledánie desk trhem, wěnem, spolkem, přewedením neb přidáním wěna, směněním dědin, poručenstwím, neb dáním, jest práwo 5 wěrduňk; z toho slušie kopa na podsudieho, a wěrduňk na písaře.

363) Item, od ohledánie* desk zápisem 4 groše písaři.

364) Item, od ohledánie odporu proti zápisu 2 groše písaři.

365) Item, od ohledánie desk zwodowých (ježto slowú rationis,) kdež práwo jest na wrch doweděné, od toho jest 5 wěrduňk; w tom podsudí má kopu a písař wěrduňk.

366) Item, od wymazánie anebo od wypsánie neb propuštěnie z desk, buď trhem, wěnem, spolkem, rozdielem, dáním, a toho wšeho což jest w trhowých dskách, práwo jest 5 wěrduňk; w tom podsudí má jednu kopu, a písař wěrduňk.

367) Item od doloženie jména buď w trhu neb w zápisu, ježto miesto poznostaweno, od každého jména 4 groše písaři, od propuštěnie zápisu 4 groše písaři.

368) Item, když král které dědiny manské, ježto omylem neb z newědomie we dsky zemské za swobodné jsú kla-

subiudici ij grossos. Et quicunque in tabulis inscribitur cum memoria aut alibi, ab omnibus ueniunt iiij gr. ambobus simul.

360) Item a remittenda contradictione ubicunque notario iiij grossos, ubicunque fit contradictio.

361) Item ab inspicienda contradictione contra emptionem, contra dotem, unionem, donationem, permutationem ꝛc. iiij gr. notario.

362) Item ab inspectione tabularum emptionis, dotis, unionis, traductionis aut additionis ad dotem, permutationis agrorum, commissionis aut dationis, est ius quinque quartarij; ex hoc debet dari subiudici ß et notario quartarius.

363) Item ab inspectione proscripti tabularum iiij grossi notario.

364) Item ab inspectione contradictionis contra proscriptum ij grossi notario.

365) Item ab inspectione tabularum inductionum (que uocantur rationis) quum ius usque ad summum deductum est, ab hoc quinque quartarij dari debent. In hoc habet subiudex sexagenam et notarius quartarium.

366) Item ab cancellatione aut ab exscripto, aut cum quod remittitur de tabulis, emptio siue dos, siue unio, partitio, donatio, et totum id, quod in tabulis contractuum sit, ius est quinque quartarij. De hoc subiudici una sexagena et notario quartarius.

367) Item a suppletione nominis, sit in emptione aut proscripto, cum locus uacuus relictus est, a quolibet nomine iiij grossi notario, quatuorque grossi a remittendo proscripto.

368) Item cum rex aliquos agros feudi, qui per errorem aut per ignorantiam in tabulis regni pro liberis agris

---

*) Orig. i rkp. Raudn. kladau „odhádánie."

deny, káže po pánu znamenitém přewesti do desk dworských: jsúli ty dědiny trhem, spolkem, wěnem, dáním, neb směnú, od toho má dáno býti wedle summy, zač ty dědiny stojie; pakli zápisem, též jakž summa jest.

intabulati sunt, mandauerit per quempiam insignem dominum in tabulas curie traducere; si sunt illi agri per emptionem, unionem, donationem, dotem aut permutationem, ab hoc dari debet iuxta summam, quanti illi agri ualeant; si tunc per proscriptum, itidem pro quantatite summe.

369) Item od uwázánie úředníkem podlé zápisu práwo 5 wěrduňk, w tom podsudí má třetí groš a písař pátý. A ktož jede na uwázánie od úřadu, má mieti wěrduňk za swú práci, k tomu ztrawu aneb miesto ztrawy 5 grošów s koněm na každý den, a pruowod sem i tam.

369) Item ab intromissione per officialem iuxta proscriptum, ius est quattuor quartarij. De his subiudex debet habere iij grossos et notarius quintum. Et qui ad intromissionem proficiscuntur ab officio, habere debent quartarium pro laboré suo, et insuper expensas aut pro expensis quinque grossos cum equo quottidie et deductionem eundo et redeundo.

370) Item, když jeden druhému přijímá na spolek při které odúmrti, práwo jest od toho 5 wěrduňk: w tom podsudí má třetí groš, a písaři pátý.

370) Iterum cum quis alterum acceptat ad unionem circa aliqua intestata, ius est ab hoc dari quinque quartarios. De his subiudici tertius grossus et notario quintus.

371) Item, postúpenie práwa králowa při odúmrtech, kolik osobám bude postúpenie, každá dá pět wěrduňk; w tom podsudí má třetí groš, a písař pátý.

371) Item cessio iuris regij circa intestata, quotcunque erunt, quibus cessio fiet, quilibet dabit quinque quartarius (sic), de his subiudici tres grossi et notario quintus.

372) Item, když list k obraně (jenž slowe tuitionis) wyjde od úřadu ku purkrabi Pražskému, od toho práwo 5 wěrduňk; w tom podsudí má třetí groš, a písař pátý.

372) Item cum littere tuitionis exierint ab officio ad purgrauium Pragensem, ab hoc ius est quinque quartarij. De his subiudici iij grossi et notario quintus.

373) Item, od přenešenie a wepsánie wýpisuow desk zemských swobodných k dworským dskám, buď k odporu, neb ku práwu králowu, jest písařowo práwo po 4 grošiech.

373) Item a translatione et inscriptione exscripti tabularum regni ad tabulas curie, siue ad contradictionem aut ad ius regium, est ius notarij iiij grossi.

374) Item, od wepsánie listuow k odporu prowedených, neb ku práwu králowu při wýsluze, neb také při puohonu, písaři práwo jest po wěrduňku; ale již jde po milosti, jakž list wětší neb menší.

374) Item ab inscriptione litterarum ad contradictionem productarum, aut ad ius regium circa promeritum, aut etiam circa citationem, notarij ius est quartarius; sed iam uadit secundum gratiam, prout littere sunt maiores aut minores.

375) Item, od každého swědka, buď

375) Item a quolibet teste, siue sit

při wýsluhách neb při puohoniech anebo k čemužkoli, jest práwo písařowo po 2 grošiech.

376) Item když král nebo sudí káže dáti komu wýpis z desk dworských, buď trhem, wěnem, spolkem, poručenstwím, zápisem, nebo kdež jest práwo dowedené při wýsluze neb puohonu, w práwě jest od starodáwna 5 wěrduňk písaři od každého wýpisu; s kterýmžto wýpisem písař puojde, a přečta kdež toho třeba, ztrhati má; ale proto muož se milost státi, podlé wuole jeho.

377) Item, sudí wšecky dsky má puosobiti na swých puožitkuow náklady, a na každé suché dni, kdyžby páni saudili, má jeden týden toliko dáti podsudiemu s písařem plnú ztrawu, a k tomu po 4 grošiech na každé roky menšie, totiž na zajtřie swatého Martina a swatého Fabiana, w sobotu po Swátosti, na zajtřie swaté Markety. A písař také z swého puožitku má zjednati papier ke wšem listóm poselacím, prowolacím a puohonným, a k jiným listóm, a k tomu čerwený wosk.

378) Toto wšecko bylo jest a šlo za mého úřadu a za mé paměti, za pana Wiléma z Talberka, za pana Bičena i za pana Henzle.*) A to sem sepsal pro budúcí pamět a zpráwu mých náměstkúow, což jest za starších bylo a dálo se. Nowí a potomní aby wýše nepřitahowali a lidi neobtěžowali přes obyčej a práwo.

379) Item, od wloženie wyznánie komorníka desk zemských, že jest dal wěděti k weřejiem jeho, že tyto a ta-

circa promerita siue circa citationes, aut ad quamcunque rem, ius notarij est ij grossi.

376) Item cum rex aut iudex dare iubet alicui exscriptum de tabulis curie, siue emptionis, dotis, unionis, commissionis, proscripti, aut ubi ius ad finem sit deductum, circa promerita aut circa citationes, ius est uetus quinque quartarij notario a quolibet extrascripto. Cum quo exscripto notarius cum ibit et perlegerit ubi opus est, tandem lacerare debet, attamen gratia fieri potest iuxta uoluntatem suam.

377) Item iudex in omnes tabulas impensas facere debet ex fructibus sui officij, et in singulis quattuor temporibus, cum iudicium esset, debet per unam hebdomadam tantum dare subiudici cum notario plenas expensas, et insuper iiij grossos cuilibet in singulis terminis minoribus, hoc est in crastino S. Martini et S. Fabiani, sabbato post festum reliquiarum, in crastino S. Margarethe. Et notarius etiam ex fructibus suis in papirum impensas facere debet, ad omnes litteras missiuas, proclamationum et citationum, et ad alias litteras et in rubram ceram.

378) Omnia illa supradicta contigerunt et fiebant tempore mei officij et memoria mea, et tempore domini Wilhelmi de Talberka, tempore domini Biczen et tempore domini Henzle; et hec conscripsi ob memoriam futuram et instructionem meorum successorum, quicquid tempore maiorum nostrorum contigit et factum est, ne noui et futuri ad maiores impensas homines trahereut et eos aggrauerant conttra ritum et morem

379) Item ab intabulatione recognitionis camerarij tabularum regni, quod recognouerit se denunciasse ad postes

*) Doby té posawad určiti nám nelze; zdá se že sahá do posledních let císaře Karla IV.

kowé dědiny se za odúmrt prowoláwají, dwa groše písaři.

Saud komorní.

380) Nalezli wuobec za práwo: což se komornieho saudu dotýče, ten se nynie držeti má dwakrát do roka, jeden na swatého Martina, a druhý na Swátosti. A ktož k němu chce pohnati, má jmenowati, a w listu má státi z čeho pohánie. A od listu puohonnieho má dáti 2 groše česká od každé osoby. A pohnanému má dodán býti dwě neděli před swatým Martinem, aneb dwě neděli před Swátostí. A když přijdú k puohonu (na swatého Martina, neb na Swátosti), mají se dáti u písaře w registra znamenati, že stojie oba, a má každá osoba od toho znamenánie po groši dáti; pakliby který nedal, nemá jemu jeho pře čtena býti, leč dá, a pohnaný má panem hejtmanem připrawen býti, aby také ten groš dal. A jestliže kto při obdrží, buď saudem neb staným práwem, má památného 4 groše české dáti. Obdržíli puowod při, má mu dána býti relacie k úředníkuom Pražským, a od té relacie má dáti 4 groše písaři; a když relacie ke dskám přinešena bude, má tam od nie dáti 4 groše. A oni jemu mají úmluwní list dáti, a práwo předse pustiti na tu summu, kterúž jest saudem obdržel anebo staným práwem; neb kdyby kto, jsa z které pře do komory pohnán, nestaneli, ztratí tu při; nestaneli puowod, neztratí než toliko puohon, a bude moci pohnati zase, zaplatě škody. A w komoře toliko jedno hojemstwie má se bráti, buď při swatém Martině neb při Swátosti. A ktož hojemstwie wezme, má se o to w registrách znamenati, a má od toho znamenánie bielý groš dáti. A kteřížby se swědkowé do registr zapisowali, má od každého swědka dáno býtí jeden groš český. A ktož w ko-

eius, quod isti et tales agri pro intestatis proclamantur, duo grossi dari debent.

De iudicio camere.

380) Pro iure constitum est: quoď attinet ad iudicium camere, quod bis in anno teneri debet, in die Martini, et in die reliquiarum. Et qui uult citare ad hoc iudicium, debet nominare in citatione, et scribi debet, pro qua re citat; et ab litteris citatorijs debet soluere ij grossos ab uno quoque. Et citatio ďebet tradi reo duas hebdomadas ante festum Martini aut ante festum reliquiarum. Et cum uenerint ad citatienem, siue in festo Martini siue in festo reliquiarum, ambo ire debent ad notarium et se facere debent inscribi in registro, quod adsint, et quisque illorum ab illa signatura dare debet j grossum, et citatus debet compelli a magistro curie regni, ut etiam illum unum grossum daret notario. Cum autem quis causam suam obtinuerit, siue ex iudicato, siue per contumaciam rei, dare tunc debet ille memoriale notario iiij grossos. Si obtinuerit actor causam, debet illi dari relatio, si reus habuerit in bonis hereditarijs aut oppignoratis, ad officiales tabularum, et ab illa relatione dari debent iiij grossi. Et cum relatio apportata fuerit, tenetur is ab illa dare iiij grossos. Demum mox officiales actori debent dare litteras monitorias, et iuris executionem emittere supra illam quantitatem pecunie, quam in iudicio obtinuerat ex iudicato aut per contumaciam rei; nam si quis citatus ad iudicium camere non comparuerit, amittit causam suam; si uero actor non comparuerit, nihil amittit nisi citationem, et rursus citare potest, soluendo prius impensas. Et in hoc iudicio solum una dilatio accipi potest, siue circa festum Martini siue circa festum reliquiarum. Et qui accipit dilationem, debet

moře při wyhrá, anebo práwo ustojí, muož druhého ze škod winiti podlé swolenie zemského. A také se w komoře swědomie listownie přijímati má.* A k tomu saudu každý muož s mocným listem poslati kohož chce o swú při, poruče mu w tom listu na zisk i na ztrátu.

*) Rkpp. Raudnický a Pražský tu dokládají: — od panského a wládyckého stawu toliko; a panský a rytieřský staw má to swědomie dáti zawřené, a w tom swědomí má to zapsáno býti, na ~~swú wieru a na swú duši,~~ což swědčím, že jest prawda. Než ~~jiní lidé~~ obecní mají swědčiti přisahu učiniec, ~~jako u zemského~~ saudu. A od těch swědkuow zapsání má dáno býti od každého 2 gr. česká; a těm swědkuom též má dáti od míle prwé, ktož jich požene, jako při saudu zemském. A wiec swědomí od lidí obecních listownieho přijímáno býti nemá, než od panského a rytieřského stawu; a od Pražan i jiných měst purkmistr a konšelé, i úředníci přisežní krá e JMti, ~~ti swědomí listowní zapečětěné~~ na ty ~~přisahy dáwati~~ mají. Než což se při předešlých dotýče až k S. Martinu, ty podlé prwnieho spuosobu súzeny buďte. A jestliže kto požena swědkuow i také dožena je, a potom jich nedá zapsati: proto aby těm swědkuom tak dohnaným i pohnaným, když postaweni budú, by i neswědčili, proto jim od každé míle bude powinen dáti při saudu zemském i při saudu komorniem wedle zřizenie zemského, tak jakž zřiezenie ukazuje. A nechtělliby kto swědčiti, muož jej listem pohnati. A také jestližeby kto maje swědky zapsané, a potom jemu puohon zdwižen byl, aneb žeby nestál a potom zase z té pře pohnal, že bude moci swědky prwnější k tomu puohonu okazowati. Toto se také znamenitě oznamuje, jestližeby JMKá, nebo budúcí králowé Čeští, jsa w zemi, listem koho obeslati ráčil, že každý powinen bude státi; a když stane, bude moci ~~hojemstwie wzieti na 8~~ nedělí. A král JMt má při tom saudu najméň 12 osob rad swých mieti. A list aby dwě neděli před tiem dnem, kdyžby státi měl, dodán byl. A nestálliby pohnaný, má naň práwo stané dáno býti; a po staném práwu má se tak zachowati, jakož se prwé píše.

id assignari in registris, et ab illa assignatione debet dari j grossus. Si tunc aliquis uictor in hoc iudicio euaserit, aut obtinuerit causam per contumaciam rei, potest partem aduersam conuenire pro expensis iuxta constitutionem. Testimonia uero in isto iudicio recipiuntur litterarum tam ab ordine baronum, quam equestrium, sed debent esse clausa sigillis; et in tali testimonio inesse debet, quod accipit ad suam fidem et ad suam animam, quicquid protestatur, quod id uerum sit. Sed alij homines plebei dare testimonia debent cum iuramento, sicut ad iudicium regni. Et ab inscriptione illorum testimoniorum a quolibet dari debent ij grossi, illisque testibus ab uno miliari ante cum citantur, sicut ad iudicium regni. Si autem quis in regione illa inuenire sibi posset duos bone fame homines ex baronibus aut equestribus, qui talibus testibus iuramenta exhiberent sicut circa regni iudicium exhibentur, et sigillatim ut eos examinarent et conscripta illa testimonia ut clauderent et sigillarent, et actor ut, cum examinantur testes, non adesset, illique secretum testimoniorum ut tacite conseruarent iuxta priorem constitutionem. Si autem quis nollet testificare, talis debet citari. Cum autem iam aliquis testes suos haberet proscriptos et interea citatio sua quod leuaretur, aut quia non comparuerit, si rursus citauerit ob eandem causam, eo casu potest priora testimonia in secunda citatione producere. Hoc etiam precipue notificatur: si quem regia maiestas aut futuri reges Boemie in regno existentes litteris suis uocauerint, quod tunc quilibet obligatur comparere, et littere huiusmodi duabus hebdomadis ante terminum comparendi tradi debent. Si tunc reus non comparuerit, debet tunc declarari contumax, et post ius istud contumacie actor se ultra erga contumacem

conseruare debet, ut supra commemoratum est. Et ad istud iudicium unusquisque sua uice mittere potest quemcunque uoluerit cum litteris de rato habendo, illi committendo in his litteris ad lucrum et ad damnum.

O saudu purkrabie Pražského.

381) Najjasnějšie knieže a pán, pan Sigmund Římský a Český král, se pány na plném saudu ustanowili a za práwo nalezli, a Petr ze Zwieřetic a Jaroslaw Plichta z Žirotína panský potaz wynesli:*) O wšecky listy, že mnoho jest listuow starých i nowých w této zemi, ktožby koliwěk takowé listy měli až do dnešnieho dne, aby byli s nimi před purkrabí Pražským, a purkrabie Pražský aby je slyšel a saudil, jakož od starodáwna práwo bylo. A ktožbykoli po dnešní den měl které listy na penieze, aby jimi upomínal, nepropúštěje let od roku plněnie; pakliby kto neupomínal a propustil tři léta a 18 nedělí od plněnie roku na tom listu, aby takowí listowé i budúcí listowé dále nižádné moci neměli. A takowé upomínánie má býti oswědčeno purkmistru a konšeluom w tom městě, kdež leženie swědčí.

De iudicio purgrauij Pragensis.

381) Serenissimus princeps et dominus dominus Sigmundus Romanorum et Boemie rex cum dominis in pleno iudicio constituit pro iure, et Petrus de Zwierzeticz et Jaroslaus Plichta de Žirotin dominorum decretum exposuerunt: de omnibus litterarum obligationibus, quod multe sunt littere antique et noue in hoc regno, quicunque tales litteras haberet usque ad hodiernum diem, ut cum illis ad purgrauium Pragensem uenirent, et purgrauius ut illas audiret et iudicaret, ut ab antiquo ius erat. Et quicunque ab isto die haberet litteras obligationum, ut cum illis moneret ad solutionem, non dimittendo annos preterire a termino solutionis. Si autem quis non moneret, permitteretque tres annos et xviij hebdomadas preterire a termino solutionis istarum litterarum, ut demum tales littere et etiam deinceps future nullum uigorem haberent. Et talis admonitio debet esse nota magistro ciuium et consulibus in illa ciuitate, ubi iacetur.

382) Nalezli wuobec za práwo: ktožkoli požene koho před saud purkrabstwie Pražského, a potom by odsauzen byl, aneb na kohoby práwo stané bylo dáno, aneb někto požena před týž saud, i nestál: že ten každý, ktož tu práw zuostane, muož a moci bude ze škod útratních obsielati před úředníky menší, wezma relací ke dskám, tak jako od jiných saudów zemských ze škod se útratních obsielá.

382) Pro iure constitutum est: quicunque citat aliquem ad iudicium purgrauij Pragensis, si quis illic abiudicatur, aut contumax factus est, aut quod actor non compareret, quod is unusquisque, qui in hoc iudicio uictor euadit, aut ius in alterum contumacie habet, aut quod actor non compareret, quod eo casu quilibet is potest pro expensis partem uictam conuenire ante officiales minores, accipiendo relationem ad tabulas, prout ab alijs iudicijs regni tales pro expensis conueniri solent.

Item, o leženie, že má býti ležáno, ktož upomíná k listu plněnie anebo k

Item de his, qui iacent in hospicijs iuxta tenorem litterarum, quod is qui

*) Wiz nález ten úplný w Archivu českém dílu II, 387, 388.

obnowení listu, ten nemá ležeti než sám druhý se dwěma koňoma, anebo miesto sebe poslati též samého druhého se dwěma koňoma, dokudž rukojmě newlehnú. Ale když rukojmě wlehnú, tehdá ten ktož k listu upomíná, nemá ležeti, a tráweno nemá býti wýše, než sám druhý se dwěma koňoma 15 grošuow přes den a přes noc; a též ktožby leželi, nemají wýše ležeti.

iacet ex obligatione litterarum ad solutionem, aut cum admonet ad renouationem litterarum, non debet aliter iacere, nisi cum famulo uno et equis duobus, aut uice sua potest mittere aliquem cum uno famulo et duobus equis, quamdiu fideiussores ad iacendum non uenirent. Cum autem fideiussores iacuerint, tunc is, qui ad litterarum solutionem admonet, non debet iacere. Et is, qui iacet, consumere cum famulo uno et equis duobus ultra xv grossos non debet per unum diem et unam noctem; et quicunque iacent, non ultra debent consumere.

Item, o škody páni nalezli, aby byly řádně ukazowány, a wýše aby nebylo škod počítáno i s ležením, ani bráno přes jistinu, než jakož jistina jest; lečby kto nemohl pohnati před purkrabí pro neřád, jestližeby w zemi byl, tu dobýwati muož a upomínati předse z swého, wedle starodáwnieho obyčeje.

Item quod damna expensarum debent rite produci, utque damna cum expensis non excederent summam capitalem, nisi in quantum se summa capitalis extendat. Nisi quis ad iudicium purgrauij ob disturbium, quod in regno esset, citare non posset, eo casu potest quis admonere et extorquere suum creditum, iuxta ueterem consuetudinem. Si autem disturbium in regno esset iuraque suum progressum non haberent, tunc is, qui uellet pecuniam dare illo tempore disturbij in mutuum, potest iubere sibi fieri litteras cum exceptionibus qualibuscunque et penis. Si quis uero se quomodocunque proscribet, ita etiam erit obligatus ad omnia satisfacienda creditori suo.

Item, dobrá wuole o listy, kteříž sú od toho času byli, aby ta byla okazowána před purkrabí Pražkým, jakžby se jemu za podobné a za hodné zdálo. Pakliby kto byl nalezen a shledán, ježtoby listy neřádně dobytými upomínal, takowý aby byl kázán a tresktán. Ale již po tento den ktožby komu list chtěl dáti, ten má dáti jemu list na to pod swú pečetí wisutú a dwú nebo tří pánów aneb zeman usedlých podlé sebe pečetmi na swědomie také wisutými.

Item littere liberi consensus, que fiunt supra litteras obligationum, si que sunt ab illo tempore iam dicto, ostendi debent purgrauio Pragensi, si ei pro uerisimilibus aut legitimis uidebuntur esse. Si autem quis inueniretur et cognosceretur, quod litteris non rite acquisitis admoneret, talis debet mulctari atque puniri. Ab isto igitur tempore, si quis uult alicui litteras obligationum dare, quod insuper debet dare litteras suas sub sigillo suo pendenti, et duorum aut trium baronum aut equestrium iuxta se sigillis pendentibus in testimonium.

Item, listowé aby byli děláni podlé

Item ut littere obligationum fierent

obyčeje starého, wedle notule kanceláři panské, kteráž dskami zapsána jest.

iuxta consuetudinem antiquam, et iuxta formulam cancellarie dominorum, que intabulata.

Item, aby žádný pro neplněnie peněz nehaněl neřádnými a wymyšlenými haněními, než jakož na penieze slušie: a ktožby jinak učinil, aby pro to kázeň trpěl. A jestližeby kto komu plniti nechtěl, hledaj jeho práwem zemským ale ne mocí, jakož od starodáwna bylo.

Item nemo debet ob non solutionem pecuniarum debitorem suum infamare iniusta aut uarie excogitata infamatione, sed sicut licet ob non solutam pecuniam: si quis autem aliter faceret, debet ob hoc puniri. Cum quis uero solutionem facere recusaret, conueniat eum iure publico et non agat ui, prout fuerat ab antiquo.

Item, listowé swěření a listowé mocí wzatí, ježtoby to okázáno bylo, aby takowí byli nawracowáni.

Item littere ad fideles manus concredite, aut ui alicui arrepte, cum id protestaretur, debent restitui.

Item, léta božieho 1465, w pátek před swatým Janem křtitelem (21 Jun.) král JM[t] se pány na plném saudu přikázali sú do desk ku prwniemu panskému nálezu naznamenati a připsati: že po dnešní den ktožby komu chtěl dobrú wuoli na který list neb listy dáti, že ten, ktož tu dobrú wuoli dáwá, aby té osoby osobně prosil, kteřížby měli pečeti swé k té dobré wuoli přiwěšowati. W čtwrtých knihách Matějowých, A. 27 (=1437).

Item anno domini M. cccc. lxv, die Veneris ante festum sancti Johannis Baptiste, regia maiestas cum dominis in pleno iudicio mandauerant in tabulas ad priorem dominorum constitutionem assignare et adscribere, ut ab isto tempore deinceps, quicunque uult litteras liberi consensus alteri dare, ut tunc illum, qui deberet ad has litteras sigillum suum in testimonium appendere, rogaret personaliter.

Item, o puojčowání peněz, ktožby jich neřádně pojčowal, stojí ten nález mezi pokutami cti. W druhých Ondřejowých, N. 11 (= c. 1483.)

Item, qui non rite pecuniam in mutuum daret, de hoc est pena inter constitutiones honoris amittendi.

Item, kdožbykoli pečeti swé odpieral, toho purkrabie Pražský nemá súditi, ale podáno býti má na saud zemský, a páni na plném saudu to súditi mají. W čtwrtých Janowých Planowých K. 20 (= 1464).

Item quicunque sigillo suo contradiceret, id non pertinet ad iudicium purgrauij, sed debet referri id ad iudicium regni, et domini in pleno iudicio id iudicare debent.

383) Nalezli wuobec za práwo: což se dotýče saudu purkrabského, kdež jest byl trojí puohon we dwú a we dwú neděléch až do šesti neděl, tak jest zuostáno, aby byl jeden puohon w šesti nedělích, a od toho puohonu má se dáti šest grošów českých. A kdež bylo dwoje hojemstwie we dwú a we dwú nedělěch,

383) Pro iure constitutum est: quod attinet ad iudicium purgrauij, ubi prius erat trina citatio infra duas ebdomadas, et iterum infra duas ebdomadas usque ad sex hebdomadas, ita constitutum est, ut una citatio esset in sex hebdomadis, et ab illa citatione debent dari scriptori vj grossi. Et ubi prius accipiebatur

aby bylo jedno ke čtyrem nedělem. A jestližeby kto tu práwo ustál před tiem úřadem, tehdy purkrabie hradu Pražského má to na úředníky menšie wznésti, aby ten, ktož dal na sobě práwo ustáti, od nich listem obeslán byl po komorníku, aby před pány w saudu zemském stál o suchých dnech najprw příštích. A páni mají w úterý odpor jeho wyslyšeti, proč jest dal na sobě práwo ustáti, a dále rozwážiece, neměllliby slušného odporu podlé práwa, tehdy aby na takowého práwo we dwú nedělích puštěno bylo. A jestližeby pak ten statku na dědinách neměl, tehdy má se na takowého zatykací list od purkrabie dáti, a od toho listu má dáno býti puol kopy grošuow českých. A kdyžby kto list puohonný od purkrabie wzal, má od něho dáti 6 grošuow, a ten, ktož pohánie, opatř*) se jistým poslem, po kterémž ten list poslati má.

bina dilatio infra duas et alteras duas hebdomadas, ut iam esset una ad quattuor hebdomadas. Et ibi si reus contumax redderetur, tunc purgrauius arcis Pragensis debet relationem ad tabulas regni facere, et ibidem in talem contumacem actori executio iuris concedi debet, ita ut a iudicio regni, cum omnibus conditionibus post contumatiam contra illum, qui habet bona hereditaria aut oppignorata. Si uero is bona in agris non haberet, tunc eo casu debent dari in illum littere arrestationis ab officio purgrauij, a quibus litteris solui debet dimidia sexagena grossorum et scriptori quinque grossi. Et itidem si ius contumatie daretur in feudatarium, et quod is non haberet nisi in bonis feudi, debent in illum dari littere arrestationis. Et cum quis accipit citationem a purgrauio, debet ab illa dare sex grossos, et actor sibi bene prouideat cum nuncio fideli, per quem hanc citationem transmittat ad illum, qui debet citari.

384) Nalezli wuobec za práwo: purkrabie kdyžby na meze jeti měl, tehdy puowod má poň přijeti na hrad Pražský, a má jemu dáti 5 grošów českých a ztrawú i fuorú jeho má opatřiti až na meze přijede; a pohnaný také má jemu dáti 5 kop grošów českých, a jej zase ztrawú i fuorú až na hrad Pražský opatřiti a dówezti. A puowod na těch mezech má purkrabí přidati řečníka, richtáře a 6 konšelów přísežných, a pohnaný též šest konšelów přísežných má přidati; a kteráž strana křiwa zuostane, má druhé straně zase nawrátiti, což jest na purkrabi i na ztrawu naložil.

384) Pro iure constitutum est: purgrauius cum debet proficisci ad limites discernendos, tunc actor pro illo uenire debet ad arcem Pragensem, dareque ei debet quinque sexagenas grossorum et expensas, et cum uectura debet ei prouidere usque ad limites, et reus itidem dare debet illi quinque sexagenas grossorum, et in redeundo cum expensis et uectura prouidere ac reducere ad arcem Pragensem. Actor uero debet in his limitibus purgrauio adiungere prolocutorem, iudicem et sex consules iuratos, et reus etiam sex consules iuratos dare debet; et quecunque pars tunc uicta fuerit, hec debet parti aduerse reddere omnes impensas, quicquid in purgrauium exposuerit.

A listy purkrabie súditi má wedle starodáwních nálezów; a listy toliko na

Item litteras obligationum purgrauius iudicare debet iuxta antiquas con-

*) Orig. optati se jistým poslem . :

dluhy, kteréžby swědčily na penieze, súditi purkrabie má a jiných nic, a při tom úřadu od zapisowánie swědków má se bráti po jednom groši českém. A listownie swědomie při úřadu purkrabském nemá přijímáno býti, než má pohnati swědka listem od úřadu purkrabského, a ten má wyznati na swú wieru a na swú duši. Také jestližeby kto před purkrabím při nálezem prohrál, má u-ručiti tomu, proti komu jest při prohrál. aby jemu to we dwú neděléch dal, což jest jemu přisúzeno; pakliby neuručil, má jeho purkrabie do wěže wsaditi a odtud nepropúštěti, dokudž nálezu dosti neučiní. A dobrých wolí na papieru purkrabie súditi nemá, než na pergamenu s wisutými pečetmi, jakož od starodáwna bylo. Než kteréž sú pře došlé dobré wuole, ty mají tu dosúzeny býti; než kteréžby dobré wuole datum w ní swědčilo od sw. Jiří najprw příštieho, ježtoby na papieře byly, ty již sauzenie ani moci mieti nebudú.

385) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby komu summa která před úřadem purkrabstwie Pražského přisauzena byla, kdež jest prwé bylo, že jest na takowé zatykací list dáwán byl, že má již po dnešní den takto za práwo býti: na kohož se koli summa přisaudie, ktožby měl na swobodných dědinách a před úřadem purkrabstwie Pražského neuručil, má naň relaci ke dskám dána býti, a práwo aby na statek jeho wedli jako po práwu staném. Pakliby ten statek newystačil, tehdy čehož-by jemu se tu nedostalo, pro tu summu má jemu zatykací list dán býti.

386) Jestliže pak kto dá na sobě práwo tiem spuosobem na statek swuoj wésti, že proto tomu, ktož práwo wede, má jemu na tu summu úrok jíti, dokudž práwa nedowede i s těmi úroky na to přišlými, aneb dokudž jemu ta summa přisauzená nebude dána, a podlé listu hlawního znění, jestliže ten list s úroky swědčí i se wšemi škodami. Stalo se léta božieho 1510 na sněmu obecniem, kterýž držán

stitutiones, que spectant in debita pecuniarum, sed alias litteras non. Et circa id iudicium a testimonijs inscribendis dari debet a singulis j grossus; et testimonium litterarum in hoc iudicio iam suscipitur sicut in alijs iudicijs. Et si quis coram hoc iudicio uictus erit sentencia iudicis, debet is satisdare actori se soluturum id, in quo condemnatus est, infra duas ebdomadas. Si autem non satisdaret, debet hunc purgrauius in turrim conijcere et inde non eximere, quamdiu late sentencie non satisfecerit. Purgrauius litteras liberi consensus, que in papiro forent scripte, iudicare non debet, sed que scribuntur in membranis cum sigillis pendentibus, prout ab antiquo fieri solitum est. Sed alie littere liberi consensus in papiro procedentes debent ad finem sentencie deduci; sed in quibus datum esset a festo Georgij proxime uenturo, et essent in papiro, tales iudicari iam neque ullum uigorem habere debent.

385) Pro iure constitutum est: quod si alicui certa quantitas pecunie ante iudicium purgrauij adiudicata esset, prius fieri solebat, quod actori contra uictum reum dabantur littere arestationis. Jam uero pro iure constituimus ab isto tempore, quicunque deinceps condemnatur ad aliquam quantitatem pecunie soluendam, et is haberet bona libera, et ante officium purgrauij quod actori non satis dedisset pro soluendo, debet contra hunc relatio dari ad tabulas regni, ut inde sententie executio fieret in bona condemnati, tanquam ob contumatiam. Si uero bona illius non sufficerent ad soluendam summam illam, tunc pro illo in quo non sufficiunt, debent dari pro reliquo in eum littere arrestationis.

386) Pro iure constitutum est: si quis ob summam, ad quam condemnatus est, permittet ius ducere, quod tunc illi actori, qui ducit ius in bona rei supra illam summam pecunie in iudicio obtentam, census transeunt cum censibus preteritis, aut quamdiu illa summa actori adiudicata non fuerit, aut soluta iuxta litterarum capitalium tenorem, si tales littere etiam solutionem census protestantur. Actum

jest na hradě Pražském při S. Hawle. Poslowé na to byli sú z plného sněmu.

est Anno Domini Mvcx, in sinodo generali, que habita est in arce Pragensi circa festum Galli iam preteriti. Relatores istorum fuerunt ex baronibus et equestribus, et sunt conscripti.

387) Nalezli wuobec za práwo: každý jsa pohnán před úřad purkrabstwí Pražského, muož poslati k stání jiného miesto sebe s listem mocným, dada jemu na zisk i na ztrátu moc w témž listu, též jako před krále JMt saud komorní JMti dáwají; a též zase muož po list puohonný poslati, dada tomu kohož pošle list mocný.

387) Pro iure constitutum est: cum quis citatur ad officium purgrauij, potest tunc ille uice sua aliquem ad comparendum mittere cum litteris suis de rato habendo, dando ei auctoritatem ad lucrum et ad damnum, sicut ad iudicium regie maiestatis camere dari solent. Et itidem potest pro citatione mittere, dando illi, quem mittit, litteras cum auctoritate sua.

388) Nalezli wuobec za práwo: aby žádný žid nepoháněl před úřad purkrabstwie Pražského, kterýžby neměl dluhu w registrách zapsaného anebo listem ujištěného. A byliby kterému židu kto co dlužen a neměl žid toho dluhu týmiž registry purkrabskými ujištěného neb listem: tehdy tu osobu na tom práwě aby z toho dluhu žid winil, na kterémž práwě ta osoba jest neb přísedí. A co sú židé prwé z takowých wěcí poháněli, že těch puohonuow má odloženo býti až do suchých dní najprwé příštích. A tento nález připsán jest z rozkázanie plného sněmu, který držán byl léta 1512 při času S. Kateřiny.

388) Pro iure constitutum est: quod nullus iudeus potest aliquem citare ad officium purgrauij Pragensis, qui non habet debitum in registris purgrauij proscriptum aut litteris ratificatum. Et si quis foret alicui iudeo quid obligatus, et iudeus non haberet hoc debitum registris purgrauij ratificatum aut litteris, tunc is iudeus hunc debitorem conuenire debet in illo foro de cuius foro esset is debitor. Et ubi iudei prius pro debitis tabulis suos debitores citarunt ad iudicium purgrauij, quod illarum citationum iudicium transponitur ad quattuor tempora proxime uentura.

389) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby pán buoh pana Jence neuchowal, ktožkoliwěk po něm budú býwati purkrabowé Pražští, ti mají purkrabí hradu Pražského dáwati 25 kop grošuow českých do roka, a ztrawu naň a na jeho čeleď, a na tři koně obrok i podkowy.

389) Pro iure constitutum est: si deus omnipotens permitteret, quod dominus Jenecz decederet, quicunque post eum erunt futuri purgrauij Pragenses, hi debent purgrauio arcis Pragensis dare singulis annis xxv sexagenas grossorum, et expensas ei et eius familie, et pabulum tribus equis et ferreos calceos.

390) Nalezli wuobec za práwo: což se saudu purkrabie Pražského dotýče, tak o tom zřiezeno jest: že při purkrabí nynějším neb budúcím při saudu jeho sedati mají najméně 6 dobrých lidí urozených, a ti k saudu přísahu udělati mají. A purkrabie najwyšší Pražský těmi dobrými lidmi šestmi saud ten osaditi má, aby každý z nich na swobodných dědinách měl; pakliby neměl na swobodných dědinách, tehdy ten s raddú krále JMti, pakli by krále JMti w zemi nebylo, tehdy s raddú pánuow a wládyk z plného saudu, do toho saudu wsazen býti má, a jináč nic.

390) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad iudicium purgrauij, ita de eo ordinatum est, ut purgrauio presenti et futuro assideant in iudicio suo ad minus sex uiri bone fame et nobiles, hique iuramentum ad iudicium facere debent; quibus uiris bone fame purgrauius Pragensis illud iudicium implere debet, et ut quisque horum in bonis hereditarijs habeat; si autem in bonis hereditarijs non haberet, tunc de consilio regie maiestatis, si autem regia maiestas in regno non foret, tunc de consilio baronum et equestrium de pleno iudicio in illud iudicium quis asciri debet, et non aliter.

391) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby na koho wlehli, a on žeby chtěl penieze dáti, a wěřitel by jich přijieti nechtěl pro některú wěc: tehdy ten, na kohož by ležáno bylo, polože jistinu i s úroky a s proležením, i zapečet, a daj je hospodáři schowati; budeli pak přes to ten dále ležeti, sám ty škody zaplatiti má. Jakož o tom w památných L. 13 (= 1487.)

391) Pro iure constitutum est: si creditor aut aliquis alius uice creditoris iuxta penam litterarum iaceret, et debitor pecuniam debitam dare etiam uellet, et quod eam creditor nollet accipere ob aliquam causam: tunc debitor deponat summam capitalem cum censibus, eamque sigillando det hospiti adseruandam. Si autem creditor denique iacere perget, ipse met tunc soluere damna obligabitur.

392) Nalezli wuobec za práwo: kdežby dwěma nebo třem dobrá wuole swědčila na který list, že mají pohnáni býti wšichni; pakliby jeden byl pohnán, tehdy ten puohon bude jim zdwižen. A též zase jestližeby oni k té dobré wuoli pohnati chtěli, též mají wšichni pohnati; pakliby jeden pohnal, tehdy ten puohon zdwižen bude; a ten list buď na dědiny neb na penieze. O tom rozsudek w bielých pouhonných léta oc. 1486.

392) Pro iure constitutum est: si duobus aut tribus littere liberi consensus darentur supra litteras obligationum, quodtunc omnes citari simul debent; et si unus tantum citaretur, quod talis citatio erit nulla. Et rursus si ex illis litteris illi uellent citare quospiam, itidem omnes simul citare debent; si uero unus tantum citaret, tunc talis citatio etiam erit nulla; nisi quis sponte citare nollet, tunc alter pro sua parte citare poterit; et he littere siue sint pro agris, siue pro pecunia.

393) Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoliwěk komu mezníky wymetal anebo podsekal, aneb je jinam přesadil bez wuole a wědomie, s kýmž ty mezníky spolu má: tehdy ten tomu neb těm propadni dwadceti hřiwen. Jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1486.

393) Pro iure constitutum est: quicunque alicui limites eijceret aut amputaret, aut alio traduceret sine consensu et scientia illius, cum quo illos limites habebat, tunc is illi uel illis penam xx talentorum dare obligatus erit.

Item, nalezli wuobec za práwo: že škody listownie nemají jinde sauzeny býti než před purkrabí Pražským na hradě Pražském. Pakliby kto pohnal před jiný saud, má jemu ten puohon zdwižen býti; a ze škod se nemají winiti, leč prwé ta pře k konci přijde. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1487.

394) Nalezli item za práwo: jestližeby kto z peněz upomínaje tomu by lál, nemá ho jináč haněti, než lháře pro penieze má mu dáwati, a že jest nešlechetně nad ním o penieze učinil, a též i rukojmiem. Pakliby kto nad to

394) Pro iure constitutum est: si quis creditor debitorem principalem ad soluendum debitum admoneret et fideiussoribus malediceret, cum iura suum progressum non haberent, siue per litteras, siue per uerba presentia, non de-

wiec lál, tehdy když jistec neb rukojmě ten dluh zaplatie, mají toho, ktož jest jim lál, obeslati před krále JM[t] aneb před saud zemský pohnati. A tu ten, kterýž jest wiece haněl než měl haněti, má před králem neb před saudem zemským těm kohož jest haněl to oprawiti, že což sem na tě prawil, to sem na tě w hrdlo lhal. O tom rozsudek králowský A. 8.

bet tunc aliter maledicere, nisi mendacem ob pecuniam eum appellando, et quod scelerate illi ob pecuniam fecerit, et similiter debitori principali. Et cum debitor aut fideiussores debitum soluerent et satisfacerent creditori, tunc id maledictum eorum honori nocere non debet. Si quis uero insuper et ultra adhuc malediceret, debet tunc debitor et fideiussores, cum debitum soluerent, illum qui maledicit conuenire coram regia maiestate, aut ad regni iudicium citare: et is qui plus maledixit quam conueniebat, debet coram regia maiestate aut coram regni iudicio illis, quibus maledixit, id corrigere ita, quod quicquid tibi maledixeram, quod id in collum meum mentitus sum.

395) Item nalezli wuobec za práwo: ktožby komu listu kšaftem swěřil anebo listem, tehdy ten podlé toho swěřenie nemá tiem listem moci upomínati, nemáli jeho jináč kšaftem odkázaného, že jemu wšecko swé práwo dáwá, aneb nemáli naň dobré wuole obyčejné, na zmatek by k tomu listu pohnali. Než jsúli dědicowé po otci k tomu listu, neb nedielní strýci, neb společníci, neb nápadník najbližší podlé obdarowánie králowského, ti nápadníci budú moci upomínati z toho dluhu sprawedliwého, by pak naň dobré wuole neměli. O tom rozsudek králowský A. 8.

395) Pro iure constitutum est: si quis litteras obligationum per testamentum, aut aliter, alterius fidei concredisset, tunc is iuxta hanc fidem solum non potest his litteris debitorem ad solutionem monere, si tales litteras non habet alias per testamentum datas, scilicet quod ei daret omne ius suum, aut si non habet litteras super hoc debitum liberi consensus iuxta consuetudinem, tunc talis citatio est penitus uiciosa. Sed heredes post obitum patris relicti, uel patrui impartiti in bonis aut uniti, aut successor proximus (iuxta regiam donationem), hi successores cum his litteris admonere possunt ad solutionem ex iusto debito, etiam si super hoc litteras liberi consensus non haberent.

396) Item, nalezli wuobec za práwo: ktožby za koho w rukojemstwí státi nechtěl, že má jeho ten wywaditi. Pakliby ho newywadil, že jeho muož pohnati proto před purkrabí, jestliže jest wěc listownie; pakli jest jiná wěc, tehdy před krále neb před saud zemský. O tom rozsudek králowský D. 2.

396) Pro iure constitutum est: quicunque pro aliquo amplius fideiussor esse nollet, peteretque ut eum a tali fideiussione eximeret, quod id facere tenetur et eum liberare. Si autem id facere nollet, quod tunc eo casu potest illum citare ad iudicium purgrauij, si est res obligationum litterarum; sin autem est alia quam litterarum fideiussio, tunc ad re-

397) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se komu pečeti u listów zlámaly, a jistec by se k tomu dluhu znal, aneb by pak kto odpieral a ten dostatečně to prowedl, číž jest list, že nenie wywazen, to zlámanie pečetí jemu ke škodě nebude. Jakož o tom rozsudek králowský D. 4.

398) Item, nalezli wuobec za práwo: ktožby se koli purkrabskými registry komu zapsal jakúžkoli pokutú kromě uwázanie w statek jeho purkrabským úřadem, má jemu purkrabie podlé té pokuty dopomoci. Než měllibý se kto komu zawázati pod pokutú w statek uwázanie, toho purkrabie. registry nezapisuj, než ukaž jemu ke dskám, tam aby se jeden druhému zapsal; a pokut žádných písař na žádného nezapisuj, leč w přítomnosti purkrabowě a dwú, kteříž s ním w saudu sedají.

399) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby wěřitel dal rukojmiem napřed puol léta wěděti, tehdy ten má to jiným rukojmiem také dáti znáti, i tomu, za kohož jest slíbil. Pakliby nedal znáti jiným rukojmiem i jistci, za kohož jest slíbil, pro to jistec i jiní rukojmě ten list mají wywaditi, jakž budú moci. Než wezmeli jistec s rukojmiemi jakú škodu pro ten dluh. mají o to k tomu rukojmi, kterémuž dáno wěděti a on jim toho neoznámil, hleděti, a ten jim těmi škodami powinen bude pro neoznámenie a zanetbánie. O tom rozsudek králowský C. 4.

400) Item, nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto komu list falšem nařekl, a jestližeby ten faleš naň uweden

giam maiestatem aut ad iudicium regni citari debet.

397) Pro iure constitutum est: si alicui sigilla circa litteras frangerentur et debitor de obligatione fateretur, aut si etiam negaret obligationem et creditor sufficienter probaret cuius littere sunt, quod id debitum non sit solutum, talis fractio sigillorum creditori in damnum esse non debet.

398) Pro iure constitutum est: quicunque se purgrauij registris proscriberet alicui sub quacunque pena, preter se intromittendi in bona sua officio purgrauij, quod tunc purgrauius iuxta illam penam proscriptam eundem iuuare debet. Sed si deberet quis se obligare siue proscribere sub pena intromittendi se in bona sua, hoc purgrauius in registra sua non proscribat, sed ad tabulas illi ire iubeat, ut illic alter alteri se proscribat. Et nullas penas scriptor proscribere in registra sua debet, nisi presente purgrauio et duobus, qui ei assident in iudicio.

389) Pro iure constitutum est: si creditor denunciaret fideiussoribus admonitionem dimidium anni ante, tunc fideiussores inuicem sibi ipsis id denunciare etiam debent, et debitori pro quo fideiussores sunt. Si tunc illis non denunciaret, neque debitori pro quo fideiussisset, attamen debitor et alij fideiussores nihilominus has litteras debent ut ut possunt exsoluere. Sed si fideiussores et debitor aliquod damnum ob id debitum acceperint, habent accionem contra illum fideiussorem pro his damnis cui denuntiatum fuerat, quod is alijs fideiussoribus non notificauerit; et is fideiussor obligabitur ad illa damna ob non denunciationem et negligentiam.

400) Pro iure constitutum est: si quis litteras obligationum alicuius falsas esse diceret, et talis fallacia in illum

byl, má ten spálen býti jako falešník. Pakliby kto nařka koho, toho naň neprowedl, aby jemu to oprawil tiem spuosobem jako nález ukazuje o nářek cti, a škody zaplať podlé swolenie zemského obecnieho. O tom rozsudek w modrých puohonných léta 1454.

protestaretur sufficienter, talis ut falsarius debet comburi. Si autem aliquis quempiam hoc modo diffamaret et id in illum probari non posset, debet id illi corrigere iuxta constitutionem de diffamatione, et damna iuxta constitutionem soluere tenetur.

401) Item, nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto který list měl, a kteréžbykoli pokuty jemu w něm swědčily, buď leženie neb listu wywazowánie, listu obnowenie, a on žeby těch pokut neužíwal a třem letuom a osmnácti nedělém projíti dal, že ten list promlčí. A též jestližeby do jmenowaného času list swědčil, a on by neupomínal jím od toho času, jakž plněnie w listu swědčí, a dalby létóm nahoře dotčeným projíti, také ten list promlčí, kromě listuow wěnných, dokudž jest muž žiw. O tom rozsudek w modrých puohonných léta 1456.

401) Pro iure constitutum est: si quis litteras obligationum haberet, in quibus uaria pena proscripta esset, siue ut iaceret ut ritus est, siue ut exsolueret litteras, siue ut eas renouaret, uel quod census non esset solutus, isque talibus penis non uteretur, donec tres anni et xviij hebdomade preterirent, quod tunc ius illarum litterarum silentio illius temporis amittitur. Et itidem si littere solutionem in certo termino protestarentur, et creditor non admoneret ab illo termino solutionis, et sineret tempus annorum iam dictum preterire, itidem tales littere per hoc silentium uigorem suum amittunt, exceptis litteris dotalibus, quamdiu maritus est superstes.

402) Item, nalezli wuobec za práwo: ktožby úřad purkrabstwie Pražského wedl z rozkázanie králowského aneb panského a wládyckého, anebo žeby se strany samy o purkrabí swolily a žeby jej kde wedly, a kdyžby purkrabie tam zuohledowal i swědky přijal, a jestližeby kto po tom úřadu wedení jaké swědky ku práwu pro tu při wedl a je sobě zapisowati dal, že nemají ti swědkowé přijati býti. O tom rozsudek we lwowých puohonných léta 1497.

402) Pro iure constitutum est: quicunque purgrauium arcis Pragensis aliquo duceret ex mandato regio aut baronum et equestrium de pleno iudicio, vel quod partes ambe in hoc concordes essent, ut purgrauium aliquo ducerent: cum itaque purgrauius ibi, ob quam rem ductus est, cognosceret, et testes audiret, et dein quod ultra pars post inductionem purgrauij aliqua alia testimonia producere uellet, et illa sibi proscribi faceret: quod tales testes iam acceptari non debent.

403) Nalezli wuobec za práwo: jestliže jest kto za koho rukojmí, a pro to rukojemstwie jest pohánčn, a ztratilliby nestáním, že jistec nenie powinowat za to nestánie zaň platiti, což on tiem nestáním ztratí. O tom rozsudek w lwowých 1497.

403) Pro iure constitutum est: si quis fideiussor litterarum citaretur a creditore, et per contumaciam suam quod fideiussor causam amitteret, quod tunc debitor non tenetur pro illa contumacia soluere, quod per hanc contumaciam ipse amiserit.

404) Item, nalezli wuobec za prá-

404) Pro iure constitutum est: si

wo: jestližeby komu list shořal, a onby dostatečně to prowedl, že jest list newywazený a dluh nezaplacený, má proto jistec i rukojmě tomu listu dosti učiniti a rukojmě wywaditi a ten dluh zaplatiti, a ten komuž jest dlužno, muož před purkrabí z toho hnáti. O tom rozsudek w bielých léta 1485.

405) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby kto list odkázal muži a ženě i dětem jich, žeby pak muž její a otec těch dětí dal ten list komu s dobrú wolí, že proto tu žena swého dielu ani děti neztratie, neb muž její a otec těch dětí nemuož wiece pryč dáti, než swuoj diel, a což wiece dá, že to žádné moci mieti nemá. A též i dskami, by co otci a jeho dětem dali, tehdy on dielu dětí swých nemuož pryč dáti ani utratiti, poněwadž jest s ním spolu dáno. Pakliby diely dětí swých čímkoli zawadil, nemá žádné moci to mieti; než otec toho, což jest jim dáno, užíwaj k swé ruce dotud, dokudž děti let sprawedliwých mieti nebudú. Než když které dietě k letóm sprawedliwým přijde, má swého daného a odkázaného dielu užíwati; pakliby otec nedal jemu toho dielu odkázaného užíwati, tehdy úředníci od desk mají jemu na to obranní list dáti, aby w to uweden byl ten sirotek, jakž dsky swědčie. O tom rozsudek léta 1486 po swatém Diwiši.

406) Nalezli wuobec za práwo: ktožby listem wywazeným po druhé upomínal, a naň to bylo dostatečně prowedeno, takowý jest za úkladníka odsauzen, a statek jeho na krále připadnúti má. A

cui littere obligationum combuste forent, aut quod amitterentur casu aliquo, et sufficienter probaretur, has non fuisse exsolutas neque harum debitum solutum, debent in eo casu et debitor et fideiussores his litteris satisfacere et debitum soluere, et creditor potest ob hoc debitum fideiussores citare.

405) Pro iure constitutum est: si quis in testamento legaret litteras obligationum marito et uxori et liberis eorum simul, si tunc maritus et pater istorum puerorum illas litteras daret alicui cum litteris consensus liberi, quod tunc eo casu neque uxor sua partem suam, neque filij amittere debent, nam pater puerorum et maritus suus non potuit plus alienare quam partem suam; si quid autem plus alienaret, quod illa alienatio nullum uigorem habere potest. Itidem si quis per intabulationem patri et fiilijs simul aliquid daret, tunc ipse pater partem filiorum suorum non potest alienare, neque consumere, ex quo his simul datum est; si uero partes filiorum suorum aliqua obligatione proscriberet, talis obligatio uigorem habere non debet, nisi quod pater filiorum suorum parte, quicquid his datum est, frui potest ad commodum suum, quamdiu filij non habuerint annos pubertatis. Sed cum aliquis filiorum ad annos pubertatis legittimos peruenerit, debet sua donatione et legata parte uti et frui. Si autem pater filio suo partem illorum bonorum legatorum sibi dare ad fruendum recusaret, tunc demum officiales a tabulis debent illi dare in hoc litteras tuitionis, ut ille orphanus in illa bona introduceretur.

406) Pro iure constitutum est: si quis litterarum obligatione iam soluta iterum admoneret, idque sufficienter contra eum produceretur, talis debet pro deceptore haberi, bonaque sua ad re-

též jestližeby kto ten list od koho přijal s dobrú wolí, wěda že jest wywazený, a jím upomínal, w túž pokutu upadne, jakož nahoře psáno stojí. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1488.

407) Nalezli wuobec za práwo: před kterýmžby koli saudem komu pře přisauzena byla, aneb práwo stané byloby naň dáno, a on žeby na swobodných dědinách neměl ani na zápisných, že má naň zatykací list dán býti. A u kteréhož se úřadu nález aneb práwo stané dá, od toho má zatykací list wzieti; a u kohožbykoli ten list zatykací toho zastal a práwa naň žádal (tak jakož níže o tom položeno jest, jakož ten list swědčí,) buď na králowském zámku, u pána, buď u rytieřského člowěka aneb na kterémžkoli zámku aneb twrzi jich, a též na kterémkoliwěk jich práwě, též u Pražan neb w jiných městech králowských, že toho hned ktož jest zatčen na kterém práwě (tak jakož se nahoře píše) mají ho hned slibem ctí a wěrú zawázati, aby on od zatknutí toho stawěl se we dwú neděléch panu purkrabí w moc na hrad Pražský a tu aby neodcházel, leč by jej purkrabie rukú dáním propustil. A pan purkrabie jej hned má kázati wsaditi, a dotud jej držeti, ažby nálezu a stanému práwu dosti učinil. A nemá purkrabie jemu žádného roku přidáwati, ani ho púštěti bez wuole druhé strany;*) pakliby mu rok dal bez wuole druhé strany, má to sám zaplatiti, což ten powinen jest, kohož propustil aneb rok dal. A ten ktožby koho zatekl u koho, a žádal toho na tom, kohož jest zatekl, aby jemu wydán byl, má to každý učiniti; a ten ktož jej zatekl, má jej w moc purkrabí Pražskému postawiti bez meškánie, cožby s ním

giam maiestatem deuolui debent. Et itidem si quis tales litteras ab alio acceptaret cum litteris in hoc factis liberi consensus, sciendo quod essent solute, et admoneret pro solutione, in eandem penam incidet, ut supra dicitur.

407) Pro iure constitutum est: coram quocunque iudicio actori contra reum quid esset adiudicatum, aut ius contumacie contra reum daretur, isque non haberet in bonis neque hereditarijs, neque oppignoratis, quod tunc in illum dari debent littere arestationis. Et coram quocunque iudicio reus abiudicatus est aut factus contumax, quod ab illo iudicio littere arrestationis accipi debent; et ubicunque reus cum his litteris inueniretur, et quod in eum iuris executio postularetur (prout infra commemoratur aut littere arestationis attestantur,) siue in arce aliqua regia, siue apud baronem aut equestrem aut in quacunque arce aut munitione eorum reperiretur, itidem in quocunque iure, siue apud Pragenses aut ciuitates regias, quod illum mox, qui arestatus est in quocunque iure ut suprascribitur, debent illum mox honore et fide obstringere, ut is a die arestationis sisteret se infra duas hebdomadas in potestatem purgrauij arcis Pragensis, utque abinde non abiret, nisi manu data purgrauius eum manumitteret; et purgrauius mox illum incarcerari debet facere et tam diu illum tenere, quamdiu decreto aut contumatie sue non satisfaciet; nullumque terminum purgrauius potest ei adiungere, neque emittere eum sine consensu partis aduerse. Si autem illi aliquem terminum absque aduerse partis consensu prolongaret, debet tunc ipse met id soluere, quicquid debet is, qui emissus est, uel cui terminus prolongatus sit. Si autem is, qui aliquem

*) Rkpp. přidáwají: což se křesťana proti křesťanu dotýče.

dojeti mohl. (Pakliby ten zatykacieho listu přijieti nechtěl, u kteréhožby ten nalezen byl, že má o tu wěc k tomu hleděti.) Pakliby ten, ktož jest zatekl, wzieti ho nechtěl a žádal, aby se jím ujistil: tehdy ten u kohož jest zatčen, když jej zawáže ctí a wěrú před ním, ktož jej zatýká, aby we dwú neděli od toho dne zatčenie aby se postawil w moc purkrabí hradu Pražského; a purkrabie hradu Pražského jeho nemá púštěti bez wuole toho, ktož jest jej zatekl. (Pakliby kto chtěl wyručiti na hotowé penieze do dwú neděli od purkrabie, že to má purkrabie učiniti a jej na takowý spuosob na rukojmě dáti.)

apud quempiam arestauit, peteret ab eo, ut illum arestatum ei exhiberet, unusquisque id facere debet. Is uero qui arestauit, debet demum talem in potestatem purgrauij sistere sine mora, quam cito cum eo ad purgrauium posset uenire. Si autem ille, apud quem inuentus sit talis reus, litteras arestationis acceptare nollet, quod tunc actio in illum dari debet actori. Cum autem ille, qui talem arrestauit, cum exhiberetur, suscipere nollet, peteretque ab illo, ut cum illo bene se firmaret, debet tunc is apud quem arrestatus est, talem obstringere fide et honore illo presente, qui eum arrestauit, ut infra duas hebdomadas a die arestationis se sisteret in potestatem purgrauij arcis Pragensis; et purgrauius arcis Pragensis talem non debet emittere sine consensu partis aduerse. Si autem quis uellet talem, satisdando per proptam pecuniam infra duas hebdomadas, a purgrauio sibi exhiberi, quod tunc purgrauius hoc facere debet, et illum cum tali satisdatione exhibere.

Item, ktož při wede od přietele, nemá jemu swědčiti.

Item qui causam agit alterius, illi testis esse non potest.

Item, smlúwce, kteříž lidi smlúwají, nemají od jiných pohánění býti, by to swědčili oč lidi smlúwají. Než žádajíli strany, mají bez přísahy stranám seznati, jestližeby mezi stranami smlúwa sepsána nebyla; než přes smlúwu sepsanú žádný smluwce swědčiti nemá.

Item, paciscentes, qui partes contrarias redigunt ad concordiam, non debent ab alijs citari, ut de hoc testificarent, pro quo homines ad concordiam agunt. Sed si ambe partes postulauerint, quod tunc testificare sine iuramentis debent, si inter partes gratuita pactio non esset conscripta. Sed pactione conscripta nullus demum ex paciscentibus tenetur testificare.

O cti ztracenie.

408*) Nalezli za práwo tyto artikule, co má za moc počteno býti proti práwu.

De amissione honoris.

408) Pro iure constitutum est: isti infra scripti articuli pro uiolentia contra constitutiones debent connumerari.

*) Článek tento kladau rukopisowé Raudnický a Pražský předělaný a welice rozšířený (na listech 6 we fol.) dle usnešení, které se stalo na sněmu zemském o Sw. Hawle 1510, a kteréž od nás na swém místě we wěcech sněmowních podáno bude.

Ktožby komu statek bral, w odpowědi neb bez odpowědi, mocí a násilím, když práwa jdú.

Quicunque alicui bona sua caperet, sine aliqua denuntiatione aut cum denunciatione uiolenter, cum iura suum progressum habeant; hoc est si quis se in castra, in munitiones, in oppida, in uillas, curias, piscinas hereditarias, feudi, uel oppignoratas, ui intromitteret, subditos capiendo taxaret, piscinas dirueret.

Ktožby w mierné a pokojné zemi za řádu a práw oheň pustil.

Quicunque in pacifico et tranquillo regno, rituum et iurium tempore, igne regnum uastaret et exureret sponte

Ktožby na koho w stráži stáwal, chtě jej jieti a škodu mu učiniti, aneb jej zamordowati.

Item, si quis in insidijs contra alium staret, ut illum captiuaret aut damnum illi faceret, aut eum ut interimeret, aut in quempiam consulto iret aut proficisceretur, ut eum occideret aut uulneraret, et si quis id sufficienter contra talem protestaretur ad approbationem iudicum iuxta constitutiones.

Ktožby komu odpowěděl w mierné a pokojné zemi, za řádu a za práw, by pak jemu w té odpowědi nic neučinil, tehdy má pokutu trpěti též jako prwé bylo, neb jako pro nahoře psanú moc. A ktožby tuto nahoře psanú moc učinil, napřed statek jeho na krále JM' připadnúti má, a má býti jako psanec, a nemá žádného práwa užiti proti žádnému; (jakož nálezowé ukazují:*) primo Stefani, K. 18, [=1402] quarto Mathiae A. 3. =1437) Pakliby kto řekl: „měj na mě péči, kdež se s tebú shledám, že tě bíti budu," aby ten komuž to mluweno bude, poslal k němu dwa člowěky dobrá zachowalá z kteréhožkoli stawu, ználi se k tomu, žeby tomu odpowěděl. Seználi se, že odpowiedá, trp pokutu swrchu psanú. Pakliby řekl, že „sem to z hněwu mluwil, on nemá proto na mě žádné péče mieti;" pakliby přes tu řeč skutek po tom učinil, ten také aby trpěl pokutu nahoře psanú. A ktožbykoliwěk byl z moci pohnán, ten každý

Item, si quis se hostem denunciaret in quieto et tranquillo regno, tempore ordinis boni et iuris, etiam si in tali denunciatione nil mali fecerit, attamen penam ferre denique debet, prout antea fieri solebat, sicut propter supradictam uim. Et quicunque supradictam uim alicui fecerit, inprimis honorem amittit suum, et bona sua in regiam maiestatem deuolui debent, et debet haberi uti qui turpiter proscriptus est, et neque debet frui aliquo iure contra quempiam iuxta constitutiones. Si autem dicat, „caueas tibi, ubicunque te conueniam, te cedere uolo," tunc is, cui ita loquetur, mittere debet duos in bona fide conseruatos ex quocunque statu, ut si fatetur, se talia locutum fuisse, diceret. Si fatebitur, ferat tunc penam supradictam; si autem responderit, quod id locutus sit commotus ab iracundia, et quod ob ista uerba sibi cauere non deberet, si tunc insuper id quod locutus est, effectu faceret, talis etiam ferat penam supradictam.

*) Srow. Archiv český, II. str. 359 a 381.

k wyhlášení puohonu osobně aby stál; pakliby k wyhlášení puohonu osobně nestál, tehdy aby proto přijel, prwé než páni J^ch^ M^t^ saud wzdadie, a před pány J^ch^ M^tmi^ na plném saudu se wywedl, že jest bezelstně přijieti k wyhlášení puohonu nemohl; pakliby se newywedl, zpraw to wedle práwa. Než každý osobně stuoj, jsa z moci pohnán, k rozsudku; pakliby nestál, tehdy takowý má obeslán býti od pánów J^ch^ M^ti^ z saudu zemského, aby stál ty suché dni, k kterýmž jest pohnán, dokudž páni těch suchých dní z saudu newstanú a newzdadie; pakliby páni dřiewe těch dwú nedél saud wzdali a nesaudili, mají tu wěc najwyššiemu purkrabí Pražskému poručiti, aby se ten pohnaný w jeho moc postawil; a staneli, má jej purkrabie ctí a wěrú zawázati, aby o suchých dnech najprw příštích postawil se a ku práwu aby stál. Než jestližeby nemocen byl, nemoc má zprawiti wedle práwa. Pakliby kto koho požena z moci, i neprowedl naň žádné swrchupsané moci: ten aby dwě neděli seděl u wěži, a puštěn nebyl až do těch dwú nedělí, lečby pohnaný jej z té pokuty propustil; a pohnaného aby odprosil, wedle nálezu obecnieho, kterýž jest napsán tertio Andreæ, A. 18 [=1486], a k tomu aby dal pohnanému 50 kop grošuow českých, a škody wšecky, kterěžby pohnaný proto wzal, aby jemu naprawený byly, cožby jich prowedl bez puohonu před úředníky Pražskými na jich schwálenie.

Quicunque uero ob talem uim citaretur, debet in publicatione citationum personaliter comparere; si tunc non comparuerit personaliter, debet denique prius uenire quam iudicium finiatur, et se ut expurgaret, quod absque omni dolo ad publicationem citationum uenire non potuerat. Si tunc se rite non expurgauerit, debet iuramentum facere iuxta constitutionem. Et quicunque citatur ob uim huiusmodi, debet iudicio etiam personaliter adesse. Si uero non aderit, debet tunc is uocari litteris dominorum de pleno iudicio, ut se sisteret illis quattuor temporibus, ad que citatus est, quamdiu domini his quattuor temporibus iudicium tenuerint. Si uero antequam ille ueniret iudicium finiretur, debent talem casum domini supremo purgrauio committere, ut is citatus se in suam potestatem sisteret. Si tunc aduenerit, debet purgrauis eundem fide et honore obstringere, ut se in proximis quattuor temporibus ante iudicium regni sisteret et compareret. Si uero citatus ob huiusmodi uim factam ante iudicium comparere noluerit, neque cum litteris dominorum uocaretur ut iam dictum est, talis et honorem et uitam et bona amittere debet iuxta iam dictam formam. Sed si foret infirmus, de infirmitate iuxta ritum iuramentum deponat. Si autem quis ob huiusmodi uim aliquem citaret, et illam uim contra talem non produceret, talis tunc duabus hebdomadis in turri teneri debet, neque usque ad illas hebdomadas debet extra emitti, nisi citatus hanc culpam ei condonaret; et citatus pro uenia rogare debet iuxta generalem constitutionem, et insuper ut citato daret quinquaginta sexagenas grossorum, et omnes expensas quas ob eam causam citatus fecerit, ei restitueret, quascunque produceret ante officiales absque citatione ad approbationem eorum.

409) Nalezli za práwo: aby žádný člowěk wen z země nejezdil na služby neb na žoldy proti králi JM[ti] českému, ani proti zemi. A ten ktožby chtěl na služby neb na žoldy jeti wen z země, aby sobě hned u toho pána wymluwil, jestližeby co ten pán chtěl počínati proti králi JM[ti] neb zemi, aby každý mohl se ctí odjeti neb odjíti. Pakliby ktokoliwěk wen z země slúžil proti králi JM[ti] neb zemi, ten má od JMK[é] obeslán býti, aby se zase wrátil. Pakliby krále JM[ti] w zemi nebylo, tehdy jménem wšie země pod zemskú pečetí aby obeslán byl; nepřijelliby po tom obeslání, ten každý aby ztratil swé dědictwie i weškeren swuoj nápad, kterýbykoliwěk w české koruně měl, buď u otce, u bratří, u strýcuow, po dskách neb jinak kterakkoli. A ty děděiny a ty nápady má král dáti a obrátiti podlé panské rady, jakožto odsauzené, na zemské dobré. A ten každý k tomu aby odsúzen byl práwa wšeho, cti, jako psanec a za zemského škuodci a zloděje, a k tomu že žádný žlowěk w české koruně, buď pán, rytieř, panoše, města neb člowěk kteréhožkoliwěk řádu, nemá přijíti nižádného takowého zhúbce, kterýžby se podlé práwa tohoto nezachowal. A ktožby přes práwo toto swrchu psané učinil, na swé zámky, twrze a přiebytky takowého přijal, wěda o tom, nebo jemu pomáhal: tehdy ten každý jest odsauzen zbožie na Králowu Milost, tak jakož swrchu psáno stojí, a práwa nemá mieti s žádným, a má býti jako psanec; jakož o tom nález starý ukazuje, (primo Stefani, K. 18 =1402;) a w zemi se proti králi JM[ti] i proti zemi zachowati má, jakož se nahoře. píše. Pakliby se kdy přihodilo, žeby se kto wně z země osadil, a ten pán, pod kterýmžby seděl, s králem JM[ti] a korunú českú činiti měl, takowý jsa obeslán, do země by nepři-

409) Pro iure constitutum est: ne aliquis de regno isto ad externos in seruitia proficisceretur, aut in militiam contra regem Boemie aut contra regnum istud iret. Et is, qui uoluerit ex regno ire ad seruitia aut in militiam, ut sibi mox apud illum dominum hoc exciperet, si quid is dominus uellet inceptare contra regem Boemie aut contra regnum, ut honeste posset ab eo abire aut discedere. Si igitur sic quiscunque apud externos seruiret contra regnum Boemie aut contra regem, talis debet a regia maiestate litteris uocari, ut contra domum rediret. Si uero regia maiestas in regno non adesset, tunc nomine totius regni sub regni sigillo debet talis reuocari. Si tunc post talem reuocationem non rediret, eo casu is debet amittere omnia bona sua hereditaria, et omnem successionem bonorum, quamcunque haberet in regno Boemie, siue paternam, siue fraternam, siue patruelem, per tabulas aut qualitercunque; et illa bona sua maiestas et successiones bonorum debet conuertere ex consilio dominorum tanquam abiudicata ad commune bonum; et is insuper debet priuari iure omni suo et honore tanquam turpiter proscriptus, et haberi debet pro uastatore et depredatore regni huius. Et amplius, quod nemo in regno Boemie, siue sit baro, siue equestris ordinis, nobilis, ciuis, uel cuiuscunque status homo et conditionis, debet suscipere talem uastatorem, qui se iuxta constitutionem istam non conseruauerit. Et si quis contra hanc constitutionem iam dictam aliter faceret, et in suas arces, munitiones, possessiones talem susciperet scienter aut eum iuuaret, talis est de facto condemnatus regie maiestati cum omnibus bonis suis, prout supra commemoratur, et nullum ius debet habere cum aliquo, et debet haberi uti qui turpiter est pro-

jel, statek swuoj, kterýžby w zemi měl, též i nápady ztratí, než cti nemá ztratiti. Pakliby kto neb kteří zastiženi byli wuobehnání na kterém zámku, by byl obeslán i woláno bylo, aby se do země wrátili: ti aneb ten statku, cti ani hrdla (podlé nálezu swrchu psaného) ztratiti nemá, ani které poškwrny na swé cti nésti.

scriptus, et in regno debet se erga regiam maiestatem ét erga regnum ita conseruare, ut supra scribitur. Si uero contingeret, quod aliquis extra regnum resideret, et is dominus, sub quo resideret, bellum cum regia maiestate aut cum regno Boemie gereret, et is cum reuocaretur in regnum non rediret, hoc casu bona sua que in regno haberet itidem et successiones bonorum amittere debet, sed honorem non perdet. Si autem aliqui essent obsessi in arce aliqua, et si uocatus foret ex his aliquis ut rediret, aut quod publice proclamaretur, ut rediret: ille aut illi bona sua, honorem, neque uitam iuxta constitutionem dictam amittere debet, neque aliquam labem debet ferre in honore suo.

410*) Nalezli za práwo: jestližeby kto neb kteří tu nešlechetnost w zemi zdwihl neb zdwihli, ježtoby král JM' i wšecka země toho zastawiti nemohli, a řád a práwo tudy takowú nešlechetností zrušeno bylo a jíti nemohlo, a tudyby se nesnáze a wálky zdwihly w zemi: i ktožby pak w tom neřádu, (an práwa nejdú), chtěl komu w zemi nepřietelem býti, má dáti jeden druhému tři dni napřed wěděti do jeho domu, kdež bytem jest, a až do západu slunce třetieho dne od toho dne, když mu dal wěděti tu odpowěd do jeho domu, nemá nic počínati: pakliby kto prwé dřiewe času toho počal, ten čest swú ztratí. A ktož odpowie pánu, služebníkuom i poddaným jeho, že ti wšickni bez odpowědi zase, kteříž toho pána služebníci i poddaní jsú, wedle pána swého cožkoli počínati budú, mohú bez odpowědi k nim se mieti, jako k nepříteli odpowědnému, neb jest jim odpowěděl; a pán ten má tu odpowěd služebníkuom swým a poddaným hned oznámiti. Pak-

410) Pro iure constitutum est: si quis tantum facinus in regno exsuscitaret, quod neque rex, neque totum regnum sedare posset, et quod ordinationes et iura regni tali scelere pertubarentur, et suum progressum minus haberent, et per hoc dissensiones et bella domestica et intestina exorirentur: si quis igitur in isto tumultu, cum iura suum progressum non haberent, uellet alicui hostis esse, debet tunc alter alteri xxviij dies et xxviij noctes continuas ante denunciare ad domum suam in regno Boemie, ubi met ille cui denunciari debet moratur et ést, et usque ad occasum solis diei xxviij et noctis xxviij ab illo die, quo se illi hostem denunciauerat futurum ad domum suam, nihil inceptare debet. Si quis uero ante tempus illud inciperet aliquid, is suum honorem amittit. Et itidem is, cui denunciatur, nihil inceptare debet usque ad xxviij dies et xxviij dies (sic): si autem quid ille ante illud tempus xxviij dierum et xxviij noctium inciperet, is tunc etiam suum honorem amittet. Et

*) Článek tento chybí w rukopisech.

liby pánu toliko samému odpowěděl: tehdy ti služebníci toliko, kteří u toho pána w službě jsú, a poddaní jeho, ti mohú s swú ctí pánu swému pomáhati.

littere diffidationis mitti debent per duos bone fidei uiros, conseruatos in honore, cuiuscunque status; hique debent esse securi eundo et redeundo, et id nihil his et honori eorum nocere debet, qui has litteras diffidationis afferunt.

411) Najjasnějšie knieže a pán, pan Wladislaw boží milostí král Český ꝛc. se pány a wládykami na plném saudu nalezli wuobec za práwo, a Jan Zajiec z Hazmburka a s Kosti, a Jan z Šelmberka, kancléř králowstwie Českého, z pánuow, a Jan Malowec z Pacowa z wládyk, panský potaz wynesli: Wážiwše pilně tu wěc, kteráž jest w tomto králowstwie wznikla, napřed proti pánu bohu i proti wšem práwóm duchowním i swětským, tak že mnozí lidé peněz puojčují s přílišným a nekřesťanským obtiežením, úroky lichewnie nad obyčej sobě dotahujíc, a wymyšlenými koláči, sedlanými koňmi, šubami, poctami i jinými wěcmi wymyšlenými, a zlaté wysoce počítajíce, mimo obyčejné zlatých placenie, ježto toho w tomto králowstwí prwé nebýwalo: i protož JMK[t] se pány a wládykami přikazují a zapowiedají, aby toho po dnešní den wiece nebýwalo, a také aby se toho žádný wiece nedopúštěl; než jakť jest to prwé někdy mezi lidmi za obyčej bylo, že se sta kop grošów deset kop grošów dáwati, buďto na listech, nebo na kterýchkoli zástawách, též i nynie při tom stuoj a wýše nic. Pakliby kto přes to učinil, a jakýmkoli wymyšleným obyčejem nebo pod přikrytím, zjewně nebo tajně, a w tom se tak nezachowal: ten má ode wšech jmien a držán býti jako jiný psanec a zločinec, a že nemá žádného práwa požíwati, w úřadech a w swědomí nemá přijat býti, a dobří lidé nemají s ním obcowati. A ty penieze tak neřádně puojčené mají na KM[t] připadnúti, a JMK[t] s radú panskú to má

411) Serenissimus princeps et dominus dominus Wladislaus dei gratia rex Boemie ꝛc. cum baronibus et equestribus in pleno iudicio pro iure constituit, et Johannes Lepus de Hazmburga et de Kosti, et Johannes de Schellenberga, cancellarius regni Boemie ex baronibus, et Johannes Malowecz de Paczow ex equestribus decretum dominorum exposuerunt: diligenter perpendentes, que res in hoc regno exorta sit, imprimis contra deum et contra omnia iura tam spiritualia quam secularia, ita quod complures pecuniam in mutuum dant cum nimijs et non christianis grauaminibus, census usurarios ultra consuetudinem inducendo, cum donis honorarijs mire excogitatis, cum equis instructis, cum trabeis, cum muneribus, ac florenos alte computando ultra ritum solutionis, que quidem res in isto regno nunquam huiusmodi fuerat: quocirca regia maiestas cum baronibus et equestribus mandat et prohibet, ut id amplius ab isto tempore deinceps hic non fieret, neque id quisquam committere auderet, nisi ut ante consuetudo fuerat, ut de centum sexagenis x sexagene darentur, siue ex litterarum obligatione, siue ex aliqua re oppignorata, etiam ut id nunc daret et permaneat uolumus, et ne ultra, quam dictum est, accipiatur. Si quis uero insuper aliter facere auderet, qualicunque modo, aut sub aliquo pretextu, aperte aut clam, et se non ita conseruaret: talis debet ab omnibus haberi et teneri tanquam turpiter proscriptus et malefactor, et nullum ius illi debet opitulari, et ad officia et testi-

na obecné dobré zemské obrátiti. Secundo Andreæ, N. 11 (±1484).

monia non debet admitti, et boni uiri cum eo non debent conuersari. Et pecunia ita illegittime mutuata ad regiam maiestatem deuolui debet, et sua maiestas de consilio baronum et equestrium eam debet ad bonum commune conuertere.

412) Najjasnějšie knieže a pán, pan Wladislaw boží milostí Český král oc. se pány a wládykami na plném saudu, s powolením a wolí kniežat i wšech pánuow a wládyk a Pražských měst i jiných měst, i wšie obce králowstwie Českého, na obecném sněmu wšeho králowstwie, kterýž držán byl léta božieho 1486 w pátek o suchých dnech postních, [=17 Febr.] Králowská Milost se pány a wládykami, nahlédše pilně w starodáwnie zřiezenie a ustanowenie, což se zámków a hradów, twrzí w králowstwie Českém odcizowánie dotýče, kterak jest to pod welikými pokutami zřiezeno a utwrzeno, aby toho nebylo: též i nynie JMK[t] se pány a wládykami na plném saudu, zřiece na to, aby takowá wěc škodná této korunĕ newznikla, k záhubám a k škodnému rozztržení nepřišla: i nalezli a ustanowili za práwo wuobec, aby po dnešní den žádný z kniežat, pánów, wládyk, kteréhožkoli stawu, buď duchowní neb swětský, swých hradów, twrzí, měst i wšelikterakých zboží w králowstwí Českém, cizozemcóm budto osobám nízkým nebo wysokým nižádným neprodáwali, nezastawowali ani směňowali, nižádným wymyšleným obyčejem, nic sobě ku pomoci neberúce (budto swobodných, manských nebo zápisných) bez powolenie JMK[t] i potomních králów Českých; a JMK[t] i potomní JM[ti] králowé Čeští neráčie a nemají k takowým wěcem nižádného powolenie dáti bez rady a wuole zemské. Pakliby kto přes tento nález které hrady, twrze nebo města, anebo jiné wše-

412) Serenissimus princeps et dominus, dominus Wladislaus Boemie oc. rex cum baronibus et equestribus in pleno iudicio cum consensu omnium principum et uno animo, et omnium baronum et equestrium, et Pragensium ciuitatum et aliarum ciuitatum totiusque communitatis regni Boemie in uniuerisali sinodo totius regni, que habita est anno domini Mcccclxxxvj, die Veneris in quattuor temporibus quadragesimalibus, regia maiestas cum baronibus et equestribus inspiciendo diligenter antiquas constitutiones et ordines, quod attinet ad arces, castra, munitiones in regno Boemie, eorum alienationes, quomodo sub magnis penis ordinatum sit et confirmatum, ut id amplius non foret: itidem et nunc sua maiestas regia cum baronibus et equestribus in pleno iudicio prospicientes, ne huiusmodi res in regno isto excitaretur, ed ad internetionem et ad damnosam discordiam ueniret, constituerunt et pro iure decreuerunt uniuersis, ut ab isto tempore deinceps nullus ex principibus, ex baronibus, equestribus, cuiuscunque status sit, siue spiritualis siue secularis, suas arces, munitiones, ciuitates, qualiacunque in regno Boemie bona alienigenis, siue humilibus, siue nobilibus, nemini neque uendere, neque oppignorare, neque proscribere, neque cedere, neque permutare debent aliquo efficto modo, nihil sibi in auxilium capiendo, sint ea bona hereditaria uel feudi, uel oppignorata, sine consensu regie maiestatis futurorumque regum Boemie. Et sua maiestas regia

liké zbožie zastawil, prodal, dal nebo směnil cizozemcóm (jakož swrchu dotčeno jest): ten aby ztratil swú čest a jmien byl jako psanec a zhúbce králowstwie Českého, a z země wypowědien, a žádným wymyšleným obyčejem aby zase nebyl nawrácen ke cti, duchowním ani swětským práwem. A ten každý cizozemec kteréhožkoli stawu, přes tento nález coby takowého kaupil, dáním přijal anebo zástawú, anebo směnú, penieze swé aby ztratil, a zámek ten nebo zbožie aby na KM[t] spadlo anebo spadli, a král JM[t] s raddú zemskú to aby obrátil na obecnie dobré. A jestližeby se pak přihodilo, a který obywatel koruny chtěl dáti, prodati nebo poručiti swuoj statek cizozemci s krále JM[ti] wolí a zemským powolením: tehdy prwé nežli se w to uwáže ten cizozemec, má napřed ujistiti, aby žádného jiného pána dědičného neměl, nežli krále Českého korunowaného; a we wšech powinnostech aby se srownal s obywateli země české, a w cizích zemiech nemá nic mieti; a kdyžby se jinde wyprodal a zde w zemi usedl, tehdy má neb mají králi JM[ti] i wšie zemi listem powinnost slíbiti, též jako i jiní obywatelé w zemi pod pokutami. Než dokudžby té powinnosti nahoře dotčené neučinil, nemají mu zámkowé ani zbožie (kteréžby w zemi kaupil) postúpeny býti. Než Čech kterýžkoli co jinde w cizie zemi měl, má neb mieti mohl, tomu se cesta nezawierá, by toho užiti neměl. To wšak znamenitě se wymieňuje, že obywatelé markrabstwie Morawského, ani jiných zemí obywatelé, kteříž sú dědičně a wěčně k králowstwí Českému připojeni a wtěleni, že se ti za cizozemce nepokládají. Jestližeby který obywatel těch zemí swrchupsaných kteréhokoli zbožie a zámku wedle práwa země české došel, ten má králi Českému nynějšiemu neb

futurique reges Boemie non debent, neque possunt ad res huiusmodi ullum consensum suum prebere sine consilio et consensu totius regni. Si autem quis contra hanc constitutionem aliquas arces, munitiones uel ciuitates, aut alia qualiacunque bona oppignoraret, uenderet, daret aut permutaret alienigenis, prout iam commemoratum est: is honorem suum amittere debet et haberi tanquam turpiter proscriptus et uastator regni Boemie, utque de regno eijceretur, et ullo alio qualicunque modo ad honorem suum contra restitui non debet, neque spirituali neque seculari iure. Et is alienigena, cuiuscunque foret status, quicquid huiusmodi contra talem nostram constitutionem emeret, aut per donationem acciperet, aut per oppignorationem aut per permutationem, ut pecuniam suam amitteret, et arx aut bona illa in regiam maiestatem ut deuoluantur, et regia maiestas de consilio regni totius ea ad commune bonum conuertere debet. Si autem contingeret, quod aliquis incola regni Boemie uellet dare, uendere, aut legare sua bona alienigenis, cum consensu regio et regni, tunc prius quam intromittet se is alienigena in possessionem bonorum illorum, debet inprimis se obligare, quod neminem habiturus sit dominum hereditarium nisi regem Boemie coronatum, utque se in omni subiectione equaret alijs incolis regni Boemie, et in alijs terris nihil habere debet, et si que bona alibi haberet, uenderet et hic in regno Boemie cohabitaret; et is insuper adhuc debet regie maiestati totique regno litteris subiectionem promittere, itidem ut alij incole regni Boemie, sub penis constitutis. Sed quamdiu huiusmodi subiectionem iam dictam non faciet, non debent illi arces aliaque bona, que in regno hoc emisset, concedere. Sed Boemus quicunque

budúciemu z toho slib a powinnost učiniti, jakožto obywatelé jiní w králowstwí Českém a s takowým zbožím, a nemá jemu toho statku a zbožie kaupeného postúpeno býti, lečby prwé slib a powinnost králi JM[u] i wšie zemi učinil, podlé spuosobu swrchupsaného, aby žádného jiného za pána neměl nežli krále českého korunowaného, pod pokutami swrchu psanými. Tertio Adreæ, B. 1 [=1486.]

413) Nalezli za práwo: aby král Český wolen byl tak, jakož od starodáwna bylo, podlé obyčeje práwa a swobody králowstwie Českého. A kdyžby wolen byl a přijel, že najwyšší purkrabie Pražský nynější i budúcí má slíbiti pánóm, rytieřstwu, Pražanóm i jiným městóm, i wšie obci koruny České, o kteréhožbychom se koliwěk swolili, aby králem byl a do země přijel, aby mu zámek hrad Pražský bez odporu w moc jeho hned powolně postúpil. Pakliby wýtržek w tom kto w zemi učinil a jakú búřku, anebo na zámky z té příčiny pustil, chtě někomu králowstwí dopomoci: aby takowý čest, hrdlo, statek ztratil, a z země wyhnán byl; a ktožby takowého zastáwati chtěl a jej fedrowal, ten aby w túž pokutu swrchupsanú upadl.

A haitman hradu Pražského nynější i

alibi in alienis terris, si quid haberet, habet, aut habere posset, talis uia illi non occluditur, ut ea frui non deberet. Tamen cum tali singulari exceptione, quod incole marchionatus Morauiensis, ducatus Slesie, et marchionatus Lusacie et sex ciuitatum, qui hereditarie et perpetue regno Boemie adiuncti sunt et incorporati, quod hi pro alienigenis non connumerantur in emendis arcibus, munitionibus et uillis. Quod si aliquis incola illarum terrarum iam commemoratarum aliqua bona aut arces iuxta constitutiones regni assequeretur, is debet regi Boemie presenti et futuro de his fidem dare et subiectionem prestare, tanquam incole alij regni Boemie et cum talibus bonis se exhibent, et non debet illi ex illis bonis emptis cedi, nisi prius fidem et subiectionem regie maiestati totique regno prestiterit iuxta formam iam dictam, ut nullum alium pro domino haberet, quam regem Boemie coronatum, sub penis iam dictis.

413) Pro iure constitutum est: ut rex Boemie eligatur ita, prout ab antiquo fuit; et antequam eligetur et ueniet, supremus purgrauius presens et futurus promittere debet baronibus, equestribus, Pragensibus et alijs ciuitatibus, totique communitati regni Boemie, quod quicunque communi consensu eligetur in regem et in regnum uenerit, quod illi arcem Pragensem sine contradictione in potestatem suam mox post electionem tradet. Si tunc quis interim disturbium in regno faceret aliquod aut tumultum, aut ob eandem rem in arces suas quempiam intromitteret, ut alicui iuuaret ad regnum, priusquam ex communi consensu rex eligeretur, prout supra scribitur: ut demum talis honorem, uitam et bona sua amitteret, et de regno pelleretur; et qui hunc uellet protegere aut illi subuenire, is ut in supradictam pe-

budúcí má slíbiti purkrabi Pražskému nynějšiemu i budúciemu po smrti krále JM^ti, že k žádnému jinému s zámkem zřenie mieti nemá, dokudžby král Český wolen nebyl, tak jakož se nahoře píše, než k najwyššiemu purkrabi Pražskému.

nam incideret. Et capitaneus presens et futurus promittere debet purgrauio Pragensi presenti et futuro post obitum regie maiestatis, quod ad nullum alium cum arce respectum habebit, quamdiu rex Boemie non eligetur, prout supradictum est, quam ad supremum purgrauium Pragensem.

414) Nalezli za práwo: chtělliby kto mocí wtrhnúti, anebo žeby wtrhl do koruny České, chtě tudy králowstwie obdržeti, proti tomu abychom sobě wšicknì pomocni byli, pod pokutú nahořepsanú. W prwních Wáclawa Hyndráka, A. 30 (=1497).

414) Pro iure constitutum est: si quis cum ui in regnum intrare uellet aut intraret, ita ut regnum occuparet, contra talem ut omnes nobis inuicem adessemus sub penis supradictis.

415) Nalezli za práwo: kdyžby se lidé poddaní pánu swému zprotiwili, a statek jeho jemu odjali, a ktožbykoli tý lidi wuobranu přijal a statek tak odjatý k sobě přijal a jej sobě osobowal, wěda o tom: takowý by učinil nešlechetně, nepráwě, proti práwu, a proti králi JM^ti hrdlo propadl jest, a statek ten odjatý má zase nawrácen býti, komuž jest byl odjat. Jakož nález o tom w prwních Wáclawa Hyndráka. E. 5 (=1497).

415) Pro iure constitutum est: si aliqui subditi domino suo rebellarent, et quod ei ab his bona sua forent oblata in regno tranquillo et pacifico, quicunque tales subditos in protectionem suam susciperet, et his se coniungeret, eosque protegeret aut iuuaret, aut cum his bellice contra dominum eorum proficisceretur, aut illius mali autor aliqualis foret, aut bona ita ablata acceptaret et sibi appropriaret scienter: talis et ille faceret scelerate et improbe, contra suum honorem, contra iura et contra regiam maiestatem, et in crimen capitale lapsus est, bonaque ablata debent restitui, cui ablata sunt.

416) Léta božieho 1499 při suchých dnech postních páni, rytieřstwo, Pražané i jiná města králowstwie českého na obecniem sněmu takto mezi sebú zjednali a zuostali, a dskami památnými zapsati rozkázali: Jakož w těchto předešlých časiech, někteří zlí a nešlechetní lidé cedule zrádné, nešlechetné a hanliwé na wšecky stawy tohoto králowstwie, i také na pány a úředníky zemské spisujíce, zrádně, nešlechetně a pokútně lepali, kladli a metali sú; kterúžto tak zrádnú a nešlechetnú wěc páni J^ch M^t, wládyky a Pražané

416) Regia maiestas, barones et equestres, totaque communitas regni Boemie, in uniuersali sinodo in hunc modum inter se constituerunt et ordinarunt, et tabulis memorialibus proscribi mandarunt: cum superioribus diebus scelerati et improbi scedulas proditorias, sceleratas, diffamatorias contra omnes status regni huius, etiam et contra barones et officiales regni, conscribentes, proditorie scelerate et angulatim affixerant, ponebant et spargebant; quamquidem rem sceleratam et proditoriam barones et equestres ac etiam Pragenses diligenter

wážiece s pilností, a chtiece zastawiti a přetrhnúti, aby takowí zlí, zrádní a nešlechetní lidé w tomto králowstwí prospěchu mieti nemohli, takto o tom (z rozkázánie KM[u] a s powolením a dostatečnú wolí pánów, rytieřstwa, Pražan i jiných měst králowstwie českého na sněmu obecniem) rozkazují, wypowiedají a nalezají: Ktobykoliwěk po tento čas z kteréhokoli stawu a powahy člowěk w takowé zradě a nešlechetnosti postižen a w prawdě nalezen byl, ježtoby takowé zrádné a nešlechetné cedule spisowal, lepal, neb metal a kladl, aneb takowých cedulí nešlechetných která příčina byl: že k takowému každému má hledieno a saženo býti jako k nešlechetnému člowěku, a takowý každý bez milosti má štwrcen býti jako zrádce. A ktoby pak, najda takowú zrádnú ceduli, hned jie neztrhal, a jie komu jinému ke čtení neb k ohledání podal aneb poslal, a w tom byl skutku (že jest to učinil) postižen a shledán: ten má seděti rok u wěži bez milosti, a o takowého žádného se žádný přimlúwati nemá zjewně ani tajně. A w tom roce byloliby naň shledáno a uswědčeno, že jest on tu ceduli sám spisowal neb kladl a lepal, tehdy takowý má trpěti pokutu swrchu dotčenú, to jest, že má štwrcen býti, jako zrádce. W quaternu památném léta 1499, w pátek po swatém Matěji (=1 Mart.).

perpendentes et cupientes prohibere ac interrumpere, ut tales mali, proditorij et scelerati homines in isto regno locum ultra habere non possent: in hunc modum ex mandato regie maiestatis et consensu et sufficienti uoluntate baronum et equestrium, Pragensium et aliarum ciuitatum regni Boemie in generali sinodo mandant, edicunt, atque constituunt: quicunque ab isto die deinceps, cuiuscunque sit status et conditionis homo, in huiusmodi re proditoria et scelerata fuerit deprehensus, et uere inueniretur, quod huiusmodi sceleratas ac proditorias scedulas conscriberet, affigeret et spargeret aut poneret, taliumque scedularum sceleratarum aliqua causa esset: quod tunc in talem animaduerti debet, et comprehendi debet tanquam sceleratus homo, et quadripartiri debet sine omni gratia tanquam proditor. Si quis autem, cum huiusmodi proditoriam scedulam inueniret et non dilaceraret eam mox, et eam alicui ad legendum uel ad uidendum traderet aut mitteret, et cum effectu in hoc quod hoc fecerit deprehensus et inuentus foret: talis debet in turri annum unum detineri, absque ulla gratia, atque pro tali nemo intercedere debet, neque aperte, neque clam. Et interea si compertum ac protestatum foret, quod is talem scedulam niet scripsisset, aut poneret uel affigeret, debet tunc is pati penam supradictam, hoc est, quod debet quadripartiri, tanquam proditor. Si quis uero eam inueniret, qui nesciret legere, debet clam alteri ostendere, qui legere sciret, et ea perlecta debet eam dilacerare.

Přísaha purkrabiem Karlšteinským.

417) Přísaháme pánu bohu i wšem swatým, najjasnějšiemu kniežeti a pánu, panu Wladislawowi Uherskému, Českému oc. králi a JM[u] dědicóm řádně od

417) Iuramentum purgrauij Carlnstensis: iuramus deo omnipotenti et omnibus sanctis, serenissimo principi et domino, domino Wladislao Vngarie, Boe-

JMK[4] pošlým a wšem pánuom a rytieřstwu, zemanuom i městuom, i wšie obci králowstwie Českého, že s tiem zámkem Karlšteinem, s korunú i se wšemi swobodami a klenoty zemskými, kterýžto zámek i s těmi wšemi wěcmi swrchu dotčenými nám jakožto purkrabiem Karlšteinským od krále JM[ti] od pánuow, rytieřstwa i měst i wšie obce králowstwie Českého swěřen jest, že toho zámku i s korunú i se wšemi těmi wěcmi swrchu dotčenými wěrně a pilně chowati máme, a práwě s tiem se wším učiniti králi JM[ti] i JM[ti] dědicóm i wšie zemi Pakliby pán buoh na krále JM[t], pána našeho milostiwého, smrt dopustiti ráčil, žeby JM[t] bez dědicuow umřel: tehdy zámku Karlšteinu nemáme žádnému postupowati, ani koruny wydáwati, než kdyžby se páni, rytieřstwo, města i wšecka obec králowstwie Českého z jednostajné wuole o krále swolili, a jej skutečně wolili a sobě za pána wzali, tak jakž od starodáwna bylo podlé obyčeje, práwa a swobody králowstwie Českého: tehdy hned a najprwé máme a slibujeme korunu beze wšie odpornosti pánuom, rytieřstwu a městuom wydati, nic sobě w tom ku pomoci neberúce, cožby lidským rozumem mohlo wymyšleno býti; a po korunowání, kdyžbychomkoli napomenuti byli, máme také Karlšteinu králi budúciemu w moc postúpiti. Paklibychme se tak nezachowali, (jehož pane bože rač ostřieci), buď na wšem neb na diele, seznáwáme žebychom to proti swé cti udělali, a čest, hrdlo i statek abychme ztratili, a k tomu abychme wěčně nebyli nawráceni, a nad to i děti naši aby z země wyhnáni byli; tak nám pán buoh pomáhaj i wšickni swětí! W prwních Wáclawa Hyndráka, B. 4 [=1497.]

mie oc: regi, et sue maiestatis heredibus legittime a sua maiestate descendentibus, et omnibus baronibus, equestribus, incolis regni et ciuitatibus et toti communitati regni Boemie, quod hanc arcem Carlsstensem cum corona et cum omnibus priuilegijs et clenodijs regni, quequidem arx cum omnibus rebus iam dictis nobis tanquam purgrauijs Carlsstensibus a regia maiestate et a baronibus, equestribus et a ciuitatibus a tota communitate regni Boemie concredita est, quod hanc arcem cum corona et cum omnibus rebus iam dictis fideliter et diligenter seruare debemus et facere fideliter cum omnibus his rebus regie maiestati et heredibus sue maiestatis, totique communitati. Si tunc deus omnipotens supra regem nostrum, dominum nostrum gratiosum, quod absit, mortem permitteret, quod sua maiestas sine heredibus relictis decederet, quod de arce Carlsstensi nulli debemus cedere, neque coronam exhibere, donec barones, equestres, ciuitates, totaque communitas regni Boemie uno animo de rege concordes forent, et cum effectu eligerent et pro domino acciperent, ita ut ab antiquo fuit iuxta consuetudinem iuris et libertatis regni Boemie: tunc mox, et non ante, debemus et promittimus coronam sine omni contradictione dominis, equestribus et ciuitatibus, totique communitati exhibere, nihil quod posset ingenio hominum excogitari in adiutorium in hoc nobis capiendo. Et post coronationem quandocunque admoniti essemus, debemus etiam arcem Carlssteynsem regi futuro in potestatem tradere. Si tunc nos se taliter non conseruaremus, quod ipsemet deus aufferat, in toto aut in parte, recognoscimus, quod id contra honorem nostrum faceremus, utque honorem uitam et bona nostra amitteremus, ad que ut in perpetuum non restitueremur, et

418) Toto jest také spuosobeno a zřiezeno králem JM[ti] a pány a wládykami, že když purkrabiem Karlšteinským nynějším i budúcím Karlštein postúpen bude, že wšecky wěci, kteréž na Karlšteině jsú, jakožto koruna, privilegie wšecky a swobody, i jiné wšecky wěci a klenoty zemské, mají sepsány býti na cedulech pod sekretem krále JM[ti], a oni purkrabie mají jeden každý z nich jednu ceduli mieti, a páni a wládyky druhú, a ta cedule má we dsky památné wložena býti.

419) Jestližeby se kterému z purkrabuow Karlšteinských nynějších neb potomních w tom úřadě nezdálo býti, tehdy takowý má před krále JM[t] a pány a wládyky, když na plném saudu sedie, předstúpiti, a dáti puol léta napřed wěděti, že w tom úřadě býti nemuož; a přitom má prositi, aby ráčili w tom polaulétí ten úřad jiným opatřiti. Pakliby krále JM[ti] w zemi nebylo, tehdy ten, ktožby w tom úřadu býti a trwati nechtěl, má to na krále JM[t] wznésti a za propuštěnie toho úřadu žádati. A kdyžby král JM[t] k tomu swoliti ráčil, a pánuom a wládykám do plného saudu psal, že k takowému propuštění JM[t] swoluje: tehdy páni, rytieřstwo i města i wšecka obec králowstwie Českého, takowého z úřadu toho propustiti mají bez odpornosti, a jiným ten úřad a to miesto opatřiti mají, přijmúce od něho přísahu swrchu psanú.

420) Item, jestližeby z božieho dopuštění hromem která se škoda na tom zámku stala, aneb kterú jinú beze-

insuper ut etiam liberi nostri ex regno ejicerentur. Ita nos iuuet deus omnipotens et omnes sancti!

418) Hoc etiam constitutum est atque ordinatum per regiam maiestatem et barones et equestres: cum purgrauijs Carlsstensibus presentibus aut futuris de arce Carlssteyn cedetur, quod tunc omnes res, que in ea arce sunt, ut corona, priuilégia omnia et libertates, et alie res omnes et clenodia regni, debent in cedulis scribi sub secreto regie maiestatis, et purgrauij debent unusquisque eorum unam scedulam habere, et barones et equestres alteram; et hec scedula debet in tabulas memoriales proscribi.

419) Quod si alicui purgrauio Carlssteynsi presenti aut futuro in tali officio non uideretur manere, tunc talis debet regiam maiestatem et barones et equestres cum in pleno iudicio fuerint accedere, et denunciare his dimidium anni ante, quod in hoc officio non possit manere, et rogare debet, ut in hoc dimidio anno dignentur hoc officium cum alio uiro prouidere. Si uero regia maiestas tunc in regno non esset presens, debet tunc regie maiestati significare, et ueniam amouendi se ab officio petere. Et cum regia maiestas ad hoc suum consensum prebuerit, et baronibus et equestribus ad plenum iudicium scribet, quod ad talem ueniam, se amouendi ab hoc officio, consenserit: tunc domini et equestres et ciuitates, totaque communitas regni Boemie, tali ab hoc officio se amouendi ueniam concedere debent sine controuersia, ac alio uiro hoc officium et hunc locum prouidere debent, accipiendo iuramentum a tali supradictum.

420) Item: si ex permissione diuina aliquod damnum eueniret in arce, siue per tonitrua, siue aliqua alia ui

lstností, ježtoby to slušně pokázati mohli, ježtoby to zjewně wědomo bylo: že pro takowé škody oni purkrabie žádné škody ani ujmy na statku ani na cti mieti nemají. W prwních Wáclawa Hindráka B. 5 (=1497.)

externa, non dolosa, id quod posset euidenter probari, et quod manifeste sciretur: quod ob talia damna purgrauij nullum damnum aut detrimentum in bonis suis aut in honore suo habere debent.

421) Item, což se spuosobu hradu Karlšteina a koruny, kteráž na něm jest, i jiných klenotów a privilegií zemských dotýče, to tak a přitom stuoj, jakož dskami zapsáno a utwrzeno jest. Ale žeby skrze purkrabie téhož zámku Karlšteina na budúcie časy mohly ruoznice a nesnáze býwati, jakož pak i nynie při počátku wznikly sú, král JM^t ráčil jest w těch wěcech mezi pány a rytieřstwem takowý prostředek najíti a rozkázati, kterýž se má a mieti bude nynie i potom na budúcie časy držeti, a zachowati: najprwé, aby pán držal a opatrowal hrad Karlštein se wšemi jeho duochody a příslušnostmi, dokudž jest žiw, a přísahu a slib aby učinil druhému purkrabí Karlšteinskému z rytieřstwa tak a tiem obyčejem, jakož dole napsána stojí. Pakliby ten zámek Karlštein s korunú a jinými klenoty za drženie toho pána ztracen byl, a nezachowalo se tak, jakž we dskách zapsáno jest: ten pán toliko hyň cti swú i pokutami dskami zapsanými, a druhému to purkrabi z rytieřstwa k žádné škodě cti jeho býti nemá. Jestližeby pak kdyžkoli, jsúc obadwa spolu na zámku Karlšteině, zámek aneb korunu ztratili, ti obadwa na cti swé hyňte, podlé zapsánie desk.

421) Quod attinet ad conditionem arcis Carlsstensis et corone, que est in ea arce, et clenodiorum et priuilegiorum regni Boemie, ita maneat, prout tabulis proscriptum est atque confirmatum. Sed quia per purgrauios illius arcis Carlssteyni in futuris temporibus possent dissensiones et discordie oriri, prout etiam et nunc a principio exorte sunt: regia maiestas in hisce rebus inter barones et equestres tale medium inuenire et mandare dignata est: imprimis ut baro teneret et prouideret arcem Carlssteyn cum omnibus prouentibus et pertinentijs, quamdiu uiuit, et ut iuramentum et fidem daret alteri purgrauio Carlsstensi de equestribus ita et tali forma, prout infra conscriptum est. Si uero hec arx Carlsstein cum corona et alijs clenodijs, dum eam arcem baro teneret, perderetur, et quod non seruaretur ita, prout in tabulis proscriptum sit: is baro tantum in honore suo pereat et penas ferat tabulis proscriptas, et alteri purgrauio de equestribus non debet honori suo id damno esse. Si autem quandocunque uterque simul essent in arce Carlssteyn, et arx et corona amitteretur, hi ambo tunc in honore suo iuxta tabularum prosciptum perire debent.

Item, také ten pán, kterýž purkrabstwie Karlšteinské držeti bude, má úředníka swého, kteréhož na tom zámku má, dostatečně zawázati, neuchowalliby buoh smrti téhož purkrabie pána jeho, aby po jeho smrti zámku Karlšteinu i s korunú i jinými klenoty žádnému jinému nepostupowal, než dru-

Item, is baro, qui purgrauius Carlsstensis erit, debet officialem suum, quem in illa arce habebit, sufficienter obstringere, ut si decederet de uita is baro purgrauius Carlssteyni dominus suus, ut post obitum suum de arce Carlsstein cum corona et cum alijs clenodijs nemini cederet, nisi alteri purgrauio de

hému purkrabi zuostalému z rytieřstwa. A jakž po smrti pána bude, má hned na miesto jeho beze wšech prostředkuow a odtahuow z rytieřstwa wstúpiti, a ten zámek s korunú i s jinými klenoty až do swé žiwnosti zprawowati tak jakožto pán.

Item, jestližeby pak pán dal puol léta napřed wěděti (podlé toho, jakož dskami zapsáno jest), že úřad ten po wyjití toho polauletie zdáti chce, a když čas přijde a zdá jej, nemá w to purkrabstwie žádný jiný wjíti, než z rytieřstwa. A též wzdalliby jej z rytieřstwa, nemá po něm jiný w tom úřadě býti, než pán; kromě nynie po panu Albrechtowi,*) poněwadž jest ten úřad před tiemto zřiezením zdal, nemá po něm jiný býti nežli pán, a to tak jíti, jakož napřed dotčeno jest.

Item, ktožkoliwěk buď z pánuow aneb z rytieřstwa purkrabí Karlštejnským bude, ten nemá jinde bytem býti ani wen z země slúžiti, než toliko má w zemi České ústawné býti.

Item, pakliby se w zemi pro kterúžkoli příčinu wálka strhla, tehdy ten pán má obeslati toho druhého purkrabí z rytieřstwa, aby přijel, a tu obadwa spolu mají ten zámek držeti, zprawowati wěrně a práwě, jako na dobré lidi slušie; a bylaliby kdy jaká potřeba a pán obeslal k sobě toho z rytieřstwa, má jemu i čeledi jeho potřeby i s obrokem dáti.

Item, jestližeby také který z pánuow aneb z rytieřstwa od krále JM[ti] aneb od pánuow a rytieřstwa pro některé potřeby na Karlštein poslán tam

equestribus superstiti. Et mox post obitum baronis debet in locum eius sine omnibus medijs ac dilationibus purgrauius de equestribus transire, et hanc arcem cum corona et cum alijs clenodijs usque iterum ad uitam suam, ita uti baro, regere debet.

Item si baro dimidium anni ante denunciaret, iuxta id quemadmodum tabulis proscriptum est, quod se ab officio illo post illum annum dimidium amouere uult, et cum tempus id aduenerit, ut se ab officio amoueret: tunc nemo alius in id officium ingredi debet, quam de equestribus. Et itidem est, si se amouerit de equestribus, non debet alius esse in hoc officio quam baro, qui ei succedat. Nisi nunc post dominum Albertum, quoniam se ab hoc officio amouit ante istam constitutionem, nemo alius illi succedere debet nisi baro, et hoc tali ordine ire debet, prout supra mentio facta est.

Item quicunque fuerit purgrauius Carlnssteinsis, siue ex baronibus, siue ex equestribus, is non debet alibi morari, neque extra Boemiam seruire, sed tantum debet continue esse in regno Boemie.

Item si in regno ob aliquam causam bellum suscitaretur, tunc baro uocare debet illum alterum purgrauium de equestribus, ut ueniret, et ambo simul debent hanc arcem tenere et regere fideliter, ut ad bone fidei uiros pertinet; et si foret aliqua necessitas, quod baro illum de equestribus uocaret ad se, debet illi et familie sue tunc necessaria cum pabulo prebere.

Item si aliquis baronum aut de equestribus a regia maiestate uel a baronibus et equestribus pro necessarijs rebus ad Carlnsstein mitteretur et ue-

*) T. j. Albrecht z Kolowrat a z Libšteina, jenž od r. 1496 byl spolu hofmistrem dworu králowského, a r. 1503 stal se nejwyšším kancléřem († 1510).

přijel, má na zámek od purkrabie aneb od úředníka jeho puštěn býti.

Item, z rytieřstwa když wejde w držerie Karlšteina a koruny i jiných klenotów, má držeti týž zámek s korunú i s jinými klenoty tak a tiem wším spuosobem a obyčejem, jakožto pán. A též se má we wšem zachowati jakožto pán, kterýž před ním ten úřad prwé držal, bez umenšenie, podlé swrchnieho wypsánie. A tak se má wždycky na budúcie a wěčné časy mezi purkrabiemi hradu Karlšteina swrchu psaného zachowati, a již také obadwa purkrabowé, páni i z rytieřstwa, titule purkrabstwie Karlšteinského užíwajte.

niret, debet tunc a purgrauio aut ab officiali suo intromitti.

Item purgrauius equestris cum ingredietur ad possessionem Carlsstein et corone aliorumque clenodiorum, debet tunc tenere hanc arcem cum corona et clenodijs alijs ea forma omni ac ritu, sicut et baro, et itidem in omnibus debet se conseruare ut purgrauius ex baronibus, qui ante eum id officium prius tenuerat, sine diminutione, iuxta precedens proscriptum. Et in hunc modum semper in futura et perpetua tempora inter purgrauios arcis Carlnsstensis consuetudo debet conseruari, et iam ambo purgrauij Carlnsstenses, ex baronibus et equestribus, titulo purgrauij Carlnsstensis utantur.

Purkrabie Karlšteinský, buď pán nebo z rytieřstwa, takto se jeden druhému zapiš:

Já Jan známo činím tiemto listem wšem wuobec, že tak jakož před králem JM[ti] a pány JM[tmi] na plném saudě i přede wší obcí králowstwie Českého zámek Karlštein s korunú, klenoty, privilegiemi zemskými mně spolu s Wáclawem na naši přísahu swěřen jest; protož já nadepsaný Jan tiemto listem Wáclawowi slibuji pod swú ctí a wěrú, a pod tiem pode wším záwazkem a pokutami na to uloženými a dskami zapsanými, kterúž sem s týmž Wáclawem spolu učinil, s tiem zámkem Karlšteinem, korunú, klenoty a privilegiemi k nadepsanému Wáclawowi wěrně se a práwě zachowati, a žádnému bez wuole jeho a wědomie zámku toho nepostupowati, a koruny i s jinými wěcmi na něm swěřenými žádným wymyšleným obyčejem newydáwati ani postupowati, než s ním spolu w tom se we wšem wěrně a práwě, podlé záwazku a přísahy našie dskami zemskými zapsané, králi JM[ti] i ke wšie zemi za-

Item purgrauius Carlnsstensis, siue sit baro, siue de equestribus, alter alteri ad hunc modum se proscribat: Ego Johannes notum facio presentibus uniuersis: quod ita quemadmodum coram regia maiestate et dominis in pleno iudicio et coram omni communitate regni Boemie arx Carlnsstensis cum corona et clenodijs et priuilegijs regni mihi una cum Wenceslao ad nostra iuramenta concredita sit: ego supradictus Johannes presentibus Wenceslao promitto sub meo honore et fide, sub omni illo uinculo et pena in hoc constituta et tabulis proscripta, que cum dicto Wenceslao simul feci, cum hac arce Carlnsstensi, corona, clenodijs et priuilegijs erga iam dictum Wenceslaum fideliter et recte me conseruare, ac nemini sine consensu eius et scientia de arce illa cedere, et coronam cum alijs rebus, que in illa sunt, concreditis nemini ulla ratione exhibere, sed me una cum eo in his omnibus fideliter et recte iuxta obstrictionem et iuramentum nostrum tabulis regni proscriptum, regie maiestati ac toti regno conseruare.

chowati. Paklibych se tak w tom nezachowal, tehdy bych učinil proti swé cti, a w ty we wšecky pokuty dskami zemskými zapsané bez milosti upadl.

Item, jestližeby se pak wšichni třie stawowé o krále swolili a krále wolili: tehdy Karlšteinští purkrabowé mají tomu wolenému králi zámku s korunú a klenoty postúpiti, kdyžby jim ti třie stawowé rozkázali, tak jakož se nahoře píše; a nechtělliby který purkrabie Karlšteinský postúpiti a k tomu swoliti, ten na swé cti má hynúti. Než tento, kterýby postúpiti chtěl neb postúpil z rozkázanie nahoře dotčených tří stawuow, ten na swé cti nemá hynúti, by pak bez onoho druhého wuole postúpil z rozkázánie nahoře psaného; ani ten zápis, kterým se druhému purkrabi zapíše, má co ten zápis ke škodě cti jeho býti. A jestližeby kto byl na Karlštein od krále JM[ti] neb od země poslán o kterú zemskú potřebu, že má list mieti pod zemskú pečetí. W památných X. 14 (=1498).

422) Nalezli za práwo: aby žádný skrze se ani skrze osobu nesměl prositi z pánuow ani z rytieřstwa za žádný úřad zemský za žiwnosti kterékoli osoby, kteříž by úřad zemský držal (sic) z pánuow neb z rytieřstwa, chtě sobě neb swým dětem neb komu jinému prositi, dokudž ještě ty osoby žiwy jsú, kteříž ty úřady zemské držie. Pakli by kteří úřadowé zemští wyprošeni byli jakýmkoli obyčejem před tiemto swolením, anebo žeby kto na ně majestáty měl neb jakúžkoli jistotu, neb dědičně, že to žádné moci mieti nemá proti tomuto našemu swolení a zřiezení, neb ti úřadowé mají býti swobodni. A ten úřad tak umrlého aby JM[t] s radú panskú a wládyckú dobrému cti zachowalému pánu neb rytieřskému člowěku ráčil dáti, kterémuž by ten úřad přile-

Si tunc me taliter non conseruarem, tunc facerem contra honorem meum, ac in has omnes penas tabulis regni proscriptas absque gratia inciderem.

Item si tunc omnes ordines de electione regis una consentirent et regem quod eligerent, tunc purgrauij Carlnsstenses debent electo regi de arce cum corona cedere et cum clenodijs, cum his purgrauijs hi tres ordines id in mandatis dederint, ita ut supra scribitur. Si uero aliquis purgrauius Carlnsstensis cedere et ad id consentire nollet, is in honore suo debet perire; sed is, qui cedere uellet aut quod cessisset ex mandato iam dicto trium ordinum, is non debet in honore suo perire, si etiam sine consensu alterius cessisset ex mandato iam dicto, neque id proscriptum, quo alter alteri se proscripsit, debet quidquam honori eius esse in preiudicium. Et si quis a regia maiestate aut a regno ad arcem Carlnsstein mitteretur in aliqua causa necessaria, is habere debet litteras sub sigillo regni.

422) Pro iure constitutum est: ut nemo neque per se neque per alios audeat rogare, neque ex baronibus, neque ex equestribus, pro aliquo officio, uiuente adhuc illo, qui officium illud haberet, uolens sibi aut suis liberis aut alicui alteri impetrare, quamdiu adhuc illi uiuunt, qui illa officia tenent. Si que autem officia impetrata forent quacunque ratione ante istam constitutionem, aut quod aliquis iam pro illis officijs litteras regias prerogatiuas haberet, aut aliquod proscriptum, uel hereditarie, quod hec omnia nullum uigorem habere debeant contra hanc nostram constitutionem et ordinationem, quoniam hec officia libera esse debent. Officium uero defuncti ut sua maiestas cum consilio baronum et equestrium uiro bono et in honore conseruato baroni aut equestri

žal a který by se zemi hodil. A ktož by koli přes toto swolenie wyprosil po dnešní den a toho požiti chtěl, ten a takowý aby čest i hrdlo ztratil, a statek jeho aby na krále JM[t] připadl. Pakli by pán který nebo wládyka, drže úřad zemský, jej wzdal dobrowolně, ten úřad JM[t] s radú pánuow a wládyk, k kterému by stawu*) náležel, aby JM[t] ráčil dáti podlé swrchu psaného zuostánie. A jmenowitě za tyto úřady nemá prošeno býti:

Za purkrabstwie Pražské, za hofmistrstwie zemské, za komornictwí zemské, za súdstwie zemské, za kancléřstwie zemské; ti úřadowé jsú panští.

Za písařstwie zemské, za podkomořstwie, za purkrabstwie Hradecké; ti úřadowé jsú wládykám.

A za purkrabstwie Karlšteinské, a ten úřad jest společní, též zaň prošeno nemá býti.

Za maršalstwie zemské nemá prošeno býti také; a dále o maršalstwie a odporu pánuow Dubských etc. položeno jest we dskách.

423) Najjasnějšie knieže pán a pan Wladislaw z božie milosti Český král etc. se pány a wládykami na plném saudu nalezli za právo, a Jan z Šelmberka, kancléř králowstwie Českého,, a Sigmund z Wartmberka a z Děčína z pánuow, a Albrecht Ogieř z Očedělic, panský potaz wynesli: Ze znamenawše, kterak w králowstwí tomto neslušné a neprawé wěci powstáwají, tak že zločinci a lúpežníci lidi na swobodných cestách aneb kdežkoli zlúpiec, a nad to je wymyšlenými obyčeji a skrytými

*) Orig. má mylně „zboží.“

uiro dare dignaretur, ad quem ordinem illud officium attineret, quiue regno huic dignus foret. Et quicunque ab isto die deinceps contra hanc constitutionem aliquod officium regni impetraret et eo uti uellet, is ac talis ut honorem et uitam amitteret, et bona sua ut in regiam maiestatem deuoluerentur. Si uero aliquis de baronibus aut equestribus in officio regni manere non putaret, illique sponte renunciaret, tunc hoc officium sua maiestas de consilio baronum et equestrium, cui ordini officium illud pertineret, daret et conferret iuxta priorem constitutionem. Et specialiter pro his officijs rogari non debet:

Pro officio purgrauij Pragensis, pro magistri curie regni, pro camerariatus regni, pro iudicis regni, pro cancellariatus regni; hec officia sunt baronum.

Pro notariatus regni, pro subcamerariatus, pro purgrauij Grecensis; hec officia sunt equestrium.

Pro officio purgrauij Carlnsstensis, quod officium est commune utrique ordini, itidem pro illo peti non debet.

Pro marsskalci regni non debet peti, de cuius officij controuersia inter dominos de Duba ꝛc. et dominos Krzineczkych de Ronow in tabulis commemoratur.

423) Serenissimus princeps et dominus D. Wladislaus dei gratia Boemie rex ꝛc. cum baronibus et equestribus in pleno iudicio pro iure constituerunt, et Johannes cancellarius de Schellenberga et Sigismundus de Wartimberga et de Dieczin ex baronibus, et Albertus Ogirz de Oczedielicz dominorum decretum exposuerunt: considerantes, quod in isto regno indigne res et inique exoriuntur, ita quod malefactores et predatores in publicis uijs aut ubicunque predando, et insuper miris modis et callidis ob-

sliby a záwazky zawazují, aby tudy jich nešlechetná neprawost přikryta byla: i protož ktožkoliwěk kteréhožkoliwěk stawu, krom otewřené wálky a odpowědi, takowú neprawostí a násilnú mocí k jakémužkoli wymyšlenému slibu přinucen byl, že takowého slibu nenie powinen držeti ani stawěti se, ani pro nezdrženie takowého slibu a nestawenie takowý na swé cti a powěsti dobré nemá žádné ujmy mieti. Jakož pak od najjasnějšieho kniežete a pána, pana Rudolfa krále Římského o takowú wěc rozsudek stal se jest wiece než před dwěma sty lety,*) kteréhožto rozsudku listowé na Karlšteině položeni jsú od téhož Rudolfa krále Římského pod majestáty JM[ti]. Jakož ten nález stojí tertio Andreæ, B. 17(=1486).

strictionibus ac obligationibus ligant homines, ut in hunc modum eorum scelerata iniquitas lateret: igitur quicunque et cuiuscunque status homines, excepto aperto bello et hostili denuntiatione, tali iniquitate et uiolenta ad aliquam callidam et uafram obstrictionem compulsi forent, quod tali obstrictioni nemo est obligatus satisfácere, neque se illis sistere, neque ob non satisfaciendo tali obstrictioni et se illis non sistendo, in suo honore et bona fama ullam labem habere debet; prout a serenissimo principe et domino, domino Rudolffo Romanorum rege ob talem causam decretum factum est ante annos ducentos, cuius quidem decreti littere in Carlnstein reposite sunt ab eodem rege Rudolffo rege Romanorum sub sigillo sue maiestatis.

424) Páni a wládyky na plném saudu a na obecniem sněmu, kterýž držán jest o suchých dnech letničních, se wší zemí wážiece nález obecní předešlý, kterýž se jest stal s wolí najjasnějšieho kniežete a pána, pana Wladislawa Uherského, Českého oc. krále a s wolí wšie země, o to což se zawazowánie lidí a připrawowánie k slibuom bez wálky otewřené a odpowědi zjewné dotýče, kterýžto nález stal se jest na rozsudek krále Rudolfa Římského krále tak, že žádný člowěk, kterýžby tak k slibu byl připrawen a zawázán, že nenie powinen se stawěti, a že to jeho cti a dobré powěsti nic škodno býti nemá, jakož to wšecko šíře týž rozsudek krále Rudolfa a ten nález obecní swrchudotčený w sobě drží a ukazuje: nynie pak přihodilo se jest, že někteří zlí a nešlechetní lidé w této mierné a pokojné zemi zawázali sú jednoho dobrého člowěka, jakož naň tento nález

424) Barones et equestres in pleno iudicio et in generali sinodo, que habita est in quattuor temporibus penthecostes, cum toto regno perpendentes constitutionem publicam precedentem, que facta est cum consensu serenissimi principis et domini Wladislai Vngarie et Boemie oc. regis, et cum consensu totius regni de hoc, quod ad iniquissimam obstrictionem hominum et compulsionem deuinctionum sine aperto bello et publica diffidatione pertinet, que constitutio facta est in edictum regis Rudolffi Romanorum regis, et hoc taliter: quod nullus homo, qui ad talem obstrictionem esset ab aliquo compulsus et deuinctus, teneretur se illi sistere, et quod id suo honori et bone fame nihil nocere debet, prout omne id edictum regis Rudolffi latius et constitutio generalis supradicta in se continet atque indicat. Nunc uero ex quo contigit, quod plerique mali et scelerati homines

*) Dotýká se tu listiny dne 23 Aug. 1283 od krále Rudolfa k žádosti krále Wáclawowě dané proti pretensem markraběˇ Oty Braniborského.

we dskách ukazuje, pod takowým úkladem a přikrytým slibem ctí a wěrú, aby on postawil se před pány w saudu zemském, a to powěděl: poněwadž páni J[ch] M[t] a wládyky i wšecka země jim k hrdlu hledí, že oni také k hrdluom jich wšech i každého zwláště hleděti chtie; a také aby on toho záwazku prázden nikterakž nebyl, nic owšem sobě ku pomoci nebera, lečby tomu wšemu dosti učinil, čímž jest od nich zawázán; a také, by je znal, aby jich nejmenowal. Tu páni a wládyky na plném saudu s radú a s pilným rozwážením wšie země dostatečně to wážiece, že ten prwní nález s welikým rozwážením stwrzen a wuobec za práwo uweden jest: a protož ten nález we wšem jeho znění stwrdili a schwálili sú, a za práwo wuobec uložili, a tomu, ktož jest zawázán, ráčili sú rozkázati, a rozkazují, aby se on w takowé swé příhodě wedle téhož nálezu zachowal, a takowému nešlechetnému a úkladnému záwazku a slibu dosti nečinil ani činiti powinen byl; ale že to jemu ani dědicuom jeho a budúcím jeho nemá, nebude, ani muož k žádné škodě, újmě aneb k jaké útržce na jeho cti, na jeho dobré powěsti, ani na ničemž jiném což dobrému příslušie býti; a také že on jest wšech těch záwazkuow prázden, kterýmiž jest od nich zawázán, a že k nim a k hrdluom jich sám, neb skrze kohožkoliwěk jiného sáhnúti muože; a také že je beze wšeho úrazu cti swé jmenowati zjewně muože, kto sú jemu to učinili. A protož žádný aby se o to pokusiti nesměl, by téhož co tiem na jeho cti neb dobré powěsti dotýkati měl; a pakliby se kdy o to wšetečně pokusil, a jeho čím proto nestawenie na jeho cti neb dobré powěsti dotekl, že ten jmien a držán býti má za nešlechetného a zrádného člowěka, a ten

in isto concordi et pacifico regno obstrinxerint quemdam bone fame uirum, prout decretum in tabulis regni clarius ostendit, tali dolo fraude et callida deuictione honoris et fidei, ut is se sisteret coram dominis in iudicio regni ac diceret, ex quo ipsi barones et equestres totumque regnum de eorum capitis pena cogitant, quod ipsi etiam de cede eorum omnium et singulorum cogitare uolunt; ac etiam ut ab illa obstrictione liber ullo modo non foret prius, penitus nihil sibi in auxilium capiendo, quam satisfaceret his omnibus, ad que ab illis obstrictus sit, utque illos, etiam si nosceret, non nominaret: quocirca barones et equestres in pleno iudicio, de consilio et diligenti examinatione totius regni, sufficienter perpendentes, quod prior constitutio cum magna deliberatione confirmata et pro iure publico statuta sit, illam constitutionem in omni suo tenore confirmarunt et approbarunt et pro iure publico constituerunt, illique, qui obstrictus est, mandarunt et mandant, ut ipse se in tali casu suo conseruaret iuxta illam constitutionem, ac tali scelerate et tam dolose obstrictioni ac deuinctioni non satisfaceret, neque satisfacere obligatus esset; sed quod id neque ei, neque heredibus suis ac futuris eius debebit neque debet nocere, neque potest ulli damno, detrimento aut alicui detractioni in honore eius aut in bona fama, neque in aliquo alio, quod ad bonum pertinet, esse; ac etiam quod is est omnium obstrictionum huiusmodi liber, quibuscunque est ab his obstrictus; et quod is tales ac uitam eorum per se et per quoscunque inuadere potest, nominareque eos sine offensa honoris sui manifeste potest, quicunque sibi id fecissent. Propterea ne quis id attemptare audeat, ut ob hoc factum huius honorem aut bo-

aby hrdlo i statek ztratil, tak jako ti nešlechetníci a zrádci, kteříž sú ho tiem slibem zawazowali, ježto na ně péče žádné neměl. A jestližeby se kdy w potomních časiech komu přihodilo, žeby takowým úkladným a přikrytým záwazkem zawázán byl, že takowý nebude powinen tomu slibu a záwazku dosti učiniti, a to že též jeho cti a dobré powěsti škodno býti nemá, ani také čím proto dotýkán býti má na swé cti pod swrchu dotčenú pokutú, to jest pod ztracením hrdla a statku. A ta wěc nynie i w budúciech časiech ode wšěch obywateluow králowstwie Českého držána a zachowána býti má beze wšeho přerušenie na wěčné časy.

nam famam obtrectare uellet, si tunc quis tenere id attemptare auderet, et illum in honore eius aut bona fama, eo quod se non sisteret, obtrectaret, quod tunc talis debet teneri et haberi pro scelerato et proditorio homine, utque uitam et bona sua amitteret, ita uti illi scelerati et proditorij homines, qui illum tali obstrictione ligarunt, a quibus nihil mali sibi timuerat. Si tunc alicui in posterum contingeret, quod a talibus ita callida et uafra obstrictione obstringeretur, quod itidem eius honori ac bone fame damno esse non debet, neque etiam ob hoc in honore suo sibi ab aliquo obtrectari debet sub pena supradicta, hoc est sub pena amissionis uite et bonorum omnium; et hoc nunc et in futuris temporibus ab omnibus incolis regni Boemie teneri et seruari debet inuiolabiliter et in perpetuum.

425) Také na tomto jest zuostáno: kteřížbykoliwěk takowí zjewní zhúbce a zločince byli, ježtoby byli zemi oznámeni a po zemi jezdili, buď skrze města, městečka, wsi, zámky, dwory, twrze, neb se s nimi kto na cestě potkal, a k tomu moha je zjímati i toho neučinil, že takowému každému k hrdlu a k statku hned hledieno má býti, jako k zhúbci obecniemu zemskému. A také jestližeby kto s takowými zločinci a zjewnými zemskými zhúbcemi, (wěda žeby takowí zločince byli), obcował, kwasil, je fedrowal, a w tom žeby byl uswědčen: že takowý každý tresktán býti má wedle zdánie pánuow a wládyk na plném saudu. A jestližeby se kto tiem wymlúwati a prawiti chtěl, že jest takowého zločince proto nejal, že jest k němu jemu wěře přijel: že takowá wýmluwa nic tomu ku pomoci (ktož by se tiem wymlúwati chtěl) býti nemá, než má tresktán proto předse býti, tak jakož se swrchu píše.

425) Hoc etiam constitutum est: quandocunque forent tales predatores manifesti ac malefactores, quimanifesti essent, et qui per regnum obequitare solerent, siue per ciuitates, oppida, uillas, arces, curias, munitiones, aut quod his aliquis obuiam ueniret et cum posset eos non captiuaret, quod tunc illius uitam et bona mox inuadere debemus, tanquam contra uastatorem communem regni. Et si quis cum huiusmodi malefactoribus et manifestis regni uastatoribus, sciendo quod tales malefactores forent, conuersaretur et conuiueret, eisque assisteret, idque contra talem protestari posset, quod quilibet talis puniri debet iuxta mentem baronum et equestrium de pleno iudicio. Et si quis uellet se excusare, quare talem malefactorem non captiuasset, eo quod ad eum confidenter uenisset, quod talis excusatio illum nihil iuuare debet, sed mox debet puniri, prout supra commemoratum est.

426) Také na tomto zuostáno jest: že žádný nemá takowým zločincuom žádných gleituow dáwati bez powolenie Králowy Milosti pána zemského aneb pánuow a wládyk z plného saudu. Pakli by se kto toho dopustil a takowé zločince gleitowal, má tresktán býti bez milosti wedle zdánie pánuow a wládyk z plného saudu. W prwních Wáclawa Hindráka, F. 21 (=1497.)

426) Item hoc constitutum est: quod nemo debet talibus malefactoribus saluum conductum dare sine consensu regie maiestatis aut baronum et nobilium de pleno iudicio. Si tunc quis id committeret, ac tali malefactori saluum conductum daret, is debet absque omni gratia puniri iuxta mentem baronum et equestrium de pleno iudicio.

427) Nalezli za práwo: ktožby koho do wězenie wzal a w wazbu jej wsadil a zawieral, a slibem jej w tom wězení zawázal, a w tom on ušel, že proti swé cti tu by nic neučinil. Než jestližeby kto koho slibem zawázal, nemá jeho zamykati, než na jeho čest jemu wěřiti; jakož o tom nález w bielých puohonných léta 1495.

427) Pro iure constitutum est: si quis aliquem in suam captiuitatem acciperet et in carcerem suum conijceret ac teneret, et insuper eum fide obstringeret, isque postea aufugeret, eo casu quod aufugeret, nihil faceret contra honorem suum. Nam si quis aliquem sibi fide obstringit, non debet tunc talem in carcere concludere, sed eius fidei qua obstrictus sit credere debet. Si uero non esset in carcere conclusus, fide tamen et honore foret obstrictus, et aufugeret, talis tunc honorem suum perderet.

428) Nalezli wuobec za práwo: že páni a wládyky, kteří w saudu kterémkoli sedají, nemají z saudu neb což w saudu sediece slyšie, nižádnému swědčiti; než čehožby swědomi byli bez saudu, to mají swědčiti.

428) Pro iure constitutum est: barones et equestres, qui in iudicio qualecunque sit illud sedent, non debent in causa illius iudicii, in quo sedent, testificare. Sed cuiuscunque rei forent conscij citra iudicium, hoc possunt testificare.

O hrdla ztracenie, staré.

429) Nalezli wuobec za práwo: léta božieho 1378, w pátek po sw. Jeronymu, páni králowstwie Českého: že ktožby koliwěk na dwoře najwyššieho písaře králowstwie Českého, tu kdež dsky zemské jsú, (kterýž nynie jest neb potom bude), nuož swój neb meč obnažil neb wytrhl, že tomu má ruka prawá utiata býti; pakliby koho až do wylitie krwe ranil, hlawa má jemu stiata býti. Secundo Ulrici, O. 9.

429) Pro iure constitutum est: anno domini M.ccc.lxxviij, die Veneris post festum Hieronymi, domini regni Boemie constituerunt: quicunque in curia supremi notarij regni Boemie, illic ubi tabule regni essent, nunc aut in posterum, cultrum suum aut gladium denudaret aut stringeret, aliquem uolendo percutere, quod illi dextra amputari debet; si uero usque ad sanquinem aliquem uulneraret, tunc caput illi amputari debet.

430) Nalezli wuobec za práwo: že nižádný buď obywatel, ani domácí, a-

430) Pro iure constitutum est: quod nemo, siue sit inhabitator, siue sit do-

nebolito host, nemá k překupowání střiebra wézti, a zwláště žádný kupec a obchodník, ani jiný žádný aby peněz zlatých, grošuow, ani haléřuow nepřepalowal ani překupowal, než toliko wše do domácích měn nesli, a to pod najwětší pokutú. Nebo w našich měnách každému má podlé slušnosti zaplaceno býti, ktoby je chtěl nésti dobrowolně. Pakliby se komu zdálo, žeby měl w tom škodu mieti skrze prodánie do našie wekslé, přejem to každému, aby sobě dal našim úředníkuom na to wydaným penieze přepáliti, a což z toho střiebra přijde, to buď dáno do našie mince a zaplaceno wedle obyčeje. A také ktoby sobě chtěl střiebra kúpiti k swé potřebě, to bude moci učiniti, a wšak tak, aby toho překupowáním z země neprodáwal ani nosil. W památných, G. 11 (1469)*).

mesticus, siue hospes, debet argentum ad reuendendum de regno auehere, et specialiter nullus mercator aut negotiator, neque quisquam alius, denarios, florenos, grossos, obolos debet transurere, neque ad reuendendum emere debet; sed debent omnia ad domesticas monetas portare, et hoc sub maxima pena, sub amissione scilicet capitis. Quia in nostris monetis debet cuilibet iuxta competentiam solui quiscunque hos portauerit. Si tunc alicui, uideretur, quod in hoc deberet damnum habere per uenditionem ad nostrum cambium, fauemus cuilibet, ut nostris officialibus in hoc constitutis denarios daret sibi transurere; quicquid autem argenti ex his conflabitur, hoc dari debet ad nostram monetam, et soluetur ei iuxta consuetudinem. Si quis uero uoluerit argentum ad opus suum aliquod emere, id licebit cuique, attamen hoc conditione, ut id extra regnum nemini uenderet neque portaret.

431) Nalezli wuobec za práwo: swědomie, jestližeby je kto těch, ktož je píšie, aneb ti ježto je w moci mají, pronesli, ten a ti mají bez milosti ztratiti hrdlo. W prwních Wáclawa Hindráka, A. 30 (= 1497.)

431) Pro iure constitutum est: si quis ex his, qui testimonia scribunt, aut qui in sua potestate habent scripta testimonia, ea manifestarent, ille et illi absque ulla gratia capite plecti debent.

432) Nalezli wuobec za práwo: jakož někteří swéwolně proti wšemu práwu nesprawedliwě minci naši tepú a falšují, nám i wšemu králowstwí k weliké škodě, takowé wšecky mince zapowiedáme, aby brány nebyly; pakli uswědčen kto bude anebo popaden byl, ježtoby takowé peníze mezi lidi wnášel, takowý každý aby kázán byl a pomstu trpěl, tak jakož na falešníka slušie. A brž nad to zapowiedáme, aby žádný mincí cizích, jakožto Gerlických peněz, ani za ně kto co kupowal, ani prodáwal: neb jest to nám i wšemu králowstwí weliká a zna-

432) Pro iure constitutum est: sunt plerique, qui pertinaciter contra omne ius improbe monetam cudunt et falsificant, nobis et toti regno in maximum damnum. Talem omnem monetam interdicimus, ne capiatur ab aliquo; si quis autem protestaretur aut esset deprehensus, quod talem monetam inter homines dispenderet, quisque talis ut puniatur et uindictam ferat prout falsarius. Et insuper interdicimus, ut nullus monetam alienigenam, sicut denarios Gerlicenses capiat, neque pro his aliquid emat aut uendat, quoniam id nobis fo-

*) Jest to článek sněmowního snešení pod králem Jiřím r. 1469, jež wiz celé w Archivu českém, IV. 437—440.

menitá škoda, by takowá lehká mince cizie měla w našem králowstwí brána býti. W památných, G. 11 (= 1469)*).

433) Najjasnějšie kniežě a pán, pan Karel, Římský král wždycky rozmnožitel a Český král, rozkázal we dský zemské wložiti, že páni země české nalezli za práwo: že ktožby koli člowěka zabil, ten wražedlník z toho mordu aneb z hlawy na swém práwě neb saudu, k kterémuž přileží a přísedí, a ne na jiném, totižto zemanín w zemském, man na manském, měštěnín na městském práwě nařiekán neb winěn býti má. Secundo Dačic, A. 6 (=.1366).

434) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby úředníci neb úředník od desk zemských, od úřadu, neb komorníci jeli na puohon, aneb pro jinú wěc podlé práwa, a žeby kto práwa trpěti nechtěl, neb puohonu přijieti, a že kto na úředníky mocí sáhl a je bil, aneb zranil neb mordowal, neb komorníky zbil, kdyžby komorníci od úřadu jeli: ten a takowý aby hrdlo proti králi i statek ztratil; jakož o tom nález quarto Mathiæ E. 22 (= 1437).

435) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto úředníky menšie nařekl, žeby něco úkladného a newěrně učinili proti práwu, a toho by na ně nedowedl, má hrdlo ztratiti; pakliby na ně dowedl, anebo na kterého jednoho z nich, túž pokutu má podstúpiti. W památných, Q. 24 (= 1492).

436)**) Nalezli wuobec za práwo: aby z kniežat, z pánuow, z rytieřstwa. Pražan, ani z jiných měst, žádný nemá kázati stieti, ani smrti nižádné žádnému učiniti za gleitem králowským, ježtoby ten gleit král JM' hajtmanu králowstwie

ret et toti regno magnum et insigne damnum, ut tam leuis moneta alienigena deberet in nostro regno capi.

433) Pro iure constitutum est: serenissimus princeps et dominus Carolus Romanorum rex semper Augustus et Boemie rex mandauit in tabulis regni proscribi, quod domini regni Boemie constituerunt pro iure: quicunque hominem occideret, is homicida de illo homicidio et de capite in suo foro aut iudicio, cui adiacet et assidet, et non aliunde, hoc est nobilis in regni iudicio, feudatarius in feudi, ciuis ciuitatis accusari et inculpari debet.

434) Pro iure constitutum est: cum officialis uel officiales a tabulis regni, a tabulis, aut camerarij irent ad citandum, aut pro alia re quapiam de iure, et quod interim aliquis officialibus uim inferret ac eos uerberibus afficeret, uel uulneraret, uel occideret, aut camerarios percuteret, cum camerarij ab officio missi forent: talis in penam capitalem et amissionem bonorum regie maiestati incidet.

435) Pro iure constitutum est: si quis officiales minores infamaret, quod aliquid dolose et infideliter contra iura perpetrarent, illudque contra eos non protestaretur, uitam is amittere debet; sin autem id contra eos protestaretur, aut contra unum ex his, eadem pena plectatur.

436) Pro iure constitutum est: quod nemo ex principibus, baronibus, equestribus, Pragensibus, neque ex alijs ciuitatibus, debent ullum decapitare aut supplicio aliquo genere mortis afficere aliquem, qui regie maiestatis saluum con-

*) Též jako nahoře při číslu 430.

**) Rukopis Raudnický podáwá zwláštní článek o gleitech králowských aneb od zpráwcůw zemských daných, dle snešení sněmowního r. 1510 o sw. Hawle. Oba pak rkp. kladau we čl. 436 text latinskému podobný, a zejména to místo: „A když ten gleitu káže, má toho požiti; krom lidí obecních panských a rytieřských, ti proti pánuom swým nemají gleitowáni býti.“

Českého (miesto JM^ti držíciemu) oznámil, a hajtman to oznámil zemi. Pakliby kto učinil to, ten má králi JM^ti hrdlo i statek propadnúti. A též z nahoře wšech psaných stawuow, že žádnému z panského, z rytieřského stawu, ani z Pražan, ani z měst smrti nočně nebo tajně, za řádu nebo práw dokudž jdú, bez wyslyšenie před práwem zemským, žádný nemá dáti učiniti, ktožby u koho nebyl a nebyl pán jeho, krom zločincuow podlé zemského zuostánie. Pakliby kto to učinil, aby týž sám hrdlo ztratil. Jakož o tom nález w quaternu menšiech zápisných, léta božieho 1497, w sobotu po swatém Marcellu (3. Jun.) mezi Šliky.

ductum haberet, isque inuocaret illum saluum conductum, uolens illum ostendere. Sed debet fide et honore obstringi, ut illum saluum conductum ostenderet in termino competenti coram duobus aut tribus nobilibus; et cum illum saluum conductum ostenderit, debet tunc is illo frui; exceptis plebeis baronum et equestrium, tales non debent saluo conductu frui contra dominos suos. Si quis autem hoc faceret, is in penam capitis et omnium bonorum regie maiestati incidere debet. Itidem ex supradictis statibus neminem de baronibus, de equestribus, de Pragensibus, de ciuitatibus capite nocturno tempore aut clam, tempore ritus et iuris ordine, cum iura habeant suum progressum, indicta causa in regni iudicio, nemo debet punire, qui non seruiret apud aliquem, isque etiam non esset dominus suus, exceptis malefactoribus iuxta regni constitutionem. Si quis autem hoc faceret, ut itidem ipsemet pena capitis plecteretur. Vt de hoc constitutio est in quaternione minorum obligationum.

O hrdla ztracenie, pokuty.

437) Nalezli wuobec za práwo: ktožby koho zabil, a měl toho jakú wýmluwu, wolaje se na práwo, má uručiti pod slušný základ, aby ku práwu dostál. A jakýžby koli základ jemu jmenowán byl, buď králem JM^ti neb pány a wládykami na plném saudu, aneb od té raddy, kdež by se takowého mordu dopustil, buďto od purgmistra a konšel: tehdy takowý základ, pod kterýžby uručen byl, jestližeby jej propadl a k takowému práwu nedostál, má do komory králowské připadnúti ten základ. Rozsudek we dskách památných, L. 14 (= 1487).

437) Pro iure constitutum est: si quis aliquem occideret, et diceret se posse excusare, inuocaretque ius, eo casu debet satisdare cum conuenienti pignore, ut se sisteret in iudicio, ac in illo usque ad finem cause sue perduraret. Quodcunque tunc pignus illi nominabitur, siue per regiam maiestatem, siue per dominos et equestres in pleno iudicio, aut a consulatu ubi tale homicidium perpetrasset, hoc est a magistro ciuium et consulibus, tunc tale pignus, quo satis dedit, si in penam illius dandi, quia non compareret, iudicio laberetur, tale pignus ad cameram regiam deuolui debet.

438) Nalezli wuobec za práwo: že nemá žádný zlodějské wěci kupowati, wěda o tom že jest kradena; pakliby kúpil, že má tresktán býti jako jiný zloděj, kdyžby to naň prowedeno bylo. A jestliže by kúpil newěda o tom, proto to darmo wrátiti musí, což by swého u toho nalezl, že o wiec k němu hledieno nemá býti. Secundo Mauritii, G. 14, E. 13 (= 1406); primo Mauritii, druhá kota (= 1405).

438) Pro iure constitutum est: nemo rem furto ablatam debet emere, sciendo eam esse furtiuam; si quis autem emeret, talis puniri debet non secus quam fur, si id in illum protestari posset. Si autem rem emeret, quam ignoraret esse furto ablatam, nihilominus tamen debet eam gratis restituere illi, quicquid sue rei furtiue apud eundem inuenerit; pro reliquo autem, quod non inueniret, non tenetur ei aliquid restituere.

439) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto jinému we dsky kladl dědiny králowské anebo duchownie, a sám jich we dskách nemaje, a wěda že jsú králowské neb duchownie, že má takowý za falešníka jmien býti, a králi w tresktánie upadne, a statek k tomu proti králi propadne. Než jestližeby kladl newěda, tehdy ten wklad nemá moci mieti, a ten také úrazu na swé cti ani na statku žádné škody nemá mieti, než drž se swého zpráwce, dada jemu úmluwu. A jestližeby kto které dědiny kladl we dsky, sám k nim práwa nemaje, a ten ktožby práwo k nim měl, pohnalby z nich, a wysúdilby je na tom, ktožby ty dědiny držal: tehdy ten ktož jest je kladl we dsky, k nim práwa nemaje, upadne w pokutu nahoře položenú i králi w tresktánie. A ten ktožby ty dědiny dskami k sobě přijal, wěda o tom že onen, kterýž mu je kladl, a práwa k nim neměl, že w túž pokutu upadne, jako ten ktož mu je kladl. Pakliby kto nebyl narčen, ktožby ty dědiny držal za tři léta a za osmnáct nedělí, ten má toho práwa užiti. O tom rozsudek w modrých památných léta božieho 1455, a druhý kota o rozsudek králowský, A. 6.

439) Pro iure constitutum est: si quis alteri bona regia aut spiritualia in tabulis proscriberet, que ipsemet in tabulis non haberet, sciendo talia bona esse regia aut spiritualia, quod talis debet haberi pro falsario et in supplicium regie maiestati delabetur, bonaque sua insuper in regiam maiestatem deuolui debent. Sed si ignoranter proscriberet, tunc tale proscriptum nullum uigorem habere debet, nec ille ullam offensam in suo honore, neque in suis bonis aliquod damnum ferre debet, sed agat pro re euicta contra fideiussores, dando eis monitionem. Si uero quis aliqua bona alteri in tabulis proscriberet, ad que ipse ius nullum haberet, is uero qui ius haberet ad bona illa, citaret pro illis possessorem, et ex iudicato illa a possessore acquireret, eo casu is, qui illa bona alteri intabulauerat ad ea nullum ius habendo, incidet in penam supradictam et regie maiestati in uindictam. Is autem, qui illa bona per intabulationem accepit, sciens illa bona non fuisse illius, qui ea intabulauit, aut ad illa ullum ius habere, quod tunc in similem penam cadet, sicut ille qui intabulauit. Si autem ille pro his bonis, qui teneret illa, non fuisset inquietatus ullo iure in tribus annis et xviij hebdomadis, is tunc suo iure tute frui potest.

O hanění.

440) Najjasnějsie knieže a pán, pan Wladislaw boží milostí Český král, se pány a wládykami na plném saudu nalezli wuobec za práwo. jakož mnozí lidé w tomto králowstwí nalezají se, že z lehkých příčin swadiece se, jedni druhé wysoce zhanějí a na čest sahají, a ten ktož jest zhaněn, newywedeli se, hanbu trpí, paklí se wywede, ten ktož jest haněl, pokuty žádné nenese: tu Jan z Šelmberka, kancléř králowstwie Českého, a Jiřík Berka z Dubé a z Lipého z pánuow, Albrecht Ojieř z Očedělic z wládyk, panský a wládycký potaz wynesli: že ktožby koli po dnešní den koho zhaněl na jeho cti a toho nedowedl, takowý aby napřed seděl dwě neděli u wěži, a potom aby zhaněného odprosil pro buoh a pro matku boží, aby mu to odpustil, a že mu swú řečí křiwdu učinil. Stalo se u vigilii sw. Tomáše apoštola léta božieho 1485. Tertio Andreæ, A. 18.

441) Nalezli wuobec za práwo: Což se wiery dotýče pod jednú spuosobú*) a pod oběma, abychom se neutiskali, než spolu byli za jednoho člowěka, jako dobří přátelé. Pakliby jaká ruoznice očkoli o jakékoli kněžie znikla neb o jiné wěci, což se útiskuow wiery dotýče, aby to wzneseno bylo na krále a na pány a wládyky w saudu zemském. A ten, ktožby komu nátisk učinil, aby před saudem zemským bez puohonu stál, a tu aby páni a wládyky tu wěc naprawowali. A ktožby koli pro tu wěc k saudu zemskému a k rozkázaní krá-

*) Orig. má: pod jednú osobú.

De Infamatione.

440) Serenissimus princeps et dominus, D. Wladislaus dei gratia Boemie rex, cum dominis et equestribus in pleno iudicio pro iure constituerunt: ex quo multi in isto regno reperiantur, qui ex causis leuissimis litigando inuicem se grauiter infamant et honorem commaculant turpiter, isque qui infamatus est, si se non expurgat, patitur infamiam, et si se purgauerit, is qui illum infamauit nullam penam. ob hoc sustinet: igitur Johannes de Schellenberga, supremus cancellarius regni Boemie, et Georgius Berka de Duba et Lipa de baronibus, et Albertus Ogierz de Oczedelicz ex equestribus, decretum super hoc baronum et equestrium exposuerunt: quod si quis ab isto tempore alterum infamaret in honore suo, neque id in illum produceret, talis ut imprimis duas hebdomadas in turri maneret, ac demum quem infamauit, ut propter deum rogaret et propter uirginem beatam, ut is id illi parceret, quodque ei suis uerbis iniuriam fecerit. Actum est in uigilia sancti Thome apostoli anno domini M.cccc.lxxxv.

441) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad fidem sub una specie et sub utraque, ut nos inuicem in hoc non persequeremur, sed potius ut essemus pro uno homine, uti amici boni. Si tum aliqua dissensio ob quascunque res aut qualescunque sacerdotes exoriretur in hoc, quod pertinet ad persecutionem mutuam fidei, ut tunc id mox significaretur ac perferrent ad regiam maiestatem et ad barones et equestres in regni iudicio; et is, qui alteri ob fidem oppressionem intenderet facere, ut ante iudicium regni absque citatione compa-

lowskému, panskému státi nechtěl, na toho abychom sobě wšickni pomocníci byli. A strana strany ať nehanie, (a strana straně k potupě nemaluj; pakliby která strana malowati kázala k potupě druhé straně, muože ji pohnati též jako o haněnie.) A kterýžby kněz druhú stranu haněl, ať jest před pány a wládykami w súdu zemském postawen; a kterak s ním král a páni J^ch^ M^t^ a wládyky ráčie naložiti, to buď při J^ch^ M^ti^ wuoli. A král JM^t^ ráčil jest přiřéci obojie straně, při zwyklostech a sprawedliwostech zachowati; a my, potomci a budúcí naši, abychom při tomto zřiezení a swolení zuostali a trwali nynie i na budúcie časy. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 1 (= 1497).

reret, et domini ut hanc rem in integrum restituerent et corrigerent. Quiscunque uero ob huiusmodi rem ad iudicium regni et ad mandatum regium et dominorum comparere nollet, contra talem ut omnes nobis iuuaremus et inuicem adessemus. Ne pars una alteram partem infamaret, neue pars in contumeliam partis aliquid pingat; si autem id fieret, quod pars una in contemptum partis alterius quid pingere faceret, potest tunc eam citare sicut pro infamatione. Et cuiuscunque partis sacerdos alteram partem infamaret, ut talis in iudicio regni ante dominos et equestres sistetur; quomodo autem cum tali regia maiestas et domini et equestres agere uelint, hoc eorum permittitur uoluntati. Suaque maiestas spopondit ambas partes circa eorum consuetudinem et equitatem conseruare. Et nos quoque et posteri nostri et futuri circa istam constitutionem ac ordinationem maneamus et duremus nunc et in perpetuum.

442) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se komu cti dotýkalo, a on swědka pohnal: ten nemá o čest sauzen býti, ležby mu swědek připrawen byl, (kterýžby w zemi byl; pakliby w cizie zemi byli swědkowé, tehdy hnáti je má práwem, jakž ta země za práwo má.) A kdyžby připrawen byl, má swědčiti, a k tomu tresktán býti, že prwé swědčiti nechtěl. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 1 (= 1497).

442) Pro iure constitutum est: quod si quis in honore suo esset ab aliquo infamatus et testem citaret, talis non debet pro honore prius iudicari, quam testis citatus ad testificandum compellatur, qui saltem tunc in regno esset, uel ex regno; sed alienigena testis citari debet ad ius illud, prout est ius terre illius et consuetudo, et is iuxta iura illius terre testificare debet. Cum autem testis supradictus domesticus adactus foret ad testificandum, debet etiam insuper puniri, quod prius testificare noluerat.

443) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kteří od Němcuow jaké sobě pře kupowali bez powolenie králowského, panského a wládyckého, a o ně z české koruny jakýmkoli spuosobem hleděti chtěli, že jim toho napřed král JM^t^ i wšickni obywatelé koruny České trpěti nechtie;

443) Pro iure constitutum est: si quis ab Almanis causas aliquas emeret sine consensu regie maiestatis et baronum et equestrium, et pro his ex regno Boemie contra Almanos qualicunque uia et modo agere uellet, quod id illis imprimis regia maiestas ac omnes incole

nébrž je tresktati chtie, jako wšetečné a podezřelé lidi, jako ty, kteříby chtěli neřád w zemi a nesnáz bezpotřebnú učiniti pro swé zisky neslušné. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 1 (= 1497).

regni Boemie tolerare non debent, imo tales punire debent, tanquam temerarios et suspectos homines, et tanquam illos, qui uellent in regno disturbium et inarem tumultum ob lucra sua illicita facere.

Pokuta peněz.

444) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se kto w cizie grunty uwázal, buďto lesy, lauky, dědiny, řeky, potoky, aneb kterýchkoli jiných wěcí užíwati mu nedal, a jemu škodu činil, aneb rybník na grunt cizí topil, anebolito také lauky a lesy přesekal, aneb se w poddacie cizie uwázal, aneb w grunty poddacieho, a o to pře byla: ktožby to držal, a těch gruntuow po napomenútí postúpiti nechtěl, ten aby jeho pohnal z pychu, ne z moci. A bylliby naň ten pych uweden před pány w plném saudu, aby za ten pych napřed tomu, komuž jest jej učinil, 50 kop grošuow českých dal, a gruntuow těch jemu postúpil we dwú neděléch po rozsudku. A w těch dwú neděléch aby jemu škody wedle rozeznánie uředníkuow dal a zaplatil bez puohonu. Pakli by ten požena z pychu neprowedl, zaplať druhé straně též wšecky škody, kteréž úředníky nalezeny a rozeznány budú. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních.

(Rkpp. kladau článek ten takto:) O pychu. Nal. w. za práwo: což se pychu dotýče, jestližeby jej kto komu učinil, a w grunty se jeden druhému uwázal, a lesy aneb lúky přesekal, aneb se w řeky w potoky uwázal, neb w nich lowil a jich užíwati tomu nedal, čiež jsú: má k němu ten, čiež jsú, poslati dwa člowěky zachowalá, neb listem pod pečetí swú jeho má žádati po těch dwú dobrých lidech, aby jemu nebránil jeho gruntuow užíwati, aneb udělalli jest jemu jakú škodu na těch gruntiech, aby ji jemu naprawil. Pakliby ten, komužby posláno bylo, nechtěl jemu těch gruntuow postúpiti we dwú neděli, anebo škody napra-

444) Pro iure constitutum est: quod ad contumeliam, quam alter alteri facit pertinet, si quis eam alicui faciet, et se in fundum alterius intromitteret, aut siluas aut prata secaret et meteret, aut si se in flumina et riuos intromitteret et in his piscaretur, ac illis illi cuius sunt frui prohiberet: debet is tunc, cuius sunt, duos homines bone fame aut litteras sub sigillo suo mittere, ab eoque petere per hos duos homines, ut eum non prohiberet suis fundis frui; vel si in his fundis aliquod damnum fecerit, ut ei satisfaceret. Si tunc is nollet de fundis illius cedere infra duas hebdomadas, aut damnis satisfacere, potest tunc is, cui talis contumelia facta sit, illum citare pro pena X ſſ gr. Et si in illum protestabitur ante iudicium, tunc condemnabitur actori ad penam X ſſ gr. et expensas insuper soluere, que actor producet iuxta constitutionem regni debet. Si quis autem ob contumatiam aliquem citauerit, et eam contumeliam in aduersarium non rite producet, tunc actor tenetur reo dare quinque ſſ gr., et insuper omnes expensas iuxta approbationem officialium. Et ob talem contumeliam supradictam citari debet ad regni iudicium; ob alias autem contumelias quiuis citare poterit ad quodcunque uolet iudicium, preter purgrauij iudicium; et itidem is, contra quem talis contumelia protestabitur, dare tenetur actori X ſſ gr. Ac etiam rursus si actor non produxerit contra reum contumeliam ei fecisse, itidem dare debet reo mulctam supradictam

witi: bude jej moci ten, komu se ten pych stal, z desieti kop gr. č. pohnati; a prowedeli ten pych před saudem, tehdy pohnaný jemu deset kop gr. č. daj, a škody jemu bude powinen nad to zaplatiti, což prowede puowod wedle zřiezení zemského. Pakliby kto pohnal z pychu a toho pychu neprowedl, tehdy pohnanému bude powinen dáti 5 kop gr. č. a pohnanému též škody bude powinen naprawiti na schwálení úředníków. A z těchto wšech nahoře psaných pychuow má se před saud zemský hnáti; a z jiných ze wšech pychuow muož každý hnáti, k kterémuž se koli saudu zdá, krom purkrabskéko; též jestližeby uweden byl pych na koho, má dáti swrchupsanú pokutu puowodowi. A ktožby požena z pychu, jeho neprowedl, též má pokutu dáti pohnanému nahoře psanú. Pakliby se komu zdálo, žeby mu se wětší škoda stala tím pychem, než za 10 kop gr. č., tehdy muož práwem z jaké sumy chce pohnati; a což prowede wedle práwa, toho užiti má. Než uwázalliby se kto komu w čie grunty, a onby měl za to zpráwce, že to má zpráwciem swým oznámiti podlé práwa, kdyžby z pychu pohnal. Než předešlí puohonowé o pych, ti mají před se jíti wedle předešlého zřiezenie.

V ß gr. Si tum alicui uideretur, quod illi per contumeliam maius damnum esset factum quam pro X ß gr., tunc potest de iure pro quacunque summa citare; et quicquid damni de iure producet, hoc etiam frui debet. Sed si quis se intromitteret in possessionem alicuius bonorum, et is contra haberet pro euictione fideiussores, quod id de iure fideiussoribus denunciare debet, postquam ob istam contumeliam quemquam citaret. Sed precedentes citationes ob contumeliam debent progressum suum habere iuxta precedentem constitutionem.

445) Nalezli wuobec za práwo páni na plném saudu, a Jindřich z Rozmberka a Zbyněk Zajiec z Hazmburka panský potaz wynesli: Již po tento dnešní den, ktož na koho útok wloží, ten má tudiež hned jmenowati, a napsáno má býti, z čeho chce pohnati; a jakž útok wloží, aby předse dohnal konečně do suchých dní najprw budúcích; a to wždy do každých suchých dní, komužby kdy se koho pohnati událo. Pakliby nedohnal, tehdy má dáti tomu 10 kop grošuow, proti komuž jest útok wložil; a budeli ohledáno, žeby na zmatek a nepráwě pohnal, tehdy buď ten také dwě neděli w wěži w panské wazbě držán, a pohnanému jeho náklady nawrať, cožby mohl pohnaný přísahú swú obdržeti, a nadto 10 kop grošuow pohnanému daj we dwú nedělí, anebo se s pohnaným wedle jeho wuole smluw; a nebudeli se zdáti a chtieti pohnanému

445) Pro iure constitutum est: domini in pleno iudicio, et Henricus de Rosis et Zbinko de Hazmburga dominorum decretum exposuerunt: jam ab isto tempore, cum quis contra aliquem citationem deponit, is debet mox nominare et inscribi debet, pro qua re agere uult; et cum citationem deponit, debet eam ad finem deducere omnino usque ad quattuor tempora proxime uentura; et ita semper ad quelibet tempora quattuor, quandocunque citare alicui uidebitur. Si tunc eam non adducet ad finem, tunc debet parti aduerse dare X ß gr. contra quem citationem deposuit. Si uero erit cognitum, quod uiciose et non rite citasset, debet etiam insuper talis in turrim conijci et expensa citato ut etiam persoluat, pro quibus citatus iuramentum auderet facere, et X sexagenas grossorum illas ei det infra duas hebdomadas, aut pro his ineat cum citato

za náklady přísahati, to muože opustiti, než toliko 10 kop grošuow předepsaných buď jemu dáno. Secundo Dúpowecz, P. 29 (= 1454).*)

concordiam iuxta uoluntatem suam. Si autem citatus pro expensis iurare noluerit, potest omittere libere; attamen X ßgr. antedicte debent illi dari.

Nalezli wuobec za práwo: ktožby komu w potociech, neb w tuoniech neb řekách, pychem ryby lowil neb lowiti kázal, bez wuole a wědomie toho, čížby ten potok, tuoně aneb řeky byly, ten tu pokutu propadne wedle swolenie prwnieho o pychu. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1489.

446) Nalezli wuobec za práwo: ktožby statek od koho kaupil, a we dsky by mu jej kladl s kurmi, robotami, wajci, ospy, aneb s čímžkoli, a jestližeby ten ktož jest kaupil, některé wěci té na tom statku nenalezl, buď roboty aneb které jiné wěci: má jemu ten, ktož jest prodáwal a we dsky wložil, to což mu se nedostalo, jakž dsky ukazují, na summě zase sraziti, po čemž jemu na trhu tu wěc pokládal. Pakliby ten, ktož jest prodal, wedl swědomie proti dskám, prawě, že jest té roboty i s tiem což we dskách stojí neprodáwal: i desk žádný přeswědčiti nemuož; a ten, jakž mu dsky swědčie, má toho užiti. A ten ktož jest swědomie proti dskám wedl, má dwě neděli u wěži seděti, proto že se jest směl o to pokusiti a proti dskám swědomie wésti. O tom rozsudek quarto Joannis Plana, M. 21 (= 1464).

446) Pro iure constitutum est: si quis ab alio bona aliqua emeret, et illa intabularet ei cum gallinis, operis diurnis, ouis, frumento aut cum qualicunque re, si autem emptor non inuenerit res aliquas specificatas in illis bonis emptis, siue operas diurnas aut aliquid aliud: debet uenditor illi id, quod deficit iuxta intabulationem, in pecunia precij deducere, quanti illa res in contractu estimata sit emptori; etiam si uenditor testes produceret contra tabulas, quod emptori cum operis diurnis aut cum alijs rebus que intabulate sint, non uendidisset: quoniam testibus contra tabulas protestari non potest, et emptor prout tabule protestantur, debet eo frui. Venditor autem quoniam testimonia contra tabulas produxerat, duas hebdomadas in turri manere debet, eo quod ausus sit attemptare testimonia contra tabulas producere.

447) Nalezli wuobec za práwo: ktožby měl někde wes, a někdoby w té wsi měl člowěka nebo wiece: že jeden pán bez druhého wuole w té wsi cest ani wuobci rybníka děláním zatopowati nemá, ani jiným cesty a obce přewozowati nemá bez druhého wuole; a také ani struh, ani wody wedenie na obci dělati nemá, ani má žádných jiných wěcí jeden bez druhého wuole.

447) Pro iure constitutum est: cum quis habet uillam, et in ea alius haberet rusticum subditum unum aut plures, quod tunc unus dominus absque altero domino illius uille in ea uilla neque uias, neque loca communitatis piscinis mergere debet, nec etiam uias locaque communitatis absque consensu alterius domini aliorsum traducere debet, neque fossas, neque aquarum deductus in his locis communi-

*) Wiz celý nález w Archivu českém, III, 312. W rukopisech obau článek tento chybí.

Pakliby se kto toho dopustil, a druhý by k němu poslal, aby mu to očistil, a toho mu nečinil, a on nechtělby toho po tom poselstwí učiniti: tehdy propadne tomu pokutu, jakož prwnie swolenie o pychu swědčí; jakož rozsudek o tom w bielých léta 1488.

tatis sine consensu alterius facere debet. Si tunc id aliquis admitteret, et alter dominus ei nunciaret, ut illa loca contra in integrum restitueret, ac is id facere nollet post talem denuntiationem, tunc hoc modo incideret in penam alteri, prout prior constitutio de contumelia attestatur.

448) Item, nalezli za práwo: že král JM[t] má podlé práwa pohánčn býti, jakož od starodáwna bylo; (a ten puohon má po komorníku dodán býti na zámek JM[ti] kterýžkoli, a komužby JM[t] tu při listem swým mocným poručiti ráčil, ten na JM[ti] miestě se sauditi a tu při wésti má;) a zase, JM[t] má poháněti, tak jakož od starodáwna bylo, skrze jiného, komužby JM[t] poručiti ráčil.

448) Pro iure constitutum est: quod regia maiestas iuxta constitutiones citari potest, prout etiam ab antiquo fuit ius; et illa citatio debet dari per camerarium in arce, quecunque sit arx; et cui sua maiestas causam suam commiserit litteris suis de rato habendo, is uice sua litigare, contendere et causam agere debet; et rursus etiam sua maiestas citare debet alios pro rebus suis, prout etiam ab antiquo fuerat, per alium, cuicunque sua majestas committere dignabitur.

449) Item, o čeled zběhlú mají úředníci pohánčni býti, kteříž jsú na králowských zámciech a lidi králowské zprawují, a zase též úředníci mohú jiných o též poháněti.

449) Pro iure constitutum est: ob familiam profugam officiales debent citari, qui in arcibus regijs sunt et subditos homines regios regunt, et itidem officiales rursus possunt ob easdem res citare alios.

Milosti králowské.

450) Nalezli wuobec za práwo: že král JM[t] jarmarky neb trhy muož dáti, komu ráčí a kolikkoli w jednom roce; a bez JMK[é] žádný nemuož sobě jarmarkuow ani trhuow saditi. A také žádný bez JMK[é] wuole měst hrazených znowu dělati, hraduow ani twrzí nemuož, a také hraduow, měst, twrzí bez JMK[é] wuole žádný bořiti nemá. A cla, mýta, tržné na zemi nebo po wodách wysaditi sobě nemuož bez zwláštnie milosti a obdarowánie králowského.*) Quarto Mathiæ, A. 3 (= 1437) o témž stojí.

450) Pro iure constitutum est: regia maiestas nundinas et mercatus cui uult condonare potest, et quotcunque uult in anno uno, et sine consensu regie maiestatis nemo potest sibi nundinas uel mercatus constituere. Itidem nemo sine consensu regie maiestatis ciuitates menibus cinctas denuo erigere debet, neque arces neque munitiones edificare potest. Itidem nemo arces, ciuitates, munitiones, sine regio consensu diruere debet. Similiter vectigalia et dacia mercatuum in terris, in aquis, nemo potest sibi instituere sine speciali gratia et donatione regia.

*) Rkpp. oba dodáwají: A dalliby král JMt. clo proti starým wýsadám a komuby bylo ke škodě, práwa se jemu nezawjerá.

451) Nalezli wuobec za práwo: komužbykoli nápadem po kom aneb jakým odkázáním statek přišel, že jest powinen wšecky záwady toho, po kom mů ten statek přišel, i dluhy jeho wywazowati, dokudž toho statku stačí toho umrlého; kromě rukojemstwie, kdyžby za koho slíbil, že ten slib jest s tiem umřel. Rozsudek o tom primo Joannis Plana, G. 4 (= 1457).

451) Pro iure constitutum est: cuicunque per successionem post obitum alicuius aut per aliquod legatum bona aliqua euenirent, quod tunc is tenetur omnibus obligationibus illius, post cuius obitum illa bona ei uenerunt, et debitis satisfacere, quoad sufficiant illa bona mortui; preter fideiussiones, si pro aliquo fideiuberet, quia illa fideiussio moritur cum fideiussore.

452) Nalezli wuobec za práwo: že králowá česká žádná, prwnie ani která ještě potom bude, nemohly sú wěna swého preč dáwati, ani zapisowati, ani ještě nebudú moci, než mají toho wěna do swé žiwnosti užíwati, a po smrti každé má to zase k koruně připadnúti. A jestližeby která to komu zapsala neb dala, nemá to dánie ani zapsánie žádné moci mieti. O tom w památných, N. 24 (= 1489).

452) Pro iure constitutum est: quod nulla regina Boemie superior potuit, neque illa que postea futura est poterit, dotem suam alicui dare, neque oppignorare, sed debet sua dote frui usque ad uitam suam, et post obitum cuiuslibet regine debet dos ad regnum deuolui. Si autem quid alicui aut daret aut obligaret, non debet talis donatio aut obligatio ullum uigorem habere.

453) Nalezli wuobec za práwo: kteří jsú w tomto králowstwí za gleitem, a práwu poddáni býti nechtí, že těm a takowým ti gleitowé wypowědíni mají býti do wánoc najprwé příštích; a po wypowědění toho gleitu aby jich žádný nefedrowal ani přechowáwal. Pakliby je kto nalezl, aby je wyzdwihowali, jako jiné powaleče.

453) Pro iure constitutum est: quicunque sunt in regno isto sub saluo conductu regio, et iuri subiecti esse nolunt, quod his et talibus salui conductus tolli debent ad festa natalicia proxime uentura; et cum fuerint sublata, quod tunc nemo debet talibus adesse, neque receptare eos. Si uero tales quis inueniret, debet eos leuare, tanquam alios tabernarios errones.

454) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby páni zpráwce králowstwie Českého gleit komu dali, (kromě zhúbcí a nepřátel králowstwie Českého,) že takowý gleit má se oznámiti po zemi a pod zemskú pečetí býti; než kdyžby se radám a posluom takowý gleit dal, takowého gleitu není potřebie po zemi oznámiti. A takowý gleit aby byl každému zachowán. Pakliby jej kto zrušil, aby w tu pokutu upadl, jakoby gleit krále JM^u zrušil. (Relatorowé na to byli z pánuow a z rytieřstwa, kteříž napsáni jsú F. 11. Stalo se l. b. 1510 při S. Hawle, na sněmu obecniem, kterýž držán jest na hradě Pražském.)

454) Pro iure constitutum est: cum regentes Boemie saluum conductum alicui darent, (exceptis uastatoribus et hostibus regni Boemie), quod talis saluus conductus debet per regnum totum notificari sub regni sigillo; sed cum legatis et oratoribus saluus conductus daretur, talem saluum conductum non opus est notificare. Et is saluus conductus debet omnibus teneri. Si uero eum quis uiolaret, ut in eam penam incideret, tanquam is, qui regie maiestatis saluum conductum uiolaret.

455) Nalezli wuobec za práwo: což se gleituow dáwání od krále JM^u neb od pánów zpráwcí králowstwie Českého těm, ktožby odpowědní nepřietelé byli, dotýče, aneb kterémukoli jinému zhúbci zemskému, má mu

455) Pro iure constitutum est: quod ad saluum conductum a regia maiestate uel a dominis regentibus regni Boemie, qui datur his qui hostes denunciati forent, pertinet, aut cuipiam huius regni uastatori, debet illis saluus

tak ten gleit dán býti, aby tėn komuž ten gleit má dán býti oznámil, kde do cizie země má jemu poslán býti, a hned proti němu od krále JM^u nebo od země posláno býti na pomezí, aby jemu ten jistý za puowoda byl a jej na Pražský hrad wedl, anebo tu, kdežby o tu wálku rokowati se mělo, aneb o jinú wěc. A po tom rokowání má hned zase jej prowázeti wen z země až na pomezie. A kdyžby komu tak gleit měl dán býti, má mu hned do jmenowitého času dán býti. A žádný s žádným nepřietelem odpowědným krále JM^u a země stáwati, ani jemu raditi co proti králi JM^u a zemi nemá, ktožby za gleitem přijel: a také komuž gleit dán bude, nemá s sebú žádného woditi do země w ten gleit jiného odpowědníka, který swú zwláštní wálku má; a také žádného z poddaných krále JM^u w ten gleit pojímati nemá. Pakliby kto z poddaných krále JM^u w ten gleit pojat byl, že žádný ten toho gleitu užiti nemá. A na kterėžby místo ten do země přijel, komuž gleit dán, že ten nemá po zemi jezditi, než na tom miestě čekati, kdežby mu w témž gleitu ukázáno bylo. Pakliby po zemi jezdil, nemá mu ten gleit platen býti.

conductus in hunc modum dari, ut is cui debet dari manifestaret, quo et in quam terram ei mitti debeat; et tunc obuiam illi hosti a regia maiestate uel a regno mitti debet ad fines regni aliquis, ut is pro duce ei esset et ad arcem Pragensem eum duceret, aut illuc ubi pro illa controuersia cum illo transigi deberet uel pro alia re. Et post rem transfactam debet mox illum deducere extra de regno contra usque ad fines. Et quando alicui ita saluus conductus dari deberet, dari illi debet ad tempus determinatum. At tunc nullus cum aliquo hoste diffidato regie maiestatis et regni astare debet, neque illi quidquam consulere, quod esset contra regiam maiestatem et regnum; at is etiam neminem debet secum adducere, qui hostis esset in alia causa sua speciali, in regnum in illo saluo conductu, neque aliquem ex subditis regie maiestati sibi ad saluum conductum adiungere debet. Si tunc aliquis ex subditis regie maiestatis ad illum saluum conductum adiunctus foret, uolens illo frui, quod illi is saluus conductus utilis esse non debet. Atque is hostis, cui saluus conductus datus est, ad quemcunque locum in regno isto ueniret, quod non debet in regno hinc inde obequitare, sed in loco exspectare debet illo, qui locus in saluo conductu illi specificatus foret. Si tunc in regno hinc inde obequitaret, tunc ille saluus conductus uigorem habere non debet.

456) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto na manstwie bez powolenie králowského co prodáwal neb zapisowal, neb wěnowal wiec nad deset kop grošuow českých, že to žádné moci nemá býti; než k čemu JMK^a powolenie dáti ráčí, že to mocné býti má. Primo Mauritii, P. 13 (= 1405).

456) Pro iure constitutum est: si quis de bonis feudi sine consensu regie maiestatis aliquid uenderet aut oppignoraret uel obligaret, excepta dote usque ad X sexagenas grossorum, quod id nullum uigorem habere debet. Sed in quo sua maiestas consensum suum dederit, quod id uigorem suum habere debet.

457) Nalezli wuobec za práwo: že žádný konvent neb klášter, kteráž jest komora králowská, nemuož bez powolenie králowského nic od konventu ani kláštera zastawiti, prodati, ani dáti, ani směniti bez powolenie králowského. Pakliby co zastawil, prodal, dal neb směnil, že to žádné moci nemá mieti; pakliby kto k sobě přijal, musie to králi darmo wrátiti. Rosudek o tom w registrách králowských, U 8.

457) Pro iure constitutum est: quod nullus conuentus aut monasterium, quod est de camera regis, non potest sine regio consensu aliquid a conuentu aut a monasterio oppignorare, uendere aut dare, aut permutare. Si tunc quid oppignoraret, uenderet, daret aut permutaret, quod id nullum uigorem habere debet. Si uero aliquis id proscriptum acceptaret, debet id contra gratis illi monasterio restituere.

458) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby čí statek po prowinění na krále JM[t] připadl dědický neb zápisný, že toho statku na JMK[a] připadlého nemá prowolati, ale se z něho před saud zemský poháněti. Než jestližeby statek manský připadl na JMK[a], z toho nemá poháněno býti ale woláno, a též wšecken spuosob má od dworských desk zachowán býti, jako býwalo od starodáwna o wýprosy. A pakliby které summy neb listy spadly na JM[t], z toho muož poháněno býti před kterýžkoli saud, k kterémužby ta wěc saudu příslušela.

458) Pro iure constitutum est: si alicuius bona ob culpam aliquam ad regiam maiestatem deuoluerentur hereditaria aut oppignorata, quod illa bona ad regiam maiestatem deuoluta proclamari non debent, sed pro illis ad regni iudicium citari debet. Sed sibona feudi ad suam maiestatem deuoluerentur, pro illis non debet citari, sed proclamari, et totus ordo tabularum curie teneri et seruari debet, prout ab antiquo fuerat. Sin autem aliqua summa pecunie uel littere obligationum ad regiam maiestatem deuoluerentur, pro illis citari debet ad quodcunque iudicium, ad quod talis causa spectaret.

459) Nalezli wuobec za práwo: žádný opat, probošt, přewor, kteří by kláštery králowské zprawowati jměli, nemá býti než Čech. A žádný klášter krále JM[u] nemá wuobrané žádného jiného býti, nežli w králowské, a prokurator nynějšie i budúcí má je w jich potřebách opatrowati. Než pokad král JM[t] ráčil komu wýsady předešlé na to dáti, to přitom stuoj; než po dnešní den toho býti wiece nemá.

459) Pro iure constitutum est: nullum monasterium regie maiestatis debet in protectione alicuius esse, nisi regie maiestatis; et procurator regius presens et futurus debet in eorum negotijs ea tueri. Sed quousque regia maiestas alicui homini priuilegia desuper preteritis temporibus dare dignata sit, id firmum manere debet; attamen ab isto die deinceps id fieri amplius iam non debet.

460) (Wladislaw z boží milosti Uherský, Český oc. král): tuto zwláštní milost pánuom, rytieřstwu i městuom, kteříž na zemi na dědictwí mají, učiniti sme ráčili, že wšecky odúmrti, kteréž sú na nás jako na krále českého připadly, (totižto dědiny swobodné i se wším práwem, k čemužby sprawedlnost měl, krom manstwí, ktožby o nich podlé práwa zřiezení neučinil,) ty sme jim odpustili a dali na časy budúcie a wěčné, tak aby na nás ani na budúcie krále české wiece nepřipadaly. A to na takowý spuosob, aby na najbližšieho přietele příbuzného po meči připadaly, ktožby statku swého nezřiedil a poručenstwie neučinil. (Rkpp. Jestližeby kto umřel bez dědicuow a bez zriezenie, a měl bratra po otci wlastnieho dielného, že statek jeho nápadem napřed na něho připadnúti má; pakliby bratra neměl, tehdy na dceru wlastní odbytú; pakliby dcer neměl, tehdy na sestru wlastní též odbytú; pakliby

460) Wladislaus dei gratia Vngarie Boemie oc. rex: istam specialem gratiam baronibus equestribus(sic)*) dignati sumus facere, quod omnes successiones ab intestato, que ~~ad~~ nos tanquam ad reges Boemie deuolute sunt, hoc est agros hereditarios cum omnibus ad quecunque ius haberet, (exceptis bonis feudi), si de his aliquis iuxta ritum testamentum suum non conderet, illas nos illis condonauimus et dedimus in posterum et in perpetuum, ita ut ad nos neque ad futuros reges Boemie ultra non deuoluerentur. In hunc modum: ut si quis decederet sine heredibus et sine testamento, haberetque fratrem germanum in bonis a se partitum, quod tunc bona illa per successionem inprimis in eum deuolui debent; si autem fratrem non haberet, tum in filiam propriam emancipatam. Si uero filiam non haberet, tunc in so-

*) Také w rukopisech českých obou chybí slowa: „i městuom, kteříž na zemi na dědictwí mají."

dcer ani sestr neměl wlastních po otci, tehdy na najbližšieho přietele krewnieho po meči mužského pohlawie připadnúti ten nápad má. Než dcery a sestry neodbyté a newdané, ty dědičky po otci, bratru anebo strýci nedielném, když dědicuow mužského pohlawie nemají, zuostaňte. Pakliby která dcera neb sestra do kláštera dána byla, a byla přijata i oblečena od toho zákona, na tu žádnú nápad jíti nemá. A též po mateři wěno aneb statek její, kdyžby bez zřiezenie umřela, na její děti připadnúti má.) Pakliby po meči (ani po přeslici) přátel mužského pohlawie nebylo, ale na pokolenie ženské příbuzné též po meči najbližšie, toliko na ty, kteříž by byli w králowstwie nebo z králowstwie Českého, z markrabstwí Morawského, z kniežetstwie Slezského a z země Lužické; než na cizozemce nic. Pakliby kto kde rodilý chtěl se na jaký statek po příbuzenstwí táhnúti, ten s tiem statkem w zemi zuostaň a w zemi se osaď, ale z země aby nic nenesl. A kdyžby kto swého statku nezřiedil a umřel, a sirotkuow nechal mužského neb ženského pohlawie, to poručenstwie spadni na najbližšieho přietele; a pokudž toho statku stáwá, odbýwaj za sirotky dluhy (jestližeby kteří byli) a wywazuj jich wěci; a ten poručník sirotkuom uruč. Pakliby poručenstwie přijieti nechtěl a uručiti, tehdy k nápadu práwa neměj, a poručenstwie na najbližšieho přietele spadni i nápad. Pakliby po meči mužského ani ženského přátel nebylo pohlawie: tehdy po přeslici na najbližšieho přietele pohlawie mužského připadni. Pakliby nebylo po přeslici mužského pohlawie, tehdy na ženské najbližšie pokolenie po přeslici mají připadnúti. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 1 (= 1497).

rorem germanam itidem emancipatam. Si uero neque filias neque sorores habeat germanas, tunc in proximum amicum consanguineum masculum deuolui debet successio. Ceterum filie et sorores non emancipate, non nupte, he succedunt patri, fratri aut patruo non partito in bonis, cum heredes masculi desunt. Si uero aliqua filia aut soror in monasterium daretur, et esset acceptata et uelata ab ordine illo, in huiusmodi nulla successio transit. Itidem post obitum matris dos aut bona sua, cum intestata decederet, in liberos eius deuolui debent. Si tunc neque ex stirpe uiri neque mulieris consanguinei mares forent, ita prout supra scribitur, tunc ad consanguineas mulieris ex stirpe maris propinquas, et tantum modo ad illos, qui forent incole regni Boemie aut de regno Boemie, de marchionatu Morauie, de ducatu Slesie et de terra Lusacie, sed ad alienigenos non, debet deuolui. Si quis autem alibi natus uellet per successionem aliqua bona habere, is debet eum illis bonis in regno manere et hic residere, et de regno illa asportare non debet. Et si quis intestatus decederet, pupillosque liberos relinqueret masculos aut femellas, tutela tunc deuoluatur in proximos consanguineos; et quoad sufficient bona pupillorum, soluant debita, si erunt aliqua, de illis bonis, ac eorum res oppignoratas et obligatas redimere curent, tutorque his debet satisdare, res pupilli saluas fore. Si autem quis, ad quem tutela de iure pertineret, tutelam suscipere nollet, neque satisdare pupillis uellet, tunc eo casu ad successionem etiam nullum ius habere debet, tutelaque ad alium sanguine propinquum deuolui debet et successio. Si uero de stirpe uiri neque mares neque femine consanguinei essent, tunc de stirpe femine proximi consanguinei mares succedant.

Si tunc etiam mares non essent consanguinei ex stirpe femine, tunc primo in feminas consanguineas successio deuolui debet.

461) Nalezli wuobec za práwo: což se pánuow nowých dotýče, ktožby w to wjíti chtěl, ten toho hleď na králi JM[ti] a pániech podlé obyčeje starodáwnieho. W quaternu trhowém léta božieho 1499, w pátek o suchých dnech adventních.

461) Pro iure constitutum est: quod attinet ad barones nouos, qui in statum illum et ordinem ingredi uolunt, de hoc transigant cum regia maiestate et baronibus, iuxta antiquam consuetudinem et constitutionem per barones factam et per regiam maiestatem confirmatam.

462) Nalezli wuobec za práwo: což se erbuow dáwánie dotýče, ty JMK[t] dáwaj komuž ráčí, tak jako jest to prwé bylo. W kwaternu trhowém 1499, w pátek o suchých dnech adventních.

462) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad armorum insignia danda, hoc regia maiestas det cui uult, prout antea fuerat.

463) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto poručníka nad swým statkem účinil, a mělby listy na penieze, a těch listuow by w kšaftu nejmenowal, a na ně dobré wuole žeby poručníku neudělal: že ten nedostatek miesto dobré wuole muož král JM[t], neb páni na plném saudu, kdyžby krále nebylo, naprawiti tomu poručníku, aby ten dluh zaplacen byl k sirotčie ruce. W modrých puohonných, K. 30 (= c. 1461).

463) Pro iure constitutum est: si quis bonorum suorum aliquem tutorem constitueret, haberetque is litteras obligationum cum fideiussoribus, quarum litterarum in testamento mentionem non faceret, neque in illas litteras obligationum litteras liberi consensus sui faceret, quod tunc talem defectum loco litterarum liberi consensus regia maiestas, aut domini in pleno iudicio, si sua maiestas non adesset, supplere illi tutori possunt, vt ille littere exsoluerentur a debitoribus tutori, in pupillorum commodum.

464) Nalezli wuobec za práwo: což se manstwie a léna dotýče, kteréž jest wně a ne w zemi české, toho král JM[t] ani budúcí králowé čeští swoboditi ani prodáwati nemají bez wuole wšie země. W quaternu trhowém.

464) Pro iure constitutum est: quod ad bona feudi et homagia pertinet, que sunt extra districtum Boemie, hec regia maiestas neque futuri reges Boemie libertate donare possunt, neque uendere, sine consensu totius regni.

465) Nalezli wuobec za práwo: že trhowé swobodní krále JM[ti] w městech i w městečkách w panských i wládyckých jíti mají, tak jakož sú od starodáwna chodiewali. W prwních Wáclawa Hindráka, B. 4 (= 1497).

465) Pro iure constitutum est: quod mercatus libere in ciuitatibus regijs et oppidis baronum et equestrium suum progressum habere debent, prout ab antiquo fuit.

466) Nalezli wuobec za práwo: což se wýplat zbožií zápisných a duchowních dotýče, buď na králowstwí, neb duchowenstwí, o tom takto zuostáno a ko-

466) Pro iure constitutum est: quod attinet ad redemptionem concessam a regia maiestate bonorum oppignoratorum et spiritualium, siue in bona regia, siue

nečně na sněmu obecniem ode wšech zawřieno, tak totižto: ktožby koliwěk na které zbožie wýplatu od krále JM[u] měl, že ten má držitele toho zbožie listem od úřadu menšieho (ke dni úterniemu při každých suchých dnech a swatém Jeronymu, když saud zemský drží se) obeslati. A ten každý, jsa listem obeslán od úřadu, má na plném saudu před pány s swými listy a sprawedlnostmi, kteréž na to zbožie má, státi, a rozsudek o to panský trpěti bez odpornosti. A ten, ktožby takowú wýplatu na druhém mieti chtěl, má napřed wýplatu swú ukázati, a potom tepruw ten, ktož statek drží, má také sprawedliwost swú (kterúž na to měl) před pány ukázati. Pakliby ten, ktožby list od úřadu wzal a druhého obeslal před pány, žádné wýplaty sobě příslušejície neukázal, tehdy má straně druhé ty škody, cožby pro takowú jiezdu do Prahy jeda wzal, na schwálenie úředníkuow menších dáti. Než jestližeby král JM[t] neb který konvent aneb které duchownie osoby obeslali které držitele zbožie k tomu duchowenstwí příslušejících, a byloby to rozeznáno, že ty osoby duchownie wýplaty by neobdrželi, tehdy proto ty osoby duchownie nebudú straně druhé škodami powinni. A úředníci menší každému listy takowé wydáwati mají, a ty listy pořád znamenati tak a wedle toho, jakž kto prwé listu od nich požádá, aby tak lidé k slyšení přicházeli, ktož prwé list wezme a obešle, (aby) prwé slyšán byl. Než jestližeby JM[t] král nynější neb budúcí w zemi byl, tehdy o ty wýplaty před JMK[u] nynější i budúcími králi českými súzeno býti má.

Než toto jest přitom znamenitě wymieněno, že wšichni duchowní stawowé každého mají zachowati podlé zápisuow a majestátuow jednoho každého, ježto je mají buď od ciesařúow, od králuow

in spiritualia, de hoc ita constitutum est ac decretum finaliter ab omnibus in uniuersali sinodo: quicunque ad qualiacunque bona ius redimendi a regia maiestate haberet, is debet possessorem illorum bonorum litteris ab officio minori ad diem Martis circa singula quattuor tempora et circa festum Hieronymi, cum iudicium regni habetur, uocare. Et is uocatus quilibet debet in pleno iudicio ante dominos cum litteris et cum uniuerso, quod ad illa bona oppignorata habet, comparere, et decreto dominorum in hoc facto satisfacere sine controuersia. Et is qui illa bona redimere uult, debet inprimis suum ius redimendi in lucem proferre; dein etiam is, qui huiusmodi bona tenet, sua iura desuper que habet ostendat. Si tum is possessor uocatus litteris ab officio non comparuerit, debet summam suam proscriptam in illa bona accipere, nihil se protegendo ullorum uita desuper concessa. Si tunc quis huiusmodi possessorem citaret, nullumque ius redimendi desuper produceret, is debet tunc parti aduerse damna omnia, que ob id illa pars Pragam pergendo acceperit, ad approbationem officialium minorum soluere. Sed si regia maiestas aut aliquis conuentus aut aliqui spirituales conuenirent aliquos possessores bonorum pertinentium ad illa spiritualia, si tunc diiudicaretur quod illi spirituales ius redimendi illorum bonorum non haberent, tamen denique illi spirituales non obligabuntur parti aduerse ad damna expensarum. Officiales uero minores cuilibet petenti has litteras exhibere debent, illasque litteras ordine consignare, ita ut illo ordine, quo consignate forent, audirentur et iudicarentur, ut qui prius litteras acceperit, prius etiam in iudicio audiretur. Sed si sua maiestas presens aut futurus in regno esset, tunc pro illo iure redimendi coram re-

i od krále JM^{ti} pána našeho, aneb nápaduow od budúcích králuow mieti budú. Každý zuostaň přitom, pokudž zápis jeho od J^{ch} M^{ti} ukazuje, aneb napotom ukazowati od budúcích králuow budú, buď na žiwoty neb na summy, každý podlé zněnie swého zápisu zuostati má.

gia maiestate presenti aut futuro regni Boemie contendere debent. Sed hoc est singulariter exemptum, quod quilibet status spiritualium quemlibet conseruare debet iuxta proscripta ac regias litteras, quas quidem habent siue a Cesaribus siue a regia maiestate presenti domino nostro, aut per deuolutiones futurorum regum Boemie habebunt. Quilibet inhereat proscripto suo regie maiestatis futurorumque regum, in quantum se extendit, siue sit ad uitam nonnullorum, siue supra summas pecuniarum, quilibet iuxta tenorem sui proscripti sese conseruet. Et hec constitutio durare debet usque ad placitum et ulterius mandatum sue maiestatis; siquidem hoc iudicium ac res sit sue maiestatis, vbicunque sua maiestas mandauerit, ibi etiam teneri debet.

Nalezli wuobec za práwo: což se dělánie peněz a grošuow krále JM^{ti} dotýče, jak a kde děláni mají býti, to buď tak a přitom zuostaweno, jakž se jest od starodáwna zachowáwalo, aby u Hory děláni byli. Než což se zlatých dotýče, ti děláni buďte kdež se králi JM^{ti} zdáti a líbiti bude w koruně české. Než JM^{t} to opatřiti má, aby se ti zlatí dobří s přísadú takowú dělali, jakož jest to od starodáwna bylo. A ten, ktož ty zlaté JM^{ti} dělati bude, má přísahu králi JM^{ti} a zemi udělati, aby je tak a na tolik graduow dělal, jakož sú od starodáwna děláni byli, a jmenowitě na každý zlatý třimezcietma graduow. W quaternu trhowém.

Pro iure constitutum est: quod pertinet ad denarios et grossos sue maiestatis cudendos, quomodo et ubi cudi debeant, hoc ita durare debeat, quomodo sua maiestas mandauerit. Sed quod ad florenos attinet, ubi sue maiestati libuerit in regno Boemie, ibi debent cudi; sed sua maiestas hoc debet prouidere, ut floreni boni cum adiunctione tali cudantur, prout ab antiquo fuit. Et is qui tales florenos sue maiestati cudet, iuramentum sue maiestati faciat ac toti regno, ut illos ita et in tot gradibus cuderet, prout ab antiquo fieri solebat, et nominatim in quolibet floreno xxiij gradus.

467) Nalezli wuobec za práwo: že král JM^{t} ani budúcí králowé čeští nemají na zámky a na úřady zemské cizozemcuow sázeti. Quinto Plana, G. 6 (= 1467).

467) Pro iure constitutum est: regia maiestas futurique reges Boemie non debent in arces suas aut in officia regni alienigenas collocare.

468) Nalezli wuobec za práwo o wojnách: že král JM^{t} k žádným wojnám nutiti nemá pánuow a rytieřstwa země

468) Pro iure constitutum est: regia maiestas ad nulla bella cogere debet barones aut equestres regni Boemie,

české, mimo práwa a swobody a řády prwotnie; jakož králowé prwotní čeští zachowáwali pány a rytieřstwo, též JM' chce se zachowati, a mimo to k žádným wojnám JM', ani JM[ti] budúcí králowé čeští, nutiti nemají. Quinto Johannis Plana, G. 6 (= 1467).

contra iura et libertates et ordinationes priores; quemadmodum priores reges Boemie barones et equestres conseruauerunt, itidem et sua maiestas uult se conseruare, quod ad nulla bella contra istud institutum sua maiestas neque futuri reges Boemie cogere debeant aut possint.

469) My Wladislaw z božie milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský oc. král, markrabě Morawský, Lucemburské, Slezské knieže a Lužický markrabě oc. oznamujem listem tiemto wšem, že jsúce prošeni a žádáni snažnými prosbami od pánuow a rytieřstwa, Pražan i jiných posluow z měst králowstwie našeho Českého, wěrných našich milých, abychme pro zwelebenie a rozšířenie a pro dobré koruny české ráčili je z takowého zawedenie, w kteréž to králowstwie přišlo jest, wywesti: kdež my znajíce takowú slušnú žádost a prosbu jejich, a k tomu také potřebu i zašlost skrze předky naše krále české uwedenú, buďto skrze zástawy, připisowánie sum, žiwotuow dáwánie, zámkuow, měst téhož králowstwie, z zwláštnie milosti našie k tomu hnuti jsúce a to opatřiti chtiece, aby k naprawení králowstwie to přijíti mohlo, a zámkowé swrchu psaní, města aneb jiná zbožie s jich příslušenstwím k témuž králowstwí příslušejície, kteréž nám nynie w rukú a w držení našem jsú, aneb potomně námi, aneb budúcími našimi králi českými k wýplatám a k držení našemu přijdú: takto o tom k prosbám swrchu psaných pánuow a rytieřstwa, Pražan a posluow od měst téhož králowstwie Českého, s wolí a radú jejich ustanowujem; kteréžto ustanowenie a zřiezenie držáno býti má neporušitedlně od nás i od budúcích našich králuow českých.

469) Nos Wladislaus dei gratia Ungarie, Boemie, Dalmatie, Croatie oc. rex, marchio Moravie, Lucenburgensis ac Slesie dux ac Lusatie marchio oc. notum facimus presentibus uniuersis, quod rogati sumus et instantibus precibus a baronibus et equestribus ac Pragensibus et aliarum ciuitatum nuncijs regni nostri Boemie, fidelibus nobis dilectis, ut pro augmento et amplitudine ac pro commodo regni Boemie dignaremur eos ex huiusmodi peste, in quam hoc regnum adductum est, restituere: nos cognoscentes dignam eorum petitionem ac preces, et insuper etiam rem admodum necessariam, ac perniciem per reges Boemie antecessores nostros illatam per oppignorationes, adscriptiones summarum, et uitam certorum hominum adscribendo supra arces, ciuitates regni huius, ex singulari gratia ad hoc permoti, prouidere uolentes, ut ad integrum hoc regnum restitui posset, et arces et iam dicte ciuitates et alia bona cum suis pertinentijs ad regnum istud spectantia, que nunc in manibus nostris et possessione sunt, aut deinceps per nos aut futuros reges Boemie ad redimendum et in possessionem nostram deuenient, in hunc modum et ad petitiones supradictorum baronum et equestrium et Pragensium et nunciorum ciuitatum huius regni Boemie, cum consensu et consilio eorum constituimus; quam quidem constitutionem et ordinationem teneri uolumus inuiolabiliter a nobis, faturisque regibus Boemie.

Najprwé, což jest koli komu předky našimi aneb námi od královstwie Českého k dědictwí preč dáno, při tom každý zuostawen býti a to držeti i toho požíwati má, buď zámky aneb města, městečka nebo wesnice w królowstwie českém ležície, a k tomu królowstwie příslušejície. Než ktož pak koli které zámky, města nebo twrze, wesnice aneb cožkoli jiného zápisy předkuow našich i od nás držie, ti wšickni toho užiti mají, tak jakož ti zápisowé swědčie a ukazují. Než po dnešní den nemáme wiece ani budúcí naši králowé čeští nic od královstwie zastawowati, ani dědicky dáwati, ani kterých sum připisowati, aneb žiwotuow přidáwati bez rady wšie země české, ani zámkuow (kterýchž nynie w držení jsme aneb napotom budeme) nikterakž zapisowati, ani zawazowati nemáme nižádnému. Než chtělilibychom kdy, buď my aneb budúcí naši králowé čeští, které zámky, města, městečka aneb wesnice pro potřebu zemskú zastawiti, to máme a moci budeme učiniti s radú a wolí wšie země a jináč nic. Paklibychom přes to co zastawili aneb dali, prodali, bez rady a wuole wšie země, buď my aneb budúcí naši králowé čeští, to dánie, prodánie, zástawa, žiwotuow zapsánie aneb sum připisowánie žádné moci mieti nemá a nebude nynie ani w budúcích časech. A ktožby přes toto swolenie a ustanowenie naše k prosbě a k žádosti swrchupsaných wěrných našich po tento den jinaké sobě zápisy, buď od nás aneb od budúcích našich králuow českých zjednal a obdržal, ty my wšecky mocí naší králowskú w Čechách a tiemto ustanowením moříme, kazíme a w nic obracujeme, tak že žádné moci ani které pewnosti mieti nemají a nebudú. Než chtělilibychom wýplatu dáti na ta zbožie, kteráž jiní od královstwie držie tak a w té summě, jakžby jeho předešlí

Inprimis, quidcunque a predecessoribus nostris aut a nobis a regno Boemie hereditarie cuiquam datum sit, circa id quisque conseruari et id tenere et eo frui debet, siue arces siue ciuitates sint, siue oppida siue uille in regno Boemie iacentes et ad regnum pertinentes. Quicunque autem aliquas arces, ciuitates aut munitiones, uillas, aut quidcunque aliud proscriptis antecessorum nostrorum ac etiam nostris tenent, eo quisque frui debet, prout huiusmodi proscripta protestantur ac ostendunt. Sed iam ab isto die non debemus deinceps, neque futuri nostri reges Boemie, quidquam a regno uel quod regni est oppignorare aut hereditarie cuiquam dare, neque summas pecuniarum supra bona regni adscribere, aut uitas addere, absque consilio totius regni Boemie, neque arces, quarum nunc possessores sumus, aut quas in futuro tempore possidebimus, ullo pacto proscribere aut obligare alicui debemus. Si autem aliquando uellemus siue nos aut futuri nostri reges Boemie aliquas arces, ciuitates, oppida aut uillas pro regni necessitate oppignorare, hoc certe debemus et possumus facere cum consilio et consensu totius regni, aliter uero non. Si tunc insuper aliquid oppignoraremus aut daremus uel uenderemus sine consilio et consensu totius regni, siue nos, siue futuri nostri reges Boemie, talis donatio, uenditio, oppignoratio, uitas adscriptio, aut summarum adauctio nullum uigorem habere debet, neque nunc neque in futuris temporibus habebit. Et quicunque ultra istum consensum et constitutionem nostram, ad preces et petitiones supradictorum fidelium nostrorum factam, ab isto die alia proscripta siue a nobis siue a futuris regibus Boemie impetraret et obtineret, talia omnia nos auctoritate nostra regia in Boemia, atque cum ista presenti constitutione, morti-

zápisowé swědčili a okazowali, takowú wýplatu dáti muožem a moci budem i s budúcími králi našimi českými z milosti našie, žiwotuow na tom žádných ani sum nepřipisujíce. Což se pak manstwie dotýče, kteréž sme my aneb předkowé naši králowé čeští pryč dali dědicky w zemi české, to dánie w swé moci zuostati má. A cožbychom napotom dáti chtěli na manstwie w Čechách, to dobře učiniti muožem a moci budem. A tiem wším obyčejem, jakož se nahoře píše, chceme aby se od nás i od budúcích našich králuow českých zachowalo a držáno bylo w markrabstwí Morawském, w kniežectwí Slezském, w markrabstwí Lužickém, w šesti městech, beze wšeho přerušenie, nynie i na budúcie časy; přikazujíc wětším i menším úředníkuom desk zemských králowstwie Českého, wěrným našim milým, abyste tento list náš pro budúcí pamět (když k wám od nás přinesen bude) we dsky zemské wložiti a wepsati rozkázali, a toho jináč nečinili, bez zmatku i wšelijaké odpornosti. A také tento list po wloženie jeho we dsky zemské má mezi jinými listy a privilegími na Karlšteyně schowán a položen býti. Tomu na swědomie majestát náš k listu tomuto přiwěsiti sme rozkázali. Dán w Prešpurce, w úterý po sw. Martinu, (12 Nov.) léta božieho 1499, a králowstwí našich Uherského desátého, a Českého 29.

Wladislaus rex manu propria subscripsit.

ficamus, irritamus, et annichilamus, ita quod nullum uigorem aut firmitudinem habere debeant neque habebunt. Sed si nos vellemus ius redimendi illa bona regni, que alii possident, dare alicui, ita et in tali summa, prout proscripta sua antecedentia attestantur ac demonstrant, tale ius redimendi dare possumus et poterimus cum nostris futuris regibus Boemie ex gratia nostra, vitas insuper nullas aut summas ascribendo. Quod autem ad bona feudi pertinet, que nos aut nostri reges antecessores per donationes alienarunt hereditarie in regno Boemie, talis donatio in suo vigore manere debet. Et quidcunque in futuris temporibus alicui dare uoluerimus in bonis feudi in Boemia, quod id facere possumus et posse debemus. Et huiusmodi ritu omni, prout supra scribitur, uolumus a nobis et futuris nostris regibus Boemie conseruari ac teneri in marchionatu Morauie, in ducatu Slesie, in marchionatu Lusacie et sex ciuitatum inuiolabiliter nunc et in futuris temporibus; mandantes maioribus et minoribus officialibus tabularum regni Boemie, fidelibus nobis dilectis, ut presentes litteras nostras ob futuram memoriam, cum ad uos deferentur, in tabulas regni intabulare et inscribere mandaretis, aliter non faciendo, sine omni impedimento et controuersia. Ac etiam presentes littere post intabulationem in regni tabulas, inter alias litteras et priuilegia in Carlnstein seruari et reponi debent. In quorum testimonium sigillum nostrum regium presentibus appendere iussimus. Date in Possonio, die Martis post festum Martini, anno domini M.cccc.lxxxxix, ac regnorum nostrorum Vngarie x, Boemie uero xxviiij.

Wladislaus rex manu propria se subscripsit.

470) Toto má hofmistr najwyšší králowstwie Českého nynější i budúcí

470) Supremus magister curie regni Boemie presens et futurus de officio suo

podlé úřadu swého jednati a na práci mieti, tak jakž jest od starodáwna bylo.

471) Item, najprwé saud komorní držeti má na hradě Pražském s radami k tomu jemu přidanými, kdyžby krále JM[ti] w králowstwie českém nebylo, a listy puohončie k témuž saudu wydáwati má, ktožby požádal; a též kdyžby král JM[t] nynější neb budúcí w zemi české byl, a ty saudy i také puohony najwyšsiemu hofmistru králowstwie Českého žeby poručiti ráčil, též to jednati má úřadem swým, jako bez JM[ti]. A písař komorní má wždycky ustawičně býti w Praze, a má dobrý zachowalý swé cti člowěk býti, a má přísahu k tomu saudu učiniti, a to má pan hofmistr zemský nynější i budúcí opatřiti; a ten písař má wždycky nalezen býti na hradě Pražském, aneb w páně hofmistrowě domu.

Item, podlé zněnie desk najwyšší hofmistr má o chlapstwo súditi též jako maršalek najwyšší králowstwie Českého, jakož to dsky zemské šíře w sobě ukazují.

Item, najwyšší hofmistr pány a rytieřstwo w radě při králi JM[ti] řéditi má, a na pány i na rytieřstwo w radě podáwati, aby mluwili pořádkem k těm wěcem, kteréžby w radě předloženy byly; a cožby neřádného w radě widěl, to má řečí swú stawiti.

Item kdyžby hosté znamenití při králi JM[ti] byli w Čechách, a najwyšší hofmistr kdyžby byl obeslán od JM[ti], má přijeti a osobú swú králi JM[ti] slúžiti podlé starodáwnieho obyčeje, a na dwoře býti, a wšecko cožby neřádného u dwora widěl, to stawiti má, podlé najwyššie možnosti swé. A toto jednánie a tento majestát králowský we dsky zemské

hec infra scripta agere, ac in cura sua habere debet, prout ab antiquo fieri solebat.

471) Item inprimis iudicium camere in arce Pragensi tenere debet cum consiliarijs ad hoc ei adiunctis, cum regia maiestas in regno presens non esset, ac citationes ad id iudicium quicunque postulabit, dare debet. Ac etiam si sua maiestas in regno adesset, presens aut futurus, et iudicia sua et citationes supremo magistro curie regni Boemie committere dignaretur, itidem hoc ex suo officio facere debet, ac si sua maiestas in regno non foret. Et scriptor iudicij camerarij debet semper et continue Prage esse, debetque esse bone fame uir, debetque iuramentum huic iudicio facere, et magister curie presens ac futurus id prouidere debet. Et is scriptor semper inueniri debet in arce Pragensi, aut in magistri curie domo.

Item iuxta tenorem tabularum supremus magister curie de uili rusticitate iudicare debet, itidem ut marschkalcus supremus regni Boemie, prout tabule regni id latius declarant.

Item supremus magister curie inter barones et equestres in consilio apud regiam maiestatem ordinem ponere debet, atque baronibus et equestribus committere, ut dicerent sentencias ordine ad res illas, que in consilio proponentur; et si quid preter ritum et morem in consilio fieri uideret, debet suo mandato id prohibere.

Item si qui hospites insignes apud regiam maiestatem forent in Boemia, magister curie supremus, cum a regia maiestate uocatus fuerit, tunc uenire debet et personaliter sue maiestati seruire, iuxta ueterem consuetudinem, et in curia sue maiestatis esse. Et omnia, que preter ritum et morem fieri animaduertet in curia, ea omnia sedare ac

wloženo jest z rozkázánie najjasnějšieho kniežete a pána, pana Wladislawa Uherského, Českého oc. krále. Poslowé na to od JM[ti] byli sú: Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwie Českého, Puota z Rizmberka a z Šwihowa, najwyšší sudí králowstwie Českého, z pánuow, jsúce k tomu zwláště wysláni.

cohibere debet iuxta omnem suam possibilitatem.

O dokonalém swolení.

472) Nalezli wuobec za práwo:*) kteréž se jest mezi pány a rytieřstwem a městy králowstwie Českého, w přítomnosti krále JM[ti], což se hlasuow dotýče k obecním wěcem; kterémuž přistupujem a swolujem každý sám za se, cožby se obecnieho dobrého budúcně jednati mělo; a na takowé wěci aby sněmowé obecní walní pokládáni byli, tak aby na takowé sněmy chudí i bohatí jeli; a cožby tu z swobodné wuole zawřieno bylo, to aby držáno bylo ode wšech. A by pak z kteréhožkoli stawu několiko osob se wytrhlo, k tomu žeby neswolowali, aneb žeby na sněm nepřijeli, to aby obecniemu swolení ke škodě nebylo. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních (20 Dec.)

472) Pro iure constitutum est: quod ad uoces siue suffragia baronum et equestrium attinet, ut se inuicem conseruarent iuxta priuilegia et libertates antiquas: he uoces ad quidcunque consentirent de re communi, id teneri debet. Si uero aliqui egrederentur et aduersarentur tali consensui communi, talis eorum egressio non debet huic communi consensui in damnum esse. Quod autem ad ciuium statum pertineret, ad uocem et suffragia eorum ab antiquo, debent circa id etiam conseruari.

Nalezli wuobec za práwo: toto se znamenitě wymieňuje: jestližeby se panský a rytieřský staw z jakéžkoli příčiny oč swolili, ježtoby to swolenie proti práwóm a swobodám aneb obdarowání králowstwie českého bylo, aneb proti swobodám a wýsadám kteréhožkoliwěk jeho obywatele z stawuow těch: tehdy

*) Článek tento celý jest počátek důležitého „zůstání Prešpurského“ (12 Nov. 1499,) ježto trochu správněji psané počíná w tato slowa: „Zjednánie, kteréž se jest w Prešpurce mezi pány, rytieřstwem a městy králowstwí Českého w přítomnosti krále JM" stalo, což se hlasuow dotýče“ atd. Celé obšírné toto zůstání Prešpurské, ježto slaužilo za základ přítomnému zřízení zemskému, podáme budaucně mezi zápisy sněmowními.

Rukopisowé kladau článek ten, jako i překlad latinský, we formě později snešené takto: „Což se hlasuow panského a rytieřského dotýče, aby se tak o hlasy k sobě zachowali, wedle wýsad a swobod starodáwních: očby se ti hlasowé swolili o obecní wěc, to má držáno býti. A jestližeby se které osoby wytrhly proti takowému swolení obecniemu, takowé jich wytrženie tomu swolení obecniemu ke škodě býti nemá. A cožby se městského stawu dotýkalo, také cožby jich hlasu od starodáwna příležalo, mají při tom zachowáni býti.“

Další odstáwky čl. 472 chybějí, jak w překladu, tak w rukopisech obau.

proti tomu swolení jestližeby se jeden nebo wiece jich zepřeli, nemají k tomu tištěni býti žádnú měrú, by proti swým swobodám měli to jemu swoliti, leč z dobré wuole a swobodné budú to chtieti učiniti. Pakliby o to pře byla o ty jeho swobody: tehdy král JM[t] i budúcí králowé čeští mají to rozeznati a rozsúditi mezi stranoma, w Čechách a jinde nic: a on aby od toho utiskán nebyl dotud, dokudž by rozsúzen nebyl. Pakliby kto co wyprosil na JKM[ti], neb na budúcích králiech českých jakú sobě wýsadu aneb swobodu, ježtoby proti našim starodáwním práwóm a swobodám a wýsadám bylo, kteréhožkoli stawu swrchu psaného, to má w nic obráceno býti. A též dotýkaloliby se co stawu městského w tom swolení, že od toho nemají tisknuti býti. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních (20 Dec.)

Nalezli wuobec za práwo: že haitman zemský, buď nynější neb budúcí, kterýžby na miestě krále JM[ti] posazen byl, ten má w Praze býti a súditi, a jinde nic. W quaternu 1499, o suchých dnech adventních.

473) Nalezli wuobec za práwo: že nálezowé a rozsudkowé, buď králowští, panští a wládyčtí, předešlí i potomní, saudem zemským utwrzení, kteříž tuto wepsáni a oprawowáni nejsú, ti předse jíti mají a w swé mocnosti zuostati mají. *)

474) Nalezli wuobec za práwo: což se jorgeltuow dotýče, že mají je zase bráti podlé obyčeje starodáwnieho, tak aby proti králi českému a zemi nebylo.

475) Nalezli wuobec za práwo: každý nápadní wodu na swém gruntu

473) Pro iure constitutum est: decreta et late sentencie regum, baronum et equestrium, precedentes et future, per iudicium regni confirmate, debent progressum habere suum, et in uigore suo manere, sint inter personas aliquas, aut inter ordines.

474) Pro iure constitutum est: quod pertinet ad annuas pensiones, (quas uulgo yorgelth nominant), rursus possunt accipere iuxta ueterem consuetudinem; hoc tamen pacto, ne foret contra regnum, aut contra regiam maiestatem.

475) Pro iure constitutum est: quisque aquam fluentem in fundo suo

*) Rukopisowé oba, jako i překlad, wynecháwají zde slowa: „kteříž tuto wepsáni a oprawowáni nejsú,“ a přidáwají na konci: — „zuostati mají, buď mezi osobami neb stawy učinění.“

muož ji pojieti k swé potřebě. Jakož léta 1493, o suchých dnech adventních; w quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních. (20 Dec.)

potest eam deriuare ad commodum suum.

476) Nalezli wuobec za práwo: že každý muož wodu na swých gruntiech pojieti a po swých gruntiech ji wésti,*) a zase též po gruntiech swých do starého toku ji pustiti. O tom nález w bielých puohonných léta 1493 k suchým dnuom, kdež Tobiáš pohánie.

476) Pro iure constitutum est: quisque potest aquam in fundo suo capere, eamque per fundum suum ducere, non circumducendo alienum riuum, et rursus per fundum suum eandem aquam in antiquum riuum mittere.

477) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby jeden druhému bez zápowědi dobytek zajal na jakéžkoliwěk škodě, ten ktožby zajel, obweď škodu hned lidmi hodnowěrnými, a tu wedle zdánie aneb rozeznánie těch lidí škodu zaplať ten, čížby dobytek škodu učinil. Pakliby jeden druhému grunty swé zapowěděl, a přes tu zápowěd žeby jeden druhému na škodě dobytek zajal, ten hned, komuž se škoda stane, škodu aby též obwedl, chceli, a též wedle rozeznánie lidí ten jistý, čímž dobytkem se škoda stane, zaplať wedle toho rozeznánie. Pakli obwesti nechce, tehdy daj s každého dobytka ten jistý, čížby dobytek byl, jeden groš bielý tomu, ktož jest ten dobytek zajal, proto že jest přes zápowědi na jeho grunty hnal. A kdyžby jeden druhému grunty chtěl zapowěděti, daj jeden druhému wěděti listem pod pečetí swú a jiných dwú lidí dobrých pečetmi, anebo dwěma hodnowěrnýma člowěky, aby jeden k druhému poslal, že jemu grunty swé zapowiedá. A ktožby swéwolně nechtěl škody zaplacené přijieti, cožby rozeznáno bylo lidmi hodnowěrnými, aneb s každého dobytka groše českého, a dobytek přes to držal za sebú, a jeho wydati nechtěl: tehdy ten, čížby dobytek byl, muož toho jistého (kterýž dobytku wydati nechce)

477) Pro iure constitutum est: si quis alicuius pecora, que pascerentur in agris suis sine interdictione, abigeret in qualicunque damno, is qui abegit protestari debet damnum mox hominibus fide dignis, et tunc ille, cuius pecora damnum fecissent, iuxta mentem et sententiam illorum hominum damnum persoluere debet. Si autem alter alteri fundum suum interdiceret, et contra interdictum quod alter alteri pecora induceret in damnum, et is cuiuis agri sunt pecora illa abegisset, is cui damnum est factum, mox si uult damnum sibi factum protestare, potest ut supra, et itidem iuxta cognitionem hominum, quibus est protestatum, damna soluere is debet, cuius pecora sunt. Si uero noluerit protestare, tunc dare tenetur ille, cuius pecora sunt, huic qui interdixit agros suos, a singulis pecoribus unum grossum, eo quod contra suum interdictum in fundum suum pecora sua pepulisset. Cum autem uult alter alteri suos fundos interdicere, denunciet alteri litteris suis sub sigillo suo et aliorum duorum bonorum sigillis, aut per duos fidedignos homines, quod ei fundos suos interdicit. Et si quis pertinaciter nollet damna soluenda iuxta cognitionem illorum hominum fidedignorum, aut a quolibet pecore unum gr. acceptare, et pe-

*) Rkpp. přidáwají: „neobwozuje cizého toku."

z pychu pohnati. A ktožby takowý pych udělal, ten škody bez puohonu pohnaný zaplať puowodowi, a to we 4 neděliech od rozsudku, a pokutu daj, kteráž na pych uložena jest pánów J[ch] M[tí] na schwálenie úředníkuow menších. Než když dwa neb třie lidi mají w jedné wsi, ti lidé aby pásli ze spolka, jedni druhým bez škody, nehájiec sobě na gruntiech w té wsi. W quaternu trhowém léta 1499, o suchých dnech adwentních.

478) Nalezli wuobec za práwo: že po dnešní den král JM[t] ani budúcí králowé čeští na léna nemají wydáwati listuow z kanceláří německy, než česky, (neb latině) w zemi české, ani do těch zemí, které k koruně České příslušejí, ani do jiných zemí, na wěčné časy.

cora illius insuper teneret apud se, eaque dimittere nollet, tunc is, cuius pecora sunt, potest talem, qui pecora exhibere nollet, de contumelia citare; et qui talem contumeliam committeret, is damna absque citatione soluere debet actori in quattuor hebdomadis a die late sentencie, ad approbationem officialium, et penam persoluat, que ob contumeliam iniuncta est a dominis. Sed cum duo aut tres habent in una et eadem uilla subditos suos, hi possunt pascere in communibus pascuis, tamen alter sine alterius damno, non interdicendo sibi inuicem fundos illius uille.

478) Pro iure constitutum est: ab isto die deinceps neque regia maiestas, neque futuri reges Boemie, in bona feudi debent litteras dare ex cancellaria scriptas teutonice, sed boemice uel latine in regno Boemie, neque ad illas prouincias, que ad regnum Boemie spectant, neque in alias prouincias in perpetuum.

O pániech a služebníciech.

479) Služebníci u panského neb rytieřského aneb městského stawu, z těch tří stawuow, kteřížby jedni u druhých slúžili, páni jich se k nim zachowajte, jakož jest od starodáwna býwalo; a úředníci a služebníci zachowajte se proti pánóm swým též. Pakliby který pán kterého služebníka bez winy o hrdlo připrawil, aneb do wěže též bez winy wsadil, a držeti kázal a pustiti nechtěl, aneb jej sobě bez winy zapsal, aneb jeho bez winy slibem zawázal, chtě aby u něho přes rok swój doslúžený déle slúžil: tehdy přátelé toho jistého, mohú z každého stawu pána jeho aneb pány pohnati před saud a práwo zemské, a on neb oni powinni jsú z toho odpowiedati. Neb každý služebník, doslauže roku swého, muož od pána neb od pánów swých, ústně aneb listem, odpuš-

479) Pro iure constitutum est: seruitores apud ordinem baronum aut equestrium aut ciuitatum seruientes, quicunque apud quoscunque seruirent, domini eorum erga tales se ita conseruent, prout ab antiquo fieri solebat; et officiales et seruitores rursus erga dominos se itidem conseruent. Si uero aliquis dominorum seruitorem quempiam absque culpa pena capitali afficeret, aut in turrim itidem absque culpa conijceret, et tenere mandaret et emittere nollet, aut illum absque culpa sibi litteris obligaret, aut fide obstringeret, uolens ut ultra terminum emeritum adhuc illi seruiret: tunc amici illius possunt dominum suum ex quocunque sit statu, aut dominos, citare ad iudicium et ius regni, et ille dominus uel illi tenentur in hoc respondere. Nam quisque seruitor, seruiendo usque

těnie wzieti. Než úředník ten nemá odpuštěnie wzieti, než ústně, a počet má napřed učiniti a ze wšeho práw býti. W quaternu trhowém léta 1499 o suchých dnech adventních w pátek (20 Dec.)

480) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby který služebník, jsa w službě u pána swého, a jat byl: že se nemá ten služebník šacowati bez wuole pána swého, dokudž by oň stál a wywaditi jej chtěl, a beze lsti jeho wywaditi nemohl. Než jestližeby který pán toho swéwolně zanetbáwal a newywadil, tehdy jestližeby se slušně šacowal, nechtě o zdrawie a o hrdlo swé přijíti, tehdy jemu pán jeho ten šacuňk má zase nawrátiti. (O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1488.) Než kdyžby jel neb šel bez wuole pána swého neb úředníkuow jeho, pán jeho nenie powinen zaň šacuňku dáwati. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních (20 Dec.)

481) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby který služebník učinil co komu z rozkázanie pána swého, a pán se k tomu seznal, aneb to na pána toho prowede, že jest s wolí pána swého to učinil: že o to ku pánu má hledieno býti, a má k takowému posláno býti a na něm zwěděno, jestli to, že jest ten služebník učinil s jeho wolí; ten pán má hned powěděti jmenowitě, že jest s jeho wolí neb nenie. Pakliby sám od sebe ten služebník co učinil, tehdy o to k tomu služebníku má hledieno býti; jako prwé o tom nález w bielých puohonných, léta 1463, kdež Ryneš pohánie; druhá w quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních.

482) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby otec čí u koho úředníkem byl, a pán žeby od toho otce počtu nepřijal,

ad termini finem, demum potest a domino aut a dominis suis uerbo aut litteris ueniam abeundi a seruicio accipere. Sed officialis non potest aliter quam uerbo ueniam ad domino suo accipere; et rationem tamen omnium inprimis reddere debet, et de omnibus satisfacere.

480) Pro iure constitutum est: si quis seruitor, existens in seruicio apud dominum suum, ab hostibus captus esset, quod tunc seruitor non debet se sinere taxari sine consensu domini sui, quamdiu dominus pro eo cum hostibus aget ut eum redimeret, et quod dominus certe illum redimere non posset. Si autem aliquis dominus sponte negligeret, neque eum redimere curaret, tunc si couenienter taxaretur, ut incolumitatem et uitam conseruaret, tunc talem taxam dominus suus tenetur ei contra reddere. Sed si equitaret aut iret sine consensu domini sui aut sui officialis, hoc modo dominus suus taxam pro eo dare non obligatur.

481) Pro iure constitutum est: si quis seruitor ex mandato domini sui alicui aliquid mali faceret, et dominus suus mandatum suum fateretur, aut id mandatum contra dominum produci posset, quod id fecisset seruitor ille ex consensu domini sui, tunc actio competit in dominum, debetque mitti ad dominum, et ab eo resciri, si seruitor suus id fecerit ex suo consensu, et dominus etiam mox respondere nominatim, an sit id factum a seruo suo cum suo consensu uel non. Si autem dominus nichil dicere aut respondere uellet, tamen nichilominus ob id dominus conueniri debet. Si autem seruitor sponte sua id faceret, tunc seruitor conueniri debet.

482) Pro iure constitutum est: si pater alicuius esset apud aliquem officialis, et quod dominus a patre illo ratio-

dokudž by týž otec živ byl: takowý syn po otcowě smrti nenie powinen pánu počtu činiti za otce swého. Též bratr za bratra, strýc za strýce, společník za společníka, nápadník za nápadníka, po smrti jich nejsú powinni pánuom jich počtu činiti. Pakliby syn, bratr, společník anebo strýc aneb nápadník chtěl z služby úředníka nápadem swým pána napomínati, (anebo z toho coby u pána na zámku toho úředníka zuostalo,) nemá jemu pán powinen býti zaplatiti (ani toho wydati), leč počet na miestě úředníka pánu učiní.

Nalezli wuobec za práwo: *) kterýžby pán měl služebníka, a ten služebník žeby již u něho w službě nebyl, a ten pán u koho jest slúžil, dalby list zachowací témuž služebníku, wyznáwaje že jest jemu wěrně a práwě slúžil: chtělliby jej potom přes to winiti a jej na jeho powěsti dotýkati, že upadne w pokutu, kteráž jest o haněnie. O tom rozsudek 4. Plana, K. 12 (= 1464.)

nem bonorum non accepisset, quamdiu pater uixerat, filius suus post obitum sui patris eo casu non tenetur domino illi pro patre defuncto racionem reddere. Itidem frater pro fratre, patruus pro patruo, socius pro socio, successor pro succedente non tenentur post obitum eorum dominis rationem reddere. Si autem filius, frater, socius, aut patruus, uel successor uellet ex successione pro precio officialis dominum admonere, aut pro his rebus, que adhuc in arce domini ipsius officialis defuncti remansissent, agere, non tenetur ei dominus precium soluere, neque res eius exhibere, nisi prius pro officiali domino racio facta fuerit.

O sirotciech.

483) Nalezli wuobec za práwo: že žádný poručník nemuož sobě spolku s sirotky neb s sirotkem zapisowati, ani žádný jiný člowěk, dokudž sirotek let nemá, by pak král JM^t k tomu powolenie dáti ráčil, neb páni a wládyky na plném súdu, že takowé powolenie toho spolku žádné moci mieti nemá, a má ten spolek, jestližeby dopuštěn byl, zdwižen býti. O tom w památných J. 12 (= 1486.)

484) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby který sirotek hotowé peníze měl, a na dědinách žeby neměl, tehdy ktožby toho sirotka poručníkem po nápadu byl, má tu summu oznámiti při dskách, kterúž summu ten sirotek má,

483) Pro iure constitutum est: quod nullus tutor potest se unire cum bonis pupilli aut pupillorum, neque quisquam alius, quamdiu pupillus pubertatis annos non habuerit, etiam si sua maiestas regia ad hoc suum consensum prebuerit, aut domini et equestres de pleno iudicio, eo quod talis consensus unionis nullum uigorem habere debet, et si talis unio admitteretur, quod tunc illa unio debet annichilari.

484) Pro iure constitutum est: si quis pupillus non haberet bona immobilia, sed in pecunia numerata, tunc qui illius pupilli per successionem tutor esset, debet hanc quantitatem pecunie apud tabulas notam facere, ac satisdare debet,

*) Chybí w rkpp. i w překladu.

a má uručiti, aby jie neubýwalo, než radše jie (s králowskú wolí) aby přibýwalo. Jakož o tom rozsudek w lwowých léta božieho 1496.

485) Nalezli wuobec za práwo: poručník králem JM[ti] daný neb příbuzenstwím, ježto statek urukuje, nemá prodáwati statku sirotčieho bez zwláštnieho powolenie krále JM[ti], pánuow a wládyk z plného saudu; jakož o tom rozsudek w bielých puohonných (c. 1490) kdež Laurin z Tábora pohánie.

486) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto statek swuoj zapsal někomu a dětem jeho, že tu děwečky mají tolikéž jako pacholíci, a že jeden z těch dětí*) nemuož se ke škodě druhého dlužiti na ten statek, a že dluhy zapisujícieho mají spolu platiti. O tom rozsudek w lwowých puohonných léta božieho 1496.

487) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby která panna byla w cizie moci, a měla jaké práwo k čemu dskami neb jinak, že práwa swého nepromlčí. O tom rozsudek w lwowých puohonných léta 1496.

488) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby který otec dcery kšaftem od synuow oddělil, a jiné poručníky jim nad týmž statkem zdělal, že to má moc mieti. Jestližeby jim dcerám na dědictwí dáwal, tehdy má zřiezenie dskami učiniti, aneb na mocný list králowský. Než jestližeby zřiezenie to chtěl na swrchciech neb klenotiech aneb na hotowých penězich učiniti, to bude moci listem učiniti pod swú pečetí a k tomu dwú neb tří dobrých lidí pod pečetmi; a též komužbykoli jinému chtěl odkázati, má se tak zachowati, jakož se nahoře píše. W památných O. 14 (= 1489).

ne diminuatur talis quantitas pecunie, sed ut potius ad augmenta conuerteretur cum regio consensu.

485) Pro iure constitutum est: tutor a regia maiestate datus, aut qui fit per successionem, qui tutores pupillis res saluas eorum fore satisdare debent: talis non potest bona pupillorum sine speciali consensu regie maiestatis aut dominorum et equestrium de pleno iudicio uendere.

486) Pro iure constitutum est: si quis bona sua alicui ac liberis eius proscriberet, quod illic tantum iuris habent femelle sicut masculi, et quod unus in damnum alterius ex illis bonis non potest supra illa bona debitum contrahere, et debita contracta illius, qui bona proscripsit, simul soluere debent.

487) Pro iure constitutum est: quecunque uirgo foret in aliena potestate, et haberet ius aliquod ad bona aliqua per tabulas, aut aliter, quod illa ius suum per silentium annorum non amittit.

488) Pro iure constitutum est: si aliquis pater filias suas in testamento a filijs in bonis separaret, ac alios tutores illis supra bona earum constitueret, quod id uigorem habere debet suum. Si pater filiabus bona hereditaria daret, debet id testari tabulis regni, aut si ius condendi testamenti habet, in testamento tunc dare potest. Sed si testari uellet de suppellectili, aut de clenodijs, aut de pecunia numerata, hoc quisque facere potest litteris suis sub sigillo suo et duorum aut trium bonorum uirorum sub sigillis; et similiter si quid cuicunque uolet legare, debet ita conseruari, prout supra scribitur.

*) Orig. má omylem tisku: „dědin."

489) Nalezli wuobec za práwo: že bratr sestry nedielné nikterakž nemuož od sebe odbyti ani odděliti, ani statku žádným nápadem dskami ani listy odciziti, dokudž jie newdá. Pakliby jie chtěl odbyti za zdrawého žiwota dielem sprawedliwým, že to moci bude učiniti, polože diely wšeho statku; a ona sestra anebo sestry mají diely bráti, a tak do najstaršie; a každá z nich bude se moci s swým dielem obrátiti wezmúci, k kterémuž se jie koli přiteli zdáti bude. Než sestry od bratří dieluow žádati nemají a nemohú; než jestližeby otec jaké zřiezenie učinil o dcerách, dcery při takowém zřiezení zachowati se mají; anebo kteří rodowé mezi sebú zřiezení měliby, mají nebo mieti budú, s powolením králowským, že se podlé téhož zřiezenie zachowati mají dcery nebo sestry. Než bratr žádné sestry nebo sester, kteréž let rozumných nemají, odbyti diely nebo odděliti nemuož. Pakliby která sestra o diel swuoj s bratrem nebo s bratry swými se dobrowolně smluwila, tehdy ta smlúwa miesto mieti má; tak wšak, kdyžby to ta sestra wyznala před králem nebo před pány na saudu zemském, že jest tu smlúwu s bratrem nebo s bratřími swými učinila swú dobrú a swobodnú wolí beze wšeho přinucení. A také že sestra každá neoddělená má při bratru býti, anebo kdežby jie bratr slušným miestem opatřil, má tu býti. Pakliby se jí jaké úzkosti dály, má to wznésti na přátely; pakliby skrze přátely jie napraweno nebylo, tehdy má to ona na krále JM^{t}, pakliby JM^{ti} w zemi nebylo, tehdy má na pány na súd zemský wznésti; tehdy při čemž tu rozkázáno bude, při tom bratr i sestra se zachowati mají. Než když ji wdá, muož jie odbyti, a což po nie dá, tiem ji odděliti muož. Než jestližeby buoh bratra jejieho smrti neuchowal, prwé nežliby sestru wdal, tehdy na ni weškren statek připadne, jestližeby nenechal bratr dětí po sobě. Než nechalliby syna, syn sestry otce swého, tehdy bude moci odbyti sestry otce swého jako sám otec. Než nechalliby bratr dcery neb dcer, tehdy sestra jeho neodbytá má se děliti o ten statek, a polowici toho statku wzieti s dcerú neb dcerami, buď děweček mnoho nebo

489) Pro iure constitutum est: quod frater sororem non emancipatam a patre non potest ullo pacto a se emancipare aut separare, neque a bonis per aliquam succesionem tabulis aut rescriptis alienare, quamdiu eam non tradiderit nuptui. Si autem uellet eam a se emancipare uita superstite parte equa bonorum, quod hoc facere poterit, diuidendo bona in partes equales, et ipsa soror aut sorores debent partes accipere, et sic usque ad maximam natu quelibet ex his poterit cum parte sua bonorum se diuertere ad quemcunque uolet amicum. Tamen sorores partem bonorum suorum a fratribus suis petere non possunt neque debent. Si autem pater de his specialiter testaretur, tunc filie circa talem testationem conseruari debent. Aut si amilie alique inter se habent, haberent, aut habebunt ordinationem cum regio consensu, quod etiam iuxta talem ordinationem debent filie aut sorores conseruari. Attamen frater sororem aut sorores, que annos legitimos pubertatis non habent, alienare a se parte bonorum aut emancipare non potest. Si autem soror pro parte sua bonorum cum fratre aut cum fratribus suis sponte sua pacisceretur, tunc talis pactio locum habere debet, attamen in hunc modum, quando talis soror recognosceret coram regia maiestate aut coram dominis in iudicio regni, quod pactionem inijt cum fratre aut cum fratribus suis sua sponte et libera et non coacta. Et sic quelibet soror non emancipata debet apud fratrem manere, aut ubi frater eam cum loco honesto prouideret. Si uero ei alique angustie aut molestie fierent, debet id ad regiam maiestatem referre. Si tunc regia maiestas in regno non esset tunc ad dominos in pleno iudicio. Ibi tunc, quicquid mandatum erit circa rem huiusmodi, et frater et soror conseruare debent. Sed cum eam tradiderit nuptui, potest eam alienare a se, et quicquid dotis ei tradiderit, ea dote eam a se separabit. Sed si frater decederet antequam soror nuptui locaretur, tunc in eam omnia bona fratris deuolui debent, si frater sine liberis decederet. Sed si filius restaret, tunc filius sororem patris ita a se alienare potest, sicut et pater eius potuerat. Si autem frater decederet solis relictis filiabus, tunc soror non alienata a bonis

málo; (o tom rozsudek w druhých Ondřejowých L. 27 (= 1483,) a druhý rozsudek králowský A. 9); že strýc nedielný i společník též se má zachowati při děwečkách, jakož se nahoře píše. Než jestližeby dwa bratry nedielná nechali po sobě synuow, a jeden žeby nechal několik synuow a druhý jednoho, a chtěliliby ti synowé po otciech swých se děliti: tehdy ten jeden proti několika má prawú polowici toho statku užiti, což sú otcowé jich měli. A též strýci nedielní a společníci, jestližeby synuow po sobě nechali, mají se při tom zachowati jako bratřie, o kterýchž swrchu psáno jest o syníech. A také žádný nedielný proti nedielnému nemá nic odkazowati ani dáwati; pakliby co dal neb odkázal, že to žádné moci mieti nemá, lečby to odkázánie ten, ktožby žiw byl, chtěl dobrowolně komu dáti.

fratris sui partiri potest pro bonis fratris sui, et dimidiam partem bonorum accipere cum filia fratris aut cum filiabus, sint filie plures aut pauce; et patruus a patruo in bonis non partitus et unitus itidem se conseruare debet circa femellas, prout supra scribitur. Sed si duo fratres impartiti a se in bonis ambo decederent filijs relictis, et quod unus illorum relinqueret aliquot filios et alter unum tantum, si tunc hi omnes filij amborum post obitum parentum suorum uellent bona diuidere et pro his partiri, tunc bona et hereditas illorum non debet diuidi per capita, sed per stirpes. Idem dicitur de patruis inpartitis et unitis, si post obitum suum filios relinquerent, se itidem ut fratres, de quibus iam dictum est et de filijs eorum, se conseruare debent, ac etiam nullus, qui cum aliquo se bonis uniret, altero non consentiente, debet bona illa alicui legare aut donare. Si tunc quid legaret aut donaret, quod hoc nullum uigorem habere debet, nisi alter, qui superstes foret, uellet id legatum sponte sua alicui dare.

490) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto byl kterým sirotkóm poručníkem, a ti sirotci žeby byli děwečky, a k letóm sprawedliwým žeby přišly, a ten poručník od té děwečky zápis dskami na jejie statek přijal: tehdy se tudy poručenstwie zbawí, a ta děwečka bude se moci bez jeho wuole a rady wdáti za kohož se jí zdáti a líbiti koliwěk bude s jiných přátel radú. O tom rozsudek w památných U. 7 (= 1496).

490) Pro iure constitutum est: quod si quis foret tutor pupillarum, et he pupille quod ad annos pubertatis deuenirent, et is tutor quod proscriptum, quod illi pupilla fecerat, ab ea acceptaret: tunc is tutor iam eo casu tutela priuari debet, et talis puella poterit, sine consensu illius, cui uult nubere, cum consilio aliorum amicorum.

491) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto po sobě dětí nechal, a poručníkuow žeby nezdělal, a zdlužilby se, ježto by těch dluhuow z toho statku zaplatiti nemohli, a přietel najbližší toho poručénstwie wedle swolenie nase wzieti nechtěl; by pak i poručníky zdělal, a ti toho poručenstwie na se wzieti ne-

491) Pro iure constitutum est: si quis post obitum suum liberis suis impuberibus relictis nullum tutorem instituisset, et quod debita sua essent tanta, quod ea bonis illis solui non possent, et quod etiam proximus amicus iuxta constitutionem tutelam illorum pupillorum in se suscipere nollet, aut si etiam

chtěli: tehdy ten statek sirotčí přátelé jich budú moci prodati s powolením králowským neb pánuow a wládyk z plného saudu, a ty dluhy mají zaplatiti, a což zbuďe, mají toho statku sirotkuom dochowati. Než jestližeby wiec dluhuow bylo než statku, tehdy rukojmě a dlužníci zachowajte se k tomu statku wedle prwnieho swolenie. Jakož o tom rozsudek w památných U. 8 (= 1496.)

tutores instituisset, qui tutelam nollent suscipere: tunc talia bona impuberum illorum amici proximi possunt uendere cum consensu regio, aut baronum et equestrium de pleno iudicio, et illa debita soluere ex rebus diuenditis debent, et si quid post talem solutionem remanserit, illud reseruari debet; vel si illud in fructus aliquos conuerterent, illi fructus impuberibus cedere debent. Si autem tanta forent debita, que de bonis impuberum solui omnia non possent: tunc fideiussores et creditores conseruent se erga illius bona defuncti iuxta priorem constitutionem.

492) Nalezli wuobec za práwo: kterážby koliwěk panna buď panského neb wládyckého stawu komukoliwěk slíbila bez powolenie otce swého, aby sprawedlnost swú, kterúžby koli k jakému statku měla, ji ztratila. Pakliby otce neměla, než bratřie aneb strýce nebo poručníky, a jestližeby bez jich wuole komu slíbila: tehdy též také aby kterúžby sprawedlnost k statku měla, buď na dědictwí nebo na hotowých penězích, aby to ztratila, a to aby přišlo ten statek na bratřie jejie; pakliby bratří neměla, tehdy na najbližšieho přietele jejieho. Wšak jestližeby kto které panně k manželstwie chtěl, kterážby byla panského neb wládyckého stawu, ježtoby slušné dánie bylo: tehdy bratřie té panny, nebo strýc wlastní anebo poručníci, mají se o to s přátely swými a jejiemi raditi; a jestliže se přáteluom slušné zdáti bude, mají ji dáti. Pakliby bratřie nebo strýci nebo poručníci přes radu přátelskú toho učiniti a tě panny wdáti nechtěli, a to se w prawdě shledati mohlo, jížby bylo rozumieno, že to dělají pro užitek swuoj, aby té panny statku požíwali; i protož jestliže by ta panna komu, pánu neb rytieřskému člowěku slíbila, má swé sprawedliwosti užiti. A jestliže by také se přihodilo, žeby která

492) Pro iure constitutum est: quecunque uirgo, siue ex ordine baronum, siue equestrium, contraheret matrimonium cum aliquo sine consensu patris sui, quod omne ius, quodcunque haberet ad bona alicuius, perdere debet. Si autem iam patre careret, haberetque fratres aut patruos uel tutores, si tunc sine illorum consensu contraheret matrimonium, quod eo casu etiam omne ius, quodcunque haberet ad bona siue hereditaria siue ad numeratam pecuniam, amittere debet, et illa bona deuolui in fratres eius debent; si uero fratres non haberet, tunc in proximum amicum. Attamen si quis uult ullam uirginem in matrimonium ducere ex baronum aut equestrium ordine, cui conuenienter dari possit, tunc fratres uirginis aut patrui aut tutores debent consulere amicos proprios et amicos uirginis, et de consilio amicorum facere debent. Si autem fratres aut patrui uel tutores de consilio amicorum facere nollent, nec uirginem in matrimonium locare, iam intelligi daretur, quod hoc ob commodum proprium faciunt, ut bonis uirginis illius interim fruerentur. Quocirca si talis uirgo cum aliquo ex baronibus aut ex equestribus hoc modo matrimonium aut sponsalia contraxisset, quod hoc casu suum ius

panna panenstwie swého nezachowala a to, se w prawdě shledalo, má konečně swój diel a statek, k kterémužby koliwěk sprawedlnost měla, ztratiti. A takowý statek má též, jakož se nahoře píše, na najbližšieho přietele připadnúti. Jestližeby pak nahoře psaní wšickni jí ktomu wdánie neradili a powoliti nechtěli: tehdy ona muož to wdánie swé wznésti na krále JM[t], pakli krále JM[ti] nebude, ale na pány a wládyky na plný saud, skrze kohož bude moci. A jestližeby král JM[t], neb páni J[ch] M[t] z plného saudu k tomu wdánie radili, že má toho užiti bez ujmy statku swého.

non debet amittere. Quod si etiam contingeret, ut aliqua uirgo uirginitatem suam turpiter amitteret, quod cum effectu sciri posset, debet penitus tunc suam partem bonorum ac bona ad quecunque ius haberet perdere, et talia bona, prout supra scribitur, ad proximum amicum deuolui debent. Si autem omnes supradicti amici ad aliquod matrimonium, quod etiam honestum esset, non consulerent, neque consentire uellent huic uirgini: tunc illa potest illud ad regiam maiestatem referre, si tunc regia maiestas non adesset, tunc ad dominos in pleno iudicio, per quemcunque amicorum poterit. Si regia maiestas aut barones de pleno iudicio ad illud matrimonium consilium suum dederint, tunc uti illo consilio potest absque damno bonorum suorum.

493) Nalezli wuobec za práwo: kteříž se jedni s druhými statky swými spolčie, že s jedněch na druhé statky připadají, jakžby jim koliwěk přišli neb na ně připadli, (krom statku, kterýžby wzal po ženě,) i na dielu společník společníku powinen jest dáti statek, dobuď ho jakž dobuď, kdyžby se o to chtěli děliti, jako bratr nedielný bratru. O tom rozsudek quarto Plana M. 15 (= 1465.)

493) Pro iure constitutum est: si qui se inuicem bonis, que illis de uno in alium aut quomodocunque uenirent aut deuoluerentur, unirent, exceptis bonis que ab uxore eius contingerent, quod in partitione vnitus vnito, cum illa unio foret sine aliqua exceptione, tenetur dare bona quomodocunque acquisita sint, cum pro his partiri uellent, sicut frater impartitus fratri suo dare tenetur.

494) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto člowěka mladého w to uwedl, kterýžby dwadcieti let neměl, aby jemu statek swuoj bez miesta zapsal, že ten zápis žádné moci nemá. Než jestližeby před dwadcieti léty zapsal, a potom do dwadcieti let o to nemluwil, takowý zápis má moc mieti, jestližeby ten dětí neměl; než předešlé wěci w swé moci zuostati mají. Jakož o tom tu kdež Doninský (sic).

494) Pro iure constitutum est: si quis hominem adolescentem, qui nondum XX annum attigisset, in hoc adduceret, ut ei bona sua sine uacuo loco relicto proscriberet, quod tale proscriptum nullum uigorem habere debet. Tamen si ante XX annos suos proscripsisset, et usque ad annum XX[um] exactum pro ea re non ageret nec loqueretur, tunc tale proscriptum suum uigorem iam retinere debet, si is liberos non haberet. Sed res priores suum uigorem habere debent.

495) Nalezli wuobec za práwo: cožkoli po jedné sestře wěna dáno, že toli-

495) Pro iure constitutum est: quantacunque dos datur uni sororum, quod

kéž má dáno býti po jiné. A když sú wšeckny wdané a wěnem odbyté, tehdy po bratru nápadu nemají, lečby přátel mužského pohlawie nebylo, a jestližeby o statku žádného zřiezenie neučinil. Než který otec, nebo bratr, nebo strýc, nebo nápadník, jmenuje po nie wěno, to oznámil dostatečně wedle práwa, a tu wýměnku aby dskami oznámil, že jie tiem neodděluje: tehdy ona proto, ač se i wdala, při dědickém nápadu zuostati má, nebudeli synuow; a též jestližeby z nahoře psaných kto kterú wdal, a po ní nejmenowal ani dal, by jí muž jaké wěno z dobré wuole udělal: tehdy ona tudy dědického nápadu neztratí. Jakož o tom rozsudek secundo Nicolai B. 2 (= 1396.)

etiam alijs tanta dari debet. Et cum essent omnes nupte et cum dote alienate, tunc fratri intestato non succedunt, nisi amici de stirpe mascula deessent. Sed si quis aut pater aut frater, uel patruus aut successor, specificando dotem, protestaretur sufficienter de iure talem exceptionem, quod cum illa dote eam non omnino alienaret, tunc illa (etiam cum nuberet) non debet successione hereditaria priuari, si filij heredes deessent; ac itidem si ex supradictis aliquam matrimonio traderet et dotem non specificaret neque daret, etiam si maritus ei causa dotis ex libero consensu aliquid proscripsisset, tamen ideo non amittet successionem hereditariam.

496) Nalezli wuobec za práwo: že mocný otcowský poručník dskami učiněný, anebo na list mocný králowský bez wýmienky, nenie powinowat sirotkuom počtu činiti, a má moc jako otec; kromě na sirotčiem statku wěna nemuož klásti a zprawowati statku swého. Než kterýžby poručník otcowský s wýmienkami učiněn byl, a na se to poručenstwie přijal, ten se zachowaj podlé wymienky té, kteráž w poručenstwí jest položena; než nápadu mieti nemá, lečby dskami neb zápisem pokázal, žeby to otec zřiedil, že má mieti nápad. W quaternu trhowém léta 1499, w pátek o suchých dnech adventních.

496) Pro iure constitutum est: quod tutor testamentarius, aut tabulis sine ulla exceptione institutus, non tenetur rationem tutele sue reddere, et omnem auctoritatem paternam habet, nisi quod dotem in bonis pupillorum proscribere non potest, neque cum bonis illorum de euictione satisdare. Sed si quis tutor testamentarius cum exceptionibus certis institueretur, tutelamque susciperet, is iuxta exceptiones se conseruare debet; sed successionem habere non debet, nisi eam per tabulas aut proscripto protestaretur patrem testatum esse, quod succedere filio deberet impuberi.

497) Nalezli wuobec za práwo: na kohožby poručenstwie nápadem přišlo, ten poručník, pokudž toho statku stáwá, odbýwaj za sirotky dluhy, jestližeby kteří byli, a wywazuj jich dluhy, a ten poručník sirotkóm uruč. Pakliby poručenstwie přijieti nechtěl a uručiti: tehdy k nápadu práwa neměj, a poručenstwie na najbližšieho přietele spadni i nápad. (W prwních Wáclawa Hyndráka.) Pakliby žádný přietel uručiti poručenstwie nechtěl: tehdy král JM^t

497) Pro iure constitutum est: in quem tutela ueniret per successionem, is debet etiam debita, in quantum sufficiunt bona pupilli, soluere pro pupillo. Si uero tutelam suscipere nollet neque satisdare, tunc etiam priuabitur successione, et tutela deuolui debet in proximum alium amicum et successio. Si autem nullus proximorum satisdare uellet, tunc regia maiestas tutelam illius pupilli dare poterit illi, qui eam suscipere uoluerit cum successione.

bude to poručenstwie moci dáti, ktožby to na se wzieti chtěl, i s nápadem.

498) Nalezli wuobec za práwo: že otcowský poručník nemá počtu činiti, než z toho, wečby se dobrowolně podwolil. O tom rozsudek w lwowých puohonných léta božieho 1496, kdež Wáclaw z Želetawy pohánie.

499) Najjasnějšie knieže a pán, pan Karel 2c. rozkázal wšem úředníkóm Pražským desk zemských mocně a přísně, aby žádných sirotkuow k spolkuom nepřipúštěli, jediné lečby je prwé osobně opatřili a na ně pohleděli. Primo Ulrici D. 15 (= 1372.)

500) Nalezli wuobec za práwo: že spolčenie anebo spolek nemá býti jinde, jediné před králem a s jeho powolením, aneb před pány na plném saudu, a jinak nikterakž nemá býti spolek. Primo Procopii S. 19 (= 1383.)

501) Nalezli za práwo: kdyžby který poručník co prowinil proti králi JM[ti] neb proti zemi, a měl statek sirotčí w moci swé, že to prowiněnie statku sirotčiemu ke škodě býti nemá, a král JM[t] bude moci to poručenstwie jinému dáti, jestližeby nebylo přietele žádného přirozeného, jakož jest to prwé býwalo. Primo Nicolai P. 11 (= 1395.) Tertio Wenceslai J. 11 (= 1409.)

502) Nalezli za práwo: že poručník králem JM[ti] daný, anebo příbuzenstwím, ježto statek urukuje sirotkuom, nemá prodáwati statku sirotčieho bez zwláštnieho powolenie krále JM[ti] neb pánów a wládyk z plného saudu. Jakož nález w bielých puohonných léta 1486, kdež Laurin pohánie.

503) Nalezli za práwo: kdyžby kto swého statku nezřiedil a umřel, a sirotkuow nechal mužského aneb ženského pohlawie: to poručenstwie spadni na najbližšieho přietele. O tom w prwních Wáclawa Hindráka (= 1497.)

498) Pro iure constitutum est: quod tutor testamentarius non tenetur rationem tutele reddere, nisi sponte ad id consentiret.

499) Pro iure constitutum est: serenissimus princeps et dominus d. Carolus 2c. mandauit omnibus officialibus Pragensibus tabularum regni, potenter et seuere, ut nullos orphanos ad unionem bonorum permitterent uenire, nisi prius eos personaliter conspicerent et perquirerent.

500) Pro iure constitutum est: unio non debet alibi esse, nisi coram rege et cum eius consensu, aut coram dominis in pleno iudicio, aliter unio non debet fieri.

501) Pro iure constitutum est: si qui tutorum regie maiestati aut toti regno in culpam incideret, haberetque bona in potestate sua pupillorum, quod huiusmodi culpa bonis pupillorum damno esse non debet, illamque tutelam regia maiestas potest alteri dare, si nullus extaret amicorum proximorum.

502) Pro iure constitutum est: tutor per regiam maiestatem institutus, aut per successionem factus, qui satisdare pupillo tenetur, non debet uendere bona pupilli sine speciali consensu regie maiestatis aut dominorum de pleno iudicio.

503) Pro iure constitutum est: si quis decederet intestatus, et relinqueret pupillos aut pupillas, tutela illorum deuolui debet in proximum amicum.

O wdowách.

504) Wladislaw z božie milosti král Český oc. rozkázal we dsky památné zapsati, což se dotýče wěn, kteráž splacowána býwají od dědicuow, na kterýchž dědinách wěna jsú, aby wiece před JKM[u] saudowé nebýwali, tak totižto: že ktožby koli chtěli která wěna splacowati jakožto dědicowé, aby summu wěnnú dali na groše Pražské české, aneb na zlaté Uherské, neb Rýnské, jakž sú tehdáž platili a měněni byli zlatí, když wěno we dsky kladeno bylo, aby tak splacowána byla. Na to jsú poslowé ke dskám od JKM[u] byli: Wilém mladší z Rismberka a z Rabie, najwyšší komorník králowstwie Českého, a Jan jinak Jenec z Janowic a z Petršpurka, najwyšší purkrabie Pražský, nadepsané wěci wyprawujíce, jsúce od krále JM[ti] zwláště wysláni. W památných G. 5 (= 1478.)

505) Nalezli wuobec za práwo: že nenie žena muže swého wěžeň nikterakž, kromě wěna; jakož o tom rozsudek w bielých puohonných léta 1463.

A jestližeby jie muž její wečkoli zawadil, buď w sliby, aneb w jaké koli záwady, že ona po smrti jeho wěnem swým toho nenie powinna platiti. W puohonných (sic).

506) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby muž wedle sebe zawadil ženu swú w poručenstwie, a statek sirotčí, ten žeby wedle něho urukowala: tehdy swým wěnem ona z toho poručenstwí platiti nemá, jestliže toho poručenstwie po smrti muže swého hned se zbawí. Než jestližeby se po smrti muže swého w to poručenstwie uwázala, tehdy má s dětmi muže swého spolu počet činiti z toho. Pakliby sama držela, tehdy má z wěna z statku swého zaplatiti, cožby na počtu zuostala.

504) Pro iure constitutum est, et Wladislaus dei gratia rex Boemie oc. mandauit in tabulas memoriales proscribi, quod attinet ad dotes, que ab heredibus solent persolui de bonis illis, in quibus proscripte sunt, ut amplius pro his iudicia maiora coram sua maiestate non forent, in hunc modum: quicunque uoluerint dotes soluere uti heredes, ut summam dotalem darent in grossis Pragensibus Boemicalibus, aut in aureis Vngaricalibus vel Renensibus, prout illo tempore, cum dos in tabulas proscribebatur, ualebant et permutabantur, ut etiam ita solueretur.

505) Pro iure constitutum est: vxor non est in aliquo obligata uiro suo, excepta dote. Si tunc uir suus ad aliquam obligationem eam adduceret, siue ad fideiussionem aut aliam obligationem, quod tunc uxor non obligatur dote sua ea persoluere.

506) Pro iure constitutum est: si maritus una secum uxorem suam obligaret in administratione tutele ac bonorum pupilli, quod cum marito res pupilli saluas fore satisdedisset, tunc eo casu non tenetur ob illam tutele administrationem dote sua persoluere, si mox post obitum mariti sui administratione tutele se priuauerit. Si autem post obitum mariti sui se tutele obligaret et implicaret, tunc debet cum liberis mariti sui una rationem reddere. Si tum sola tutelam administraret, tunc debet de dote

507) Nalezli wuobec za práwo: kterážbykoli wdowa, majíci wěno po muži swém, a w ně se neuwázala wedle práwa do tří let a 18 neděl, a na ně práwem wdowským nesáhla, tehdy to wěno promlčí jako jiné dědictwie. A jestližeby je také komu zapsala před třemi léty a 18 nedělmi, a ten také po smrti muže jejieho po práwu žeby nešel, ažby od smrti muže jejieho tři léta a 18 nedělí prošlo, an práwa jdú, též swé práwo promlčí jako ona, kteráž wěno měla. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1485.

508) Nalezli wuobec za práwo: kdežby která byla wznešena, a jináč žeby wěna swého neměla ujištěného, má toho wznešenie užiti, když to prowede, jestliže jest co po nie jmenowáno a dáno při tom wznešení; a má toho wznešenie užiti a z něho nemá poháněti. Než má od krále JM[ti] aneb od pánów a wládyk z plného saudu, ten má obeslán býti listem od úřadu k úterskému dni, aby před pány stál a jie práw byl; jakož o tom prwnie swolenie ukazuje. Než jestližeby ona po smrti muže swého we třech létech a 18 neděliech na to wznešenie nesáhla obesláním tiem listem, an práwa jdú, že to swé wznešenie promlčí. A jestližeby jí ten, na čííž jest statek wznešena, musil wěno dáti, a onoho statku něcoby zuostalo, kterýž jest k němu wznesl: tehdy ten, kterýž jest dal wěno, muož k jeho statku práwem hleděti. Než jestližeby ten, jsa listem obeslán, proto wznešenie k tomu úterskému dni (jako se nahoře píše) nestál: tehdy ta wdowa má na ten statek obranným listem uwedena býti, a jej držeti a jeho užíwati dotud, dokudžby jí jejie wěno dáno nebylo. Než jestližeby pro nemoc

et de bonis suis soluere, si quid in ratione reddenda obligata remaneret.

507) Pro iure constitutum est: quecunque mulier uidua haberet dotem, et post obitum mariti sui iure dotis non ageret ad tres annos et xviij hebdomadas, tunc talem dotem amittet per silentium iuris sui, uti alia bona hereditaria. Et si cui hanc dotem proscriberet ante tres annos et xviij hebdomadas, et is post obitum mariti eius iure pro dote illa non procederet tam diu, donec iam post obitum mariti eius tres anni et xviij hebdomade preterirent, cum iura suum progressum haberent, itidem is suum ius silentio amittit, sicut et illa uidua, que dotem habuerat.

508) Pro iure constitutum est: in cuius bona uxor alicuius esset importata, et quod illa non haberet aliter dotem suam ratam, debet huiusmodi deportatione frui, si talis uxor protestabitur dotem fuisse specificatam et datam cum deportaretur, et debet frui hac deportatione, et contra neminem pro dote agere debet. Sed a regia maiestate aut a baronibus et equestribus de pleno iudicio debet is litteris uocari ab officio, ad diem Martis, ut coram dominis compareret et illi uidue responderet. Si autem post obitum mariti sui in tribus annis et xviij hebdomadis non ageret pro dote in bona illa, in que traducta sit per conuentionem litterarum, cum iura progressum suum haberent, quod tunc ius suum per silentium amittit. Si tunc is, in cuius bona importata sit, cogeretur ei dotem soluere, et aliquid bonorum illius, qui eam ad illum importauit, restaret, tunc is, qui dotem illi soluere coactus est, potest in bona illius iure procedere. Sed si is, qui litteris uocatus est ob importationem ad illum diem Martis, prout supra scribitur, non compareret, tunc illa uidua debet in bona

státi nemohl, aby nemoc jeho byla opowěděna; a bylaliby opowěděna jeho nemoc, má práwa jako o nemoc užiti. Kdež prwní nález o tom swědčí w památných P. 16 (= 1490), a w bielých puohonných léta 1485.

509) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby na kterém statku wěno předešlo, a potom žeby na tom statku zpráwa zawázána byla: tehdy potom přišloliby kdy pro nezpráwu toho statku práwo wésti, že na to wěno se wésti nemuož na předešlé. O tom rozsudek (sic.)

510) Nalezli wuobec za práwo: ktožby koli kterú pannu wdáwal, a rukojmě žeby k swé ruce přijímal, anebo zápisem wěnným žeby jie ujištěno bylo: napřed ten má jie to wěno na rukojmiech wyupomínati té owdowělé. Pakliby rukojmě nedali podlé slibu swého, anebo žeby neměl který co dáti, anebo z země žeby ujel: tehdy ten jie sám má dáti, coby se jie nedostalo wěna jejieho, čehožby listem anebo dskami přijemce byl. W památných T. 16 (= 1495.)

511) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby žena muži swému k wuoli přiřkla komu něco učiniti anebo dáti, nenie toho po smrti muže swého powinna dáti a učiniti, poněwadž jest muže swého w moci byla. O tom rozsudek w bielých puohonných léta 1493.

512) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby bratřie nebo společníci dali powolenie jednomu, aby na wšem statku wěno kladl *): jestližeby buoh smrti muže jejieho neuchowal, tehdy ona (wedle zapsánie) wšech bratří w statek bude se moci uwesti a jej držeti, dokudž jie wěna nedadie, by se pak i o ten statek rozdělili po wěnu kladení; tehdy ne-

illius litteris tuitionis introduci, et ea tenere et his frui, quamdiu eius dos non redderetur. Si autem ob infirmitatem suam comparere non posset, debet suam infirmitatem denunciare; et cum denunciauerit, debet frui iure iuxta constitutionem de infirmitate.

509) Pro iure constitutum est: si alicuius bonis pro dote satisdatum esset, et dein quod illis bonis etiam fuisset cautum alicui de euictione, si tunc contingeret ius ducere supra illa bona, quod supra id, quousque se dos extendit, ducere ius non potest.

510) Pro iure constitutum est: quicunque aliquam uirginem nuptui traderet alicui, et fideiussores pro dote ipse acceptaret, aut quod proscripto dotali ei satisdaretur: inprimis is debet dotem illam a fideiussoribus monere illi uidue. Si tunc fideiussores iuxta promissum suum non darent dotem, aut quod aliqui soluendo non essent, aut quod de regno profugissent, tunc metipse debet dotem soluere, in quantum soluta non esset, quousque ipse aut litteris aut tabulis acceptator esset.

511) Pro iure constitutum est: si uxor ad petitionem uiri sui promitteret alicui aliquid facere aut dare, non obligatur uxor marito decedente id facere aut dare, ex quo adhuc in uiri sui potestate fuerat.

512) Pro iure constitutum est: si fratres aut qui uniti essent bonis, darent uni consensum suum, ut omnibus bonis communibus sue uxori de dote satisdaret; si tunc maritus decederet, tunc uxor eius defuncti (iuxta proscriptum) in bona omnium fratrum intromittere se poterit et tenere, quamdiu dotem eius illi non persoluerint, si etiam

*) Orig. dí „kladla."

budeli to wěno swedeno, že ona bude se na weškem statek (nahoře dotčený) wésti. Než dadúc oni bratřie neb společníci wěno, tehdy budú moci k dielu toho, ktož jest to wěno učinil, hleděti. Pakliby dielní sebe nebyli, a tohoby buoh smrti neuchowal, a ostawilliby dědice po sobě, a děliliby se kdy o ten statek s tiem dědicem, tehdy to wěno z dielu toho dědice má zaplaceno býti. O tom rozsudek quarto Mathiæ A. 10 (= 1437.)

post satisdationem de bonis partirentur; et hoc uerum esse debet, si dos illa aliorsum non traducta esset de bonis illorum. Sed cum fratres aut vniti soluerint dotem, tunc haberet actionem pro dote contra partem bonorum illius, qui de dote bonis illorum uxori sue satisdederat. Si autem non partirentur pro bonis, et ille qui satisdederat decessisset et heredem reliquisset, et postea post obitum illius partiri pro bonis cum herede uellent, tunc inprimis dos de parte bonorum illius heredis solui debet.

513) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby muž ženě swé které swrchky nad wěno dáti chtěl, ty swrchky má w zápisu nebo w kšaftu zejména jmenowati; a kterýchžby zejména nejmenowal, těch bráti a na ně táhnúti se nemá. Krom coby jejieho własnieho bylo, to pobrati muož, anebo coby jí muž za zdrawého žiwota dal.

513) Pro iure constitutum est: si quis uxori sue ultra dotem de suppellectili sua aliquid dare uellet, huiusmodi suppellectilem in proscripto suo aut in testamento specificare debet, et quam non specificaret, illam accipere non debet, neque pro illa agere potest, excepta illa que ipsius propria fuisset, illam accipere debet, aut quam maritus ei adhuc superstes dono tradidisset.

514) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby na kterú ženu po příbuznosti (podlé obdarowánie králowského) poručenstwie připadlo, jako na najbližšieho přietele, a ta žeby uručila, aby statku neubýwalo, nemá jie muž w to poručenstwie sahati bez jejie wuole, ani w ten statek wkráčeti. Pakliby sáhl, anebo ona jemu jej dobrowolně poručila k zprawowání, tehdy powinen bude muž uručiti; a když uručí, její rukojmě mají propuštěni býti, a muž za ni počet činiti má. A nedostaneli se co na tom počtu, tehdy muž má swým statkem odbýwati; pakliby muž její umřel, tehdy ktož*) nápad k statku jeho by měl, bude powinen za muže jejieho (což jest byl toho w držení) počet činiti, a zaň jeho statkem odbýwati. Než kdyžby ona owdowěla, a ten statek poručenstwím předse držela, z toho swého drženíe powinna bude počet sirotkuom učiniti, i jich (wedle práwa) odbyti, ne-

514) Pro iure constitutum est: si in aliquam uxorem ex successione (iuxta regiam donationem) tutela deuolueretur tanquam in proximum amicum, et hec quod etiam satisdedisset bonorum pupilli non fore diminutionem, tunc maritus non debet se in tutelam illius intromittere sine consensu uxoris, neque bona pupilli attingere. Si autem se intromitteret, aut quod uxor libere committeret marito administrationem, tunc maritus tenetur satisdare; et cum satisdederit, tunc fideiussores uxoris liberi esse debent, et maritus pro ea debet pupillis rationem reddere; et si in ratione reddenda aliquid deficiet pupillis, tunc maritus suus bonis suis satisfacere tenetur. Si tunc maritus decederet, tunc is, qui per successionem bona mariti sui habebit, obligabitur pro marito suo, in quantum bona pupillorum tenebat, rationem reddere, et pro eo bonis eius

*) Orig. chybně „když."

dostaneli se co po počtu. Než žádný muž nemá podlé sebe ženy swé w poručenstwie přijímati ani zapisowati, aby wedle něho urukowala za umenšenie statku. Jestližeby ji pak přes to w to poručenstwie zapsal, tehdy to žádné moci nemá mieti. O tom rozsudek w lwowých puohonných léta 1497.

pupillis satisfacere. Sed marito defuncto, si illa perseuerasset in tutela et bonorum possessione, ex tali bonorum possessione obligata erit rationem pupillis reddere, et his de iure satisfacere, si quod post racionem defecerit. Sed nullus maritus secum potest uxorem suam in tutelam acceptare, neque proscribere, ut satisdaret cum marito pro diminutione bonorum pupilli. Si autem denique uxorem suam in illam tutelam proscriberet, tunc tale proscriptum nullum uigorem habere debet.

515) Nalezli wuobec za práwo: kterážby žena muži swému statek prodala a přátely o ten trh s mužem swým smluwena byla, a na tu smlúwu žeby jemu ten trh we dsky kladla; a jestližeby po smrti muže swého chtěla se zase na ten statek nawrátiti, prawieci že jest wězeň muže swého byla, a že to učiniti musila: podlé takowého prodaje nemá se ona zase na ten statek nawracowati. (Rkpp.) . . . summu peněz wezmi, zač ten statek muži swému prodala. A nad to, kdyžby takowým obyčejem někomu jinému statek prodala, majíc muže, že nemá se na ten statek nawracowati. Než ktožby takowý statek od ženy kúpil, má zaň u desk penieze klásti, a chceli je muž jejie wyzdwihnúti s wolí ženy swé, ujisť ty penieze u desk, přebudeli muže swého, aby wěděla kde swé penieze naleznúti. Než při takowém trhu král JMt, pakliby krále JMti nebylo, tehdy páni a wládyky z saudu zemského aneb z komorniehο aby k tomu wyslali z pánów a wládyk, aby w to nahledli, sprawedliwěli jest ten statek prodán. Pakliby která žena statek muži swému zapsala, a muž její žeby prwé umřel, tehdy ten statek zase na ni připadnúti má. Pakliby umřela, tehdy wedle zápisu při muži zuostati má, tak jakž zápis swědčiti bude. Pakliby je sama žena wyzdwihnúti chtěla, tehdy úředníci zapište to dskami, že jest sama je wyzdwihla; a to proto zapsánie to má býti na swědomie tomu, že jest ten statek

515) Pro iure constitutum est: si illa mulier marito suo bona sua uendidisset, et per amicos contractum emptionis cum marito suo fecisset, et illum contractum illi intabulasset, non potest post obitum mariti sui contra redire ad bona illa, allegando causam, quod fuisset in potestate mariti sui, et quod id facere coacta fuisset: attamen iuxta talem contractum summam pecunie sue repetere potest, quanti illa bona marito suo uendiderat. Tanto etiam magis, si tali modo alicui alteri quam marito bona sua uendidisset marito uiuente, non debet restitui contra ad illa bona uendita. Sed qui huiusmodi bona emerit ab uxore sua, debet pro his pecuniam apud tabulas deponere, et si tunc noluerit maritus illam pecuniam cum consensu uxoris tollere, tunc debet pro his uxori satisdare, ut si foret superstes marito suo, sciret ubi illam pecuniam inuenire posset. Sed ad talem contractum debet regia maiestas, si adest, aut domini et equestres de pleno iudicio, aut de iudicio camere de baronibus et equestribus aliquos mittere, ut cognoscerent, si talia bona sint rite uendita. Si uero ulla uxor marito suo bona sua proscriberet, et quod maritus prius decederet, tunc talia bona debent rursus deuolui in uxorem. Si autem uxor prius decederet, tunc

zaplacen, aby se ona potom naň nemohla wiece nawracowati. A od toho zapsánie má dáti k úřadu písaři menších desk zemských 4 groše české. W prwních Wáclawa Hindráka K. 10 (= 1497.)

iuxta proscriptum illa bona marito remanere debent. Si uero uxor pecuniam depositam pro bonis uenditis metipsa tollere uellet, tunc id officiales proscribere debent tabulis, quod hanc pecuniam uxor metipsa acceperit, et illud proscriptum ea gratia fieri debet, ad testimonium illius, quod talia bona sint persoluta, ne uxor postea posset contra illa ad bona redire. Et a tali proscripto dari debent quattuor grossi notario minorum tabularum.

O rozdielech staré.

516) Nalezli wuobec za práwo: aby syn dielu od otce žádati nemohl. Než jestližeby se oženil s otce swého radú a přátel swých, tehdy otec má jej slušně opatřiti. W prwních Wáclawa Hindráka (= 1497.)

516) Pro iure constitutum est: filius a patre suo partem bonorum petere non potest. Sed si uxorem duceret cum patris sui consilio et amicorum, tunc pater tenetur conuenienter filium prouidere.

517) Nalezli wuobec za práwo: že bratr starší mladšiemu aby utratiti nemohl, přes záwady otce swého, než do swého dielu. A zase mladší bratr, dorosta k letuom, aby nemohl utratiti statku bez wuole staršieho bratra swého; pakliby se co přes to wzdlužil, aby se na swuoj diel wzdlužil. A také starší bratr žádnými záwadami mladšiemu bratru statku zawaditi nemuož; pakliby zawadil, aby žádné moci neměl. W prwních Wáclawa Hindráka B. 4 (= 1497.)

517) Pro iure constitutum est: quod frater senior iuniori fratri bona consumere non potest, quantum restaret post solutionem debitorum, nisi usque ad partem suam. Et rursus frater iunior, cum ad pubertatem peruenerit, non potest consumere bona sine uoluntate fratris senioris. Si uero insuper aliqua debita contraheret, quod tunc illa soluere tenetur sua parte bonorum. Et etiam frater senior nullis obligationibus bona fratris sui iunioris obligare potest; si tunc obligaret, quod talis obligatio nullum uigorem habere debet.

518) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby bratr bratru nebo bratřím dielu dáti nechtěl, má obeslán býti listem od úřadu, aby k najprwnějším suchým dnuom stál před pány na plném saudu. Pakliby nestál, tehdy má se we wšecek statek s komorníkem Pražským uwázati, a diel swuoj zapsati komužby se jemu zdálo.

518) Pro iure constitutum est: frater fratri aut fratribus partem bonorum si dare nollet, debet tunc litteris ab officio uocari, ut in proximis quattuor temporibus compareret coram dominis in pleno iudicio. Si autem non compareret, tunc debet se intromittere in omnia bona cum camerario, et partem suam proscribere cuicunque uoluerit.

519) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto co jednomu bratru nedielnému odkázal, anebo odkudžby mu koli statek přišel, anebo žeby ho dobyl, že to má

519) Pro iure constitutum est: si quis alicui, qui a fratribus suis in bonis esset impartitus, aliquid legaret, vel quod ei undecumque bona aliqua uenirent, vel

mezi jiné bratřie na diel položiti. Než cožby kterému přišlo po ženě, toho nemá na diel položiti, ale má toho sám užíwati a dědicowé jeho. O tom rozsudek w památných O. 30 (= 1489.)

quod sua industria bona acquisiuisset, quod talia bona in partitione inter bona fratrum ceterorum connumerare debet. Sed si aliqua bona uenirent ab uxore, illa non tenetur inter bona fratrum connumerare, sed frui debet illis bonis solus ac heredes sui.

520) Nalezli wuobec za práwo: že rozdiel má býti listy a dskami, a jináč nic. A ktož rozdielu dskami aneb listy nepokáže, ten každý w nedielu (s každým s kýmž spolek má) zuostane, buď po otci, po bratru, po strýci aneb jakžkoli.

520) Pro iure constitutum est: quod partitio bonorum debet fieri litteris aut per intabulationem, et non aliter. Et qui partitionem bonorum non protestabitur aut litteris aut per intabulationem, is est impartitus in bonis, cum quomodocunque habet unionem, siue post obitum patris, siue post obitum fratrum aut patruorum, aut qualitercunque sit facta vnio.

521) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby dwěma neb třem dsky swědčily bez wymienky a jinač sebe dielní byli, jeden swuoj diel muož dáti aneb prodati, komuž se jemu zdáti a líbiti bude dskami. (O tom rozsudek w bielých puohonných léta od narozenie pána Krista 1485.)

A kdyžby se jeden nechtěl děliti, tehdy ho druhý má práwem k tomu připrawiti a k němu o to práwem hleděti. I také o to, jestližeby kto co s kým we spolku měl a držel, a jináč byli sebe dielni; a též přišelliby na které společně nápad, též se při tom zachowati mají, jakož se nahoře píše.

521) Pro iure constitutum est: si quid duobus aut tribus simul tabulis proscriberetur sine aliqua exceptione, et quod alijs bonis suis uniti non forent, potest tunc quisque partem suam dare aut uendere cuicunque uoluerit per intabulationem. Et cum aliquis horum nollet pro his bonis partiri, alius potest eum conuenire et iure eum compellere ad partitionem. Ac etiam in hoc, si quis eum altero in aliqua re speciali unitus esset, et alter eorum eam possideret, dum tamen in alijs rebus et bonis non forent uniti, vel etiam si in unionem aliquam deuolueretur successio bonorum, quod itidem debent se in his conseruare, prout hic commemoratur.

522) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby který bratr, jsa nedielen bratří swých, a zápsalliby na dielu swém wěno ženě swé: tehdy jestližeby jeho buoh smrti neuchowal prwé nežliby se rozdělili, že ona nemuož wěnem swým sáhnúti wýše, než na diel muže swého; a ten diel w tom wěně má držeti až do splacenie toho wěna od dědicůw nebo nápadníkuow. Než nedostaloliby se jí co wěna na tom dielu, má toho hleděti

522) Pro iure constitutum est: si quis fratrum in bonis impartitus a ceteris fratribus proscriberet in sua parte bonorum dotem uxori sue, tunc si ille prius decederet quam inuicem pro bonis partirentur, quod tunc uxor defuncti mariti non habet actionem ultra, nisi contra partem bonorum mariti sui, illamque partem mariti pro dote possidere potest, quamdiu ei dos sua a fratribus mariti sui uel ab heredibus uel succes-

tu, kdež jest wznešena; a nebyloliby tu dosti za jejie wěno, tehdy má k tomu hleděti, ktož jest ji wdáwal. O tom rozsudek králowský D. 11.

523) Nalezli wuobec za práwo: kdyžby se bratřie dělili, jestližeby kteří mezi nimi byli, ježtoby lét neměli, ti mají při najstaršiem bratru zuostati s swými diely. A neuchowalliby buoh w tom najstaršieho bratra, tehdy má jeho diel připadnúti na ty bratřie, kteřížby při něm zuostali a odděleni nebyli. A též zase neuchowalliby buoh těch mladších neoddělených, spadne diel na staršieho a na ty, kteříž sebe dielni nejsú. A přitom měliliby sestry, i ty sestry při najstaršiem bratru zuostati mají s swými diely, co k jich odbytie příslušie. A neuchowalliby těch sestr buoh, tehdy ten diel nebo ti dielowé spadnú na staršieho bratra a na ty, kteříž sú jeho nedielni, ale wšak tak: umřelaliby která sestra newdadúc se, a jestližeby buoh neuchowal bratra staršieho bez bratří nedielných a bez dětí, tehdy jeho statek také na ty sestry neb na sestru newdané připadne. O tom rozsudek w rejistrách králowských H. 4.

soribus soluta non esset. Si autem pars illa sufficiens non esset pro dote persoluenda, tunc datur ei actio pro dote aduersus illum, qui eam nuptui tradebat.

523) Pro iure constitutum est: cum fratres partirentur pro bonis, si quis eorum foret, qui annos pubertatis nondum haberet, ille uel illi manere debent circa fratrem seniorem cum suis partibus bonorum. Et senior frater cum bona distribueret, tunc frater is, quem a se segregant, debet habere electionem. Si uero plures a se segregarent, tunc iuxta etatem iuniorem fieri debet partium electio. Si autem seniorem fratrem uellent a se segregare, tunc etiam senior electionem habere debet. Et si interim senior frater decederet, tunc pars bonorum illius deuolui debet in fratres illos, qui mansissent impartiti cum illo, neque ab eo se segregassent. Et rursus si iuniores decederent impartiti, pars illorum deuolui debet in seniorem et eos, qui inuicem in bonis partiti non essent. Et si sorores illis essent, he manere debent circa fratrem seniorem cum suis partibus bonorum, que ad eas pertinent; et si tunc omnes sorores decederent, tunc partes ille earum, quantum ad eas pertinet, deuoluentur in seniorem fratrem et in eos, qui sunt cum eo impartiti. Attamen hoc pacto, si aliqua soror decederet antequam nuberet, si autem frater senior decederet non existentibus alijs fratribus impartitis, et sine liberis, tunc bona sua etiam in sorores non nuptas et non separatas deuolui debent.

524) Nalezli za práwo: jestližeby bratr nedielný prodal co komu, též strýc nedielný, tehdy má od úřadu desk zemských listem obeslati, aby k tomu wkladu přijel. Pakliby nepřijel bratr druhý, jsa w zemi, maje léta, neodepřelby tomu trhu do tří let a 18 neděli, ažby léta zemská prošla: již se po projití let těch nebude moci nawracowati na to dědictwie, co bratr jeho prodal. Pakliby w zemi

524) Pro iure constitutum est: si frater impartitus uenderet quid alicui, itidem si patruus impartitus, tunc debet ab officio tabularum litteris frater alter uocari, ut ad intabulationem illius ueniret. Si tunc non ueniret frater alter, domi existens, habens annos pubertatis, non contradiceret huic uenditioni ad tres annos et xviij obdomadas, usque anni silentij sui iuris preterirent: iam post annos

nebyl, tehdy jemu to ke škodě nemá býti; a tu když do země přijde, má se jemu dáti wěděti listem, tak jakož se nahoře píše.

preteritos non poterit redire ad illa bona hereditaria, que frater suus uendidit. Si autem is in regno non esset, tunc id sibi damno esse non debet; sed cum redierit domum, debet tunc illi denunciari litteris, prout supra scribitur.

O odpořiech.

525) Nalezli wuobec za práwo: že žádný nemá od žádného odporuow klásti, než každý sám osobně má odpor klásti. Pakliby rekognicí toho odporu u desk prwé wzal, tehdy ktož s ní přijde ke dskám, bude moci ten odpor učiniti jménem toho-čiež rekognicí jest; a také žádný od žádného puohonu bráti nemuož, lečby rekognicí wzal.

525) Pro iure constitutum est: quod nullus potest uice alterius alicui proscripto tabularum contradicere, sed unusquisque personaliter, cum uult contradicere, debet comparere. Si uero recognitionem sue contradictionis apud tabulas acciperet, tunc quicunque uice sua uenerit ad tabulas cum illa recognitione, potest ille tali proscripto contradicere uice illius, cuius est recognitio. Et itidem nemo potest uice alterius ullam citationem accipere, nisi prius recognitione accepta.

526) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto komu odpor o kterú koliwěk wěc kladl, a toho ničímž nepokázal, tehdy ten odpor udělá na zmatek. Pakliby w odporu zejména prawil se mieti po někom práwo, a ukazowalliby jiný zápis anebo duowod po někom jiném, než jest w odporu postawil, také ten odpor učiní na zmatek. Než což jest najobecnější odpor, aby krátce odpieral swým jménem, a že chce ukázati před pány lepšie práwo, když mu toho potřebie bude, a při tom odporu cožby najméň ukázal práwa, tehdy ten odpor nebude na zmatek.

526) Pro iure constitutum est: si quis cuicunque rei contradiceret, et nulla re penitus contradictionem in iudicio produceret, tunc talis contradictio erit uiciosa. Si uero in contradictione specificaret, se habere ab aliquo ius, et si tunc aliud proscriptum ostenderet aut aliud produceret, quam in contradictione sua specificasset, tunc talis contradictio etiam erit uiciosa. Sed quod est usitatissimum, ut breuiter quis contradiceret nomine suo, ita scilicet, quod efficacius ius se habere ostendere uult coram iudicibus, quandocunque illi opus fuerit, et in hunc modum huiusmodi contradictio, quicquid minimum iuris sui ostenderit se habere ab aliquo coram iudicibus, non erit illa contradictio uiciosa.

527) Nalezli wuobec za práwo: ktožby odpor udělal a k němu pohnal, nestaneli k němu, bude mu ten odpor i s puohonem zdwižen. Pakliby kto udělal odpor, a onen, komuž se odpierá, pohnalby ho k tomu odporu, nestálliby

527) Pro iure constitutum est: si quis contradiceret alicui, idemque ob hoc citaret illum cui contradicit: si non comparuerit sue contradictioni, tunc talis contradictio una cum citatione ei leuabitur. Si autem is, cui contradicitur, ci-

ten, ktož odpierá, k tomu puohonu, tehdy tu při oč odpierá ztratí.

taret, et alter qui contradixit non comparuerit, tunc causam suam ob quam contradixit amittet.

528) Nalezli wuobec za práwo: ktožby koli statek sirotčí, nemaje k němu práwa, odcizil a jej zapsal, potom sirotek, přijda k letóm sprawedlǐwým, neučinilliby odporu proti tomu we třech létech a osmnácti nedělěch, aneb práwem toho nehleděl, že též práwo swé promlčí, wedle nálezu starého. Wenceslai Andreæ O. 5 (= 1456.)

528) Pro iure constitutum est: quicunque bona pupillorum, nullum ad illa ius habendo, alienaret, et alicui proscriberet, et pupillus cum ad annos pubertatis ueniret, huic alienationi et proscripto in tribus annis et xviij hebdomadis non contradiceret, aut quod in iure non procederet, quod tunc ille pupillus suum ius ad illa bona per silentium perdet, iuxta ueterem constitutionem.

529) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby bratr, maje sestru nedielnú, zápis komu s miestem aneb bez miesta po swé smrti udělal, a w tom žeby umřel, a sestra jeho newdaná by zuostala, i jestližeby se ten, komuž zápis udělal s komorníkem w dědiny w zápise jmenowané uwázal: tehdy ona, by pak za jeho žiwnosti tomu zápisu neodpierala za mnohá léta, by pak i práwa šla, tehdy po smrti i za žiwnosti jeho nedadúc letóm projíti, bude moci tomu uwázání odepřieti i zápisu. O tom rozsudek w prwních Wáclawa Hindráka C. 28 (1497), a druhá secundo Andreæ L. 27 (= 1484.)

529) Pro iure constitutum est: si quis haberet sororem non emancipatam, et proscriptum bonorum alicui faceret, cum loco relicto aut sine loco post obitum suum, et interea quod moreretur, et soror superstes relicta esset innupta: si tunc is, cui proscriptum est factum, cum camerario in illa bona in proscripto specificata se intromitteret: tunc illa si etiam eo uiuente huic proscripto non contradiceret per multos annos, etiam cum iura suum progressum haberent, tunc post obitum et etiam eo uiuente, non permittendo annos sui iuris preterire, poterit huic intromissioni et proscripto contradicere.

530) Nalezli wuobec za práwo: že ktož poprawy mají, že se při nich tak zachowati mají, jakž se jest země swolila.

530) Pro iure constitutum est: qui habent in suis bonis jurisdictionem capitalem, debent se circa illam ita gerere, prout a regno constitutum est.

531) Nalezli wuobec za práwo: aby sedláci tenet neměli, lečby kteří na to wýsady měli. Pakliby který měl, a to naň uswědčeno bylo, tehdy má na pána jeho wzněšeno býti od toho, ktožby to na toho sedláka uswědčil, aby pán jeho ty tenata rozkázal dáti tomu, ktožby naň to uswědčil. Pakliby pán jeho nekázal jemu tenet dáti, tehdy ten, ktož uswědčí, bude moci pána toho sedláka pohnati z 20 kop grošuow Pražských

531) Pro iure constitutum est: ut rustici retia leporaria propria ad usum proprium non haberent, nisi qui ad hoc priuilegia haberent et ea ostenderent in regni iudicio aut camere. Si quis autem haberet, et id quod haberet contra illum protestaretur, tunc id referri debet ad dominum suum ab eo, qui huiusmodi rem contra rusticum contestatus est, ut illi rustico dominus mandaret dare illi retia. Si autem dominus nollet rustico mandare, ut retia dare

českých, a prowedeli to naň, aby jemu dány byly.

illi, qui contra eum contestatus est, tunc is potest dominum rustici illius citare pro pena xx ß gr. Cum id in illum producet testibus, tunc dominus condemnari debet ad dandam penam illam xx ß gr.

532) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby se trefilo, an které zloděje honí, a ti zlodějie žeby ujeli na který zámek neb twrzi, má žádáno býti od těch, kteříž honie, aby jim wydáni byli. Pakli by jich wydati nechtěli, mají ti, kteříž honie, při tom zámku zuostati a jedni druhým dáti wěděti w tom kraji; a ti komuž dáno wěděti, mají hned táhnúti a s nimi těch zlodějuow dobýwati; a dobudúli toho hradu neb twrze, ten kraj bude moci to sobě obrátiti ku potřebě toho kraje.

532) Pro iure constitutum est: si contingeret, quod ulli predatores fugientes sequerentur, et hi predatores quod profugerent in arcem aut munitionem alicuius, debet tunc postulari ab his, qui secuti sunt hos predatores, ut illis ex illa arce aut munitione exhiberentur. Si tunc eos exhibere noluerint, debent tunc manere hi, qui secuti sunt eos, circa huiusmodi arcem, debentque in illa regione sibi inuicem denunciare de illis predatoribus; et hi mox, quibus denunciatum est, proficisci contra illos debent, et una illos in arce aut municione oppugnare. Si tunc illam arcem expugnauerint aut municionem, illa regio poterit hanc arcem aut munitionem expugnatam ad commodum suum conuertere.

533) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby kto na shony honili na swém neb na ciziem, a byl kto zastižen, neb naň to bylo uswědčeno, ten aby propadl 50 kop grošuow českých, králi JM[ti] polowici a druhú polowici tomu, ktožby ho zastihl na tom shonu, aneb naň uswědčil; a k tomu tenata pobrati bude moci, a lidi též pobrati, a jich nepúštěti, až s každého wezme po jedné kopě grošów českých.

Nalezli wuobec za práwo: s ručnicemi aby žádný nechodil ani jezdil po myslivosti.

533) Pro iure constitutum est: quicunque tumultuatim aut utcunque uenaretur paruam aut magnam feram, cum retibus aut alia arte, nocte uel die, in bona alicuius, et deprehensus foret, aut quod contra illum protestaretur: is incidere debet in penam L ß gr. illi, in cuius bonis uenabatur sine consensu suo; et insuper retia potest illi accipere et homines uenantes, eosque libere non dimittere, donec singuli horum soluant penam I ß gr. Sed proprijs bonis fruatur quisque ut uult.

534) Item; sedláci žádné mysliwosti wésti a užíwati nemají na gruntiech swých i cizích ručnicemi, kušemi, tenety, jámami ani jinými obyčeji, než páni a rytieřstwo i města každý swého gruntu užíwaj jak umie, kromě shonuow podsedkuow, jakož o tom prwní nález. Pakliby kto kterého měštěnína neb sed-

534) Pro iure constitutum est: rustici nullam uenationem exerceant neque ea fruantur, neque in fundis proprijs aut alienis, neque manuarijs bumbardellis, neque balistis, neque retibus, neque foueis, neque alia arte, sed barones et equestres et ciuitates quisque suo fundo fruatur prout intelligit. Si uero

láka na jaké mysliwosti zastihl a nalezl na gruntiech swých neb cizích, pobeř jemu wšecko, což u něho najdeš s mysliwostí, a k tomu jeho týden w wěži drž, a kopu grošów ať dá tomu, ktož jej nalezl. Než na ptáky s sietkami, s sklony a se lpem tu mysliwost wésti mohú s wolí pánów těch, čížjsú grunti. Pakliby kto z panského aneb z rytieřského řádu bez powolenie po čiem gruntu střielel buď ptactwo neb zwěř, a ten jej zastihl aneb uswědčil, čížgruntowé jsú, tehdy tomu má pokuty tři kopy grošów českých dáti, a z toho má jej pohnati z desieti kop grošuow českých před úřad menší.

quis aliquem ciuem aut rusticum in aliqua uenatione comprehenderet aut inueniret in fundis suis aut alienis, accipere potest tunc illi omnia, quecunque apud illum inuenerit, cum omni uenatione, et insuper illum tenere in turri potest unam hebdomadam, et ut illi, qui eum deprehenderit, det insuper unam sexagenam grossorum. Sed aues uenari cum retibus, pedicis, uisco, talem uenationem possunt exercere cum consensu dominorum suorum, quorum fundi sunt. Si autem quis ex baronibus aut equestribus sine consensu et contra interdictum in fundis alicuius sagittaret siue aues siue feras, et is cuius fundus est talem deprehenderet, aut contra illum id protestaretur, debet tunc domino fundi dare penam tres sexagenas grossorum. Si uero hanc penam dare recusaret, potest talis tunc citari pro pena x ß gr. ad iudicium regni minorum officialium.

535) Nalezli wuobec za práwo: kdyžbykoli cizozemci, přijedúce do koruny české, po wsech koně kupowali, těm mají bráni býti; než aby do měst na trhy kupowat jezdili. W prwních Wáclawa Hindráka B. 6 (= 1497.)

535) Pro iure constitutum est: si alienigene obequitando uillas in regno Boemie equos coemerent, quod illis equi accipi debent. Sed ut uadant ad mercatus ciuitatum, illic emere non prohibentur.

536) Nalezli wuobec za práwo: jestližeby ktožkoli na zločince k komu na jeho zbožie poslal, nemá jich žádný brániti; pakliby jich kto bránil, a zločincóm by tudy pomohl, žeby utekli, a byloliby žeby je zbili nebo zranili, a k tomu je i wsázel, kteří sú přijeli neb přišli, chtiec zločince wyzdwihati, že takowého každého má král skutečně tresktati. Než jestližeby kto chtěl takowého zločince a powaleče bráti pod kterým zámkem, we wsi, w krčmě, aneb pod twrzí, že mají pánu aneb úředníku se nahoře opowědieti, co počínati chtie. Pakliby kde we wsi neb w městečku je bráti chtěli, ježtoby tu pán jejich neseděl, mají to opowědieti rychtáři, že

536) Pro iure constitutum est: si quis ad comprehendendos malefactores mitteret aliquos in bona aliquorum, quod nemo tunc debet eos prohibere comprehendere; si autem quis prohiberet, et malefactores hoc pacto iuuaret, quod aufugerent, et si contingeret quod illi qui missi fuerant ad hos comprehendendos occiderentur aut uulnerarentur ab his, quod talem regia maiestas unumquemque punire debet cum effectu. Qui autem uolent ullum malefactorem et erronem capere sub arce aliqua, in uilla, in taberna aut sub munitione, quod tunc prius domino aut officiali in arce aut in municione debent denunciare, quid inceptare uolunt. Si uero tales in op-

na takowé zločince chtie sáhnúti. A byloliby městečko, ježtoby swú poprawu měli, tehdy budeli je chtieti k swé poprawě wzieti, má těch zločincuow tu nechati, a hned jim práwo kázati udělati. O tom rozsudek léta 1486, w bielých puohonných; o témž Andreæ tertio, D. 16 (= 1487.)

537) Item což se s mysliwostí jezděnie dotýče, jestližeby kto přes zápowěd komu po gruntiech jeho na jakú mysliwost jezdil nebo s jakú mysliwostí, ten aby 50 kop gr. č. propadl. Jestližeby pak kto koho jiného na to nawedl nebo nawozowal, a to naň uznáno nebo prowedeno bylo, že jest jezdil s jakaužkoli mysliwostí, ten w túž pokutu upadnúti má, jako nahoře psáno stojí.

538) *) Léta božieho 1492 kniežata a páni zemští J[ch] M[t], páni rytieřstwo, páni Pražané a poslowé z měst, w pondělí po suchých dnech postních (= 19 Mart.), na sněmě obecniem, kterýž w ty časy držán byl na hradě Pražském, tyto wěci dolepsané z jednostajné wuole zřiedili sú a ustanowili, aby od každého držány byly:

Item, najprwé což se morduow a nešlechetného zlodějstwa po silniciech dotýče, takto sme se swolili a na tom zuostali, aby takowí powaleči a zloději, kdežby mohli přezwědieni býti, buďto w městech, w městečkách nebo we wsech, aby wyzdwiháni byli, by pak i osedlí lidé byli sedlští. A kteréhožby koliwěk kto takowého osedlého wzal, má obeslati pána jeho a oznámiti jemu, že jest wzal člowěka nebo služebníka jeho pro zlodějstwo neb pro přechowáwánie takowých zlých lidí. A tu chtělliby jej ten pán jeho wzieti, a jej podlé práwa a zaslúženie jeho tresktati beze wšech forteluow, tehda má jemu wydán býti. Pakliby nechtěl, tehdy ten, ktožby jej

pido aut in uilla capere uellent, ubi eorum dominus non resideret, debent id iudici denunciare, quod tales malefactores comprehendere uolunt. Et si foret oppidum, quod suam iurisdictionem capitalem haberet, tunc si uoluerit illos ad suam iurisdictionem accipere, debent illos malefactores illic dimittere, et illud oppidum quod ius iubet mox debet facere.

537) Pro iure constitutum est: si quis contra interdictum alicuius cum uenatione per fundum alicuius equitaret, aut in eius fundis uenaretur, ut incideret in penam quinquaginta ßß gr. Si uero quis alium ad hoc induceret aut induxisset, et id cognitum foret aut protestatum, quod equitasset qualicunque uenatione, is in eandem penam incidet supradictam.

538) Anno domini M.cccc°lxxxij pro jure constitutum est: quod pertinet ad homicidia et scelerate predationis in uijs publicis, vt errones tales et predatores ubicunque possunt inueniri, siue in ciuitatibus, siue in oppidis, aut in uillis, tollerentur, si etiam essent residentes rustici. Et qualemcunque talem quis residentem caperet, debet uocare per litteras dominum suum et ei notificare, quod suum subditum uel seruitorem suum ob predationem aut receptationem talium hominum malorum acceperit. Tunc si dominus eius uellet talem accipere, et iuxta iura et merita sua punire, bona fide, talis debet tunc domino suo reddi. Si autem dominus suus id facere nollet, tunc is, qui illum in uinculis suis haberet, potest se conseruare erga illum iuxta constitutiones. Si autem iurisdictionem in malefactores non haberet, tunc illum dare debet ad regiam ciuitatem ad proximam iurisdictionem, aut ubi proxima foret iurisdictio. Si autem compertum esset, talem malefactorem esse in castris aut muni-

*) Článkowé 538—551 postaweni jsau w obau rukopisech teprw ku konci, proměnění a doplnění wšelijak dle pozdějších nálezůw sněmowních, někteří pak i wynecháni.

u wězení měl, muož se k němu mieti podlé práwa. Pakliby neměl swé poprawy, tehdy daj jej do města králowského k najbližšie poprawě, anebo kdežby poprawa byla. Pakliby který takowý zločince byl přezwědien na hradiech nebo na twrzech, tehdy ten, komužby se zdálo, aby toho pána u kteréhožby byl obeslal a jemu dal znáti, že takowý zločince na jeho hradě nebo na twrzi jest, aby se jím i hned dobře ujistil a jej postawil před pány na plném súdu zemském. Pakliby toho neučinil, tehdy k tomu pánu nebo k zemenínu nebo měštěnínu o to hledieno buď o tu škodu. A též i w městech kdyžby na koho žádáno bylo, aby se tak zachowali. A zločincuom nižádným aby žádných glejtuow nedáwali, ani páni, ani rytieřstwo, ani města.

539) Item, pakliby páni a rytieřští lidé nebo z měst kteří w krčmách se powáleli, služeb nechtiece hleděti ani hospodářstwie, ten též wzat buď rowně jako i jiný; ale wšak na takowý spuosob, aby byl postawen před pány na plném saudu, a wina jeho aby oznámena byla jakáž pak koliwěk, a wedle té buď sauzen beze wšie milosti.

540) Item, kdyžby se mord nebo lúpež na silniciech nebo na cestách přihodil, tehdy wšichni z zámkuow, z twrzí i z měst, městeček i ze wsí aby honili; pakliby kto nehonil a w tom seznán byl, tehdy král JM[t] má takowé neb takowého obeslati; pakliby nebylo krále w zemi, tehdy páni z plného saudu; a tu se má zprawiti, proč jest nehonil, a jestližeby to swéwolně, bez hodné příčiny učinil, tehdy cožby jemu w tom pány nalezeno a rozkázáno bylo, aby tu pokutu trpěl. A to i hned páni a rytieřstwo aby lidem swým oznámili, a w městech aby prowoláno bylo. A což se toho honěnie dotýče, jakož se mnozí

tionibus, tunc is, cui uideretur, debet illum, apud quem esset malefactor, litteris conuenire et illi signifficare, quod talis malefactor esset in arce sua aut munitione, ut se cum illo firmaret ac eum sisteret ante barones in pleno iudicio. Si tunc is nollet hoc facere, tunc contra dominum illum aut equestrem uel ciuem ob hoc et ob hec damna datur actio. Itidem in ciuitatibus, cum postularetur ab aliquo, debet conseruari. Vtque malefactoribus saluus conductus non daretur, neque a dominis, neque ab equestribus, neque a ciuitatibus.

539) Item si aliqui ex baronibus aut equestribus uel ciuitatibus in tabernis uersarentur, seruitia sua nihil curantes, neque rem domesticam, talis itidem capiatur uti et alij, attamen in hunc modum, ut talis sistatur ante dominos in pleno iudicio, culpaque eius ut manifestaretur, qualiscunque foret, iuxtaque illam iudicetur absque omni gratia.

540) Item si depredatio aut homicidium in uijs publicis eueniret, tunc omnes de arcibus, de munitionibus, de ciuitatibus, oppidis, de uillis, ut tales persequerentur; si quis tunc non insequeretur et esset protestatum in illum, talem debet regia maiestas aut domini de pleno iudicio uocare, ibique debet racionem reddere, quare cum alijs non insequeretur; et si id contumaciter absque ulla causa digna faceret, tunc quodcunque decretum in hoc domini statuent, ut illam penam is ferat. Et istam constitutionem ut mox barones et equestres suis subditis notificarent, et in ciuitatibus ut proclamaretur. Quodque pertinet

na tom urážejí, prawiece, žeby to jich cti a dobré powěsti k škodě bylo: jestližeby kto takowého zločince jal, to žádnému stawu (pánuom, rytieřstwu, ani zemanóm) nemá jich cti a dobré powěsti k škodě ani k ujmě nižádné býti.

ad infamationem, ubi multi offenduntur in hoc, dicendo, quod id honori eorum boneque fame noceret: si ergo aliquis talem malefactorem prenderet, quod hoc nulli ordini (baronibus, equestribus, nobilibus) non debet neque honori neque bone fame nocere, neque alicui detrimento esse.

541) Item, bylaliby ruoznice o to, ktožby žádal, aby jemu wydán byl člowěk jeho, na toho pána práwo, (kromě popraw pánuow a rytieřstwa, kteříž na poprawy wýsady mají), a přijma ho, i chtěl, aby naň urukowáno bylo, a tomu, ktožby jej jal, nezdálo mu se učiniti: tehda to buď wznešeno na oprawci, a oprawce to rozsuď, máli naň učeno býti čili nic. A tu na té poprawě, kdež jest dán, aby odprawen byl, a ten, ktož jej dá, má od něho zaplatiti podlé zuostánie. A což jim w tom od pánuow rozkázáno bude, při tom aby se tak zachowali.

541) Item si fieret dissensio in hoc, cum aliquis postularet, ut ei exhiberetur subditus suus ad suam iurisdictionem, excepta iurisdictione baronum et equestrium, qui in iurisdictiones capitales habent priuilegia, et cum eum acceperit, si petet dominus suus ab eo, qui captiuauit, ut contra eum satisdaret, et illi non uideretur ut deberet satisdare: tunc id referri debet ad iuridicos capitales, et iuridicus id dijudicet, si contra talem debet satisdari uel non. Et ibi in illa iurisdictione, cui traditus est, penam capitis luere debet; et is, qui eum tradidit, debet soluere ab eo iuxta constitutionem. Quicquid uero interim his a dominis mandatum fuerit, ita se conseruent.

542) Item, jestližeby se kde přihodilo, a takowých zločincuow zjímáno několik bylo, a byli ku poprawě dáni: tehda člowěku poprawniemu od prwnieho aby dáno bylo kopa grošuow, a od jiných toliko po puol kopě grošuow, wše českých.

542) Item si eueniret, quod tales malefactores multi comprehenderentur, traderenturque pene capitali, tunc executori pene capitalis a primo debet dari una sexagena grossorum, a reliquis singulis media sexagena grossorum.

543) Item, což se dotýče silnic přes Železné hory, i jinde, kdežkoli na lesiech lúpeže a mordy od takowých zločincuow se dějí: aby lesowé okolo těch miest, kdežby toho potřeba kázala, omýceni byli, od cesty šíří jedněch honuow s obú stran; a ty lesy i hned mýtiti mají ti, kteříž jsú držitelé těch lesuow, beze wšie odpornosti a odtahu. A tak potomně aby ti lesowé na těch miestech wždy mýceni byli, kdyžby toho potřeba byla. W památných Q. 21 (= 1492.)

543) Item quod attinet ad uias publicas per uirides (sic) montes, aut ubicunque in siluis predationes et homicidia a talibus malefactoribus fieri solent, ut silue circa illa loca ubi necessarium foret cederentur spacio unius stadij ab utraque parte, et has siluas mox cedere debent illi, quorum sunt he silue, sine ulla contradictione atque dilatione. Et sic in posterum ut semper huiusmodi silue cedantur in his locis, ubi foret necessarium. Si autem quis cedere nollet, tunc

a quocunque monebitur ut cederet, et is cuius silue sunt cedere nollet, potest is qui admonuit hunc citare pro pena x ß gr. ad iudicium regni officialium minorum, et is soluere obligabitur illas x sexagenas grossorum.

544) Páni a wládyky, Pražané a jiná města na sněmu obecniem, kterýž držán byl na hradě Pražském léta božieho 1494, w pondělí na den swatého Matěje apoštola (= 24 Febr.) tyto artikule přidali:

Znamenawše, že se neumenšují krádežowé, lúpežowé i mordy w králowstwí Českém, i také z napomenutie wšech, skrze najjasnějšieho kniežete a pána pana Wladislawa z božie milosti Uherského, Českého krále, pána našeho najmilostiwějšieho, i utwrditi sú ráčili, aby žádný z pánuow, z rytieřstwa ani z měst ležáków takowých aby nepřechowáwali; a jestližeby se událo a kto žádal práwa na kteréhožkoliwěk, jestližeby sám swé poprawy neměl, aby beze wšie odpornosti wydal takowého k poprawě, k kteréžby poprawě příležal, nebo najbližšie poprawě byl; a ten poprawce beze wšech forteluow aby poprawu pustil, a k sobě aby přiwzal dobré znamenité lidi na cti zachowalé, kteřížby při tom tázání býti měli. A jestližeby w tom wyznání dotklo se kterého pána neb rytieřského člowěka, žeby o tom wěděl neb toho příčina byl, tomu aby to hned oznámeno bylo. A ten jistý zločinec, který na toho pána neb rytieřského člowěka prawí, aby utracen nebyl až do najprwnějších suchých dní potom přišlých; a aby ten zločinec přiweden byl na hrad Pražský, a ten pán nebo člowěk rytieřský, kterémuž dáno wěděti, že naň prawí, skrze ty, kteříž sú při tom tázání byli, také beze wšech wýmluw státi má před pány J^ch^ M^tí^ na plném saudu. Pakliby nestál, aby obeslán byl

544) Barones et equestres et Pragenses ac alie ciuitates considerantes, quod furta et latrocinia, homicidia in regno Boemie non diminuantur, ad monitionem serenissimi principis et domini D. Wladislai dei gratia Vngarie et Boemie ꝛc. regis, domini nostri gratiosissimi, constituerunt, vt nullus ex baronibus et equestribus et ciuitatibus errones tales receptaret; et si contingeret, quod aliquis peteret ius fieri in quempiam, si is suam iurisdictionem capitalem non haberet, ut sine omni contradictione exhiberet talem ad iurisdictionem, ad quam pertineret, aut ad proximam; et is iuridicus absque dolo ut iurisdictionem faceret et, qui sibi assideant, uocaret, bonos ac insignes uiros in honore suo conseruatos, qui inquisitioni illius malefici adessent. Si tunc in illa inquisitione attingeret quemquam baronem aut equestrem, quod is baro aut equester de tali sciuisset facinore, aut huius autor fuisset, tunc tali mox notificari debet; et ne is malefactor interim, qui in illum baronem aut equestrem dixit, interimeretur, usque ad quattuor tempora proxime uentura; et is malefactor adduci debet in arcem Pragensem, et ille baro aut equester, cui denunciatum est per hos, qui huius inquisitioni aderant, quod in illum is malefactor in illum (sic) dicit, etiam absque omni excusatione sistere se debet coram dominis in pleno iudicio. Si tunc non sisteret se, tunc uocari debet itidem, sicut pro ui uiolenta. Si demum adhuc non compareret in xiiij diebus, ut is ob huiusmodi contumatiam fidem et honorem amitteret, utque in eius uitam et

též jako o moc; nestálliby po tom obeslání we čtyřech dnech, aby čest a wieru ztratil, a aby k jeho hrdlu i statku hleďieno bylo; neb by již sám sebú winen byl. A pakli stane, aby se z toho před pány J[ch] M[tí] na plném saudu poctiwě wywedl na schwálenie panské. A ten toho takowého statek nemá nikam obracowán býti ani wyprošowán, než aby z toho statku tomu, komužby se škoda stala, napřed zaplaceno bylo, a ostatek toho statku aby obráceno bylo na obecné dobré s panskú radú. A ktožby koliwěk kterého zločince jal, a nemaje swého wězenie, a přinesl jej na zámky k kterýmž přísedí, nebo do měst, aby takowé zločince do swých wězení přijímali beze wšie odpornosti, aby také chudí swé sprawedliwosti dosieci mohli.

545) Item, také na žádného psance newywedeného a na zloděje zjewného nemá urukowáno býti.

546) Item, také což se rybnikářuow dotýče, kdyžby koli na rybnícieh dělali a w kterých lúpežech nebo mordiech postiženi byli, a žádáno by bylo na ně práwa na kohožkoli u kohož dělají, aby beze wšie odpornosti wydáwáni byli ku poprawám; neb se jím ujisť, jakož se nahoře piše.

547) Item, také jakož se také přiházie, že dobří lidé honiece po pána swého škodě, nebo po čiežkoli jiného škodě, kdyžby se takowých zločincuow dohonili a je žeby zjímali, jakož o tom w prwnějšiem nálezu šíře dotčeno jest a psáno: ještě páni J[ch] M[t] nadto k tomu přidati ráčili sú toto, aby žádný té smělosti nebyl, ani směl dotýkati nižádného toho, kterýžby honil a při tom jímání byl. Pakliby kto koho w tom dotýkal nebo dotýkati chtěl, a naň to uswěděeno bylo: ten takowý má obeslán býti, a před pány na plném saudu aby posta-

bona animaduerteretur; quia tunc ipse, quod non comparuerit, esset in culpa. Si autem comparuerit, ut tunc se de his, que in eum dicuntur, coram dominis in pleno iudicio honeste expurgaret ad approbationem dominorum. Et bona illius non debent aliquo conuerti neque impetrari, sed de illis bonis illi, cui damnum factum foret, imprimis satisfieri debet, et reliquum illorum bonorum ut conuerteretur in commodum publicum de consilio dominorum. Quiscunque uero talem malefactorem prenderet, non haberetque carcerem suum, portare debet eum ad arces sibi proximas, aut ad ciuitates; qui debent talem malefactorem sine controuersia in sua uincula accipere, ut etiam pauperes iustitiam suam adipisci possent.

545) Item contra nullum turpiter infamatum, non expurgatum, et contra furem manifestarium non debet satisdari.

546) Item quod attinet ad operarios piscinarum, quandocumque in piscinis laborarent et in predatione aut homicidijs deprenderentur, postulareturque contra eos ius apud quem laborarent, ut tunc sine omni contradictione exhibeantur ad iurisdictiones; aut ut se cum illis bene confirment, prout supra scribitur.

547) Item contingere solet, quod bone fame uiri, dum sequuntur post damna dominis suis illata a malefactoribus aut quibuscunque hominibus alijs facta, quod comprehenderunt tales malefactores, eosque captiuauerunt, prout latius continetur in priori constitutione: domini adhuc hoc quoque addiderunt, vt nemo audeat infamare quemquam, qui tales insequeretur aut comprehendi iuuaret. Si tunc quis in hoc attingeret aut attingere auderet honorem illius, et id contra eum protestatum foret: quod is tunc debet uocari, ut coram dominis

wen byl; a to což jest koho w čem dotýkal, aby oprawil, co jest koli mluwil že jest w hrdlo lhal, a dwě neděli aby u wěži seděl beze wšie milosti, a padesáte kop grošuow českých tomu, kohožby dotýkal, aby dal beze wšie odpornosti. A nadto jestližeby co wiece naložil, stáwaje, ježtoby swědomiem prowesti mohl wedle schwálenie panského, to aby také zaplatiti powinowat byl.

in pleno iudicio se sisteret, atque id in quo quempiam infamasset, ut id corrigeret ita, ut quicquid locutus sit, quod id sit in collum mentitus, et insuper duas hebdomadas in turri manere debet absque ulla gratia, et quinquaginta sexagenas grossorum illi, quem diffamaret, dare debet sine omni repugnantia; et etiam quicquid ultra expendisset comparendo, quod testibus produceret, soluere debet iuxta approbationem dominorum.

548) Item, což se reitaruow dotýče, kteříž po silnicech jezdie, buďto Čechowé pod spuosobem a postawú německú, anebo Čechowé Němce přijímajíc, a posměchy a pychy lidem w zemi české činiece, ježto jest to prwé nikdy w králowstwí českém nebýwalo, obyčeje německého se chytajíce: toho wiece aby nebylo. Jestližeby pak kto učiniti směl a uswědčen byl, jakéhožby koli stawu byl, aby ten takowý před pány stál, kdyžbykoli z plného saudu od pánuow J^ch M^ti obeslán byl; a před pány J^ch M^ti jestližeby se z toho newywedl, aby napřed dwě neděli u wěži seděl, a tomu, na koho jest ten pych ukázal, padesáte kop grošuow českých aby bez milosti dal, a jeho aby odprosil, tak jakžby mu pány nalezeno bylo. A jestližeby pak jeho ranil, na kohožby tu puotku udělal, tehdy má tresktán býti, a škodu a náklad aby nawrátil; pakliby koho zabil, tehdy aby bez milosti hrdlo ztratil.

548) Item quod pertinet ad equitatores, qui uias publicas obequitare solent, siue sint Boemi in habitu teutonico, aut Boemi Teutonicorum receptatores, ludibria et iniurias hominibus facientes, que quidem res hactenus nunquam in Boemie regno fiebat, ut Teutonicorum ritum aliqui sequerentur: ut id amplius non foret uolumus. Si tunc quis ausus fuerit id facere, et in eum, cuiuscunque status fuerit, protestabitur, quod talis debet se sistere coram dominis, quandocunque ab his uocabitur. Et si coram dominis se de eo non expurgauerit, ut teneatur imprimis duas hebdomadas in turri, et insuper cuicunque talem iniuriam faciet, ut illi quinquaginta ß gr. daret absque omni gratia, et illum ut rogaret pro uenia, qualitercunque ei domini mandauerint. Si uero illum uulnerasset, in quem talem impetum fecerat, tunc puniri debet, et omnia damna et expensas illi restituere; si autem interfecisset, ut tunc absque omni gratia uitam ammitteret.

549) Item, kteřížkoli pomeznie zámky držie, i do země se kdežkoli wkúpili, ti aby po ten den žádných Němcuow ani reitaruow nepřechowáwali, a žádnému w zemi škody aby žádné nečinili, ani činiti dopúštěli ke škodě zemi, ani také žádných wězňuow aby nepřijímali bez odpuštěnie králowského a

549) Item quicunque in confinibus arces habent, aut alij, qui per emptionem bonorum in regno resident, isti ut ab isto die deinceps nullum Teutonem aut equitatorem receptarent, utque in regno hoc nulla damna facerent, aut alicui facere permitterent, neue captiuos ullos receptarent absque uenia regie

panského; pakliby kto proti tomu učinil, aby ten bez milosti kázán byl.

550) Item, také jestližeby se kterému obywateli země české jaká škoda od Němcuow stala, má to na krále a na pány na plném saudě wznésti: a král a páni J[ch] M[t] mají jej w tom opatřiti, aby mu škoda byla naprawena.

Item, což se židuow dotýče, jakož kradené wěci přijímají: ktožby koliwěk swú kterú wěc jemu ukradenú w židech optal u kteréhožkoli žida, že ten žid, neb ti židowé, hned beze wšeho úplatku zase nawracowati mají beze wšie odpornosti. A také židé toliko aby na základy puojčowali, ale na listy a na registra nic; neb potom skrze to zmatkowé dějí se znamenití. A kterýby koli žid na kterú kradenú wěc puojčil, a ten, komuž ukradeno jest, kterú škodu skrze to wzal: že ten žid jemu tu škodu naprawiti má beze wšie odpornosti, aneb toho zloděje jemu oznámiti také beze wšie odpornosti. Pakliby toho žid neučinil: tehdy ten, komuž ukradeno jest, k hrdlu i k statku bude moci hleděti k tomu židu. A již po dnešní den nemají na žádné registra ani listy we wšie zemi židé pójčowati, než toliko na základy. Než což sú prwé až do tohoto dne na listy a na registra puojčili, má jim purkrabie Pražský o to konec učiniti konečně do swatého Wáclawa najprw příštieho; a tu summu jim, kterúž registry mají zapsanú neb na listech, má dopomoci do toho času, aby summy swé wyzdwihli. A při suchých dnech letničních a při swatém Jeronymě mají páni z sebe dwa z súdu zemského přidati k purkrabi, ačby oč on srownati nemohl, aby to sprawedliwě srownali, tak aby se křesťanu ani židu křiwda nestala. A majíli jaké listy od krále JM[ti] neb sobě zjednají, že ti nemají

maiestatis ac dominorum. Si quis faceret autem in contrarium, ut ille absque ulla gratia puniretur.

550) Item si alicui inhabitatori regni Boemie a Teutonibus damnum aliquod fieret, is debet ad regiam maiestatem referre aut ad dominos in pleno iudicio: et rex ac domini debent prouidere, ut illi damnum foret satisfactum.

proti tomuto swolenie žádné moci mieti, ani takowí listowé proti tomuto swolení mají sauzeni býti. A kterýžby žid po tento čas na list neb na registra jakú summu puojčil, že mu jie ten nemá zase dáti. K tomuto desk wložení byli sú tito wysláni z plného súdu zemského a sněmu obecnieho: Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwie českého, a Puota z Rizmberka a z Švihowa, najwyšší sudí téhož králowstwie českého, z pánuow, k tomu jsúce zwláště wysláni. W památných Q. 21 (= 1492); a také primo Mauritii P. 12 (= 1405) o témž stojí.

551) Nalezli wuobec za práwo: že při tázání zločince žádný býti nemá, ani se ptáti a tázati na žádného hanbu. Než chceli se kto po swé škodě ptáti, ptaj se, wieli o tom, neb komu sú nosili, ale žádného nejmenuj, a to daj práwě na ceduli napsáno purkrabi, aťby se on na to tam nebo ti, kteříž při něm z rady jsú, buď sám anebo oni tázali jeho; pak wyznalliby na koho z panského a rytieřského řádu člowěka, ten má tam puštěn býti sám třetí s přátely swými, aby jemu wuoči znal a prawil. Než na žádné poprawě, buď u poprawcí, buď na zámciech, buď w městech, w městečkách, žádný se nemá ptáti, jmenuje koho z panského a rytieřského řádu člowěka. Pakliby kto jmenowal koho, buď z panského neb rytieřstwa, ten od toho, kohož jest jmenowal, muož pohnán býti z nářku cti, a on to jemu naprawiti má. Než na psance w tom shledané každý se bude moci zejména ptáti, buď na panského neb rytieřského člowěka. A každý se w poprawě swé zachowaj týmž řádem, nepúštěje k tázání, leč přísežné a úředníky swé, a mučeni buďte podlé práwa starodáwnieho; než což se obecních lidí dotýče, to buď při obecniem zuostání zachowáno.

551) Pro iure constitutum est: circa inquisitionem malefactorum nemo adesse debet, neque interrogare aut querere de infamia alicuius. Sed si quis uult de damno suo querere, interrogare potest, si scit de illo, aut ad quem uel quo portauerit, sed neminem nominet; et id rite inscriptum in scedula det purgrauio, ut ipse de hoc, uel hi qui de consiliarijs cum eo adsint, interrogarent. Si tunc dicet contra aliquem de baronum aut equestrium ordine, is tunc debet illuc met tertius dimitti cum amicis suis, ut illi malefactor coram diceret et fateretur. Sed in nulla iurisdictione, siue apud iuridicos, siue in arcibus, siue in ciuitatibus aut oppidis, debet aliquis interrogare nominando aliquem ex baronum ordine aut equestrium. Si uero quisquam nominaret aliquem, aut ex baronibus aut ex equestribus, is tunc talem citare potest de infamatione, et is illi hoc corrigere debet. Attamen de turpiter infamato potest quisque interrogare, eum nominando, siue sit is ex baronibus, aut equestribus. Et quisque se in sua iurisdictione ita gerat et tali ritu, ne quemquam ad inquisitionem admitteret, nisi iuratum et officiales suos, et torqueantur malefactores iuxta antiquas

constitutiones. Sed quod attinet ad populum communem, id iuxta communes constitutiones obseruetur.

552) Nalezli wuobec za práwo: že žádný z panského, z rytieřského ani z městského stawu, ktožby koli co prohrál na dluh, buď puojčkami neb jakžkoli zdlužením we hře, a udělalliby na se jakéžkoli listy aneb zápisy, buď sliby: že ten slib, zápis, žádnému ke škodě býti nemá w ničemž, ani na jeho dóbré powěsti, ani na statku; neb jsú od starodáwna herních wěcí páni ani úřad nesaudili. A tak má státi na budúcie časy též, že to súzeno býti nemá žádným práwem.

552) Pro iure constitutum est: si quis ex baronum aut equestrium ordine aut ciuitatum quid ludendo amitteret ad debitum, aut supra mutuum, aut qualicunque obligatione in ludo contracta, et si talia debita litteris aut proscriptis aut fideiussoribus firmaret, quod talis fideiussio aut proscriptum nemini in quapiam re nocere debet, neque in eius bona fama, neque in bonis; quia lusorias res domini ab antiquo neque officium aliquod diiudicabant. Et hec constitutio maneat in posterum, quod talis res nullo iure diiudicari debeat.

Nalezli wuobec za práwo: že silnice starodáwnie swobodné býti mají každému, a každý na swém gruntu má silnici oprawowati; neoprawíli, wyjedúli podlé té cesty na jeho grunty, že toho hájiti žádný nemá, neb jest tú škodú sám sobě winen, poněwadž silnice neoprawil na gruntu swém. A také silnice na wodách, jeziech, w prostředku mají býti odewřieny swobodně, tak jakž od starodáwna wždycky to bývalo, bez překážky, tak aby lidé mohli doluow i nahoru jezditi bez útiskuow i bez překážky, s lodími i s lesy.

553) Nalezli wuobec za práwo: ktožby tohoto nahoře psaného práwa před zemským saudem neb před kterým jiným saudem neukazowal a na ně se netáhl, a nežádal při něm zachowán býti: že král JM[t] a páni a wládyky w saudu zemském mají a budú moci wedle přelíčenie a swědomie súditi, jakož od starodáwna býwalo, a též při jiných saudiech.

553) Pro iure constitutum est: quicunque has supradictas constitutiones coram iudicio regni, aut coram alijs iudicijs non produceret, neque ad has prouocaret, neque circa has peteret conseruari: quod tunc regia maiestas et domini et equestres in regni iudicio possunt et debent iuxta allegata et probata iudicare, prout ab antiquo fuerat, et itidem in alijs iudicijs.

554) Nalezli wuobec za práwo: že (s krále JM[ti] wuolí na obecniem sněmu) páni, rytieřstwo w těchto knihách, což nahoře psáno stojí, za práwo sú nalezli a utwrdili; a tiem hýbáno nemá býti

554) Pro iure constitutum est: quod cum consensu regie maiestatis in generali sinodo barones et equestres, quicquid in hoc libro supra scriptum est, id omne pro iure constituerunt et confir-

od nižádného člowěka bez swolenie hlasu panského a rytieřského. Než panský a rytieřský staw měl jest wždycky wuoli a swobodu (s wuolí krále JM[u] n obecniem sněmu) práw swých přičiniti aneb ujieti; a též ještě sobě obadwa stawowé swobodu pozuostawují, očby se koliwěk ta dwa stawy na obecniem sněmu swolili, budú moci práwa (swého) přičiniti aneb ujieti. A též o saudu zemském, aneb u jiných sauduow, očby se swolili, že budú moci za práwo ustawiti, přičiniti neb ujieti, tak jakož od starodáwna býwalo. Než cožby w nahoře psaných kniháćh psáno bylo, ježtoby městského stawu se dotýkalo, a oniby také toho některého artikule pomáhati měli, také bez jich třetieho hlasu nemá se přičiniti ani ujímati.*)

marunt, et in contrarium illis constitutionibus nihil decerni debet sine communi consensu baronum et equestrium. Sed baronum et equestrium ordo habebant semper uelle et libertatem hanc, cum regio consensu in generali sinodo iura sua augere aut his derogare; et adhuc uterque ordo hanc libertatem sibi relinquit, ad quidcunque is uterque ordo consentiet in generali sinodo, quod potest sua iura aut augere aut minuere. Ac etiam circa iudicium regni, aut circa alia iudicia, ad quid uterque ordo consentiet, quod id pro iure teneri debet, addere, aut derogare, ita prout ab antiquo semper fuerat.

---

555) Léta 1502, we čtwrtek den S. Matěje apoštola božieho (= 24 Febr.), při přítomnosti najjasn. kniežete a pána p. Wladislawa Uherského, Českého oc. krále, na sněmu obecním, kterýž jest držán na hradě Pražském léta a dne jakož se nahoře píše: tu král JM[t] napřed s komorú swú, s městy swými, kláštery, many, zámky swými, i wše swú mocí, ráčil jest přiřieci slowem swým králowským, za se i za budúcie krále České, práwa obhajowati, a na takowého každého, ktožby k práwuom a k sauduom stáwati a rozsudkóm panským dosti činiti nechtěl a práwa trpěti, pomáhati, kdyžby se naň wedlo; a tu jestližeby se kto tomu zprotiwil a králi JM[u] pomáhati nechtěl, buď z měst, klášteruow neb z manuow, ti a takowí aby čest swú ztratili neb ztratil. A též jakož prwé zřiezeno jest a za práwo ustanoweno jest, ktožby se práwu zprotiwil, že má naň najprw purkrabě Pražský swú mocí táhnúti, a potom najwyšší komorník, sudí, písař zemský a wedle nich wšecka země, tak jakž se napřed píše; pakliby sám netáhl, ale bude moci miesto sebe poslati člowěka hodného s swú možností. A

555) Anno Domini Mv[c] ij, die Jouis in die sancti Mathie apostoli, presente serenissimo principe et domino D. Wladislao Vngarie Boemie oc. rege, in generali sinodo, que habita est in arce Pragensi anno et die, ut supra commemoratum est: vbi regia maiestas imprimis cum camera sua, cum ciuitatibus suis, monasterijs, feudatarijs, arcibus suis, cum totaque potentia sua et iuribus, dignata est promittere, nomine suo regio, et nomine futurorum regum, iura defendere, et in unumquemque talem, qui iuribus et iudicijs et decretis dominorum parere nollet, neque satisfacere, neque ferre iura, cum in eum iuris executio fieret, et si quis in hoc uellet ire in contrarium, ac regie maiestati in hoc iuuare nollet, sint illi ex ciuitatibus, monasterijs aut feudatarijs, hi atque tales ut honorem suum amitterent aut amitteret. Et itidem prout ante constitutum est et pro iure decretum: quicunque iuri aduersaretur, contra talem quod imprimis supremus purgrauius Pragensis cum sua potentia et possibilitate proficisci debet, dein supremus camerarius, judex, notarius regni, et cum illis totum regnum ita, prout

---

*) Poslední slowa, o hlasu stawu městského, chybějí také w rukopisech obau; jimi pak končí se celé zřízení zemské, pokud r. 1500 tiskem wydáno bylo.
Cokoli přidáwáme dále, dle překladu latinského, to wše ustanoweno teprw po r. 1500.

též byliliby kteří w městech panského neb rytieřského stawu, ježto nemají než na listech, též mají wšichni wedle možnosti swé táhnúti; a též města, což mají na zemi, aby také s toho wší možností táhli, tak jakž se nahoře píše. Pakliby kto buď z pánów neb z rytieřstwa, jsa obeslán, pomoci nechtěl aneb poslati, tak jakož se nahoře píše: ten má swú čest proti králi i zemi ztratiti; a purkrabě najwyšší Pražský s haitmany toho kraje, w kterémžby se právo mělo dopomoci, a k tomu kohožby k sobě přijieti chtěli, aby to rozwážili, kterakby se země hnúti měla, cožby k moci krále JM[u] a najw. purkrabie Pražského dosti bylo.

supra scribitur. Si tunc met ipse non proficisceretur, potest uice sua mittere hominem competentem cum sua possibilitate. Ac etiam si qui forent in ciuitatibus ex baronibus aut equestribus, qui bona alia nisi in litterarum obligationibus non habent, tales etiam iuxta possibilitatem mittere uel metipsi proficisci tunc tenentur. Et ciuitates itidem, quicquid bonorum habent immobilium in regno, ut quoque ex his proficiscerentur iuxta omnem possibilitatem, prout supra scribitur. Si tunc quis ex baronibus et equestribus uocatus iuuare nollet, aut uice sua non mitteret, prout scribitur: talis debet erga regiam maiestatem totumque regnum suum honorem amittere; et purgrauius supremus Pragensis, cum capitaneis illius regionis, in qua deberet iuris executio iuuari ad effectum, ac cum his quos ad se conuocaret, ut id perpenderent, quomodo regnum exciri (moueri) deberet, quantum ad uires regie maiestatis et supremi purgrauij Pragensis sufficeret.

A tyto knihy mají na pargamen napsány býti, a wýpisuow z nich jináč nemají dáwati, než jako z jiných desk; a mají také tištěny býti a prodáwány, aby se každý jimi uměl zprawiti, chudý i bohatý. A na žádné obecní nálezy, jakžby se we dskách koli wyhledati mohli, nemá jich žádný proti těmto knihám užíwati, ani se na ně táhnúti: než toto, což w těchto knihách za řád a za právo ustanoweno jest, to má odewšech stawuow i zwláštních osob wuobec za právo držáno býti. Než jestližeby který z pánuow neb z rytieřstwa chtěl se táhnúti na staré nálezy, a jméno swých předkuow chtěl ukázati sobě k pociwosti swé, že to bude moci učiniti.

Et iste liber debet in pergameno conscribi, et apud tabulas haberi, et transsumpta ex his aliter non debent dari, quam ex alijs tabulis dantur, debetque etiam imprimi ac uendi, ut unusquisque sciret se illo regere, tam pauper quam diues. Et nullus ullis communibus decretis, qualiacunque in tabulis inueniri possunt, debet uti in contrarium isti libro, neque ad ea recurrere. Ceterum quod in isto libro pro ritu et pro iure constitutum est, hoc ab omnibus ordinibus et singulis hominibus pro publico iure teneri debet. Sed si quis ex baronibus aut equestribus uellet recursum habere ad antiqua decreta, et nomine suorum maiorum producere uellet sibi ad honorem suum et necessitatem, quod id bene facere poterit.

556) Léta božieho 1502, w úterý po S. Brikcí (15 Nov.), na obecniem sněmu, kterýž držán jest na hradě Pražském, toto také od pánów a rytieřstwa jest ustanoweno a připsáno: kdokoli aneb kteříkoli chtěliby nás aneb někoho z nás mocí tisknúti od nálezu krále M[u] mezi námi a městy wynešeného, *) že potom celý panský a rytieřský staw pod záwazkem nahoře psaným, jako o dopomáhaní práwa, máme proti takowému a takowým sobě wespolek pomáhati a sebe neopúštěti. Relatoři na to byli z těchto stawuow Jindřich ze Hradce,

556) Anno domini M.v[c].ij.[o] die Martis post festum Briccii in generali sinodo in arce Pragensi habita hoc quoque a baronibus et equestribus est constitutum et adscriptum: quiscunque aut quicunque uellent nos aut aliquem nostrum uiolenter reprimere a sententia regie maiestatis inter nos et ciuitates lata, quod tunc omnis baronum ac equestrium ordo sub uinculo supradicto, sicut iura deffendere, inuicem contra talem ac tales sibi iuuare debemus et sese non derelinquere. Relatores ad hoc fuerunt ab his ordinibus Henricus de

*) Rozumí se nález král. ode dne 22 Mart. 1502, jehož města, jak známo, přijíti nechtěla, za nesprawedliwý jej pokládawše.

najwyšší komorník králowstwie Českého, a mnozí jiní stawu panského i rytířského, kteříž u desk za relatory zapsáni jsú.

557) Nalezli wuobec za práwo: ktožby se koliwěk chtěl wyprodati a wyhostiti z toho králowstwie a odpuštění od krále JM^u^ nebo budúcích králuow českých z poddanosti wzieti, ten to muož učiniti wedle swobody tohoto králowstwie, wšak na takowý spuosob: kdyby již statku swého odbyti chtěl a odpuštěnie poddanosti od krále JM^u^ wzéti, má se dskami zemskými přiznati, jestližeby koho z předešlých wěcí winiti chtěl, kteréžby se jemu od kohokoli w králowstwie tomto staly prwé předtím, nežby odpuštěnie z poddanosti od krále JM^u^ nebo budúcích králuow českých wzal, že z takowých wěcí předešlých má toho, od kohožby mu se co stalo, před králem JM^u^ anebo před súdy zemskými winiti. Pakliby z těch wécí předešlých před JM^u^ králowskú neb súdy zemskými, jakož se nahoře píše, nehleděl, než mocí a wálkú: že ten každý upadne w tu pokutu, jako ten newyhoštěný, kterýžby odpowěděl w zemi. A k tomu ten jistý, ani potomci z něho pošlí, nemají na wěčné časy do koruny české přijati býti. Než jestli žeby se jemu kdy co stalo od kterého obywatele králowstwie českého po tom wyhoštění wen z země, že toho má hleděti tak, jakž ta země w které by byl obywatelem za práwo má. Také král JM^t^ ani budúcí králowé čeští žádného takowého prwé nemá z poddanosti propustiti, lečby se prwé dskami zemskými přiznal tak jakž se nahoře píše; ani také ten jistý té poddanosti od krále JM^u^ nebo od budúcích králuow českých nemá prázden býti, dokudž se tak dskami zemskými nepřizná, tak jakž se nahoře. píše.

558) Nalezli wuobec za práwo: král JM^t^ ani země nemají žádné pře uplacowati těm, ktožby zhúbce zemští anebo odpowědní nepřátelé byli. Než na takowého napřed král JM^t^ i my wšickni tři stawowé mámy sobě radni a skutečně pomocni býti.

559) Nalezli wuobec za práwo: kteříž odpuštěnie od krále JM^u^ a od země wzali, ti aby konečně bytu w zemi české neměli. Pakliby přes to byt swuoj w zemi české mieti chtěli, aby byli wyzdwihowáni jako jiní powáleči, poněwadž w zemi býti nemají, také aby jich žádný nepřechowáwal. Než chtějíli

Nuoua domo supremus camerarius regni Boemie, et multi alij ex baronum et equestrium ordine, qui apud tabulas pro istis relatoribus conscripti sunt.

557) Pro iure constitutum est: si quis uelit de regno isto Boemie diuenditis bonis suis emigrare ac licentiam a regia maiestate aut a futuris regibus Boemie a subiectione accipere, id facere quisque bene potest, iuxta libertatem regni istius, vero (sic) in hunc modum: cum uellet bona sua uendere, uel alienare et licentiam a subiectione a regia maiestate accipere, debet imprimis tabulis regni id recognoscere, quod si uelit quemquam de preteritis rebus inculpare, que ei ab aliquo in isto regno ante contigissent quam licentiam de subiectione a regia maiestate aut a regibus futuris accepisset, quod ob tales res preteritas debet illum, a quo aliquid fieret illi, coram regia maiestate aut ante iudicium regni accusare. Si autem pro illis rebus preteritis coram regia maiestate aut in iudicio regni ut supra commemoratur non iure, sed ui et bello ageret, quod is quilibet in illam penam cadet, sicut incola, qui toti regno se hostem denunciasset; et insuper is neque posteri sui debent in perpetuum rursus ad regnum Boemie acceptari. Sed si aliquando illi quid ab aliquo incola regni Boemie post emigrationem de regno hoc contingeret, quod tunc debet contra hunc ita procedere, prout illius terre, in quam migrasset, ius ac ritus esset. Regia maiestas quoque et futuri reges Boemie neminem debent prius de subiectione emittere, quam tabulis regni recognosceret ita, prout supra scribitur; neque is etiam illa subiectione regie maiestatis aut futurorum regum Boemie liber esse debet, quamdiu ita tabulis regni non recognosceret, ut commemoratur.

558) Pro iure constitutum est: neque regia maiestas neque regnum debent aliquas causas illorum, qui uastatores regni essent aut diffidatores, appreciare, sed imprimis regia maiestas et nos omnes ordines, consilijs et cum effectu, contra talem debemus inuicem iuuare et adesse.

559) Pro iure cônstitutum est: quicunque a regia maiestate et a regno licentiam acciperent, ut omnino in regno Boemie non inhabitarent. Si uero denique inhabitare uellent, ut tales tanquam alij errones caperentur, ex quo in regno esse non debent; etiam ut illos nemo ad se receptaret. Sed si uoluerint, qui

ti, kteříž sú odpuštění od krále JM^u a země wzali, byt swuoj zde w zemi míti, aby přiznali se, že wšecku poddanost učiniti mají králi JM^u, i práwo podniknúti a trpěti i obhajowati, tak jako wšickni tří stawowé; a to do sw. Martina najprw příštího, to a takowé přiznání učiniti mají před najwyšším purkrabím Pražským. A pan purkrabě najwyšší toho přiznání ke dskám má učiniti relací, a ten se také osobně k tomu před úředníky u desk zemských přiznati má, a oni takowé přiznání dskami zapsati mají. Než což se Krištofa z Gutštaina a Kaffunkuo dotýče, ti mají při těch smluwách zachowáni býti, kteréž s nimi učiněné šíře ukazují. (sic).

licentiam acceperant, hic in Boemia habitare, ut rursus recognoscant, quod omnem subiectionem facere debent regie maiestati, et iuri subiectos (sic) esse, ac ius ferre et defendere, ita ut omnes ordines debent; et hoc usque ad festum Martini proxime uenturum debent hanc et talem recognitionem facere coram supremo purgrauio Pragensi. Et purgrauius Pragensis illius recognitionis relationem facere debet ad tabulas, et is quoque personaliter insuper coram officialibus tabularum recognoscere debet, ipsique talem recognitionem tabulis proscribere debent. Sed quod ad Christophorum de Guttenssteyn et Caffunkones pertinet, hi debent circa pacta, que cum his facta sunt, conseruari.

560) Item, kteřížby na potomnie časy wzali odpuštěnie od krále JM^u a od země, aby se k nim tiem wším spuosobem zachowáno bylo, tak jakž tento přední nález šíře ukazuje, a zase tím spuosobem se přiznali, chtějíli byt swuoj w zemi míti, tak jakž šíře nález tento ukazuje. A takowý, ktožby odpuštění wzal, má býti od purkrabie najwyššího Pražského po krajích heitmanuom oznámen, a heitmané po swých krajích mají takowého nebo takowé wšem oznámiti. Poslowé nato byli sú z plného sněmu, kterýž jest držán na hradě Pražském při swatém Hawle nyní minulém.

560) Item qui in futuris temporibus a regia maiestate et toto regno acciperent licentiam, tunc erga illos illa tota forma conseruari debet, prout proxima constitutio declarat, et quilibet is, qui licentiam acciperet, debet a purgrauio supremo Pragensi per regiones capitaneis notificari, et capitanei per regionem quisque suam debent illum notificare. Relatores in hoc fuerunt de plena sinodo, que habita est in arce Pragensi in festo Galli iam preterito.

561) Item, kteří sau w tomto králowstwie za gleitem králowským, a práwu poddáni býti nechtějí, že těm a takowým ti gleitowé wypowěděni býti mají do wánoc najprw příštích, a po tom wypowědění gleitu aby jich žádný nefedrowal ani přechowáwal; pakliby je kto nalezl, aby je wyzdwihowali, jako jiné powáleče. Stalo se léta 1510 na sněmu obecním na hradě Pražském držalém při swatém Hawle nynie minulém. Poslowé na to byli sú z pánuow a z wládyk.

561) Item qui in isto sunt regno habentes saluum conductum, iurique subijci nolunt, quod his ac talibus illi salui conductus tolli debent usque ad festa natalis domini proxime uentura, et postea ut illis nemo adesset aut foueret, neque receptaret; et si quis illos inuenerit, ut mox captiuarentur, tanquam alij errones. Actum est anno M.v^c.x in sinodo generali in arce Pragensi habita in festo Galli nunc preterito. Relatores in hoc fuerunt ex baronibus et equestribus.

562) Item, kteří okolním knížatóm odpowěděli, anebo žeby na potomní časy odpowěděli, buď z Čechuow nebo z Němcuow: ti a takowí žádného bytu w zemi české aby neměli, a žádný jich nemá fedrowati ani přechowáwati. Než kdožby byli přezwědieni, mají býti wzdwiháni, jako jiní powáleči.

562) Item qui ducibus finitimis se hostes indixerunt, aut quod in futuris temporibus indicent, siue sint ex Boemis, siue ex Teutonibus: hi et tales inhabitare in regno Boemie non debent, et nullus debet illis adesse aut eos fouere uel receptare, sed ubicunque rescirentur, debent capi, ut alij errones tabernarij.

Konečné připomenutí.

Když sme jali se wydáwati toto „Zřízení zemské," neměli sme ani tušení o tom, žeby také w rukopisech zachowány byly pozdější recense díla tohoto původně tiskem wydaného, čili exempláry „naprawenébo" zřízení zemského z let 1500—1530, ačkoli jsaucnosti takowých recensí owšem domýšleli sme se. Teprw když tisknul se arch 10 tohoto wydání, naskytnul se nám z archivu města Pražského rukopis we fol. od r. 1538, nadepsaný „Stará zřízení zemská;" a když tisk ten byl pokročil k archu 17, nalezli sme w Raudnické bibliotéce knížat z Lobkowic podobný o něco starší rukopis, bez datum i bez nadpisu, leda že w přidaném starém rejstříku co „Práwa zemská" značen byl. Srownáwawše oba tyto rukopisy mezi sebau i s tištěným originalem od r. 1500, pak s překladem latinským Dr. Racka Daubrawského, (tak zajisté slul sauwěkým Čechům překladatel, ačkoli sám sebe nazýwal Roderichem,) a konečně s rukopisnými dodatky exempláru musejního, nabyli sme přeswědčení, že bylo wíce a rozmanitějších recensí díla toho z doby 1500—1530, nežli posawad stanowiti lze, jelikož každý z dotčených pěti pramenůw nám známých podáwá jiné a jiné proměny textu, ačkoli w základu swém sauhlasí wšickni. Dowěděli sme se teprw nedáwno, že wšecky takowéto pozdější recense chowány při dskách zemských we zwláštních kwaternech pergamenowých, ježto zhořeli r. 1541 se dskami wůbec. Nelze také tajiti, že celý original r. 1500, založený hlawně na důležitém ale posawad neznámém „zůstání Prešpurském" ode 12 Nov. 1499, (kteréžto nalezše teprw létos w archivu Třebonském, oznámíme swým časem w Archivu českém při wěcech sněmowních), — že prawíme original ten sepsán a zhotowen naspěch, a protož že mu potřebné pilnosti a zpráwnosti nedostáwalo se. W takowém wěcí stawu musili sme spokojiti se s tím, co nám bylo možného: podáwáme skaumatelům aspoň auplný a zpráwný otisk jak originalu r. 1500, tak i latinského překladu z r. 1527; původní text český wytištěn jest zde wšude literami wětšími, pozdější přídawky a některé interpolace literami menšími. Auplné seznání jednotliwých proměn, jak se dály částečně w běhu let, musí dalšímu skaumaní zůstaweno býti.

Dokládáme ještě konečně, že číslowání paragrafůw díla tohoto (1—562) podali sme wšude tak, jak Dr. Racek Daubrawský jeho užíwal we swém překladu; neboť w originalu českém r. 1500 takowýchto čísel owšem nebylo a není.

W Praze, 24 Nov. 1862.

Wydawatel.

XX. DOPISY PANA JIŘÍHO Z PODĚBRAD,

r. 1445—1457.

Připomenutí. Nebylo nám lze sebrati wíce psaní od pana Jiřího, aneb k němu bezprostředně daných, nežli tuto klademe, a to za příčinau zpustlosti wšech domácích archiwůw českých, kromě Třebonského, z něhožto pochází wůbec wětší část pokladůw našich starožitných. Některá nicméně psaní páně Jiřího podali sme již we sněmowních aktách od r. 1444 a násl. w prwním a druhém dílu Archiwu českého; králowská pak jeho psaní budau následowati.

1.

Páni jednoty Poděbradské králi Fridrichowi: oswědčují se we wlasteneckých úmyslech swých, zwláště co do knížete Ladislawa, jenžby měl přijat býti za krále Českého.

W Poděbradech, 1 Aug. 1445. (Kopie arch. Třebon.)

Najjasnější knieže a králi, pane a pane přiezniwý! Waší Jasnosti službu swú napřed wzkazujeme.

Zpraweni jsme, že o nás někteří pomlúwají a snad i před WM[ti] zprawují, že bychom my krále mieti nechtěli. I račiž WM[t] wěděti, že jest naše žádost byla, jest i bude, abychom krále což budem moci najspieše měli, kterýžby sě zemi našie hodil a sprawedliwý byl. A toho sme i o strýce WJ[ti] kněze Ladislawa podáwali, chtěwše k němu swoliti s hodnými wýmluwami a potřebnými koruně České, i o to také péči majíc, kdybychom krále měli, aby opatřen byl, o čemžby jeho dwuor řádně a dostatečně mohl zprawowán a držán býti. A toho, ač sme chtěli rádi, zwésti sme nemohli. A zprawujeli kto jinak WM[t], račte tomu newěřiti a na takowé řeči nespoléhati, ačby kto chtěl co jednati swéwolně a wýtržně; neb by to k dobrému nikoli jíti nemohlo, jakož sě to shledáwalo, co jest zlého z takowého jednánie swéwolného wycházelo. Protož J[ti] W[ie] wěříme a doufáme, že neráčíte o nás domněnie mieti, než jako o těch, ježto dobré koruny našie milujeme. A pro waše poctiwé M[ti] W[ie] píšeme; a J[t] W[e] takowým

běhuom porozumějíc, abyšte ráčil tak w tom k této koruně České sě mieti, jakož na krále Římského slušie k najwyššiemu údu říše swaté. Datum Poděbrad, dominica ipsa ad vincula Petri, annorum domini ꝛc. xIV^{to}.

Jiřík z Kunstatu a z Poděbrad, Aleš ze Šternberka, Jiřík z Dubé a z Wisenburka, Jan z Rúsinowa, hauptman kraje Čáslawského, Jetřich z Miletínka, hauptman kraje Hradeckého, Jan z Sútic, hauptman kraje Kúřimského, Bohuše z Postupic, hauptman kraje Chrudimského, Mikuláš z Lipy a na Lipnici, i jiní páni, rytieři, zemené a města, kteříž spolu w jednotě jsme.

2.

Pan Jiří p. Oldřichowi z Rosenberka: o odpowědi, které na něm se žádá, o zamýšlené kaupi panstwí Welíšského a o zradě, které měšťané Brněnští na p. Heraltowi z Kunstatu se dopustili.

Na Poděbradech, 14 Dec. 1445. (Orig. arch. Třebon.)

Urozenému pánu panu Oldřichowi z Rosenberka, přieteli mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane, přieteli milý! Jakož žádáš odpowědi na ty wěci, o něž píšeš, žeby se mnú mluwil: i nemohu rozoměti ani pamatowati, očbychwa spolu takowě mluwila, což se obecních wěcí dotýče, ježtobych odpowědi na to nedal a maje dáti. Protož pane daj mi to rozomně wěděti, které to wěci mieníš; neboťbych já nechtěl příčina býti nepamětí swú k obmeškání obecného dobrého. Také jakož mi píšeš o Welíš ꝛc. I owšem bylať jest se mnú o to řeč, a toť sem po Talafausowi tobě wzkázal: ale wěz pane, žeť mój úmysl nenie, aniž byl, bychť swé jisté a swobodné na zmatek chtěl dáti, a zwláště byť tiem twá neb dětí twých a přátel mých přirozených sprawedlnost měla odstrčena býti. Z přiepisu Brněnských psaní tobě jako přieteli swému welmi děkuji, žes mi jej poslal; a wždyť wěřím, že takowým zrádným lidem w jich psaní, kteréžť křiwě a neduowodně tobě i jiným dobrým lidem činí, toho wěřiti nebudeš. Nebo tomu, kterak sú newěrně a zrádně nad hrdlem strýce našeho učinili, dobře rozoměti móžeš z přiepisuow těch gleitowních listów, kteréžť sem před sím poslal, a také i z přiepisu jednoty, žeť jim zawázáni nejsme k tomu, k čemužť oni swým rozpisowáním wedú, abych se s nimi súdil, jakžby se jim zdálo a kdyžby oni chtěli. Nenieť to diw, žeťby oni rádi tiem swým

rozpisowáním přikryli tu swú zjewnú zradu; ale na toť jim bohdá nepřijde. Dat. Poděbrad fer. III post Luciae, annorum ɔc. XLV°.

Jiřík z Kunstatu
odjinud z Poděbrad.

3.

Páni čeští, a zwláště jednoty Poděbradské, králi Fridrichowi: omlauwají se, že žádané od něho přiznání se ku papeži Eugeniowi odložiti museli, ažby celý sněm král. Českého byl pohromadě.

W Praze, 8 Aug. 1446. (Kopie arch. Třebon.)

Najjasnější knieže a králi, pane milostiwý! Služba naše WM[ti] napřed. Dálť jest pod listy wěřicími od Welebnosti Wašie poselstwie k některým z nás statečný p. Prokop z Rabšteina, Jasnosti Wašie žádost wznášeje, abychom najswětějšiemu w Kristu otci a knězi, knězi Eugeniowi papeži čtwrtému poddánie a poslušenstwie našeho přiznánie učinili, jakož i Wel. Waše s jinými králi a kniežaty ɔc. při hodu s. Jiljie najprwé příštiem we Frankfurtě učiniti ráčí. I račiž Waše Jasnost wěděti, žeť jest to poselstwie Waše pánów i jiných dobrých lidí a obcí tohoto králowstwie, tak jakž sě wšech dotýče, pohromadě nezastihlo, aniž jest tak w úzkém času mohlo to býti, bychom pohromadě byli. Neb sněm obecní před sebú máme, a jeduěm sě bez druhých některak strannė w tom ukázati nezdá sě nám bezpečno. Pro wšecno podobněje, znamenitěje i užitečněje, a k wětšie také cti otce swatého, byloby nám to učiniti wšem zespolka. Jehožť Wel. Waše i wšecko téměř křesťanstwo wie, že když s najjasn. kniežetem slawné paměti cies. Sigmundem, pánem našim milostivým, toto králowstwie w smlúwy jest wcházelo, kdežto i legatowé a poslowéi znamenití od swatosti swrchupsaného papeže Eugenia i od koncilium byli sú přtomni, že tu jménem celého králowstwie i wšech nás w témž králowstwí poddánie a poslušenstwie křesťanské plné téhož papeže Eugenia swatosti a stolici apoštolské podlé kompaktat tudiež smluwených i sepsaných znamenitě u welikém hluku jest slíbeno a seznáno. A z tohoť sme newystúpili pánu bohu děkujíc nikdy, aniž bohdá wystúpiti mieníme. Protož ačkoli žádost Wašie Jasnosti jest poctiwá i slušná: wšak zdálo sě nám podobné i k wýstraze rozličných puotek w tomto králowstwí z takowého ukwapenie stranného jíti mohúcích užitečné, tu wěc odložiti až do sněmu králowstwie obecného. Welebnosti Wašie pokorně prosiec, aby neráčila sě z toho nic domniewati neslušného, ale toto králowstwie i nás wšech jakžto poslušné a upřémné bohdá syny cierkwe swaté aby ráčila před obličejem též Jasnosti swé i kdež

hodné jest, milostiwě wýmluwny mieti. Pak kdyžť bohdá králewstwie a země wšecka bude pohromadě, ufáme toho milému bohu, žeť námi jako slibów swých stálými a upřémnými bohdá křesťany nic nesejde. Datum Pragae, fer. II ante Laurentii, anno oc. xlVI°.

4.

Oldřich z Rosenberka p. Jiřímu: žádá jeho rady a pomoci we půtkách, kteréž má s pány Zmrzlíky a s Táborskými, maje w poselstwí od země s p. Přibíkem Klenowským jeti ku králi Fridrichowi.

Na Krumlowě, 7 Sept. 1447. (Koncept. arch. Třeb.)

Panu Jiříkowi z Poděbrad.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a přieteli zwláště milý! Jakož na minulém sněmu u Hory před wámi pány zuostáno jest, abych já přietele jednoho, a Wáclaw Zmrzlík druhého, wydali o ty nechuti, kteréž Wáclaw Zmrzlík sobě ke mně béře pro ty pěší zbité oc., a jestli žeby se ti přietelé smluwiti nemohli, ale aby pan Mikuláš Trčka najwyšší ubrman byl: když mi se mój služebník od Hory wrátil, obeslal sem Wáclawa Zmrzlíka, chceli to učiniti tak, jakož u Hory zuostáno jest. Odepsal mi, že se má se panem Strakonickým sjeti, a když to učiní a s swými přátely se potieže, že mi chce na to odpowěď dáti. A když se se panem Strakonickým sjel, mluwil k němu, že chce se mnú zaručené příměřie mieti do s. Hawla a nic dále. S tiem mě pan Strakonický obeslal; a játť sem se podal, chtě s ním příměří mieti do wánoc neb do nowého léta, proto, abych této jiezdy do Wiedni pro obecné dobré nezmeškal; a w tom času bohdá, kdyžbych se zase wrátil, abychme přátely wydali a swedli tak, jakož u Hory zuostáno jest. Neb pane sám tomu rozuměti muožeš, že je to čas krátký do s. Hawla, a že se nebudu moci z Wiedni zase wrátiti w tom času; a on toho ode mne přijieti nechce. I wěřímť milý pane, že to w paměti budeš mieti; nebť bych rád chtěl k sobě rowné učiniti i zase přijieti. A také milý přieteli wěděti dáwám, že mi Tábořі hold wzeli na lidech služebníka mého Wíty, Petra od Dubu nebožce syna. Psal sem jim pěkně, prose jich, aby lidem to kázali zase wrátiti, což s nich wzato; a jestližeby se jim zdálo, žeby jim ti lidé w čem scestni byli, ale aby swé na den s. Matúše wyslali do Jindřichowa Hradce, že tu rád chci ústně s nimi rozmluwiti. I odepsali mi zase, jako w přiepisu jich listu srozumieš. I prosím tebe milý přieteli, aby mi k tomu poradil, kterakbych

ty wěci předse měl wzieti, abych swého panstwí tak odjel, abych někaké hanby i škody newzal. Pak když se bohdá sjedem w Hradci, šíře o ty wěci s tebú rozmluwím. Takéť porozumiewám, že se pan Přibík nechystá jeti do Wiedni; a jestliže nepojede, sám tomu muožeš rozuměti, že to nebude dobře. Takéť zde rozličné wěci slyším, o kteréž se psáti nehodí, než bohdá ústně s tebú o to rozmluwím. A také milý přieteli, měj se opatrně w swých jiezdách: nebť newiem, komu w této mieře člowěk wěřiti má. Dat. Krumlow, fer. V[a] ante Nativitatis Mariae, annorum oc. XLVII°.

Oldřich z Rosenberka.

5.

Táborští panu Jiřímu: hájí se we při swé, kterauž mají s panem z Rosenberka za příčinau násilí, které učinil Smilowi z Kremže.

W Táboře, 19 Oct. 1447. (Kopie arch. Třeb.)

Urozenému p. Jiříkowi z Kunstatu a z Poděbrad, pánu přiezniwému.

Službu naši napřed, urozený pane milý, wzkazujeme. Píšeš mezi jinú řečí, což se pana z Rozmberka a Smila dotýče zdá se Twé Milosti dobře; a také radíš nám, abychom nechajíce nesnází spolu mezi sebú, jedni druhým od sebe rowné po dobrých lidech učinili i přijali oc. Jmáli nám Twá M[t] nesnáz připisowati, jiežto radíš abychom nechali, že o to stojímy, jakož jsme i při sněmích stáli, aby sě sirotkóm Smilowým od pana z Rozmberka sprawedliwé stalo: tehdy ižádný nebude se moci w této zemi o sprawedliwost sirotčí přičiniti a o nie státi, ač se komu keří sirotci poručie. Wšakť to wždy prawíme, by sirotci Smilowi nebyli k swému dědictwí po swěm otci sprawedliwi, nechtělibychom o ně jednoho slowa řéci ani psáti. Ale wědúce je sprawedliwy býti proti panu z Rozmberka, newieme byť nás kto odhrozil, abychom nestáli o sirotčí sprawedliwost, jestližeby jich nemohlo rowné potkati. Pak jakož dotýčeš, abychom tři a pán tři přátely nestrannie w kraji jmenujíce, pánu wěděti dali, aby on z našich tří jednoho, a my z jeho druhého wyberúce za složenie roku jich prosili oc.: nežby těch šest mezi námi wybráno a jmenowáno bylo a z těch šesti dwa s obú stranú wybrána a prošena k roku složení byla, bylaby tomu dlúhá chwíle. Než nám se lépe zdá, aby pán jednoho a my druhého přietele zde w kraji našem wolíce dali sobě wěděti. A to jsme pánu podali, psawše jemu w listu swém. Pak ta dwa ač by se smluwiti nemohla, mohú zespolka, ač se jim zdáti bude,

wyššieho nad se woliti, aby to bylo k miestu wedeno. Dále píšeš, že by se Twé Milosti i jiným pánuom a jiným dobrým lidem jinak jmieti se nemohlo, než tak jakož ste se swolili, jestli žeby se co mocí od nás pánu z Rozmberka dálo. Diwíme se twému takowému psaní, jakoby nás swým swolením chtěl uhroziti, zdali o nesprawedliwé aneb podáwánie rowného od pána, (ježto ještě newieme, by to bylo od něho w skutku shledáno,) nepřijímáme; srozumiewajíce z twého psanie, že wedle swého swolenie chtělby jemu s jinými raden a pomocen býti, buď křiw neb práw, dotýkaje na konci listu swého, že pán od sprawedliwého nebude a aby také námi nescházelo. Námi nemá nic sjíti, jediné rač w to nahlédnúti, ať pánem nesejde, poněwadž pán otce těm sirotkóm utratiw, w zbožie jich se uwázal, práwa k tomu nejmajíce, aťby těm sirotkóm od něho stalo se sprawedliwé. Datum fer. V post Galli, anno ɔc. XLVII°.

Purkmistr a radda
města Hory Tábor.

6.

Arnošt Černčický z Kácowa panu Jiřímu: o odpowědi, kterauž mu dal p. Kolda co do příměří we Hradci zawřeného.

Na Černčicích, 20 Apr. (1449). (Kopie arch. Třeb.)

Urozenému pánu, panu Jiříkowi z Kunstatu, pánu na mě laskawému.

Služba má napřed, urozený pane! A jakož mi TM' psal, žádaje, abych dojel ku panu Koldowi a zwěděl na něm na konec, stojíli w těch umluwách a u příměří, kteréž sú se staly w Jindřichowě Hradci: i toť sem učinil, a s pilností sem o to mluwil, a pojal sem s sebú Jindřicha a Mladotu Weselické. I nemohlť sem na něm jiného zwěděti, než tak prawí, že od středy nepřekazil jednému (sic) nic, ani překaziti dal; a jestliže je co umluwil pan Jiřík se panem z Rosenberka aneb se panem Oldřichem aneb knězem Bedřichem, nenieli jemu co zdržáno, nechť je z toho upomíná, zdáli se jemu. Dán na Černčicích, w neděli před s. Jiřím.

Arnošt z Kácowa a z Černčic.

7.

Pan Jiří p. Alšowi Holickému ze Šternberka: stěžuje si na pp. Koldu a Šoffa, že se z přiměří wytrhowati chtějí.

Na Poděbradech, 23 Apr. (1449). (Kopie arch. Třeb.)

Urozenému pánu, panu Alšowi z Šternberka, šwagru mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a šwagře milý! Posielámť přípis listu, kterýžť mi pan Arnošt Černčický píše, kterýž k mé žádosti jezdil k Koldowi, aby přezwěděl na něm konečně, stojíli w tom příměří. Porozumieš jeho kajkluom. I též i Šuof činí se newěda toho příměřie; a někteří jeho prawie. že s Walšteina nemá státi w příměřie. Milý šwagře! přičiň se, aťbychom wěděli konečně, stojieli w tom příměřie čili nic; i také aby srownáni byli přípisowé bez meškánie, po nichžbychom konali listy příměrné. Psalť sem šwagře w prwním listu, i nynie móžeš rozuměti, žeť se nám od nich děje proti smluwám; dobré by bylo, byšte se přičinili, aťby nám to bylo opraweno, a wiec mimo smlúwy nepřičiněno. Nebť se ti jich kajklowé welmi zle líbie, tak jakoby oni nechystali se smlúwy držeti. Dán na Poděbradech, na den s. Jiřie.

Jiřík z Kunstatu ꝛc.

8.

List odpowědný, jímž p. Jiří s jednotníky swými opowídají wálku Fridrichowi knížeti Saskému.

Bez místa, 13 Nov. 1449. (Origg. arch. Drážďan.)

Oswiecenému kniežeti a pánu, p. Fridrichowi kniežeti Saskému, lantkrabi Durinskému a markrabi Mišenskému: Jiřík z Kunstatu a z Poděbrad.

Oznamuji tiemto listem, kterak WM[t] dobyla jest Howsswerdu na služebníku mém na panu Wilémowi z Šumburka, ježto sem na WM[t] žádné péče neměl, a jeho sem ke wšemu rownému podáwal. Pak ačkoli sem se proti WM[ti] prwé ohradil a wystřiehl, a wšak proto ještě s swými se wšemi služebníky a poddanými swú čest ohražuji a wystřiehám sě tiemto listem proti WM[ti] i proti wašim wšem služebníkuom a lidem poddaným, tak že ničímž nechci dále winen býti, což bych proti WM[ti] i proti wašim učinil. Dán we čtwrtek na den sw. Brikcie, let božích ꝛc. XLIX[o].

(L. S.)

Wedle něho „uroz. pána zprávce našeho“ wystřiehají se také

a) purkmistři a rady starého a nowého měst Pražských (d. eod.)

b) Jindřich ze Stráže (wedle J z P. „přietele a šwagra swého“) (d. eod.)

c) purkmistři, konšelé i obec města Slanského, d. pátek po Brikci (14. Nov.)

d) Aleš z Sútic, Procek a Albrecht bratřie z Kolomut, Jaroš z Újezda a Jan z Záhořie, d. čtwrtek den S. Brikcie.

e) Jan z Žirotína, Jindřich z Roztok, Wilém z Krásného Dwora a Petr z Wilhartic (d. ut supra).

f) Bohuněk ze Stranowa, Wěněk z Crnína, Wáclaw Hruoza z Chelčic, Petr Kdúlinec z Ostromiře, Zibřid Kordule z Slúpna a Franěk z Milewic. (d eod.)

g) Bořek z Hrádku, Jindřich z Harasowa, Fricek z Harasowa, Waněk Čéček z Odic, Jan z Perkowa a Přibík z Mostku. (d. eod.)

h) Mikuláš z Buchowa, Smil ze Žlunic, Jindřich z Ještětic, Jakub ze Wšerub, Hynek z Rajce, Liška z Wysoké, Jan z Chudieře, Arnošt z Kunwaldu, Puchala z Polčky a Jan Sosnowec. (d. eod.)

i) Wawřinec z Sán, Matějek z Krčman, Wacek z Prahy, Martin ze Lstiboře, Pawel z Kněhnic a Petřík z Hradce. (d. eod.)

k) Heřman ze Zhorce, Martin z Týnce, Jiřík z Dobruše, Štěpa (sic) ze Štitar, Jan Wršek z Uhelnice, Wáclaw z Wratu, Heřman z Chotče, Sigmund z Bytešky a Petr Turkowec z Sútic. (d. eod.)

l) Beneš z Mokrowús a Matěj z Dubče. (d. eod.)

m) Waněk Mutina z Chlumu, Sigmund z Smojna, Pawel z Libenic, Čeněk z Pořiečan, Petr z Sedlce a Janek od sw. Kateřiny. (d. eod)

n) Prokop z Chřenowic, Oldřich z Popowic, Litwin z Radwanowa, Jan z Myslawic, Jindřich z Chlumu, Alexander z Sliwna, Jan z Nedělišt a Wáclaw z Rychnowa. (d. eod.)

o) Purkart z Žirownice, Jan z Údrče, Jan z Kozojed, Pawel Křižan z Hrádku, Petr z Bezděkowa, Jindřich z Piest, a Jeronym z Hoříněwsi. (d. eod.)

p) Jan a Pawel bratřie z Kostelce, Oldřich a Sigmunt bratřie z Mirowic. (d. eod.)

q) Jan z Kunstatu a z kláštera S. Prokopa, wedle J. z P. „strýce swého.“ (d. eod.)

r) Prokop z Kamenice, Mikuláš z Milewic, Markwart z Uhlišt, Jan z Žehrowic a Jan z Wlčetína, wedle p. Jindřicha ze Stráže. (d. eod.)

s) Beneš z Křiwého, Rohlík z Malotic, Stibor z Chotíše, Daniel z Římowic, Majnuš ze Psář, Petr Šesták z Tuchoraze, Jan Sudlice z Rožmitále, Chwal z Činowic, Dúbrawa z Blaníka, Smiřický z Týna, Štěpan z Pyskocil, Jan z Obosic, Prokop z Obosic, Martin ze Střmelic, Weselík z Hole, Jindřich z Jetřebicewsi,

Heřman z Drzhowic, Janek z Hrzenic, Jan z Malotic, Mikulášek z Přeboz, Markwart z Weselice, Toman z Myškowic, Hanušek z Buzpachu, Aleš z Črného blata, Hynek z Hřizela, Waněk z Hřizela, Dobran z Chotíše, Jan z Hořepníka, Waněk z Kwětnice, Ondřej z Čenowic a Majnuš zuOdrance, wedle p. Jana Zajimače z Kunstatu a z kláštera od s. Prokopa. (d. eod.)

t) Oswiecené knieže, kněže Fridriše, wéwodo Saský, lantkrabě Durinský a markrabě Mišenský: my Jan Hora z Ocelowic, Bušek Húgwic z Lochotína, Odolen z Oračowa, Jan z Kokořowa, Nikl Húgwic z Jablonné, Jan a Wikart bratřie s Šanowa a Kalce, Fridrich Kawlenec, Jan Horčice z Srbic, Dionysius Kumpanec z Widhostic, Franc z Zakšowa, Nikl z Zarčína a Simon z Wladořic ohrazujem sě proti WM[ti] a proti wšem WM[ti] služebníkóm a poddaným wedle urozeného pána Jana Calty z Kamennéhory sed. na Rabsteině pána našeho, žeť chcme WM[ti] i wšech wašich poddaných nepřietelé býti a podlé pána našeho nadepsaného proti M[ti] W. w nemíru i w míru státi, a ničímž dále MW. i wašim wšem služebníkóm a poddaným nechcem winni býti. Dat. fer. V[ta] ispo die S. Brictii anno ꝯc. xlix°.

9.

Burian z Gutšteina p. Jiřímu: posílá mu přejaté psaní p. Oldřicha z Rosenberka, i napomíná horliwě ku početí wálky.*)

Bez místa, 12 Mai 1450. (Kopie arch. Třeb.)

Urozenému pánu, panu Jiříkowi z Kunstatu a z Poděbrad, přieteli mému milému.

Služba má napřed Twé Milosti, urozený pane a přieteli milý! TM[ti] wěděti dáwám, že dnes w úterý jeda z města Týna za městem Střiebrem, a já k hradu Nečtinám kluši, poboční strážní moji potkajíce sě s poslem Rosenberského náhodú prawú, an bludí, ptaje sě na Krasikow, i wezmú jemu list, kteréhožť teď slowo od slowa přiepis posielám; a list sem s pečetí jeho písaře rukú napsaný zachowal proto, abych jej tobě pane i jiným swým dobrým přátelóm ukázal. Ohledáš to TM[t], kterakť o nás úklady jedná, a my ještě naň žádné péče nemáme; to buď bohu milému poručeno. Po kterémž přiepisu TM[t] s swými přátely budete sě již na konec sprawowati. To TM[t] wěda, zdáť mi sě, nebť jest toho potřebie, jako kdy bylo, rač TM[t] nemeškaje přátely jednoty našie obeslati, aby každý proti takowým úkladóm a cizozemcóm wzhuoru s mocí swú wojensky byli, a sě s námi strhli w hromadu, abychom takowým nepřátelóm a zkazitelóm této země s boží pomocí a přátelskú slušně odepřeli, jisté wýstrahy již

*) Srownej o wěci té Dějiny české IV, 1 str. 205, a Archiv český, III, 379.

majíce. Játť sem wšeckna swá města, lidi poddané, je hotowy maje, obeslal, aby w hromadu táhli; a úmysl jest w tom muoj, bohdá okolo zámku mého Střiebra neb Tachowa na každú hodinu sě wojensky wytáhna strhnúti, a jim, což mi milý pán buoh popřieti ráčí, odpierati. A TM[ti] pane prosím a wěřím, že mi ku pomoci wedle jednoty s přátely swými býti ráčíš, tak abychme sebe jim utisknúti nedali. A tiemť neslušie meškati, a již neleniwě sě k tomu přičiniti, abychom což muožem najspieš w hromadu sě strhli proti takowým nepřátelóm a zhúbciem jazyku našeho. Také račte kniežata obeslati, aťby Miešenskému odpowěděli a naň také táhli. Odpowědi psané prosím po témž poslu. Datum fer. III[a] post Stanislai in die Rogationum.

Burian z Gutsteina.

10.

Pan Jiří Oldřichowi z Rosenberka: psaní odpowědné.

Na poli u Buštěwsi, 27 Mai 1450. (Orig. arch. Třeb.)

Jiřík z Kunstatu a z Poděbrad. Pane Oldřiše z Rosenberka!

Přiwodímť ku paměti, kteraks mi sě byl pode ctí a wěrú zawázal, i wýše, proti mým nepřátelóm pomáhati, a jestližeby toho neučinil, podwolils sě, abychom tě měli za zrádci a za zkurwysyna: netoliko by tak wysokému swému rčení chtěl byl dosti učiniti, ale miesto pomoci, nepřátely mé, jakožto Oldřicha z Hradce, Koldu, Bedřicha i jiné búřils a jednal proti mně i mým přátelóm, i haněnie křiwá a neprawá skládals o mně. A když sem o to s tebú byl w Jihlawě smířen, opěts mi toho míru nezdržal, spojiw sě proti mně s markrabí Miešenským, swéwolným nepřietelem mým; a napomínáns tu hned w Plzni, aby pamatuje na ten mír mezi tebú a mnú učiněný, nespojowal sě s mým úhlawním nepřietelem. Na to sě nic neobrátiw, učinils s ním záwazek netoliko w míru, ale i w přímeří křesťanském, kteréžs se mnú tehdáž měl pode ctí a wěrú i pod desieti tisíci kop grošuow zapsané. Nenie diw, že sě mně a mým přátelóm od tebe dějí ty neprawosti, poněwadž nad swým pánem korunowaným slawné paměti ciesařem Sigmundem nestyďal si sě neprawě činiti, zawazuje sě z penčz proti JM[ti] kniežeti Rakúskému a tomu domu, aby jim tohoto králowstwie dowedl a dopomohl; a cožs pak dále ziskuow swých hledě činil a činíš, k ujmě chwály božie a k umdlení obecnieho dobrého tohoto králowstwie, w swých poselstwích u Králewy M[ti] krále Římského jednaje jinak nežby slušně jednati měl! Takés p. Alše ze Šteruberka a nebožtíka p. Ptačka nawedl, aby o krále Polského stáli, aby sěm

za pána přijat byl, slibuje s nimi w tom zuostati: potom zjewné jest, kteraks jinak učinil. Skrze kteréžto twé zjednánie a nawedenie weliká búřka w zemi s záhubú nemalú této země strhla sě byla. A kteraks nad nebožtíkem Smilkem z Křemže i nad jinými nešlechetně učinil, ježtoby dlúho bylo wypisowati; než když bych sě s tebú před dobrými lidmi shledal, wiecet bych w prawdě mnohých twých neprawostí přičinil, nežli ujal. A poněwadž žádná twá rčenie, smlúwy, mírowé ani zápisowé skrze tě učiněná mně i mým přáteluom nejsú aniž mohú býti zdržány ani zachowány, a wšelikterakými lstiwými úklady mého i přátel mých zlého hledíš, lépe mi sě zdá, aby ty také na mě péči měl, nežli bych twými úlisnými řečmi škodliwě s swými přátely podweden byl. Protož s swými se wšemi služebníky a lidmi poddanými wystřiehám sě a ohražuji swú čest proti tobě i twým wšem služebníkuom a lidem poddaným, dále tobě ani twým ničímž powinen nechtě býti. Dán na poli u Buštěwsi, w středu před s. Trojicí, let božích ꝛc. padesátého.

11.

Pan Jiří p. Jindřichowi z Rosenberka (do Wídně): že wyprawí brzy posla jeho, a žádá, aby Znojemští teprw po náwratu jeho do Wídně slyšáni byli; gubernator Uherský že wolán jest ku králi.

W Nowém městě (zawídeňském) 27 Mart. 1455. (Orig. arch. Třeb.)

Urozenému pánu panu Jindřichowi z Rosenberka, haitmanu w Slezí kniežetstwí Wratislawského, Swídnického a Jaworského, bratru mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a bratře milý! Pozdržalt sem ještě u sebe twého Hřebenáře, abych zde porozuměje mohl něco na twú žádost po něm wzkázati; chystámt se brzo jej k tobě wyprawiti. Také došlo mne, že Znojemští přijeli k Králowě M[ti] o to, což se stawení Jewišowic skrze pana Zajimače strýce mého dotýče; prosímt, aby se přičinil k KM[ti], atby nebyla dána jim odpowěď do mé příjezdy. Také preláti a páni z Uher, kteříž jsú zde, i se mnú, obeslali sme pilně gubernátora Uherského, aby nemeškal déle přijeti k Králowě Welebnosti. Dán w Nowém Městě, we čtwrtek před kwětnú nedělí, let božích ꝛc. LV°.

Jiřík z Kunstatu a z Poděbrad,
zpráwce a hofmistr král. Českého.

12.

Pan Jiří knížeti Fridrichowi Saskému: psaní odpowědné.

W Praze, 5 Sept. 1455. (Orig. arch. Drážďan.)

Oswiecenému kniežeti a pánu, p. Friedrichowi kniežeti Saskému, lantkrabi Durinskému a markrabi Mišenskému: Jiřík z Kunstatu a z Poděbrad ,zpráwce a hofmistr král. Českého.

Dáwám na wědomie: tak jakož oswiecené knieže a pán p. Wilém knieže Saské a lantkrabě Durinský ꝛc. bratr WM[u] o mú při smluwil mě s WM[u], kterúž já smlúwu držím a zachowáwám, než jakož ještě WM[t] s najjasn. kniežetem a pánem, p. Ladislawem Českým ꝛc. králem a pánem mým najmilostiwějším a s korunú Českú žádného konce nemáte: jestližeby mi se w té mieře co podlé již psaného pána mého krále nebo podlé koruny České z powinnosti událo proti WM[u] a proti Wašim učiniti: teď se tiemto listem wystřiehám a čest swú ohražuji proti WM[u] i proti wašim služebníkuom a lidem poddaným, ničímž dále nechtě winen býti. Jehožbych raději widěl, by se KM[u] pánu mému a koruně České od WM[u] mohlo státi sprawedliwé. Dán w Praze, w pátek po s. Jiljí, let božích ꝛc. padesátého pátého.

(Sigillum appressum.)

(a tergo: pnt. Grymme fer. quarta post Nativ. Mariae 1455.)

13.

Pan Jiří pánům Plzenským: o jednání swém we příčině Hladka, sauseda jejich z města wypowězeného.

W Praze, 4 Febr. 1456. (Orig. česk. Museum.)

Služba má, opatrní přietelé milí! Jakož sem wás byl obeslal o Hladka ꝛc. i odpisujete mi na to powolně a přátelsky, i rukojmiem jeho se mnú sě umluwiti kázawše. Jsemť toho od wás wděčen, na to pamět maje, abych sě wám dobrým také odplatil. Pak jakýť s Hladkem konec mám, teď wám toho posielám přiepis, wás ani obce wašie, ani žádného z nich při tom neopustiw, alebrž to tak opatřiw, aby k wám tak dobře zápis swědčil jako ke mně; z něhožto porozuměti muožete, žeť jest pro waše lepšie a poctiwějšie. A gleit sem jemu tam u wás na to dal do swatého Hawla a týden napřed, aby swé dotud prodal a odbyl; a jestli že by komu co winowat byl, aby také lidí odbýwal, a také

jestli že by jemu kto co sprawedliwě byli powinni, aby jeho také odbýwali wedle práwa města; a w tom žeť sě má mieti tak, jakožť sě jest teď zapsal. Paklibyste čemu jinému porozuměli, ale wzneste to na mě, to tak opatřiece, ať by Králowě Milosti a mně i wám a té obci nic k hanbě a ke škodě sě nestalo. A rukojmě ty, o kteréž sem wám psal, ty sem již z základu peněžitého ze dwú stú kop gr. propustil proto, nebť s Hladkem jinú smlúwu mám, ačkoli dobře milostiwě s ním naložil sem ku prosbě dobrých lidí. Dán w Praze, w středu před swatú Dorotú, let božích ɔc. lvj°.

Jiřík z Kunstatu a z Poděbrad,
zpráwce a hofmistr králowstwie českého.

Opatrným purkmistru a konšeluom i wšie obci města Nowého Plzně,
přáteluom milým.

14.

Král Ladislaw p. Jiřímu: aby w různici, kterauž mají on i jiní se Zdeňkem że Šternberka, ničeho nepočínal, an král o dobrotiwé jejich srownání starati se chce.

We Wídni, 2 Jul. 1457 (?). (Kop. arch. Třebon.)

Ladislaw ɔc.

Urozený wěrný milý! Té ruoznice, kteráž jest nynie mezi wámi a urozeným Zdeňkem z Šternberka, purkrabí Pražským, wěrným našim milým, nerádi slyšíme, neb znamenáme, žeby mnoho zlého králowstwí našemu Českému, nám i jiným našim zemiem přijíti mohlo. Nerádi bychom toho, což najdále budem moci, dopustili, nebbychom wždycky radějše jednotu mezi wámi widěli a pósobili, neb tudy staw náš i wáš rozmnožení přijímá. I umyslili sme sobě, že w brzkém času poselstwie naše znamenité k tobě i k jiným pánóm, zemanóm i městóm téhož králowstwie wyslati a učiniti mieníme. A protož od tebe žádáme se wší pilností, což najwýše muožem, i přísně přikazujem, poněwadž se týž Zdeněk o to což se nás dotýče k rownému a na nás podáwá, jakož jsme spraweni, abyšte žádných wálek ani nesnází proti témuž Zdeňkowi nepočínali. A což na tobě najwiece jest, jakožto na gubernatorowi našem, kteréhož sme ku obraně a zřiezenie téhož králowstwie našeho postawili, jiným zbúření nedopúštěj, než toho tak poselstwí našeho sčekajte; neb plnú naději máme bohdá, že ty ruoznice mezi wámi w dobrý konec uwedem. Dán u Wiedni, den nawštiewenie matky božie.

XXI. PSANÍ JIŘÍHO KRALE ČESKÉHO.

Připomenutí. Některá psaní krále Jiřího, kterážto we předešlých dílech Archivu českého již wydali sme, zde wynechána jsau.

1.

Jindřichowi z Lipého, o nastáwajícím korunowání swém, k němuž ho zwe.

W Praze, 13 Apr. 1458. (Kopie Moraw. zemsk. archivu.)

Jiří z božie milosti Český král, Morawský markrabě,
Lucemburský a Slezský wéwoda a Lužický markrabě ꝛc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, abychomť dali wěděti, takli má korunowánie naše býti, jakož bylo o to dřiewe než ste sě rozjeli mluweno: takť sme sě na tom ustanowili, aby tu neděli po swatém Jiří (30 Apr.) naše korunowánie bylo; a k tomuť sme kniežata, preláty i jiné pány obeslali, aby u nás k tomu času zde byli, že na ten den bohdá naše korunowánie přijieti mínieme. Protož ty toho také nikoli neobmeškáwaj, aby k tomu našemu korunowání přijel, jakož do tebe plné doufánie máme. Dán w Praze, we čtwrtek před ukazowáním swátosti, lét božích ꝛc. LVIII°.

Commissio dni. regis.

Urozenému Jindřichowi z Lipého, maršálku králowstwie Českého,
wěrnému našemu milému.

2.

Janowi z Rosenberka, o různici jeho s p. Malowcem a Braumowským, aby pro ni nepočínal nesnází.

W Znojmě, 11 Jun. 1458. *) *(Orig. arch. Třeb.)*

Jiří z božie milosti Český král, markrabě Morawský, Lucemburský a Slezský wéwoda a markrabě Lužický.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, žaluje na Malowce z Pacowa a na Marše Brúmowského, že faráře twého z Oldřichowa jal jest: nenie nám to libo; i píšem jemu přísně, aby jeho wydal bez meškánie purkrabi na Konopišti, a ten dále aby jeho dal knězi děkanu Pražskému, nábožnému našemu milému, aneb tomu, ktož miesto něho jest Pak ten dále wie, kterak má s ním podlé práwa učiniti. A což pak jest ruoznic mezi wámi, když se bohdá wrátíme, to přátelsky aneb podlé sprawedlnosti mezi wámi uhodíme. A na to žádáme, aby s nimi žádných nesnází nepočínal, zwláště w našem odjezdu. Dán w Znojmě, jedenáctý den měsiece července, králowstwie našeho léta prwnieho.

Commissio domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii oc. w. n. m.

3.

Janowi Malowcowi, o též wěci.

We Znojmě, 11 Jun. 1458. *(Kopie arch. Třebon.)*

Statečnému Janowi Malowci z Pacowa.

Wěrný milý! Žalowal nám urozený Jan z Rosenberka, hauptman w Slezii, w. n. m., že Mareš Brúmowský twuoj přietel jal jemu jeho faráře z Oldřichowa od tebe a k tobě, a že tě mnohokráte obsielal, aby jeho propustil. Tohos neučinil. Nerádi toho slyšíme, že ty wěci w našem odjezdu počínáte, kteréž příklad dáwají k zbúření. Protož tobě přísně přikazujem, aby toho kněze bez meškánie dal w moc purkrabi na Konopiště; ten pak dále wie, co má s ním činiti. A když pak bohdá do Čech se zase wrátíme, tehdy tu při, kteráž mezi wámi a urozeným Janem z Rosenberka, w. n. m., jest, chcem slyšeti a wás podlé sprawedlnosti o to rozděliti. A toho jinak pro žádnú wěc nečiň, než jakož píšem. Nebť sme také témuž Janowi psali, že tobě toto přikazujem. Dán w Znojmě, XI^ý den měsiece července, král. našeho léta prwnieho.

---

*) Že tu pod „červencem" náš „červen" rozuměti se musí, wyswitá z našich Dějin českých, knihy XV, str. 39 poznam. 28.

4.

Janowi z Rosenberka: zpráwy z Morawy a zwláště o Jihlawě, k níž dne 10 srpna s lidem swým branným přitrhnauti má.

Na Náchodě, 26 Jul. 1458. (Kopie arch. Třeb.)

Jiří z božie milosti král Český a markrabě Morawský ꝛc.

Urozený wěrný milý! Wěz že wěci naše w Morawě děkujíc pánu bohu dobře a šťastně jsú zjednány, kromě Jihlawy; ta když k nie přitrženo bylo, umluwila se, a po odtržení od nich zase se zpěčila a nám zprotiwila, i již jest opět obehnána. Takéť wěděti dáwáme, žeť sú nás pilné wěci koruny této České zašly, pro kteréžto tebe žádáme s pilností, aby žiwotem swým, s služebníky swými jiezdnými i pěšími, k tomu s třetinú lidí swých wšech, kterýchs w držení, s wozy, haufnicemi i jinými přípravami wojenskými, špíže s sebú na čtyři neděle naberúce, den s. Wawřince najprw příštieho konečně k Jihlawě přitáhl. Myť také meškati nebudem tam přitáhnúti; a tu spolu se shledajíc, což uzříme dobrého a užitečného našeho, to předse wezmem. Také zemany okolnie sobě přísedície, kteříž twoji nejsú přikázaní, jménem naším obešli, aby k žádosti našie pro dobré a poctiwé koruny České, naše i swé, každý z nich žiwotem swým s třetinú lidí swých podlé sebe wzhuoru byli a táhli, jakož my jim toho doufáme. Wěřímeť úplně, že pro dobré a poctiwé koruny České, naše i také swé, toho nikoli neobmeškáš. Toť my tobě i jim chcem wším dobrým spomínati. Dán na Náchodě, w středu po s. Jakubu apoštolu božím, králowstwie našeho léta prwnieho.

Commissio d. Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii, wěrnému našemu milému.

5.

Kunšowi z Olbramowic: aby bez meškání táhl s lidmi swými k Jihlawě.

Na poli u Opatowa, 20 Aug. 1458. (Orig. Třebon.)

Jiří boží milostí Český král a markrabě Morawský ꝛc.

Wěrný milý! Jakožť sme pod pečetí naší z Prahy psali, aby za námi k Jihlawě swým žiwotem s třetinú lidí swých táhl: zpraweni jsme, žes ještě toho neučinil. Protož žádáme i přikazujem, aby beze wšeho meškánie hned žiwotem

swým s třetinú lidí swých branně k Jihlawě k urozenému Jindřichowi z Stráže hofmistru našemu táhl, špíží sě opatře, tak aby tam s ním ležal a trwal pro dobré a poctiwé tohoto králowstwie, i také pro swé. Wěřímeť w celosti, že jinak neučiníš: neb chcem tobě to milostiwě spomínati. Dán pod signetem prstena našeho na poli u Opatowa, w neděli před s. Bartolomějem, let božích 9c. LVIII° a ksálowstwie našeho prwého.

Commissio domini regis.

Wěrnému našemu milému
Kunšowi z Olbramowic.

6.

Stawům kraje Bechyňského: že swěřil wládu w nepřítomnosti swé králowé Johanně, k níž tudíž zřetel míti poraučí.

W Praze, 23 Januar. 1459. (Orig. Třeb.)

My Jiří z božie milosti král Český a markrabě Morawský 9c. wzkazujem urozeným Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii, a Wilémowi z Risenberka na Rabí, i wšem zemanóm a městóm kraje Bechynského, wěrným našim milým, milost králowskú a wše dobré.

Wěrní milí! Nynieť pro potřebné wěci a poctiwé země této i země Morawské máme odjeti do Morawy. I w našem tomto odjezdu poručili sme najjasnější králowé České, manželce našie milé, kdyžby která potřeba kterého kraje byla, a pro tu příčinu od nie byliby obesláni, žádáme od wás, abyšte k ní přijeli, a jí radni a pomocni byli. W tom nám zwláštní libost okážete, a toť wám chcem milostiwě wzpomínati. Dán w Praze, w úterý po s. Vincencii, králowstwie našeho léta prwnieho.

Commissio propria domini regis.

7.

Janowi z Rosenberka: aby připrawil se jeti s ním ke sjezdu s knížaty do Chebu.

Na Kladště, 9 Mart. 1459. (Orig. Třeb.)

Jiří z boží milosti král Český a makrarbě Morawský 9c.

Urozený wěrný milý! Dáwámeť wěděti, že druhú neděli po welice noci (8 Apr.) máme se sjeti we Chbě s falcgrafem s Raynu a s markrabí Brambur-

ským a s některými jinými kniežaty. Žádáme od tebe s pilností, aby s námi k tomu sjezdu jel, wezma s sebú koní čtyřidceti neb padesát, aby se s námi w Plzni tu středu po prowodě (4 Apr.) shledal; neb na ten den tu bohdá budem w Plzni, a odtud spolu do Chba pojedem. Wěřímeť, že toho pro ižádnú wěc nezmeškáš; nebť tobě to chcem milostiwě wzpomínati. Dán na Kladště, w pátek před s. Řehořem, královstwie našeho léta prwnieho.

Commissio propria d. regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii, wěrnému našemu milému.

8.

Témuž, aby sjeda se s knížetem Jindřichem Hlohowským (tchánem swým), jej k wěrnosti nawesti se snažil.

W Praze, 28 máje 1459. (Orig. Třeb.)

Jiří z božie milosti král Český a markrabě Morawský oc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, kterak kněz Henrich z Welikého Hlohowa k tobě psal, žádaje aby se s ním sjel w Gerlici neb w Žitawě oc. Tomu sme srozuměli, i wuole naše jest, aby se s ním bez meškánie w Žitawě sjel. A móžešli jej na to nawesti, aby se k nám měl a nám učinil což jest nám powinen učiniti, jakožto králi Českému, podlé takowého zawázanie, kterýmž jeho předkowé i on nám i koruně wysoce jsú zapsáni a zawázáni toťbychom rádi přijali. Nečiniž w tom odtahowánie. Dán w Praze, w pondělí po s. Urbanu, královstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, hauptmanu w Slezii, wěrnému našemu milému.

9.

Odpowěd na předešlé psaní.

Bez datum (Koncept arch. Třeb.)

Najjasnější králi a pane, pane najmilostiwější! Službu swú napřed wzkazuji WM^ti. Porozuměw úmyslu a wuoli WM^ti po kněži Janowi faráři Miličinském

o spolusjezdu s knězem Henrichem z Welikého Hlohowa ꝛc, otcem swým, jmenowal jsem jemu toho den ten čtwrtek po s. Janu křtiteli božiem (28 Jun.) totiž ten den před swatým Petrem a Pawlem apoštoly božími w Žitawě. Byltbych to rád spieše učinil, ale nemohlť sem toho stihnúti pro jiné swé neprázdnosti. A den s. Jana křtitele božieho (24 Jun.) dáli buoh u WM[ti] budu podlé toho, jakož mi WM[t] wzkázal, nežlibych tam jel, abych se prwé stawil u WM[ti]. Takéť mi jest wzkázáno, že kněz biskup Wratislawský bratr mój od papežowy Swatosti zase domów jede; jehož na wšaký den očekáwám.

10.

Janowi z Rosenberka: poněwadž smlauwa s knížetem Ludwíkem Baworským nedošla k místu, zapowídá se přísně wšem, dáwati se jemu do služby.

W Praze, 29 Mai 1459. (Orig. Třeb.).

Jiří z božie milosti král Český a markrabě Morawský ꝛc.

Urozený wěrný milý! Wědětiť dáwáme, že radda kněze Ludwíkowa Baworského podlé té námluwy s falcgrafem we Chbě učiněné byla jest nynie u nás w Praze, a radda falcgrafowa také, a ta jest byla prostředkem mezi námi. Ale bez konce sme se rozešli s raddú kněze Ludwíkowú, tak že o sprawedlnosti koruny našie České s již řečeným knězem Ludwíkem žádného miesta nemáme. I slyšíme, že někteří z kraje toho, a nebo snad někteří, kteříž u tebe jsú, mienie w službu k knězi Ludwíkowi jeti. I žádáme od tebe i přikazujemť, aby wšem swým služebníkóm i poddaným přikázal přísně a je k tomu wedl, aby w této mieře z země nejezdili ani chodili w službu k knězi Ludwíkowi. Nebťby to welmi neslušné bylo, by měli kteří z země této k němu jeti neb jíti, dokudž s ním o sprawedlnosti této koruny miesta newezmem. A to po swých městech každ prowolati, aby těch kteřížby k němu chtěli jeti to se doneslo, a swé úmysly w tom aby změnili a proti zápowědi našie toho nečinili. Pakliby kteří přes toto rozkázanie a zápowěd naši k němu jeli nebo šli, k takowým jakožto neposlušným chcem o to hleděti pokutami z staradáwna na to uloženými, jakožto k těm, kteříž našeho i koruny našie České hledie škodliwého, zlého a nepočestného. Dán w Praze, w úterý po s. Urbanu, králowstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, hauptmanu w Slezii, w. n. m.

11.

Témuž, aby bratra swého, biskupa Jošta Wratislawského z Italie se wracujícího, nawedl stawiti se w Praze.

W Praze, 8 Jun. 1459. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Slyšíme, že duostojný biskup Wratislawský, nábožný a wěrný náš milý, bratr twój, od otce swatého jede, jehožto příjezdu rádi widíme. Píšemť jemu, aby k nám do Prahy beze wšeho meškánie přijel a u nás se stawil prwé než do Slezie pojede. Protož od tebe žádáme, aby jej na to wedl, ať podlé powinnosti, jíž nám jest powinen, toho jinak pro ižádnú wěc nečiní; nebť s ním o pilné wěci mluwiti máme. W tom ty i on nám libost učiníte, a naši wuoli naplníte. I budiž na tom, ať se to jinak nikoli nestane. Dán w Praze, w pátek po s. Bonifacii, králowstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka,
hauptmanu w Slezii w. n. m.

12.

Odpowěd na předešlé psaní.

Bez datum. (Koncept arch. Třeb.)

Najjasnější králi a pane, pane milostiwý! Služba má poddaná WM[u]. O p. Joštowi bratru mém, jakož mi WKM[t] píše, rač wěděti, že jest nepřijel; než služebník jeho odtad jeda jakžto před dwěma neděloma stawil se zde, a prawě, že se jest již k domu od otce swatého obrátil, a žeby neměl příjezdem swým meškati; ale ještěť jest nepřijel. Pak přijedeliť a doma mne zastane, chci rád na tom býti, aby se stalo rozkázanie WM[u]. Pakliťby po mém odjezdu přijel, takéť opatřím, žeť jemu list WM[u] mně psaný ukázán bude i úmysl muoj jemu zjewen; a tak aťby k rozkázanie WKM[u] wždy nemeškal přijeti.

13.

Pražanům wšech tří měst: oznamuje, kterak od císaře přijaw regalie, wstaupi s ním w úzké spojení do smrti.

W Brně, 31 Jul. 1459. (Kopie arch. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Poctiwí a wěrní milí! Z daru boha wšemohúcieho tak wěci naše zde ščastně jdú, že jich před wámi tajiti nechtiece, wám jakožto těm, kteříž zwláštní radost z toho mají, oznamujem, že najjasnější ciesař Římský JM[t] sem k nám do Brna přijel, nám ke cti, našim budúcím a koruně České, a naše regalia s welikú slawností a w přítomnosti kniežat duchowních i swětských, hrabí i pánuow z rozličných zemí říše swaté, a w přípravě a majestátu ciesařském zjewně na rynku s welikú milostí a ochotností puojčil a dal jest; a nám jakožto králi Českému wšecky korúhwe králowstwie a koruny České i zemí k ní příslušejících puojčil a dal jest; a w swém majestátu sedě, wšecky wěci prawě dokonaw, nás jakožto krále Českého prawého a nepochybného a korferšta najdóstojnějšieho na swé prawici wšemu množstwí oznámil a okázal. A tak sme se s JCM[ti] spojili, že to spojenie do našie smrti bohdá nebude zrušeno. A protož ty wěci i naše ščestie skrze boha wšemohúcieho, koruny České k zwelebení které jsú se staly, před wámi zatajiti nechtiece, píšem jakožto před těmi, kteříž té koruny úd dóstojný jste; wědúce, že wy z toho radost zwláštní majíc, jiným našim městuom též koruny jich nezatajíte; abychom wšickni jednostajnú čest z toho majíc spolu se radowali, a bohu wšemohúciemu, kterýž wšie cti rozmnožitel a dárce jest, dieku činili. Dán w Brně, w úterý před s. Petrem z okow zproštěnie, králowstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini regis.

Poctiwým purkmistróm a raddám starého, nowého a menšieho měst Pražských, w. n. m.

14.

Janowi z Rosenberka, aby poslal list odpowědný Wratislawským, a hotow byl i s lidmi swými do pole proti nim.

We Kladsku, 25 Aug. 1459. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Žádáme od tebe, aby podlé nás Wratislawským měšťanóm odpowěděl podlé tohoto přiepisu, a poslal nám swój list odpowědný

i hned po tomto poslu. Také měj se na hotowě s služebníky i lidmi swými, když bychme tě obeslali, aby k nám jezdecky aneb wojensky do Slezie přitáhl. Nebť nemieníme těm Wratislawským té křiwdy, kterúž nám i koruně činie, déle trpěti, ale je s boží pomocí ku poslušenstwí a poddání našemu chcem připrawiti. Dán w Kladsku, w sobotu po s. Bartoloměji, králowstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii, wěrnému našemu milému.

15.

Témuž, aby přijel s komonstwem do Plzně ke sjezdu knížat.

W Polkenhaině, 29 Sep. 1459. (Orig. Třeb.)

Urozený wěrný milý! Žádáme od tebe s pilností, aby s koňmi padesáti neb šedesáti přijel k nám do Plzně konečně ten čtwrtek před s. Hawlem (11 Oct.); nebť my tu také na ten čas bohdá budeme. A tu k nám přijeti mají falcgraf s Rýna a kněz Ludwík Baworský, přietelé naši. Wěřímeť že toho neobmeškáš. Dán w Pulgenheyně, den s. Michala, králowstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii, wěrnému našemu milému

16.

Jihlawským, aby Janowi Sádlowi z Kostelce od Jana Ronowce sprawedliwé učiněno bylo.

W Praze, 27 Nov. 1459. (Orig. arch. Jihlaw.)

Jiří oc.

Wěrný milý! Wznesl na nás wěrný náš milý Jan Sádlo z Kostelce, že Jan Ronowec, jsa jeho člowěk neodbytý, stěhowal sě k wám do Jihlawy. Protož žádáme, abyste již psaného Ronowce k tomu drželi, aťby on již psaného Jana Sádla odbyl a učinil jemu sprawedliwé. Dán w Praze, w úterý po swětě Kateřině, let božích oc. lx° a králowstwie našeho druhého léta.

Commissio propria dni Regis.

Opatrným purkmistru a konšeluom města Jihlawy, wěrným našim milým.

17.

Janowi z Rosenberka: o neřesti mincowé a o prostředcích k wymezení jejímu; cizí mince zapowídá se wůbec.

W Praze, 1 Dec. 1459. (Orig. Třebon.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Tajno tebe nenie, kterak přeweliká škoda nám i wám wšem děje sě zlú cizí mincí černú i bielú, a kdyžby to opatřeno nebylo a staweno, konečné zchuzenie země musiloby přijíti. My lítost toho, jakož na milostiwého krále a dobrého hospodáře příslušie, majíce, umyslili sme tu záhubu stawiti, již toho déle nechtiece trpěti, ačkoli i prwé s mnohými kniežaty okolními o ty wěci pilně sme mluwili; i wzeli sme cesty některé před se, aby naše dobrá mince w zemi šla, a jiné wšecky zlé wyraženy byly, kteréž wás potom tajny nebudú. Protož přikazujemť, což najpilnějie móžem, aby po městech swých welmi pilně ihned kázal prowolati po několika dní trhowých, aby již žádný newědomím se wymluwiti nemohl, aby nižádný domácí ani cizí žádné mince černé ani bielé drobných peněz pod ztracením hrdla i zbožie do země našie nenesl, ani také našie mince, totiž českých peněz, aby wen z země nenesl; učinili to kto, aby to jistě wěděl, že bez milosti tu pokutu trpěti bude. A po tom prowolání budiž toho welmi pilen, aby se to tak dálo. A dalšího úmyslu i opatřenie w té wěci potom toho zprawen budeš. Dán w Praze, w sobotu po s. Ondřeji apoštolu, králowstwí našeho léta druhého.

Commissio domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka,
hauptmanu w Slezii, w. n. m.

18.

Témuž oznamují se nařízení učiněná k naprawení mince w zemi běžné.

W Praze, 2 Januar. 1460. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Wědětiť dáwáme, že na sjezdu w Praze o těchto suchých dnech nynie minulých se pány, rytieři, zemany a městy, kteříž nynie při nás byli sú, pro wywarowánie škodných wěcí tomuto králowstwí, na tom sme zuostali, aby žádný zlata, střiebra, peněz neb grošuow českých starých neb no-

wých ze země nenosil ani wozil, a peněz nowých, cizých mincí bielých neb černých lehkých měděných kterýchžkoli do země nenosil ani wozil. Protož od tebe žádáme i přikazujem, aby do měst swých do každého ceduli jednu podlé této formy, kterúžť w tomto listu zawřenú posieláme, rozeslal bez meškánie, a jim s přísností přikázal, aby w každém podlé té cedule zřízenie učinili, a podlé toho uloženie, jakož w té ceduli se wypisuje, aby se tak zachowali; aby nižádný proti té zápowědi učiniti nesměl, a potom, jestliže by kdo jinak učinil, aby ničímž z winy nemohl se wymluwiti. A pilnost swú w těch wěcech přičiň; neb to naše, twé i jich wšech dobré bude. Dán w Praze, w středu po nowém létu, králowstwie našeho léta druhého.

Commissio propria domini Regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, hauptmanu w Slezii, w. n. m. *)

19.

Témuž, aby po poddání se Wratislawských přispěl pomocí swau ke zřízení u nich podhejtmaní a saudu.

Na Horách Kutnách, 20 Januar. 1460. (Orig. Třeb.)

Jiří ɔc.

Urozený wěrný milý! Wědětiť dáwáme, že s Wratislawskými konečný konec máme, tak že nás podnikli sú jakožto pána swého, a klečiece před námi w přítomnosti Legatuow poslowé jich, kteříž k nám byli wysláni od prelátuow i od obce, milost na nás obdrželi a nás za swého pána přijeli. I rozkázali sme nynie w této mieře, aby Hanuš Welfl podhajtmanie a súd obsadil podlé práwa a obyčeje ɔc. Protož piš ty sám ihned Wratislawským, že sme my tě byli obeslali, aby ty tam jel, a jakožto hauptman náš w Slezii podhajtmanie učinil; a žes ty nás odprosil, aťbychom to odpustili, že w té mieře pro swé pilné potřeby jeti nemóžeš, a že ty jakožto hauptman náš w Slezii žádáš na nich, aby oni podlé zřízenie téhož Hanuše Welfle, což nynie o podhauptmaní neb o jiných wěcech u nich našim rozkázáním zjedná a spósobí, aby se w tom tak měli a zachowali, a že naši wuoli w tom zachowají. Dán na Horách Kutnách, w neděli den. s. Fabiana, králowstwie našeho léta druhého.

Ad relationem D. Wilhemi de Rabie.

Urozenému Janowi z Rosenberka, hauptmanu w Slezii, w. n. m.

*) W týž rozum psáno také Budějowským tentýž den. (Orig. arch. Budějowsk.)

20.

Budějowským, že rozsauzení pře jejich s p. z Rosenberka odkládá se do suchých dní nejprwé příštích.

W Praze, 15 Oct. 1460. (Orig. arch. Budějov.)

Jiří ꝛc.

Opatrní wěrní milí! Jakož ste nám psali, posielajíce k nám spolusúseda wašeho Ondřeje Puklici o to, což činiti máte o silnice s urozeným wěrným našim milým Janem z Rosenberka: nemohliť sme nynie pro mnohé neprázdnosti naše toho mezi wámi jednati, ačkoli týž Puklice s welikú pilností nás o to častokráte jest napomínal. I odložili sme to do suchých dní najprwé příštích: a tuť wás bohdá konečně s týmž Janem z Rosenberka o ty silnice chcem sjednati a miesto mezi wámi učiniti. Dán w Praze, w středu den s. Hedwigy, králowstwie našeho léta třetieho.

Ad relationem D. Zdenkonis de Postupicz, magistri monetae.

Opatrným purkmistru a konšeluom i obci
města Českých Budějowic, w. n. m.

21.

Oldřichowi z Rosenberka, aby dle swolení sněmowního nařídil na panstwí swém hotowost, ježtoby připojila se k lidem syna jeho Jana.

W Praze, 22 Nov. 1460. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Máme za to, že tebe tajno nenie, kterak na sněmu nynie minulém w Praze pro dobré obecnie a koruny České swolenie se stalo, aby wšickni s námi a wedle nás na poli hotowi byli, jakož toho swolenie spis dodatiť sme kázali. I žádámeť od tebe s pilností, aby z toho panstwie, kteréž držíš, kázal lidem hotowu býti a táhnúti s urozeným našim wěrným milým Janem z Rosenberka, synem twým, aby bylo na ně položeno, jakž se jemu zdáti bude wedle zřiezenie prwnieho, kterak prwé na ně bylo pokládáno; neb w tom pro twú těžkost tobě polehčenie činíme, aťby nebylo potřebie osobně na tom poli býti. Toho jinak nikoli nečiň, než jakožť píšem; nebť témuž Janowi synu twému také sme o to psali. Dán w Praze, w sobotu den s. Cecilie, králowstwie našeho leta třetieho.

Ad mandatum domini regis.

Urozenému Oldřichowi z Rosenberka, w. n. m.

22.

Janowi z Rosenberka, aby přijel ke sjezdu s králem Uherským do Olomauce.

W Praze, 2 Dec. 1460. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Wěz, že s králem Matiášem Uherským sjezd máme mieti. I žádáme od tebe s pilností, aby w tu sobotu před s. Tuomú apoštolem božiem (20 Dec.) do Třebowé Morawské přijel, a odtud s námi do Olomúce jel. Neb na den S. Tuomy w Olomúci býti mieníme. Wěřímeť úplně, že toho nikoli neobmeškáš. Dán w Praze, w středu po s. Ondřeji apoštolu, králowstwie našeho léta třetieho.

Commissio propria Domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka. w. n. m.

23.

Témuž, o při jeho s Wodňanskými.

W Praze, 24 Jun. 1461 (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, túže na Wodňanské, kterakby na gruntiech a na panstwí twém i na wodách pychem a mocí překáželi a dělali mimo přikázanie naše i uředníkuow našich: i píšemť jim teď dobře přísně sami od sebe i úředník náš, aťby mimo rozkázanie naše w niweč nesahali do rozsúzenie mezi wámi. Paklit přes to jinak učinie, kázali sme jim, aťby před námi w témdni stáli; neb bychomť pak tam měli úředníka našeho naschwále poslati, nemienímeť jim toho dopustiti, byť měli do rozsúzenie weč sahati swéwolně a pychem, k čemužby práwa neměli. A toť také rádi widíme, že s nimi o to jinak nezacházieš, nás w tom šanuje; neb to bude jinak moci zjednáno býti. Dán w Praze, den s. Jana křtitele božieho, králowstwie našeho léta čtwrtého.

Commissio Domini Regis.

Urozenému Janowi z Rozemberka, w. n. m.

24.

Budějowským, že posílá k nim úředníky swé, pro srownání jich s Mikulášem Wítau (ze Rzawého).

W Praze, 1 Jul. 1461. (Orig. arch. Budějow.)

Jiří oc.

Opatrní wěrní milí! Jakož jest ruoznice mezi wámi a slowútným Mikulášem Wítú, wěrným naším milým, o některakú wodoteč a rybník, jakož o tọ wám prwé psali sme: i teď posieláme urozeného Čeňka z Klingšteina, purkrabie hradu Pražského, a statečného Wáclawa z Leskowce, purkrabie Hlubockého, wěrné naše milé, aby to mezi wámi ohledáno bylo. Protož kterak wás o to rozdělé, abyšte při tom zuostali a tak se w tom zachowalí, aby ta wěc již konec wzala, a to na nás wiece nepřicházelo. Dán w Praze, w středu po s. Petru a Pawlu apoštoléch, králowstwie našeho léta čtwrtého.

Commissio D. Regis.

Opatrným purkmistru a konšelóm
města Českých Budějowic, w. n. m.

25.

Janowi Bechyňowi z Lažan: nařizuje se hotowost ke dni S. Wawřince.

W Praze, 5 Jul. 1461. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Wěrný milý! Žádáme od tebe s pilností, aby sám osobně se wšemi služebníky i lidmi swými jiezdnými i pěšími, s wozy i s jinými přípravami wojenskými, ke dni S. Wawřince (10 Aug.) najprwé příštieho k wytržení na pole hotow byl; a kdežť na ten den od nás bude jmenowáno a rozkázáno, tu aby nemeškaje táhl. Wěřímeť úplně, že pro naše i wšie koruny České dobré a poctiwé, tudiež i swé, w tom podlé tohoto psanie se zachowáš; nebť tobě to chcem milostiwě wzpomínati. Dán w Praze, w neděli po s. Prokopu, králowstwie našeho léta čtwrtého.

Commissio propria domini Regis.

Slowutnému Janowi z Lažan na Bechyni, w. n. m.

26.

Janowi z Rosenberka posílá přípisy listůw nepřátelských, jež císař Fridrich a markrabě Albrecht Braniborský psali do Šesti měst (horní Lužice).

W Praze, 3 Sept. 1461. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Posielámeť německé přiepisy, jeden ciesařiew, podlé kteréhož píše do našich Šesti měst w nynějším dobrotiwém rokowání, ježtoby toho neměl nám i koruně České učiniti; druhý přiepis listu markrabě Bramburského, z něhož také srozumieš, kterak proti swému zápisu, kterýž nám jest učinil pod swú ctí a duostojností kniežetskú, sáhl jest na swobody a wýsosti naše a koruny České, nemaje k tomu práwa nižádného. Dán w Praze, we čtwrtek po s. Jiljím, let božích ꝛc. Lxiº, pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini Regis.

Také přiepis třetí Gerlických posieláme, podle kteréhož sú nám psali. *)

Urozenému Janowi z Rosenberka, w. n. m.

27.

Janowi z Rosenberka: o stížnostech, kteréž wedli proti němu Písečtí pro swedení starých silnic.

W Praze, 30 Oct. 1461. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Wznesli na nás wěrní naši milí měštěné Piesečtí, kterak swedeny sú jim silnice staré, jedna kteráž šla z Rakús do Budějowic a z Budějowic do Piesku; a druhá, jíž suol šla z Bawor do Prachatic a z Prachatic do Piesku, a z Piesku dále do Prahy neb do Hory: tak že žádný podlé

---

*) Albrecht markrabě Branburský a Ulrich hrabě Wirtemberský píší Gerličanům, posílajíce list císařůw jim swědčící, a žádajíce, aby dowěrné posly swé k sněmu do Normberka na den S. Bartoloměje wyslali. Jestližeby ale pro krátkost času k tomu nestihli, aby jim swé listy odpowědací proti Albrechtowi Rakauskému a Ludwíkowi Baworskému i jich pomocníkům dodati hleděli. D. Freitag vor Laurentii (7 Aug.) an. 1461.

Purkmistři a raddowé Budešínští, Gerličtí a Žitawští posílají králi Jiřímu přípisy císařowa i markrabího listůw, kteréž teprw poslední minulý čtwrtek (20 Aug.) dostali, a hned na p. Jana z Wartenberka „vnsern foijt" wznesli, kterýž je odkázal dále „an den gestrengen herrn Petr Gdulinecz, uwer Gnaden hofmeister." Ten jim poručil dnes bez meškání listy tyto králi poslati. Oswědčují se, že na králowské rozkázání čekati chtějí, jakožto wždy wěrní a poslušní, a podlé toho wždy se zprawowati, na císaře se neohlédajíce přes královo dowolení. D. w Gerlici, „am Sonntag vor Bartholomei (23 Aug.)" anno ꝛc. lxjmo.

starodáwnieho wysazenie neměłby s kúpí i s solí jeti do Prahy i do Hory z Rakús, než na Budějowice a na Piesek, a z Bawor toliko na Prachatice a odtud na Piesek; a tu w Piesku že teprw suol jest brána a rozwozowána ku Praze, Hoře i jinam. A to přewedeno jest, že s té silnice z Budějowic jedú na Soběslaw a dále, a na druhé silnici súmaři i wozowé přewedeni jsú na Netolice, twá městečka; a že skrze to přewedenie těch starodáwních silnic téměř žádný wuoz k nim nejede. A také nám swá privilegia, kteráž na ty silnice mají, okazowali sú, jenž o těch wěcech tak swědčie. I móžeš pamatowati, kterak o sněmiech často před námi o silnice mluweno jest, které jsú staré, ty aby zuostaly, a znowa zamyšlené aby zkaženy byly. My pak widúce téhož města našeho Piesku a obywateluow jeho škodu a zohuzenie weliké, a by k tomu nebylo přizřieno, žeby zkáza a zpuštěnie toho města skrze to přišla; powinni také jsúce i častokrát od nich napomínáni, abychom je jakožto poddané naše w tom opatřili, aby podlé starodáwních swých práw od předkuow našich jim daných byli zachowáni: žádáme od tebe s pilností i přikazujem, aby ty nowé silnice swrchu dotčené i hned stawil a stawiti kázal, a toliko ty swrchupsané staré silnice aby šly a držány byly. Pakli které práwo k těm silniciem mieníš mieti, s tiem aby na suché dni najprwé příštie w Praze před námi stál a je okázal. Pakliby toho neučinil, myťbychom jim takowé listy chtěli dáti, jakož od předkuow našich jim dáwáni jsú, ježto nám sú okázali; i také úředníkuom našim přikážem, aby jim toho byli pomocni, jestližeby kteří jinudy jeli, než těmi starodáwními silnicemi, aby je stawowali. Dán w Praze, w pátek před hodem wšech Swatých, králowstwie našeho léta čtwrtého.

Ad mandatum domini Regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, w. n. m.

28.

Odpowěd na psaní předešlé.

Bez místa, 5 Nov. 1461. (Koncept arch: Třeb.)

Najjasnější králi a pane, pane mój najmilostiwější! Služba má poddaná WM[ti]. Jakož mi WKM[t] píže o Piesecké, kterak sú zprawowali o silnice, žeby jim přewedeny byly k škodě jich: rač WKM[t] wěděti, žeť sú oni se mnú o takowý běh nikdy nemluwili, ani co na mě wznesli, ježtoťbych já se w tom chtěl i chci jmieti, což prawého jest. A poněwadž na WKM[t] sú wznesli: i chciť já před WM[ti] o suchých dnech o to státi, a oni ať také stojí. Tu bohdá WKJ[t] srozumie, žeť jim nebylo tak wznášeti potřebie; a WKM[t] těch wěcí síře zprawení budete. Fer. V ante Leonardi, a. Lxj°.

29.

Témuž: proti Wídeňským císaři odbojným nařizuje se hotowost.

W Praze, 29 Oct. 1462. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Wědětiť dáwáme, kterak měštěné Wiedenští pozdwihše se proti Ciesaři pánu swému dědičnému, přieteli a šwagru našemu milému, neprawě a nešlechetně nad ním činie, jeho dobýwají a swú wuoli s ním mají. My sme je o to obeslali, i Ciesaři JM[u] o to sme psali: na to oni žádné odpowědi nám nedali, ani listuow našich Ciesaři dodati dopustili. I nemohúce se takowé jich nešlechetnosti díwati, jakož pak nám to dobře příslušie, dle toho že my korferst najwyšší a přietel jeho jsme; umyslili sme s pomocí boží proti takowé nešlechetnosti se wšemi našimi se postawiti. Protož od tebe žádáme s pilností, aby i hned se wšemi služebníky i lidmi swými ku poli se strojil a hotow byl, a w městech swých to prowolati kázal. A když tě po druhé obešlem, aby se wšemi swými ke dni a miestu námi položenému táhl. Neb sme my již Wiedenským, i oswiecený Viktorín, wéwoda Minsterberský, hrabě Kladský ꝛc. knieže a syn náš milý, odpowědné listy poslali; a syna našeho s některými našimi ku pomoci Ciesaři posieláme, a sami za nimi osobně táhnúti dlíti nebudem. Dán w Praze, w pátek po swatých Šimonu a Judě apoštoléch, královstwie našeho léta pátého.

Ad mandatum proprium Domini Regis.

(Cedule). Také od tebe žádáme s pilností, aby sám jezdecky w odění se přípravně wyprawě s služebníky twými což najwiece mieti muožeš, we čtwrtek najprw příští (4 Nov.) konečně k nám do Prahy přijel. Neb odsud z Prahy w sobotu po wšech Swatých (6 Nov.) my osobú naší konečně ku pomoci Ciesaři wyjeti chceme. A proto twým lidem kaž na hotowě býti, kdyžby podruhé obesláni byli, aby táhli za námi.

Urozenému Janowi z Rozenberka, raddě a w. n. m.

30.

Odpowěd na to.

Bez datum (3 Nov. 1462.) (Koncept Třeb.)

Najjasnější králi a pane, pane mój najmilostiwější! Služba má poddaná WM[u]. Jakož mi WKM[t] píše o Wiedenských, kterak proti pánu swému činie,

přikazuje, abych s lidmi swými wedle WKJ^{u} na pole hotow byl; a zwláště w ceduli WJ^{t} dotýče, abych jezdecky jakožto zajtra u WM^{u} w Praze byl: i rač WJ^{u} wěděti, že list WM^{u} teprw dnes před swětem mně přinesen a dodán jest; ježto WM^{t} dobře rozumiete, že tak k rozkázanie WM^{u} pro nic dospěti nemohu. Než tak i s lidmi se strojiti budu, jakož WM^{t} žádáte. A mámli zatiem jezdecky k rozkázanie WM^{u} jeti, prosím WKM^{u} račte mi po tomto poslu psáti, kudybych a kam se k WM^{u} měl hnúti, také ježtobych bezpečně projeti mohl. Což w tom koli WM^{t} rozkáže, nebudu meškati. Také měllibych odpowědieti, prosím račte mi dáti wěděti, proti komu bych se s swými dobrými lidmi ohraditi a wystřieci měl.

31.

Témuž: aby neobmeškal přijeti ku králi do Znojma osobně w den S. Martina, i aby odpowěděl Wídeňským.

W Praze, 5 Nov. 1462. (Orig. Třeb.)

Jiří ɔc.

Urozený wěrný milý! Píšeš nám, že s lidmi nemuožeš dospěti, a žeť w ceduli psáno, aby jezdecky u nás byl ɔc. Jestliže jsi při tom naším psaním zmýlen, toť sě jest stalo omylem písařským: než myť žádáme, aby lidé twoji toliko na hotowě byli wojensky k každé chwíli do dalšieho rozkázanie, a ty jezdecky což muožeš s swými služebníky najsilnějie přípravně přijeď k nám do Znojma na den S. Martina (11 Nov.) najprwé příštieho konečně; neb my tu bohdá na ten den osobně budem. A jakož w ceduli píšeš o zlatých, kteréž wysoce urozenému hrabi Reckému dáti máš; přines je s sebú tu do Znojma, listowéť také tu budú přineseni a wráceni tobě při položení těch zlatých. Dán w Praze, w pátek po hodu wšech Swatých, let božích ɔc. lxij°, pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini Regis.

(Duška.) A jakož žádáš wěděti, komu odpowědieti máš: odpowěz Wiedeňským, ale žádnému jinému. Neobmeškáwaj býti na den S. Martina w Znojmě jezdecky; než stan neb dwa, a cožť sě pěších k tomu potřebie mieti zdá, wezmi s sebú. Než lidmi wojensky w té mieře nehýbaj, jedno aťby hotowi byli k každé chwíli do dalšieho rozkázanie.

Urozenému Janowi z Rozenberka, raddě našie, w. n. m.

32.

Témuž: odkládá roku s Wodňanskými do dne s. Kříže, a dáwá zpráwu o prospěchu wálky wedené proti Hynkowi Bítowskému w Morawě ꝛc.

Na Hrádku (Křiwoklátě), 15 Aug. 1464. (Orig. Třeb.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, že urozenému Wilémowi s Risenberka, wěrnému našemu milému, bylby krátký čas k bytí na dén S. Jiljie (1 Sept.) k ohledání toho, což jest mezi tebú a Wodňanskými, poněwadž na den S. Bartoloměje (24 Aug.) na meziech Baworských býti má ꝛc. Protož odkládáme toho, aby to ohledánie mezi tebú a Wodňanskými bylo w ten čtwrtek před S. Křížem najprwé příštím (13 Sept.) jakož teď již psanému Wilémowi píšem, aby na ten den S. Kříže (14 Sept.) byl na těch meziech, což se tebe a Wodňanských dotýče. Protož list náš témuž Wilémowi swědčící pošli bez meškánie; a uroz. Čeňkowi z Klinštaina prokuratorowi našemu také psáti budem, aby také k tomu na týž den byl s již psaným Wilémem. Dán na Hrádku, w středu na hod matky božie na nebe wzetie, let božích ꝛc. Lxiiij°, pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini Regis.

(Duška.) A jakož dotýčeš, že sme Jana z Žimutic k wojně obeslali ꝛc. Již ta wojna w této mieře pomine: než proto sě na hotowě mějte, byloliby toho potřebie. Rayspurk již jest dobyt a Corštain obehnán. Hynek Bietowský na sněmu w Kornymburce držaném wypowěděn jest z Rakús, aby tam stawuow nemiewal; a jeho pomocníci křižowník z Melperku a Štorbergar jsú na témž sněmu slibem zawázáni, aby na den S. Bartoloměje (24 Aug.) stáli w Znojmě před ciesařowú raddú, kdežto my také raddu naši pošlem, aby tu nám z winy dané odpowiedali. Také na již psaném sněmu uložen jest pokoj mezi našimi zeměmi a Rakúsy. A což nám píšeš o Předborowé: chcem tam poslati, dokudž podsebitie nepočne dělati, aby to bylo ohledáno.

Urozenému Janowi z Rosenberka, raddě našie, w. m.

33.

Pražanům wšech tří měst: zápowěd špicůw u střewícůw a škorní.

U s. Prokopa (na Sázawě), 2 Sept. 1464. (Z knih městských Pražských.)

Jiří ꝛc.

Poctiwí wěrní naši milí! Přikazujem wám, abyšte wšem šewcuom přikázali, aby špicuow u třewíc i u škořen nedělali: a také žádnému swému nedo-

půštějte s špicí choditi. W tom naši wuoli naplníte. Dán u s. Prokopa w něděli po s. Jiljí, léta božieho oc. Lxiii, pod signetem prstena našeho.
Poctiwým purkmistróm a raddám starého, nowého
i menšieho měst našich Pražských, w. n. m.

34.

Janowi z Rosenberka: wolá jej na sněm do Prahy ke dni M. B. Hromnic.

W Praze, 17 Dec. 1464. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Položili sme sněm obecný do Prahy na den Matky božie Hromnic najprwé příští [2 Febr. 1465], k němuž pány i rytieřstwo králowstwie Českého obsieláme. Protož od tebe žádáme, aby pro obecné dobré k tomu sjezdu do Prahy na den již psaný přijel, toho nikoli neobmeškáwaje. Dán w Praze, w ponděli po s. Lucii, králowstwie našeho léta sedmého.
Ad mandatum domini Regis.
Urozenému Janowi z Rozenberka, w. n. m.

35.

Synowi swému, knížeti Viktorinowi do Morawy: zpráwu dáwá o tom, co w Čechách se děje a naučení, kterak we při synůw Zubowých chowati se má.

W Praze, 3 Jun. 1466. (Orig. Morawského zemsk. arch.)

Jiří oc.

Oswiecené knieže, synu náš milý! Jakožs nám psal, ať bychom dali wěděti, kterak zde stojí: děkujíc pánu bohu šťastně sě nám wede. A to stánie, o němž-to jsme po wěrném našem milém Bernartowi Bierkowi wzkázali, před sě jde a trwá do sw. Hawla příštieho; a duostojný Jošt biskup Wratislawský a urozený Zdeněk ze Šternberka mají o swětém Prokopě k nám přijeti. Pak kterak sě dále zjedná, toť sě tebe neutají. A jestliže wytrhneš na pole, za to máme, žeť dwě stě koní budem moci tobě poslati. Takéť tři listy Zubowých synuow a mateře jich tobě posieláme: schowaj je dobře, nebť jsú tobě drahně potřebni, kdyžťbychom chtěli je mieti k našie i k twé potřebě, aby nám je ukázati na

hotowě měl. Srozumieš, žeť nám pěkně píší, ale k nám přijeti netbají. A máti jich tebe dotýče, žeby stranu držal urozeného Jičinského: slušieť sě tobě w tom ohraditi, nebť sme tebe nikdy neshledali, by sě kdy stranně měl, aniž tomu muožem wěřiti. Také urozený Jan z Pernštaina má Stoška na rukojmě dáti a před námi jej, kdybychom w Morawě byli, má postawiti. Dán w Praze, w úterý po sw. Trojici, let božích oc. Lxvj°, pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini Regis.

Oswiecenému kniežeti Viktorinowi wéwodě Minstrberskému, hrabi Kladskému oc. a hajtmanu markrabstwie našeho Morawského, synu našemu milému.

36.

Janowi z Rosenberka: o neslušním počinaní jednoty panské, a o uloženém pro naprawení jeho sněmu ke dni sw, Matauše, k němuž ho pilně wolá.

W Praze, 22 Aug. 1466. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Nepochybujem, že tebe tajno nenie, kterak někteří z pánuow i zeman pod přikrytiem, jakoby sě o práwa a swobody zemské zasadili, proti nám zasadili sú sě. My jako nám přislušie, jakožto králi a pánu wašemu, ač jim rozuměwše, proto přijali sme za tu žádost, a hned podali sme sě i napřed oznámiwše, že sme nikdy jinak neměli úmysla, aniž dáli pán buoh máme, ani mieti budem, než aby každý w koruně naší při swých práwiech, swobodách i řádiech zachowán byl; jakož nepochybujem, že ty i každý široce ste srozuměli, že my sme sě k tomu podali i podáwáme, i w skutku naplniti chcem, byloliby co, ježtobychom my měli co naprawiti, že rádi naprawiti chcem; i také, jestližeby kdo jiný proti práwu učinil, aby také naprawil; a my podali sme sě i podáwáme, že budemli my co mieti naprawiti, že napřed rádi chcem učiniti, tak abychom my i každý při práwiech, řádiech i swobodách zuostal, zuostali i zachowáni byli. Ale posawad to přijato nenie, než w tom welicí neřádowé, lúpeži i bezprawie dějí sě, ježto my toho welikú lítost máme; bychom o ní w tom mohli podlé potřebnosti oznámiti tiemto psaním, kterak toho lítost máme toho bezprawie, kteréž sě w koruně našie děje mordy, zlodějstwím, pálením proti práwu učiněným, to nemuože býti. Ale s pomocí boží wzali sme to před sě, abychom takowé bezprawie, což na nás jest, stawili s pomocí twú i wšech jiných wěrně nám poddaných a milujících obecného dobrého. I žádámeť

na tobě se wší pilností i přikazujem, aby pro nic neobmeškáwal na tomto obecniem sněmu den S. Matúše najprwé přieštieho býti, a nám k tomu raditi, kterak bychom sě měli k tomu najslušnějie mieti, aby pokoj, práwo, řád a swobody zachowány byly. • Neb• již jest toho weliká potřeba, a každého sě dotýče. A ačby to neměle býti, bychom měli přes uložený obecný sněm znowa obsielati, ale pro tak welikú a znamenitú potřebu, a pro zachowánie pokoje, cožby na nás bylo, i s tebú i s jinými abychom sě přičinili, proto potom zachowáwajíc obyčej k swolánie obecnieho sněmu. Již naši wuoli wěda, nikoli toho dne neobmeškáš. Dán w Praze, w pátek před s. Bartolomějem, králowstwie našeho léta dewátého.

Ad mandatum domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, w. n. m.

37.

Mistru Martinowi Mayrowi do Bawor: posílá mu formuli (od Dr. Řehoře z Heimburka složenau,) kterakby kurfirstowé Rýnští dle zdání rady králowské papeži we prospěch krále Jiřího psáti mohli.

Bez datum (asi 8 Oct. 1466.) (MS. Sternb. p. 38, Lobk. p. 24.)

Wěrný milý! Posielámeť tuto zde zawřenau notuli, kterak by sě nám zdálo, žeby ti třie kurfürstowé našemu swatému otci psáti mohli. Skrze to wšak ničehož na nich nebyloby znamenáno, než čistá neb upřiemná milosť ku pokoji křesťanskému a k jednotě Římské cierkwe; také nic žádáno nebude, nežli slušnost. A podlé toho, že ta tří kniežata sobě spolu připojeni jsú, a my k nim w zwláštnosti wší upřiemnosti nadějem se: my sme takowé zdánie na ně položili, w plném doufánie, že ty to dobře wieš spuosobiti a zjednati, buďto skrze našeho milého testě, pána twého, neb sám skrze sě. W tom chtěj pilnost a snažnost učiniti a okázati; chcem to milostiwě rozeznati.

A jestliže by sě tobě zdálo slušné a hodné takowú cestu, jako sám skrze sě, otewřieti a předložiti, a ne jako od nás by tobě posláno bylo: to twému rozumu porúčieme. Neb by sě snad příjemnějie mohlo wtisknúti w kniežecí i jich radd úmysl, když by ty nebo kto z raddy řekl takto; „jakož já znamenám to zamietanie, kteréž papež učinil: proč jest on to učinil? že jest zawrhl rokowánie přijieti k slyšení té pře? Wšak nenie zmatku na tom podáwanie a žádosti králowě: nebo slyšenie, kteréhož král žádá, táhne sě toliko na oznámenie té wěci a na srownánie“ ɔc. Skrze takowé dotčenie přišloby dobře k takowému psaní, jakož sě tuto zawřieno posielá. To již dále tobě buď ktomu rozumu poručeno. —

38.

Janowi z Rosenberka: aby na panstwích swých nedal wozům, kteří wezau obilí ze země, do ní bez kaupí přijížděti aneb se nawracowati bez nákladu.

Na Horách Kutnách, 17 Nov. 1466. (Orig. Třebon.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Zpraweni jsme, že mnozí wen z země silnicemi, kteréž po twém panstwí jdú, obilé wezú, a prázdní zase do země, newezúce jiných kúpí, jedú. I žádáme od tebe, aby těm, ktožby s prázdnými wozy do země po obilé jeli, aneb naberúc obilé z země wezli a prázdni se do země wracowali, nedopúštěl obilé z země woziti; než ktožby obilé chtěli w této zemi bráti, aby jiné kúpě do země přiwezli; a též ktož tam powezú, aby bez jiné kúpě prázdni se newracowali. Dán na Horách Kutnách, w pondělí před s. Alžbětú král. našeho léta dewátého.

Ad mandatum domini regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, w. n. m.

39.

Budějowským: aby hajili swobody silnic kupeckých, wedaucích do Rakaus.

Na Horách Kutnách, 18 Nov. 1466. (Orig. arch. Budějow.)

Jiří ꝛc.

Opatrní wěrní milí! Slyšíme žeby někteří z země našie Ciesaři JM^ti^ pánu a šwagru našemu milémn odpowěděli. I wiete, kterak sme prwé kázali prowolati, aby silnice w zemi našie swobodny byly, aby země k zemi swobodně s swým kupectwím dělaly; i také ktožby na silniciech překáželi, honili. I přikazujemť wám, abyšte wedle toho se měli a zachowali, aby silnice swobodny býti mohly. Dán na Horách Kutnách, w úterý před s. Alžbětú, králowstwie našeho leta dewátého.

Ad mandatum D. Regis.

Opatrným purkmistru a konšeluom
města Českých Budějowic, w. n. m.

40.

Témuž: posílá listy swé, kterak odpowěděl náčelníkům jednoty panské, napomíná ku potrestání p. Bechyňky, a dáwá zpráwu o marnosti wyjednáwaní králowny Johanny se Zdeňkem ze Šternberka.

W Praze, 22 Apr. 1467. (Orig. Třebon.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Jakožs nám na swuoj list wěřicí wzkázal, swuoj úmysl w tom oznamuje, abychom nepočínali na žádného z jiné příčiny, než kdožby proti řádu a práwu co učinil: téhožť jsme úmysla. Neb žádnému jinému sme nemilosti naší newzkázali, jedné Zdeňkowi z Šternberka a Burianowi z Guttenšteina, a to pro učiněnie proti řádu a práwu zemskému, jakož z těchto přípisuow listuow našich, kteréž sme jim o tom psali, porozumieš. Také nám se zdá, aby po wyjití tohoto stánie Bechyňky nezapomínal, pro tu příčinu, co jest nad tebú, twuoj jsa služebník, udělal, a naň wždy sáhl, a jej kázal, jakožto swého. Žádáme také od tebe, kteřížby twoji zemané a služebníci byli w kraji Wltawském, aby jim nebránil, aťby k obeslání urozeného Jetřicha z Janowic, kteréhož sme učinili hajtmanem toho kraje, k němu táhli, a wedle něho na poli byli. Dán w Praze, w středu před S. Jiřím, králowstwí našeho léta dewátého.

Ad relationem Wilhelmi de Rabie.

(Duška.) Také jakožs nám wzkázal o těch tajdincích, ježto manželky našie králowé se dotýče ꝛc. Wěz že Zdeněk z Šternberka tak se w těch wěcech má, že nehledí k žádnému konci, jedno swé wuole, jakož z toho muožeš porozuměti: když poselstwie od manželky našie u něho bylo a k konci mluweno, porozuměw tomu, že k miestu a konci těm wěcem měloby jíti, wšecko to opowrhl jest.

Urozenému Janowi z Rosenberka, w. n. m.

41.

Témuž: aby nemeškal déle poslati listy swé odpowědné Zdeňkowi ze Šternberka i Jindřichowi z Hradce, ku potrestání a pokoření jejich.

W Praze, 11 Mai 1467. (Orig. Třebon.)

Jiří ꝛc.

Urozený wěrný milý! Často tě obsieláme se wší pilností, žádajíc i napomínajíc tě, aby odpowěděl Zdeňkowi z Šternberka a Hradeckémmu, a ještě nic

neslyšíme, odpowědělli jsi. A protož jestliže jsi neodpowěděl, napomínáme tě i žádáme se wší pilností, což najwýš muožem, aby hned beze všech již omluw a odtahuow odpowěděl, neb jest toho pilná potřeba; jakož pak toho přiepis také posieláme, co on ten Zdeněk před se béře, sbieraje sě, mieně našim wěrným nějakú škodu učiniti. Ale bohdá, když ty odpowieš a skutečně na poli budeš, nebudeť wěděti, cožť bude mieti prwé činiti; a my také s božie pomocí ty wěci, což sme před se wzali, k konci lépe bohdá přiwedem, ježto bohdá jemu k útisku i ke zkáze bude. Jinak prodlilliby, nám k nějaké lehkosti a sobě sám ke škodě učiníš, a mnohé by ke škodě připrawil, ježtoby jim on mohl škodu učiniti, a když ty odpowieš s boží pomocí, nebude moci učiniti. A bylotby nám toho welmi líto; jehožť nepochybujem, že tak učiníš, jakožť píšem; a máš to shledati, žeť to wším dobrým budem zpomínati. Také tedť posieláme přiepis, co naše města tomu Legatowi odpisují na jeho žádanie a rozkazowánie. Jestližeby sě tobě anebo twým swětským neb duchowním přihodilo takowéž, abyste též odpowěd dali; ježto sě takowú odpowědí wšudy budeš moci wyměřiti. Dán w Praze, w pondělí po s. Stanislawu, let božích 2c. Lxvij°, pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, radě našie, w. n. m.

42.

Témuž: uwodí we známost, kterak psal knížatům říšským na sněm do Normberka, stížnost weda na útisky, kteréž jemu od papeže se dějí.

W Praze, 5 Jun. 1467. (Orig. arch. Třebon.)

Jiří 2c.

Urozený wěrný milý! Tedť posieláme přiepis listuow, *) kteréž nynie kniežatuom do Normberka píšem o tom obtiežení, kteréž nám od Otce Swatého

---

*) W přípisu zmíněném král Jiří, propowěděw něco o swém dosawadním panowání, tauží na pány zprotiwilé, kteříž papeže proti němu popudili, ačkoli se nejprw jen o swětské wěci zasazowali, (w kterýchž kr. Jiří takowé zřízení učinil a do desk zemských wepsati dal, že rozumnější někteří páni z jich jednoty wystaupili a celé králowstwí tím spokojeno bylo). Papež jej proto „proti božským i lidským práwóm" těžce utiskuje, o pokorném králowu podáwání ani slyšeti nechtě. Pročež musel král odwolati se (jakož přípis appellací posílá,) ačkoli na nejdobrotiwější spůsob; a rádby, aby takowé koncilium podlé nařízení Konst. Basila nyní přítomně držáno bylo. Tutby se prý shledalo, „že my mnohými wěcmi winěni býwáme, o nichžto řečí i skutky žádné winy ani také wědomím o tom máme." Prosí, aby knížata na sněmu Normberském papeže k tomu napomenuli aby koncilium, jakož pak deset let od wyjití Basilejského dáwno minulo, složil; aby nemohlo říkáno byti, že král swau appellací práwa ubíhati chce. Prawí král, jak neslušné to jest, že papež nabádání zprotiwilých pánů Českých wždy slyší, a na snažné přímluwy knížat za krále nic se neohlédá. Knížata říšští že wšickni, i on s nimi, sobě spolu dle kurfiřtstwí i jinak zawázáni jsau. Ať také na to pomyslí, aby pod barwau

se děje, jakož z toho přiepisu porozumieš. Neb se jest nám zdálo welmi užitečné ty wěci jim psáti, aby rozuměli, kterak nám se děje a kudy to na nás přicházie. Také jakož z přiepisuow tobě poslaných shledáš, kterak se tebe Zdeněk obáwá: žádámeť od tebe s welikú pilností, aby wždy lidi na hotowě měl, a když by srozuměl, že by Zdeněk kde do těchto krajów sbera se táhl, aby ihned po něm táhl, a nám to bez meškánie také wěděti dal, abychom my také odsud proti němu táhli, abychom s pomocí boží jeho swéwolnosti netrpěli. Dán w Praze, w pátek den s. Bonifacia, králowstwie našeho léta desátého.

Ad mandatum domini Regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, w. n. m.

43.

Témuž: že k jeho prosbě odpauští Budějowským prowinění jejich ajw.

W Praze, 5 Jun. 1467. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, prose za naše měšťany Budějowské, abychom jich tu swádu, kterúž sú mezi sebú učinili, milostiwě ráčili wážiti; a přitom nám také píšeš o jich wěrnosti, že se k nám wěrně a prawě mají: my hlediece na jich wěrnost, i také pro twú pilnú prosbu, chcem jim to milostiwě prominúti, a jich pán milostiwý budem. Také slyšíme o faráři Budějowském, že se jest w těch ruozniciech i k nám měl a má prawě a wěrně. Jestiť nám to do něho wděčno, a poněwadž se k nám tak wěrně drží, chcemť jemu to wším dobrým wzpomínati, jakožto našemu kaplanu wěrnému. Pak o té wěci, co se Zwiekowa dotýče, toť také bude zjednáno bez dlenie. A jakož wěděti žádáš o Rinhartowi z Bernartic, kázali sme jeho w pokoji nechati do našie wuole; a on také tak se má proti nám a našim zachowati, aby nic ke škodě nečinil; a poněwadž se zdá, aby tak w pokoji byl nechán, i ponechámeť jeho. My pánu bohu děkujíc dobře se máme i s syny našimi; a o tobě bychom také rádi slyšeli, aby se dobře měl, a proti nepřátelóm aťby sčastně se wedlo. O Kocowském takť učiníme, jakož píšeš; měštěné za též sú nás prosili. Dán w Praze, den s. Bonifacia, králowstwie našeho léta desátého.

Ad mandatum Domini Regis.

Urozenému Janowi z Rozenberka, w. n. m.

---

duchowní moci, swětská knížat wláda rušena nebyla; „nebo Waše Láska dobře rozumie, jestližeby duchowní súdce měl moc mieti pod barwú duchowní pře, swětským kniežatóm jich kniežetskú moc odjímati, tehdyby nižádné swětské knieže dále nemohlo panowati, než pokuďby jemu od duchowních popřieno bylo“ oc. oc.

44.

Témuž, aby nepřátelům nedal škoditi bez odplaty, a lidí aby nedržel při sobě w nečinnosti.

W Praze, 11 Jun. 1467. (Orig. Třeb.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Došlo jest nás, kterak biskupowi z Strakonic *) škodie we wsiech našich k Hluboké přislušejících, kteréž okolo Helfenburka jsú, a že w twých neškodie. Twoji se tomu diwají, a mohúce najednú ty nepřátely odehnati nebo škodu jim učiniti, nepřičinie se k tomu, a tak nechají našich lidí hubiti. I žádámeť od tebe, aby to opatřil, aťby se toho wiece nedálo, než ať twoji našim a naši twým wšudy, kdež jedné mohú proti nepřátelóm sobě pomáhají, jedni druhých škodě se nedíwajíce. Také nám dáno wěděti, že ti lidé z zbožie Hlubockého, kteříž sú tobě ku pomoci posláni, ležie na hotowý groš, nikdiež nepicujíc: i móžeš rozuměti, žeťby welmi obtieženi byli ti lidé naši, a žeby těch nákladuow snésti nemohli, poněwadž wytrhše, nepřátel nedosahají, a nic se těmi lidmi nejedná nač sú wyjeli, ani cď obleženo jest. Žádáme, aby lidi naše pustil, ať doma jsú; wšak budeliť takowá potřeba, blízkoť jsú, když budú na takowý běh obesláni, brzyť zase přitáhnú; jedno aťby tak nákladuow welikých bez užitku nečinili. Dán w Praze, we čtwrtek před s. Wítem, králowstwie našeho léta desátého.

Ad mandatum domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, w. n. m.

45.

Témuž, že k dobýwání Hradce Jindřichowa nelze poslati wětšího počtu lidí, pokud aspoň Raudnice dobyta nebude, a že králowi wěrní newstaupí we příměří s nepřátely.

W Praze, 23 Jun. 1467. (Orig. Třebon.)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, cožť by se zdálo, což se Hradce dotýče, kterakby ta wěc měla předsewzata býti: nám se to w této mieře těžké zdá, protože u drahně zámkuow nepřátelských ležíme a lidi naše před nimi máme. Než dokudž neujmem lidí od některých z těch zámkuow, a zwláště od Rúdnice, o kteružto smlúwu máme, že od neděle nynie minulé (21 Jun.), jestliže

*) Wratislawský biskup Jošt z Rozenberka byl spolu mistrem a pánem Strakonickým w Čechách.

Zdeněk z Šternberka we třech nedělěch [12 Jul.] mocí toho zámku neretuje a nás s pole nestiskne, jakož bohdá to se nestane, tehdy má nám Rúdnice postúpena býti, nemóžem toho učiniti, ani se hodí, jakož sám móžeš rozuměti. Protož w této mieře zdá se nám, což móžeš najwiece nepřátel pilen býti, aby je trápil, a k každé chwíli s lidmi swými hotow byl, aby jestližeby kde zwěděl, žeby Zdeněk k kterému zámku k retunku táhl, neb chtěl dobýwati, i hned po něm táhl. A jakož nám píšeš o wěrných našich milých, Krajieřowi, Strážském, Břekowcowi a Kamarétowi: nezdáť se nám, byť oni bez našie wuole která přímiřie nebo stánie s nepřátely činili, anižť učinie, rozumějíce, že by to welmi neslušné, a nám i jiným našim wěrným škodné bylo. A přes to chcem je také o to obeslati, aby toho nikoli nečinili. Dán w Praze, w úterý u vigilii s. Jana křtitele božieho, králowstwie našeho léta desátého.

Ad mandatum domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, w. n. m.

46.

Témuž, že lituje porážky jeho lidí u Soběslawě, a napomíná k důkladnějšímu než potud wedení wálky.

W Praze, 9 Jul. 1467. (Orig. Třeb.)

Jiří 2c.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, dáwaje nám wěděti o té příhodě, která sě stala twým u Soběslawě: i wěz, žeť sme toho welmi nerádi slyšeli. Ale proto poruč to pánu bohu, toť býti musí; ačkoli slyšíme, že neopatrností k tomu přišli twoji. Již lepšieho proti tomu nenie, než mysliti na to, aby s pomocí boží zase jim lépe oplatil. A přikaž swým, ať jsú pilni a opatrni; neb ufáme pánu bohu, když pilnost přičiníš, že se jim lépe oplatíš. A jakož žádáš posilněnie, w této mieře při sobě lidí nemáme: ale kdyžť k nám přijedú, nezapomenemť tebe; jakož pak dobře rozumně o tom i o jiném po Perštejnském wzkázaliť sme. A také rozumieš, že ještě po róznu lidi máme u zámkuow, i teď opět w Plzeňště pole máme; a jestliže ty nejsi s jinými ještě na poli, welmi by dobře učinil, aby hned wytrhl i s jinými, jakož sme o to prwé podlé potřebnosti psali. A tudy s boží pomocí pomstíš swé škody nad nepřátely. Dán w Praze, we čtwrtek po s. Kilianu, králowstwí našeho léta desátého.

Ad mandatum domini Regis.

Urozenému Janowi z Rozenberga, w. n. m.

47.

Budějowským: že na přímluwu mnohých pánůw, i pro wěrnost jejich, odpauští jim a obci jejich tu winu, do které upadli byli zawražděním Ondřeje Puklice.

W Praze, 30 Jul. 1467. (Orig. arch. Budwic.)

Jiří ɔc.

Opatrní wěrní milí! Jakož ste k nám wyslali z sebe konšely i z obce, i také podlé toho list ste nám psali, prosíce nás pokorně za milost, abychom wám ráčili odpustiti tu winu, což sě u wás proti nám stalo o Puklicowi i o jiné, *) prosíce nás, abychom ráčili wzhlednúti na waši wšech wěrnost a wěrné poddánie, kteréž k nám ste měli, máte a mieti chcete jakožto wěrní naši; při tom také zprawili nás, že ta puotka nestala sě jest jináč, než z prawé příhody. My wzhledše na prosbu a pokoru waši, a wzawše před sě to, že wy wšickni měli ste sě k nám jako wěrní, máte a mieti chcete sě wěrně a prawě, jakožto k swému pánu dědičnému, jako na wěrné a dobré lidi slušie; i také znajíce wás i w tom, že w této nepřiezni a wálce, kterúž wedem proti těm, ježto sě k nám neprawě mají, zapomněwše sě nad swými přísahami a powinnostmi, prawě měli ste sě a mieti chcete stále podlé nás a wěrně; a také pro přímluwu urozeného Jana z Rosenberka i jiných urozených a statečných, kteříž té chwíle u nás byli, za wás sě s pilností přimlúwajíce, wěrných našich milých: odpustili sme wám a odpúštieme tu winu milostiwě, a pro takowú wěrnost a stálost waši k nám, jenž máte a mieti chcete a budete, nikdy wám ani wašim budúcím ničímž zlým toho nebudem zpomínati. Dán w Praze, we čtwrtek po s. Jakubu apoštolu božiem, léta božieho ɔc. Lxvij°, králowstwie našeho léta desátého.

Ad mandatum D. Regis.

Opatrným purkmistru, konšelóm i wšie obci města Č. Budějowic, w. n. m.

48.

Janowi z Rosenberka: aby upustil od úmyslu, učiniti stání s nepřátely a odtrhnauti od Jindřichowa Hradce, pokud obecné stání, o kteréž se již pracuje, učiněno nebude.

W Praze, 21 Sept. 1467. (Orig. Třebon.)

Jiří ɔc.

Urozený wěrný milý! Twého psanie, kteréž nás nynie od tebe došlo, welmi sme nerádi slyšali. Neb kdyby tak úmysl swuoj dokonal, mnohoby zlého mohlo skrze to přijíti; jehožť úplně doufáme, že toho neučiníš. A jakož kladeš

*) O zbauření se obce Německé w Budějowicích 25 máje 1467 wiz zajímawé líčení Jana Puklice, syna Ondřejowa, w Časopisu česk. Museum 1846, str. 163 — 211.

příčinu klatby, že tě klnú: wšak jsi prwé tomu rozuměl, že nás, tě i naše wěrné, kteříž na swú čest prawě pomnie, klnú a kláti budú: ale protoli my, ty neb naši jiní wěrní od swé sprawedlnosti pustiti měli bychom, a křiwdu i moc trpěti? Muožeš nám toho dobře wěřiti, že i my nerádi jsme tomu, že nás i wás wšech takowými kletbami obtěžují přes naše slušná a bohdá sprawedliwá podáwanie: ale widúc, ano sě nám přes naše slušná podáwanie děje, proto swé sprawedlnosti s pomocí boží neopustíme. Ale proto plné doufánie máme, že tak sě k nám zachowáš, jakož si pak nám i nynie, byw u nás, řekl. Wšakť sme těch wšech wěcí tě zprawili, kterak již znamenitě sě w těch wěcech počíná taidinkowati. Také pánuow polských k sobě čekáme teď k s. Wáclawu: ti nepochybně w těch wěcech pracowati budú, aby tyto wálky i nesnáze konec wzaly; při kterémž taidinku tě také mieti budem, a s twú také radú budem sě mieti. Ježto učinilliby ty prwé stánie, i tomu mohlaby weliká překážka býti; a co jiného škodného mohloby z toho přijíti, sám muožeš rozuměti. A wždyť wěříme nepochybujíc, že toho stánie pro nic nedokonáš, ale raději při tom úmyslu zuostaneš, jakož si nám při Řehořowi swém slušebníku dal wěděti. A my to synu našemu, aby sě k tomu tak měl, dali sme wěděti. Dán w Praze, w pondělí na den s. Matúše, let božích oc. Lxvij°. pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, raddě našie, w. n. m.

49.

Kutnohorským: aby Šimona Opawského, jenž w službě králowě uwězněn byl, nedali z dluhůw upomínati.

W Praze, 28 Oct. 1467. (Orig. arch. Kutnens.)

Jiří oc.

Opatrní wěrní milí! Wznešeno jest na nás, kterak wěrný náš milý, Šimon Opawský, některým spoluobywateluom wašim za otce swého i za se dluhy powinen jest: i móže wás tajno nebýti, kterak on w službě našie jsa, uwězněn jest; pro kterúžto wěc, jakož rozumieme, nemóže těch dluhuow zprawiti. J žádáme od wás, abyste se k tomu přičinili a to zjednali, aby w této mieře ti dlužníci řečeného Šimona Opawského, ani jeho rukojmí z těch dluhuow neupomínali, naň neleželi ani škod kterých počítali, wědúce, z které příčiny těch dluhuow nynie zaprawiti nemóže. Dán w Praze, w středu den swatých Šimona a Judy apoštoluow božích, králowstwie našeho léta desátého.

Ad relationem domini Johannis de Bezdružic.

Opatrným šepmistru a radě na Horách Kutnách w. n. m.

50.

Bořitowi z Martinic: aby wšecky many hradu Mostského wyprawil wojensky ke dni 30 Nov. k Jablonnému, aby odtud s jinými táhli do Lužice dále.

W Praze, 16 Nov. 1467. (Kopie arch. Smečensk.)

Jiří ꝯc.

Urozený wěrný milý! Žádáme od tebe s pilností, aby hned wšecky many naše k hradu Mostskému příslušející zobsílal, aby wšickni s žiwoty swými, s služebníky i lidmi swými, weřejně wojensky wzhóru byli, s wozy, píšťalami, motykami, lopatami, i jinými wojenskými potřebami, tak jakožs je prwé obsílal, a též i wšem lidem našim, kteříž jsú pod twým úřadem, přikaž, aby na den s. Ondřeje najprwé příštieho [30 Nov.] konečně k Jablonnému, kterýž jest na cestě k Žitawě, přitáhli, tak aby tu ten den wšickni sě shledali, déle neprodléwajíc. Neb kdyžby to obmeškali, nám i koruně naší móhloby sě tím mnoho zlého státi. A odtud dále wedle nás nebo syna našeho a jiných wěrných našich, kteříž na ten den tu sě sjeti a strhnúti mají, proti našim nepřátelóm do Šesti měst aby táhli, abychom mohli ty, kteříž naše wěrné poddané swéwolně utiskají, s boží pomocí skrotiti. Pakliby kdo toho zanedbal a neučinil, tak jakož tuto píšem: proti takowému chtělibychom sě jmieti jakožto proti neposlušnému, a jako proti tomu, jemuž obecné dobré milo nenie. Dán w Praze, pondělí po sw. Brikcí, králowstwie našeho léta desátého.

Ad mandatum Dni Regis.

Urozenému Bořitowi z Martinic, heitmanu na Mostském Hradě, w. n. m.

51.

Janowi z Rosenberka: že píše Táborským, aby nawrátili škodu jeho lidem učiněnau a nečinili mu nesnází.

We Wysokém Mýtě, 21 Aug. 1468 (Orig. Třeb.)

Jiří ꝯc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš, žaluje na Táborské, žeťby wzeli wuoz s kupectwím, kteréž wezeno ku Praze ꝯc. Nerádi toho widíme, i tedť Táborským píšem, aby ten wuoz s koňmi i se wším, což na něm wzato, twým lidem bez meškánie nawrátili, a o to, což s Dobrojničkú činiti mají, aby s tebú ani twými lidmi o to nezacházeli, než zdáloliby se jim, žeby Dobrojnička co byl jim winen, aby nám to dali wěděti, aby skrze nás to opraweno bylo. Protož pošliž jim list náš. Dán w Wysokém Mýtě, w neděli před s. Bartolomějem, králowstwie našeho léta xj°.

Ad mandatum Domini Regis.

Urozenému Janowi z Rosenberka, w. n. m.

52.

Kutnohorským: aby wdowě Woděradowě dům Ruthartůw wložili do knih městských.

W Praze, 16 Jun. 1469. (Orig. arch. Kutn.)

Jiří ɔc.

Opatrní wěrní milí! Wěděti wám dáwáme, že ten duom Ruthartuow u wás, kterýž byl Sekeřických, dali sme wdowě někdy Kunše Oděradowě manželce. Protož od wás žádáme, abyste ten duom jie w knihy městské wložili a wepsali podlé tohoto našeho dánie. Dán w Praze, w pátek po s. Wítě, králowstwie našeho léta dwanáctého.

Ad mandatum D. Regis.

Opatrným šefmistru a radě na Horách Kutnách, w. n. m.

53.

Kutnohorským: aby propustili dwa zemany jaté.

W Praze, 2 Jul. 1469. (Orig. arch. Kutn.)

Jiří ɔc.

Poctiwí wěrní milí! Jakož ste slowútné Marše Tuněchodského a Košína slibem zawázali, aby sě wám stawěli: myť sme je již w moc naši slibem kázali zawázati. Protož inhed, jakž kolwěk tento list uzříte, abyšte je propustili. Dán w Praze, w neděli na hod slawný nawštiewenie panny Marie, let božích ɔc. lxx° [sic]*) pod signetem prstena našeho.

Commissio propria domini regis.

Poctiwým šefmistróm, konšelóm na Horách Kutnách, w. n. m.

54.

Kutnohorským: aby w městě swém nedali činiti zmatkůw co do brání penízůw (drobných) wedle stříbra (grošůw.)

Na Poděbradech, 11 Sept. 1469. (Orig. arch. Kutn.)

Jiří ɔc.

Opatrní wěrní milí! Wzneseno jest na nás, žeby w městě wašem žádných peněz bráti nechtěli. I diwno jest nám to do wás, že ste wy toho dopustili, ma-

*) Důkaz omylného datowání w listu tomto jest, že den nawštíwení panny Marie (2 Jul.) dopadal r. 1469 na neděli, r. 1470 na pondělí, a že král Jiří 2 Jul. 1470 nalezal se ne w Praze, ale na pochodu wálečném do Morawy proti Matiášowi králi Uherskému.

jíc úředníky na to usazené, aby ti ohledáwali, kteří peniezi bráni býti mají. Protož přikazujem wám, abyšte takowých zmatków nedopúštěli, a přikázali, aby peniezi při stříbře bráni byli; a úředníci na to usazení ať w tom pilnost mají, kteří peniezi bráni býti mají. A jestližeby kto přes naše rozkázanie které chtěl zmatky w tom činiti, chtělibychom sě k němu mieti jako k neposlušnému a k tomu, ježto našeho rozkázanie nezachowáwá, kýmbykoliwěk se to dálo. Dán na Poděbradech, w pondělí po narození panny Marie, králowstwie našeho léta xij°.

Ad mandatum D. Regis.

Opatrým šefmistru a radě na Horách Kutnách, w. n. m.

55.

Domažličanům: aby Lwowi z Rožmitála nečinili překážek w úřadě jeho zámku Domažlického.

W Praze, 10 Mart. 1470. (Orig. arch. Domažlic.)

Jiří ꝺc.

Opatrní wěrní milí! Wznesl na nás urozený Lew z Rožmitála, najwyšší hofmistr náš, wěrný milý, kterakbyšte některé wězně zjímané i jiné wěci k ruce swé bez wuole jeho obracowali: ježto sě to za jiných, kteříž ten úřad držali, nedálo, jakožto za urozeného Ješka z Boskowic. Zdáť sě nám i přikazujem, abyšte toho bez wuole jeho neb bratra jeho nečinili. Nebo skrze to mohliby oni k wám horší wuoli mieti, ani lidí tu k wašie potřebě měliby; neb by jim tu bylo těžko lidí chowati, poněwadž sú sě w holý zámek uwázali, a k tomu sú užitkowé k zámku zahubeni. A také na klášterstwie s příslušenstwím, jakož jest držal od nás urozený Ješek již psaný, jim nesahajte: oni to od nás budú držeti a zprawowati do našeho dalšieho rozkázanie. Dán Praze, w sobotu prwú puostě let božích ꝺc. Lxx° pod signetem prstena našeho.

Commissio propria Domini Regis.

Opatrným purkmistru a konšeluom města Domažlic, w. n. m.

56.

Kutnohorským: aby Burian dán byl na rok.

W Praze 4 Apr. 1470. (Orig. arch Kutn.)

Jiří ꝺc.

Opatrní wěrní milí! Jakož Burian dodatel listu tohoto jest wězněm naším, z té příčiny, že spolusúsed od něho jest jat a oblúpen: i žádáme od wás, abyšte jemu rok dali, zawiežíc jej tiem obyčejem jako prwé, a to kdy jemu dwě neděle dáte napřed wěděti, aby sě wám stawěl. A těch dwú nedělí nedáwajte jemu

napřed wěděti bez našie wuole a rozkázanie. Také kterakť jeho pacholek zná, dajte nám to wěděti, kterakť sě jest ta wěc stala. Dán w Praze, w středu den swatého Ambrože, králowstwie našeho léta xij°.

Ad mandatum domini regis.
Opatrným šefmistru a konšelóm na Horách Kutnách, w. n. m.

57.

Domažlickým: aby lidu falckrabowu neškodili ani škoditi dali, i aby beze wšech omluw hotowi byli táhnauti před Budějowice, když jim rozkázáno bude.

Na Horách Kutnách, 15 Jun. 1470. (Orig. arch. Domažl.)

Jiří ɔc.

Opatrní wěrní milí! Wzneseno jest na nás, že by někteří tu w městě wašem leželi, úmysl majíc poddaným a lidem wysoce urozeného falckrabie s Rýna překážeti, a on proti nám i našim u pokoji sě zachowáwá. I protož wám přikazujem, abyšte wy lidem jmenowaného falckrabie nepřekáželi ani překážeti dopúštěli; a jsúli kteří takowí ležáci u wás, ježto by poddaným a lidem falckrabowým chtěli překážeti, mluwtež s nimi, ať toho nečinie, aniž jim toho dopúštějte. A jakož sme wám prwé psali, abyšte wedle jiných našich wěrných k Budějowicóm wytáhli: i došlo nás, žebyste odpowěd dali, že byste chtěli o to obeslati urozeného Lwa z Rožmitála, najwyšieho hofmistra králowstwie Českého, wěrného našeho milého ɔc. Awšak wiete, žeť jsme my pán wáš, a wedle našeho rozkázanie měliste sě zachowati; a wiemeť to, žeťby jmenowaný Lew ani urozený Protiwa proti tomu nebyli. Protož nedopúštějtež sě toho potom, byšte wedle našeho rozkázanie se nezachowáwali, ale mějte sě již na hotowě, což najsilněji muožete; a kdyžbyšte obesláni byli, abyšte nemeškajíc wojensky wedle jiných našich wěrných na pole wytáhli; protož již toho neobmeškáwajte. A bychom my wás pak neobeslali, ale kdyby wás jmenowaný Lew, anebo jiní hajtmané naši obeslali slowem naším, již ke dni a městu uloženému tiehněte, toho pro žádnú wěc neobmeškáwajíc. Dán na Horách Kutnách, w pátek den swatého Wíta, králowstwie našeho léta xiij°.

Ad mandatum dni Regis.
Opatrným purkmistru a konšelóm města Domažlic, w. n. m.

58.

Bořitowi z Martinic: aby manům hradu Mostského přikázal wojensky přitáhnauti ke Brodu Německému w den 23 Jun.

Na Horách Kutnách, 7 Jun. 1470. (Kopie arch. Směčensk)

Jiří oc.

Urozený wěrný milý! Wěz, že obsieláme kraje, pány, rytieřstwo i města, aby wšickni wzhuoru byli weřejně, a wojensky tu sobotu před sw. Janem krstitelem božím konečně bezewšeho dalšieho prodléwanie k Brodu Německému přitáhli. Neb my tu také buohdá k obraně našich osobně budem. A protož s pilností přikazujem, aby pro tak welikú a znamenitú potřebu wšecky many naše obeslal, kteříž k hradu Mostskému přislušejí, a přikázal jim jmenem našim, aťby wšickni což najsilnějie mohú wojensky ke dni a k městu již psanému k nám přitáhli, nikoliw toho neobmeškáwajíc. A také ať špíže na šest nedělí naberú; a kdyžť potáhnú, aby pokojně táhli, našim poddaným neškodiec. Dán na Horách Kutnách, we čtwrtek před letnicemi, králowstwie našeho léta XIII°.

Ad mandatum Domini Regis.

Urozenému Bořitowi z Martinic, hejtmanu na hradě Mostském, w. n. m.

59.

Kutnohorským: aby kázali woziti za wojskem chléb i mauku, a (w dušce) aby potrestali posla swého zle zachowalého.

W Čáslawi, 5 Jul. 1470. (Orig. arch. Kutn.)

Jiří oc.

Poctiwí wěrní milí! Kažte formanuom od Hory chléb wézti i múku za wojskem našim k prodaji, budeť jim placeno. A tiem spieše ať se wyprawie, aby nás brzo postihnúti mohli. Dán w Čáslawi, we čtwrtek po s Prokopě, let božích oc. lxx° pod signetem prstena našeho.

Ad mandatum D. Regis.

Poctiwým šefmistruom a radě na Horách Kutnách, w. n. m.

[Duška *)]. Ten wáš posel, kterýž list wáš přinesl o těch wýstrahách, jakož ste nám po něm psali, ujel spěšně preč, nedočkaw od nás odpowědi na tak pilnú wěc. A rozpráwěl nowiny zde lžiwé, žeby král Uherský přijel silně na Jihlawu. Přikazujemť, abyšte jej hned kázali wsaditi, tak aby on i jiný potom toho nečinil, ani směl učiniti téhož. Kažte jej z toho.

*) Duška tato, dle písma, zdá se býti wlastní rukau krále Jiřího psána.

60.

Radám krále Uherského: líčí jednání swé s pánem jejich a dosawadní běh wálky.*)

Na poli u Kunowic, 30 Jul. 1470. (Z rkp. sauwěkého.)

Urození, stateční a slowútní! Jest wám některým wědomo, kterak my lítost majíce takowých nekřesťanských záhub, kteréž nám a slawné naší koruně České dály sě a dějí od wašeho pána, my chtiece rádi, což by na nás bylo, aby takowá bezprawie, záhuby, mordowé, krwe křesťanské prolééwánie, násilé panen i paní i jiná bezprawie přestala, i podali sme (pánu) wašemu tři kusuow: najprwé pokoje, a nechtělliby pokoje, ale bitwy osobnie sám a spolu, aneboli boj s ním wzieti; jakož dobře srozuměli ste šíře z psanie, co rady naše z našeho rozkázanie jemu pánu wašemu psali, kteréhožto listu wám přiepis poslali sme. Pán pak wáš odpisuje radám našim, jim zasě dáwaje odpowěď takowú, z kteréžto odpowědi dobře muož sě rozuměti, že pokojem pohrdá, a nám rownosti a sprawedliwosti učiniti nechce, a také ani toho kterého kusu pro pokoj spěšnější, jakožto s námi sami sě bíti, aneb boj podstúpiti na den jmenowitý nesmie. Ale rozuměti jest, že w té neprawosti, kterúž proti nám a koruně naší učinil, miení státi. Nebo maje dáti nám konečnú odpowěď na naše slušné žádanie, i hanie nás rozličně křiwě a neprawě, křiwými a nešlechetnými řečmi. Neb praví nás kacieřem býti: a to on i každý, ktož by to o nás mluwil, křiwdu mluwí a bezprawie nám činí, a bohdá časem swým shledá sě to, že my ne kacieř, ale král křesťanský byli sme, jsme a bohdá wždycky budem; a w to králowstwie České slušně a řádně přišli sme podlé swobody a obyčeje slawné České koruny, ne jako on pán wáš, ježto plete sě bezprávně a píše sě králem Českým, nejsa jím, aniž bohdá bude. Také píše on pán wáš, žebychom před ním utiekali: ježto to pánu bohu napřed a obecně dobrým lidem swědomo jest, že nikdy my před ním ani před (mocí) jeho neběhali ani postúpili sme. Leč mýlíliť sě tiem, když on táhl jest proti oswiecenému Viktorínowi, synu a kniežeti našemu milému, i také proti nám, a my naň žádné péče neměli, a my srozuměwše tomu, i čelili sme jemu, chtiec boj s ním wzieti: tu on nesměl s námi boje wzieti, ale položiw sě u Lawy města samého, okopaw a opletl sě. My pak srozuměwše, že nám nesmí čeliti, hnuli sme sě z toho miesta, kde sme s ním chtěli boj wzieti: a on opět hnul sě z těch zákopuow, a táhl opět na záhubu naší země, markrabstwí Morawského. A my zwěděwše, ihned zase táhli sme naň; a on nesměl s námi boje wzieti, utáhl před námi k Znojmu, a tu opět u

*) Ačkoli psaní toto wedle jiných již w Archivu českém (I, 490) podáno bylo, nechtěli sme wšak, aby chyběło we sbírce této, pro zwláštní obsahu jeho důležitost.

města okopal sě. Wědoméť jest také, když bylo u Wilémowa, směllit sě jest s námi bojem potkati. Ale wida swú núzi, nám sě wyslibowal, že jako z rukú našich na jeho sliby pustili sme jeho i s wojskem jeho. Potom nám nic nezdržel, což jest nám slíbil. Ale totoť jest wěc wědomá, že on utiekal před oswieceným Jindřichem, synem a kniežetem naším milým, a před wojskem naším, od Hradiště až do Uherského Brodu a za Uherský Brod. Píšeť on pán wáš i jiné wěci křiwé, nás neprawě uštipuje, ježto sě nám nezdá nynie na to odpowiedati: ale listu toho, kterýž on poslal jest, dobře chowati káži. A doufáme pánu bohu, že toho dočkáme, že časem swým k němu o tom mluwiti budem, že nám to bude oprawowati. A wás žádáme, abyšte w paměti měli, že ne námi, ale jím pánem waším dějí sě záhuby a takowá bezprawie newinným, proti bohu a práwu, a proti wšem wysokým záwazkóm a přiezněm, kteréž mezi námi neporušitedlně měly státi a trwati. Dán na poli u Kunowic, w pondělí po sw. Jakubu welikém apoštolu božiem, králowstwie našeho léta třináctého.

Ad mandatum Domini Regis.

Urozeným, statečným a slowútným, Mikulášowi Čuprowi z Monosle, wéwodě Sedmihradskému, i jiným pánóm a rytieřstwu, dobrým lidem we wojště pána wašeho.

61.

Kutnohorským: aby nedali se děsiti výstrahami, ale pilné špehy majíce, aby jen wěděti dali, budeli co, že se jim dostane pomoci.

W Praze, 26 Sept. 1470. (Orig. arch. Kutn.)

Boží milostí Jiří král Český a markrabě Morawský ꝛc.

Poctiwí wěrní milí! Jakož nám píšete o těch výstrahách, wěděti dáwajíce, že sě silně nepřietelé sbierají ꝛc. Wězte, žeť tak mnoho nenie, jakož sě wám prawí; nebť my tam také swé špehy máme, kteříž nám wěděti dali, že sě ten zlý nešlechetný Zdeněk sbierá, chtě někde škodu učiniti. Pak přes to wy tam také swé wěrné a pilné špehy mějte, jestližebyšte čemu jistému srozuměli, abyšte sě slušně opatřiece, nám dnem i nocí wěděti dali. A též zwiemeli co prawého, žeby sě k wám obrátiti chtěli, dáme wám to wěděti, a lidmi wás bohdá opatřieme, že jim s boží pomocí slušně budete moci odepřieti. Jediné špehuow nelitujte a wždy swé tam mějte, aťby wám prawdu mluwili. Nebť pánu bohu doufáme, pokusíli sě kde, žeť s hanbú a škodú musí zasě utiekati; neb již naši poddaní wšudy na hotowě jsú. Wy sě doma před ohněm a zrád-

ciemi pilně opatrujte. Dán w Praze, w středu před s. Wáclawem, let božích ɔc. lxx, pod signetem naším.

Ad mandatum D. Regis.

Poctiwým šepmistru a konšeluom na Horách Kutnách, w. n. m.

62.

Bořitowi z Martinic: aby přijel bez meškání do Prahy.

W Praze, 28 Sept. 1470. (Kopie arch. Smečensk.)

Jiří ɔc.

Urozený wěrný milý! Hned jakž tento list uzříš, přijeď k nám zase do Prahy bezewšeho meškánie; neb jest toho pilná potřeba. Dán w Praze, w sobotu na hod s. Michala, let božích ɔc. lxx° pod signetem prstena našeho.

Ad mandatum Domini Regis.

Urozenému Bořitowi z Martinic, hauptmanu našemu na Moště, w. n. m.

63.

Kutnohorským: aby wýstrahami nedůwodnými nedali se strašiti, král Uherský že odjel do Budína, nikoli do Jihlawy.

W Praze, 8 Nov. 1470. (Časop. česk. Museum 1848, str. 632.)

Jiří ɔc.

Poctiwí wěrní milí! Jakož nám píšete, kterak wýstrahy o tom Uherském z Poličky máte: newěřte tomu, neb tak nenie; nebo wčera naši z Brna přijeli i od Olomúce, a nic ani o tom neprawie ani wědie. A urozený Kuna z Hodonína psal nám o některé wěci, i tuto ceduli w této wěci, kterúžť wám w tomto listu zawřenú posieláme; protož nedajte sě strašiti. Dat. w Praze we čtwrtek po s. Linhartu, let božích MCCCCLXX, pod signetem prstena našeho.

By pak toť bylo, jakož toho nenie, nalezlťby ufáme pánu bohu odpor slušný bez meškánie.

1 Duška. Také mi dnes jisté poselstwí přišlo, že král Uherský z Prešpurka do Budína po Dunaji táhl.

2 Duška. Posel wáš jel hned pryč, nedočkaw odpowědi. Kažte jej z toho, aťby potom toho nečinil a lžiwé nowiny zde neprawil, že král Uherský přijel silně na Jihlawu.

64.

Kutnohorským opět o wýstrahách.

W Praze, 23 Febr. 1471. (Orig. arch. Kutn.)

Jiří ɔc.

Poctiwí wěrní milí! Po jiném poslu dali sme wám odpowěd o wýstraze ɔc. (sic), neb tento tehdáž, když byla hotowa odpowěd, nemohl nalezen býti. Psalit sme wám, i ještě s pilností žádáme: osadiec to pilně, jakož na to slušie, což zwiete jistého, dajte nám spěšně wěděti, a sami na hotowě sě mějte. Dán w Praze, w sobotu u vigilii swatého Matěje, let božích ɔc. lxxi° pod signetem prstena našeho.

Ad mandatum Domini Regis.

Poctiwým šefmistruom a radě na Horách Kutnách, w. n. m.

XXII. PSANÍ ROZLIČNÝCH OSOB
z r. 1471 a násl.

(Podáwáme sebraná od nás psaní z r. 1471 a násl. we chronologickém pořádku, nedělíce jich od sebe ani dle osob, ani dle materií; jen psaní králůw Wladislawa II i Matiáše Uherského sestawíme budaucně zwlášť o sobě. Wšecka tato psaní, při kterýchž neudáwáme pramene jiného, wzata jsau z originálůw w archiwu Třebonském podnes zachowaných.)

1.

Burian z Gutšteina Janowi z Rosenberka: omlauwá wystaupení swé z jednoty panské.
Na Rabšteině, 2 Januar 1471. (Orig.)

Urozenému pánu panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníku králowstwie Českého, přieteli mému milému.

Služba má napřed, urozený pane a přieteli milý! a rádbych widěl i slyšel, abyšte sě dobře a zdrawě jměli, toho bych wám rád jako pánu a přieteli swému milému přál. A jakož ten zápis, kterýž jest mezi námi pro lepšie byl udělán, což sě řáduow, práw a swobod našich dotýče oc. ten jest již wyšel, jakož wás tajno nenie. A w tom ty wěci pohřiechu nejsú k izádnému miestu a konci přiwedeny, a mnoho sme o to nákladuow učinili a weliké škody wzali, nébrž že i skrze to weliké řeči nás wšech zápisníkuow w tom dotýčíc jdú, že bychme pod jménem práw, řáduow a swobod welikú škodu a záhubu na zemi uwedli a k izádnému konci sme toho nepřiwedli. A dále mnohé řeči mezi lidmi jsú, že podnes wždy takowé záhuby w zemi jdú, a k žádnému konci že nerozumějí by sě wedly; a nám wšem, kteříž sme w zápisu byli, winu w tom dáwají. I jest mi toho pane welmi líto a nerád toho slyším, že jmáme tiem dotýkáni býti. Neb to buoh wie, že bych já wždycky byl rád widěl, aby ty wěci, oč sme se byli zapsali, k miestu a k konci wedeny byly. A poněwadž pak sě jest to ne-

stalo, a pán buoh snad neráčil, ale plnú tu nadějí mám, že byšte pane to rádi widěli, aby to předse bylo wzato, aby ty wěci k miestu a k konci přiwedeny byly bez dalších záhub a škod zemských. I rač pane a přieteli milý wěděti, žeť já již nenie newálém. Protož zdáli sě pane wám co před se wzieti a té cesty pohledati, ježtoby mohlo k obecnému dobrému slúžiti a prospěti, aby takowé záhuby a škody w zemi nenabyté mohly přestati, k tomu bych já také rád slúžil, raden a pomocen byl, což bych mohl. A tak za to mám, že wiece dobrých lidí, pánuow a přátel k tomu by se našlo. A byloli by potřebie a wám se zdálo, chtěl bych sě s wámi o to i sjeti na přiežitém miestě, a zwláště na Přibrami, neb tu jmáte blíže nežli já; a gleity bych wám zjednal podlé potřebnosti k tomu. A což w tom úmyslu wašeho jest, račte mi to dáti wěděti po swém poslu, neb tento posel muoj hned bez meškánie dále jeti má. Datum ex Rabštein, ff. iiij post circumcisionem domini, annorum domini ꝛc. lxxi°.

Burian z Gutšteina a na Nečtinách ꝛc.

2.

Jindřich Raubík z Hlawatec Kunratowi z Petrowic: o spůsobu, kteraké bezpečnosti ke sjezdu swému zjednati sobě mají.

Na Netolicích, 5 Januar. 1471. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přieteli i bratru mému milému běhu nynějšieho.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli a bratře milý běhu nynějšieho! Jakož mi píšeš, že chceš ke mně přijeti, aťbych tě ubezpečil bezpečným kleitem: i milý bratře, wěz, žeť chci dáti kleit přede wší stranú pána swého najmilostiwějšieho KM[ti], jakožť jej teď posílám Ale toto, bratře milý, aby wěděl, žeť já mám s Medkem wuo hrdla činiti, jakožť tě pak té wěci sám zprawím, když buohdá ke mně přijedeš. I milý bratře, prosímť opatř mě bezpečným kleitem přede wší stranú pána twého i přede wšemi těmi, kdožť by mně mohli na škodu s waší strany zámkuow býti, jakožť já tobě toho wěřím, že mne bezpečným kleitem opatříš, ať bych mohl proti tobě wyjeti. A jestli žeť by chtěl Medek aneb kdo tobě co učiniti mně k hanbě, ať bych té wěci hájil a tě zachowal wedlé kleitu swého, kterýž sem dal jako dobrý člowěk. A k tomu kleitu swému přilož pečet swú a Hadkowu, a sám ke mně přijeď buohdá w pondělí ku obědu; já tebe budu čekati na středokraty, kdež mi wzkážeš. A list mi kleitowní pošli tuto neděli. Ex Netolic, sabbato ante epiphaniae, anno ꝛc. lxx° primo.

Jindřich Raubík z Hlawatec a na Netolicích.

3.

Jan z Šwamberka Janowi z Rosenberka: co wolený oprawce klade mu rok w Prachaticích s Bechyňkau.

Na Strakonicích, 27 Januar. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníku králowstwie Českého, pánu a přieteli mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane, pane a přieteli milý! Tak jakož za to mám, že w paměti máte, kterak pan probošt a já byli sme woleni od wás za oprawce w tom přímeří, kteréž bylo mezi wámi a urozeným panoší Burianem z Lažan a na Bechyni; a již tomu dobrá chwíle minula, ač sme my wám spolu s ním rok položili. A ten rok jest předse nešel, jakož mám za to, že to pomníte. Potom jest Bechyňka pana probošta i mne několikkrát o to obsielal, a teď na posledy nám píše, kterak jest wás obeslal, a že ste jemu za odpowěď dali, že wámi nic nescházie, než že chcete, když rok položen bude, k roku státi. Protož pane milý, rač wěděti, žeť ten rok kladem w Prachaticích na den swaté Doroty najprw příštie. Jakož sme jeho také obeslali, račte tu s plnú mocí poslati; a námiť nic slušného sníti nemá, což w tom prospěšni býti moci budem podlé slušnosti a možnosti. Ex Strakonic, dominica post conversionem S. Pauli, annorum domini ɔc. lxxi.

Jan z Šwamberka, mistr přeworstwie Českého ɔc.

4.

Jan z Rosenberka Zdeňkowi ze Šternberka: stížnost na roty Polské w krále Matiášowě službě, ježto s Budějowic činí na statcích páně weliké škody a zádawy.

Na Krumlowě, 11 Mart. 1471. (Koncept.)

a)

Urozenému pánu, panu Zdeňkowi z Šternberka, najjasnějšieho krále Uherského a Českého ɔc. najwyššiemu hawptmanu wšech zemí k. Českého na JKM[ti] miestě, a najwyššiemu purkrabi Pražskému, přieteli mému milému ɔc.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a přieteli milý! Wěděti dáwám, že Poláci z Budějowic nekřesťansky hubie panstwie mé, co od nepřátel dohubeno nenie, a tak rozumiem, že na konec zahubiti chtie; ježto těžko na zámciech setrwati budu moci, tudiež i ty pane swými dobrými lidmi na Budějowicích, jakož od Jarohněwa šíře těch wěcí sprawen budeš; neb jemu o to šíře píši, i přiepisy posielám listuow mezi námi. Nébrž ten Bielý Jan mi odpowiedá. Prosím, milý pane, přičiň se, ať mi jest oprawено a ta záhuba zastawena; jinak bych sě jim

musil brániti, aniž bych se mohl tomu déle díwati. Rádbych, by sě wám dobře wedlo, a bohdaj byšte se w skuoře we zdrawí k nám s dobrými nowinami wrátili: nebť zde rozličné nowiny jdú. Datum Crumlow, ff. II post dominicam Reminiscere ꝯc. lxxı°.

Jan z Rozmberka, najwyšší komorník králowstwie Ceského.

b)

Bielému Janowi, hajtmanu lidí králowských na Budějowicích.

Jene milý! Zpraweni jsme, kterak opět wyjewše w tu stranu k Swinuom, nekřesťansky hubili ste, chudé lidi naše jímali, holdowali, šacowali, bili, swláčili, k tomu netoliko píci, ale což našli, brali. Nenie to prwnie, ale wiece nám se to dálo od wás, ježto sme na wás péče žádné nejměli, aniž ste kdy cti swé proti nám ohradili. I žádámeť, aby nám to opraweno bylo, a dále se nám toho nedálo; pakliby nám opraweno nebylo, museli bychom to na Králowu Milost pána našeho wznésti, i dále, kdežby toho potřebie bylo. Také slyšíme, žebyšte se i šíře chystali na panstwie naše takowými záhubami: byloliby tak, nemohli bychom se tomu díwati, ale chudiny swé chtěli bychom hájiti, jakož bychom mohli, ježto toho jim i sobě powinni jsme. Wieš dobře, že jste tu položeni, abyšte kraje hájili, a nám proti nepřáteluom božím i pána našeho Králowy Milosti a našim radni a pomocni byli. A wy pak nechawše nepřátel, nás a chudinu naši, což nenie dohubeno, dohubiti hledíte; wždyť wěříme, že tyto škody naprawíte, a dalších nás i chudiny naše zbawíte. Pakliby se toho nestalo, chtělibychom o wás rozpisowati na dwořiech, kdežby toho potřebie bylo, jakož na to slušie. Což w tom úmysla jest wašeho, daj nám listem swým wěděti po tomto poslu.

Jan z Rozmberga ꝯc.

5.

Hejtman Budějowský Janowi Tluksowi z Wrabie zpráwu dáwá o smrti krále Jiřího w Praze.
W Soběslawi, 24 Mart. 1471. (Orig.)

Urozenému Janowi Tluksowi z Wrabię, najw. písaři desk zemských, přieteli milému.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli a towařiši milý! A wědětiť dáwám, že w tento pátek nynie minulý w XVI hodinu ten král kacieřský sedě na stolice umřel. A to jest w jistotě tak. Nebo Wěžník poslal k bratruom swým, a druhého poslal na Malowice bratru swému, aby žádného na Malowice nepustili. A druhý posel přišel od Mašiana, kterýž w Benešowě byl: Mašian tak mi

wzkázal, že Střela wšecko na zámek stěhuje. I milý towařiši, prosím tebe, powěz to ode mne pánóm Budějowským: až přijedu k wám, bohdá brzo, abyšte mi koláč dali. Ex Sobieslaw, dominico Laetare, annorum dni ꝛc. lxx primo.

Markwart z Rakowic, haitman na Budějowicích.

6.

Purkrabí Helfenbursky p. Janowi z Rosenberka: o stání, kteréhož na něm žádají Wlach z Březí a jiní zemané.

Bez místa (na Helfenburce), 29 Mart. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Janowi z Rozmberka, najwyššímu komorníku králowstwí Českého, pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! WM[ti] wěděti dáwám, že sem kleit dal Měnínskému purkrabi Wlachowu z Březie k sobě na zámek. Tu jest se mnú mluwil před dobrými lidmi, a prose ot swého pána WM[ti] za stánie, a že chce sám i s swými služebníky i lidmi poddanými i s tú twrzí s WM[ti] i se wší stranú Králowské Milosti w stánie wstúpiti bez města Sušice, neb on jich tak daleko mocen nenie, jsa tu hajtmanem. I k žádosti jeho učinil sem s ním stánie od WM[ti] až do neděle najprw příštie do západu slunce, a to pro tu příčinu, abych s tiem WM[t] obeslal. I milostiwý pane, prosím WM[ti], jestli že se WM[ti] zdáti bude s ním w dalšie stánie wstúpiti, račte mi dáti wěděti ihned po tomto poslu: neb jestli že WM[t] delšie stánie s ním bude jmieti, že mnozí okolní zemené, otporní WM[ti], za též WM[ti] prositi budú. Datum feria VI[a] ante dominicam Judica anno ꝛc. lxxi[o].

Jan z Wlksic, purkrabí na Helfenburce.

7.

Heitman lidu polského w Budějowicích p. Janowi z Rosenberka omlauwá se, že mu lidí swých k zamýšlené jízdě propůjčiti nemůže.

Z Budějowic, 31 Mart. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníku králowstwí Českého, pánu laskawě přiezniwému.

Urozený pane, pane laskawě přiezniwý! Služba má WM[ti]. A jakož WM[t] píše, že WM[t] něco před sebe má, ježto by bylo užitečno králi pánu našemu najmilostiwějšiemu, a abych se k WM[ti] s lidmi wyprawil, a jel tu, kdež nám WM[t] rozkáže ꝛc. Waší Milosti wěděti dáwám, že bych to welmi rád učinil pro dobré a užitečné králi pánu našemu JM[ti] i tudiež k žádosti WM[ti]: ale jestli že bychme někam obrátili a poselstwie ode krále pána našeho JM[ti] přišlo, a roz-

kázal by nám někam jinam obrátiti, a my bychme tu nebyli, kdež nám rozkázal zuostati, WM' tomu sám rač porozuměti, že by to bylo králi pánu našemu JM[u] weliký zmatek, tudiež i nám. A také milostiwý pane, towařiši nemají peněz a zbroje zastawili, a dlužni jsú dobrým lidem; a jestliže bychme jeli, musili by někteří nahý a bez zbroji jeti. Ale wšak čekáme a wieme, žeť nám buohdá na každú hodinu penieze mají přineseny býti; a když se to stane a poselstwie přijde, rádi chcme wšeho učiniti podlé rozkázaní pána našeho JM[u], což by JKM[u] i také WM[u] dobré a užitečné bylo. Ex Budweis, dominica ipsa Judica anno ɔc. lxxı°.

Jan Bielý z Stračkowa.

8.

Jan Laštowice z Plzně p. Zdeňkowi ze Šternberka (?), že Loket obehnán od knížete Saského, že Kořanský ukazuje se nepowolným, že potřebí jest brzkého příjezdu krále Matiášowa ɔc.

W Plzni, 2 Apr. 1471. (Orig. arch. Drážďan)

Urozený pane pane! TM[u] službu swú wždy hotowú wzkazuji WM[u] (sic) a wědětiť WM[u] dáwám, kterak Loketští měšťané wyslali sú ke mně swého, dáwajíc mi wěděti, žeby skrze některé osoby úklad o ně uložen byl, a žeby ten zámek chtěli odtrhnúti od krále pána našeho JM[u] kniežeti Mišenskému k jeho ruce a chtiec to přiwesti; dále tíž měščené žádali sú rady a pomoci, jakož jest o to šíře semnú mluweno i psáno mi o to dwakrát a panóm Plzenským ɔc. Pane milý! když sem srozoměl takowú škodnú wěc krále pána našeho JM[u] i WM[u], i mluwil sem se pány Plzenskými, a radil sem jim, aby oni to udělali a něco dobrých pěších jim ku pomoci poslali a k držení, aby ti dobří lidé od té powinnosti, kterúž sú králi JM[u] slíbili, odtištěni nebyli. Jakož sú již ti pěší k Loketským posláni; a knieže Mišenské jest přitáhl a leží již u Lokte. I milý pane! to wědúce, rač to dáti králi JM[u] wěděti; neb sú mě oni žádali za to podlé úřadu mého, aby opatřeni byli, že se chtie brániti a JKM[u] wěrně a práwě přidržeti, neb ještě wždy o pomoc a o retunk prosí, neb sem to také dal wěděti panu Zdeslawowi a p. hofmistru a jiným pánóm a přátelóm našim; neb bych já nerad obmeškal, což bych mohl dobrého zjednati pánu našemu JM[u], tudíž i WM[u] pane milý! Co sě Bubna dotýče, trh sem udělal služebníku wašemu Petrowi Chlumčanskému, a ten sě již w to uwázal a drží ten zámek; a Úlice sú sě zapálily, a tak děkujíce pánu bohu, žeť sú s nich utekli, a my je dokonce zkazili swými dobrými lidmi. A Janowský smlúwu jest učinil a tu s tú twrzí s Janowici s králem pánem naším s JM[u] a do té pře skonánie, a list té smlúwě

jest položil u nás u Plzni; a to tak jest dále smluweno, abychme WM' s tiem dále obeslali, abyšte jemu ráčili od krále JM" list zjednati, jakož JM' jiným dobrým lidem dáwá smluwné listy, aby jemu také to držáno bylo; neb sem WM' byl dáwno obeslal, ale listy sú Jankowi přejaty od kacieřuow. Neb pane milý, kdež se jest smlúwa stala s Bubnem a s Janowici, to sem Kořanskému powěděl, Hoštálkowi a Sudowi i jiným pánóm jest také dáno wěděti; a když sě Janowský doluow stěhowal s Bubna, tehdy Kořanský, Suda i Hoštálek uhodili na ně, i zjímali jemu jiezdné i pěší a wuoz musili wyručiti; a když sú nám to dali wěděti, já srozuměw tomu, že nám to k hanbě jest, i jiným dobrým lidem k welikému rozpačení, i jel sem sám na Radiny Kořanskému, a přidali mi páni Plzenští některé z rady, a mluwil sem o to s ním, aby on ty lidi propustil a wážil tu wěc sám, kterak jest králi pánu našemu JM" k užitku, i WM" tudíž, a mnoho jiných pěkných řečí k tomu. Ale nezdálo sě Kořanskému to učiniti, než dal jim rok i s wozem až do s. Jakuba welikého. A co jemu o to p. Zdeslaw psal, aby je propustil, nic to platno nebylo, než tak Kořanský prawí, že toho propustiti nechce, leč král JM' sám o to psáti bude. I milý pane! račte nás w té wěci opatřiti, aby sě takowé wěci od Kořanského a od Sudy nedály, i od jiných; neb jest WM' to rozkázala a nám poručila, cobychme mohli té strany odtrhnúti smlúwami, abychme to učinili; neb netoliko abychme práce w tom litowali, ale hrdly i statky swými pomáhali sme a pomáhati budem králi pánu našemu JM" i WM". Ale milý pane, ať nám to také k hanbě nenie, aby někto wytrhna sě pro ty některé wzátky, aby to k swé wuoli držeti chtěl, jakžby mu sě zdálo; neb já ani jiní dobří lidé takowé wěci nesmělibychme na sě bráti, jestližebychme w tom opatřeni a opraweni nebyli. Ale wěřímť já WM" s plným doufáním, že ráčíte naši wěc w tom spuosobiti a s Králowú M" mluwiti, aby JM' ráčila psáti aneb WM' p. Kořanskému i jiným, aby oni je propustili a to nawráceli, což jest pobráno. A již o WM" držiem, že sě znáte WM' na planetách, jakož ste mi o tom Odwolaném powěděli, že wajec čerwených jiesti nebude: tak sě děkujíc pánu bohu stalo. A račte raditi JKM", neb již jest čas, aby JM' do země přiblížil. Neb ta strana mnozí newědie na čem stojí a co mají činiti, a synowé toho Odwolaného obsielají k sněmu, aby do Prahy jeli: ale mnozí sě toho wzdalují, očekáwajíc WM". Ex nova Plznie, fer. III^a post dominicam Judica, anno ꝛc. lxxi^o.

Jan Laštowice z Plzně, najwyšší hofrichtéř nad muchami (sic) krále Uherského.

9.

Jan ze Šwamberka, mistr Strakonický, p. Janowi z Rosenberka: že mnozí s obojí strany žádají společného sjezdu o stawení záhub a jednání obecného dobrého.

Na Strakonicích, 8 Apr. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. kom. k. Č., pánu přieteli mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane, pane přieteli milý! Wědětiť dáwám, žeť jsem obeslán od oněch krajów od Kadaně, kteří tam sněm sú sobě, jakož prawie, pro obecní dobré této slawné koruny i krajów upokojenie tu do Kadaně složili, žádajíce, abych také mezi ně přijel tento úterý po kwětné neděli. I nezdá mi se toho učiniti. A tak sem zprawen, že i jinde jiní krajowé též sú učinili. Pak nynie přijel jest pan Lew sem do kraje, a tu s jinými krajany sú ke mně mluwili, žádajíc toho a chtiec o hodu welikonočniem w pondělí neb w úterý také w Strakonicích sjeti se, a mne za to žádajíc. I jakož sem porozuměl po jich zpráwě, že tu nechtěliby nic strannieho jednati, než cožby bylo této našie české země obecného dobrého a w kraji upokojenie, a w tom aby sobě udělali mezi sebú stánie, a záhuby kraje již opustili až do S. Jiřie, neb tam dále; a mne za to žádali, abych i wás milý pane obeslal o to, i jiné okolnie w kraji obýwajíce i zemany; jakož tiem obmeškáno nebude, poněwadž nic strannieho tu nemá býti jednáno; a žádají toho, abyšte tu také přijeli. Pakliby se wám nezdálo, aby to bylo w Strakonicích, ale kdeby se wám jinde zdálo. A jakož porozumiewám, jestliže budete, že bohdá w to bude uhozeno, že w tomto kraji také záhuby stanú, a že o to jednáno bude, což obecného dobrého bude této slawné koruny České. A jistě jsme powinni toho wšichni o to státi, neb také údowé koruny této jsme. Také sem obeslal o to úředníky páně Zdeňkowy a p. probošta, p. Racka Kocowského, Wintrberského i jiné zemany w kraji; a p. Lew také jest obeslal města w kraji a jiné zemany w kraji obýwajíce. Což w tom úmysla wašeho jest, to dajte wěděti listem waším při tomto poslu. Ex Strakonicz, fer. ij post domin. Palmarum ann. dni ɔc. Lxxj°.

Jan z Šwamberka, mistr přeworstwie Českého ɔc.

10.

Zdeněk ze Šternberka p. Janowi z Rosenberka: že krále Matiášowa wůle jest, aby páni jeli ke sjezdu do Německého Brodu ɔc.

Na Polné, 9 Apr. 1471. (Orig.)

Uroz. pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. komorn. k. Č., přieteli mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a přieteli milý! Král JM' poručil mi,

abych wás obeslal, abyšte byli na tom sněmu w Brodě, kterýž má býti ten čtwrtek po welice noci; a jest toho milý přieteli pilná potřeba. Neb pan Albrecht Kostka a pan Pernštainský byli sú u mne na Polné, a jedú k králi do Znojma od toho pána Pražského synuow a od některých jiných pánuow. A což sem mohl na p. Kostkowi srozuměti, zdá mi sě, že králi pánu našemu buohdá ke cti a dobrému přijde, a nám také. A wězte, že se králi pánu našemu dobře wede, i nám také; téžbych také rád widěl, byšte se dobře jměli. Ex Polna, fer. iiij post Palmarum anno oc. Lxxj°.

Zdeněk z Šternberka, najj. Uh. a česk. oc. krále haitman najw. wšech zemí kr°. Č. na JKM^{ti} miestě a najw. purkr. Pražský.

11.

Purkrabí Helfenburský na Janowi z Rosenberka žádá pilně pomoci wálečné, tušim proti p. Strakonickému.

Na Helfenburce, 13 Apr. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. komorníku k. Českého, pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! WM^{ti} wěděti dáwám, že jest ke mně poslal haitman Wiléma Střiebrného a Wiléma Setěcha, abych WM^{ti} s pilností dal wěděti, aby WM' ráčili poslati ke mně na Helffmburk w pondělí konečně neb w úterý, což muožte WM' najwiec shromážditi pěších se wšech úřaduow; a muožli WM' wšecky Poláky s nimi wystrojiti; pakliby wšech nemohli, ale což muožte najwiec jiezdného, a XII neb XV wozuow; nebť jest toho pilná potřeba. A to mi račte bez meškánie dáti wěděti, budeli to či nic. Ex Helfenburgk, sabbato in albis, annorum oc. lxxj°.

Jan z Wlksic, purkrabie na Helfenburce.

[Duška.] Pane milostiwý! Račte WM' wěděti, že Wlach konečně jest u wojště pana Strakonického, a w starých Prachaticích béře obilé a wozí na Březie. A o to sem naschwále posla poslal, to jest tak w jistotě, že s ním jest na poli.

12.

Purkrabí Helfenburský u p. Jana z Rosenberka stížnost wede na p. z Rabšteina.

Na Helfenburce, 16 Apr. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. komorníku král. Česk., pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane milostiwý! WM^{ti} wěděti dáwám, že pan probošt

Prachatický weliků škodu WM^u^ činí w holdech k zámku. Které wsi ještě sú cely zuostaly, ty wšecky chce wypáliti, a zwláště co se tkne pod samým zámkem; ježto když ty wypáleny budú, že ten zámek bude welmi opuštěn potřebami; a některé již jest wypálil. I milostiwý pane! prosím WM^u^, račte jemu o to psáti, ať tak nehubí a nepálí těch králowských lidí pod zámkem; neb jestliže těch nebudem mieti, holduow žádných mieti nebudem odjinud, i ni žádných potřeb. Ex Helffenburg, fer. III post S. Tiburtii anno dni 1471°.

Jan z Wlksic, purkrabie na Helfenburce.

13.

Jan z Rosenberka purkrabi swému na Krumlowě: že sjezd w Něměckém Brodě odložen za týden, a že naň on w Jihlawě čeká ɔc.

W Jihlawě, 25 Apr. 1471. (Orig.)

Jan z Rosenberka, najw. kom. kr. Č.

Kunrate milý! Jakož nám píšeš o těch lidech, kteříž tu ležie: twé pilnosti w tom wděčni jsme a hned tu wěc opatřili sme a dále opatříme před KM^u^: a ty proto to tak jakož píšeš opatř, aby nemohli, by pak chtěli, co takowého předsěbráti. Takéť wěděti dáwáme, že ten sněm, kterýž w Něměckém Brodě držán býti měl, odložen za týden dále, a to z té příčiny, že oba syny toho Odwolaného sami osobně tu býti mají. A jinémuť nerozumieme, než že bohdá ke wšemu dobrému pójde. A my sem do Jihlawy w sobotu přijewše, na to čekáme. Powěziž to našim dobrým lidem; a byloliby co takowého pilného, i kterak se našim wede, nemeškaj nám dáti wěděti. Datum Iglaviae, fer. IV post S. Georgii anno ɔc. Lxxj°.

Famoso Conrado de Petrowicz, purgravio in Crumpnaw, fid. n. dil.

14.

Jan z Rosenberka purkrabi Kunratowi na Krumlowě: zpráwa o námluwách, které se staly w Něměckém Brodě, o příměří mezi stranami uzawřeném ɔc.

W Něměckém Brodě, 2 Mai 1471. (Orig.)

Jan z Rozmberka, najw. kom. kr. Č.

Kunrate milý! Wěděti dáwáme, že sjewše se zde w Brodě podlé námluwy w úterý minulý (30 Apr.) wčera (1 Mai) rokowali sme den sw. Filipa a Jakuba apoštolów božích: tak že sněm walní a obecní smluwen a swolen obostranně, aby u Hory držán byl od soboty příštie we dwú nedělí konečně. A ten sněm oboji rozepsati máme hned; a o toť již do Hory wyprawen jest Jaro-

hněw náš od našie strany, a druhý od strany odporné, aby k tomu wuoli dali. A některé wěci jiné také dosti pěkně namluweny jsú. A na to příměřie uloženo křesťanské do S. Jana křtitele božieho; a w to příměřie wstúpeno má býti otewšech w pondělí přiští (6 Mai) totiž po S. Florianu po západu slunce během swým přirozeným. A nezdáloliby se které straně po těch dwú nedělí, jakož aněm položen jest, w přímiří státi, tehda strana straně týden napřed má dáti wěděti. A také wězňowé, kteříž sú sě šacowali, ten šacunk před sě dáti mají, a jiní rok jmieti do toho času, jakož příměřie položeno. Též i hold, ktož sú sě holdowali, ti dajte hold, ale wiece již holdowáno býti nemá. Protož to wěda, tak to přímiřie zdrž, a na zámky naše hned bezmeškánie úředníkóm daj wěděti, aby to také wědúce zdrželi. Neb na tom také zuostáno jest, nezdrželliby ktokoli toho přímiřie křesťanského, aby sobě na takowého oboji pomohli. Dobrát jesti čáka, že bohdá wšecky wěci k lepšiemu pójdú. A zítra bohdá ku KM[u] pojedem do Jihlawy. A cožkoli dále bude zjednáno, nezmeškáme wám dáti wěděti. Než proto zámków w té mieře bohadle pilni buďte, jakž wám wěříme. Ex Broda Teutunicali, fer. V ipso die S. Sigismundi mris. anno ɔc. Lxxi[0].

Famoso Conrado de Petrowicz, purgravio in Crumpnaw, fid. n. dil.

15.

Hejtman Třebonský Wilémowi z Tetowa, hejtmanu polnímu: o žádawách, které se dějí krále Matiášowými penězi bílými lidem páně z Rosenberka.

W Třeboni, 10 Mai 1471. (Orig.)

Urozenému panoši Wilémowi z Tetowa, páně z Roznberku najwyššímu hajtmanu, přieteli mému milému ɔc.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli milý! Wědětiť dáwám, že někteří lidé odsawad z Třeboně byli w Soběslawi, a ti mě zprawují, kterak Kehar a Weirek welmi nepodobně s páně Milosti měšťany w Soběslawi nakládají, tepúce je kyjmi a nutiece je, aby ty penieze bielé brali, ježto jich w Hradci, w Jihlawi při samém králi, také na Polné, aniž na Witorazi, ježto sú jeho páně Zdeňkowi lidé, neberú aniž swých k tomu tisknú by je brali, než nad páně lidmi swú wuoli ukazují, jakž se jim zdá. A tak mě zprawujie, že Ctibor Kozský prosil něké dobré ženy Kačky kramářky, jako písaře Dobronického měla, aby načala malwazie, a že jí chtie míšenské groše dáti; a ona to k jich prosbě učinila. Tehdy některý z nich chtěl jí dwa groše bielých dáti, a ona jen že řekla: nechci jim; tehdy zwěděw to Kehar, i přiběhl a zbil tu wdowu kyjem nepodobně. Také mi prawili, že Weirek bil kyjem něků ženu Hlawnowu, a máti její chtěla jí brániti, a on nechaw jie, i zkyjowal mateř; a dietě plakalo mátaře swé a té

báby, a on nechaw těch dwú žen, i bil dietě a prorazil dietěti hlawu, že by mu prst w hlawu wložil. A jiné ledakés nemierné wěci wedúce proti páně lidem, i o pánu našem JM^u^ potupně mluwí, řkúce, nerozkazujeť Rožmberský zde i howna. A lidé rádiby ku páně Milosti, i k úředníkuom o swé nehody nesmějí, aniž smějí psáti. I zdáliť se milý přieteli, že by se wážil práce sem do Třeboně přijeti, a že bychme o ty wěci spuolu pomluwila a slitowali se nad těmi lidmi, poněwadž páně Milosti doma nenie. Datum Třeboň, ff. VI post Sti. Floriani anno dni. oc. lxxi.

Markwart z Kamenice, haitman na Třeboni.

16.

Jindřich Raubík z Hlawatec purkrabi Krumlowskému: že lidem swým nedowolí úročiti do Krumlowa.

Na Netolicích, 14 Mai 1471. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přieteli a bratru běhu příměrného.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli a bratře milý běhu příměrného! A jakož píšeš richtáři mému, aťby lidem přikázal, aby aurok wydáwali: i wěziž, žeť toho nedopustím; neb to w listech w příměrných nestojí, a takéť sau toho páni strana suobau stranau neustanowili. A píšeš, pakli toho nebude, že je chceš k tomu připrawiti. Jestli že na ně mocí sáhneš, by tomu buoh chtěl, by sě wámi přímėřie zrušilo, toho mi daj odpowěď listem swým, chcešli na ně mocí sahati, aťbych wěděl co mám činiti. A také psalť sem prwé, žeť mi holduow nechtie dáwati, kerééž sau mi sě holdowali, ježtoť to w listech w přímėrných stojí, kdož sau sě holdowali, aby holdy wydáwali. A ty jich k tomu nedržíš, aby mi holdy wydali. Oznamujiť sě, jestli žeť kerau škodu wezmau, ničímžť winen nechci bayti, a neradbych toho učinil. A také píšeš, že sau lidé dědiční pána twého: nežť ještě dědiční budau pána twého, musíš ty i pán twuoj lebku na se wzíti; a tať wám měkka bude na hlawě. Ex Netolic, ff. III ante Sophiae anno oc. lxxi^o^.

Jindřich Raubík z Hlawatec a na Netolicích.

17.

Hejtman Budějowský hejtmanu Krumlowskému: o neochotě lidí k minci krále Matiáše.

W Budějowicích, 24 Mai 1471. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, příteli mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený příteli milý! Pan Jan Bílý a jiní dobří

lidé se mnú mluwili, kterak by lidé pána twého JM[ti] z měst, z městeček a ze wsí, kteříž sem potřeby na trh wozí, peněz králowských prwnějšiech bráti nechtěli, a netoliko zde, ale když jinam do městeček a do wsí ti dobří lidé poč posielají, že jich také bráti nechtí. I milý příteli, přičiň se k tomu, wšak jsi jako najwyššie úředník pána twého, a přikaž po panstwie, ať ty penieze dobré berú; a to dobře učiniti muožeš, a najwiec pro toto, jestli že jich bráti nebudú, bojím se, že Poláci na panstwie pána twého opět picowati a lidem pána twého škoditi budú; a to buoh wie, že bych toho nerad widěl; a toho bych já stawiti nemohl. Protož milý příteli, daj mi to wěděti listem swým, kterak se w té wěci chceš jmieti, ať bych já panuom Polákóm odpowěď uměl dáti. Neb tak oni prawí, jestli že jich od nich lidé pána twého bráti nebudú, že chcí tu wěc na krále JM[t] wznésti. A já také muselbych na krále i na pána swého Jich Milost wznésti a to dáti wěděti; neb milý příteli, zdeť je berú a bráti musí, což jest peněz pewných dobrých. Ex Budwais, ff. VI post Ascensionem domini anno oc. lxxi°.

Markwart z Rakowic, haitman na Budějowicích.

18.

Jindřich kníže Minsterberský Kutnohorským: děkuje za wýstrahy a žádá, aby hned wyprawili rotu Peřinowu na Německý Brod panu Trčkowi ku pomoci.

W Praze, 3 Jun. 1471. (Orig. arch. Kutnohorsk.)

Jindřich z božie milosti knieže Minstrberské, hrabě Kladský a hajtman králowstwie Českého.

Opatrní nám zwláště milí! Jakož ste nám psali, dáwajíc nám wěděti wýstrahy o nepřátelích našich i wašich: i tohoť jsme od wás welmi wděčni. I wěztež, že došlo jest nás, žeby král Uherský již u Německého Brodu wojensky ležel, a žeby statečný rytieř, pan Mikuláš Trčka, žádal wás, abyšte jemu něco lidí ku pomoci poslali. I myť wás žádáme i prosíme, abyšte wy hned jemu Petra Peřinu s rotú jeho na Německý Brod poslali; a jestližeby jeho Peřiny tu nebylo u wás, ale obešlete jej, ať hned tam jede. Neboť my bohdá wzajtra u wás osobně budeme a opatříme to, aťby wám k škodě nebylo. Doufámeť wám, že znajíc takowú potřebu, tak se zachowáte. Dat. Pragae fer. ij pentecostes anno oc. lxxj°.

Opatrným šefmistru a radě města Hory Kutny, nám zwláště milým.

19.

Heitman Budějowský nejw. úředníkům Rosenberským: že hodné jest přijíti příměří prodlaužené, jehož podáwá se s Hluboké.

W Budějowicích, 6 Jun. 1471. (*Orig.*)

Urozeným panošem Wilémowi z Tetowa, páně z Rosenberka najwyššiemu haitmanu, a Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přátelóm mým milým.

Službu swú wzkazuji, urození přítelé milí! Wěděti wám dáwám, že dnes po obědě pan Medek z Hluboké sem do předměstie ke mně přijel jest: a tu sme na tom tak spolu zuostali, buď příměřie wypowědíno neb nebuď, abychom my s ním s tiem zámkem Hlubokú příměřie až do S. Jana jměli. I milí přítelé! i o pána wašeho sem s ním mluwil: i dal mi na to odpowěd, a tak sme také spolu zuostali, chceli pán wáš JM' i wy se wšemi zámky swými příměřie do toho času jmieti, že on také chce jmieti. I milí přietelé! prosím wás, dajte mi po tomto poslu hned zase wěděti, co w tom úmysla wašeho jest. A tak mi se zdá, žeby nebylo zlé s ním příměřie jmieti a učiniti. A zprawen jsem, žebyšte chtěli někde na to zbožie Hlubocké poslati bráti: i milí přítelé, prosím, ponechte toho; neb sem na tom s ním zuostal, co se holduow newydaných dotýká, že on má té wěci tak w stánie ponechati, a wy též zase, a že o to s wámi se zde sjieti chce aneb w Újezdě, a ty wěci mezi sebú pěkně srownati. Jedné pište mi, který den chcelibyšte přijieti. Ex Budweis, fer. V post pentecosten anno ɔc. lxxj°.

Markwart z Rakowic, haitman na Budějowicích.

20.

Jindřich Raubík ze Hlawatec purkrabi Krumlowskému wěděti dáwá, proč a kterak se zmocnil hradu Hluboké.

a)

Na Hluboké, 20 Jun. 1471. (*Orig.*)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi Krumlowskému, přieteli a bratru milému.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli a bratře milý! A wděčen jsem od tebe, že péči máš o mě, a žeby nerad, by které zlé přislowie o mně bylo mluweno, jakož mi tu wěc z powinnosti učiniti máš; a já bohdá chci také sě o to starati, o twé dobré a poctiwé, přišloliby kdy mne na potřebu ɔc. A jakož

píšeš, aťbych dal wěděti, kterak sem k Hluboce přišel: i tajno tebe nenie, milý přieteli, kterak sem statek swuoj ztratil a zahubeno mi wšecko o wálce wedle sl. pam. krále Jiřieho, pána mého milostiwého, a wedle králowé. A JM[t] slibowala mi za ty wšecky wěci, že to má býti bez mé wšie škody, a že mi má wěrná služba má zaplacena býti, i nad to učiněno býti, že JM[ti] mám děkowati. A když sem již napomínal, žádaje toho na kniežatech i na králowé M[ti], aby mně i těm dobrým lidem zaplaceno bylo, kteříž sú přídrželi se mne z rozkázanie JM[ti], a ti wšichni ke mně hledie; a já prosil sem wdy JM[ti], aby ráčili mne i těch dobrých lidí odbyti, jezdil sem o to několikrát k JM[ti], a weliké náklady na to čině: i když sem teď byl najposléz, tu mi kněz Jindřich řekl, žeby mi rád dal, ale že nemá; a králowá mi řekla, abych k tomu hleděl, kto králowstwie drží. A já uznamenaw takowú wěc, i s těmi dobrými lidmi, že JM[t] sě k tomu nemá, by nám zaplaceno bylo, tak jakož nám JM[t] řekla: i opowěděl sem to kniežatóm JM[ti] i kniežeti Miešenskému, panóm Pražanóm i jiným pánóm a městóm, že já té wěci chci hleděti i s těmi dobrými lidmi, aby nám naše wěrná služba i škody zaplaceny byly. I učinil sem takto i s těmi dobrými lidmi, že sem řádně odpowěděl králowé M[ti] i s těmi dobrými lidmi, a dosti tomu učinil, jakož k mé cti příslušie i těm dobrým lidem. I přijel sem na Hlubokú a zmocnil sem sě zámku s boží pomocí; a králowé posel zmeškal snad o puol hodiny, že nedal wěděti. A králowá tam mého posla ihned jala, a já Hlubokú. A byloby o těch wěcech mnoho psáti, kterak mi sě jest stalo i těm dobrým lidem; a když sě bohdá spolu shledáme, toho wšeho ústně lépe tě zprawím, kterak sě ty wěci staly. Ex Hluboka fer. V in octava corporis Christi anno oc. lxxj°.

Jindřich Raubík z Hlawatec na Hluboké.

b)

Tamže, 22 Jun. 1471. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přieteli dobrému běhu nynějšieho.

Službu swú wzkazuji, urozený bratře milý, běhu nynějšieho! A tajno tebe již nenie, kterak sem Hlubokú ztekl, opatřiw swú čest prwé, jako na dobrého člowěka slušie. A tu sem dobré lidi i jiné služebné zjímal. I milý bratře! prosím, mluw se pánem swým JM[ti], aťby ti dobří lidé, wězni moji, pan Medek, otec muoj, Hroznata, Wojieř i jiní bezpečenstwie mohli mieti, aby wolně jeti neb jíti mohli po swých potřebách, aby jim překášeno nebylo. Wěřím že

to učiníš, a dáš mi toho odpowěd po témž. Ex Hluboka, sabbato ante festum S. Johannis baptistae anno ɔc. lxxj°.

Jindřich Raubík z Hlawatec na Hluboké.

21.

Wilém z Tetowa heitman pánu swému Janowi z Rosenberka: o jednání swém s probořtem Wyšehradským na Prachaticích zprávu dáwá.

W Prachaticích, 15 Jul. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. komorníku král. Českého, pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! Dáwám WM^u^ wěděti, že pan probošt k těm ke wšem wěcem, kterak jest námluwa byla při WM^u^, to tak chce učiniti, a má se w tom pěkně powlowně. I milý pane, budeli se WM^u^ zdáti dokonati ty wěci, že já sě již k tomu mám, a jsem tu ještě i s těmi dobrými lidmi. I milý pane! řekl mi p. probošt, jakož tam stojí, ježto byšte měli bratru jeho dáti, že toho udělá na dwě stě zlatých: a já sem jemu toho wodepřel, že WM^t^ hned toho mieti nemuož; než won jest mi wodepřel, že do čada do wánoc aneb do S. Jiřie, že newie budeli toho potřebie. I posielám WM^u^ přiepis ten, který jest WM^u^ po mně poslal, a druhý přiepis, kterýž jest on sobě proti tomu přepsal; a má býti rowně jeden jako druhý; než něcot jest málo připsal, ježtot mi sě zdá, ježtot to WM^u^ nic ke škodě nenie. I protož milý pane, ráčíteli ty wěci dokonati, neračte tiem dlíti, a račte Kunrata ke mně sem poslati, abych já Kunrata mohl opatřiti za týden nebo dál; a proto já WM^u^ budu dobrého hleděti, což budu moci najlép. A tam račte Hadkowi poručiti za některý čas; a to cobyšte bratru jeho dali, to zuostane na zámku WM^u^, kdyby zámku postúpil, to by musil nawrátiti. Ex Prachaticz, fer. ij post festum Margarethae, annorum ɔc. lxxj°.

Wilém z Tetowa, najwyšší haitman páně z Rozmberka.

22.

Samuel podkomoří Benešowi z Weitmile: nowiny z Prahy a z Čech, o blížení se nowého krále ɔc.

W Praze, 17 Jul. 1471. (Orig. arch. Drážďan.)

Urozenému a statečnému pánu Benešowi z Waytmille, purkrabi Karlšt., pánu kmotru mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený a statečný pane kmotře milý! Nowiny jisté

rač wěděti, že již pan Peniezek s drahně sty koňmi do země přijel jest a dnes nebo zítra bohdá konečně u Hory budau. Nebť sú někteří z našich s nimi přijeli, kteříž sú tam byli posláni, a někteří sú zuostali při králi JM^u^. A kromě těch jiezdných, kteříž jsú w zemi a w koruně, jiných dwanácte set koní jest zuostalo na Hodoníně ɔc. A již jest do Prahy přijel úředník od JM^u^ s drahně tisíci zlatými, aby jednal a skupowal potřeby k korunowání JM^u^ ɔc. A že JM^t^ za nimi příjezdem swým meškati nebude. Dat. Pragae, fer. IV post divisionem apostolorum.

Samuel podkomoří ɔc.

23.

Beneš z Weitmile Bořitowi z Martinic posýlá nowiny a žádá zwěděti, když Osečtí wpadnau do kraje Mostského.

Na Chomautowě, Jul. 1471. (Kopie arch. Smečensk.)

Urozený pane a příteli zwláště milý! Služba má napřed Twé Milosti wždycky hotowá!

Teď posielám wám jisté nowiny, kteréž jsú mi poslány w noci z Prahy, a na ty nowiny můžete se ubezpečiti. Také wás prosím, kdyžbyste porozuměli, žeby Osečtí chtěli přitáhnúti a škodu učiniti w tomto kraji, že mi to ráčíte na mé peníze dáti wěděti bez meškání we dne i w noci; nebť sú tu noc panu Oldřichowi jeho lidem pobrali i zjímali. Račte w tom pilnost swú jmieti, tohoť Wám jako pánu a příteli swému zwláště milému w tom nebo mnoho wětším rád posluhowati chci. Datum ex Commutovio, feria V*) ante diem Arnolphi ɔc. LXXj^0^.

Beneš z Weitmile, purkrabie na Karlštaině.

Urozenému pánu, p. Bořitowi z Martinic, heitmanu hradu Mostského, pánu a příteli mému zwláště milému k dodání.

24.

Jan Kaplicar p. Janowi z Rosenberka o swém jednání w Řezně předběžnau zpráwu dáwá.

W Řezně, 17 Aug. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu p. Janowi z Rožmberka, najw. kom. k. Č., pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane milostiwý! Modlitbu swú ustawičnú napřed wzkazuji

*) W datum jest omyl, protože den sw. Arnolfa (18 Jul.) roku 1471 připadal we čtwrtek.

WM[u]. Jakž mi koli listowé Waši přišli a dodáni, hned sem je okázal legatowi a poslóm KM[u], přeložiw a přepsaw je latině. Welmi sú toho wděčni byli. A tiem psaním sem také některých wěcí došel, ježtoť sě hoditi mohú. Chtěl sem sě dnes zasě domów wyprawiti: i zdržel mě Alexij, protože jest naslyš, žeby kněz Ludwík k tomu žádán byl, aby s ciesařem sjel do Wiedně a pomohl sjednati krále našeho a Polského; a také aby s ciesařem sě stawil w Normberce. To jest již owšem ciesaři přiřekl, a za toť jmám, že i druhé učiní a že do Wiedně pojede, ale ještě za jisté newiem a rádbych zwěděl; a konečnú také odpowěd poslóm krále našeho, zwěda to dnes neb nezwěda, nezdá mi se zde dále meškati. Legat mi jest prawil, že s neděle dolów zase potáhne, a kniežata se odsud trhají. Takéť jest legat kněži Eliášowi do Pasowa ukázal, a chceť se mnú dolów. Dalekobychom radše, by čert toho anděla byl sem přinesl, lépeby bylo tuším; pak tuť jesti woliti nelze. O silnici se jest rozmyslil legat, pořek mi dáti listy kommissí kněži Pasowskému a WM[u]. Poněwadž tak brzo sám dole bude, chce radše sám opatřiti a poručiti, aby w tom zmatków nebylo, i pro M. Pawla; a mněť sě to také lépe líbí. Pak což sě WM[u] bude zdáti, jakož sem prwé psal, Martina-li Tulmaře tu ponechati w Pasowě pro legata, čilibych ho tu sám dočekal; jakžkoli WM[t] rozkáže, tak sě stane. Proto WM[t] úmysl swój w tom, což sě silnice dotýče, rač zjewiti, k čemuby mělo býti wedeno: nebť za to mám, že legat na cestě dolów jeda dlúho se meškati nebude. Kněz Ludwík welmi pracuje w tom, což sě kniežat Mnichowských dotýče, a tušieť, žeť bratra druhého z wazby wždy wymóže; a zwláště pak kněz Sigmund Ečské knieže ciesařów bratr, ten pak welmi přísně oň stojí. Jiným pak wěcem bohdá WM[t] srozumie, když bohdá přijedu. By jediné bóh zdařil, abych s měšečnými odpustky přijel, tomuťbych rád, ano třeba. Dat. Ratisponae, sabbato post assumpt. virg. gloriosae anno oc. Lxxj°.

Kněz Jan Kaplicar.

(PS.) (Duška.) Milostiwý pane! Tohoto sem posla w sobotu z Řezna k WM[u] wyprawil, a přijew wčera sem, ještě sem ho zde nadšel, a s Matiášem sem se také shledal. Toho dnes naprawím a dám plnú zprávu. U M. Pawla sě stawím, a buduli moci stihnúti, dnes wyhnu a k domowi pospieším. Ex Patavia fer. III post Assumpt. (= 20 Aug.)

25.

Jan z Wlksic p. Janowi z Rosenberka: zpráwy o těch, kteří chystají se jeti do Prahy ku korunowání krále Wladislawa.

Na Helfenburce, 22 Aug. 1471. (Orig.)

Uroz. pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. kom. k. Č., pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane milostiwý! Jakož mi WM[t] píšete, abych WM[u] wěděti

dal, jedúli kteří zemané do Prahy: i rač WM' wěděti, že zemané i města ta strana odporná wšickni jedú do Prahy, a prawíce, že tuto neděli najprw přiští mají krále korunowati. A pán Strakonický také jest obeslán, ale toho newiem, pojedeli či nic; o tomť také WM^{u} bez meškánie dám wěděti. Dat. Helfenburg, fer. V ante b. Bartholomaei apli ann. ɔc. 1471°.

Jan z Wlksic, purkrabie na Helfenburce.

26.

Purkrabě Helfenburský pánu swému Janowi z Rozenberka wýstrahy píše.

Na Helfenburce, 12 Sept. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. kom. k. Č., pánu m. m.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! WM^{u} wěděti dáwám, že města Piesek, Wodňany, Sušice, Wlach i jiní nepřietelé jsú wojensky na hotowě: než tohoť tak daleko wěděti nemohu, co mienie aneb kam se obrátie. Než píše mi Bušek Buzický z Nihošowic, žeby jej wystřiehali dobří lidé a přátelé, žeby jej chtěli obehnati. I milostiwý pane! račte do Budějowic dáti wěděti, ať jsú na hotowě, jestližeby to před se chtěli konati, aťby mohl retowán býti. A také račte w kraji opatrni býti: nebť rádi hlas púštějí tuto, a jinam se obracují. Dat. Helffenburg, fer. V post nativitatem genitricis dei virginis Mariae, ann. ɔc. lxxj°.

Jan z Wlksic, purkrabí na Helfenburce.

27.

Jan z Wlksic Wilémowi z Tetowa: zprávy z okolí i z Prahy.

Na Helfenburce, 20 Sept. 1471. (Orig.)

Urozenému panoši Wilémowi z Tetowa, haitmanu páně M^{u} z Rozmberka, přieteli mému zwláště milému.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli zwláště milý! A wěděti dáwám, že Wlach s jinými nepřátely sbierá se silně. A tak mě zprawují, žeby chtěl k Prachaticóm. A také wěz, že král Polský z Prahy k Hoře táhne, a že tak slyším, že jsú Poláci některakú puotku s Pražany měli, a že sú některému Poláku ruku uťali, a drahně Poláků ot něho do Polsky jedú. A také wěz milý přieteli, že wčera naši pěší jali tři služebníky Raubíkowi, jmenem Jana Straku, Swatka a Martina Malého. A ten úmysl jmám, abych jednoho p. Odolenowi dal, aby ho wyprawil. Jakož si wzkázal, abych okolo Sušice a Rabie kázal páliti, abych je k holdu připrawowal: i to sem wše učinil. Než w těch jízdách kuoň sú mi

dorazili, bodaj se mohl již do wozu hoditi. I wěřímť milý přieteli za tu nowinu, že mě některým koněm opatříš. Dat. fer. VI ante Mathei anno oc. Lxxj°.

Jan z Wlksic, *) purkrabie na Helfenburce.

28.

Nowiny z Uher, kterak král Matiáš se stawy uherskými zase dobře se srownal.

Bez datum, (z měsíce Oktobra 1471.) (Orig.)

„Nowiny z Uher.“

Najprw že JM^u^ wěci w Uhřiech dobře stojie, že wšichni páni preláti u JKM^u^ w Budíně byli sú, a že pamětníków nenie, by tak weliký sněm byl. **) Než kněz arcibiskup Ostřehomský, ten nechtěl bez gleitu jeti, a p. Rinolt. A preláti a páni wšichni králi radili, aby jim gleitu nedáwal, než aby bez gleitu jeli; a tak že kněz arcibiskup přijel a s králem JM^u^ wedle JM^u^ wuole o wšecky wěci uhodil. Tu král ke wšem prelátóm a pánóm nad hlas mluwil, a řka: Slyším, že dáwáte některým úředníkóm mým winu, žeby wám nějaké nesprawedlnosti činili: teď je wšecky máte, ktožkoliwěk kterému z nich w čem winu dá, nechci já žádného zastati; neb já jim népřikazuji, aby komu w čem křiwdu činili. Žádný jich newinil. Dále JM^t^ mluwil, že slyší, žeby JM^u^ pomlúwali, že bera z této země penieze, že je do Čech a do Morawy nakládá. Řekl JM^t^ jim: Wiete to dobře, že sem té wálky proti kacieřóm neučinil sám z swé hlawy, ale s waší radú, a wy ste mi řekli k tomu radni a pomocni býti; znáteli se k tomu? A oni řekli, že znají. Chceteli mi ještě k té wěci radni a pomocni býti, abych tu wěc bohdá k chwále boží a sw. stolici apoštolské přiwedl? Wšichni řekli, že chcem rádi. Swolujeteli se powrub mi dáti? Wšichni swolili. A já wás napomínám wšechny pány, aby swé korúhwe měli a s nimi táhli, a tak je zuosazowali, jakož na to slušie, kdyžby toho potřebie bylo. Také k tomu swolili. A pana Freystatského ***) udělal králem Bosenským. A na té weliké baště, kterúž Turci majú na wodě Sáwě, welmi silně jich JM^t^ dobýwá, a ležie wšudy okolo nich i na wodě, a z těch několika tureckých děl k nim tepú. A píše mi JM^t^, že se jim nelze obrániti. Král Polský JM^t^ byl přitáhl k Podolinci do té krajiny, jakož tu některé swé zámky má w Uhřiech, maje na tři neb na IV^m^ koní, naději maje, že

*) Týž píše p. Janowi z Rozmberka (dd. Helfenburg, fer. III Lamperti (17 Sept. 1471) mezi jinými wěcmi: — „pan Strakonický tak WMti powěděti kázal, že jemu podtají Wlach powěděl, jsa wčera w Strakonicích, žeby pan Prachatický za jisto byl w Praze u krále Polského, a jednaje ty wěci, žeby chtěl lidi krále Polského na zámek Prachatice sobě ku pomoci pustiti“ — „jestližeby ta wěc w prawdě tak byla, račte se w tom opatřiti.“ . . . (Orig.)

**) Rozumí se tu bezpochyby sněm skončený 18 Sept. 1471, jehožto články čtau se ap. Katona, XV, 521—534.

***) T. j. Mikuláše Ujlakiho.

se páni preláti a páni s králem nesrownají, a že w nějaké ruoznici budú. A když tomuto srozuměl, wšem těmto wěcem, táhl zase domuow, a poslal do Košic, do Lewoče, do Kešmorka (sic) i do jiných měst, aby kupci swobodně z Uher do Polsky jeli jako prwé. *)

29.

Purkrabě Helfenburský pánu swému Janowi z Rosenberka wýstrahy dáwá.

Na Helfenburce, 22 Nov. 1471. (Orig.)

Urozený pane, pane muoj milostiwý! WM[ti] wěděti dáwám, že Wlach welmi silně se sebral s tiem se wším krajem na Sušici, a jmá dobře na 1½[M] jiezdného a pěšieho lidu. A tak mne dobří lidé za jisto zprawují, že chtie nocí wytáhnúti do Němec, a když zase potáhnú, že by se chtěli šturmem o Rozmberk město i hrad pokusiti. I to WM[t] wědúce račte to opatřiti a WM[ti] dobré přátely do Němec račte wystřieci. Ex Helfenburk fer. VI in die Ceciliae virginis anno dni ꝯc. lxxj°.

Jan z Wlksic, purkrabie na Helfenburce.

30.

Zdeněk ze Šternberka Janowi z Rosenberka: nowiny z Prahy a z Uher.

Na Budějowicích, 26 Nov. 1471. (Orig.)

Uroz. pánu p. Janowi z Rozmberka, najw. kom. kr. Č. přieteli mému milému.

S. s. wzk. ur. p. a přieteli milý! Nic mi ještě z Prahy wěděti nedali o tom sjezdu našem. Dobře mi se pane líbí twé psanie, abych je do Prahy o to obeslal; i chci já to hned po znamenitém člowěku a zwláště po Winterberském učiniti a je obeslati. Také wčera jeden z Tonnarowy roty přijel z Budína a tak prawí, že král JM[t] se dobře má, a že služebných lidí jiezdných na VIII tisíc má, a Rozwodowský a Polomec a jiní z Čech přijeli k JM[ti] do Budína, majíc na V[C] koní. A pan Wýwoda táhl do Špiše s šesti tisíci, a krále Polského syn leží w nějakém městečku a nemá než XVIII tisíc; a tak tušie, že spolu bitwu budú mieti. Dat. Budweis fer. III post Katherinae virg. ann. ꝯc. lxxi°.

Zdeněk z Šternberka ꝯc

*) Každý saudný čtenář porozumí snadno, že zprávy tyto wšecky jsau tendenčně barweny, aby straně Matiášowě w Čechách neubýwalo důwěry w jeho moc a konečné witězstwí.

31.

Purkrabě Helfenburský Janowi z Rosenberka: wýstraha před Pražany a městy.

Bez místa, 28 Dec. 1471. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Janowi z Rozmberka ɔc., pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! Račte WM' wěděti, kterak mě zprawují dobří lidé, kteříž WM" přejí, že by Pražené i jiná města nepřátelská strojili se welmi silně na pole, a že by chtěli k Malowicóm. A dále, tento týden mají děla Táborská na Piesek přiwezti. Což se w tom WM" zdáti bude, to WM' račte učiniti. Datum sabbato in die Innocentum, anno domini ɔc. lxxi°.

Jan z Wlksic, purkrabě na Helfenburce.

32.

Zdeněk ze Šternberka Janowi z Rosenberka: aby nedowolil služebníkům swým woziti potřeby nepřátelům we Wodňanech ležicím.

W Budějowicích, 7 Januar. 1472. (Orig.)

Urozenému pánu panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníku králowstwí Českého, přieteli mému milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a přieteli milý! Kteříž tu lidé nepřietelé naši we Wodňanech leží, wěz milý pane a přieteli, že zemané služebníci twoji jim potřeby wozie a dodáwají. A to jest, pane, nám ke škodě weliké. Protož přikažte jim, ať toho nechají; paklitby toho ostati nechtěli, wězte, žeťbych jim bráti kázal. Datum Budweis, fer. III post Epiphaniam anno ɔc. lxxıı°.

Zdeněk ze Šternberka,
najjasnějšieho Uherského, Českého ɔc. krále najwyšší hajtman wšech zemí králowstwie Českého na JKM" miestě, a najwyšší purkrabí Pražský.

33.

Jan z Krumlowa, administrator, p. Janowi z Rosenberka: o chowání se p. Strakonického pochybném.

W Krumlowě, 23 Januar. 1472. (Orig.)

Urozenému pánu panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníkowi králowstwie Českého, pánu mému milému.

Urozený pane milý! Modlitbu swú wěrnú wzkazuji Wašie Milosti. A jakož WM' poručila jest mně, abych se zeptal, co by jednáno belo na sněmě

w Štrakonicích: i wěz WM', že žádného sněmu nebelo jest, než toliko, že sú se sjeli spolu pan Kocowský se panem Lwem o některé swé wěci, o kterých neumiem WM[u] práwě powěděti. A tu smlúwu wzawše, držiece se za ruce, šli sú spolu na malwazie, a při té smlúwě beli sú Wimberský a Wlach. Také wie WM', že kněz legát poručil jest mně a přikázal, abych pana Strakonického klel a proti němu kletbu postawil, a suol, železo a jiné potřeby jim propustiti nedal. A WM' se mnú o to mluwila jest, abych toho ponechal, až by se WM se panem Zdeňkem sjela. I prosím, rač mne WM' té wěci zprawiti, na čom WM' se panem Zdeňkem zuostala jest, abych já se w tom podlé přikázanie kněze legáta uměl mieti. Nebo pan Strakonický psal mi jest, jakož WM' list ten widěla jest, že by některú smlúwu se panem Zdeňkem měl; i na tu smlúwu, prosím, rač WM' se ztázati a mne o ní sprawiti. Dán w Krumlowě, ten čtwrtek před swatým Pawlem na wieru obrácenie.

Jan z Krumlowa, děkan a administrator kostela Pražského.

34.

Petr z Hauzné purkrabi Krumlowskému: wýstraha před Raubíkem.
W Budějowicích, 21 Febr. 1472. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purgrabi na Krumlowě, příteli mému milému buďd.

Službu swú wzkazuji, urozený příteli milý! Wědětiť dáwám, že nocí celú noc posel z Soběslawi běžel od pana Jindřicha Weyrka ku panu Wrabskému, a dnes ráno přišel do města. I píše, že Raubík nocí na Bechyni s Wlachem, s Táborskými a s jinými, maje drahně lidí, přijel. Tak pro tu wěc nehodí se nám té wěci konati, až bychom přezwěděli, co počínati budú; a toho sečkati musíme, neb sme hned na Helfenburk poselstwie učinili, a Tetauarowi tu wěc znáti dali, aby zklamán nebyl. To wědúc, dajte na jiné zámky wěděti. Neb tak pan Jindřich píše, že něco před sebú Raubík má, a miení nějakú škodu učiniti. Ex Budwais, fer. VI post dominicam Inuocauit anno ɔc. lxxii°.

Petr z Hauzné a s Stúpného.

35.

Jarohněw z Úsuší p. Janowi z Rosenberka zpráwu dáwá o uzawřeném w Budíně příměří mezi Uhry, Čechy a Poláky.
W Budíně, 1 Apr. 1472. (Orig.)

Urozenému pánu panu Janowi z Rosenberka, najw. komorníku králowstwie Českého, pánu mému milostiwému.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! Rač WM' wěděti, že jisté stánie

učiněno jest w Uhřiech, w Čechách i w Polště; a w to stánie má wstúpeno býti na den s. Filipa a Jakuba, a na s. Trojici má býti sjezd w Německém Brodě, a tu mají býti raddy králowské Uherského a Polského a z Čech s obú stranú. A tu má jednáno býti, kterým obyčejem to stánie má držáno a zachowáno býti od s. Filipa a Jakuba až do plného roku. Také král JM[t] řekl mě brzi wyprawiti. Ex Buda, fer. IV[ta] post pascha, anno ꝛc. Lxxij[0].

Jarohněw z Usušie.

36.

Jan z Sautic Janowi z Rosenberka: žaloba na škody učiněné.

W Týně (nad Wltawau), 29 Apr. 1472. (Orig.)

Urozenému pánu a panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníku ꝛc., pánu mně přiezniwému.

Urozený pane, a pane milý! Službu swú wzkazuji WM[ti], a žaluji WM[ti] na služebníky waše se Zwiekowa, že sebrawše se, s kým se jim zdálo, i šli na lidi mé, a tu jedny zranili, a druhé zbili, a jich statky pobrali, a což pobrati nemohli, to tu na miestě spálili. A mám za to, žeť toho zapřieti nebudau moci, nebť jest to lidem swědomo, kde sau se wo to dělili, i do Milewska některé wěci přiwedeny a přineseny. A jakož sem WM[ti] prwé psal, že scházejíce se na lesy, i kdež se jim zdálo, i odtud sau mé chudé lidi hubili i pálili: a z té příčiny sem swým lidem powolil, aby se wopatrowali, a ktožby jich nechtěl nechati, aby se bránili. A woni bojíce se we wsech zapálenie, i wywezli se na wršek do lesa, a tu se wosekali. A woni na ně udeřiwše před swětem, i učinili jim, jakož se napřed wypisuje. Ex Tyn, fer. IIII ante Philippi Jakobi, anno ꝛc. lxxii[0].

Jan z Sútic a na Týně.

37.

Zdeněk ze Šternberka Janowi z Rosenberka: o nastáwajícím sjezdu w Něm. Brodě ꝛc.

W Budějowicích, 19 Mai 1472. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Janowi z Rozmberka, najwyššiemu komorníku králowstwie Českého, přieteli mému milému ꝛc.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a přieteli milý. Jakož mi píšeš o Rúbíku: wěz, žeť jest u mne zde wčera byl, a mluwil sem s ním o lecjakés wěci, a tak sem na něm porozuměl, že s Wlachem chtie tam k Sušici táhnúti, a tam škody činiti. Také, milý pane a přieteli, již gleity máme na ten sjezd do Německého Brodu; i byloby welmi dobré, bychom se mohli prwé den neb dwa

w Jihlawě sjeti, abychom o ty wěci prwé mezi sebú rozmluwili, než bychom tam jeli. Jakož také pane píšeš, kterakby Wintrberskému příměřie s knězem biskupem Pasowským wyšlo: mluwil sem s ním o to, a on tak prawí, že chce knězi biskupowi po nás dwú práw býti. I psal sem to knězi biskupowi, aby mi JM' wěděti dal, chceli na tom také přestati. A když se bohdá spolu shledáme, o těch wěcech wás šíře zprawím. Datum Budweis, fer. III pentecostes, anno ɔc. lxxii⁰.

Zdeněk z Šternberka,
najjasnějšieho Uherského, Českého ɔc. krále najwyšší hajtman wšech zemí králowstwí Českého na JKM[u] miestě a najwyšší purkrabí Pražský.

38.

Jan z Rosenberka úředníkům swým: o brzkém jednání w Něm. Brodě ɔc.

W Jihlawě, 30 Mai 1472. (Orig.)

Famosis Conrado de Petrowic burgrauio in Crumlow nec non Nicolao notario supremo, nostris fidelibus dilectis.

Jan z Rozmberka ɔc.

Kunrate a Mikuláši milí! Jakož Rúbík s jinými pomocníky swými strojil se jest do Němec, jim škody činiti chtě, žádáme s pilností, dajte nám wěděti, kterak sobě činie a kterak ty wěci stojie. Také wězte, že již w Jihlawě gleituow od strany odporné čekáme, k tomu sjezdu se strojiec, kterýžto máme za to, že před se puojde. A jestliže posla k nám kterého budete mieti wyprawiti, wyprawte Tetřiewka, po kterémžto bychme wám zase mohli wěci potřebné wěděti dáwati. Ex Iglauia, sabbato post festum Corporis Christi, anno ɔc. lxxii⁰.

39.

Jan z Rosenberka swému purkrabi Krumlowskému: o wybírání holdůw skrze Hlubocké a o jednání w Něm. Brodě.

W Německém Brodě, 4 Jun. 1472. (Orig.)

Jan z Rozmberka ɔc.

Kunrate milý! Jakož si nám psal, kterak by pobral pan Medek dobytek u Swinuow, i lidi zjímal i w některých wesnicích: diwno nám to, kterak ste se toho dopustili, wěda, kterak jest ta wěc podána na pana Zdeňka a na Winterberského, což se holdu Swinských dotýče; i kterak jest w odjezdu páně Medkowu Petráš, úředník jeho, nám psal i ceduli těch zadržalých holduow poslal, jakož ta cedule šíře ukazuje. A také nám při tom psal, kterakby úředníci naši

s Helfmburka a se Zwiekowa i z Třeboně tuze holduow napomínali, kteříž jsú na zboží Hlubockém zadržáni: a my sme na to odepsali s twým wědomím, že chceme tak učiniti, aby w to pán z Šternberka a Winterský (sic) nazřeli, a nebo sami mohlilibychom to byli srownati na tomto sjezdu s panem Medkem, majíc naději, že tu také bude. A na to sme přikázali úředníkóm našim s zámkuow nadepsaných, aby w této mieře lidí k Hluboké příslušejících z holduow těch zadržalých nenapomínali. I diwno nám to, žes nám odpowědi jeho nedal wěděti, což jest Medek aneb úředník jeho psal, a jestli žes srozuměl, žeby na našem psaní přestati nechtěl, zas lidi newystřiebl, a nám žes hned sem wěděti nedal. Než přišel jest nám prwé list od Swinských než od tebe, a my hned sme o to s knězem Jindřichem i se pány jinými mluwili: a oni sú nám řekli, že hned chtie králowú i pana Medka obeslati, aby nám to bylo opraweno a lidé propuštěni. Protož znaje ty wěci, buď pilen, ať se lidé opatrují. A což nám píšeš o jiné wěci, w tom pilnost mieti budem, a čemu srozumieme, dámeť wěděti, neb jest podoba k dobrému. Ex Broda Teutonicali, fer. V in octava corporis Christi, anno ꝛc. lxxii°.

Famoso Conrado de Petrowic,
burgravio nostro in Crumlow, fideli dilecto ꝛc.

40.

Jan z Rosenberka purkrabi swému Krumlowskému: o úmluwách Německo-Brodských, wybírání holdůw ꝛc.

W Jihlawě, 10 Jun. 1472. (Orig.)

Jan z Rozmberka ꝛc.

Kunrate milý! Wědětiť dáwáme, že stánie toto již dokonáno jest, jakož pak toho zprawen dále budeš. Než toto jest také smluweno, což jest holduow starých zadrželých, těch žádný dáwati nemá straně odporné, aniž jich bráti mají: ale holdowé najposléz smluwení mají wydáni býti obapolně. Protož lidem přikaž, ať těch starých holduow nedáwají, než což jest posledních. A již jsme na cestě, a děkujíc pánu bohu dobře se máme. Ex Iglavia, fer. iiij^a ante Viti anno ꝛc. lxxij°.

Famoso Conrado de Petrowicz,
burgravio nostro in Krumlow, fideli dilecto.

41.

Purkrabí Hlubocký purkrabí Krumlowskému: o oprawowání škod lidí obapolných dle zůstání Brodského.

Na Hluboké, 15 Jun. 1472. (*Orig.*)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přieteli běhu přiměrného dobrému.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli milý běhu příměrného! Jakož mi píšeš, kterakby páni s obú stranú nynie w Brodě na sněmě zuostali, které škody staly sě lidem pána twého JM[u] w tomto stání, že mají to nawrátiti a oprawiti a wězně propustiti, abych dal wěděti, který den mají lidé, kterým sě škoda stala, přijíti, aby jim to opraweno bylo ꝛc. O lidi pána swého JM[u] píšeš, kdyby měli přijíti: ale nepíšeš o lidi Králowé M[u], kterým sě škoda stala w stání na Helfenburk, kdyby měli přijíti, aby jim to nawráceno bylo, a počátek ten abyšte učinili wracowati, jakož ste počátek učinili bráti. Pak o té wěci nic mi nenie poručeno od pana Medka: než když doma bude, chci list twuoj panu Medkowi okázati. A což w tom úmysla bude páně Medkowa, dát wěděti. A s Kubcem sem mluwil o ten zlatý: tak prawí a prosí, aby sě nehněwal, žet chce rád dáti skuoro, ale nynie že nemá. Ex Hluboka, fer. II[da] in die S. Viti, anno ꝛc. Lxxij[o].

Petraš z Budowa, purkrabie na Hluboké.

42.

Jindřich kníže Minsterberský králowé Johanně: o škodách, kteréž úředník její na Hluboké, Oldřich Medek z Waldeka, pánu z Rosenberka činí.

Bez datum (*1472 Jun.*) (*Kopie arch. Třeb.*)

a)

Najjasnější kněžně, králowně a paní, paní Johanně, králowé České ꝛc., paní mateři mé milostiwé.

Najjasnější kněžno, králowno a paní, paní máti má milostiwá! WKM[ti] službu swú s rozmnožením wšeho dobrého wzkazuji, a rád bych slyšel, aby se WKM[ti] dobře wedlo a zdráwy abyšte byly. WKW[u] wěděti dáwám, že pan z Rosenberka i se pány jinými a přátely swými žalowal jest mně i pánóm wšem, kteříž sú w Německém Brodě na sjezd wydáni od koruny, že by pan Oldřich Medek, úředník WKM[u] z Hluboké zámku Wašeho, škodu welikú a znamenitú učinil na zboží jich strany w tom příměří křesťanském, i lidi zjímal, žádajíc mne i pánów, abychme o to WKM[u] psali, aby to bylo jim opraweno ꝛc.

Milostiwá králowá! Já jménem swým, i wšech pánów, rytieřstwa i měst na ten sjezd od slawné koruny wydaných, žádám a prosím, aby WKM' jakožto králowá a paní sprawedliwá k tomu křestanskému příměří nahlédnúc, ráčila rozkázati panu Medkowi psáti, aby to což jest wzato a pobráno, wráceno bylo, a wěžňowé aby propuštěni byli, a toho aby se wiec nedálo, aby skrze takowé wěci nebylo obecné dobré rušeno.

Jindřich ɔc.

Také WKM' rač wěděti, že po napsaní listu přišlo jest opět poselstwie panu z Rozmberka, žeby pan Medek nepřestáwal škody činiti, a podáwaje se k tomu, jestližeby co jeho učinili, že také neprawiti mají, a na tom jest zuostáno; a nadto aby toho oprawce byli pan Strakonický a pan Petr Winterberský. I prosím WKM", neračte meškati pana Medka obeslati, aby těch wěcí přestal, a k čemuž se podáwá pan z Rosenberka, aby to od něho přijato bylo, a čehož žádá, aby jemu také a jeho učiněno bylo.

b)

Urozenému panu Oldřichowi Medkowi ɔc., nám milému.

Jindřich starší ɔc.

Urozený pane nám milý! Psalit jsme o panu z Rosenberka, o škodě, která se jemu od tebe stala ɔc. A w tom hned přišlo jiné poselstwie, žeby toho nepřestáwal, ale opět pobrati kázal. Diwno nám to do tebe, že nám psal si na sjezd, abychme tě wymluwna měli, a proto wždy nepřestáwáš škody činiti. I wěz, žeť sme na tom zuostali, i radíme, aby wěděl, že pan z Rosenberka k tomu se podáwá, jestližeby se co ot jeho stalo, a státi se nemělo, žeť má býti opraweno, a pan Strakonický a Winterberský mají toho oprawce býti; a to cožs pobral, aby také wrátiti kázal, a wězně propustil, jakožť w prwním listu o tomž píšem. Wěříme, že toho jinak pro žádnú wěc neuděláš, neboby skrze to mohlo mnoho zlého přijíti.

43.

Wilém mladší z Risenberka Janowi z Rosenberka: o oprawowání škod mezi stranami činěných, dle zůstání w Brodě Německém.

W Praze, 1472 Jun. 22. (Kop. arch. Třeb.)

Urozenému pánu, p. Janowi z Rosenberka, někdajšiemu přieteli dobrému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane, netřebať psáti běhu příměřného, ale přieteli někdajší welmi milý! Jakož mně píšeš, že knězi Jindřichowi JM" píšeš,

žeby p. Medek podlé psanie z Brodu neučinil, a že ty pane přijew i hned kázal si úředníku swému Helfenburskému wrátiti, což sú wzali na Hlubockém zboží: i wěz že kněze Jindřicha této chwíle při KM[u] nenie, ale já twój list ukázal sem KM[u] w raddě, a JM[t] králowská řekl, že ráčí o to psáti Králowé M[u] a p. Medkowi, aby sě tak stalo, jakož z Německého Brodu psáno jemu. A Rúbíkowi JM[t] teď píše i Bohuslawowi, aby na twé nižádnú mocí nesahali; nechť jest jemu list poslán. A staloli sě co w tomto stání, aby oprawili po oprawcích; tiem sě zpraw. Než mněťby sě zdálo, aby ty sě mi nepsal najwyšší komorník, wěda že já tím úředníkem sprawedliwě sě mám psáti, i klíče od toho úřadu mám, a ty nic. Budiž dobrý, muožešli, milý pane z Rosenberka. Dán w Praze, w pondělí před s. Janem křtitelem božím léta ɔc. Lxxij[0].

Wilém mlazší z Risenberka a na Rabí,
najwyšší komorník králowstwie Českého ɔc.

44.

Heitman Hlubocký Janowi z Rosenberka: o násilí, kteréž utrpěl od Rosenberských opat Korunský.

Na Hluboké, 1472, Aug. 6. (Orig.)

Urozenému pánu a panu Janowi z Rozmberka a na Krumlowě, pánu mně přiezniwému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a pane milý! Tajno WM[u] nebuď, že kněz opat Korunský, prelát a kaplan najjasnějšieho kniežete a pána, pana Wladislawa krále Českého, kterýž kněz opat jest w poručenstwí kniežete Hynka JM[u], pána mého milostiwého, od Králowy Milosti; a kněz Hynek ráčil jest mně rozkázati, abych obránce téhož kněze opata w jeho potřebách byl, i sám král JM[t] ráčil jest po mne poslati, a rozkázati přísně, abych jeho w swé obraně měl. I zprawen sem, že by sě jemu od WM[u] stalo, a naň saženo bylo mocí w tomto křesťanském příměří. Ježto bojím sě, by skrze takowé saženie od WM[u] na preláta a kaplana Králowy Milosti něco horšieho newyšlo. Neb sem já s tú wěcí bez meškánie krále JM[t] i kněze Hynka JM[t] pána mého milostiwého obeslal, a od Jich Milostí rozkázanie mám, kterak sě mám w tom mieti. I milý pane, já bych rád, by ta wěc slušně mohla mezi WM[u] a knězem opatem srownána býti, bez wětších nesnází, a chtěl bych w tom rád pracowati, i sám osobně k WM[u] přijeti. I račiž mi dáti WM[t] wěděti, co jest w tom úmyslu WM[u], abych já sě w tom uměl mieti, a to po tomto poslu. Datum Hluboká, fer. V in die Sancti Sixti anno ɔc. lxxıı[0].

Oldřich z Waldeka, hajtman na Hluboké.

45.

Písečtí purkrabí Helfenburskému: dotaz, chceli trwati we stání umluweném.

Na Písku, 1472, Nov. 14. (Kop. arch. Třeb.)

Urozenému panoši Janowi z Wlksic, purkrabí na Helfenburce, přieteli času přímeřného milému.

Službu naši wzkazujem, urozený přieteli milý času přímeřného! Jakož toto stánie se ruší holdem i jinými wěcmi, a mybychme se rádi i lidi swé zachowali bez takých nesnází až do času uloženého: protož daj nám to wěděti listem swým, majíli lidé naši na tebe péči jmieti čili nic? Nebť se nám zdá užitečné, abychme oboji lidem chudým a již welmi zahubeným toho stánie dali požiti, a náš jest ten úmysl. Protož co jest w tom úmyslu twého, nám listem swým při tomto poslu oznam. A budeliť se widěti to stánie držeti, pošliž nám list otewřeně pod swú pečetí, že chceš i s swými se wšemi je zachowati a w něm trwati. Pakliby měl co jiného wzkázanie od pána swého JM^u^, že nám máš dáti týden napřed wěděti, a myť tobě list náš w témž rozumu i w slowiech pošleme. Neb purkrabie Zwiekowský tak jest s námi zuostal, a list sme sobě zdělali pod wýmienkú téhodne napřed dáti s obú stranú wěděti sobě. Dat. sabbato post S. Brictii ann. oc. lxxij°.

Purkmistr a konšelé města Piesku.

46.

Zdeněk ze Šternberka Jindřichowi z Rosenberka: o smrti otce jeho a o nastáwajícím jednání w Benešowě.

Na Ostroměči, 1472 Nov. 21. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Jindřichowi z Rozmberka, přieteli mému milému oc.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a přieteli milý! Nebožtíka pana otce twého a žalosti twé welmi mi líto jest, ale proti wuoli boží nemuožem. Jakož jsú páni a rytieřstwo oné strany před časem na nás žádali, abychom se s nimi sjeli: i nezdálo se mně a nebožtíku panu otci twému toho učiniti bez wuole krále pána našeho JM[u], i obeslal sem JKM[t], i list s žádostí jich JM[u] poslal sem. I přišla mi od JKM[u] odpowěď, že JKM[t] k tomu powoluje. Také sem se nynie se paní Pražskú sjiežděl, kdežto také w Benešowě drahně dobrých lidí bylo, a k tomu jsú přiwolili, abychom se zase w Benešowě na den Matky Božie Početie sjeli. I milý přieteli, dobré mi se zdá pro obecné dobré, aby na ten sjezd také přijeti nezmeškal, neb máme gleity bezpečnými opatřeni k tomu býti.

A jiné wšecky krále pána našeho JM[u] poddané k tomu obsielám, aby byli. Datum Ostromeč, sabbato post s. Elizabet, anno oc. lxxii°.

Zdeněk z Šternberka,
najjasnějšieho Uherského, Českého oc. krále najwyšší hajtman
wšech zemí králowstwie Českého na JKM[u] miestě a najwyšší
purkrabě Pražský.

47.

Oldřich Wlach z Březí purkrabí Helfenburskému: že za příkladem Zdeňka ze Šternberka také holdy wybírati chce.

Na Březí, 1472 Nov. 21. (Orig.)

Urozenému panoši Janowi z Wlksic, purkrabi na Helfenburce, přieteli běhu příměrného.

Službu swú wzkazuji urozený přieteli běhu příměrného! I wědětiť dáwám, že pan Zdeněk JM[t] lidi mé připrawuje k holdu i KM[u] lidi. I také wědětiť dáwám, aby sě lidé pána twého JM[u] wšickni, keří sě prwé neholdowal, sem k holdu přišli. Pakliby sě to nestalo bez meškánie, již bych musel tak učiniti, jakož na to záležie. I protož opatř sě w tom a přikaž pána twého JM[u] lidem, ať k holdu přijdú; neb porozuměj tomu, kdyby mne pan Zdeněk JM[t] w pokoji nechal, žeťbych já také pánu twému ani jeho chudým lidem nechtěl překážeti, poněwadž pan Zdeněk JM[t] toto křesťanské stánie zrušiti chce těmi holdy. Dat. ex Březie sabbato post Elizabet anno domini oc. lxxii°.

Oldřich Wlach z Březí, hajtman na Sušici.

48.

Králowá Johanna p. Jindřichowi z Rosenberka: napomínání, aby dle zůstání Brodského rok dán byl komusi (Děpoltowi z Lobkowic.)

Na Mělníku, 1472 Dec. 1. (Orig.)

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská oc.

Urozený wěrný nám milý! Máme za to, že tebe tajno nenie, kterak otec twuoj nebožtík mnohokrát jest napomínán a obsielán wedle smlúwy, která se stala w Německém Brodě, a pečet jeho přitom jest, aby wězňóm byl dán rok až do s. Jakuba Filipa, ale on to wždy swéwolně držal až do tohoto času. I jestližeby ty se k tomu neměl a roku jemu nedal, jakožť sú páni z jednostajné wuole rozkázali, aby jemu dán byl rok na čest a na wieru: wážiece tu wěc jakož jest w sobě, musilibychme w to sprawedliwě nazřieti a opatřiti to tak,

jakožby na to slušalo. Ex Mielnik, fer. III° post Andreae apostoli, sub signeto annuli nostri, annorum domini ɔc. lxxii°.

Propria commissio Dominae Reginae.

Urozenému Jindřichowi z Rosenberka a na Krumlowě, nám milému.

49.

Páni ze sněmu Benešowského Jindřichowi z Rosenberka: aby dle úmluw dal Děpoltowi z Lobkowic, wězni swému, rok na čest a na wiru.

W Benešowě, 15 Dec. 1472. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Jindřichowi z Rozmberka, příteli našemu milému dán bud.

Službuť swú wzkazujem, urozený pane a příteli milý! Wieme, že tebe tajno nenie o tom, kterak páni, rytieřstwo i města obojie strany králowstwie Českého s powolením králów Jejich Milosti w Německém Brodě obapolně mezi sebú učinili jsú stánie a příměřie do času jmenowitého, podlé smluw w listech téhož příměří sepsaných a zapečetěných. Jakož pak při témž listu podlé jiných pánów pečet nebožtíka pana otce twého jest, w kterémžto listu znamenitě domieněno jest, aby wězňowé wšichni w tom času příměřném rok měli, rytieř na čest, na wieru a jiné podobné základy. Jakož pak to tak se zachowáwá, krom což se dotýče pana Děpolta syna nebožce páně Janowa Popelowa, kteréhož ty, pane, w swém wězenie po otci swém máš. Ten roku nemá tak jakož by mieti měl. A za žiwnosti pana otce twého ode pánów obojie strany, když jsú pospolu w Rokycanech byli, přikázáno jest po Jarohněwowi, aby jemu rok dán byl podlé úmluw. Toho se jest ješče wždy nestalo. Protož, příteli milý, muožeš rozuměti, že nám nenie slušné, jeho w tom opúštěti. I žádáme od tebe, aby jemu rok dal na čest a na wieru, tak jakožto učiniti máš podlé smluw, jakož ty smlúwy ukazují. Jehož tu naději jmáme do tebe, že to tak opatříš a učiníš, aby nám tebe ani jiných pánów a dobrých lidí o to wiece potřebie obsélati nebylo. Odpowěď žádáme listem twým po tomto poslu. Dán w Benešowě, w úterý po swatej Lucii léta buožieho ɔc. lxxii°.

Lew z Rožmitále, hofmistr najwyšší králowstwie Českého.

Wilém mladší z Risemberka a na Rábí ɔc., najwyššiemu komorníku (sic) téhož králowstwie.

Jan z Janowic a z Petrspurka, najwyšší purkrabě Pražský.

Heřman ze Zwieřetic.

Jaroslaw z Dubé a na Lipém, sudí dwora králowa po Čechách.

Albrecht a Beneš, strýci, z Kolowrat.

Mikuláš z Lanštýna, najwyšší písař desk králowstwie Českého.

Čeněk z Klimštýna, prokurator krále Českého,

i jiní páni, rytieřstwo, města na sněmu w Benešowě sebraní.

50.

Jindřich kníže Minsterberský Kutnohorským: aby drželi sauseda swého Trubače ku placení škody, kterauž sjew s Kolína s jinými, učinil poddaným jeho.

Na Kunětické hoře, 13 Januar. 1473. (Orig. arch. Kutn.)

Poctiwým šepmistru a konšelóm města Hory Kutny, súsedóm našim zwlášt milým.

Poctiwí súsedé naši zwlášt milí! Jakož wás snad tajno nenie, že někteří služební s Kolína sjewše zlúpili a zebrali naše poddané Hliwické, mezi nimižto byl jest Wáclaw trubač obywatel wáš; jakož jsú Kolínští k tomu připraweni, že tu škodu platiti mají: žádáme wás, abyste také spolusúseda wašeho k tomu drželi, aby také jim pomohl platiti, poněwadž jest s nimi spolu na našie škodě byl. Pakliby se toho zbrániti chtěl, musilibychme se k němu jmieti, jakož na to záleží. Datum monte Kunětic, feria iiij octava epiphaniae domini, annor. ꝯc. lxxiii.

Jindřich starší boží milostí knieže Minsterberské a Kozelské, hrabě Kladský ꝯc.

51.

Oldřich Rúbík z Hlawatec purkrabi Krumlowskému: že spor mezi synem jeho a pánem z Rosenberka má ne králem, ale oprawci ustanowenými rozsauzen býti.

W Netolicích, 18 Jan. 1473. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přieteli a bratru milému.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli a bratře milý! A jakož mi píšeš, kerak by král JM[t] psal mně: wšakť sem na to prwé psal pánu twému JM[ti], že král JM[t] píše wedle zpráwy pána twého. A já sem již JKM[ti] také psal dáwaje JM[ti] wěděti, co sě děje synu mému a služebníku krále JM[ti] w tomto slawném příměřie. A což JM[ti] píši, to bohdá syn muoj bude moci slušně před JKM[ti] prowesti. Pak JKM[t] ráčí jej w tom opatřiti slušně, jakožto služebníka JM[ti]. A zdáliť sě tobě, wezmi před se smlúwu w Německém Brodě učiněnau, přečti ji sobě; tu poznáš, coť sě děje synu mému w tomto příměřie. Neb pan Zdeněk a pan Strakonický Jich Milost před panem Jarohněwem i přede mnau i před jinými mnoha dobrými lidmi ráčili jsú kázati čísti smlúwu w Německém Brodě učiněnau; tuť pan Jarohněw wí, že jest panem Zdeňkem a panem Strakonickým Jich Milostí rozkázáno, aby ta smlúwa zadržána byla. Wšakť sě syn muoj wždy k tomu podáwá, že od krále JM[ti] má zápis na tom, a máli k čemu pan z Rozmberga práwo, aby JM[t] toho hleděl práwem, ale ne mocí. Awšak JM[t] oprawce dobře wie. Ale jáť jinak nerozumiem, než že pán twuoj JM[t] rozuměje,

že toho před oprawcemi zdržeti nemuož wedle smlúwy w Německém Brodě učiněné, i psal králi JM". A král JM' psal wedle zprávy. Ale wšak ty dobře wieš, že je nebylo třeba o to králi JM" psáti, že jsú oprawce od toho usazeni, aby takowé wěci i jiné, očby ruoznice byla, ráčili jednati, aby se každému sprawedliwé stalo. Ale já se tobě diwím, že ty mně takowé wěci píšeš; wšak na twé wýmluwě nic nenie, a na mé také, budeť wšecka ta wěc na duowodu, když toho čas bude položen. Než jáť toho wždy žádám od syna swého, aby ty se pánem swým JM" mluwil, aby sě ráčil zachowati wedle smlúwy, a lidem nepřekážeti. A jakož mi píšeš, abych sě polepšil, že mě pán buoh kárá: i nemám sě komu zpowiedati. Ale wás pán buoh zřetedlně kárá, a zpowídáš sě, a žádného polepšenie od tebe néwidím; pak nabeřmaž dosti na tu duši, a w milostiwé léto pojedewa do Říma na rozhřešenie. A dáwnéť jest přislowie, že druh druhu widí mrwu wuoku, a w swém břewna newidie. Datum Netolic, fer. II in die Priscae anno oc. lxxiii°.

Oldřich Rúbík z Hlawatec.

52.

Petr Staupenský z Húzné Budějowským: omlauwá wzátek Hiršlarowi práwem wálečným učiněný.

W Sedlci, 12 Febr. 1473. (Orig. arch. Budějow.)

Múdrým a opatrným pánóm, purgmistru a radě města Budějowského, přátelóm milým.

Službu swú wzkazuji, múdří a opatrní páni a přietelé milí! Jakož mi píšete, žebych wzal Hiršlařowi sedm wozuow na swobodnie silnici: wzal sem jako nepřátelóm swým, a bych mohl i wiece wzieti, wzalbych. Nenie mně wám potřebie tiem dotýkati, že sem wzal na swobodnie silnici; neb jest wám to swědomo, že sem swú čest ohradil a odpowěděl jako dobrý člowěk ciesaři oc. JM", i té wšie zemi, s těmi se wšemi, kdož mi dopomáhají mé sprawedlnosti; a což činím proti té zemi, to činím pro swú wěrnú službu. Ješto to jest dobrým lidem swědomo, že jest mi JCM' dlužen; a když mne JM' odbude, tehdy já hned wálky nechám s JM". Také píšete, žeby týž Hiršlar byl wáš přikázaný od několiko let w prawdě. I byl sem u pana Zdeňka JM" tu u wás na Budějowicích několiko let; nikdy sem neslyšel, by s wámi co trpěl. A byť wáš byl, wšak by to zbožie kázal tu složiti u wás na Budějowicích; ale kázal to složiti w Cáhlowě, a to mnoho lidí wie. Dále píšete, žádajíc, abych ty wozy s tiem statkem propustil. I wěřím wám, že o to nestanete, nebť jest ten statek nepřátel mých. Ex Sedlec, f. VI post Scolastice, anno oc. LXXIII°.

Petr z Húzné a z Stúpného.

53.

Mikuláš z Sedlce Budějowským: přidáwá se k Petrowi z Húzné o wzatek Hiršlerowi učiněný.

W Sedlci, 21 Febr. 1473. (Orig. arch. Budějow.)

Múdrým a opatrným pánóm purgmistru a radě města Budějowského, přátelóm milým.

Službu swú wzkazuji, múdří a opatrní páni a přietelé milí! Jakož mi píšete, žeby na mú twrz pobral pan Stúpenský Hiršlarowi: i nenie wás tajno, kterak wám pan Stúpenský prwé odepsal, i ještě odpisuje na ty wěci, w jehožto psaní dále porozumiete. A co činíme, to činíme jako dobří lidé, ohradiwše swú čest proti nepřátelóm swým. A také dotýčete, žebyšte se k té wěci, ač nerádi, jinak mieti chtěli. I rozumiem tomu kusu dobře. I mějte se w té wěci, jakž se wám zdá, a jáť se také mieti budu, jakž se mně zdá. Ex Sedlec, dominico ante Mathie apostoli anno domini ꝛc. LXXIII°.

Mikuláš z Sedlce.

54.

Probošt Jan z Rabšteina purkrabi Krumlowskému: aby nestawowal lidí jeho, nemaje k tomu práwa.

W Prachaticích, 6 Mart. 1473. (Orig.)

Urozenému panoši Kunratowi z Petrowic, purkrabi na Krumlowě, přieteli dobrému.

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli milý! Píšeš o Pawla z Mahušic; bylť jest ondy zde a mluwil se mnú o to, a powěděl sem jemu, že mi se zdá, že mu nic dlužen nejsem podlé rejster a kettancí; a přes to sem jemu zlatý dal a řekl sem, že chci wyhledati w tom prawdu. A ty pak tak welmi kwapně mně křiwa činíš, a píšeš, že pro mě a pro služebníka mého Puška že lidé moji stawowáni budau, a že jemu brániti toho nebudeš. I newiem, kde si ty takowé práwo nalezl, aby pro mě a pro služebníky mé neusedlé stawowati chtěl lidi mé; a zdá mi se, že nenie slýcháno, by probošt Wyšehradský pod městské práwo aneb služebníci neosedlí do Krumlowa slušeti měli. I diwím se tomu, že ty nowiny počínáš na mě neslýchané a neobyčejné, a wěřímť že jim předse jíti nedáš těm nowotám. Pakliť se toho nezdá, a nowotamiť neobyčejnými placeno bude, ty tomu příčinu dáš; nebť já pánu rádbych slúžil a dobrú wuoli okazowal. A ty, mušímť prawdu powědieti, welmi s neobyčejnými wěcmi wyskakuješ. Datum Prachatic, sabbato ante Invocauit, MCCCC lxxiii.

Jan z Rabšteina, probošt Wyšehradský ꝛc.

55.

Jan z Kolowrat a na Mašťowě pánům Chebským: aby kázali wrátiti, co Kašpar Jungher a Rudiš, měšťané jejich, we příměří pobrali lidem jeho.

Bez místa, 9 Mart. 1473. (Orig. česk. Museum.)

Múdrým a opatrným purgmistru a raddě města Chebského dd.

Službu swú wzkazuji běhu příměřného, kteréhož jste wy nezachowali a křesťanského příměřie nezdržali, kteréžto jest učiněno do swatého Jakuba Filipa, w kterémž mi král a pán muoj JM' píše, že Chebští a Loketští w tom příměří přimieněni jsú, abych sě w tom zachowal do toho času. I to sem já bohdá učinil, práwě a křesťansky sem je zachowal, jakožto na dobrého člowěka slušie; ale od wás mi sě jest zrádně a nešlechetně stalo w tom křesťanském příměří, a já žádné péče na wás sem nejměl; a bych péči na wás nebo na waše jměl, doufal bych pánu bohu, žeby mi se toho od wás nestalo, a swým bych také wám woziti nedal do wašeho města; i doufal sem tomu, že mi sě takowá wěc od wás nestane w tom křesťanském příměří, a že je držeti budete, jako jiní dobří lidé jedni druhým držie. Ale rozumiem tomu, že na swú čest málo pomníte. A tak zprawen jsem, že ten jistý Kašpar Jungher prawí, že muoj list odpowědný jmá. I tomuť wěřím, žeť jej jmieti muože od wás ten, kterýžť sem wedle strýce swého wám odpowěděl, ale jiného nic, a kterýžto list stánie jmá z rozkázánie krále a pána mého, jakožto sem swrchu dotekl. A také slyším, žeby sě wymlúwal w tom Kašpar Jungher, žeby s wámi nic činiti nejměl; i wšak jest to dobře wědomá wěc, kterak jest Kašpar Jungher s wámi w městě wašem i jinde a Rudiš také, a zdá mi sě tak, že ste toho koblúčku mohli dobře na jiného chowati ale ne na mne. Protož muožli to býti, kažte mi to swým zase nawrátiti, aťby mi nebylo potřebie na dobré lidi té wěci znášeti a wedle potřebnosti k té wěci sě jmieti. Odpowědi žádám konečné. Datum ff. IIII ante Gregorii papae annorum oc. LXXIII°.

Jan z Kolowrat a na Mašťowě.

56.

Petr Staupenský z Húzné Budějowským: že chce i on we při swé s nimi králem sauzen býti.

W Sedlci, 9 Mart. 1473. (Orig. arch. Budějow.)

Opatrným purgmistru a radě města Budějowského, přátelóm dobrým.

Službu swú wzkazuji, opatrní přietelé milí! Jakož mi píšete, že krále pána našeho milostiwého neběháte, a že chcete před Jeho KM^u^ se mnú státi:

I hotow jsem já též učiniti, když mne JM[t] obešle koli; a tu před JM[u] hotow jsem učiniti, což mi JKM[t] rozkáže. Ex Sedlec f. III post dominicam Invocavit, annorum domini ꝯc. LXXIII[o].

Petr z Húzné a z Stúpného.

P. S. Newiem, proč mi píšete slowútnému, a prwé ste mi psali urozenému: a já wám také prwé psal pánóm, a již píši opatrným.

57.

Budějowští Petrowi Staupenskému a Mikulášowi z Sedlce: napomínají je o naprawení škody Hiršlerowi učiněné.

Bez datum r. 1473. (Koncept arch. Budějow.)

Stúpenskému.

Služba naše, urozený přieteli milý! Jakožť sme ondy psali, potom i k tobě swé wyslali, aby spolutrpiecímu našemu Hiršlarowi wěci pobrané zasa nawrátil: i odepsals nám, i wzkázal potom, že swých nepřátel hledíš, a týž Hiršlar žeby za ciesařem něco jměl. Wěz, žeť sě jest Hiršlar z Prahy wrátil, a před námi jsa tázán přísně: měliby co za ciesařem, anebo někoho jiného než nás za pána? Wyznal, že nic za ciesařem nikdy neměl jest, aniž také koho za pána jiného má než nás, otsuzuje sě hrdla i statku swého, že jinak nenie. Protož přieteli, dle sprawedlnosti prosiece, aby témuž zboží jeho, XVIII tun herynkuow, dwa pytle peří, kauf piwa Pražského, a čtyři pawezy nawrátil, wedle toho, jakož s tebú jiné s Sedleckým činiti nemáme, než wše dobré. Nestaloliťby sě, jehož nepochybujem, muselibychom sě w té wěci již jmieti, ač neradi, wedle potřebnosti. A tohoť odpowědi žádáme listem po tomto poslu. Datum ꝯc.

Z konceptu tamtéž.

Sedleckému.

Službu swú wzkazujem, urozený přieteli milý! Tajno tebe nenie, kterak před chwílí spolutrpíciemu našemu Hiršlarowi zbožie jeho od Stúpenského wzato a na twú twrz jest dowezeno, o kteréž sme témuž psali, potom k němu poslali, žádajíc nawrácenie. To sě nestalo do sie chwíle; než jest nám wzkázal, prawě, žeby Hiršlar za ciesařem, a jiné pány než nás jměl. A když teď Hiršlar z Prahy přijel, tázali sme jej přísně, aby nám prawdu powěděl, máli co za ciesařem aneb koho jiného za pána? Otsúdil sě hrdla i statku, že nemá za ciesařem žádného dědictwí, ani koho za pána než nás. A to wše nynie Stúpenskému také píšem,

ještě žádajíc, aby našemu statek jeho, totiž XVIII tun herynków, II pytle peří, kauf piwa a čtyři pawezy nawrátil, wedle toho, jakož s ním i s tebú nic jiného nemáme, než wše dobré činiti. Přotož přieteli žádámeť dle sprawedlnosti, aby sě k tomu přičinil, poněwadž sě z twrze twé stalo, ať jest našemu wráceno bez dalších protahów a škod; neb nestaloliby sě, ač neradi, musilibychom se k té wěci jmieti wedle potřebnosti. Datum ꝛc.

58.

Jarohněw z Ausuší úředníkům Třeboňským: o příměří, o kteréž s p. Strážským se wyjednáwá.

W Brně, 23 April 1473. (Orig.)

Slowútným Janowi Wyzowi, Petrowi písaři a Prokopowi rychtáři, úředníkóm na Třeboni, přátelóm dobrým dd.

Služba má wám, Wyzo, Petře, a rychtáři milý! Wěděti wám dáwám, že pan Hradecký jedná příměřie mezi panem Zdeňkem, pánem mým, a Budějowskými s panem Strážským; i jest na tom zuostáno, že má wám o tom na Třeboň wěděti dáno býti od úředníków páně Hradeckého; i otewrúc ten list a opatřiec, pošlete jej hned bez meškánie purkrabi Krumlowskému, a sami se tak wedle toho zachowajte, neb jest Hodějowský za to slíbil panu Strážskému na miestě pana Hradeckého. A tento list, kterýž na Witoraz swědčí, hned bez meškánie tam pošlete. Ex Brunna fer. VI Georgii anno ꝛc. lxxiii°.

Jarohněw z Úsušie.

59.

Petr Staupenský Budějowským: že we při swé s nimi chce se zachowati dle rozkazu krále (Matiáše.)

W Krumlowě, 18 Jun. 1474. (Orig. arch. Budějow.)

Opatrným purkmistru a radě města Budějowského, přítelóm dobrým d.

Služba má, opatrní přietelé dobří! Jakož mi píšete, abych wám dal wěděti, chcili o to, což se Hiršlara dotýče, wedle rozkázánie Králowské Milosti učiniti, a jednoho sobě za obrmana zwoliti ꝛc. Mám za to, že jsú wás poslowé waši, kteříž w Brně byli jsú, toho zprawili, že jest Králowská Milost rozkázal nám, sobě o tu wěc dwa dobré člowěky zwoliti, a jestli žeby ti mezi námi konce učiniti nemohli, tehdy abychom obojí o to na pánu Zdeňkowi, Jeho Milosti, konečně přestali. I když JM' w kraji bude, chci a hotow jsem já s wámi před JM[ti] o tu wěc státi, i k ubrmanóm swoliti. Ex Crumlow f. VI post S. Viti, anno ꝛc. LXXIII.

Petr z Húzné a z Stúpného.

60.

Jan z Lobkowic Benešowi Libšteinskému z Kolowrat: že swoluje k nawrženému spůsobu wywazení dluhu sirotčího, a že nepojede s králem do Opawy.

Bez místa, 30 Jul. 1473. (Orig. arch. Domažlic.)

Urozenému pánu, panu Benešowi z Kolowrat a na Libsteině, foitu šesti měst a haitmanu kraje Slanského, bratru mému zwláště milému.

Službu swú wzkazuji, urozený pane a bratře zwláště milý! Napřed bych rád slyšal, abyste se dobře měli a zdráwi byli wšicni. A jakož ste mi psali o ten dluh sirotčí panu Bawuorkowi: i prosím wás, milý pane bratře, že se k tomu přičiníte a tu wěc jednati budete jakž se wám najlépe zdáti bude; máť jest k tomu dobrá wuole, abychme jedno, wywazeni byli, aby nám tak šeredně neláli. Neb sem se toho jakž jsem žiw warowal, že mi pro mé neláli, než teď pro jiné. I prosím wás, milý pane bratře, opatřte tu wě wedle c zdánie a rozumu swého. A také jakož ste mi zkázali, abych wám dal wěděti, pojeduli s králem JM[ti] do Opawy: i dáwám wám wěděti, že nepojedu, a to pro některé swé pilné potřeby, že odjeti nemohu. Dán w pátek po swětiem Jakubě, léta ɔc. lxxııı[o].

Jan z Lobkowic a na Hasištýně.

61.

Jan Zajíc z Hasenburka Chebským: o jejich nesnázích s pány z Plawna.

Na Kosti, bez roku, snad 1473. 13 Oct. (Orig. arch. Chebsk).

Múdrým a opatrným purkmistru a radě města Chebského, přátelóm mým milým.

Službu swú wzkazuji, múdří a opatrní přietelé milí! Jakož mi wypisujete swé nedostatky a škody, kteréž se wám od pánuow z Plawna dějí ɔc. toho jest mi welmi líto. Mám za to, že brzo sněm budem mieti; tu já chci to také na jiné pány wznésti, a k tomu sě rád s pilností přičiniti, a wy také mějte toho pilnost, když zwiete, že by kde sněm byl, abyšte tu také swé poselstwie učinili. A w té mieře nemeškajte o to obeslati také pana Zdeňka z Sternberga ɔc. kterýž jest nynie na Polné blízko od Jiehlawy. Bylbych wám rád německy odepsal, ale neměl jsem tak w skoře při sobě německého písaře. Datum ex Cost, feria IV ante festum S. Calixti papae.

Jan Zajiec z Haznburga a z Kosti,
najwyšší kancléř králowstwie českého.

62.

Bohuslaw ze Šwamberka Sigmundowi opatu Teplskému: o faráři w Owesných Kladrubech.

Na Boru, 12 Dec. 1473. (Orig. arch. Tepl.)

Dóstojnému, ctihodnému kněži, kněži Sigmundowi opatu Teplskému, mně milému dd.

Službu swú wzkazuji, kněže preláte milý! a wěz to, že sem dal faru w Owesných Kladrubech Albrechtowu Mayndlowu synu, fojta mého Bečowského ꝛc.; i to wědúce, milý kněže opate, wěřímť wám, že ho hindrowati nebudete, ale na čemž by wás potřebowal, jemu dobrú wuoli že wokážete. Datum in Bor, dominica in adventu domini 3ª Gaudete ꝛc. lxxiij°.

Bohuslaw z Šwamberka, najwyšší hofmistr królowstwie Českého, a hajtman kraje Plzenského.

63.

Zdeněk ze Šternberka bratřím z Rosenberka: stížnost wede na to, že Děpolta z Lobkowic jednostranně šacowawše, smlauwu s ním učinili.

Na Zelené hoře, 2 Mart. (1474) (Orig.)

Urozeným pánóm, panu Jindřichowi a panu Wokowi bratřím z Rozmberka, přátelóm mým milým.

Službu swú wzkazuji, urození páni a přátelé milí! Wědomo jest wšem dobrým lidem, kteříž při dobytí zámku Rozmberka byli, kterak dobří lidé služebníci moji pana Popela, kterýž na témž zámku dobyt s synem, otci wašemu ode mne swěřili sú, kterýžto pan Popel w wazbě téhož otce wašeho umřel, a syna jeho wy bez wědomie a wuole mé, k němuž já tak dobré práwo, neřku lepšie, jakožto otec wáš neb wy, bohdá mám, šacowali ste a smlúwu s ním učinili. Protož wěřím wám, ač sami na tomto sněmu w Praze nebudete, že s plnú mocí k tomu pošlete; neb já wás tudiež o to i o jiné některé wěci winiti míním, a sprawedliwé, (ač budeli mě moci potkati) přijeti. Ex Zelená hora fer. IV quatuortemporum Quadragesimalium.

Zdeněk z Šternberga, najjasnějšieho Uherského, Českého ꝛc. krále najwyšší hajtman wšech zemí królowstwí Českého na JKM[u] miestě a najwyšší purkrabě Pražský.

64.

Králowá Johanna pánům z Rosenberka i ze Šternberka: upomíná je o propuštění Děpolta z Lobkowic z wězení.

a)

Na Mělníku, 31 Mart. 1474. (Orig.)

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská ꝛc. urozenému Jindřichowi z Rozmberka a na Krumlowě, wěrnému našemu milému.

Urozený, wěrný nám milý! Posieláme k tobě slowútného Ondřeje Mladějowského, hajtmana našeho Hlubockého, wěrného milého, poručiwše jemu o některé pilné wěci s tebú od nás mluwiti. Protož cožkoli nynie w této mieře od nás s tebú mluwiti bude, jemu aby toho úplně a docela wěřil, tak jakobychme sami osobně o to s tebú mluwili. Datum Mělník fer. V ante dominicam Palmarum, annorum domini ꝛc. lxxiiii°, regni nostri anno XVI°.

Ad mandatum proprium dominae reginae.

b)

Tamtéž, 1 Apr. 1474. (Orig.)

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská ꝛc.

Pozdrawenie naše wzkazujeme, urozený wěrný nám milý! Dáwámeť wěděti, že sme učinili poselstwie k urozenému Jindřichowi z Rozmberka o to wězenie urozeného Děpolta z Lobkowic, wěrného našeho milého, a s tiem poselstwím poslali sme Mladějowského, hajtmana našeho Hlubockého, žádajíce toho na něm, aby se jemu dálo wedle jiných wězňów dobrých lidí, a wedle té smlúwy Benešowské obapolně swolené a učiněné ꝛc. I žádámeť tebe také wedle toho s pilností a wěříme, jakožto nám zwláště milému, že se k tomu přičiníš s pilností, a jeho k tomu jako ředitel napomínati a držeti budeš, aťby to učinil, a tak se w tom měl a zachowal wedle těch obapolných smluw, pro dobré obecné a pro upokojenie této slawné koruny; neb jestli žeby se toho nestalo, a dal se w tom jináče naleznúti, muožeš tomu dobře rozuměti, žeby nic dobrého skrze to nemohlo přijíti. Neb my jeho jakožto sirotka w poručenstwí swém majíce, nebudeme moci opustiti, a wy páni ředitelé z práwa to máte učiniti i wšickni wedle wás, ktož sú k těm smluwám swolowali, každého k tomu držeti a připrawowati, ktožby se z těch smluw wytrhal, aby tomu dosti učinil. Jakož tu plnú wieru máme, že ty, miluješli pokoj a dobré obecné, k tomu se přičiníš. Datum Mělník fer. VI ante dominicam Palmarum, sub signeto annuli nostri, annorum domini ꝛc. lxxiiii°.

Commissio propia dominae reginae.

Urozenému Zdeňkowi z Šternberka ꝛc., wěrnému nám milému.

65.

Králowá Johanna Jindřichowi z Rosenberka: o Děpoltowi z Lobkowic a o škodách probošta Drkolenského.

Na Mělnice, 5 Mai. 1474. (*Orig.*)

a)

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská oc.

Urozený wěrný nám milý! Toho od tebe welmi wděčni jsme, že jest urozenému Děpoltowi z Lobkowic, služebníku našemu wěrnému milému, rok k žádosti našie do swatého Hawla dán, ježto tobě budeme to zase wším dobrým připomínati oc. Ale nám se zdá, že jest to wěc neslýchaná ani obyčejná, dáwati jemu wěděti na jiné zámky k postawení, a jeho by tu přítomna nebylo, ježto snad skrze to mohlby w nějaké domněnie někomu ne swéwolně upadnúti; jakož my pak jináče o něm nedržíme, než že se již tak podlé toho běhu zachowá, jako na dobrého člowěka slušeti bude. Pak jakžkoli ta wěc w sobě jest, žádámeť toho na tobě s plným doufáním, wěříce že to ježtě pro nás učiníš, a jemu wěděti podlé zawázanie jeho na Lobkowice listem swým dáš, a jinam nic, a tudy aby mohl tomu dosti učiniti podlé zawázanie slibu swého. To učině, welikú nám w tom a zwláštnú wděčnost okážeš. A což se toho pobránie, jakož nám píšeš listem swým, lidem twým dotýče, toho welmi nerádi slyšíme, a jest nám toho líto. I píšeme Mladějowskému, hajtmanu našemu na Hlubokú, wěrnému našemu milému, aby se nato s pilností ptal, a wyptaje se nawrátiti zase kázal. Jakož za to máme, že mimo psanie naše jináče se mieti nebude. A toho wěděti jemu dánie od tebe žádáme za psanú odpowěď, tu naději do tebe majíce, že nás w žádosti našie nikoli neoslyšíš. Ex Mělník fer. IIII (sic) ipso die sti. Gothardi, sub signeto annuli nostri, anno domini oc. lxxiiij°.

Commissio propria dominae reginae.

Urozenému Jindřichowi z Rozmberka a na Krumlowě, wěrnému nám milému.

b)

Odpowěd na to.

Na Krumlowě, 11 Mai. 1474. (*Koncept.*)

Najjasnějšie králowá a paní, paní milostiwá!

Službu swú WM[ti] wzkazuji. Jakož jste mi WM[t] psáti ráčili o pana Děpolta Popela, což se jeho záwazku dotýče, žádajíc, kdyžby k stawení napomenut měl býti, aby jemu listem mým na Lobkowice dáno dylo wěděti oc. I račte WM[t] wě-

děti, že se mně toho jinak měniti nehodí, k čemuž se jest on osobně, přede mnú jsa, zawázal. A wěřím WM[ti], že mi w tom za zlé mieti neráčíte. Než w čemžbych já w jiném WM[ti] poslúžiti mohl, to chci rád učiniti. Také wěděti WM[ti] dáwám, kterak hajtman WM[ti] z Hluboké, Ondřej Mladějowský, zjímal jest dwa člowěky kněži probošťowi Derkolenskému, kdežto jest nadánie předków mých, a dále jemu pohruožky činí. Psal jsem jemu několikrát, aby ty lidi propustil a kněze probošta v pokoji nechal, a kterak jest to nadánie předków mých, nébrž že já ještě na tom některé duochody jmám. Ale on wždy přesto lidi wězí. Prosím WM[t] abyšte ráčili rozkázati úředníku swému, aby ty lidi propustil, a dále aby na to nesahal, což jest nadánie předków mých a w obraně mé. Jakož pak jest to i na sněmu w Benešowě oblášeno, i před WM[ti] aneb před jinými pány muož okázáno býti, že jest to w prawdě tak. Ex Crumlow fer. VI post Stanislai anno ɔc. lxxiiii°.

Jindřich.

66.

Králowá Johanna Arnoštowi i Albrechtowi knížatům Saským: aby oznámili, kdy we při swé s Jindřichem z Rabšteina před králem Wladislawem jednati dáti chtějí.

Na Mělníce, 14 Jun. 1474. (Orig. arch. Drážďan).

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská ɔc.

Pozdrawenie a přátelstwie naše s rozmnožením wšeho dobrého wzkazujeme, oswiecená kniežata, šwagře a synu naši zwláště milí!

Jakož nám píšete o tu wěc, což se Wašeho Přátelstwí a uroz. Jindřicha z Rabsteina dotýče, posielali sme s pilností k králi Jeho Přátelstwu, Synu našemu milému, i tak jest ta wěc spuosobena, že má týž Jindřich před Jeho Přátelstwím státi a wám i wašim i každému, z čehožby mu wina dána byla, práw býti. Protož budeteli chtieti k němu co mluwiti, dajtež nám bez meškánie wěděti, ať my dále o to krále Jeho Přátelstwo starati budeme, aťby jemu rok k stání položen byl, k kterémuby se času Wašemu Přátelstwí zdálo, žebyšte mohli anebo waši poddaní býti. Ex Melník fer. III ante festum S. Viti, sub signeto annuli nostri, anno dni ɔc. lxxiiij°.

Commissio propia D. Reginae.

Oswieceným a wysoce urozeným Arnoštowi sw. Římské říše najw. maršalku a korferstu a Albrechtowi bratřím, kniežatóm Saským, lankrabiem z Durink a markrabiem Mišenským, šwagru a synu našim zwláště milým.

67.

Králowá Johanna Jindřichowi z Rosenberka: že swoluje, aby lidé probošta Drkolenského na rukojně propuštěni byli.

Na Mělníku, 24 Jun. 1474. (Orig.)

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská ɔc.

Urozený wěrný milý! Jakož nám píšeš o to, což se pobránie lidem twým, kteříž jsú kláštera Drkolenského, dotýče, prawě že jsú twoji a nadánie předkuow twých ɔc. myť toho newieme; než wieme, i tebe samého tajno nenie, kterak weliké se škody nám a našim poddaným dějí z té země a krajiny. A tak slyšíme, že ten opat biskupu Pasowskému přislušie, a od toho se nám škody dějí. Protož nám za zlé neměj. Než přes to wždy, abychme nic neukřiwdili, pro tě to chceme učiniti, a kážem je na rukojmě dáti, a podáwáme o to přede pány ředitele, aby w to nahledli a rozeznali; a budúliť twoji, budeť jim opraweno, a budú při tom zachowáni. Ex Mělník fer. VI ipso die beati Johannis Baptistae sub signeto annuli nostri, annorum domini ɔc. lxxiiii°.

Commissio propria dominae reginae.

Urozenému Jindřichowi z Rozmberka a na Krumlowě, wěrnému nám milému.

68.

Jan z Kolowrat a na Mašťowě králi Wladislawowi žaluje na Chebské měšťany, kteří lidem jeho we příměří pobrali statek, aniž ho wrátiti chtějí.

Bez datum, (Jun. 1474.) (Orig. česk. Museum.)

Najjasnějšiemu kniežeti pánu, panu Wladislawowi králi Českému, markrabie Morawskému ɔc., pánu mému najmilostiwějšiemu.

Najjasnější králi pane a pane muoj najmilostiwějšie! Služba má WKM[ti] po wše časy poddanú (sic)! Milostiwý králi, jakožť WM[ti] prwé žalowal na Kašpara Jumkera a na Rudiše, že sú lidem mým statek jich pobrali a nic jim zase newrátili a je šacowali; a nenie (sic) opět w středu na swatého Wíta dwa člowěky mi jali sú, a ti sedí na Rudušowě twrzi na Pogrutě. Milostiwý králi! WKM[ti] prosím jako pána swého milostiwého, abyšte mi ráčili radni a pomocni býti, jako pán muoj milostiwý, a ráčili mne w té wěci litowati, nebť mi se weliká křiwda děje. A s nimi sem neměl nikdá nic činiti, než Chebským sem byl odpowěďal wedle pana Beneše strýce swého, a ten s nimi dáwno příměří má. A

Waše Král. M[t] mi také psala, abych s Loketskými a s Chebskými příměřie zachowal, že jsú také w to příměřie přimieněni: rozkázaní WM[u] sem já učinil. I milostiwý králi! takowá wěc skrze žádného nepřichází, než skrze Chebské; ježtoť WM[u] prosím, abyšte mi neráčili zalé (sic) mieti, jestliže swých nepřátel zase budu hleděti a té křiwdy litowati, kteráž mi se od nich děje. Datum. etc.

Jan z Kolowrat a na Mašťowě.

69.

Jarohněw z Úsuší Jindřichowi z Rosenberka: zprávy o rokowání w Polné, o hrozící wálce ꝛc.

W Sedlčanech, 17 Aug. 1474. (Orig.)

Urozenému pánu, panu Jindřichowi z Roznberka, pánu mému milostiwému bď.

Urozený pane, pane muoj milostiwý! Račte wěděti, že Řehoř přijel z Prahy ke mně do Kňowic, a powěděl mi, že pana Wiléma z Rabie nenalezl w Praze; neb pan Wilém ujel na rok do Polné s panem Strážským, s panem Kdulincem a některými wiece, a že tu krále Uherského raddy také býti měli w pondělí minulý den Matky božie, a o tyto nesnáze rokowati. Jestli že nesrokují, tehdy na tom jest, že wojensky král Pražský s swú stranú wytrhnúti mají, a w pondělí najprw příští na Kačíně býti. A také to za jisté prawie, že král starý Polský na poli leží a wtrhnúti má do Slezii, a jeho syn z Čech do Morawy. Pro kteréž příčiny neměl s kým Řehoř o waše potřeby pilnější rozmlúwati, když pana Wiléma nenalezl. A protož chci jej Řehoře zase poslati, a na to sem jemu kázal w Sedlčanech pozuostati. Než o Malowce tak jest zjednal, že král psal Malowcowi, aby Miličinských w pokoji nechal a na ně nesahal. Beyšowcowi JM[t] také píše a přikazuje, aby wašim lidem nepřekážel ani škoditi swým dopustil. Pakliby se jemu co zdálo do WM[u] neb lidí našich, aby toho před pány řediteli hleděl. Ten list jemu bez meškánie pošlete. Také račte poslati sem na Sedlčany ty kárníky, kteříž koní nemají, zwlášť Linharta, a něco wyjmúce pěších na Helfenburce, buď pak že byšte i z Krumlowa měli dodati, tak aby bylo wšech i s kárníky deset; a ty hned bez meškánie pošlete, nebo jest toho potřeba, o níž se psáti nehodí. A kažte lidem tak newelmi hlasitě mlátiti cožť mohú. A což se wiece zwie, to se WM[u] dá wěděti. Datum Sedlčan fer. IIII post Assumpcionem Sctae. Mariae virginis, anno domini ꝛc. lxxiiii.

Jarohněw z Úsušie.

70.

Králowá Johanna Arnoštowi i Albrechtowi knížatům Saským: že nemůže jinak nežli držeti se strany krále Wladislawowy w Čechách; protož aby tolikéž činili a jí pomocní byli.

Na Mělnice, 10 Sept. 1474. (Orig. arch. Drážďan.)

Johanna boží milostí králowá Česká, markrabina Morawská oc.

Pozdrawenie naše a přátelstwie, s rozmnožením wšeho dobrého, wzkazujeme. Oswiecená kniežata, šwagře a synu nám zwláště milí! Dáwáme Wašemu Přátelstwí wěděti, že z daru pána boha wšemohúcieho zdráwi jsme a dobře se máme, wám i s oswiecenými manželkami i s dietkami wašimi dobře se měli a zdráwi byli. (sic)

Šwagře a synu naši zwláště milí! Máme za to, že Wašeho Přátelstwie tajno nenie, kterak z dopuštěnie božieho osiřewše po smrti najjasn. kniežete a pána Jiřieho sl. pam. krále Českého oc. manžela našeho najmilejšieho, jehož duši pán buoh wšemohúcí rač milostiw býti, seděli sme w pokoji, k žádnému se přichýliti nechtiece, ani komu pomáhati, ani jaké wálky wésti, chtějíce se w naší sirobě zachowati jakožto na osiřalú wdowu pokojnú králowú příslušaloby. Ale widúce a znamenajíce, kterak mnohá protiwenstwie dějí se této slawné koruně i také najjasn. kniežeti a pánu Wladislawowi králi Českému oc. túž korunú korunowanému a mazanému, synu našemu milému, znamenawše to, kterak sme mnoho dobrého napřed od pána boha wšemohúcieho a od též slawné koruny wzali i podnes bráti nepřestáwáme: nemohli sme se tomu déle díwati, widúce že nám jest wždy s ní zuostati, zlé i dobré trpěti: i umyslili sme sobě a konečně na tom ustanowili, abychme při též koruně a při již jmenowaném synu našem milém konečně zuostali a pomáhali, pokudž jediné možnost naše bude moci stačiti. Protož to wědúce Waše Přátelstwo, žádámeť na wás se wší pilností a wěříme, jakožto našim zwláště milým šwagru a synu, že to pro dáwné mezi námi lásky zachowánie učiníte, a nás, syna našeho nadepsaného, a již řečené koruny nikoli neopustíte, pro takowé nebo wětčie odplaty zase okázanie. Ex Mielnik, sabbato post nativitatem glor^{mae} virg. Mariae, sub signeto annuli nostri, annorum dni oc. lxxiiij^{o}.

Propria commissio D. Reginae.

Oswieceným Arnoštowi swaté říše Římské najw. maršalku a Albrechtowi bratřím kniežatóm Saským, lankrabiem z Durink, markrabiem Mišenským, šwagru a synu našim zwláště milým.

71.

Zdeněk ze Šternberka Budějowským: zpráwu dáwá o uzawřeném mezi králi příměří.

We Wratislawi, 28 Nov. 1474. (*Orig. arch. Budějow.*)

Múdrým a opatrným purkmistru a raddě města Českých Budějowic, přáteluom a súseduom milým.

Služba má, múdří a opatrní přietelé a súsedé milí! Wěděti wám dáwám, že z daru wšemohúcieho boha mezi najjasn. kniežaty, césařem JM[u], králem Uherským a králem Českým, a králem Polským přímiřie jest a dobře utwrzené od hodu S. Ducha až za dwě létě pořád zběhlé. Proto sem posla wašeho zdržal, ažby sě ty wěci dokonaly, a on aby k wám s dobrú nowinú sě wrátil. A polet sú již wšechna roztržena. Ex Wratislawia, fer. II ante Andreae, annorum. ɔc. lxxiiij°.

Zdeněk z Šternberka, najjasn. Uherského a Českého ɔc. krále najw. hauptman wšech zemí królowstwie Českého na JKM[u] miestě, a najwyšší purkrabie Pražský.

72.

Zdeněk ze Šternberka pánům Kutnohorským: o propauštění obapolném wězňůw (po uzawřeném příměří.)

We Žlebích 30 Dec. (*1474.*) (*Orig. arch. Kutnohor.*)

Opatrným šepmistróm a konšelóm na Horách Kutnách, přátelóm a súsedóm milým.

Služba má, opatrní přietelé a súsedé milí! Jakož mi píšete, což jest na wás, že se k tomu mieti chcete, aby wězňowé propuštěni byli: ját se také k tomu mám, aby propuštěni byli ti, kteříž mi w moc od Zeleného a Planknara dáni; jediné ať pan Trčka také, kteréž jest zjímal, když sú s Kolína jeli, některé pěšie, i také mistra kteréhož mého jal, propustí. Neb sú mne za to prosili Zelený a Planknar, abych jich nepropúštěl, leč pan Trčka ty propustí. Ex Zleb, fer. VI ante S. Silvestri.

Zdeněk z Šternberka, najjasnějšieho Uherského, Českého ɔc. krále najwyšší hajtman wšech zemí k. Č. na JKM[u] miestě a najwyšší purkrabie Pražský.

73.

Racek z Šwamberka Jindřichowi z Rosenberka: odkládá odpowědi až do příjezdu pána swého.

Bez místa, 31 Dec. 1474. (Orig.)

Urozenému pánu panu Jindřichowi z Rozmberka ɔc. pánu mně přízniwému.

Službu swú wzkazuji WM[ti], urozený pane, pane milý! Jakož WM[t] pánu mému JM[ti] píše, co sě pánuow Rakušanuow dotéče: i rač WM[t] wěděti, že pán mój JM[t] již na šestú neděli doma nenie; než již čekám JM[ti] na každý den, i kdyžkoliwěk JM[t] přijede, již WM[ti] pán mój JM[t] hned sám na to odpowěd dá. Datum sabbato ante Circumcisionem domini annorum ɔc. lxxv[o].

Racek z Šwamberka ɔc.

74.

Zdeněk ze Šternberka Budějowským: aby přijeli na sjezd do Strakonic rozepsaný k urownání pře jejich s Prindlem.

We Žďáru, 6 Januar. 1475. (Orig. arch. Budějow.)

Múdrým a opatrným purkmistru a raddě města Budějowic, přátelóm a súsedóm milým.

Služba má, múdří a opatrní přietelé a súsedé milí! Zprawil mě Prindl spolusúsed wáš, kterak ste několiko neděl s Kocowským w odpowědi byli; a diwno mi, že ste toho na krále pána našeho JM[t] newznesli, nebo na mě, ježto byšte nebyli opuštěni. Mám za to, že máte psanie od JKM[ti] o tomto sjezdu, jenž w Strakonicích od této neděle w témdni býti má; jakož pak páni, rytieřstwo, wy i Plzenští k témuž obesláni jste. I jáť wám wěřím, že tu také budete. Také mi týž Prindl prawil, kterak se jest mezi wámi a jím nějaké záštie stalo o některé wěci, ježto se jemu zdá, žeby ho od wás to potkati nemělo. I kázal sem Prindlowi býti na ten čas w Strakonicích; a když wy tu také budete, já se mezi wámi rád přičiniti chci a tu wěc srownati. Pakli se sami přátelsky prwé o to srownati muožte, to já rád widím. Ex Zdiar, fer. VI die Epiphaniae.

Zdeněk z Šternberka, najjasn. Uherského Českého ɔc.
krále najw. haitman wšech zemí kr. Českého na JKM[ti]
miestě, a najw. purkrabie Pražský.

75.

Zdeněk ze Šternberka Budějowským: aby, když nepřijeli do Strakonic, nepočínali aspoň nic proti Prindlowi do jeho s nimi se shledání.

We Strakonicích, 17 Jan. 1475. (Orig. arch. Buděj.)

Múdrým a opatrným purkmistru a raddě města Budějowic, přátelóm a súsedóm milým.

Služba má, múdří a opatrní přietelé a súsedé milí! Jakož jest nějaká ruoznice a nesnáz wznikla mezi wámi, Prindlem, waším spoluměštěnínem, a on obáwaje se, ke mně na zámek muoj Witoraz jakožto k haitmanu krále pána našeho milostiwého přijel jest: i chtěl sem já tu wěc mezi wámi rád w dobrý konec uwesti, jakožbych to z powinnosti úřadu swého na miestě JKM[u] učiniti powinen byl: ale že ste sem nepřijeli, toho se nestalo. I wěřím já wám, jakožto přátelóm a súsedóm milým, že wy té wšie wěci, což mezi wámi a Prindlem jest, w dobrém stání až do mého s wámi shledánie (kteréž brzy bohdá bude) státi ponechali, a naň ani na statek jeho žádnú mocí w té mieře nesahali (sic). Neb já ještě rád se přičiniti chci, aby ta wěc w dobré mezi wámi uwedena byla; a také se w té wěci bohdá jinak nic než což prawého bude mieti chci. Ex Strakonicz, fer. III die S. Antonii.

Zdeněk z Šternberka, najjasn. Uherského Českého oc. krále najw. haitman wšech zemí kr. Českého na JKM[u] miestě, najw. purkrabie Pražský.

76.

Páni čeští w Brně rokující p. Lwowi z Rožmitála: aby proti pánům z Rosenberka nic mocí nepočínal.

W Brně, 26 Mart. 1475. (Orig.)

Urozenému pánu p. Lwowi z Rožmitála a na Blatné, najwyššiemu hofmistru k. Č. a haitmanu kraje Prachenského, přieteli našemu milému.

Službu swú wzkazujem, urozený pane a přieteli náš milý! Došlo nás, kterakby ty nějakú nesnáz proti pánóm z Rozmberka počieti mienil a jim škody činiti. Milý přieteli! wieme že dobře w paměti máš, kterak jest toto slawné příměřie učiněno, kteréž se ode wšech w té slawné koruně české drží. Také tebe snad tajno ... (chyba w orig.) ... k konečnému králuow našich J[ch]M[u] a té slawné koruny upokojení jednají; kteréž když dokonány budú, ty i každý, s kýmby co činiti

mieti mienil, práwem wiece než takowú nesnází dosiehnúti moci bude. Protož tebe prosíme, i jakožto přieteli wěříme, že na pány z Rozmberka žádnú mocí a záhubami nesáhneš sám ani skrze koho jiného dotud, ažbychom my s tebú o ty wěci sami rozmluwili. Rozoměje tomu, kterakby to bylo napřed proti tomu křesťanskému příměří, i také proti wuoli králuow pánuow našich J^chM^u, i tobě by to slušné nebylo, jakožto úředníku zemskému. Nebo nepochybujem, budúliť páni z Rozmberka co winowati, žeť bez takowých nesnází sprawedliwé učinie. Odpowědi twé žádáme po tomto poslú. Ex Brunna, die sacro Pascatis anno dni ɔc. lxxv^to.

Zdeněk z Šternberka najjasn. Uh^0. Česk^0. ɔc. krále najw. haitman wšech zemí k. Č. na JKM^u miestě a najw. purkrabie Pražský.
Wilém mladší z Rizmberka na Rabí, komorník k. C.
Jan Zajiec z Hazmburka a z Kosti, kancléř k. Č.
Jindřich z Hradce, haitman krajów Bechynského a Wltawského.
Jan z Cimburka a na Boleslawi, haitman kraje téhož.
Beneš z Kolowrat na Libšteině, foit Šestiměst.

77.

Purkrabí Zwíkowský Jarohněwowi z Úsuší: o nepropauštění wězňúw proti smluwám učiněným ɔc.

Na Zwíkowě, 15 Apr. 1475. (Orig. arch. Worlik.)

Urozenému panoši panu Jarohněwowi z Úsušie ɔc. přieteli mému milému.

Služba má napřed, urozený přieteli a pane Jarohněwe milý! Pán muoj JM^t rozkázal mi jest wám psáti a wám na wědomie dáti, že JM^u lidí, kteříž jsú wězňowé na Piesek a na Tábor a na jiné zámky okolnie, nepropúštějí tak wedle smluw a zřiezenie ɔc. I wěřímť, milý pane Jarohněwe, že wy kteréž wězně máte na zámky a s zámkuow jich, jim wězňów nepropustíte, lečliby oni naše propúštěli ɔc. Také milý přieteli, jakož ste mi řekli w Praze, že mi kážete psa Rýsowi wrátiti: i wěřímť wám, že jemu kážete, ať mi jest wrácen a po tomto poslu poslán. Dat. ex Zwiekow, sabbato post Tiburtii & Valeriani beatorum martyrum anno ɔc. lxxv.

Jan Mnišek z Blahust, purkrabie na Zwiekowě.

78.

Wilém z Risenburka a Čeněk z Klinšteina Zdeňkowi ze Šternberka: aby přikázal pánu z Plawna učiniti sprawedliwé Sigmundowi opatu Teplskému.

Bez místa, 25 Jul. 1475. (Orig. arch. Tepl.)

Urozenému pánu panu Zdeňkowi z Šternberka ɔc. panu šwagru a přieteli našemu milému.

Službu swú wzkazujem, urozený pane pane, šwagře a přieteli milý! Rač wěděti, že král JM' pán náš milostiwý poručiti a rozkázati nám jest ráčil, wám pane psáti a na wás wznésti, kterak pán z Plawna nezachowáwá sě podlé smluw Benešowských, jakož jest měl postúpiti wsí a zboží, w kteréž se jest byl mocí uwázal od kláštera Teplského, toho jest neučinil, a což jest o to napomínán od krále JM^{ti} i od kněze opata Teplského, nic sě nato obrátiti nechce. I žádá toho JM' pane od wás, abyšte panu z Plawna o to psali a jemu přikázali, aby on učinil to, což podlé smluw má učiniti, a těch zboží aby sě zbawil, a wiec natom knězi opatowi a konwentu jeho překážek nečinil swéwolně; neb pane wiete, že jest to powinen učiniti. Datum anno ɔc. f. iij^a ipso die sancti Jacobi apostoli gloriosi.

Wilém z Rizenberka a na Rabí, najwyšší k. k. Českého, a Čeněk z Klinšteina, prokurator krále Českého.

B. X.

AKTA WEŘEJNÁ I SNĚMOWNÍ W KRÁLOWSTWÍ ČESKÉM

od r. 1466 do 1500.

(Pokračowání. Srwn. díl IV, 99 sl. a 413 sl. Podáwáme tu také dodatky nowě nalezených listin k rokům 1466 — 1490.)

1.

Zpráwa stawowské kommisse o swobodách zemských.

W Praze, na sněmu, 2 Oct. 1466. (Z rkpp. Talmberg. f. 366 a Gersdorf. f. 322.

„Léta božího tisícího čtyřstého šedesátého šestého, we čtwrtek po swatém Remigii, pan Zdeněk z Šternberka s jinými pány, k tomu wydaní, seděli sú na ohledáwaní práw a listuo a desk, což se swobod zemských dotýče".

O berně zemské listowé.

Item král Jan slibuje berně nebrati, lečby kterú dceru wdáwal, a toliko po wěrdunku s lánu, totiž po XVI gr. W témž listu slibuje obywatele při jich práwích zachowati. Datum toho 1323.

Item druhý list krále Januo w táž slowa, hned po dwú létú daný.

Item třetí list téhož krále Jana a Karla syna jeho markrabě Morawského, jímž se oba zawazují pod přísahú na swatém čtení učiněnú a pod kletbú, za swé dědice a budúcí, potom berně nebrati, lečby syn se jeho korunowal, aneb žeby kterú wdáwal dceru, tehdy potom w roce toliko obecní berni po puol hřiwně s lánu totiž XXVIII gr. Datum toho 1338.

Item čtwrtý list císaře Karluo, ten toliko proto, že jemu tehdá berně dána pro některú potřebu, odpauští, kteráž by najprw z práwa neb z obyčeje měla dána býti. Datum toho 1369.

O minci.

Item králuo a císařuo list na minci, aby ke stu hřiwnám čistého stříbra wíce přísady nebylo, než dwanácte hřiwen mědi, tak aby sedmdesáte grošuow za hřiwnu šlo, a dwanácte haléřuo za groš.

Item dwa versuchary míti mají při minci, jednoho král a druhého páni, kteří na saudě sedají, a ti toho wsaditi i také ssaditi mohú, kdyžby chtěli.

O wojnách.

Item co se nalezá w práwích, statutích císaře Karlowých, že obywatelé králowstwí Českého pomezí na swuoj náklad do tří neděl brániti mají, a prodliloli by se to dále, tehdy sobě a koňuom potřebu z králowstwí bráti mohú. A ačkoli ta práwa odwolána jsú týmž císařem a Janem markrabí Morawským léta ꝛc. MCCCLV, wšak to tak w práwích zemských muož býti wyjednáno a okázáno, neb táž statuta na stará práwa zemská ukazují. Toho také odwolání jsú dwa listy.

O chowání koruny.

Item nález panský, že nemají otewříny býti, jediné když páni w plném saudě sedí ꝛc. Lečby králi bylo potřebí: tehdy před najwyšším komorníkem, sudím a písařem zdieti má swú potřebu, a hned zase zawříti.

O swobodě panské a o nálezích.

Item od dáwních časuow tak se nalezá, že jsau páni Čeští tak swobodni, žeby k swým nálezuom we dsky zemské zapsaným, jako páni swobodní, přičiniti i ujíti mohli ꝛc. A že se nemají psanými nálezy zprawowati, než s jednostejnú pří wedle líčení za získání i zase druhému za prohrání odsúditi.

O wyhledáwání w registřích i we dskách.

Item nález panský za krále Wladislawa, že to býti nemá, by skrze to lidi k sauduom a nesnázem připrawowali ꝛc. a zwláště o to, což se jest stalo za krále Wáclawa a za řáduow, když jsau práwa šla.

O zhúbcích zemských.

Item nález panský, aby žádný neslúžil ke škodě koruně. Pakliby kdo to učinil, tehdy na to pokuta, aby ztratil swé dědicstwí, a odsúzen jest práwa wšeho, i cti, jako psanec za zemského škuodci a zloděje. Též také o přechowawačích a pomahačích.

Kterak takowého král dobýwati má.

Item tak jest bylo z dáwna a snad i nález toho jest panský, že král najprwé s purkrabí Pražským a úředníky, s městy a s kláštery na takowého sáhnúti má. Pakliby na tom málo bylo, ale powolají na poprawci toho kraje; pakliby i to málo bylo, tehdy na jiné pány i na obec, a těm pak má za porozené škody státi.

O wýpisech z desk.

Item bylli by kdy komu bez pečeti dán, a nesrownal se potom s dskami, proto nebuď k hrdlu písařowi hledíno; než dalliby se kdy weypis s pečetí, a potom se nesrownal s dskami, tehdy by písaři k hrdlu šlo.

2.

Žádosti stawůw panského a rytířského, kterakby práwa i swobody zemské upraweny a zřízeny býti měly.

Bez datum (z r. 1467.) (Z rkp. Děčínského.)

It. o wojnách, že máme s JM[ti] mluwiti a JM[ti] prositi, aby nás ráčil při starodáwních našich obyčejích, swobodách a wýsadách zachowati potud, pokudž JM[ti] předci naše předky sú zachowáwali.

It. listowé na berni jsúli kteří, JM[ti] prositi, aby nás ráčil při nich zachowati; pakliby listuow nebylo, aby nám JM[t] ráčil na to jistotu učiniti a při dskách nás zachowati.

It. což se odúmrtí dotýčé, JM[ti] za to prositi máme, aby na najbližšie přátely po meči odúmrti připadáwaly; pakliby těch nebylo, ale též na najbližšie přátely po přeslici.

It. což se úřaduow dotýče, aby jeden dwú nebo tří úřaduow neměl, a také žádný cizozemec aby na úřadě nebyl, za to JM[ti] také prositi, aby při tom také zachowáni byli; a úřadowé zemští, jakožto hofmistrstwie nebo jiní, aby osazowáni byli.

It. což se popraw dotýče, ktož má které poprawy od staradáwna wysazené, těch každý užíwaj podlé wýsady swé a podlé práwa.

It. což se dotýče oprawcí w krajích, poněwadž řád w zemi jest, že oprawcí potřebie nenie.

It. což se sirotkuow dotýče, JM[ti] prositi, aby nás ráčil zachowati podlé nálezu, který se jest stal za krále Ladislawa JM[ti].

It. což se Karlšteinu dotýče, při tom abychme zachowáni byli podlé starodáwnieho zřiezenie.

It. při dskách aby se zachowali podlé zřiezenie a práwa starodáwnieho.

It. což se pikhartuow dotýče, JM[u] prositi, aby ta wěc k spěšnějšiemu konci mohla přijíti, a JM[t] aby ráčil rozkázati kněžím obojie strany, aby wiery proti jim (sic) bránili písmem swatým; a osob swětských k duchowním počet hodný k tomu wybrati, a ti aby je slyšeli. A což sě při nich křesťanského shledá a nebludného, při tom aby byli zachowáni; a cožby bludného drželi, to aby jim kázali oprawiti. Pakliby oprawiti nechtěli, aby byli tresktáni.

It. což se puohonuow tkne do komory králowské, aby tak zřiezeno bylo, ktož prwé požene, aby byl prwé súzen podlé znamenánie registr králowských.

It. což se ladowánie dotýče, toho aby nebylo, než aby zachowáno bylo podlé prwnieho zřiezenie u desk.

It. což se čeledi a lidí zběhlých dotýče, ta wěc aby byla zachowána při prwním zřiezenie dskami, jestli žeby ktokoli swého čeledína, an jemu zběhl nedoslúžiw roku swého, nalezl u kohokoli, má na něm žádati, aby mu wydal čeledína jeho. Pakliby jemu jeho wydati nechtěl, bude moci takowého pohnati od 10 až do 20 hřiwen střiebra, a to práwem na něm obdržeti má. A toho swého čeledína tak od něho zběhlého, wezma jej, má jemu ceich na twáři propáliti a k tomu obě uši uřezati. Než při tomto jest také znamenitě zuostáno, aby každý pán čeledínu swému, na čemž jest jej u sebe zjednal, té mzdy aby jemu nezadržáwal, když jemu doslúžie, aby jemu zaplatil bez zmatku a odporu; a když doslúží, nechceli u něho býti, aby jeho nedržal. A to aby bylo w městech králowských i w městečkách prowoláno. A což se dotýče lidí zběhlých osedlých i synuow jich a sirotków, takto se ta wěc zachowati má: komuž by člowěk jeho zběhl, nebo sirotek z dědin, rok před wálkú, k tomu a k takowému, u kohož by koli nalezen byl, má k němu sáhnúti, a on jemu jej má wydati pod túž pokutú, buď člowěka nebo sirotka. Pakliby před tiem časem kteří zběhli, na ty aby již nebylo saháno, ale u pokoji aby byli zuostaweni.

It. což se nowých krčem dotýče, těch aby nebylo, ale aby to tak zachowáno bylo podlé prwnieho zřiezenie a pokut na to usazených. A ležáci, powaleči, kostkáři po krčmách, ti aby byli wyzdwihowáni a tresktáni.

It. což se dotýče zapisowánie králowstwie, JM[u] za to prositi máme, aby JM[t] neráčil odcizowati dědicky od králowstwie zámkuow nebo měst, též i manstwie aby neráčil swoboditi bez zemské rady; a ráčil se při tom tak zachowati podlé práwa a privilegium na to wysazenými (sic) od starodáwna.

It. což se cla dotýče, jako jest zuostáno podlé prwnieho zřiezenie, aby cla nesprawedliwá brána nebyla, ale minula.

It. pan purkrabie Pražský wedle úřadu swého aby se tak měl a úřad swój lidmi hodnými osadil, jakož sú jeho náměstkowé prwnější osazowali, aby se žádnému chudému i bohatému krátko nedálo. A kteří mají w tom súdě seděti a přísahy činiti, aby se zachowali wedle řádu a obyčeje starodáwnieho.

It. což se póhonów do králowy komory dotýče, na tom jest konečně zuostáno, ktožkoli pohnán bude a po prwniem póhonu jestliže nestane, buď to pówod nebo pohnaný, aby swú při ztratil, lečby toho hodná příčina byla, a on to přísahú prowedl, že jest pro nemoc nebo jinú hodnú příčinu státi nemohl. A také že každý miesto sebe bude moci poslati k takowému súdu přietele swého s listem mocným, kterýž má jemu swědčiti k zisku i také k ztrátě.

It. na tomto jest také zuostáno, což se zlatých dotýče, ačkoli o tom prwé zřiezenie se jest stalo, že zlátý uherský zuostawen byl bez jednoho po xxx gr. česk. a rýnský zlatý po XXI ½ gr. česk., ta wěc při tom zřiezení stuoj. Než poněwadž nynie král JM', páni i rytieřstwo na tom sú zuostali, že zlatý uherský platiti má XXX gr. č. a rýnský 22 ½ gr. č. a nic wiece, že toho JM', páni i rytieřstwo při tom také necháwají. Jestli pak žeby kto zlatý buďto uherský nebo rýnský wýše měnil, dáwal nebo bral, a w tom uswědčen byl, že propadne do JM'' komory x kop gr. č., kterýchž polowice jmá býti do komory JM'', a druhá polowice tomu, ktož to powie.

3.

Relace králowská do desk zemských o práwich a swobodách králowstwí Českého.

24 Sept. 1467. (Rkp. Talmb. f. 126.)

Quinto Johannis Plana G. VI.

Najjasnější kníže a pán, Jiří z boží milosti Český král oc. zapsati kázal tyto wěci dolepsané:

Najprwé, že berně na zemi České žádné žádati ani bráti nemá bez swolení zemského JM' ani budúcí králowé Čeští, než tak wedle tohoto spuosobu, jakož prwotní králowé Čeští obyčej bráti měli, jakož pak listowé od předkuow JM'' králuow Českých na to wydaní swědčí. A o úroky, kteříž jsú dáwáni JM'', též JM' kázal utwrditi a utwrzuje, jakož jest slawné paměti král Ladislaw předek JM'' utwrdil dskami; a registra ta, po kterýchž jsú nyní úrokowé bráni, že JM' chce je hned kázati spáliti.

Item o wojnách též, že JM' k žádným wojnám nutiti nemá pánuow a rytieřstwa země České mimo práwo a řády prwotní, jakož králowé prwotní Čeští

zachowáwali pány a rytieřstwo, též JM' chce se zachowati, a mimo to žádným wojnám on JM' ani JM" budúcí králowé Čeští nutiti mají.

Item JM' toto powolení učiniti ráčil jest, aby páni, rytířstwo mohli swobodně kupowati wšelikteraké dědiny swobodné od měšťan, dědiníkuo a sedlákuo; a ty dědiny, kteréž by tak kaupeny byly, mají kladeny býti we dsky pánuom a rytířstwu beze wší odpornosti, aniž třeba bude k tomu powolení žádati KM".

Item že JM' ani jeho budúcí králowé Čeští nemají na zámky a úřady zemské cizozemcuow sázeti.

Item o odúmrtech tak JM' kázal psáti, že odúmrtí wšelikteraké JM' dáwá těm, kteříž za to JM" prosí, ale že to stojí na sudím dworském a na páních, kteří w saudu dworském sedají, jestližeby to bylo přisauzeno súdem dworským, cožby JM' za odúmrt dal komuž koli, tehdy by jemu ostalo; nebo JM' nedáwá než to, k čemuž by práwo jměl. A w té we wší wěci JM' ráčí se zachowati ku pánuom, rytieřstwu i ke wší zemi tak, jakož JM" předkowé zachowáwali jsú se králowé Čeští; a páni i rytířstwo mají se také k JMK[é] práwě zachowati, jakož jsú se předkowé jich k předkuom JM" králuom Českým z starodáwna zachowáwali.

Item že JM' ráčí kázati groše u Hory dělati takowé w této míře, a to s raddau panskau i wší země, aby zlatý Český Uherský a dukát byl po 25 gr., aby těch xxv gr. za zlatý stálo a zlatý za xxv gr. sprawedliwě, ale to bez pohoršenie práw starodáwních králowstwí tohoto. A o ferzauchary má se tak státi, jakož list císaře Karla a krále Wáclawa swědčí, ale wšak bez pohoršení práw, kteréžby páni a zemané k tomu z starodáwna jměli, a to oč mezi sebú s obú stran činiti mají.

Na to poslowé byli ke dskám od Králowské Milosti, wyprawujíce nadepsané wěci, Jan z Rozmberka, Lew z Rožmitála, najwyšší hofmistr králowstwí Českého, Jindřich z Michalowic, najwyšší komorník králowstwí Českého, Jetřich z Janowic a z Chlumce, najwyšší sudí téhož králowstwí, Wilém mladší z Rizmberka a z Rábí, Jindřich z Kolowrat a z Buštěwsi, Zdeněk Kostka z Postupic, najwyšší mincmeistr králowstwí Českého, wyprawujíce nadepsané wěci, od nadepsaného pana krále jsúc wysláni. Actum anno domini MCCCCLXVII°, feria quinta post Mathaei.

4.

Nowiny o jednání sněmu českého za krále Wladislawa.

Bez datum (s jara r. 1472.) (Orig. arch. Třebon.)

Službu swú wzkazuji, urozený přieteli milý! O nowinách mi píšete: jiných newiem, než že sněm tento jest najprwé pro kněze Viktorina, a druhé pro ty

nepřátely, kteříž jsú na Budyni a na Duchcowě oc. I což se dotýče kněze Viktorina, tu jest mluweno široce, kterak jest zašel pro tuto zemi, ne swéwolně, než z rozkázanie krále otce. I žádal, aby jemu země wšecka pomohla; až tak, že chtěli, aby byla berně složena po puol úroku. I ihned k tomu sú odepřeli zemané, prawiec, že král Polský slíbil u Hory na sněmu, a potom tento sě zapsal, že jemu má pomoci. Až tak, že na tom zuostali, že má jeti osobně kněz Viktorin, a král s ním má poslati některé z pánuow a také z rytieřstwa, a také z měst, k otci králi starému, aby sě k tomu přičinil. Pakliby toho neučinil král, tehdy chtie tepruw na to dáti odpowěd rytieřstwo. Než swolili zemané pomoc králi po dwú groší českých s hlawy: ale města ještě nepoložili na sě. Pak což sě dotýče nepřátel: tu swolili se wšickni, aby byla wolána wojna i hned; a když král dá wěděti týž den napřed, tehdy aby s ním táhli, že sám chce táhnúti osobně. Než toto jest znamenitě mluweno, kterak pan Zdeněk psal králowé, a také Stranowský i jiní mluwili též ode pana Zdeňka, žeby rád již widěl pokoj a dobré této země oc. K tomu wšickni mluwili jednostajně, prosiece králowé a kniežat, aby ráčili to učiniti a wzieti tu práci na sě a pracowati pro to obecné dobré a jeti ku panu Zdeňkowi, zdaliby mohli k čemu přiwesti dobrému. A tak sú k tomu swolili kniežata i králowá; dále budeli potřebie, že kohož k sobě požádají z pánuow i z zeman i z měst, že jim král má býti powolen. A s tiem valete a mějte se dobře.

5.

Král Wladislaw městu Hradišti na Morawě: wolá je na sněm, jejž uložil do Prahy ke dni 20 máje n. př.

W Praze, 28 Apr. 1472. (Orig. zemsk. archivu Morawsk.)

Wladislaw z božie milosti král Český a markrabě Morawský oc.

Opatrní wěrní milí! Majíce péči, kterak by toto slawné králowstwie naše České zase k řádu a k pokoji mohlo přiwedeno býti: zdálo se jest nám s radú naší sněm obecní položiti. I pokládáme sněm obecní w Praze w středu o suchých dnech letničních najprw příštích; žádajíc od wás s pilností i přikazujíce, abyšte na ten sněm přijeli, abychom s waší i jiných pánuow radú, wěrných našich, ty wěci před se wzeli a jednali, cožby bylo obecného dobrého a upokojenie králowstwie Českého. Nepochybujemť o wás, že toho nikoli neobmeškáte, ale zachowáte sě jakožť wám píšem. A myť wám toho w dobrém nezapomenem. Dán w Praze, w úterý před swatými Philippem a Jakubem, králowstwie našeho léta prwnieho.

Ad mandatum domini regis.

Opatrným purkmistru a konšeluom města Hradiště, wěrným našim milým.

6.

Ustanowení sněmowní o zřízení země Morawské dle zjednání Niského a smlauwy Benešowské.
(Srwn. archiv Český IV, 470.)

W Brně, 27 Jun. 1473. (Orig. w c. k. tajném archivu we Wídni.)

We jméno božie Amen. Poněwadž králi J^ch^M^ti^ naši milostiwí páni tomu ráčí, aby zjednání Nyského sjezdu skrze J^ch^M^ti^ rady ode wšech poddaných Jejich M^ti^ w skutku zachowáno bylo, jakož w králowstwie Českém, též wuole a rozkázaní dosti učiniti chtíce, páni rytieřstwo i města i wšecka wuobec w Benešowě na sněmu jedno chwalitebné zřiezení spuosobili sú: my Jindřich z Lipého, najw. maršalek král. Česk., Beneš z Boskowic a z Črnéhory, Markwart z Lomnice, Heralt z Kunstatu a z Plumlowa, Wilém z Pernštaina a na Meziříčí, Albrecht starší z Šternberka a z Lukowa, Jan opat Lúcký, Jan probošt Kúnický, Hynek ze Zwole a na Kolštaině, Hynce z Kukwic a na Rosicích, páni, preláti, rytieřstwo markrabstwie Morawského, wuoli a poslušenstwie našich milostiwých pánuow w skutku naplniti chtiece, s pomocí pána boha wšemohúcieho a pokud najlépe muožem, pokoj, jehož nic dražšího není, w markrabstwie tomto spuosobiti žádajíce, to zjednání a zřiezení České užitečné, hodné a chwalitebné usuzujíce, oblibujem, chwálíme i twrdíme, při témž a takowémž zuostati mieníc společnú jednomyslnú wolí.

Najprwé řídíme a spuosobujem též čtyři ředitele zemské, tímž wším obyčejem mocí i právem jako w Čechách, zejména tyto: urozeného pana Jindřicha z Lipého, najw. maršalka kr. C., p. Jana z Pernštaina ɔc., p. Stibora z Cimburka a z Towačowa ɔc. a p. Jindřicha z Boskowic a na Jičíně; kterýchžto řediteluow řekli sme a slibujíce řiekáme poslušni býti, jim moc dáwajíce wšem wespolek aneb třem z nich wšecku potřebu zemskú řéditi, puosobiti, jednati, sněmy klásti panské, jakož se jim najužitečněji zdáti bude a kolikokrátby toho potřebí bylo, k radě a pomoci řiezenie diel nás aneb wšeckni máme a chcme k jich obeslání přijeti, jich neopúščejíce pomáhati, jako na dobré lidi a milowníky pokoje sluší.

Item tíž ředitelé což najspíš moci budú spolu se sjeti mají, a potřebu zemskú wážíce, mají před sě wzieti: a najprwé aby wšeckni wýtržníci, kteříž w zemi wálejí aneb jinak zlodějstwí hledí, od nich obesláni byli, aby wšeho přestali a w prawém zřiezeném pokoji wšeckni se zachowali pod pokutú w Českých smluwách uloženú.

It. wšeckni a každý obeslán buď, ktož jest k těmto smluwám a spuosobám našim zde w Brně pečeti nepřiložil, aby list swuoj přiznawací jim ředitelóm aneb u jednoho z nich we třech neděléch položil.

It. tíž ředitelé na najprwnějším swém shledání spuosobte a položte na každého w zemi, pány, rytieřstwo i města, jistý počet jiezdných ku chowánie,

aby kolikrát by toho potřeba se ukázala a řediteli obesláni byli, každý sobě uložený počet ku potřebě wyprawil. A jestližeby se kto w tom opozdil a neposlal, ředitelé mějte plnú moc na jeho statek přijíti ten počet, a ten bez odporu zaplať. Pakliby se toho učiniti zpieral, za ... (dírka w blance) ... ním i jinak obyčejem zemským starodáwným k tomu připrawen buď.

It. aby každý ředitel přijal k sobě k radě čtyři dobré člowěky zemeníny k sobě přisaditi menších wěcí k jednání, kterých není potřebí wšem ředıteluom jednati; a ti když budú k němu zawoláni pro radu řediteluom, buďte opatřeni ztrawú, aby na swé nejezdili, jakož ředitel země opatřen bude.

It. jakž najspíš mohú, páni ředitelé tomu rok položte, aby komuž se jest co stalo neslušně aneb w přieměří, aby ty wěci podlé žalob a odporu sprawedliwě napraweny byly.

It. každý těch řediteluow před jinými třmi žalobníku odpowídaj, a třech úsudku konečně obykni.

It. spuosobena buď dáwka nebo berně nějaká lehká, aby ti ředitelé, kteříž tak mnoho práce nésti mají, na swé nejezdili a ztrawy nejednali.

It. což se artikule dotýče propuštění toho, tak jakž jej Králowa M[t] smluwí se pány a jinými swé M[ti] poddanými w Čechách necháwáme, a jakž mezi sebú král JM[t] s nimi se pány, tak jakož se nahoře píše, zjednají, držeti chceme a máme.

It. spolkowé, kteřížby se před králi J[ch]M[tmi] dieti jměli aneb haitmany, před řediteli wšemi neb dwěma se dějte, a swú plnú moc mějte, jakoby se před králi aneb haitmany dáli.

It. jakož JM[t]K[á] nám haitmana polního ostawiti ráčí k obraně země, kterýž haitman na místě podkomořího preláty i města zprawowati jmá: ten haitman panuom řediteluom raden a pomocen býti má k krocení swéwolných lidí, kteřížby w té zemi wýtržek hleděli; a tak s obú stranú on panuom řediteluom a páni ředitelé jemu společně a přátelsky se snášejíce, sobě radni a pomocni byli.

It. jakož w Českém zjednání položeno, weč bychom w Morawě uhoditi neuměli, aby útočiště k Českým řediteluom bylo, to owšem wymieňujeme: ale chceme, wečby ředitelé naši uhoditi neuměli, rady ku prelátóm, pánuom, rytieřstwu a městóm našeho markrabstwie Morawského útočiště aby jměli a nejinam.

It. poprawy starodáwní kteříž páni nebo rytieřstwo nebo města k zámkuom swým mají, těch sprawedliwě a bez příkazy užíwajte; a ktožby zločince zdwihali, ježto popraw swých starodáwných nemají, řediteli najblíž přísedícímu wydajte.

It. jinač podlé wšeho zjednání, kteréž se jest stalo w Čechách, buď přestáno, a we wšech punktiech a artikulech i rozumu to zachowáwajíc, slibem naší wiery křesťanské k zdržení i pečetmi utwrzujem, a přiwěsiti sme kázali k tomuto listu a na jistú pewnost. Jenž jest dán a psán w Brně, w neděli po S. Janě křtiteli božím, léta božieho syna od narozenie tisícieho čtyrstého sedmdesátého třetieho počítajíce.

(Z desíti pečetí přiwěšených pozůstáwá jen šest.)

7.

Král Wladislaw Děpoltowi z Lobkowic: aby přijel do Prahy na sněm uložený na středopostí n. př. (13 Mart.)

W Praze, 14 Febr. 1477. (Z rkp. bibliot. Rajhradské.)

Wladislaw z božie milosti král Český a markrabě Morawský ꝛc.

Urozený wěrný milý! Wěz, že nás došly nynie některé pilné a znamenité wěci, ježto se nás i wšie našie koruny České dotýčie. I zdálo se nám s radú naší welmi potřebné, sněm obecný položiti. I pokládáme ten sněm do Prahy na středopostie najprwé příštie; žádajíce od tebe s pilností i wěřiece, že wšech wýmluw nechaje, na ten sněm na den již psaný do Prahy přijedeš. A tuť my s radú a pomocí twú i jiných našich wěrných ty wěci před se wezmem: ježto doufáme pánu bohu, že skrze takowé předsewzetie toto slawné králowstwie České zase k řádu a k upokojení přiwedeno bude. I znaje takowé pilné a znamenité dobré, nepochybujemť o tobě, že neobmeškáš na den již psaný na ten sněm přijeti; a myť tobě milostiwě to budem wzpomínati. Dán w Praze, w pátek den S. Valentina, králowstwie našeho léta šestého.

Ad mandatum D. Regis.

Urozenému Děpoltowi z Lobkowic na Chlumci, wěrnému našemu milému.

8.

Král Matiáš powoluje stawům markrabstwí Morawského zjednati pokoj s zeměmi Českau, Rakauskau a Polskau, a slibuje zachowati jich při wšech práwech a obyčejích starodáwních.

W Budíně, 9 Mart. 1477. (Orig. arch. zemsk. Morawsk.)

My Matiáš z božie milosti Uherský Český král a markrabě Morawský, Lucemburský a Slezský wéwoda a Lužický markrabě ꝛc. oznamujem tiemto listem wšem: Jakož duostojný w boze otec kněz Tas biskup Olomúcký a urozený Cti-

bor z Cimburka a z Towačowa, hauptman markrabstwie Morawského i jiní páni a preláti, rytieřstwo a města téhož markrabstwie žádali jsú nás, abychom jim zwláštní naší milostí pokoje dopustiti ráčili: i jsauce my nachýleni k žádosti jich, a též záhuby jich znamenité a mnohé obtiežnosti znajíce, z našie zwláštnie milosti, a že týž páni, preláti, rytieřstwo a města nám daň, kterúž nejsú nám ani pánuom swým markrabiem Morawským powinni z práwa dáti, ani dáwati, ale dobrowolně nám ji dáti se swolili za takowé naše ku pokoji jim dopuštěnie, totiž puol úroka ročnieho platów a wšech dóchodów peněžitých sprawedliwých, i z peněz, kteréž na listech w témž markrabstwie obywatelé mají: my mocně dopustili sme a mocí listu tohoto dopúštíme, a milost tuto jim činíme w artikulech dolepsaných. Najprwé dopúštíme a jim swolujem, aby oni mohli s Českú a Rakúskú a s Polskú zeměmi, i tudíž s pány jich, sobě pokoj jednati a zawřieti, zapsati a upewniti podlé wšie jich potřebnosti, jakžby se jim najlépe zdálo a hodilo, a to dotud, dokudž mezi námi a stranú nám odpornú a korunú Českú miesta a konce nebude. Item dopúštíme, aby sobě pokoj w zemi celý spuosobili, buďto lantfridem nebo jiným slušným obyčejem, a také jim wšem powolujem, aby s zámky swými, s kterýmiž nám byli zawázáni i s jinými se wšemi ku pomoci býti, téhož pokoje užíwati mohli. A ačkoli jsú někteří, kteříž jsú nám wysoce zawázáni, když bychom na nich požádali, aby na zámky swé nás i lidi naše púštěli kolikrátby nám toho bylo potřebie, je nám wždy odewříti jsúce powinni, i ty také z záwazku a z powinnosti té propúštíme, kromě služby, kterúž jsú nám z země wen učiniti powinni, sobě pozůstawíce. Item podkomořieho wedle obyčeje a práwa jich spůsobiti máme a dáti konečně do dne swatého Ducha najprw přištieho, a ten aby toho pokoje také s naší komorú i s městy zachowati powinen byl. Item jestližeby kteří k tomu nechtěli pokoji jíti, ale z něho se wytrhati, proti takowým jim pomocni skutečně býti máme. Item žádných lidí služebných nemáme na ně klásti aniž chceme, tak aby w zemi škodu komu swéwolně činili, jakož se to prwé přiházelo; a táhliliby jací lidé k nám neb od nás do jiných zemí, aneb my sami s wojskem pro potřeby naše, ti nemají žádnému škod swéwolně činiti. Item kteříž by lidé buďto z pánuow nebo rytieřstwa služby rytieřské hledajíce jeti z země chtěli wedle swé staré swobody, ti budú moci to swobodně učiniti, pokadž jich swobody káží. Item služebníky naše, kteréžbychom čím obdarowali w tom markrabstwie, a je při sobě w službách našich měli, k témuž je držeti chceme a máme, a jich zastáwati nemáme, než aby od sebe wše sprawedliwé činili jako jiní obywatelé téhož markrabstwie, a pokoj ten aby zachowali. Item daň druhú za túž milost naši nahořepsanú, w kterúž jsú se nám pro túž wěc a milost dobrowolně podwolili, ode dne swatého Wáclawa najprw přištieho we dwú létech pořád zbě-

hlých zdwihnúti máme tiem wším obyčejem, jako daň tuto nynější prwní. A jestližebychom my před časem již jmenowaným s stranú nám odpornú dokonalý konec wzali, tak žebychom toho markrabstwie od sebe dobrowolně w smlúwách oddali, tehdy obywatelé markrabstwie Morawského té druhé dani nám nebudú dáti powinni. Item daň tuto prwní máme a muožem obrátiti k wuoli našie a kam se nám najlépe zdáti a líbiti bude. Než tu daň poslední druhú máme obrátiti na wyplacenie a zřiezenie duochodów markrabstwie Morawského a komory našie. A také se zawazujem, že takowé dani potom wiece od nich z práwa žádati nemáme, ani w které práwo uwozowati, ale je wedle swobod jich a listów máme zachowati a zuostawiti, a we wšech jich práwiech, sprawedlnostech a starodáwních dobrých obyčejiech je obywatele markrabstwie Morawského každého wedle jeho stawu a powahy zachowati máme. Slibujíce slowem naším králowským wšecky artikule nahořepsané i každý zwláště zachowati a zdržeti jim knězi biskupowi a hauptmanu, pánuom, prelátuom, rytieřstwu a městuom markrabstwie Morawského nepohnutě a bez porušenie. Tomu na swědomie pečet naši králowskú kázali sme přiwěsiti k tomuto listu. Dán w Budíně, w neděli postní Oculi, léta od narozenie syna božiebo tisícieho čtyřstého sedmdesátého sedmého, králowstwí našich Uherského léta dewatynádctého, a Českého léta osmého.

9.

Král Wladislaw potwrzuje smlauwy, která w Rokycanech o dalším trwání příměří uzawřena jest.

W Praze, 1 Mai 1477. (Kopie arch. Třebon.)

My Wladislaw z božie milosti král Český a markrabě Morawský oc. oznamujem tiemto listem wšem: Jakož byl jest nynie sjezd w Rokycanech, na kterémžto sjezdu s wolí a rozkázaním našim byli s strany našie urození Lew z Rožmitálu, najwyšší hofmistr králowstwie Českého, a Beneš z Kolowrat na Libšteině, foit Šesti měst a hajtman kraje Slanského, a statečný Jan z Rúpowa, hofmistr dworu našeho, wěrní naši milí, a s strany nám odporné urození Bohuslaw z Šwamberka a Dobrohost z Ronšperka i někteří jiní, i učinili jsú smlúwu s obú stran takowúto: aby toto nynějšie příměřie, u Wratislawi prwé zjednané, trwalo předse do Letnic najprw příštích, a potom po letnicech aby to příměřie předse trwalo w zemi České tak dlúho, dokudžby strana straně čtyř nedělí napřed wěděti nedala, to příměřie wypowiedajíci. A wšak proto ty čtyři neděle, kdyžby strana straně to příměřie wypowěděla, to příměřie trwati má w těch čtyřech nedělích i ten poslední den těch čtyř neděl do západu sluneč-

nieho. Jakož pak ten list smluwní, kterýmžto příměřie smluweno jest, ty wěci šíře a swětleji w sobě drží a zawierá. Protož my tiemto listem, slowem naším králowským, slibujem za nás i za naše poddané a služebníky, wěrné milé, že to příměřie wedle toho spuosobu a zjednánie, jakož w Rokycanech smluweno jest obapolně, wěrně a křesťansky zdrženo a zachowáno bude. Tomu na swědomie pečet naši králowskú kázali sme přitisknúti k tomuto listu. Dán w Praze, we čtwrtek na den swatých Filipa a Jakuba apoštoluow božích, léta od narozenie Syna božieho tisícieho čtyřstého sedmdesátého sedmého, králowstwie našeho léta šestého.

Ad mandatum domini regis.

10.

Král Wladislaw umluwil s stawy markrabstwí Morawského pokojné stání až do skonání pře s králem Matiášem.

W Praze, 4 Oct. 1477. (Kopie arch. zemsk. Morawsk.)

My Wladislaw z božie milosti král a markrabě Morawský ꝛc. oznamujem tiemto listem wšem: že znamenajíce záhuby a weliké škody, kteréž sě dály w králowstwí našem Českém i w jiných zemích našich k témuž králowstwí Českému přislušejících, lítost toho majícę, a zwláště kteréž záhuby mezi zemí Českú a Morawskú wznikly sú, chtiec aby to zlé staweno a přetrženo bylo a dobré ruosti mohlo, učinili sme a tiemto listem činíme dobrotiwé a pokojné stánie a pokoj celý s duostojným w boze otcem knězem Tasem biskupem Olomúckým i jinými pány a preláty, rytieřstwem i městy a obywateli téhož markrabstwie Morawského; kteréžto dobrotiwé a pokojné stánie má trwati ote dne dánie listu tohoto až do té pře skonánie, kteráž nynie mezi námi stojí a králem Matiášem Uherským králem, buďto smluwú neb smrtí, kterakžby koliwěk konec wzala a neb k konci přiwedena byla, jakož pak týž král Matiáš w témž markrabstwí Morawském sebe sě přidržejícím s našimi poddanými listem swým pokoje utwrzení dopustiti a utwrditi jest powolil; slibujíce slowem naším králowským sami za se i za wšechny poddané naše, že pokojné stánie a pokoj od nás i ode wšech našich poddaných wěrných milých, swětských i duchowních, má swrchupsanému Tasowi biskupu Olomúckému, pánóm, prelátóm, rytieřstwu i městóm již psaného markrabstwie našeho Morawského wěrně, prawě, křesťansky a beze wšeho přerušenie zdržáno a zachowáno býti. Pakliby sě co přihodilo, jehož bože ostřez, od nás neb od našich poddaných bezelstně, toto proto stánie a tento pokoj nemá zrušen býti, a my máme sobě moci toho oprawowati; ale staloliby sě co,

kdyžby na nás neb poddané naše wzneseno bylo od již psaných biskupa a pánuow obywateluow w markrabstwí Morawském, neb od haitmana téhož markrabstwie, o které kolivěk škody, máme dwa z králowstwie našeho Českéko k tomu ohledání a dosti učinění wydati, a týž biskup a páni Morawští též dwa wážnosti a stawu jakož i my a naši poddaní wydati mají. A ti čtyřie mají we čtyřech nedělích pořád zběhlých w městě Polné sě ohledati, a bez zbawowání sebe a pře a winy, kteréžby před ně přineseny byly, rozsúditi a rozeznati mají, a po jich uznání a zdání powinni budú každé obwinění dosti od sebe učiniti, a w skutku naplniti a oprawiti, jakž jim rozkázáno bude a na který čas záplatu učiniti. Item kupci i jiní obchodníci w králowstwí našem Českém z markrabstwie Morawského mají swobodně jezditi s swými obchody w tom pokoji w městech, městečkách, i jinde wšudy, a u našich poddaných swá kupectwí a obchody wésti beze wšech hindrunkuow a stáwek nesprawedliwých; než stáwky řádné a starodáwné podlé řádu dieti se mohú. Také i žádného k škodě na zámky naše obywatelóm téhož markrabstwie púštěti a přechowáwati nemáme. Itém toho znamenitě wymieňujíce, jestližeby nás neb krále Matiáše smrti buoh neuchowal, toto naše stánie a pokoj nemá koruně České a králowstwí Českému k žádné škodě býti, a tento pokoj a toto stánie má tu také konec mieti. Tomu na swědomie pečet naši králowskú kázali sme přitisknúti k tomuto listu. Dán w Praze, w sobotu na den swatého Františka, léta od narozenie Syna božieho tisícího čtyřstého sedmadesátého sedmého, králowstwie našeho léta sedmého.

Ad mandatum dommi Regis in consilio.

11.

Přední páni podobojí w Čechách pánům Kutnohorským: aby poslali swé ke sjezdu podobojích, kterýž s král. powolením w Praze o sw. Wawřinci státi se má.

W Praze, 15 Jul. 1478. (Orig. arch. Kutnohor.)

Opatrným pánóm šefmistróm a radě na Horách Kutnách, přátelóm našim milým.

Službu naši wzkazujem, opatrní přítelé milí! Wědětiť wám dáwáme, že najjasnější knieže a pán, pan Wladislaw král Český a markrabě Morawský ɔc. pán náš najmilostiwější, k prosbě poctiwých mistruow a kněží, i také urozených, statečných, slowútných a opatrných pánuow, rytířstwa i měst strany našie, kteříž z wiery přijímáme tělo a krew pana Ježíše Krista pod obojí spuosobú, ráčil jest k tomu powolení dáti, aby položen byl sněm obecný wší strany našie w Praze na den S. Wawřince najprwé příští, a to napřed pro čest a chwáln pána boha wšemohúcího, i také pro dobré JM[u] i wší koruny, a pro jednotu a swornost

milujících prawdu boží a přijímajících tělo a krew pána Krista pod obojí spuosobú. My pak jsúce prošeni od některých pánuow a rytířstwa strany naší, a znajíce JKM[u] k tomu powolení: žádámeť od wás s pilností a wěříme, že wy pro čest a chwálu boží, i také pro dobré JM[u] i wší koruny a pro zwelebenie té swaté prawdy, neobmeškáte na den již psaný na ten sněm do Prahy z sebe i z obecních wyslati a přijeti, a tu aby ta wěc před se wzata byla s waší i s jiných strany naší radú, což by slúžilo k dobrému JKM[u] a koruně, i také k obecnému dobrému wší strany naší. Jakož pak o wás nepochybujem, než že pro tak pilné a znamenité dobré neobmeškáte na ten sněm na den již psaný do Prahy přijeti. Datum Pragae, fer. IV[a] in divisione apostolorum sanct. anno domini ꝯc. 78.

Jan z Janowic a z Petršpurka, najwyšší purkrabě Pražský.
Jan Towačowský z Cimburka na Boleslawi, najw. sudí král. Českého a haitman kraje Boleslawského.
Samuel z Hrádku a z Walečowa, podkomoří král. Českého.

(Duška.) A kterébyšte koli z rytieřstwa a z zeman mohli wěděti k zákonu božiemu a k swatým prawdám jeho příchylné, ježto by snad zwláštním listem naším nebyli w této potřebě obesláni: wěřímeť wám, že jim tu wěc znáti dáte, aťby toho sněmu nezmeškáwali. Neb my mnohých swědomi nejsme, které bychom k té potřebě zejména obeslati měli.

12.

Artikulowé dwa sněmu podobojích, kterýž s powolením králowským w Praze držán byl.

W Praze, 10 Aug. 1478. (Kopie arch. Třebon.)

We jméno boží Amen a swaté nerozdílné Trojice. Léta božího tisícieho čtyřstého sedmdesátého osmého, w pondělí na den swatého Wawřince, držán jest sněm w Praze pánůw, rytířstwa, zemau, měst i také mistrůw a kněží králowstwí Českého, přijímajících tělo a krew pána Ježíše Krista pod obojí spůsobau, wedle zákona božího, nejpewnějšího gruntu a nejpewnější skály. A ten sněm jest položen s powolením nejjasnějšího knížete a pána pana Wladislawa krále Českého a markrabě Morawského JM[u]. Na kterémžto sněmu nic jiného jednáno není, než to což jest ke cti a chwále boží i také ke cti a k dobrému Jeho Králowské Milosti a k zwelebení této slawné koruny České.

Artikulowé z téhož sněmu.

Item dále pro jednotu a swornost mezi kněžími takto jest zůstáno, že woleno jest dwanácte osob, čtyry osoby swětské a osm kněží, a ti aby řídili

wšeckny kněze přijímající a rozdáwajíce (sic) tělo a krew pána Ježíše pod obojí spůsobau; a ti wšickni kněží aby pod ně slušeli a jich poslušni byli. A jestližeby který z toho se wytrhl, aby žádnému to trpieno nebylo, ale páni, rytířstwo i města již psaní aby těm dwanácti radni a pomocni byli, aby se tak stalo, jakžby těch dwanácte komu co rozkázali.

Item dále na témž sněmu zůstáno a swoleno jest a ode wšech, (sic) že jsú tři páni woleni, to jest pan Jan z Janowic na Petršpurce, nejwyšší purkrabě Pražský, pan Jan z Cimburka na Boleslawi, nejwyšší sudí králowstwie Českého a hejtman kraje Boleslawského, pan Samuel z Hrádku a z Walečowa, podkomoří králowstwí Českého: a ti jestližeby kdy která potřeba byla, aby obeslali osoby zwláštnie neb wšecky ke dni a k místu uloženému, a že k tomu ty osoby nebo wšichni beze wšech wýmluw přijeti mají k slyšení a k jednání toho, pročby obesláni byli a jakžby to potřeba kázala.

Item také woleno jest šest osob na témž sněmu, totižto již psaní páni, pan purkrabě, pan Towačowský, pan podkomoří, a k tomu pan Pawel Skalský, pan Mikuláš z Landšteina, nejwyšší písař desk zemských, pan Petr Kdulinec z Ostromíře. A těm jest ta wěc ze spolku poručena ode wšech, aby krále Jeho M[u] napomínali, aby to, což jest na tom sněmu zjednáno a swoleno, k skutečnému konci přiwedeno bylo.

13.

Konečná smlauwa o pokoj mezi králi Wladislawem a Matiášem a králowstwími Českým i Uherským.

W Olomauci, 7 Dec. 1478. (Ze starého rkp.) *)

„Jednání mezi králi skrze raddy."

My Jiřík wywolený Koločenský, najwyšší sekretář a kancléř králowský, Tas biskup Olomúcký, Štefan haitman Slezský, Jan z Hazumburka, kancléř králowstwí Českého, Mikuláš z Zechowa, Wáclaw z Boskowic, najwyšší komorník Olomúcký, poslowé najjasnějšího knížete a pána pana Matiáše, Uherského Českého, Dalmatského, Charwatského oc. krále a markrabě Morawského, Lucemburského a Slezského wýwody a Lužického markrabie; a Jan z Cimburka a na

*) Ačkoli hlawní obsah této smlauwy již w dílu IV, 488 — 495 dle jiného rkp. podán byl, opakujeme jej zde předce we znění úplnějším a dle jiného překladu, ačkoli také nedokonalého. Original zápisu chowá se w c. k. tajném archivu we Wídni.

Boleslawi, najwyšší sudí desk země králowstwí Českého, Jan z Šelnberka, Jan Kostka z Postupic, Čeněk z Klinšteina, prokurator králowský, Beneš z Waitmile, Jan z Rúpowa, též poslowé najjasn. knížete a pána p. Wladislawa, krále Českého a mar. Morawského, Lucemburského a Slezkého wéwody a markrabí Lužického, tímto listem památno činíme wóbec wšem, jimž jest potřebí: že jakož již mezi řečenými najjasnějšími knížaty a pány Matiášem a Wladislawem králi, skrze rady jich prwní jednání, s dobrým rozmyslem jistí artikulowé sú zawřeni, kteřížto artikulowé potom listy a pečetmi již řečených jasných pánów králuow sú zmocněni a potwrzeni, jakož ty wšecky wěci w těch listech na to učiněných jazykem Českým šíře jsú wypsány. Mezi kterýmižto artikuly jeden to znamenitě zawírá, aby k swátku swaté Kateřiny již řečení najjasnější páni králowé swé znamenité posly s plným rozkázaním do města tohoto Olomúce poslali, k potwrzení a ohlášení již řečených artikulůw a zawření, kterýchžto artikulów a zawření rozum slowo od slowa jest takowý:

My Matiáš z boží milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský král, markrabě Morawský a Slezský wéwoda, a Lužický markrabě wyznáwáme a oznamujem jimž jest potřebí wóbec wšem: že my znajíce žádost pokoje, kterýž s křesťanskými knížaty, pokudž na nás bylo, wždycky zachowati pilnost sme měli, nyní také po mnohých wálkách a různicích, kteréž s najjasnějším knížetem panem Wladislawem, Českým králem, Morawským mark. oc. bratrem a přítelem naším najmilejším, měli sme pro králowstwí České, skrze prostředek našich a již řečeného pana Wladislawa rady přišli sme, a spůsob pokoje a zjednání kterýmiž najpěknějšími a ušlechtilejšími obyčeji býti muož wzali sme, a najposléz jakož nepochybujem dobrým duchem artikule, mezi které prostředkem pokoje s již psaným panem Ladislawem králem skrze již řečené raddy nás obúdwú z jednostajné wuole zawřeli sme, jich rozum slowo od slowa tento se píše.

Najprw zawříno jest: aby obé knížat w swém práwě dobytém zuostalo jakožto pán dědičný, a každý z nich nápisem králowstwí Českého celým, jako i jiní králowé Čeští zwykli, užíwal tak, aby pán pan Matiáš pana Wladislawa králem Českým menowal a psal, a zase pan král Wladislaw jej pana Matiáše krále též jmenowal a psal Českým králem. Též poddaní obú králuow proti každému z nich učiniti mají. Item zawříno jest, aby král Matiáš postúpil králi Wladislawowi pánów, rytířstwa, zemí, měst a wlastí, ktežkoli (sic) drží w Čechách, též král Wladislaw wšech měst, zemí, wlastí, knížat, pánów, rytířstwa, ktežkoli drží w Morawě a w obojí Slezii, w Lužicích a w šesti městech, již řečenému králi Matiášowi aby postúpil. Item zawříno jest: když král Wladislaw zemí, měst, hraduow, městeček a wlastí, knížat, pánów, rytířstwa již psaných Morawy, Slezii,

Lužiciech a w Šesti městech pod mocí jeho jsúcích již řečenému králi Matiášowi postúpí, hned a tu hodinu wšickni z Morawy a Lužické země a z Šesti měst powinni buďte učiniti obecný hold králi Matiášowi aneb léno, jako prawému pánu swému a dědičnému Českému králi, páni, rytířstwo wedle obyčeje, jakož ku pánóm swým a králóm Českým zachowáwali se za starodáwna, jej za takowého přijímati a držeti, a jeho a žádného jiného jakožto krále prawého a dědičného poslušni býti. A když král Matiáš pánów, rytířstwa, měst a wlastí, kteréž w Čechách drží, již jmenowanému panu Wladislawowi králi postúpí, ti w zemi a w těle králowstwí Českého téhož pana Wladislawa krále též přijměte a jemu slibte, a podlé obyčeje, jako králi za starodáwna zachowáwáno bylo, učiniti powinni buďte, a jemu i žádnému jinému jako jich prawému a dědičnému k. poslušenstwí zachowati w práwích králowstwí těch zemí a wlastech od staradáwna zwyklých slíbíce, pokudž mohú tomuto zjednání neopúštějte.

Item zawříno jest, aby již řečený král Matiáš do žiwnosti swé wlasti Morawu, obojí Slezi, Lužice a Šest měst se wším příslušenstwím swobodně, pokojně a beze wší překážky a odporu krále Wladislawa a poddaných koruny té držel, wládl a požíwal, jako prawý král dědičný; král Wladislaw wlasti, pány, rytířstwo, města a městečka w Čechách swobodně pokojně a tiše beze wší překážky již řečeného krále Matiáše držal a wládl a požíwal, jako jich prawý a dědičný pán.

Item zawříno jest pro zachowání pokoje a přátelstwí mezi oběma králi a pro rozličnost potomkuow, aby rozličné zlé a nowé ruoznice newznikly, aby když koli po smrti krále Matiáše pan král Wladislaw aneb jeho potomci aneb králowstwí České již řečené země a wlasti markrabstwí a obojí Slezi, Lužice a Šest měst wzíti a zase přijednotiti tělu České zemi, chtělliby to učiniti, mohlby swobodně beze wší překážky krále Uherského, kterýžby té doby byl, aneb toho králowstwí Uherského, obyčeji a powahami dolepsanými.

Item prwní powaha jest tato, že kdyžkoli po smrti krále Matiáše král Wladislaw a neb potomkowé jeho chtěliby již řečené wlasti k Čechám wzíti a přijednotiti, mají prwé přede wšemi wěcmi králi Uherskému, kterýž by ty časy byl, aneb tomu králowstwí Uherskému dukátuow aneb zl. dobrých Uherských 400.000 dáti a to za jeho práwo postúpení.

Item druhá powaha, že w těch zemích Morawských, obojí Slezi, Lužicích a Šesti městech mnohá zboží k koruně přislušející jsú rozličně zastawena a zawázána a rozličnými obyčeji zaměněna a roztržena, jestli žeby se událo pánům Matiášowi králi a neb potomkóm jeho pod záplatau již řečených 400.000 fl. w řečených zemích w Morawě a obojí Slezi, Lužiciech a Šesti městech aneb w některé w nich zemi, města, hrady, městečka aneb wlasti, anebo úřady, mýta, platy a které koli důchody k již řečeným panstwím swým a zemím od staradáwna přislušející

a z práwa patřící komukoli zawázaná a zastawená a jinak zaměněná a roztržená wykúpiti, dobyti a k již řečeným panstwím přiwesti a wtěliti: tedy wšecka suma těch peněz, kterau w takowém wyplacení, wyswobození a' dobytí daliby nad sumu již psaných 400.000 fl. potomków již řečeného krále Matiáše aneb k. Uherského, ta cele a spolu zaplacena buď. Pakliby se přihodilo, žeby některých zase nechtějících kterýmžkoli obyčejem zemí aneb jiných zboží dosáhl: tehdy zawjřino jest, jestli že ta nepostúpená zboží držeti budú zástawem k komoře králowské příslušící kterak kolik, a on pan Matiáš král aneb některý potomek jeho ta zboží wykúpil, k rukama swýma přiwedl, buďto bojem neb jiným obyčejem, též při času placení sumy hlawní nebude míti suma wětší dosazena býti. O těch pak zbožíač která nalezena budú, kteráž také k komoře králowské přislušela by a zastawena byla, ale jinými obyčeji od nich dosazena anebo opanowána byla, kterak kolivěk pan král Matiáš aneb jeho potomkowé ta zboží k rukám swým přiwedli jestli že on při placení sumy hlawní ta zboží k rukám swým králowým pan král Wladislaw aneb jeho potomkowé zase míti chtěli, tehdy bude míti zaplatiti náklad, kterýž na to naložen jest, aneb těm komuž by on pan král Matiáš aneb jeho potomkowé dali, poručili aneb obdařili, a ti takowým zbožím swobodně tiše wlásti budú míti plným práwem podlé práwa těch zboží, w kterémž od staradáwna wysazena jsú pod korunú Českú. O zboží pak do komory králowské nepřislušejících, kterýchž pan král Matiáš aneb jeho potomkowé kterak koli dosáhli, zawříno jest, aby bezewší překážky krále Wladislawowy anebo potomków jeho anebo králowstwí Českého swobodně zuostala těm, komužby on pan král Matiáš a nebo jeho potomkowé dali, poručili a nebo obdařili, w tom práwě a swobodě, w kterémž od staradáwna založena jest pod korunú Českú.

Item třetí powaha jest, že již řečené wlasti a země, Morawská, obě Slezi; Lužice a Šest měst w celosti se wšemi příslušnostmi jich po smrti řečeného pana Matiáše zuostanú poddáné potomkóm jeho aneb králowstwí Uherskému a pod jejich poslušenstwím, jakožto pod prawých pánich jich (sic), oni pak krále potomkowé aneb králowstwí Uherské plné na nich požitečné a prawé panstwí míti budú, dokawadž a pokud summy tak hlawní totižto 400.000 zl. jakožto wyplacené a jakož řečeno jest dobytých aneb dosazených zboží cele zaplaceny nebylyby, nahoře řečeným artikulóm a smluwám úplně dosti by se nestalo. A když se naplní tehdy oc. Wšak již řečení potomkowé králowé Uherští pro panowání již řečené nebudú se míti psáti králowé Čeští, ale těch zemí páni budú, dokudž se ta wýplata nestane, a když již řečené wlasti aneb země hold panu Matiášowi králi jako prawému a dědičnému králi Českému učiní, tehdy již řečeným potomkóm Jeho Milosti k. Uherského a králowstwí Uherské, tak hold učiněn jako králóm dědičným ale jako prawým a upřímným pánóm swým a až do celé záplaty

sumy hlawní a wyplacení. A na to na wšecko již řečené wlasti s wisutými pečetmi swými oběma králóm a listy powinny budú dáti na jich řečených králuow smlúwu wedle ohraždění na tom učiněných.

Item zawříno jest, když koli král Wladislaw a nebo jeho potomkowé za již řečené wlasti klásti sumu chtěliby, tehdy oznámiti takowú wuoli swú mají jeden celý rok napřed, než summa ta kladena bude, a to po 4 osobách znamenitých a po listech otewřených na hrad Budínský aneb na Bělehrad, kdež obyčej jest krále Uherského korunowati. A ty osoby dostatečně gleitem opatřeny býti mají, aby tím bezpečněji swé poselstwí zdíti mohli.

Item zawříno jest, aby puol léta napřed, nežli položení peněz již řečených bude, šest prelátuow a pánuow napřed jmenowaných králowstwí od krále a králowstwí a neb od samého králowstwí, když by stolice prázna byla, wybraní s obojí strany králowstwí Uherského a Českého, sjeli se do města Brna, a bylaliby která nesnáz aneb ruoznice wyplacení již psaných sum, o to aby srownali, aby potom nějaká nesnáz nebyla, omyl nepřihodil se při kladení peněz již psaných.

Item zawříno jest, aby místo kladení již řečených sum bylo pole otewřené mezi Skalicí a Strážnicí na mezech Uherských a Morawských, kterémužto místu páni a preláti najprwé sobě sami wespolek pode ctí a wěrú slíbiti mají, že ty wěci beze lsti a fortele čistě a upřímě konati mají, jakož tito zápisowé w sobě zawírají, a se poctiwě majíce, preláti a páni Uherští penieze, a preláti a páni Čeští listy swé wezměte; a kterážby strana pro wětší nebezpečenstwí pruowodu žádala od druhé strany, strana stranu prowoditi má, a wespolek přátelsky se čistě a wěrně jako na dobré a wěrné lidi sluší k sobě se míti mají.

Item jestli by se přihodilo již psanému králi Wladislawowi aneb některému z potomkuow jeho wýpowěď učiniti o kladení peněz, to učiniti má slawně, jakož se nahoře píše. A potom w tom roce uloženém jestliby té sumy nepoložil, tolikrát, kolikrátby to učinil, základ sto tisíc propadne, a ten při kladení sumy hlawní také položiti má. Též, ačby který již řečeného krále Matiáše potomek, aneb králowstwí Uherské, po té slawné wýpowědi w času již řečeném jednoho roku peněz těch nezdwihl a listuow newrátil, tolikrát kolikrát se to stane, pokutu aneb základ též sto tisíc zl. z již psané sumy hlawní wyraženo býti má.

Item zawříno jest, jestli žeby král Matiáš aneb potomkowé jeho potom která zboží králowská zastawili w jich řečených wlastech anebo krajinách, ta suma má býti sražena z sumy hlawní; kromě toho, ačby která panstwí, hradowé aneb města prwé zastawená aneb daná na Jeho Welebnost aneb potomky jeho skrze smrt aneb kterak koli jinak spadla, ta mohú opět zastawena býti w té sumě jako prwé byla, anebo dána býti komuž bude chtíti, protož z summy hlawní to sraženo býti nemá. Kteráž pak do komory králowy nepřislušejí, ani nám neb po-

50*

tomky jeho (sic) kterak koli přišly by aneb spadly aneb dobyty byly, s těmi muož on aneb potomkowé jeho učiniti, puosobiti, dáti jakž se jim líbiti bude, jakož na wrchu položeno jest; wšak zboží ta držána býti mají w tom práwě, jako z staradáwna byla sú pod korunú Českú.

Item zawříno jest, aby, jestli žeby za žiwnosti krále Matiáše králi Wladislawowi událo se z tohoto swěta sjíti bez dědicuow řádných, a páni a obec králowstwí Českého z swobodné jich wuole jej pana Matiáše krále k tělu králowstwí Českého za krále přijali aneb někoho z potomkuow jeho králów Uherských za krále sobě zwolili, a Jeho Welebnost aneb některý z potomkuow Jeho Milosti též dobrowolně to wolení přijal: tedy zemi Morawskú, Sleskú, Lužickú a Šest měst k koruně České nawrátiti beze wší úplaty již řečených peněz s wiecemi (?) listuow mají.

Item zawříno jest, aby biskup Olomúcký a maršalek činili do Čech králi panu Wladislawowi i těm, komuž powinni jsú, to což z staradáwna činiti z práwa zwykli sú, wšak bez škody poddanosti a poslušenstwí, kteréž ku panu Matiášowi a potomkóm jeho powinni jsú činiti.

Item zawříno jest, jestližeby kto wšetečnú smělostí pánu králi swému kterakkoli se protiwiti aneb odporen býti chtěl, aniž jako sluší poslušen býti nechtěl, takowé král ten, jehož powinni poslúchati jsú, kázati muožbez překážky krále druhého, ale přinutiti k poslušenstwí jemu činění, a znamenitě ty, kteříž by se komu dostali a poddanosti učiniti nechtěli, wedle spuosobu již psaného k tomu a poddanosti učinění (sic) jestližeby kteří odpírce byli, tehdy páni králowé přátelsky a bratrsky spolu se sjednotiti mají, aby ti ku poddanosti a k poslušenstwí tomu, komuž se dostali, přiwedeni byli.

Item zawříno jest, jestližeby z okolních knížat kto neb pánów proti králowstwí Českému co počal, aneb proti kterému koli panu králi již řečeným nesprawedliwě neb wšetečně a bez winy toho krále se zdwihli, tehdy jeden druhému král proti takowému pomoc učiniti powinen jest skutečně wedle potřeby a powahy wěcí, to jest w weliké wíce a w malé méně.

Item zawříno jest, jakož někteří obywatelé králowstwí Českého jsú, kteříž pod oběma králi zboží mají, aby učinili oběma králóm, což z zboží swých činiti mají podlé obyčeje wlasti, w kteréž ta zboží leží. Též také co se dotýče poddanosti osoby wlastní.

Item zawříno jest, aby zločinci nikdyž přechowáwáni nebyli, ale oba páni krále swým haitmanóm úředníkóm poručte, aby se proti takowým měli podlé zwyklosti země, kteréžto zwyklosti w každé zemi známy jsú; toto přidáwajíc, jestli žeby který zločinec z jednoho králowstwí krále do druhého králowstwí a z poddanosti jednoho do poddanosti druhého utekl, tehdy takowý zločinec k obeslání haitmana té wlasti, odkudž jest ušel, buď dlužen králi aneb králowstwí

tomu, z kteréhož ušel, wydán býti, aby se o něm sprawedlnost wedle zwyklosti té wlasti stala, kdež jest zlý skutek učinil.

Item zawříno jest, jestližeby již w řečených wlastech aneb zemích z jedné do druhé, totiž z Čech do Morawy aneb zase z Morawy do Čech aneb do Slezi, z kterých těch dwú aneb zase událo se wzjíti ruoznici anebo něco nepřátelského powstati aneb wzniknúti: tehdy haitman aneb jiní úředníci obojí strany na slušném místě, totiž na mezích sjíti se a opatřiti tu wěc buďte powinni, aby takowým wěcem ruosti nedali, ale jednomu každému bez odtahowání sprawedlnosti budú míti uděliti, z strany Čechuow w Čechách a Morawcuom w Morawě a tak dále o jiných, tak aby každá wlast swých zwyklostí a práw požiti mohla, jakož z staradáwna zwykla požíwati.

Item zawříno jest, aby na den sw. panny Kateřiny najprw příští držán byl jeden slawný sněm w městě Olomúci, na kterýžto oba králi wyslati znamenité swé posly mají s plným rozkázaním k oznámení slawnému těchto artikuluow a smluw, i také znowu tak jmenem královuow Jich Milosti osob a králowstwí Jich Milosti těch artikuluow ku potwrzení, i také zjednání a zdržení jiných wěcí, kteréž potom budú míti změněny býti, a zwláště k zdělání gleituow a bezpečnosti na shledání osobné králuow Jich Milosti.

Item zawříno jest, aby již na řečeném sněmu Olomúckém byli woleni skrze posly králuow Jich Milosti čtyři hodní muži s obú stran, a ti aby rozeznali meze králowstwí Uherského a Českého, a zwláště meze Morawské, aby města, městečka, hradowé, wsi aneb panstwí jednoho králowstwí nebyla tažena ku práwóm druhého králowstwí, ale zachowáni byli w swých práwích a zwyklostech, jakož od staradáwna drželi sú.

Item zawříno jest, aby pro širší jistotu společní dobré wuole a přátelstwí oba krále sjeli se na den očištění panny Marie blahoslawené najprw příští; pan král Matiáš přijeti bude míti do města Olomúce a pan král Wladislaw do Uničowa. A když již na těch místech budú, tehdy z společné wuole na jistý den na puol cesty mezi těmi městy osobně se sjeti mají a o wěcech oběma potřebných rozmluwiti mají. A když se to stane, každý do swého z nich se nawrátiti má. A nazajtří, neb jakž se těch dwé knížat smluwí a mezi sebú zřídí, pan král Wladislaw přijeti bude míti na miesto skrze Jich Welebnosti spuosobené.

Item zawříno jest, gleitowé obú dwú králí na jich spolu sjetí wedle přípisuow na již řečeném sněmu Olomúckém učiněných mají položeni býti na den tří králuow, to jest na swíčky, gleitowé pana krále Matiáše a prelátuow a pánów Jeho Milosti u haitmana Morawského na Towačowě, a gleitowé pana Wladislawa krále, knížat a pánów Jeho Milosti na rathúze w Brně.

Item zawříno jest, že když na řečený den oni krále sjedú se, mají pod-

daní obú dwú králuow přednější aneb znamenitější obojí strany také sjeti se ze wšech zemí a panstwí obú stran pod korunú wlastí swých, aby to nynější zjednání, artikule a smlúwy jisté a pewné měli a přiwěšením pečetí swých potwrdili a upewnili.

Item zawříno jest, že na tom spolu shledání oba krále swým poddaným listy otewřené wyznáwající dáti powinni budú každému, kteréhož koli stawu lidé byli anebo powahy, ježtoby w wálky proti Jejich Welebnosti co nepřátelsky činili, že wšecky wěci milostiwě odpúští a odpustili, a že jim toho ničímž zlým ku pomstě wíce spomínati nemají, ani obnowowati práwě neb nepráwě; a zwláště o bezpečnosti dostatečné učinění o škody a zachowání měst Plzně a Budějowic w Čechách a Hradiště a Uničowa w Morawě zawříno jest, aby ty wěci tak byly, jakož se pánóm královm za jich spolu shledání zdáti bude, a jakž ta města žádati budú.

Item zawříno jest, když krále Jich Milosti spolu se sjedú, aby poddaní obojí strany tyto smlúwy a artikule anebo zjednání přijali a potwrdili, jakož zawříno jest.

Item zawříno jest, aby w Olomúci na tom spolu shledání králuow Jich Milostí mezi Jejich Welebností slib, záwazek a bratrstwí utwrzeno bylo, tak aby se spolu milowali a jeden druhého cti a pokoje hleděl; a jestli žeby kdy která ruoznice mezi Jich Milostmi wzešla, jeden proti druhému proto wálky zdwihnúti nemá, ale na místo slušné a uložené každý z pánuow králuow čtyři z pánuow swé pošli, kterýchžto VIII osob takowú ruoznici uložiti plnú moc mějte. Pakliby těch osm osob, pro neswornost některých, té ruoznice mezi sebú uložiti nemohli: proto se nerozjížďějte, ale jednoho wyššího ubrmana duchowního neb swětského zwolte, kterýž we dwú měsících, kdyžby jemu oznámeno bylo, rozsudek plnú moc měj učiniti. A straně obě, což skrze toho ubrmana wypowědíno byloby, neporušitedlně a nepohnutě zachowati powinni buďte.

Item zawříno jest o ruoznice a nesnáze, ač snad které jsú mezi králem Matiášem a panem Kazimírem Polským králem o kteréž koli wěci, král Wladislaw pod swým gleitem raddy krále Polského s sebú přiwesti bude moci, když se s králem Matiášem sjížděti bude, kdežto také takowá ruoznice mezi Jejich Welebnostmi srownána býtiby mohla tak, aby wšech tří owšem wuole jednostajná byla. Pakliby raddy krále Polského JM^u^ krále Matiáše zwláštní gleit míti žádali, tehdy jim Jeho Welebnost dáti jej a zachowati míti bude. Pakliby on tam král Polský osobně na sněmu shledání králuow Jich Milostí býti ráčil, má sobě gleit od krále Matiáše opatřiti, aby tím powinnější přátelstwí a dobré wuole mezi nimi třemi utwrzena býti mohla. Také již řečený pán král Polský muož raddy swé poslati, ač se Jeho Milosti líbiti bude.

Item zawříno jest a záwazek pomoci učiněn proti těm, kteříž od koruny České něco drží, aby ta wěc odložena byla až do Jejich Welebnosti osobního shledání, kteříž o ty wěci swětleji sami mezi sebú srownajte.

Item zawříno jest, aby přátelstwí a wěčné utwrzení pokoje mezi dwěma korunoma totiž Uherskú a Českú jednáno bylo a konečně zawříno též na shledání Jich Milostí králuow.

Item zawříno jest mezi stolicí apoštolskú a Čechy, aby když se Welebnosti Jich sjedú tu wěc před se wzíti ráčili a cesty té hledati, kudyby takowá ruoznice mohla shlazena býti, též pilnost učiniti a o to se starati, aby arcibiskup w králowstwí Českém spuosoben byl, kterýžto odewšech poctně slušně bude míti přijat býti. A aby kletba skrze pana Pawla papeže milosrdné paměti wyhlášená tak z žiwých jako z mrtwých sňata byla, u najwyššího biskupa o to usilowáno buď.

Item zawříno, že každý král Jeho Milost na tom shledání dwa z poddaných swých wywoliti a dáti powinen bude, kteříž čtyřie plnú moc mají míti sněm položiti a den jmenowati k jednání o škody s obú stranú učiněné po udělání příměří a po smluwách w Wratislawi učiněných a zawázaných; a co koli ti čtyřie o takowých škodách uloží, to každý zachowaj. A každý z pánuow králuow Jich Milosti poddané swé ty, kteřížby w takowém uložení státi odporni byli, k tomu dosti učinění přiweď.

Item zawříno jest o nawracowání zboží dobytých a dosti učinění škod, w kteréž kdo pro wěrnú službu swú upadl, aby na spolu shledání králuow Jich Milostí jedna berně položena byla hlawní, tak aby pan král Matiáš položil w zemích swých, pan král Wladislaw položil w Čechách, a každý z nich dwa wýběrčí anebo wíce, jakož potřeba kázati bude, ustawil, kteříž tu berni wybírati budú. A potom woleni buďte čtyřie muži hodní, z každé strany dwa, a ti mají ohledati práwa a příčiny škod a sprawedliwě wážiti. A potom jeden každý král z berně swé opraw škody těm, kteréž proň řádně wzali sú; toto k tomu přidáwajíce, jestli žeby chtěl kto raději zámkuow swých nežli peněz, aby wyplaceni byli w té summě, w kteréž zapsáni jsú, aneb jakž se mohú strany srownati; w kterýchžto wěcech ti čtyři wolenci tak se míti mají, jakoby jednoho pána jich wěc jednala se. Pakliby kto raději peníze nežli zámky míti chtěl, buďte powinni práwo swé a zápisy dáti těm, kteříž nyní drží; a ti z práwa nebudú powinni žádnému odpowídati. Pakliby kteří k tomuto zjednání státi nechtěli, buďto z těch kteří škodu wzali, aneb z těch kteří zápisy mají, to učiníc od práwa swého padněte, wíce žádného z toho ani práwem nenaříkajte.

Item zawříno jest, jakož na smlúwě w Benešowě smluweno jest, wšecka zboží opanowaná a ne mocí ani mečem dobytá prostě bez úplaty wšelijaké wrácena buďte.

Item zawříno jest, že wězňowé wšeci s obú stranú swobodně bezewšeho šacowání na sněmu najprwním, kterýž bude mezi posly králuow Jich Milostí držán, když se wšecky wěci dokonají a potwrzeny budú, propuštěni býti mají; a kteříž ušacowáni byliby, šacunk dajte.

Item zawříno jest, aby na spolu shledání králuow Jich Milostí král Wladislaw najprw propustil wšecky a každé zwláště kteréžkoli powahy anebo stawu byliby a města, kteréž w mezech Morawských, obú Slezí, Sesti měst a Lužické země kterakkoli jemu zawázané, a je swobodné wyhlásil, že mají již příslušeti a poddáni býti králi Matiášowi Jeho Milosti; wšak napřed přijma slib od prelátuow. pánów, kteříž s ním pánem Matiášem králem Jeho Milostí budú, že on ihned sobě zawázané w těle České země též propustí. A když se to propuštění od krále Matiáše stane a swobodně powí, tedy mají slušeti a poddáni býti králi Wladislawowi Jeho Milosti.

My Matiáš král již řečený zwěděwše a zkusiwše předepsané artikule a smlúwy, a znamenawše, že netoliko činí upokojení a pokoj králowstwím našim, ale také jsú k úžitku obecnému dobrému wšeho křesťanstwí, ty artikule w wšech jich hlawách, stranách a punktích chwálíme a schwalujeme a přijímáme, slibujíce tímto listem slowem naším králowkým, že ty, pokudž k nám příslušejí, pewně zachowáme a jim dosti učiníme a je we wšem zachowati a jim dosti učiniti kážeme k nám příslušejícím beze wší lsti a oklamání. Ku kterýmžto wšem wěcem ꝛc. Dán w Budíně na den swat. Jeronyma léta božího ꝛc. LXXVIII.

Item ačkoli mezi prwními artikuli skrze najjasnější pány naše krále zawřenými to zřetelně se zawírá, že oni najjasnější páni krále s poddanými swými předními k swátku Očištění panny Marie najprw příštímu sjeti se mají, jakož to w jejich i w nynějších našich listech swětleji wypsáno jest: wšak my znamenawše rok takowý k takowému slawnému shledání býti krátký, proto my mocně, aby i najjasnější pán král Polský i mnoho jiných knížat přijeti mohlo, též také aby mnoho pokojněji oni i jiní přijeli, mocí listuow rozkázáním nám skrze již řečené pány krále daných, to prostě zawírá se, aby již psané shledání najjasnějších pánuow králów o středopostí nyní najprw příštím bylo. Pakliby najjasnějšímu pánu králi Matiášowi Uherskému a Českému králi pro hospodářstwí aneb jinú wěc to spolu shledání ještě dále líbilo se odložiti, jakožto k swátku swat. Sigmunda krále, kteréhož bude druhý den měsíce Máje a XXI dní po welikénoci, to učiniti bude moci.

A my poslowé najjasnějšího pana krále Wladislawa též krále Českého k tomu swolujeme, když Jeho Milost najjasnější pan král Matiáš najjasnějšímu pánu našemu králi Wladislawowi o swíčkách najprw příštích o tom wěděti dá: jinak to shledání o středopostí buď. A na kterýž koli rok z těch se shledati

budú míti a sjeti, tau mocností a těmi obyčeji a powahami, jakož w Jich Milosti i našich nynějších listech swětleji se zawírá. A protož my poslowé již řečení mocí artikule toho mezi jinými artikuly skrze již psané jasné pány krále zawřeného, smluweného, též také mocí listuow rozkázáním nám skrze napřed řečené jasné pány krále daných, těch wšech artikulów a smluw se wšemi jich punkty a klauzulemi na místě již psaných najjasnějších pánów králów potwrzujem pewně a owšem schwalujeme a slawně oznámili sme na den listu tohoto dání na rathúze w Olomúci a ulicech toho města, k chwále boha wšemohúcího a k úžitku obecnému a k dobrému přátelstwí a bratrstwí již psaných jasných pánów králów, i také k dobrému stawu a pokoji králowstwí i poddaných Jich Milostí. Kterýmž wšem wěcem na wíru a na swědomí oc.

14.

Knížata horní Slezie přiznáwají se ke smlauwě, kteráž mezi králi učiněna jest, a wykládají, pokud a kterak pod korunu Českau i Uherskau slušeti mají.

W Olomauci, 12 Aug. 1479. (Orig. c. k. tajn. arch. we Wídni.)

My kniežata duolepsaná z božie milosti kniežata hornie Slezie, Přemek Oswětimský a Tošecký, Jan Opawský a Hlubčický, Hanuš a Mikuláš bratřie wlastní Opolská hornieho Hlohowa, Hanuš mladší Opawský a Ratiborský, Kazimír Těšinský welikého Hlohowa, Hanuš Oswětimský Hliwický, Hanuš starší Opawský a Ratiborský, kniežata již psané hornie Slezie: známo činíme wšem i každému zwláště, že jakož k těm zápisóm a společným smluwám, kteréž mezi sebú najjasn. kniežata, pan Matiáš Uherský, Český, Dalmacký, Charwatský oc. král, markrabě Morawský, Lucemburský a Slezský wéwoda a Lužický markrabě oc. a pan Wladislaw též Český král, markrabě Morawský, Lucemburský a Slezský wéwoda a Lužický markrabě oc. učinili, zawřeli a swými wlastnými, prelátuow a pánuow obojieho králowstwie totiž Uherského a Českého pečetmi utwrdili sú, jakožto k smluwám požitečným a odpočinutie wšemu králowstwí přinášejícím naše dobrowolné přiwolenie dali sme i s přiwěšením pečetí našich, a ty wšecky artikule a každý zwláště za stálé a pewné máme: tak také přiznáwáme se tiemto listem za nás, za wšecky potomky a budúcie naše na potomnie časy, že my a řečení potomci naši budúcí, jakož pak na to i slawné sliby učinili, chcem a powinni jsme, potomci naši a budúcí obywatelé kniežetstwie z hornie Slezie chtieti a powinni bndú poddáni, wěrni a poslušni býti, jsme a budeme prwéřečenému najjasn. kniežeti p. Matiášowi králi, jako prawému a dědičnému králi Českému, pánu našemu najmilostiwějšiemu, a kdyžby pán buoh téhož najjasn. p. Matiáše

krále smrti neuchowal, poněwadž JM' jest prawý a dědičný král Český, wšakž aby po JM" smrti koruna Česká po kusiech roztrhowána nebyla, swoluje JM' ustúpiti po smrti swé toho práwa dědičného, a aby to práwo dědičné proměněno bylo w práwo upřiemého a požitečného panstwie, a to upřiemé a požitečné panstwie po smrti JM" zuostane při dědiciech a potomciech JM" a při králowstwí Uherském tolikrát, kolikrátby koruně osiřeti se přihodilo, a na ně spadne. A my jím tak dlúho jsme a budem zawázáni, dokudž a pokawad swrchupsanému zápisu we wšem docela dosti by učiněno nebylo, a zwláště dokudžby čtyřikrát sto tisíce zlatých Uherských dobrých, jakožto summa hlawnie, a summa kterážby na wýplatu zbožie až do dne zaplacenie wydána byla, jako se w artikulech řečených smluw a zápisuow pokládá, docela a pospolu zaplaceni nebyli. Preláti wšakž a páni králowstwie Uherského w tom nám s poctiwostí přiřkli sú, jakož listy jich i našimi na to učiněnými obapolně utwrzeno jest, že kdyžby koruna Uherská osiřela, ani oni pány našimi jmenowati se mají, ani nás za poddané a služebníky swé nazýwati budú, ale jako bratry a přátely nás až do wolenie nowého krále na králowstwie Uherské držeti a jmieti budú. A na obě straně společnú pomocí sobě pomáhati a jedni druhým přítomni budem proti těm, ačby kteří snad králowstwie Uherské proti swrchuřečeným smluwám a zápisóm kterýmkoli obyčejem trápiti chtěli, práwóm wšakž jich aneb zápisóm králowským skrze nás schwáleným bez úrazu wšelijakého. Kterýmžto wšem wěcem, kteréž w artikuléch řečených zápisuow a smluw zawřeny jsú, když dosti zúplna stane se a učiněno bude, chcem a powinni jsme a oni potomkowé a budúcí naši obywatelé tohoto kniežetstwie hornie Slezii chtieti a powinni budú příslušeti k koruně králowstwie Českého podlé starodáwného spojenie, řádu a obyčeje, jako od staradáwna zwyklé jest wěrnost i powinnost učiniti tomu králi Českému, kterýž řečené summy peněz zaplatí a swrchuřečeným zápisóm w celosti dosti učiní, jedno aby král křesťanský byl, jakož od staradáwna přislušeli sme a činiti zwykli, toto kniežetstwie hornie Slezie příslušelo a činiti zwyklo jest. A tak jakož se swrchu píše, když se dosti wšem wěcem stane, kteréž se w řečených smluwách a zápisech pokládají, tehdy i hned swobodni chcme a máme býti a potomci naši kniežetstwie hornie Slezie swobodni býti chtieti a powinni budem ode wšeho panowánie a poddanosti králuow Uherských; aneb nebyloliby krále králowstwie Uherského, máme také zachowáni býti w swobodách a práwiech našich i při starodáwných schwálených obyčejích, a potomci naši též od buducích králuow Uherských listy a přísahami opatřeni jsúce, jakož páni naši nám od staradáwna činiti zwyklí sú a potomkóm našim činiti powinni budú. Tomu na swědomie a na zdrženie my wšecka kniežata swrchupsaná pečeti naše wlastnie dobrowolně s naším wědomím dali sme přiwěsiti k tomuto listu. Jenž

dán a psán w Olomúci, léta od naroz. s. bož. tisícieho čtyřistého sedmdesátého dewátého léta počítajíc, ten čtwrtek před slawným hodem panny Marije na nebesa wzetie.

(Wisí VIII pečetí neporušených.)

15.

Krále Wladislawa revers za swolenau berni stawům král. Českého daný.

Bez datum (w Oct. 1479.) (Rkp. Talmb. 162. Gersdorf 157, it. Wídensk. 5106, f. 10.)

„W prwních knihách Ondřejowých G. 28."

Najjasnější kníže a pán p. Wladislaw boží milostí král Český oc. ráčil rozkázati we dsky zemské zapsati a wložiti: jakož páni a rytířstwo JM[u] swolili se dobrowolně ku pomoci nyní při sněmu, kterýž držán jest o S. Wáclawě, že sú to učinili pro wyprawení některých záwad a dluhuow zemských JK[é]M[u] ke cti a k obecnému dobrému, ne z práwa podlé swobod swých, ale swú dobrú wolí; i že JK[á]M[t] ani budúcí králowé čeští potom takowých pomocí a obtížení na zemi žádati neráčí, ani chce ani bráti nemá JM[t] ani budúcí králowé čeští, než tak wedle tohoto spuosobu a zřiezení zachowati, jakož prwotní králowé čeští obyčej bráti sú měli a zachowáwali od staradáwna berni zemskú sprawedliwú. Poslowé ke dskám od KM[u] a od země byli sú: Jaroslaw Towačowský z Cimburka najwyšší komorník králowstwie Českého, Puota z Rizmberka a z Švihowa najw. sudí král. Česk., Jan Zajíc z Hazmburka a z Kosti, Pawel z Jenšteina, Jan z Raupowa, hofmistr dworu KM[u], Petr Kdúlinec z Ostromíře, wyprawujíc nadepsané wěci od nadepsaného pana krále, k tomu zwláště jsúce wysláni.

16.

Zápis smlauwy obojí strany stawůw Českých k jednotě a pokoji na 32 let, od krále Wladislawa stwrzený.

Bez datum.) (Z rkp. Děčinsk. fol. 7—13. Fürstenbersk. f. 276—279.)*

We jméno swaté a nerozdielné trojice Amen. My Wladislaw z božie milosti král Český a markrabě Morawský oc. známo činíme tiemto listem wšem, že zna-

*) Welice litowati jest, že důležití zápisowé, jež podáwáme pod čísly 16, 17 a 18, zachowali se jen nedatowaní, ačkoli patrné jest, že jak obsahem tak i časem sebe blízcí jsau, a do některého z let 1478 až 1482 náležejí. Srownati je sluší „s žádostmi zemskými" od nás we IV dílu na str. 444 — 451 neprawě k roku 1471, „když Wladislawa za krále wolili", postawenými: nebot slowa tu dotčená pocházela od Matiášowy strany pánůw českých, kteříž teprw w Jul. 1479 ku králi Wladislawowi přistaupiwše, jej na sněmu Swatowáclawském w Praze 1479 pro forma znowa wolili.

menajíce a pilně rozważujíce wěci potřebné králowstwie našeho Českého, a chtiece aby pod panowáním naším jednota byla a dobrá swornost mezi poddanými našimi zachowána byla w duchowních i swětských wěcech, tak aby z toho čest a chwála pánu bohu wšemohúciemu sě rozmáhala, a chudému i bohatému aby se sprawedliwé bez útisku dálo, tak aby každý od najwyššieho až do najmenšieho stawu při řádech, práwiech a swobodách zachowán byl: i jsúce prošeni od kniežat, pánów, rytieřstwa i měst, wěrných našich milých, abychme k tomu powolenie swé dáti ráčili, aby pokoj a zápis obecný wšeho králowstwie učiněn byl, tak aby z toho ku práwu a k řádu přistúpeno býti mohlo, a neřádowé, kteříž sú se pozdwihli, aby wykořeněni a w dobrý staw uwedeni byli: my jich w tom slušnú prosbu znajíce, a jsúce náchylni wždycky k tomu, což by k dobrému a k zwelebenie králowstwie našeho Českého bylo, ke wšem artikulóm níže psaným w tomto listu swolili sme a swolujem, a je oblibujíce, skutečně je držeti a zachowati chcme bez přerušenie wšelikterakého.

A my Jindřich starší a Jindřich mladší kniežata ꝛc. páni, rytieřstwo i města, majíce k tomu powolenie krále JM[ti] pána našeho milostiwého, podlé JK[é]M[ti] a s JM[ti] wolí a wědomím, toto swolenie od nás ode wšech stalo se jest, a na tom konečně jest zuostáno:

Aby obecný pokoj zemský wšeho králowstwie učiněn byl, tak aby wšickni pod králem JM[ti] pánem naším u pokoji, w řádu a w poslušenstwie stáli, aby se bez útisku chudému i bohatému sprawedliwé dálo. Pakliby se z toho kto swéwolně wytrhnúti chtěl, a řád i obecné dobré rušiti chtěl, a poddanosti a poslušenstwie pánu našemu skutečně nechtěl zachowati: proti takowému aby wšickni z jednostajné wuole powstali, jako proti rušiteli obecného dobrého, a žádnému swá wuole aby trpína nebyla w duchowních ani w swětských wěcech.

It. na tomto sme se také obapolně a konečně swolili, aby kompaktata anebo smlúwy společně s koncilium Basilejským a s ciesařem Sigmundem JM[ti] slawné paměti učiněné a spuosobené, což a jakož zjewně swědčí, od nás wšech a od našich duchowních i swětských, jakož na koho wedle stawu jeho sluší, byly držány a skutečně zachowány. A také abychom o to společně stáli při Otci swatém papeži, aby nás při kompaktatiech zuostawiti ráčil. A o takowú wěc aby poselstwie učiněno bylo k JS[ti] bez meškánie od krále JM[ti] i ode wší země, aby ta wěc k dobrému konci spomocí boží přiwedena býti mohla. A ačkoliwěk kompaktata zřiezeně a potřebně jsú spuosobena, proto w nynějších roztrženie mnoho z nich wystúpeno jest a strana stranu tiskla. Na tom jest konečně zuostáno, aby žádných útisków wiece nebylo, a hned we wšech krajích w králowstwie Českém aby w to nazřieno bylo skrze osoby k tomu wybrané s obú stran, jakž kde kněží jsú při které faře, buď w městech, w městečkách nebo

we wsech; a jakž jest do tohoto času zachowáwáno, to aby wěrně sepsáno bylo, a jakž se spíše, to aby beze wšeho přerušenie zachowáno bylo, dokudž tento list a tato smlúwa mezi námi trwati bude. Také lidé wšech stawów aby swobodně při přijímanie těla a krwe božie tak zuostaweni byli, jakož obyčej mají přijímati, buď pod jednú nebo pod obojí spuosobú. Pakliby z toho od kohožkoliwěk wystúpeno bylo, to má král JM' naprawiti rozkázati skutečně bez prodléwanie s radú těch, kteříž králi JM" přidáni k takowé wěci jsú s každé strany šest. Pakliby ten, kdožby útisk učinil, naprawiti nechtěl po rozkázanie králowském a těch osob k JM" přidaných, o takowého napřed král JM', kniežata, páni, rytieřstwo i města powstati podlé potřeby mají, a k tomu jej mají skutečně připrawiti, aby to, cožby se útisku stalo, napraweno bylo bez umenšenie. Také haněnie wšecka přestati mají mezi stranami o to, což se wiery dotýče, od duchowních i swětských. Pakliby kto w tom uswědčen byl, žeby řeči hanliwé mluwil wšetečně, jakéhožkoliwěk stawu bylby, buď duchowní nebo swětský, ten má kázán býti podlé powahy prowiněnie, tak jakž se králi JM" a těm osobám k JM" přidaným za sprawedliwé zdáti bude. A umřelliby kto z těch k králi JM" přidaných, tehdy ta strana, kteréžby byl ten umrlý, má jiného na to miesto woliti bez prodléwanie. A což se Rokycan a Bíliny dotýče, tu mají kněží podlé smlúwy a swolenie uwedeni býti pod obojí spuosobú na ta miesta a do těch kosteluow, kdež swoleno jest. A zase kdežby se ukázalo, žeby kněží pod jednú spuosobú wytištěni byli za panowánie krále pána našeho, tu také ke dwěma faroma kteří zase uwedeni býti mají a trpeni bez útisku.

It. na tomto také jest konečně zuostáno, aby k práwóm zemským přistúpeno bylo bez odtahuow a prodléwanie wšelikterakého, tak aby se chudému i bohatému podlé práwa dálo sprawedliwé. A což se té ruoznice dotýče, kteráž jest mezi pány a rytieřstwem při súdu zemském, w to hned na prwním sněmu obecném, kterýžby wšie země byl, má král JM' nahlednúti, a tu wěc tak srownati, aby každá strana podlé swobod swých při sprawedliwém beze wšeho útisku zachowána byla, tak aby o to wiece ruoznic a strku potřebie nebylo. Pakliby král JM' bezelsti konečným rozsudkem toho tak spěšně rozděliti nemohl: proto JM' má s wolí obojie strany pánuow i rytieřstwa slušných a trpěliwých prostředkuow hledati, aby proto bez ujmy každému na jeho sprawedliwosti ku práwu bez prodléwanie přistúpeno bylo. A dokadžby k práwóm bezelsti přistúpeno býti nemohlo, proto žádný na žádného mocí sahati nemá, ale jeden druhému má práw býti před králem JM" a před JM" radami, podlé prwnieho swolenie wšie země.

It. zápisowé a záwazkowé wšickni, kteřížby byli mezi kterýmikoliwěk osobami w králowstwie Českém, ti minúti a zdwiženi býti mají, a dokadž tento zápis trwá obecní, žádní zápisowé a záwazkowé stranní nemají děláni býti. Pakliby

kto anebo kteří swéwolně w takowé zápisy wcházeli anebo wešli, ti učiní proti tomuto zápisu a w pokutu upadnú naposledy w tomto zápisu položenú.

It. obywatel žádný králowstwie Českého nemá nic swéwolného bez wuole krále JMti wen z země počínati, ani žádného u sebe na swých zámciech anebo na zbožiech přechowáwati, kdožby takowé swéwolné a wýtržné wěci počínati chtěl. Pakliby kto takowé wěci se dopustil, a bylo to naň oswědčeno, žeby to činil anebo činiti dopúštěl anebo wěci kradené anebo laupežně pobrané přijímal: takowému má k hrdlu i statku hledieno býti. Než měliby kto z obywateluow králowstwie Českého s kým co wen z země činiti, žeby se jemu křiwda dála: takowý má to na krále JMt znésti, a JMt o každého státi má podlé jeho sprawedliwosti. Pakliby se komu sprawedliwé od cizozemcuow státi nemohlo, takowému má král JMt, kniežata, páni, rytieřstwo i města skutečně pomoci, aby k swé sprawedliwosti přijíti mohl. Také jestližeby který cizozemec sem do země na kterého obywatele co swéwolného počal, takowý, komužby se křiwda dála, od krále JMti i ode wšie země opuštěn býti nemá.

It. cel nesprawedliwých na zemi i na wodách aby žádný nepožíwal a nebral, než potud, pokudž od starodáwna jest wysazeno a práwo má. A o silnice, o formany, ladowánie, o stříebra z země wezenie, o faleš mince, o ležáky, o zloděje, i o jiné potřebné wěci buď tak zachowáno, jakož se o to wšecka země swolila a dskami zemskými zapsáno a utwrzeno jest.

It. o pikartech na prwniem sněmu aby bylo králem JMti, kniežaty, pány rytieřstwem i městy předsewzato, aby trpíni nebyli w tomto králowstwie.

It. jestližeby ktožkoliwěk w tento zápis podlé krále JMti a podlé kniežat, pánów, rytieřstwa i měst králowstwie Českého wstúpiti nechtěl: ten a takowý žádných práw a sprawedliwostí užíwati nemá mezi námi. A chtělliby komu kterú křiwdu takowý činiti, a nechtělliby w poslušenstwie JMti státi: na takowého podlé krále JMti mají sobě wšichni radni a pomocni býti skutečně, jako na toho, ježto ke škodě wšie zemi swé wuole užíwati chce.

It. toto také znamenitě smluweno a swoleno jest, aby tento zápis mezi námi učiněný za dwě a za třidcet let pořád zběhlých trwal bez wšelikterakého přerušenie. A jestližeby pán buoh wšemohúcí w tom času smrt na krále pána našeho milostiwého dopustiti ráčil, jehož pán buoh rač ostřieci, proto my w této jednotě a w pokoji státi máme, zespolka o této koruně dobré a poctiwé wěrně se starajíce.

It. jestližeby kto w tomto zápise zejména postawen nebyl, a přiznal se listem swým otewřeným pod swú pečetí, že w tom stojí a státi chce podlé krále JMti, kniežat, pánów, rytieřstwa i měst: to má takowú moc mieti, jakoby w list hlawní wepsán byl.

It. tito wšickni artikulowé mají sepsáni býti we tři listy, a při každém má býti pečeť napřed krále JM^ti, kniežat, pánów, rytieřstwa i měst; a z těch jeden má býti w moci krále JM^ti, a každá strana má mieti w swé moci jeden. A též kdyžby se přiznáwali swými listy k tomuto zápisu, mají u wšech tří listuow ty listy přiznawací klásti.

A my Wladislaw král Český tyto wšecky artikule i každý zwláště w tomto listu zapsané máme a slibujem, i slowem naším králowským přiřík áme, zdržeti a skutečně zachowati bez přerušenie wšelikterakého. A tomu na swědomie a na zdrženie pečet naši králowskú kázali sme přiwěsiti k tomuto listu.

A my kniežata, páni, rytieřstwo i města swrchu psaní slibujem tiemto listem každý sám za sebe, pod naší ctí a wěrú, ty wěci wšecky swrchupsané wěrně, práwě a křesťansky zachowati bez přerušenie a umenšenie wšelikterakého. Kteréžto wěci na zdrženie a na swědomie pečeti naše přirozené s naším jistým wědomím dali sme k tomuto listu přiwěsiti.

17.

Článkowé stižní stawůw králowstwí Českého mezi sebau.

Bez datum. (Ze sauwěké cedule w Českém Museum.)

a) *Stížnosti stawu panského a rytířského proti městům.*

Páni rytieřstwo pány města z tohoto winí:

Najprwé, že silnic neoprawují, a cla weliká berú, ježto toho prwé nebylo.

Item, že nechowají těch lidí, kteřížby zloděje zdwihali, a požíwajíce cel, ježto jest to od staradáwna býwalo, a w jiných zemiech se to děje.

Item, domuow zemanóm w městech nechtějie zapisowati.

Item, když některá puotka w městě, tehdy dobrého člowěka wsadie, ježto to býti nemá.

Item, widúc člowěka chudého, i swěřují jemu piw, leda swého obilé odbyl, a potom lidi stawují.

Item, kterak nenie w městech zřiezenie, co kto má zač dáwati, a tudy řemeslníci což bylo za groš, to za dwa dáwají.

Item, že prwé lidé rytieřští w městech na swobodných králowských rychtách býwali.

Item, když se který sirotek k nim do města wdá, tehdy oni stawují lidi, chtiece bezděky z gruntów našich penězóm.

Item, w Žateckém kraji poháněli rytieřstwa, aby sedláci sobě piwa newařili, a we wsech aby řemeslníkuow nebylo, ježto jest to proti práwu.

Item, suol kterú přiwezú do kterého města, tu jie nedadie kupowati, a železo též; než kúpili sami do rathúze, a s rathúzu dáwají některým grošem dráž.

Item, přiwezeli kto na sladownu která obilé, a kdyžby chtěl zase wzieti, a jinam dráže prodati, tehdy toho nám nechtie dopustiti; i nám se zdá, že by to neswoboda byla.

Item, což se piwa waření dotýče, že jest za staradáwna bylo, po čemž pšenice byla, že grošem dráže sud dáwali; a to nynie dáwají jakž se jim zdá. A zuostali mezi sebú tak, aby sudu piwa žádný laciněji nedáwal jeden mimo druhého; pakliby kto dal laciněji, tehdy naň pokutu uložili. Než jeden jako druhý.

Item, k tomu žádné zřiezenosti w tom nemají, že každý wezme piw sladu co se jemu zdá suduow.

Item, když přiwezú sayry nebo ryby na trh, že berú z miest ot nich; i zdá se nám, že jest to proti práwu.

Item, také zapowiedají, aby ot nás ryb nebrali, poněwadž jsú města králowská; zdá se nám, že jest to proti práwu.

Item, wiechy wystrkují a nedadie hostinským kupowati, a nakaupíc sami, hned dráž dáwají.

Item, ktož se (sic) sobě na trhu obilé kúpí pro swú potřebu, toho jemu nedadie z města wézti.

Item, wína rozličně oprawují, dadie jim pod se kysati.

Item, po gruntiech našich s mysliwostí jezdie, i chodie s kušemi, s ručnicemi, a nám po swých gruntiech toho bránie.

Item, zastawují po wodách silnice.

Item, kdež jim lhota dána dwú let, což dskami nedržie, aby to také opatřili.

b) *Odpowědi a stížnosti stawu městského.*

„Kusowé od měst položení."

Najprw, jakož bylo od staradáwna při sněmích obecních a jednánie obecnieho dobrého, pánów JM^ti hlas prwní, pánuow rytieřtwa druhý, měst Pražských a jiných měst třetí, při tom žádáme zachowáni býti, aby při takowých jednání obecních páni JM^t se pány rytieřstwem wěci obecnie na sněmiech ráčili jednati z jednostajné wuole wšech tří hlasów, města swuoj swobodný hlas aby dáwali, a neráčili zawierati, lečby wšichni hlasowé třie spolu se na jednom úmyslu sjednali a a swolili. Nebo což z jednostajné wuole wzato před se bude, k tomu budem wšickni wěrně raditi i pomáhati; a k čemužbychom neswolili, toho bychom pomáhati powinni nebyli.

Item, městóm obtiežná wěc jest, a o to častí pokřikowé po městech se dějí, že páni JM' a píní rytieřstwo někteří wařie piwa na prodaj a na šenk, i také slady na prodaj dělají, a z měst na zbožie swá piwa wézti nedadie, obilé k městuom na trhy swobodné wézti bránie, a po wsech ladowati dopúštějí, a tudy města hubie, wkračujíce jim w jich žiwnosti a obchody, ježto předkowé jich toho nedělali. A také i lidé jich po wsech aby na prodaj a na šenk piw newařili.

Item, o kladenie do desk a kupowánie zbožie na zemi, města jiná krom měst Pražských (neb města Pražská w tom swobodu mají,) žádají, aby při tom zachowána byla, jako jsú prwé zachowáwána, kteříž mají obdarowánie od králuow prwnějších i JM" krále nynějšieho, do jisté summy peněz aby mohli na zemi kúpiti, to aby jim jíti mohlo. A kterážby toho neměla, ale pak, kdyžby zwláštnie powolenie krále JM" jměli, to aby jim šlo; jakož nález obecní we dskách ukazuje, Secundo Johannis Daupowecz J. 11^{0} *), ten nález aby ohledán byl, a při tom města aby byla zachowána.

Item, o póhony o wěci městské, kteréž ku práwu městskému a gruntuom městským pod šosy přísluší, města žádají, aby pohánčna nebyla. Pakliby kto pohnal, takowý spuosob aby zachowán byl při wyswědčení póhonów, aby pohnaný i ten ktož pohánie oba stáli, a pohnaný aby listem od rady toho města, z kterého jest, okázal a dowedl, že jest wěc městská, anebo grunt městský, o kterýž jest pohnán. A když to okáže, tu hned aby páni úředníci rozkázali tomu, ktož pohnal, aby škody pohnanému zaplatil kteréž okáže, a pohnaný aby wiece ku práwu nestáwal Pakli která města mají obdarowánie, aby pohánčna a súzena o wěci městské nebyla, při tom aby byla owšem zachowána.

Item, každé město při swých práwiech a swobodách aby zachowáno bylo.

Item, o krčmy nowé, kteréžby z nowu wyzdwiženy byly, aby se tak zachowalo, jakož prwé o to jest nález učiněn.

Item, nowých městeček a trhuow nowých aby wysazowáno nebylo, a po wsech aby ladowáno nebylo.

Item, cel nowých po wodách i po zemi aby nebylo, a ktož jest je znowu wyzdwihl, aby po nich pustil.

18.

Nález a wýrok rady králowské we wěcech zemských sporných, a zwláště proti žádostem stawu městského.

Bez datum. (Z rkp. Děčinsk. f. 14—20.)

We jmeno swaté a nerozdielné trojice Amen. My Wladislaw z božie milosti král Český, markrabě Morawský oc. známo činíme tiemto listem wšem,

*) Srownej Archiv český, III, 311, nález obecní dd. 27 Mart. 1454.

že znamenajíce a pilně rozważujíce wěci potřebné králowstwie našeho Českého, a chtiece aby pokoj pod panowáním našim a jednota byla, a dobrá swornost mezi poddanými našimi aby zachowána byla w duchowních i swětských wěcech, tak aby z toho čest a chwála pánu bohu wšemohúciemu se rozmáhala, a chudému i bohatému aby se sprawedliwé bez útisku dálo, tak aby každý od najwyššieho až do najmenšieho stawu při řádech, práwech a swobodách ustanowen byl: i jsúce prošeni od kniežat, pánów, rytieřstwa i měst, wěrných našich milých, abychme k tomu powolenie naše dáti ráčili, aby pokoj a zápis obecný wšeho králowstwie učiněn byl, tak aby z toho ku práwóm a k řádu přistúpeno býti mohlo, a neřádowé, kteříž sú se pozdwihli, aby wykořeněni a w dobrý staw uwedeni byli: w tom jich slušnú prosbu znajíce, a jsúce náchylni wždycky k tomu, cožby k dobrému a k zwelebenie králowstwie našeho Českého bylo, ke wšem artikulóm níže psaným w tomto listu swolili sme a swolujem, a je oblibujíce skutečně držeti a zachowati chceme bez přerušenie wšelikterakého.

A my Jindřich starší a Jindřich mladší kniežata Minsterberská, hrabě Kladská oc. páni, rytieřstwo i města, majíce k tomu powolenie krále JM[u] pána našeho milostiwého, podlé JK[é]M[u] a s Jeho Milosti wolí a wědomím, toto swolenie od nás ode wšech stalo se jest, a na tom konečně jest zuostáno:

Aby obecný pokoj zemský wšeho králowstwie učiněn byl, tak aby wšickni pod králem JM[t] pánem našim w pokoji, w poslušenstwie a řádu stáli, aby se bez útisku chudému i bohatému sprawedliwé dálo. Pakliby se kdo z toho swéwolně wytrhnúti chtěl, a řád i obecné dobré chtěl rušiti, a poddanosti a poslušenstwie k pánu našemu skutečně nechtěl zachowati: proti takowému aby wšickni z jednostajné wuole powstali, jako proti rušiteli obecného dobrého, a žádnému swáwuole aťby trpína nebyla w duchowních i w swětských wěcech.

It. o pikhartiech takto jest zuostáno, aby byli wybráni mistři obojí strany lidé učení a w písmě dospělí, a před námi aby jim slyšenie wolné a swobodné dáno bylo; a což pokáží z zákona božieho a z písem doktoruow swatých, že by z wiery držáno býti mělo, při tom zuostaweni býti mají. Pakliby písmem swatým přemoženi byli, mají skutečně naprawiti. Pakliby swéwolně naprawiti nechtěli, nemají nikdíž w králowstwí Českém trpíni býti.

Také jestližeby kto w tomto našem slawném pokoji a jednotě koho jal aneb komu pobral, tehdy wšickni weřejně w tom kraji aby wzhuoru byli a honili zámek od zámku, město od města, wes ode wsi, a dohoniece se, aby bez milosti ty wšecky rušitele pokoje dali zwěsiti. Pakliby k komu na některú posádku utekli, tehda ten, číž jest posádka nebo zámek, má bez odporu je wydati. Pakliby nechtěl wydati, tehda ti wšickni, kteříž honiti budú ty zločince, tu při tom zámku neb posádce mají zuostati a jich neodpadáwati ale dobýwati, a budeli

potřebie i weškeň kraj k tomu zbúřiti, anebo druhý i třetie kraj; a dobudúc ty zločince i s těmi jich příjemcemi také bez milosti dáti zwěsiti. Též také jestližeby kto aneb kteří komu hrad, město neb twrz zlezli neb ztekli, wšickni krajané aby wzhuoru byli a k nim k tomu zámku táhli, a jich tam dobýwali, a budeli potřebie, i wiece krajów k sobě obeslali; a dobudúce bez milosti ty zločince aby dali zwěsiti, jakožto rušitele pokoje a zhúbce zemské.

It. což se hlasu dotýče třetieho, k kterémuž se města sprawedlnost mieti prawie, při tom král JM' i páni a rady JM" takto prawí: že napřed Pražany i wšecka města králowstwie Českého při tom zachowati ráčí, čehož sú od staradáwna za předkuow JM" užíwali, pokudžby toho okázati řádně mohli. Než jakož sú položili w swé ceduli, při čemž by nebyli, žeby toho také nebyli powinni pomáhati: tu se králi JM" zdá, že sú to hrubě předsewzali; neb města wšecka jsú komora krále JM" a wiece jsú JM" powinni nežli páni a rytieřstwo swobodné. A protož poněwadž JM' je při tom ráčí zachowati bez wšeho umenšenie, jakž jsú od JM" předkuow zachowáwáni, zdá se JK^áM" sprawedliwé, aby se oni také k JM" rozkázanie podlé swobod swých hotowě okazowali, hlasem třetiem se newymlúwajíc w těch wěcech, w kterýchž jim hlas ten nepřísleží.

It. což se sladowen a piwowáruow dotýče, kteréž sú sobě páni a rytieřstwo zdělali, netoliko k swé potřebě ale že je wen dáwají na šenky oc. a s tiem že jsú pohotowě města, chtiece to okázati, že to býti nemá podlé práwa: k tomu JK^áM' prawí, když okážie swú sprawedliwost, že se w tom ráčí k nim mieti sprawedliwě.

It. což se dotýče póhonów k súdu zemskému, jakož sobě to města obtieženie pokládajie, že se pohoní purkmitr, konšelé a wšecka obec: při tom JM' takto je zuostawuje: napřed že puohonowé, což se obce dotýče, tak jíti musejí, aby byl pohnán pukmistr, konšelé i wšecka obec. Ale proto k wyswědčení puohonuow i k odpírání před súdem zemským kterýžkoliwěk jeden z konšel a jeden z obce stanú, majíce list otewřený mocný na zisk i na ztrátu pod městskú pečetí wěřicí na se, na tom má přestáno býti.

It. což se lidí zběhlých dotýče, kmetičen, sirotkuow nebo služebníkuow, to JM' při tom zuostawuje, jakž sú se prwé wšickni wuobec swolili. Nebo ačkoliwěk města sú byli počali tomu odpierati, ale potom s dobrým rozwážením k tomu su přistúpili: ktožby kde člowěka swého w městě nalezl, napřed aby na tom hospodáře požádal, u kteréhož by jej nalezl, aby mu wydán byl. Pakliby se k tomu hospodář mieti nechtěl: tehdy ten hospodář to opatř, aby před purkmistrem postawen byl. A kdyžby to wznesl na purkmistra a na konšely, a nechtělliby purkmistr a konšelé o takowého člowěka sprawedliwého učiniti swéwolně: tehdy aby mohli takowí pohnáni býti podlé obecného zuostánie. A poně-

wadž sú prwé na obecniem sněmu k tomu zjewně swolili, ježto Pražané i jiní poslowé ze wšech měst při tom byli: JK[4]M[u] tiem honiti (sic) neráčí, ale při tom to zuostawuje, jakž prwé swoleno jest.

It. což se dotýče poháněnie rad starých k swědomie, tu wěc JM[t] při tomto zuostawuje, že ktožbykoliwěk žádal na swé raddě swědomie w těch wěcech, kteréž by oni súdili a neboli to smluwili buď mocně nebo přátelsky, že o takowé wěci, kteréžby tak w úřadech jsúc pósobili, nejsú powinni znowa přisahati, než pod tú přísahú, kterúž sú ten čas měli, mají prawdu powědieti před nowú raddú, a ta radda má toho swědomie dáti pod městskú pečetí. A když se tak stane, natom má dosti býti.

It. což se kšaftuow městských dotýče, jakož toho města žádají, aby o takowé wěci poháněni nebyli: k tomu JK[4]M[t] tak prawí, že puohon žádnému podlé práwa nemóž hájen býti. Než poženeli kto o takowé wěci, ježto k práwu zemskému nepřislušie, že toho JM[t] i se pány nesúdí, než k tomu práwu, kamž takowá wěc slušie, toho zase podáwá a podati ráčí. A jestližeby pak kto takowými póhony které z měst k škodám připrawil, to žádnému městu zawřieno nenie, aby takowého ze škod pohnati mohli, k kterýmžby je připrawil.

It. což se hledánie na Karlšteině dotýče potřeb městských, k tomu král JM[t] takto ráčil powědieti: že teď před nedáwným časem byl jest JM[t] na Karlšteině, maje při sobě znamenitý počet pánów i rytieřstwa, a tu že wšickni listowé sú zohledowáni, ale že nic nalezeno nenie, co by se měst králowstwie tohoto dotýkalo a jejich swobod. A by co bylo takowého nalezeno buď málo nebo mnoho, ježto by k jejich potřebě slúžilo, žeby toho JM[t]K[4], ani páni a rytieřstwo, před nimi tajiti a krýti nechtěli.

It. což se cel dotýče, že JM[t] ráčí rozkázati, aby po wšech městech woláno bylo, komužby se koliwěk zdálo, žeby byla která cla nesprawedliwa, anebo žeby wýše brána byla, než což wedle práwa bráno býti mělo: aby takowá wěc byla na krále na JM[t] wznesena, a že JM[t] toho obeslati ráčí, komuž by se z takowých cel wina dáwala, a rok o to složiti, aby to bylo wyhledáno, coby nebylo sprawedliwé, aby toho k škodě wšie zemi nebylo od nižádného užíwáno.

It. což se wýpisuow z knih městských dotýče, ktožby toho k súdu zemskému potřebowal: když ten wýpis dadie, tak jakž w prawdě w knihách městsých zapsán jest, pod pečetí městskú, že na tom také dosti býti má a nepotřebie žádných přísah.

19.

Obecný nález král. saudu komorního proti přílišnosti w lání wěřitelůw na dlužníky.

D. 25 Apr. 1480. (Z orig. registr komorního saudu.)

„Nález panský, ktoby neobyčejně lál.“

Léta božieho MCCCCLXXX[0] fer. III ipsa die S. Marci evangelistae, jakož tato léta róznice jest weliká byla, což se upomínanie listy a lánie neobyčejného

dotýče, že wymyšleným láním a haněním proti řádu, práwu, obyčeji i nálezu panskému dály sú se, jakž tento nález takto zní a okazuje: „It. aby nižádný pro neplněnie peněz nehaněl neřádným ani wymyšleným haněním, než jako na penieze slušie, a ktožby jináč učinil, aby proto kázeň trpěl“: a protož wida JM' Král. i se pány, že se ta wěc nezachowáwá podlé té zřiezenosti a práwa starodáwnieho, i ráčil jest tuto zřiezenost se pány raddami swými učiniti, aby wšichni, kteříž sú to učinili a takowým neobyčejným láním haněli, wezmúc miesto a konec o dluhy swé, takowú oprawu aby učinili: což sú mimo řád a obyčej z úmysla láli a haněli, to aby takto oprawili té osobě nebo osobám: „což sem lál a haněl tě z úmysla mimo řád a obyčej jináč než pro penieze slušie, toť sem na tě w hrdlo lhal.“ A takowý neb takowí má neb mají wzati býti w kázeň krále JM[ti] a panskú; a wiece potom aby žádný se takowých wěcí nedopúštěl. Ale proto také zase aby každý mohl k swé sprawedlnosti přijíti, jakož se o to často mluwí, žeby mnozí lidé zanedbáwali plniti wedle swých slibuow a zápisuow: také na to tato zřiezenost jest učiněna: ktožbykoli nedbal na leženie a upomínánie, a žeby škody srownaly se s jistinú, tehdy ten nebo ti aby pohnali swé dlužníky a rukojmě před pana purkrabie Pražského, a pan purkrabie aby každému dosti učinil podlé úřadu swého, a ty dlužníky připrawil ku plnění. Pakliby kto k tomu póhonu státi nechtěli, aneb rozkázanie páně purkrabowa nechtěli učiniti: tehda toho neb ty, kteříž práwo wedú, pan purkrabie úřadem swým na statek těch neposlušných a práwa odpierajících uwesti má, aby se jim za jich dluh dosti stalo. Pakliby ten neb ti na zemi dědin a statkuow neměli, tehda k osobě jeho aby bylo hledieno a dopomoženo; a takowého aby žádný nezastáwal ani přechowáwal proti práwu. A takowáto zřiezenost a JMK[é] a panské rozkázanie, aby se to drželo a zachowáwalo až do súdu zemského, a když súd zemský bude osazen, aby zase nawráceno bylo a zachowalo se podlé starodáwnieho práwa. a řádu.

20.

Zřízení zemské w Morawě o přednosti starých rodůw panských.

W Brně, 4 Sept. 1480. (Z desk zemských Morawských. *)

„Zřízení o sedání panském.“

Léta božieho MCCCCLXXX w městě Brně w pondělí před hodem narozenie Matky božie, kterejž říkají Semenná, w přítomnosti najjasn. kniežete a pána

*) Zřízení toto z kwaternůw desk Olomuckých č. 12 a Brněnských č. 11 již dali wytisknauti prof. Šembera w Časopisu česk. Museum 1846 str. 555—58, a p. Demuth we swé Geschichte der Landtafel im Markgr. Mähren str. 74—76.

p. Matiáše Uherského a Českého oc. krále a markrabě Morawského oc. stal se spuosob a zřízenost w zemi Morawskej z příčin hodných o místa panská sedáním i psáním, a tak aby na časy budúcnie zachowáno bylo, i týž spuosob we dsky zemské k wěčné paměti byl wepsán, jakož se dole šíře wypisuje: a to s radú duostojného kněze Tasa biskupa Olomúckého a urozených pánnow, p. Ctibora z Cimburka a z Towačowa, haitmana markrabstwie Morawského, Pertuolta z Lipého, najwyššieho maršalka králowstwie Českého, p. Wácslawa z Boskowic, najwyššieho komorníka cúdy Olomuckej, p. Wiléma z Pernštaina, najwyššieho komorníka cúdy Brněnskej, p. Markwarta z Lomnice, p. Dobeše z Boskowic, p. Jana Heralta z Kunstatu, kteréž jest JK^aM^t k sobě do rady přísežnej přijieti ráčil.

It. najprwé aby rodóm starodáwním a od časuow mnohých w panském řádu stojícím, kteřížto jsú páni Cimburci, páni Lipščí, a páni Lomničtí, páni Hradečtí, páni Pernštainští, páni Šternberci, páni Lichtenštainowé, páni Boskowci, páni Kunstati, páni Pezinští, ač chtí w zemi býti, páni z Lichtenburka, páni Waldštaini, páni Wlašimští, páni Sowinščí, páni Krajieři, čest se dála a k nim zachowala, takto se spuosobuje: aby napřed úředníci, totižto tito, nadewšemi místa swá jměli, jakož to i jinde w zemích jest, pan haitman nynější i budúcí, po něm pan maršálek Český, pak komorník, kterýžby byl po létech starší, poněwadž práwo jest jedno, buď Olomucký neb Brněnský; potom z roduow nahoře psaných z každého má býti wzat jeden najstarší. A když ti se již wyberú, aby známo bylo, že jsú w urození wšeci za jedno, kterýž jest a bude léty najstarší, ten se napřed posaď, a tak až do poslednieho a najmladšieho. A we psání a w súdech neb w sedání po stranách pánuow úředníkuow též, jakž léta ukáží. W kterémžto wybíraní neb sázení páni úředníci swým rodóm ku překážce nejsú, by pro jich místa neměl z jich roduo najstarší wzat býti; neb oni w počet rodów nejdú, než podlé úřadów swých místa mají, a úřad jich místo jest.

It. cožkoliwěk jest pak z těch roduow nahořepsaných jiných pánuow, ti wšeci tím obyčejem, jakož se nahoře píše, wedle let swých seděti mají již po těchto, a též w listech psáni býti po starších na letech; a chudoba ani bohatstwí žádnému mimo léta ku pomoci nebuď.

It. dopustilliby pán buoh na kterého smrt z těch nahoře psaných roduow, tehdy z toho rodu wzat má býti opět najstarší, a ne na toho místo hned posazen, než kdež jeho léta ukáží mezi těmi pány z roduow wybranými.

It. jestližeby se událo při sněmích neb sjezdech, a z kterého rodu wybraných který pro příčiny slušné při tom býti nemohl, tehdy jiný téhož rodu starší místo jeho drž tak také, jakž léta jeho a jiných okáží.

It. což se roduow jiných dotýče, kterýchž sú předkowé dokonale panstwí nepožíwali a ke dskám poslowé nebýwali, jakožto páni Dúbrawkowé, páni

Tworkowští, kteříž zde obýwají a jim jest dopřáno pány, mohúli co prowesti, že při tom mají býti zanecháni i w staré rody puštěni. Ani druzí w stolicích sedali, (a) z kterýchžkoli příčin zpanošeli, jakožto páni Landštainští, páni Miličinští, páni Ludanští, a za krále Jiřího teprw swé rody wywedli a do stolic jsú uwedeni: ti také již pod rody staršími sedajte a spuosob swuoj mějte wedle let swých, jakožto rodowé starší, a nad ně se netřete až do časuow těch, jakož obyčej jest w zemi až do pokolení třetího. A kdyžby to již přišlo, s poctiwostí má žádáno býti na pánech a prošeno, aby w rody staré též přijati byli a též tej poctiwosti starých roduow požíwali. A že sú podle řádu trpěli a nad rody staré se netřeli do třetieho pokolení, mají z jich roduo starší wybráni a s wybranými z roduow podlé let posazeni býti, a toho požiti jako jiní rodowé, kdež jim místo léta jich ukáží. Než nyní proto se jim žádná křiwda díti nemá, než též poslowé ke dskám buďte (a) mezi pány se na ně podáwati má, jakožto i na rody staré.

It. což se dotýče roduow znowu přijatých z příčin hodných a z dobré wuole, jakož teď nynie na tomto sněmu dwoji jsú přijati: páni Waitmilaři, wším tím obyčejem, jakož jsú w Čechách od krále Českého JM[u] a pánuow přijati, a na tu přísahu, kterúž sú tam učinili, (a zde bratr jich pan Jiřík Waitmilar přísahu učinil); a pan Jiřík Tunkl s synem swým Jindřichem a těmi, kteřížby od nich dwú toliko pošli, ti mají se též zachowati do třetieho pokolení, a jim se též staň po třetím pokolení.

It. spuosob a řád takowý má zachowán býti: že když se páni Čeští a Morawští již o koho swolí, aby za pána přijat byl, tehdy má před pana haitmana a pány přistúpiti, když súd zemský zasésti budú chtíti, a s pokorú žádati a prositi, aby jej w řád panský pustiti ráčili, wiece slow slušných přičině. Tu pan komorník kterýžkoliwěk, w Olomúcí Olomucký a w Brně Brněnský, má swolati pány, a s jich radú jemu odpowěd dáti k tomu rozumu, že pro jeho hodnost neb zaslúženie páni to chtie učiniti ze swé dobré wuole a z žádného práwa, ale aby najprwé přísahu takowú učinil: „Já N. na to přísahám pánu bohu, matce boží i wšem swatým, že od tohoto času budúcně chci a mám řád panský welebiti, pánóm we wšem slušném podstaten a pomocen býti, a nad žádného z roduow panských a starších se netříti žádným obyčejem mimo řád a obyčej zemský až do třetieho pokolení; tak mi pán buoh pomáhaj i wšichni swětí!“ Tu pan komorník má jíti k šranku a jej za ruku wzíti a do stolic uwesti a na najnižší místo pod pány hospodáři dáti. A tu hned zemský písař má jemu přísahu k súdu wydati, a on ji po něm říkati a čísti; jakož se to wšecko w přijetí pánuow Jiříka Tunkla a Jiříka Waitmilara tak stalo, a pro budúcí pamět sem we dsky wepsalo.

It. také se ustanowili páni, aby žádnému nebylo psáno „urozenému pánu" w této zemi obywateli, lečby panstwie swé řádně prowedl aneb w ně řádně wšel. Pakliby kdo z těch pro to psánie kterému z pánuow, buď z zeman neb jiných, kterú hanbu neb puotku učinil, buď řečí neb psáním, toho jiní opúščeti nemají, než radni a pomocni býti, tak aby žádný w posměch newšel. Pakliby pán který mimo to ustanowenie chtěl se komu mil učiniti a libost někomu tiem ukázati: ten pán winen bude pánuom a má kázán býti; a dopustíli se toho wiece, i jemu „pánu" páni psáti nebudú powinni, ani jeho mezi sebú trpěti a za pána držeti mají.

21.

Srownání mezi markrabstwí Morawským a knížetstwím Opawským.

W Brně, 28 Oct. 1481. (Cedule w Moraw. zemském archivu.)

Léta božieho tisícieho čtyrstého osmdesátého prwnieho, den swatých apoštoluow Šimona a Judy, w městě Brně, stalo se srownánie mezi zeměmi: totiž zemí markrabstwie Morawského a zemí kniežetstwie Opawského, podlé starodáwného a zwyklého obyčeje, kterak ty země proti sobě zachowáwaly jsú se w přátelském súsedstwí a w podstatě a pomoci jedna k druhé z dáwných časuow, též i nynie dieti se má, podlé artikulí dolepsaných, jakož pak najjasnějšíe knieže a pán pan Matiáš král Uherský a Český ɔc. jsa Jeho Milost toho zprawen přítomností swú w městě Olomúci, k tomu swoliti ráčil a swú wuoli dal, aby knieže Opawské s markrabstwím Morawským spolu sobě w zwyklých obyčejích se zachowali.

Item najprwé země každá, buď země Morawská neb Opawská, při swých práwech zuostaň. A požádalliby kto z země které do druhé sprawedliwosti na kterého obywatele, ten toho hleď tu na toho, w kterémž práwě ten obwiněný sedí a kterému práwu přísluší; a má žalobníku sprawedlnost puštěna býti, a sprawedliwé se státi, a nemá proti práwu žádný obywatel zemí těch jinam tieženb a podáwán býti, než w to práwo, w které zemi přísluší.

Item jakož z starodáwna kniežetstwie Opawské zwyklost, obyčej a práwo má, ortel u pánuow markrabstwie Morawského bráti, kdežby se tomu kniežetstwí potřeba zdála, a páni wždycky k žádosti toho kniežetstwie to učinili jsú: přitom ještě zuostaň, a země w tom zuostane jako z staradáwna.

Item jakož z staradáwna za markrabí Morawských a králuo Českých, Jošta, Sigmunda i w sirobě krále Ladislawa, kniežata Opawská, i markr. Morawské proti těm lidem, kteříž nepokoje a wýtržky milujíc, často wálkami pozdwiženými země ty hubiti sú se pokúšeli, a země jsú sobě přistály a pomáhaly: ještě

při témž buď, a takto se země k zemi zachowaj: jestliby kto nežádaje a nechtě pokojné sprawedlnosti přijieti na kterú zemi wálkú sáhl, a druhá země wznesla na druhú, že tento neb tito nechtiec toho sprawedliwého podánie od nás přijieti na nás sahají, má druhá země toho neb ty obeslati a toho na těch žádati, aby sprawedliwé podánie přijali. A nechtěliliby toho učiniti, powinna jest země zemi hned neopúštěti ale jedna druhé pomáhati, jakoby jejie wlastnie wěc byla, a sebe neopúštěti do slušného konce dowedenie; a bude mieti moc jedna země druhú proti takowým k sprawedliwosti podati. Ale žádná země swéwolně bez wuole druhé wálky nemá zdwihati o swé újmě; pakliby beze lsti taká potřeba přišla, žeby náhlého obeslánie bylo potřebie, knieže Jeho Milost pana haitmana obeslati rač, a pan haitman knieže Jeho Milost, a ti potřebu znajíc, w tom se mieti mají, aby se potřebě dosti stalo.

Item jedna země proti druhé nemá žádných zhúbcí lúpežníków přechowáwati ani fedrowati, ale powinna jest od nich druhé sprawedliwost činiti. A bylliby w které pokřik kde na silnicích z které země w druhé lúpenie, powinni budú obywatelé té země honiti a zhuoru býti, hrad od hradu, město od města, wes od wsi, aby tací zwuole neměli, ale kázáni a honěni byli, jakož na také slušie.

Item každá země při odpuštění braní lidem městským i sedlským při obyčeji starodáwniem, a země, města nebo wsi, z kteréžby wzato bylo odpuštění, jakož tu práwo jest, tak se zachowaj; bylliby jaký strk o to mezi kterými, ti o to w úmyslné nesnáze nezacházejte, než hned wolte sobě každá strana přátely, jednoho každá strana neb wiec, a ti moc mějte to rozděliti podlé zdánie swého; neb ačby se sami swoliti nemohli, ubrmana sobě zwolíc najwyššieho, na tom dosti mějte, cožby ten wypowěděl a rozeznal.

Item přihodiloliby se, žeby stáwek od kterého z obywatelí zemí na obywatele které země požádáno bylo práwem, má od těch zwěděno býti a tázáno, kde se stáwky žádá, žádalli jest ten jistec neb číž pře jest práwa na toho jejž obstawuje u pána jeho, neb w městě, we wsi té, w kteréž on obywatelem jest; a jestliže žádal a jemu se státi na dědině nemohlo, má jemu práwo puštěno býti; pakli nežádal, nemá stáwky dopuštěno býti.

Item jestli žeby kto žádal z které země a w které zemi stáwky podlé listu na kterého z obywateluow které země lidí, buď pána neb zemenína, má jemu stáwky přieno býti podlé listu; wšak ač rokowé k plnění peněz přišli, a list ten ač obyčejný jest; pakli jest neobyčejný a w něm stojí mocí dobýwánie, na takowý list stáwka dopuštěna býti nemá ani powinno jest.

Item přihodiloliby se, žeby která potřeba přišla, poselstwie neb náklad který učiniti kam koli pro potřebu země Morawské neb Opawské, a země zemi dala znáti, že toho potřeba jest, a pomoc neb sbierka která proto w zemích musila wzata býti, powinna bude země Opawská podlé země markrabstwie Morawského s sebe zdwihnúti, a dáti což na ni přijde podlé usazené potřeby.

Item země markrabstwie Morawského a kniežetstwie Opawského každá při swých hranicích a mezích zachowána buď a zuostaň. A jakož ruoznice jest o město Odry, a to což k Odrám přislušie, ježto s té strany Odry od Hranic a Jičína leží, žeby to k markrabstwie bylo, podlé toho že wšady na jiných panstwích Odra zemi Morawskú s kniežetstwím Opawským dělí: na tom zuostáno jest, aby při hodu Swieček najprwé příštiech w městě Olomúci kněz Viktorín Jeho Milost a země Jeho Milosti, Opawské kniežetstwie, swé sprawedlnosti s dostatkem měli, a pán markrabstwie Morawského též; a tu má to snešeno býti a mezi zeměmi srownáno, aby každá při swé sprawedlnosti zuostala a o to také miesto a konec wzali.

Toto srownánie stalo se jest skrze nás Protasa biskupa Olomúckého a Ctibora z Cimburka a z Towačowa, haitmana markrabstwie Morawského, s wolí wšech jiných pánuow a rytieřstwa markrabstwie Morawského s strany jedné, a a nás Viktorína kniežete z Minsterberku Opawského ɔc. a zeman knížetstwí Opawského strany druhé; a každá strana pro pamět srownánie a našeho slibu a zachowánie wěcí zawřených jednu ceduli, sobě zapečetěnú pečetmi našimi, sobě sme wzali.

22.

Samuel podkomoří pánům Budějowským: aby wyslali z sebe ke sněmu, kterýž o sw. Ondřeji držán býti má.

W Praze, 23 Nov. 1481. (Orig. w Museum.)

Službu swú wzkazuji, opatrní přetelé milí! Jakož králem JM[ti] pánem mým i wašim milostiwým rozkázáno jest wám, abyste k tomuto sněmu nynějšiemu, kterýž na Sw. Ondřeje držán býti má, také swé některé wyslali: i wěřím wám, že tak učiníte a toho neobmeškáte pro JK[é]M[ti] dobré i také koruny této. A také jakož jest JKM[t] s některými z wás mluwiti ráčil, kteříž jsú k JM[ti] wysláni byli, co se tkne nedodánie summy lonské hromničné, protož wám wěřím, že tu wěc opatříte, aby JKM[ti] dodáno a položeno bylo. Datum Pragae ff. VI in die S. Clementis annorum domini ɔc. LXXXI°.

Samuel z Hrádku a z Walečowa,
podkomoří králowstwí Českého.

Opatrným purkmistru a konšelóm města Budějowic Českých,
přátelóm milým.

23.

Cedule, kterak swolená pomoc piwowárná wybírati se má.

Bez datum (snad 19 Dec. 1481.) (Cod. Talmb. f. 191.)

Item najprwé, aby wšickni duchowní i swětští wedle swolení obecního a wedle prwní cedule tu pomoc s každého strychu, kbelce neb džberu, kdož piwa waří, po bílém groši dali, a ihned aby tu pomoc položili u těch, komuž jest ta wěc poručena w tom kraji; a ti aby ji po kwětné neděli ten pondělí do Prahy přinesli. A proto předce aby dáwána a wybíráua byla do času swoleného; a jestližeby kdo w tom tak se nezachowal, to že žádnému trpíno nebude, a že na takowého mají sobě wšickni pomocni býti, aby k tomu připrawen byl.

Item jakož bylo zuostáno, aby bráno bylo s strychu po bílém groši od těch, kdož obilé wen z země wezú nebo nesú, a potom ta wěc jest změněna; i tak jest zuostáno od knížat, pánuow a rytířstwa radd JKM[u], aby wedle prwního zuostání s každého strychu, kdožby wezl nebo nesl obilé wen z země, bílý groš té pomoci dal. A to aby se počelo bráti tu středu po welicé noci najprw příští, a od toho času aby se bralo do plného roka pořád zběhlého.

Item také aby byly na tom sjezdu woleny některé osoby z pánuow a z rytířstwa, a těm aby plná moc byla dána ode wšech krajan toho kraje, kdyžby je již JKM[t] obeslal, aby k JM[u] přijeli, a již aby s jich i také jiných poddaných JM[u] raddú ta wěc byla před se wzata, kterakby nejsnáze k tomu přistaupeno bylo, aby saud zemský osazen byl a práwa aby otewřena byla, aby chudému i bohatému se sprawedliwé dálo, aby po tom nebylo potřebí pro to wšeho kraje obesílati.

Item také aby bylo oznámeno, komu jest poručeno, aby tu pomoc k sobě přijímali, a ti aby ji ode wšech wezmúc, i přinesli ji do Prahy ten pondělí po kwětné neděli najprwé příští, a proto předce aby dáwána a wybírána byla do času uloženého.

Item také aby wšickni pohotowě byli, a jestližeby kdo chtěl na záhubu do země wtrhnúti, aby toho nedopauštěli. A také aby ižádney zhúbcí a lúpežníkuow zemských nefedrowal, ale takowí aby byli honěni město od města, wes ode wsi. A jestližeby se kdo tak nezachowal, k takowému aby bylo hledíno k hrdlu i statku.

Item jakož někteří wměšují mezi lidi, žeby král JM[t] některým tu pomoc odpúštěl, aneb chtěl ji jinam obrátiti, že tak není; než že JM[t] neráčí se w tom jinak jmíti nežli wedle swolení obecního, aby byla obrácena tu kdež má obrácena býti, a jinam nic.

Item o penězích Gerlických aby oznámeno bylo, aby jich žádný nebral.

24.

Město Launy wstupuje w jednotu na šest let s městy Žatcem a Slaným.

W Launech, 15 Jun. 1482. (Orig. arch. Laun.)

We jméno swaté a nerozdielné trojice šťastně buď Amen. My purkmistr a radda i wšecka obec města Lúnského wyznáwáme tiemto listem obecně přede wšemi, ktož jej uzřie, čísti nebo čtúcí slyšeti budú, že znamenajíce a nelehce sobě wážiece nebezpečnost časuow nynějších, při kterýchžto mnozí útiskowé wiery a jiná obtiežeuie se dějí, a rozliční neřádowé po krajinách, mezi lidmi puotky škodliwé a chudých lidí záhuby rozličné se okazují, a to napřed proti pánu bohu wšemohúciemu, a potom proti králi JM[u] pánu našemu milostiwému a k ujmě a ke škodě lidí stawu wšelikterakého, pro něžto my město swrchujmenowané, widúc žeby pro neswornost a nejednotu naši s jinými městy takowé anebo wětšie škody nám w tomto kraji Žateckém i také w kraji Slanském mohly wzniknúti: i chtějíce s boží pomocí tohoto zlého se wywarowati, napřed cti a chwály božie žádajíc, i tudiež cti a dobrého krále JM[u] hlediec, a potom obecného dobrého našeho, a zwláště což se práw a swobod našich zachowáwanie tkne, k tomu patřiece, wstúpili sme a mocí toho listu wstupujem s múdrými a opatrnými purkmistrem a raddú i wší obcí města Žateckého*) w jednotu a w prawé přátelstwo, tak jakobychom jedna obec byla, tyto kusy níže psané předsewzawše.

Najprwé což se prawdy pána našeho Ježíše Krista swětlé, duowodné a sborem Basilejským schwálené a stwrzené, i jiných prawd w písmích swatých založených, totižto přijímanie těla a krwe jeho předrahé pod obojí spuosobú, kteráž ani mocí ani písmem přemožena nenie, dotýče, ačby nás ktokoliwěk od těch nutkati, tisknúti a odraziti během kterýmžkoli wymyšleným chtěl: proti tomu a těm wšem máme a dlužni budem sobě radni a pomocni býti, a s pomocí boží což na nás na nehodných služebnících jest zastati, hrdel i statkuow nelitujíce, to tak wždy jednajíc a o to se zasadiec, aby prawda swětlá swobodu měla a mieti mohla beze wšech útiskuow a překážek wšelikterakých.

Druhé což se práw a swobod našich i zřiezenie starodáwnieho dotýče, jakož Kr. J[u] pána našeho wšech milostiwého častokrát prošeno za to jest bylo, aby nás JM[t] při těch zachowati ráčil: i srozuměwše a w skutku poznawše, že w těch welmi zlehčeni a umenšeni jsme, tak že již na nás města weliká a nesnesitelná břemena daní a berně se ukládají, s nás se berú a od nás se

*) W druhém exemplaru „purkm. a raddú i wší obcí města Slaného," „s přátely a súsedy našími dobrými."

wyzdwihují beze wšie lítosti, ježto my i obce naše z toho weliký zármutek máme a mají: i w tom se opatřiti chtiec, aby se nám potomně téhož wiece nedálo, k těm a k takowým daněm proti práwóm a swobodám našim wymyšleným abychom nikoli wiece neswolowali ani jich dáwali, ale společně a nerozdielně o to se zasadili, JMK[6] pokorně za to prosiece, aby nás při našich práwiech a swobodách ráčil zachowati, jiného na nás neráče dáti wymyšlowati, coby proti sprawedliwosti a práwóm i swobodám našim bylo, ale při tom aby nás ráčil zuostawiti, při čemž předkowé JM[u] králowé čeští sl. pam. milostiwě ráčili sú nás zuostawiti.

Třetie, jakož se přiházie, že někteří zlí lidé před KJ[u] dobré lidi osočují a křiwě obžalují, a k zpráwě nemohúce přijíti w nemilost welikú jeho králowskú upadají a skrze to k trestání a k hanbě nenadálé přicházejí: i přihodiloliby se kdy kterému z nás nebo z obcí našich chudému nebo bohatému, jehož pane bože rač ostřieci: tehdy máme a zawazujem se toho každého podlé sprawedlnosti neopúštěti a JM[u]K[6] za to prositi, aby tomu každému, ktožby kterú žalobu proti kterému z nás a nebo našich chtěl wésti, rozkázati ráčil, aby před práwem města, w kterémž wysazeno jest, swú žalobu položil; a bylliby ten, na kohožby žalowáno bylo, s duowodem nebo skrze seznánie w tom winen nalezen, nechťby tak trestán byl proto jakožby na to příslušelo podlé práw města jednoho každého. Pakliby žalobník křiwý shledán byl, nechť by téhož užil. A jestližeby nám to jíti nemohlo, tak žeby každý obžalowaný k zpráwě a k slyšení před práwo naše městské nemohl přijíti: bylliby ještě w moci našie ten, na kohožby žaloba byla, toho nemáme z práwa našeho wydati, ani jeho opúštěti, ale wždy o to mluwiti, aby toto naše rowné podánie od nás přijato bylo a podlé našich práw aby ta žaloba súzena byla; JM[u]K[6] za to prosíce, aby z práwa našeho žádného mocí neráčil dáti bráti. Přihodiloliby se také pak, žeby ktokoliwěk z kteréhokoli duostojenstwie nebo řádu chtěl siehnúti na nás zápisníky nebo na kterého z nás měst, nebo na kterého z nás měšťan služebníka nebo poddaného našeho mocí, máme se k rownému podati prwotně před krále pána našeho milostiwého, nebo před práwo měst našich kdežby příležalo, nebo na přátely. Pakliby takowé rowné podánie od nás přijato nebylo, a ten nebo ti wždy swéwuole s námi nebo s kterým naším chtěli požíwati, nemáme se w tom opustiti, ale pomocni a radni sobě w tom býti podlé wšie možnosti našie.

Čtwrté, nastáwalaliby která potřeba nás měst již jmenowaných pro práwa a swobody naše anebo pro jinú wěc kterúžkoli, abychom poselstwie žádného zwláště jedni bez druhých tu kdežby to příslušelo nečinili buďto zjewně neb tajně, než mělilibychom které poselstwie oč učiniti a to kdežkoliwěk a před kohožkoliwěk o tu a takowú potřebu, kterážby nám nastáwala nebo nás zašla, abychom to společně učinili, nákladuow i práce nelitujíce.

Páté, dopustilliby pán buoh pro hřiechy, žeby mezi námi městy a obcemi týchž měst očkoliwěk wstrk byl nebo ruoznice byla, tomu wšickni we zlú wuoli ruosti dáti nemáme, ale o to lidi s obú stranú poctiwé, swornost a jednotu milujície toliko z měst městské wydati máme, aby jimi takowý wstrk a ta ruoznice oprawen byl, a jednota aby wždy mezi námi zachowána byla. A nad to že takowým osobám, ježtoby swáry mezi námi rozsiewaly, dobři býti nemáme, ani dopustiti máme kteréhokoli haněnie w swých obcech s obú stranú. Pakliby takowí shledáni byli, aby trestáni byli wedle opatrnosti starších na to wysazených.

Ty a takowé kusy w tomto zápisu položené my swrchupsaní purkmistři, raddy i obce měst nahořepsaných slíbili sme a mocí tohoto listu slibujem zdržeti a zachowati we wšech kusiech těch a artikuléch dotčených a zapsaných pod naší ctí a wěrú bezewšeho přerušenie až do let šesti od datum tohoto listu pořád zběhlých, a po wyjití těch let jestližeby naši budúcí a potomní nemienili w tomto zápisu déle trwati, tehdy máme listy tyto a zápisy jedni druhým zase nawrátiti beze wšeho odporu.

Také mezi námi znamenitě jest wymieněno, jestližeby kteří páni a rytieřstwo kraje našeho nebo jiných krajów w zápisy jíti spolu chtěli, a zwlášť pro zachowánie práw a swobod swých a pro slušné zřiezenie kraje, a nás žeby k tomu požádali, abychom s nimi w týž zápis wstúpili též také pro zachowánie práw a swobod našich, a pro takowé zřiezenie budeme moci k nim w takowém běhu slušně přistúpiti takowě, že to naše s nimi spolčenie tomuto našemu zwláštniemu zápisu nic ke škodě nemá býti.

Naposledy toto také mezi sebú pozuostawujem a takowúto moc sobě zachowáwáme: o kterýbychom koli artikul jeden nebo jich wiece nám užitečný nebo užitečné a k takowé jednotě našie w času tohoto našeho zapsánie potřebný neb potřebné se swoliti a jej nebo je w tento náš zápis wložiti chtěli: tehdy s obnowením tohoto zápisu w táž slowa s přidáním téhož nebo těch artikuluow budeme to moci učiniti, anebo znowa jiné listy zwláštnie na ten nebo na ty artikule wedle potřebnosti mezi sebú udělati a utwrditi, a ty listy tak dokonalé též na miesta swá položiti we třech dnech od swolenie takowého pořád zběhlých.

Toho na jistotu a na zdrženie mocně trwající my purkmistr a radda i obec města Lúnského swrchujmenowaného pečet naši wětčí s jistým wědomím naším kázali sme přiwěsiti k tomuto listu. Jenž jest dán léta od narozenie syna božieho tisícieho čtyřistého osmdesátého druhého, w sobotu na den Sw. Wíta.

(Sigillum civit. pendet illaesum.)

24.

Stawowé pod obojí kraje Hradeckého, znamenajíce nátisky, ježto se dějí straně jejich, wstupují spolu w jednotu k ochraně swé a biskupa Augustina Sankturienského. (Zápis necelý.)

W Hradci nad Labem, 17 Jun. 1482. (Z rkp. univ. Pražské.)

We jmeno sw. Trojice, amen. Poněwadž wšeliká múdrost od samého wšemohúcího pána boha jest, a najpotřebnějie, tú se múdrostí napřed a prwotně zprawiti a jie následowati: kteréžto pán náš spasitel nám na tomto swětě z swé hojné a štědré milosti i daru ponechati jest ráčil, aby každý člowěk tú zprawuje se při sprawedliwém na zemi obýwal, na zákon božie pamatuje, w němžto oznámil wuoli swú a pod wěčným zatracením rozkázal jeho následowati w prawdě a w přísnosti řečí wyznáwati a skutkem plniti.

Protož my Mikuláš starší Trčka z Lipy a na Wlašími, Mikuláš mladší Trčka z Lipy a na Lipnici, Petr Kdúlinec z Ostromíře a na Smrkowiciech, Mikuláš mladší z Hořic a na Pecce, Melchisedech Trčka z Lipy a na Lipnici, Jan Ratiborský z Chlumu a na Swatém poli, Aleš z Rismburka a na Mokrowúsech, Mikuláš z Sendražic, Petr z Nemýčewsi a na Weselí, Beneš z Ostromeče, Matěj Salawa z Lipy a w Swěti, Otík z Labúně a na Bradě, Oldřich z Mírowic a w Chotěticech, Wáclaw Donát z Těchlowic a na Příně, Jindřich z Richnowa a w Hoříněwsi, Jan z Černína a na Lomnici, Daniel z Šárowa a w Ledciech, Bořek z Duhalic, Jiřík ze Slaupna a w Petrowicech, Waněk z Lipy, Zibřid ze Slaupna a na Dubenci, purkmistři měst a konšelé i wšecky obce Hradce nad Labem, města Dworu králowé a Jaromiře, páni, rytieřstwo a města i jiní wšickni, kteříž se prawdy pána našeho Ježíše Krista přidržie a jeho swatého zákona, a podlé nás stojie a státi budú a toho s námi hájiti chtie: známo činíme tiemto listem zápisem předewšemi kdež čten nebo čtúcí slyšán bude, že sme se swolili a zapsali, a mocí tohoto listu swolujem a zapisujem k artikulóm nížepsaným, a to tiemto spuosobem:

Napřed což se cti a chwály pána boha wšemohúcieho dotýče a prawd jeho swatých, aby dotčeno znamenitě bylo o to i jiné, aby JK^e^M^ti^ pánu našemu milostiwému ku paměti přiwedeno bylo, aby JK^á^M^t^, což se jest zapsati i přísahu učiniti ráčil, tomu wšemu dost učiniti a nás při wieře zákona božieho i při wšech dobrých obyčejiech, při práwiech, řádiech a swobodách našich zachowati ráčil, jakožto toho bez pochyby jsme, že w tomto JKM^t^ k nám se milostiwě nakloniti ráčí, jakožto král a pán náš milostiwý.

It. také w skutku poznáwáme na straně pod jednú spuosobú přijímajíce, že se straně naší znamenití útiskowé dějí, že kněží našie strany i lid obecný z swých se miest potiskují, a zwláště které smlúwy staly sú se w Praze na sněmě o sw. Jakubě, že ti kteříž byli z miest swých hnuti, měli hned zase na ně uwedeni býti, té se wěci nestalo i podnes, než známe že se ještě wýše děje, a nám se nic z té smlúwy nedrží. A protož znajíce toho welikú potřebu, w tento zápis wstúpili sme; a že slitowalo se jest toho milému pánu bohu, z swé nesmírné milosti ráčil jest nám duostojného w Kristu otce a pána, p. Augustina biskupa Sankturienskéko do země této dáti, kteréhožto z jistých swědectwí poznáwáme ctného, řádného, zachowalého a prawého biskupa býti křesťanského. A ten prawí, že ne proč jiného, ale pro čest a chwálu pána boha wšemohúcieho, zwelebenie zákona jeho swata a prawd jeho drahých, do tohoto králowstwie přijeti jest ráčil, tiem jeho swaté milosti poslúžiti chtě, i těm wšem, kteříž z wiery přijímáme tělo a krew boží pod obojí spuosobú. Protož my páni nadepsaní a rytieřstwo i města, jsúce toho od pána boha wšemohúcieho wděčni i od již dotčeného kněze biskupa, slíbili sme sobě a mocí tohoto zápisu slibujem pod našimi ctmi a wierami wěrně a práwě bezewšie zlé lsti, ktožby nás koli od wiery tisknúti chtěl nebo chtěli, i také nadepsanému duostojnému knězi biskupowi nátisk který činiti mienili, sebe w tom we wšem ani JM^u^ nikoli a žádnú měrú neopúštěti do těch hrdel i statkuow, jestližeby JM^u^ chtěli w tom dobrém počatém kterú překážku činiti.

It. také znamenali sme w jistotě a w prawdě wieme, že práwa a swobody řádné a dostatečně wysazené máme, kterýchžto od mnohých tak žádali sme . . . .

(chybí celý lístek)

. . . . . . swéwolně bez rady jiných a wytrženě proti komu počal a chtěl aby jemu též pomáháno bylo, takowý aby wěděl, že jemu tiem nikoli powinni býti nemieníme.

It. tohoto swolenie a zápisu užíwati máme a trwati má mezi námi wěrně a práwě dotud, dokudž nám práwa zemská nepuojdú a propuštěna nebudú, a po tom propuštění práw a osazení súdu zemského za deset let pořád zběhlých beze wšeho porušenie, a potom dále tak jakožby se nám spoluzápisníkóm zdálo. A jestližeby nás ktožkoliwěk napřed od wiery pána Ježíše Krista, totižto od přijímánie těla a krwe jeho swaté, neb od kterého z artikuluow nahoře položených chtěl neb chtěli utisknúti: w tom máme i slibujem každý z nás pod swú

ctí a wěrú sebe nižádným obyčejem neopúštěti do těch hrdel i statkuow, tak jakož swrchu psáno stojí. A ktožby koli toho z nás zápisníkuow nedržal a tomu dosti neučinil, aby čest swú i wieru ztratil a k ní wěčně žádným obyčejem zase nawrácen nebyl.

Tomu na swědomie a pro lepšie jistoty pewnost, pečeti naše wlastnie dobrowolně a wědomě dali sme přiwěsiti k tomuto listu a zápisu. Jenž jest dán a psán w Hradci nad Labem, léta od narozenie (syna) božieho 1482, w pondělí po sw. Wítu.

26.

Kutnohorští jednomu z předních pánůw podobojích: omlauwají se, že nejsau wlažní u wíře podobojí, ale na sjezd do Slaného že z hodných příčin poslati nemohau.

Bez datum. (Oct. 1482.) (Cedule arch. Kutnohor.)

Urozený pane, pane milý! Službu naši wzkazujeme. WM' jménem také urozených pánów rytieřstwa nám píšíce, ráčili ste připomínati ohlašowánie naše w sjezdích zwláštních i w sněmiech obecných, což se přijímanie těla a krwe pána Krista týče pod obojím spósobem, při tom nás ku příjezdu do města Slaného wedle jiných den swatých Šimona a Judy zowíce té wěci k jednání oc. Pane milý! W čemž sme se ohlašowali, k témuž se známe a znáti budeme neb sme to w skutku plnili, plníme a plniti budeme. A bylaliby toho potřeba, majíce přiřčení častá JM[ti] pána našeho najmilostiwějšieho a tomu wěřiece, wedle JM[ti] a wedle WM[ti] na tom hotowi budem hrdla i statky swé složiti a toho hájiti proti každému žiwému.

O tomto pak sjezdu, k kterémuž nás zuowete, ačkoli jest nám w paměti lehkost a posměch k hanbě, kteráž se dála našim spolupřísežným w Nymburce, jakž pak ta wěc od panuow Pražan i od nás na WM' jest wznešena: toho wšak na straně nechawše, k čemu sme se prwé znali a ohlašowali, w tom trwáme, což se přijímánie té welebné swátosti týče. A jsúc zpraweni, že tento sjezd k tomu jest, wedle zuostání na sněmu Pražském, toliko o wolení osob k řiezení a srownání té wěci mezi pány s jedné a mezi wámi a námi s strany druhé: my pilnost diela horního před se wzemše k obecnému dobrému wšeho králowstwí, jakož po zkažení Hor nikdy tak pilně a nákladně wzato nebylo, pro obmeškání toho k tomuto sjezdu newyprawili sme sě. Na tom wšak jsúce, cožkoli WM' dobrého zespolka zjednáte, ježtoby tomu slúžilo, že hotowi jsme tomu obwyknúti, prosiece, že nás jinak bráti neráčíte.

27.

Král Wladislaw přikazuje kraji Bechynskému jíti na sjezd, který Zdeslaw ze Šternberka uloží.

W Praze, 28 Mart. 1483. (Kopie arch. Třeboň.)

My Wladislaw z božie milosti král Český a markrabě Morawský ɔc. wšem pánóm a rytieřstwu i jiným poddaným našim kraje Bechynského, wěrným našim, jichž tento list náš dojde, wzkazujem milost králowskú a wšecko dobré. Wěrní milí! Poručili sme urozenému Zdeslawowi z Šternberka a na Bechyni, wěrnému našemu milému, aby wám wšem okolo něho w tom kraji přísedícím sjezd pro naše i obecné dobré, den a miesto jmenuje, složil. Protož, když týž Zdeslaw wám ten sjezd, den a miesto jmenuje, složí, žádáme od wás se wší pilností i přikazujem, abyste se k tomu dni a na tom místě wšickni sjeli: a tuť wám týmž Zdeslawem oznámeno bude jmenem naším, proč se jest ten sjezd položil I znajíc w tom wuoli i rozkázanie naše, i také hlediece na naše i obecné dobré, žádné pochybnosti o wás nemáme, než že w tom tak se mieti budete a zachowáte, jakožť wám píšem, jinak toho neučiniece. Dán w Praze u weliký pátek, králowstwie našeho léta dwanáctého.

28.

Wyslaní Budějowští na sjezd do Tábora dáwají pánům swým zpráwu, co tu jednáno.

Bez místa, 8 Apr. 1483. (Orig. w Museum.)

Slowútné opatrnosti páni milí! Službu swú napřed Wašie Opatrnosti wzkazujem. Když sme w neděli minulú na Tábor u wečer přijeli, žádného jsme pánów nenalezli, než teprw w pondělí na wečer toliko pán z Hradce a pan Zdeslaw přijeli. Byli sme u obú a ty wěci jim dali, službu powěděwše, i se panem Hradeckým wedle poručenstwie wašeho mluwili samotně. Byli toho od wás wděčni a pan Hradecký měl se pěkně, řek, že mu se to dobře líbí, že prwé nám wznášiete a dobré wuole hledíte, a že P. psáti a rozkázati chce, aby tomu dost učinil.

Pak dnes před obědem byli sme s těmi pány a některými zemany a pány Táborskými pospolu; pán z Hradce učiniw předmluwu, i kázal list králowský čísti, a po listu nám artikule tyto zjewil: Najprw že JMK[ská] ráčil jim poručiti se panem Zdeslawem, kteříž by powárné nedali, aby jistě dali; pakliby kteří se k tomu wedle swolenie wšie země neměli, že JMK[ská] jim toho trpěti neráčí, než k nim

se jako k neposlušným jmieti; a JKM' wěří, že JM[u] budú na takowé swéwolníky radni a pomocni. Druhé kdež jsú krčmy ot staradáwna nebyly, aby ty minuly a zkaženy byly. Třetie, aby ležáci nikdež držáni nebyli a fedrowáni, než honěni a bráni wedle zuostánie zemského. Item toto nám samým dwěma w tajnosti powěděl a žádal, abychom toho jiným krom wás nerozpráwěli, totiž že on bude s někým poslán k králi Uherskému a pan Towačowský k k ciesaři, zdaliby ta wěc mezi Jich M[tmi] mohla přetržena býti a k konci přiwedena dobrému. Jiných nowin psáti newieme. Také se hned strojiti chcem na ta města, jakož Waše Opatrnost ste stiežnost (?) poslali; pak odpowěd panów zeman, naše i Táborských byla jest, že sme my powárné dali JM[u] časem swým a nic winowati nejsme, a dále že nepochybujem, že Waše Opatrnost se k JM[u] jmieti bude jako k králi a pánu swému milostiwému. Datum ff. III[a] post conductum pasche anno oc. LXXXIII.

Item poslu tomuto zaplatte, neb sme jemu nic nedali.

Sigmund a Petr.

Slowútné opatrnosti pánóm purkmistru a raddě města Budějowic, pánóm našim milým.

29.

Král Wladislaw pokládá stawům sněm zemský do Hor Kuten ku pondělí po S. Mikuláši (8 Dec. 1483.)

W Čáslawi, 10 Nov. 1483. (*Ze star. rkp.*)

Wladislaw z boží milosti Český král a markrabie Morawský· Urozený náš milý! tajno tebe nebuď, že s radau knížat, pánuow, rytieřtwa i měst, kteréž sme w Čáslawi při sobě jměli, složili sme sněm wšeho králowstwí našeho českého na Horách Kutnách ten pondělí po swatém Mikuláši najprwé příští, prwotně, aby ta ruoznice, kteráž jest w tomto králowstwí wznikla o to, co se přijímání těla a krwe pána Ježíše Krista dotýče pod jednau i dwojí spuosobau, na prwním dobrém zuostawena byla nepohnutě, tak aby každý pod panowáním naším bez útisku zachowán byl při wíře i při wšech jiných dobrých a chwalitebných obyčejích, a také aby již ku práwu zemskému konečně přistaupeno bylo bez odtahuow, aby se chudému i bohatému sprawedliwé dálo podlé práwa, a to což se mluwí, aby listmi a pečetmi utwrzeno bylo, jakož pak přípisy takowého spuosobu we wšech městech našich se najdau. A ačkoliw žádost naše wždycky k témuž jest byla, aniž námi co scházelo jest, ale mnohé překážky při tom až do tohoto času jsau byly, kteréž s pomocí boží jistau naději máme, že odjaty býti mohau.

54*

A protož znajíce, že při tom času wěci najpotřebnější božské jednati se mají, i také toto, aby tato změna w řád a w jednotu uwedena byla, nepochybujem o tobě, že ty jako milowník obecního dobrého a této koruny na den již psaný k nám do Hory přijedeš, abychom s boží pomocí a raddau twau i jiných našich poddaných tu ten dobrý počátek (w) chwalitebný konec uwesti mohli; nepřijelli by pak k takowé wěci swéwolně, znali bychme, žeby takowý byl rušitel obecního dobrého. A my proto s radau wás wšech se w tom powolně dáme najíti, což užitečného a poctiwého bude této koruny, to konati budem, a pro nižádného toho neupustíme, co by bylo k zwelebení a jednotě této slawné koruny. Dán w Čáslawi, w pondělí před swatým Martinem, králowstwí našeho léta třináctého.

30.

Zápis krále Matiáše a stawůw markrabstwí Morawského na upokojení a wedení řádu w zemi Morawské.

W Budíně, 24 Jun. 1484. (Ze star. rkp.)

We jmeno swaté a nerozdílné trojice Amen. My Matiáš z boží milosti Uherský, Český, Dalmatský oc. král, markrabě Morawský a Lužický, Lucemburský a Slezský wejwoda; a my Jan z též milosti biskup Waradinský a kostela Olomuckého zpráwce; Ctibor z Cimburka, haitman markrabstwí Morawského, Wilém z Pernšteina nejwyšší maršalek král. Českého a nejw. komorník cúdy Brněnské, Jaroslaw z Boskowic nejw. komorník cúdy Olomucké a králowstwí Českého kancléř, Herrich z Lichtenšteina, Jan Kuna z Kunstatu, Herrich z Lichtemburka, Hynek z Waldšteina, Wolfgang z Krajku, Čeněk z Lomnice, Albrecht ze Šternberka, Karel z Wlašimě, Jan z Sowince, Jimram z Dúbrawice, Hynek z Rokytnice, Ctibor z Lanšteina, Ludwík z Weitmile, Jiřík Tunkl z Brníčka, Jan z Žerotína, Jan Planknar z Kyšperka, podkomoří markrabstwí Morawského, Pawel opat Lúcký, Wolfgang probošt Kúnický, Wáclaw z Bašče, Jakub z Šárowa, hofrichtéř markrabstwie Morawského, Matěj z Náchoda, Jan z Čertoreje, Hynek z Police, Bohuslaw z Kokor, Wáclaw ze Šwabenic, Jan z Onic, Jan z Nemanic, Jaroš ze Zástřizl, Jan z Kralic, Aleš z Polánky, Jiřík z Ořechowého, purkmistři a rady i obce měst Olomúce, Brna, Znojma a Jihlawy:

Oznamujem tímto listem wšem wůbec, že hledíc napřed chwály pána boha wšemohúcího a potom dobrých starých obyčejůw předkuow našich zachowati, jimiž markrabstwí Morawské z dáwných let zprawowáno býwalo, neřády stawowati, aby pýcha zlých lidí skrocena býwala, kteřížto wždycky jako litá zwěř řádům, sprawedlnosti, upokojení a jednotě se protiwí, nechtíce jinač než

aby pokoj, řád a jednota, kteráž nyní jest mezi námi wšemi markrabstwí Morawského obywateli, pánu bohu ke cti a nám wšem duchowním i swětským k prospěchu za dlúhé časy (stála), jeden zápis obecní a upokojení zemské podlé artikulůw starodáwních a tomuto markrabstwí potřebných udělali sme a zřídili, děláme a mocně zřizujem tímto listem; tak abychom my i wšickni obywatelé téhož markrabstwie toho wšeho, což se w tomto listu píše, powinni byli zachowati a držeti w celosti bez přerušení, pod swými dobrými křesťanskými wierami ctně a řádně, jako na wěrné a ctné sluší.

Najprwé sprawedlnost chudému i bohatému aby se dála, a sněmowé wždycky dwakrát w roce podlé úřadu, nejméně ta dwa sněmy o sw. Jáně a o hodu Swíčkách, aby držána byla pro sprawedlnost každého. Pakli i sjezdowé kteří z potřeb pilných wíce než jednom dwakrát položiti se potřebowali, k těm sjeduom máme jezditi, a žádnými strannými wýmluwami se nezaneprázdňujme. Na těch sjezdích každý z nás má sprawedlnosti od sebe udělowati buďto w súdu nebo w kterých žalobách na se póhony nebo sice i obžalowaními práwem, jakož ze starodáwna řád téhož markrabstwie jest, od sebe činiti, podlé nálezuow panských a práwa. A nemá žádný jeden na druhého mocí na se sahati, než pokojně s sprawedlností sebe hleděti, a wšecky nálezy panské zachowati a jim dosti činiti, podlé rozeznání pře a wýrokuow.

It. žádný z země wen nemá o swú nižádnú při mocí na súseda do jiné země sahati bez powolenie krále JM[ti] i nás stawuow a wšech obywateluow země. Než dálaliby se komu jaká křiwda od kteréhokoli jiného súseda z jiné země, té na krále JM[t] nejprwé a na heitmana, pány a wšeckny obywatele wznésti má a swú sprawedlnost oznámiti; a pokudž k jeho sprawedlnosti slušná cesta a podstata od krále JM[ti] a pánůw jemu dána bude a ukázána, na tom má přestati. Pakliby KM[t], heitman i páni nemohli slušnými prostředky a pokojnými jemu k jeho sprawedlnosti dopomoci, JK[á]M[t] i my wšickni nemáme jeho opustiti, máme a powinni budem k jeho sprawedlnosti dopomoci. A cožby ten s krále JM[ti] dopuštěním, heitmanowú a panskú wolí z země wálečného počal, nemá jemu hájeno býti do slušného dowedení jeho sprawedlnosti. A kdyžby jej sprawedl nost potkala, má ji přijieti a již se u pokoji zachowati jako i prwé.

It. jestliby kdo w zemi swéwolně protiwiti se chtěl a poslušenstwí králi JM[ti], heitmanu, pánům nechtěl zachowati a sprawedlnosti zemské nechtěl k sobě přijímati i od sebe činiti: proti takowému král JM[t], heitman i my wšickni máme powstati a jej k tomu připrawiti jakýmž koliw během, aby w jednotě poslušenstwí a w řádu stál a k tomu připrawen byl.

It. žádný z nás s swědomím swým, ani kto obywatel zemský nemá na swých zámcích a zbožích přechowáwati lidí, ježto by z země wen komu škodu

činili, anebo kterýby w zemi swéwolně škoditi chtěl aneb lúpežem se obchodil. Pakliby kdo takowé lidi u sebe přechowáwal wědomě a w tom nalezen byl: takowý každý má od nás držán býti jako zlý člowěk, lúpežník, a nad swú ctí zapomanulý, a k tomu máme wšichni proti němu powstati a jej kázati k hrdlu i k statku jeho, jako na zlého a zapomanulého nad ctí člowěka sluší a zloděje.

It. mince sprawedliwá krále JM[ti] a koruny České má mince stříbrná dobrá na zlatě a groše široké jíti podlé starého obyčeje, tak aby chudý i bohatý mincí řádnú swých důchoduow požiti mohl podlé starodáwného obyčeje. Pakliby mince falešná se kde zjewila, ta každena a pálena buď a trhowé se jí nedějí; a kdožby s ní popaden byl, buď jako falešník kázán. Pakliby který pán, z rytířstwa, z měst, duchowní neb swětští, na swých zámcích neb zbožích falešnú minci jakúkoli dopustil dělati, aneb alchimii falešné: buď k němu hledíno též jako k falešníku, k hrdlu i k statku.

It. nižádný nemá dopúštěti lidem služebným w městech neb w městečkách neb na twrzích ležení bez wědomí a ohlášení heitmana, kterýž wždycky w zemi jest, aby země skrze to k škodě nepřicházela; lečby byli lidé krále JM[ti], kteréby k swé potřebě tu položiti ráčil.

It. nižádný z obywateluow markrabstwí Morawského nemá nowých zámkuow osazowati bez wuole krále JM[ti], heitmana a pánuow.

It. jestližeby kdo bezelstně swé zboží prodati musil neb zastawiti pro potřebu swú, swého lepšího užitku w tom hledaje aneb pro dluhy, ten má a powinen bude to na smluwách a prodaji opatřiti, aby ten kdož u něho to kupuje, prwé než jemu to sstúpeno bude, u heitmana list přiznawací k tomuto landfridu položil podlé přípisu jiných listuow přiznawacích, že s tím zbožiem we wšech artikulích landfridu tohoto proti králi JM[ti], heitmanu, pánuom a zemi zachowati se má a slibuje, jakožto i prodajce zboží tohoto před ním powinen byl. Pakliby toho učiniti nechtěl kupitel ten nebo zástawník, nemá jemu to zboží sstúpeno býti, ani k trhu připuštěno. Pakliby který pán nebo zeman, z duchowních nebo swětských, maje nynie zboží zástawná, swá zboží wyplatil, a listu nyní nepoložil pro tu příčinu, že těch zboží nedrží: kdyžbykoli k wýplatě přišel, má ihned list přiznawací k tomuto landfridu položiti. Pakliby toho neučinil, téhož zboží proti K[é]M[ti] jakož markrabi a pánu země má propadeno býti a K[á]M[t] i my wšichni máme proti takowému powstati, jakožto proti rušiteli pokoje a tohoto landfridu.

It. jestli kto swéwolně pro swú wuoli zámek, twrz neboli městečko ztratil, a w tom je král JM[t] komužkoli sprawedliwě dal: tehdy ten každý, komužby to dáno bylo, má také list přiznawací k tomuto landfridu u heitmana zemského položiti. Také kdožbykoli po otci, bratru, příteli aneb kterýmkoli obyčejem

w jaký statek wšel, ten každý také list přiznawací k tomuto landfridu udělati a položiti má u heitmana, pod propadením toho zboží.

It. nižádný žhářóm, násilníkuom, falešníkuom, mordéřóm, pokladačóm a zlodějóm nemá žádných fedrunkuow ani stawuow ani gleituow bez wuole krále JM[u] a heitmana dopuštění dáti. Pakliby kdo jináče proměnil, k tomu má hledíno býti jako k pomocníku zlých lidí, a jakoby on to sám osobně učinil; zwláště jestližeby kteréhokoli tu takowého zastali, a on od něho práwa učiniti dopustiti nechtěl. A proti tomu KM[t] i my wšichni máme se zachowati a jej kázati, tak jakož starodáwný obyčej jest.

It. silnice wšecky aby swobodny byly chudému i bohatému, domácímu i hosti, a mýta sprawedliwá aby brána byla, a nesprawedliwých mýt aby žádný nezamyšlowal ani jich bral.

It. wšichni obywatelé země Morawské mají se zprawowati listy starodáwného obyčeje, buďto na zpráwu neb zástawu, aneb na komorní platy neb úroky. A jestližeby kdo neobyčejné listy neb úroky a lichwy zamýšleti chtěli mimo X zlatých ze sta zlatých neb zamyslil: k takowému k té sumě listu toho a peněz, ale i ke wšemu statku jinému, cožby jeho kto měl, má hledíno býti, jako k tomu, ježto proti řádu neřád zamýšlí, a nowé wěci w zemi uwoditi by chtěl.

It. jestliby z dopuštění božího K[á]M[t], kněz biskup, heitman, z pánuow neb z rytířstwa aneb z měst, duchowních neb swětských, hrad, město nebo twrz ztratil kterú, buď zlezením neb ztečením aneb kterýmkoliw jiným úkladem bezelsti, Král. M[t] i my wšichni máme ihned swú wšichnu práci přičiniti, aby ten zámek obehnán byl; a když heitman sám osobně k dobýwání toho zámku na pole wytrhl, wšichni páni i rytířstwo s swými hrdly ihned po jeho prwním obeslání k němu bez meškání táhnúti mají. Pakliby tak znamenitá potřeba nebyla, a heitman doma zůstana, swého náměstka poslal k tomu, aby páni swé dobré jízdné i pěší poslali, a odtud aby neodtrhali, lečby s boží pomocí toho zámku, města neb twrze dobyli, a to puškami, prachy i jinými náklady wedle řádów a starodáwných obyčejuow. A kdyžby z daru božieho dobyty byly, tomu čiež jest byl má wrácen býti; lečby ten pro který neřád zemský a zlú příčinu to ztratil, to při wůli krále JM[u], heitmana a pánuow býti má, co s tím budú chtíti učiniti.

It. k tomuto listu wšichni obywatelé země, buďto duchowní nebo swětští, jichžto jména w tomto listu napsána jsú, (pečeti swé) přidáwiti mají a powinni jsme; a ti, jichž jména tuto napsána nejsú, buďto z pánuow, duchowních, z rytířstwa neb z měst, powinni jsú a budú každý zwláště za se, kdož co w zemi má, listy swé přiznawací na pargameně s wisutými pečetmi w jednom měsíci aneb we čtyrech nedělích pořád zběhlých od dání listu tohoto u heitmana podlé pří-

pisu wydaného k tomuto landfridu položiti a to wšechno oblíbiti, slíbiti, zdržeti a zachowati, což w tomto landfridu pro řád a sprawedlnost wysloweno jest a zapsáno. Pakliby který swéwolně proti wůli krále JM[u], heitmana a pánuow i našemu tomuto zřízení zasaditi se chtěl a přiznawacího listu nedati: ten napřed řádu swého, w kterémž jest, má zbawen býti, a statek jeho w ruce krále JM[u] a zemi má propaden býti; a wšichni sobě máme naň pomoci; a jakžby o něm se Král. M[u], biskupu, heitmanu a páni ustanowili (sic), a w zemská neb heitmanská registra wepsali, tak se ode wšech nás obywateluow i našich potomkuow k němu držáno a zachowáno býti má až do třetího jeho pokolení.

A tento landfrid slíbili sme a slibujeme slowy nahoře psanými ctně, wěrně a křesťansky zdržeti a zachowati beze wšeho přerušení od datum listu tohoto za plných XV let pořád zběhlých, beze wšeho glozowání a z něho wytahowání, buďto pro smrt kteréhokoli z nás aneb wšech, buďto pro kterú wýtržku, ačby který zapomena nad swú powinností z tohoto landfridu wytrhnúti se chtěl neb wytrhl, buďto žeby z které země súsed okolních na nás sem do země kto sáhl, a žeby markrabstwí toto súženo bylo kterým nepokojem, pro žádnú příčinu nemá rušen býti, než w swé moci a powinnosti má zuostati do let nahoře psaných.

Protož té wěci wší k pewnosti my Matiáš král napředpsaný naši pečet králowskú kázali sme přiwěsiti k tomuto listu. A my Jan biskup oc. Ctibor heitman i jiní wšichni páni, rytířstwo a města swrchupsaní na jistotu a zdržení a zachowání wšech wěcí swrchupsaných swé sme wlastní pečeti k tomuto listu přiwěsili. Jenž jest dán w Budíně, we čtwrtek den sw. Jana křtitele božího, léta od narození božího tisícého čtyrstého osmdesátého čtwrtého, králowstwí našich Uherského XXVII a Českého XVI léta.

31.

Zápis Kutnohorského sněmu o pokoji a swobodě náboženstwí, též o zřízení a zasedání zemského saudu a jiných nařízeních. *)

Na Horách Kutnách, 13—20 Mart. 1485. (Z rkp. Fürstenb. w Praze.)

We jméno božie ščasně řkúce amen. Pro chwálu pána boha wšemohúcieho, a pro obecné dobré kralowstwie Českého, aby každý w swém řádu a sprawedlnosti státi mohl, a láska a jednota aby zachowána byla, a to léta páně lxxxv°, w neděli postní jenž slowe Laetare, majíce sněm obecní wšeho králowstwie našeho Českého, kniežat, pánuow, rytieřstwa, a měst

*) Prwní část důležitého zápisu toho již dle rkp. Talmb. tištěna jest w Archivu tomto, dílu IV, na str 512—16. Opakujeme ji wšak zde pro varianty, které naskytují se w textu obau rukopisůw.

w městě na Horách Kutnách, my Wladislaw z božie milosti král Český, markrabě Morawský etc. majíce o to péči w témž našem králowstwí, a swých poddaných znajíce potřebné wěci, artikule dolepsané zřiedili, spuosobili a konečně zawřeli sme.

Item najprwé což se wiery dotýče přijímanie těla a krwe pána Ježíše Christa pod jednú neb pod obojí spuosobú rozdáwanie, král JM^t^ rozwážiw, za slušné zdá se JM^u^ w tom toto: aby strana strany nehaněla ani utiskala, buďto swětských neb duchowních, než obojí aby k sobě lásku zachowali; kněžie kteréžkoli strany pod kterýmižkoli kniežaty, pány, rytieřstwem a městy jsú, ti slowo božie swobodně kažte na hřiechy, a aby žádný žádných nekaceřowal ani haněl. A kniežata, páni, rytieřstwo i w městech králowstwie našeho, kteříž obyčej mají přijímati tělo a krew božie pod jednú spuosobú, majíce také kněžie a lidi i poddané swé pod sebú, ježto mají obyčej přijímati tělo a krew pána Christa pod obojí spuosobú, w tom žádných útiskuow sobě nečiniece ani sebe hanějíce, ani jim bráníce jich spasenie hledati podlé jich wiery a zwyklosti. Též i ti páni, rytieřstwo a města, kteříž obyčej mají přijímati tělo a krew pána Christa pod obojí spuosobú, a mají poddané swé a kněžie, ježto mají obyčej přijímati pod jednú spuosobú, k těm poddaným swým a proti nim mají se též zachowati bez útiskuow, aby každý slowo božie kázal bez haněnie na hřiechy a swého spasenie hledati mohl podlé wiery swé a zwyklosti bez haněnie a útiskuow. A to státi má a zachowáno býti bez pohnutie oběma stranoma až do XXXI léta od nynějšieho času pořád zběhlého. A což se dotýče kompaktat a smlúwy koncilium Basilejského, ti na swé mieře stuojte a w swé moci zuostaňte, jakž w sobě jsú. W tom času páni, rytieřstwo i města obyčej majíce přijímati tělo a krew pána Krista pod obojí spuosobú, mají, budeli se jim zdáti, swé poselstwie učiniti k otci swatému; a kniežata, páni, rytieřstwo i města z strany obyčej majíc přijímati tělo a krew pána Krista pod jednú spuosobú též podlé nich mají swú pilnost a péči učiniti k otci swatému, aby slušné cesty mohly nalezeny býti u Jeho Swatosti, kteréžby na wěčnost zachowány býti mohly. Král JM^t^ pilnost i péči při otci swatém skrze sám se JM^t^ i přátely swé duchownie i swětské mieti ráčí, aby toho dosaženo mohlo býti, aby JM^u^ poddaní na wěčnost a bez útiskuow o to trwati mohli. A to poselstwie k otci swatému má posláno a wypraweno býti což bude moci najspieše, a král JM^t^ jako král a pán náš milostiwý ráčí w tom swú pilnost mieti, aby se to nedlilo a neprodléwalo.

Item, jakož před časy minulými smlúwa se jest a zawřenie stalo mezi stranami obojími, a cedule toho wyřezané jsú: i známe že se jest tomu dosti nestalo; protož to se nám zdá, aby se tomu dosti stalo a napraweno bylo tak, jakož ty cedule w sobě ukazují a zawierají s obú stranú, a to konečně o suchých dnech najprw příštích po hodu slawném Ducha swatého.

Item což se Prahy dotýče, při té smlúwě, kterúž král JM^t^ s nimi má a oni s JM^u^, JM^t^ jich nechati přitom ráčí, aby ti páni, rytieřstwo a města, kteřížto mezi JKM^u^ a Pražany jednati mají, a to což jest w těch smluwách pozuostaweno, to jednali, aby se tomu dosti stalo k slušné náprawě, a to hned prwní pondělí po prowodní neděli ti páni a rytieřstwo i města do Prahy se sjeti mají a to předse wzieti a jednati, aby o to konec byl. Pakliby o to konce se nestalo, tehdy kniežata, páni, rytieřstwo i města z strany obyčej majíce pod jednú spuosobú přijímati budú moci o to mluwiti i státi podlé wšie potřebnosti, ač se jim bude zdáti, aby o to slušně naprawenie wždy přišlo a napraweno bylo konečně do sw. Wáclawa najprw příštího.

Item, poněwadž mnohá jednánie a sjezdowé býwali sú, a potom wždy postrkowé a nezachowánie, zdá se nám a chcme tomu, aby wšickni obywatelé králowstwie tohoto, knie-

žata, páni, rytieřstwo i města, jeden záwazek a zápis na to učinili, (a těch zápisuow dwa listy, aby každá strana jeden w swé moci měla), podlé toho přiepisu dole psaného, a se zapsati mají do těch xxxi let a pod těmi pokutami,• jakož toho přiepis ukazuje. A to oboje strana má a powinni budú udělati; a ihned obojí před námi mají sobě slíbiti to zdržeti a zachowati až do sjezdu a zápisu, když bóh dá při času hodu sw. Ducha o suchých dnech nynie přištích sněm držeti chceme, a ten zápis dokonati w tato slowa:

We jméno božie Amen. My Wladislaw z božie milosti král Český, markrabě Morawský ꝛc. wšem nynějším i budúcím k wěčné paměti přiwodíme, že sme našli w králowstwie našem ruoznici mezi kniežaty, pány, rytieřstwem a městy, poddanými wěrnými našimi, kterážto i za předkuow našich ještě byla powznikla i často wznikala, ač i předky našimi i též předky jich pány, rytieřstwem a městy častokrát srownáwána bywala a na slušných miestech postawena, ale potom opět w ruoznici wcházela, jakožto listowé a bulle otce sw. papeže Eugenia a sboru aneb koncilium Basilejského, i slawné paměti ciesařuow Římských i králuow českých předkuow našich milých, tudiež mnohé zápisy společnie a obecné předkuow pánuow, rytieřstwa i měst nynie dotčených. I zdálo se nám najužitečnějšie, z péče té a milosti, kterúž máme ke wšem obywateluom jižjmenowaným, pánuom, rytieřstwu a městuom, abychom jeden obecní sjezd wšie země králowstwie tohoto položili, při kterémžto sněmu z daru pána boha wšemohúcieho s jich obapolnú wolí a wědomím o ty ruoznice wšecky, kteréž byly wznikly, sme srownali a k miestu přiwedli, jakož toho jednánie wýpowěď každá strana paměť má. W kterémžto srownánie najznamenitější jeden artikul napřed položen jest, což se přijímánie těla a krwe pána Ježíše dotýče, lidem obyčej majícím buď pod obojí neb pod jednú spuosobú přijímati, o kterýž artikul utiskowánie mnohá a nepřiezně byly jsú. I hledíce my na zwyklost starodáwnie, nic nowého zamysliti nechtiec, zdá se nám, aby o ten artikul tento zápis mezi obojí stranú byl w artikulích dolepsaných těmito slowy:

My Jindřich starší a Jindřich mlazší jináč Hynek z božie milosti kniežata Minsterberská, hrabě Kladští ꝛc. Wok z Rozmberka ꝛc. a páni pořád ꝛc. rytieřstwo pořád, města pořád ꝛc. wyznáwáme tiemto zápisem ꝛc. ꝛc. že hlediec napřed cti pána boha wšemohúcieho, potom k jednotě a pokojné swornosti králowstwie tohoto, majíc srownánie mezi sebú skrze krále pána našeho milostiwého o ten artikul, kterýž mnohé časy mezi námi stál w ruoznici, což se přijímanie těla a krwe pána Krista pod jednú spuosobú neb pod obojí z wiery našie každého dotýče, na JKM[ti] sme přestali a takto se proti sobě zachowati máme bez pohnutie i přerušenie wšelijakého i wymyšlených forteluow, počnúc od datum listu tohoto za plných xxxi let pořád zběhlých a přišlých, buď z nás kto žiw nebo mrtew, pro nižádnú wěc ani smrt kterého z nás má rušen tento zápis býti ale w celosti má býti zachowán.

Item najprwé každý z nás swé wiery bude a přijímánie té welebné swátosti moci užíwati podlé dowěřenie swého swědomie.

Item kněžie wšickni, kteréžkoli nynie máme, neb potom za sebú mieti budem na panstwie a zbožích našich dědických neb zástawních, máme mieti k tomu a držeti, aby obyčeje při přijimání těla a krwe božie pod jednú spuosobú neb pod obojí slušně wésti mohli a swobodně, kážíc čtenie swaté a jiné sprawedliwé písmo bez haněnie a kaceřowánie strany druhé i wšelijakých úštipkuow a podstrkuow, podáwajíc lidem obecním, jakž w těch farách zwyklost mají, tajně ani zjewně žádného nenutiece. Neb byliliby při které fařе buď jeden nebo wiec jináč při přijímání obyčej majíc, než ten kněz má při podáwání té welebné swátosti, ten w přijímání swém muož swého spasenie hledati,

kdež se jemu bude zdáti podlé dowěřenie spasenie jeho. Mimo to w ničemž jich neobtěžuj, jakož křesťanuom příslušie.

Item, každý z nás poddané naše buď na dědinách neb na zástawách, kteréžkoli máme a držíme a držeti nebo mieti budeme, w pokoji při obyčeji přijímání jich, buď pod jednú neb pod obojí spuosobú w nich dowěřenie k jich spasení (jest), zachowati je máme, žádnú mocí jich nenutiec ani připrawujíc skrze se samy neb skrze kněžstwo bez jich wuole, aby hleděl swého spasenie podlé dowěřenie swého při skutku té welebné swátosti. A to má buď w městech neb městečkách neb we wsech wšudy zachowáno od nás býti.

Item žádných jiných kněží než ty, kteříž nynie zastiženi jsú, majíc obyčej při podáwánie té welebné swátosti, na ta miesta nemáme dáwati, než ty a takowé, kteříž nynie zastáni jsú. Pakliby který umřel, na to miesto buď takowý dán, téhož obyčeje jako prwní byl kněz. Také jako se jest před časy minulými smlúwa a zawřenie stalo mezi námi obojími, a cedule toho učiněny jsú: a čemu se jest ještě dosti nestalo, k tomu se mieti chceme, aby se tomu dosti stalo mezi nynějším časem a hodem swatého Wáclawa nynie najprw příštieho.

A což se Prahy dotýče, přitom my toho nechbáwáme, aby to srownánie těmi osobami, kteříž to jednati mají, k srownání přišlo. Pakliby se to nestalo, to sobě wymieňujem, abychom o to mluwiti neb státi mohli podlé potřebnosti, aby k náprawě přišlo, ač se nám zdáti bude. Pakliby kto toto jednánie králem JM[ti] a námi, z nás se wytrhna, proti tomu co učinil, buď z kniežat, z pánuow, z rytieřstwa nebo z měst neb z kněžstwa, a naň to wyznáno neb shledáno bylo: tehdy my wšichni slibujem slowem dolepsaným a záwazkem proti tomu, ktož by to učinil, napřed králi JM[ti] pánu našemu milostiwému i potomkuom králuom budúcím, ačby JKM[t] w tom z božieho dopuštěnie s tohoto swěta sšel, jehož pane bože ostřez, a kterýby král byl JM[t] po JM[ti], takowého w moc k náprawě přiwésti chcme s J[ich]KM[ti] pomocí a také i strany druhé, aby to ten skutečně naprawil a kázán byl, jakžby se králi JM[ti] pánu našemu milostiwému a raddě stran obojích zdáti se za sprawedliwé bude, aby to tak w té moci a mieře zasě zuostalo a stálo, jakož nahoře srownáno jest.

A k tomu zápisu my wšichni, kniežata, páni, rytieřstwo a města, kterýchž jména wepsána jsú s strany našie obyčej majíce přijímati tělo a krew božie pod jednú spuosobú, pečeti swé přiwěsiti máme; kterýchžto také jména nejsú napsána w tomto zápisu, ti swé přiznawací listy položiti mají při našem zápisu straně druhé pod obojí spuosobú tělo a krew pána Ježíše Krista přijímajícím w moc jich dáti a položiti. A oni nám zase též takowýž učiniti mají. Pakliby kto buď pečeti k listu, neb přiznawacieho listu nepoložili, buď strany našie nebo druhé, slibujem napřed králi JM[ti] i sami sobě i straně druhé, na toho každého, ktožby w tom wuole swé požíwati chtěl a toho odpieral, pomoci sobě hrdly i statky podlé wšeho přemoženie našeho, jako proti tomu rušiteli dobrého, swornosti a pokoje, a jeho žádný z nás nemá zastáwati ani fedrowati, než jeho se zbawiti wšemi obyčeji, jako zprotiwilého pánu swému i wší obci. A to wšecko slíbili sme sami, každý sám za se i za naše erby a potomníky, swú dobrú čistú křesťanskú ctí a wěrú králi JM[ti], straně druhé i sami sobě zdržeti a zachowati we wšem což w tomto zápisu se oznamuje a zawierá, beze wšeho přerušenie, obmeškánie a zanetbánie. Pakliby který proti tomu učinil a nenaprawil wedle rozkázanie a rozeznánie krále JM[ti] a osob s obú stranú wydaných, na toho wyznáme a seznáme, že jest proti swé cti učinil a ji ztratil jako ten, ježto nemiluje

55*

swornosti a jednoty, a swým slibuom dosti neučinil. K kterémužto zápisu na jistotu a pamět pečeti naše wlastnie dali sme ͻc. *)

Item, na tom jest zuostáno a swoleno od kniežat, pánuow, rytieřstwa i měst obojie strany, že mají králi JM[ti] slíbiti tyto artikule dolepsané, a to těmito slowy každý osobně JM[ti] rukú dáním slíbiti má, napřed kniežata, páni i rytieřstwo: WKM[ti] slibuji, jestližeby ktokoliwěk proti práwu zemskému starodáwniemu chtěl co učiniti a je rušiti aneboli jemu dosti učiniti nechtěl podlé nálezuow panských, že toho wěrně, ctně, prawě, křesťansky, beze wšie zlé lsti podlé možnosti swé pomáhati chci na takowého každého jako na dobrého člowěka slušie, podlé práw a swobod našich starodáwních, aby se práwu zemskému dosti stalo, a každý, kniežata, páni, rytieřstwo, Pražané i jiná města při swých práwiech a swobodách aby zachowáni byli. A JMK[t] ráčí jich wšech obránce býti, a my podlé JM[ti] wšickni.

Item, toto také slíbiti mají, že obojí strana nemají sebe haněti ani utiskati, buďto pro wieru neb pro kterú jinú wěc, (než o wieru aby hledieno bylo ku práwu tomu, k kterémuž kto přileží, jakožto za předkuow JM[ti] býwalo,) ani swým poddaným dopúštěti. Pakliby kto to přestúpil, na takowého pod týmž záwazkem též JM[ti] slibujem radni a pomocni býti, na kohožby to w prawdě uwedeno bylo.

Item, což se Pražan i jiných měst dotýče, takto mají králi JM[ti] slíbiti a přiřéci těmito slowy purkmister a konšelé měst Pražských od sebe i od swých obcí, a z jiných měst kteří jsú, též od sebe i od swých obcí: jestližeby kto

---

*) *Až potud jde zápis, který we čtwrtém dílu na str. 512—516 otištěn byl. Co následuje dále, přidáwá se z rkp. Fürstenberského, a bylo posud neznámo.*

O zjednání pokoje w náboženstwí na sněmu tomto nalezli sme w archiwu Třeboňském sauwěkau ceduli, kterauž pro důležitost obsahu přikládáme zde celau.

Léta tisícého čtyrstého osmdesátého pátého sněmowní narownání o přijímání a farách.

Roku toho král Wladislaw z swé přirozené milostiwosti, chtě swé poddané w dobrém sprawowati pokoji, položil sněm na Horách Kutnách, a tu obeslal pány, rytířstwo a města králowstwí Českého, a tu o swornost a jednotu wšech Čechuow a Morawanuow mnoho bylo rokowáno, aby wšickni spolu mohli w dobré lásce křesťanské, w swatém pokoji přebýwati. I zawříno jest na tom, aby ti, kteříž se přidrží jednoty církwe swaté a Římského kostela, a přijímají tělo boží a krew boží pod jednú spósobú wedle ustanowení církwe swaté, těch, kteříž přijímají z wíry tělo a krew boží pod dwojím spůsobem z podstaty zákona, a jiné řády křesťanské drží a zachowáwají, nekaceřowali, nehaněli ani utiskali. Též ti, kteříž přijímají pod dwojím spůsobem, těch, kteříž přijímají pod jedním spůsobem, aby nehaněli ani utiskali. A kněží obojí aby se tak zachowali. Pakliby se který wytrhl a nezachowal, aby jako buřič z země wyhnán, a nikdá aby zase nebyl nawrácen. A kněží obojí, jakž na ten čas při farách neb kaplanstwích, tak aby zůstali ͻc. Kde kněz pod jednú spůsobú, aby tu potom, kdyby faráře tu nebylo, kněz pod dwojím spůsobem podáwán nebyl; tolikéž kde pod dwojím spůsobem farář na ten čas jest, tu potom pod jednú farář nebyl wpuštěn. A to wšecko dostatečně sobě utwrdili, a w knihy památné zapsati kázali, tak jestližeby kdo z pánuow, z rytieřstwa neb z měšťanuow přerušil, aby byl hned od krále JM[ti], přítomného i budoucího, wedle wůle krále JM[ti] a rad jeko pokutowán.

jakož nahoře psáno stojí, proti práwu zemskému a nálezuom panským dosti učiniti nechtěl, a chtěl swé wuole požíwati, pod těmi záwazky a přísahami, jakož jsú prwé JM[tl] zawázáni, na takowého každého wěrně, ctně, prawě, křesťansky beze wšie zlé lsti pomáhati, jako na dobré lidi a poddané JM[tl] slušie, wedlé práw a swobod. swých. A též což se haněnie nebo útiskuow dotýče, jestližeby kto proti tomu činil, že mají na každého takowého radni i pomocni býti podle swé možnosti jestližeby kto práwu zemskému neb městskému dosti učiniti nechtěl, k kterémuž přileží.

Item, zápisowé wšickni, kteřížkoli jsú společní, buďto mezi pány, rytieřstwem i městy, ti aby před JMK[4] položeni byli, kdyžkoli JMK[4] se pány a wládykami w súd zemský zasede. Neb to wedle práwa má býti, že práwo swobodné má býti, a wiece jiných žádných aby nebylo bez JM[tl] wuole a wědomie. Než což se té smlúwy dotýče, kterúž král JM[t] s Pražany má, při té smlúwě JM[t] je zuostawiti ráčí, tak jakož sama w sobě jest.

Item, kteřížbykoli zde w Praze nebyli, buďto z pánuow nebo z rytieřstwa, ti aby konečně we čtyrech nedělích po osazení súdu k králi JM[tl] přijeli a k takowému slibu se přiznali, tak jakož napřed položeno jest. Pakliby kto toho neučinil a kterak toho zanetbal, proti takowému JMK[4] má se mieti a jej k tomu připrawiti, a my wšichni JM[tl] w tom máme radni a pomocni býti.

Item, jakož některé ruoznice a obtieženie o minci mezi lidmi se děje, král JM[t] ráčí hned bez prodléwanie kázati zase gr. dělati české, a wedle toho dobrý peniez, kterýchžby stálo sedm za ten gr. A těchto nynějších peněz žádných mincí nebeřte, než tyto horské.

Item, král JM[t] dále na tomto ráčil jest zuostati s kniežetem, pány i s rytieřstwem, aby již takowá škoda se nedála jako prwé, groše na zisk aby nepřekupowali a nepálili, a toliko aby za jeden zlatý ungaricalis dáno bylo xxvii gr. Českých a za rýnský xx gr. a wiece nic. Pakliby kto z toho wystúpil, buď z kniežat, pánuow, rytieřstwa neb měšťan, neb jiných obecných lidí, buďto domácí nebo host, a byl w tom popaden nebo uswědčen, žeby wýš za zlatý bral, neb kto dáwal: ten aby propadl hrdlo i statek králi JM[tl], a takowého aby žádný nezastáwal ani přechowáwal ani na zámcích, ani w městech, ani w městečkách ani we wsech. Pakliby kto takowého zastáwal, buď též pokuta na něm; a my wšickni kniežata, páni, rytieřstwo i města máme a chceme králi JM[tl] proti takowému pomocni býti.

Item, což se placenie dluhuow dotýče, kteréž jedni druhým platiti mají, ta wěc stuoj wedle prwnieho swolenie zemského, a to takto: Jestli komu kto zlaté uherské neb rýnské dlužen, aby mohl zaplatiti každý uherský zlatý xxvii gr. alb. a rýnský xxti gr. Pakli kto dlužen jest groše české, ten aby mohl zaplatiti

zlatými uherskými xxvii gr. a rýnskými xx[ti] gr. A ktož mají listy na groše mišenské neb penieze obecně berné, ti se zachowajte podlé zněnie listuow. A což se dotýče úrokuow s listuow leženie neb škod, to má placeno peněžy obecnými bernými býti.

Item, což se dotýče střiebra pálenie a nesenie wen z země, aby žádný nesměl žádné mince přepalowati a střiebra wen nositi, pod túž pokutú ztracenie hrdla i statku. Pakliby kto takowého lapil, ježtoby střiebro wen z země nesl, tomu má býti polowice toho střiebra, a králi JM[ti] polowice. A jestližeby kto w kterém falši postižen byl, ten aby čest, hrdlo i statek ztratil. A toto swolenie a zuostánie má w zemské dsky zapsáno býti.

*) My Wladislaw z božie milosti král Český ꝛc, oznamujem tiemto listem wšem, že znajíc, že králowstwie naše toto České nikoli nemuože dobře státi, když práwo a súd zemský nemuož swobodně jíti, aby chudý jako bohatý swobodně jeden každý swé sprawedlnosti dosahati mohl; i znajíc toho znamenitú potřebu a překazu, kteráž wznikla byla za předkuow našich i za nás mezi pány zemskými a zemany o sedánie w lawicích, o wýnosy nálezuow a o relací ke dskám a úřady; jakož pak my to slyšewše a wážiwše, to w artikulech dolepsaných mezi nimi s jich obapolní wolí srownali sme každé straně, ačby která mimo toto srownánie naše, w časy uložené, wiec swé sprawedlnosti ukázati neb prowésti mohla, práwu jich bez škody, buď pánuom a nebo rytieřstwu; a to až do času dolepsaného a jmenowaného tak mezi nimi nynie aby u poklidu stálo a hned práwo zemské a súd zemský při najprwnějších nynie přístích suchých dnech, totiž při hodu Ducha swatého, zaseděno bylo a práwo puštěno pro sprawedliwost každého. A při tom práwě páni a rytieřstwo w lásce a w swornosti aby se snášeli tak a tiem během, jakož skrze ciesaře Sigmunda šťastné paměti, předka a praděda našeho milého, zjednáno bylo, aby xii[te] z pánuow a osm z zemanuow přísežných, krom úředníkuow, w súdu w lawiciech sedalo, jakož toho pamět jest, též ještě nynie buď, a týž počet sedati má z pánuow a rytieřstwa.

Item, což se nálezuow a wýnosuow dotýče, nám se zdá nynie za prostředek toho, poněwadž rytieřstwo prawí, že to mohú dskami pokázati i jinými wěcmi, že wýnosy činiti mají, a že též spisowé měliby o tom býti před rukama skrze krále Jiřieho, předka našeho milého, wyhledáni, aby se i nato wyhledánie ptáno bylo, a poněwadž toho nynie ta příčina jest, při těchto práwiech až do času dolejmenowaného aby dwa pány a jeden z wládyk spolu nález a wýnosy

*) W archivu hrabat Černínůw w Jindřichowě Hradci nachází se následující list tento králowský w originalu, daném na Horách Kutných dne 20 března; z něhož doplnili a oprawili sme některá místa textu nahoře postaweného.

panské wynášeli, wšak při nálezích a zápisích wýnosuow aby stálo těmito slowy: tento a tento z pánuow a tento z wládyk nález panský wynesli, aby každého řád a urozenie w swé mocnosti a slowu zuostal a zachowán mohl býti. A my w tom času slyšiece dsky, ač se budú moci obojí čeho doptati králem Jiřím sepsaného, to majíce my před sebú, chceme na tom býti, aby to w tom času dole námi uloženém na konec mohlo srownáno býti a na wěčnost. Než nynie to buď zachowáno od početie práw těchto za plná tři léta pořád zběhlá, wšak každé straně bez ujmy jich spraweddlnosti a škody. Než w tom času oboje strana má toho swobodnú wuoli mieti, buď z pánuow nebo z rytieřstwa, při dskách ptáti a hledati swé sprawedlnosti a swých potřeb, bez wšelijaké překážky strany druhé.

Item, což se relacie ke dskám dotýče, též se nám toto za prostředek zdá: že ti z rytieřstwa, kteříž wydáni budú k súdu a k sedání do lawic, také ti, kteřížby z wládyk rada naše přísežná byli, aby býti mohli relatoři ke dskám; wšak tak, aby též při tom znamenáno bylo, kto z pánuow a kto z wládyk podlé každého powahy, až do wyhledánie o tom we dskách, jakož na hoře dotčeno jest. A to též do času již jmenowaného a wýpowědi konečné a srownánie mezi nimi našeho.

Item, což se úřadu Karlšteinského dotýče, nám se zdá za slušné, poněwadž to býwalo za předkuow našich, a my sme též zastali, aby jednomu z pánuow a jednomu z wládyk úřad Karlštainský poručen byl. Ale pan Beneš z Weitmile, wěrný náš milý, do těch tří let při tom jako nynie zuostawen buď.

Item, což se úřadu písařstwie při dskách zemského dotýče, nynie se nám o to nezdá jednati ani wypowiedati, poněwadž sme my nynie jednomu z nich zemanu ten úřad dali, totiž hofmistrowi našemu, a páni proti tomu nejsú. Než budeli též dskami co jistého ukázáno, že to samému rytieřstwu přislušie, při tom my je swú wýpowědí jako jiné, což prowedeno bude, zuostawíme.

Item, což se úřadu mincmajstrstwie a podkomorstwie dotýče, to sě nám zdá, že jsú to úřadowé naši, jež my sami podlé wuole našie dáwati muožem jako komoru naši, komuž se nám zdá, jako i předkowé naši s tiem též jsú činili; nebo páni proti nám w tom se nezasazují. Než poznámeli, že co w těch úřadech k rytieřstwu přislušeti bude, my se k nim milostiwě ukazowati budem podlé naší i jich sprawedlnosti. A poněwadž s jich obojí wolí tyto prostředky za najslušnějšie sme našli, nechceme, by to na slowiech samo stálo a na paměti lidské, ale aby to písmem, dskami i listy našimi ku paměti, jejichžto každé straně jeden dán jest, ohraženo bylo tak, aby žádná strana do těch tří let proti sobě se nezdwihala, aby sprawedlnost a řád w králowstwí našem swobodně jíti mohl, tak aby žádná strana, ažby to na konec námi neb potomky našimi rozsú-

zeno bylo do těch tří let, druhé strany proti sprawedlnosti její tiemto naším zjednáním nepotupowala, ani se tiemto naším zjednáním sprawedliwa činila. Kteréžto wěci a zjednání pro paměť pečet naši králowskú kázali sme přiwěsiti k tomuto listu.*)

Item, jakož mnohá zlodějstwie a lúpežowé se dějí, i také wen z země přes meze k weliké škodě i hanbě wšie koruny této, král JM' pán náš milostiwý, toho lituje, i ráčil to před se takto wzieti s kniežaty, pány, s rytieřstwem, aby takowých wěcí s pilností bylo hájeno a bráněno, a to takowýmto obyčejem: aby žádný w tomto králowstwie těch zločincuow, laupežníkuow a ležákuow nepřechowáwal, buď na zámcích, na twrzech, w městech, městečkách neb krčmách, ani jim kterých kleituow dáwali, ani w čem zastáwali. A byliliby kde takowí u koho přistiženi, a kto nebo který na ně práwa žádali podlé řádu a práwa, beze wšie wýmluwy aby na ně práwo pustili, aneb najbližšiemu poprawci toho kraje aby je wydali.

Item také jestližeby kto lúpili anebo brali, a po nich pokřik byl, takowé wšichni weřejně aby honili, jedni druhými se newymlúwajíc, zámek od zámku, město od města, wes ode wsi, a dohoniece se jich, aby je tu wydali ku poprawci toho kraje. Pakliby k komu ušli nebo utekli, na zámek, nebo na twrz neb do města, neb kdežkoliwěk, ten nebo ti aby je hned wydali beze wšie otpornosti. A pakliby kto jich wydati nechtěl, k takowému aby hledieno bylo k hrdlu i k statku od pánuow poprawcí i ode wšeho kraje. A jestli pak žeby i toho potřeba byla, na krále JM' wznésti, aby JMK' ráčil se k tomu skutečně mieti a přičiniti ku pomoci podlé potřebnosti. A kdyžby se takowí zločinci honili, jakož prwé dotčeno jest, a kto nebo kteří se tomu díwali a honiti nechtěli, a to na ně shledáno bylo, to také má býti wznešeno na najbližšieho poprawci kraje toho, a ten poprawce má se k takowým mieti s pomocí jiných jakožto k rušiteluom pokoje, obecného dobrého a zřiezenie.

Item, ktožby takowé zloděje chtěl přechowáwati, a lúpeže k sobě přijímati, k takowému neb k takowým aby hledieno bylo jakožto k záhubcím zemským.

Item, také ti prázdní lidé a powaleči, nechtiec dělati ani slúžiti, aby takowým to trpieno nebylo, ale aby zdwiháni byli, a poprawcím toho kraje aby wydáwáni byli.

Item což se lidí dědičných dotýče, nebolito služebníkuow, kteřížby nedoslúžili swým pánuom, a od nich pryč odešli a zběhli, takowí kdež se koli

---

*) Original Hradecký končí zde slowy: Dán na Horách Kutnách w neděli postní Judica, léta božieho 1485, králowstwie našeho léta čtrnáctého. Ad mandatum D. Regis, D. Johanne de Sselnberg cancellario regni Bohemiae referente.

najdú, aby byli wydáwáni aneb bráni beze wšie otpornosti; a takowých nemá žádný zastáwati, ani který gleit těm takowým má platen býti.

Item, cizozemcuom neb zhúbcím zemským aby žádný zámkuow nepostupowal ani najímal k záhubě zemské, pod pokutú hrdla i statku ztracenie.

Item, JMK[4] ráčil jest rozkázati, aby we wšech krajiech páni, rytieřstwo i města sjezd měli. A takowá wšecka zřiezenie, kteráž jsú se na tomto sněmě stala, aby byla ohlášena, aby každý chudý i bohatý o tom wěděli a tak se zachowáwali. A ti sjezdowé aby byli tu středu po welice noci hned najprw přištie ꝛc.

Jakož páni zemané dotýčí nás měst, prawiece, že jim jich lidí stawujem bez žádanie práwa na panstwích jich, k tomu takto prawíme, že podlé práw a řáduow našich městských, jistec dlužníka, domácí i host hostě muož stawiti pro dluh swój bez obžalowánie. Pakliby jistec plniti nechtěl neb netbal, a města se warowal, tehdy tomu pánu neb úředníku nebo práwu obžalujíc, nebudeli naň sprawedlnosti dopomoženo, tehdy muož jiný člowěk podlé práw a řáduow našich z toho zbožie práwem stawen býti.

32.

Nález sněmowní, aby cizozemcům nižádná zboží w Čechách ani prodáwána, aní zastawowána nebyla bez swolení králowa i rady zemské.

W Praze, 18 Febr. 1486. (*Z desk zemských, II, G. 23 — 24.*)

W třetích Ondřejowých, B. I.

Serenissimus princeps et dominus dominus Wladislaus dei gracia Boemie rex ꝛc. cum dominis baronibus et clientibus in pleno judicio cum consensu et voluntate principum, omniumque dominorum et clientum, a pražských měst i jiných měst, tocius communitatis regni Bohemie in synodo communi wšeho králowstwie, qui fuit anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, f. VI. quatuor temporum quadragesime, Králowská Milost se pány a wládykami, nahledše pilně w starodáwné zřízení a ustanowení, což se zámkuow a hraduow, twrzí w K. Č. odcizowání dotýče, kterak jest to pod welikými pokutami zřízeno a utwrzeno, aby toho nebylo, též i nyní J. Mt K. se pány a wládykami na plném saudu zřiece na to, aby takowá wěc škodná této koruně newznikla k zahubení a k škodnému roztržení nepřišla, i nalezli a ustanowili za práwo wuobec: aby po dnešní den žádný z knížat, pánuow, wládyk, kteréhožkoli sta-

wu buď duchowní nebo swětský, swých hraduow, twrzí, měst, i wšelikterakých zboží K. Č. cizozemcóm, buďto osobám wysokým nebo nízkým nižádným neprodáwali, nezastawowali a nezapisowali, nepostupowali ani newyměňowali nižádným wymyšleným obyčejem, nic sobě ku pomoci neberúc, buďto swobodných, manských nebo zápisných, bez powolení J. M^{ti} K. i potomních králuow českých; a J. M. K. i potomní J. M^{ti} králowé čeští neráčí a nemají k takowým wěcem nížádného powolení dáti bez rady zemské. Pakliby kto přes tento nález které hrady, twrze nebo města aneb jiné wšeliké zboží zastawil, prodal, dal, nebo směnil cizozemcuom, jakož swrchu dotčeno jest, ten aby ztratil swú čest a jmín byl jakožto psanec a zhúbce K. C., a z země wypowědín, a žádným wymyšleným obyčejem aby zase nebyl nawrácen ke cti, duchowním ani swětským práwem. A ten každý cizozemec kteréhož koli stawu, přes tento nález coby takowého kaupil, dání přijal, anebo zástawu neb směnu, peníze aby swé ztratil, a zámek ten nebo zboží aby na Králowskau Milost spadlo nebo spadli; a král J. M. s radau zemskau to aby obrátil na obecné dobré. A jestli pak žeby se přihodilo, a který obywatel koruny chtěl dáti, prodati, nebo poručiti swuoj statek cizozemci, s krále J. M^{ti} wolí: tehdy prwé, nežli se w to uwáže, ten cizozemec má napřed ujistiti, aby žádného jiného pána dědičného nejměl, nežli krále Č. korunowaného, a we wšech powinnostech aby se srownal s obywateli w zemi České. Toto wšak znamenitě se wymieňuje, že obywatelé markhrabstwí Morawského, ani jiných zemí obywatelé, kteříž jsau dědičně a mocně k králowstwí Českému připojeni a wtěleni, že se ti za cizozemce nepokládají. Než poněwadž markrabstwie Morawské i jiné země w této míře odzastaweny jsau, w tom se takto nalezá: jest-li žeby který obywatel těch zemí swrchupsaných kteréhožkoli zboží a zámku wedle práwa země České došel, ten má králi Českému nynějšímu neb budúciemu z toho slib a powinnost učiniti jakožto jiní obywatelé w K. Č., a s takowým zbožím aby žádného jiného za pána neměl, nežli krále Českého korunowaného, pod pokutami swrchupsanými. Stalo se l. b. M° IIII^c LXXXVI^t. w sobotu o suchých dnech postních.

33.

Smlauwa mezi stawy Morawskými, zwláště o kupowání statkůw zemských od měšťanůw a domůw městských od pánůw a rytířstwa.

W Brně, 28 Oct. 1486. (*Orig. w archivu zemském w Brně.*)

Mezi námi Janem z božie milosti biskupem Waradínským a zpráwcí kostela Olomuckého oc. Ctiborem z Cimburka a z Towačowa haitmanem ty časy markrabstwie Morawského, Wilémem z Pernštaina najw. maršalkem králowstwie

Českého, Heraltem z Kunstatu a z Plumlowa nejw. komorníkem cúdy Olomucké, Wratislawem z Pernštaina najw. komorníkem cúdy Brněnské, Janem Kunú z Kunstatu a na Hodoníně, Dobešem z Boskowic, Krištoforem z Lichtenštaina a na Niklšpurce, Čenkem z Lomnice, Janem Berkú z Dubé a z Lipého, Albrechtem starším z Šternberka, Karlem z Wlašimě a z Úsowa, Janem Pniowským z Sowince, najw. sudím cúdy Olomucké, Lipoltem z Krajku, Puotú z Lichtenburka, Zdeňkem z Waldštaina, Hynkem z Dúbrawice, Hynkem z Ludanic, Stiborem z Landštaina, Přibíkem z Miličína, Jiříkem Tunklem starším z Brníčka, Janem z Žerotína, Jiříkem z Waitmile, Wáclawem z Baščе a ze Wšechowic, Jakubem z Šárowa hofrichtéřem ty časy markrabstwie Morawského, Wáclawem z Maříže, Janem Záruským z Ojnic, Bohuslawem z Kokor, Wáclawem z Šwabenic, Hynkem z Bučkowic, Janem Lechwickým ze Zástřiel hofrichtéřem dworu páně maršalkowa, Mikulášem z Zahrádky, Janem Koniásem z Wydřie, Sigmundem Waleckým z Mírowa, Jiříkem z Miroslawě, Jarošem ze Zástřizl a z Morkowic, Mikulášem Tulešickým z Petře, Jiříkem z Ojnic na Bohuslawicích, Protiwcem ze Zástřizl a z Čejkowic, Janem Mukařem z Kokor a na Čekyni, Bohuší ze Zwole, pány a rytieřstwem, a námi purkmistry a radami a obcemi měst Olomúce, Brna, Znojma, Jihlawy, Hradišče, Uničowa i jiných měst králowských jmenem, kteříž Králowě Milosti pánu našemu milostiwému přislušejí, markrabstwí Morawského obywateli: stalo se jest srownánie o artikule dolepsané, o kteréž mezi námi dlúhé časy strkowé a ruoznice býwaly a srownány býti nemohly, až nynie nakonec sme je srownali a zawřeli, aby pro také i jiné ruoznice obecné dobré nehynulo a meškáno nebylo, než čest a chwála pánu bohu se dála, mezi námi láska a swornost zruostala, a každý staw a řád náš wěděl se proti druhému na budúcí časy jak zachowati a jmieti.

Item najprwé, jakož byla ruoznice, že my města, majíc některé listy, pro něž sme ku práwu zemskému stáwati nechtěli ani odpowiedati, ani pánóm w městech domuow kupowati (dáti); a my páni proti tomu jim žádných kupuow zbožie dědičných pozemských we dsky nedali sme wkládati, ani jim též práwa jako držitelóm dědictwie dopomáhati: ale oboji znamenawše i shledawše, že od měšťan našich předkuow jest ku práwu odpowiedáno, i též od panuow úředníkuow předkuow našich we dsky zemské pozemské zbožie měšťanóm wkládáno, tak aby každý při swej sprawedlnosti zuostal, my páni a rytieřstwo swolili sme k tomu, aby wšechna zbožie řádně kúpená podlé práwa země od kteréhož koliwěk z měšťanuow bylaby kúpena, mají we dsky zemské wkladena býti, i u wšem práwě od nich požíwána, tak jakož řád a obyčej pánuow a rytieřstwz jest we wšem práwě pozemském, buď před haitmanem neb dskami, spolky i jiným slušným řádem. A my města i obywatelé z těch zbožie před práwem zemským,

56*

haitmanem a pány, máme ku póhonóm neb žalobám winěnie podlé těch statkuow stáwati a odpowiedati, a nálezy panské trpěti tak a tiemž wším řádem, jako z pozemského zbožie práwo w zemi jest; wšakž bez pohoršenie našich práw i jiných swobod wšelijakých mimo toto srownánie znějících. Zase my páni a rytieřstwo, jestližebychom pány měšťany neb kterého z obywateluow jich z čeho winiti chtěli, ježtoby to w zemském práwě neleželo ani příslušné bylo, a k městskému gruntu a okrslku zamezenie příslušelo, z domuow, zahrad, mlýnuow aneb jiných purkrechtních městských wěcí, toho máme před práwem a u nich na práwě hleděti; tak aby pozemská zbožie i měst každého okrslek w swých sprawedlnosti práwa žádaní zuostala. Také my měšťané máme dopauštěti pánuom a rytieřstwu domuo w městech kupowati pod práwo purkrechtní; a ti páni, kteříž ty domy kúpí, mají powinni býti z těch domuow wšichno podlé toho města (trpěti,) a k tomu městu we wšech daňkách a lozunciech i nákladuow města činiti, jako činí tu obywatelé, tak aby králi JM" platowé i městu nescházeli, a žádný mimo práwo městské nemá na králi JM", ani markrabi jako pánu země, žádných swobod sobě na těch domích prositi, než při tom se zachowati, jakož ten duom kúpí; krom těch domuow, kteříž z staradáwna wyswobozeni jsú, ti w swej swobodě zuostati mají. Také w těch domích domowníky zřiezené míti mají ty, kteřížby se s městem tiem srownáwali a poslušenstwie městu činili. Pakliby který domowník městu se nelíbil, má to město na pana podkomořieho to wznésti, a pan podkomoří, jako úředník králowské komory, má tomu pánu rozkázati, aby jiného hodného domowníka a hospodáře tu zjednal, a ten to bude powinen učiniti. Pakliby pán toho ten učiniti nechtěl, pan haitman nynější neb budúcí má pána toho k tomu připrawiti, aby tak učinil. Také jestližeby pán neb rytieřstwo který duom drže, toho domu netbal a opúštěl, má napomenut býti aby stawil: a jestližeby nestawěl a duom opúštěl, neb lozunky které a daňky zadržel a jich naprawiti nechtěl, muož jemu k tomu domu saženo býti podlé práwa města, jakož řád gruntuo městských záleží. A žádný pán ani zeměnín, nesedě sám w domě w městě tom, nemá žádných šenkuow winných ani piwných wésti k swému užitku, ani hospodář jeho, leč se chce w městský řád dáti. Toto také jest znamenitě wymieněno, že žádný měšťan kterého pozemského zbožie nemá k žádnému duchowenstwí dáwati ani porúčeti; pakliby kterého měščenína syn knězského duostojenstwie jsa, w drženie podlé práwa pozemského wšel, nemaje jiných bratruow neb sestr, toho nemá ani žádné moci nebude mieti nikterakž ani pod kterú barwú k duchowenstwí obrátiti ani poručiti, než podlé příbuznosti neb wuole swej swětským přátelóm podlé řádu země poručiti a dáti.

Item žádné purkrechtní práwo nemá před súd panský, ježtoby w purk-

rechtní práwo dán byl a swobodný nebyl, taženo býti, než má na tej dědině, w kterejž ten purkrecht leží, napřed práwa žádáno býti; a ti úředníci dědiny mají žádajícím práwo pustiti; a ti powinni budú to práwo přijíti neb ortel, až jim k wyššímu práwu ukázáno bude neb sami se odwolají, tak aby to oboje strany trpěly, což je práwo naučí.

It. co se odpuštěnie bránie dotýče, na tom sme se swolili, aby každý toho wuoli měl, odpuštěnie lidem z měst, z městeček a wsí bráti, buď poklončím neb listem, a to podlé řádu w bielé dni; a to buď poklončím neb listem řádně wzaté odpuštěnie má moc mieti. Wšak pokloněí za práwo dědiny aby slibowali; též i w listech má za práwo dědiny slibowáno býti. Pakliby kdo záwadný se zdál, to buď rozeznáno podlé sprawedlnosti pány zemskými.

It. kterýžby člowěk buď městský neb sedlský zaručen byl za páň člowěk pod jakúžkoli summu wýše než w pět hřiwen, a jemu odpuštěnie bylo wzato w tom rukojemstwie, a rok rukojemstwí, jakož zaručen jest, newyšel: polože pět hřiwen širokých grošuow rázu Pražského, neb zlatý, neb peněz za tu summu, aby wyšlo pět hřiwen širokých, podlé práwa má swoboden rukojemstwie býti a odpuštěnie jmíti; ležby pro jinú kterú příčinu a pro prowiněnie na postawenie zaručen byl wyšší základ, ten základ při starodáwnej moci zuostaň. A tiem se základem člowěk také pánu wykúpiti muož.

It. wdowcóm, wdowám i sirotkóm muož a má odpuštěnie nezáwadným i bezdětkóm bráno býti: ale sirotci tak staří mají býti, kterýmž odpuštěnie bráno bude, aby byl pacholek w dwadcieti létech stáří a děwečka w patnácti; pakli budú mladší, toho odpuštěnie moci neměj. Pakliby který člowěk odpuštěnie wezma osaditi nemohl, ten učiň uoseti pole dostatečně oběma klasy, i w domu zawřenie oprawenie, aby pán mohl osaditi swuoj purkrecht, a odewzdaj jako práwo jest. A také toto zjewně oznamujem: ač kto z měst neb z městeček i wsí odpuštěnie řádně wezma pod pánem tiem, pod kterým prwé byl purkrecht, role, duom a swuoj statek prodalby na rok, jakož obyčej jest trhy díti, dědinným a městským lidem, a w tom nemoha pro roky dlúhé peněz zdwihnúti a wybrati, i smrtí byl zachwácen a umřel: ženě jeho i dětem bez zmatku tak jako žiwému penieze jich jděte a wydáwány buďte. Pakliby ten bez dětí sšel a znowu statku swého neporučil přátelóm, neb koho jiného nezmocnil statku toho, ten statek toho spadni, mimo wšichny přátely, na pána toho, kterýž jest odpuštěnie pod se wzal, a pán druhý pusť jemu jej bez zmatku.

Protož my nahoře psaní páni rytieřstwo a města pro budúcí paměť toho našeho zjednánie a wěčné zachowánie sme tento list mezi sebú sepsali a jím slíbili sobě i potomkóm našim swú dobrú wěrú tak zachowati, jakož se nahoře píše. Jenž každá strana jeden list takowý sobě jest schowala pro paměť, pe-

četmi našimi přiwěšenými zapečetěný. Dán a psán w Brně, léta od nar. s. b. 1486, w sobotu den swatých jedenácte tisíc panen.

34.

Nález obecný o pokutě za newydání čeledi neb lidí zběhlých.

W Praze, 14 Mart. 1487. (Ze starých desk zemských.)

W knihách památných. K. XVII.

Páni a wládyky na plném saudu, s powolením a wuolí wšech pánuow a wládyk i wší obce na sněmu obecním, kázali tento artikul we dsky zemské wložiti: Což se čeledi dotýče neb lidí zběhlých z dědin, kdožbykoliwěk je přechowáwal, a mocí u sebe držel, a gleitem jej zastíraje, žeby mu gleit dal i ten jistý, číž jest čeledín byl, má bez omluwy wšeliké jemu jej wydati, jeho nikam newysílaje. Pakliby ho newydal, neb jej preč wyslal, tehdy aby jej mohl pohnati od desíti až do dwadcíti hřiwen stříbra, buďto z pánuow, z rytířstwa, nebolito z měšťan. Na to poslowé ke dskám byli jsú Puota z Ryzmberka a z Šwihowa najwyšší sudí králowstwí Českého, Jan z Raupowa najwyšší písař králowstwí Českého a hofmistr dworu krále JM[u]. Anno MCCCC°LXXXVII° f. IIII ante Benedicti.

35.

Krále Wladislawa patent do krajůw Prachenského, Wltawského a Bechyňského proti nočním shonům, podsedům a lowům, dle zůstání sněmowního.

Na hradě Pražském, 26 Dec. 1488. (Orig. arch. Třebon.)

My Wladislaw, z božie milosti král Český a markrabě Morawský ɔc. urozeným, statečným, slowútným a opatrným pánóm, rytieřstwu i městóm krajów Prachenského, Wltawského a Bechynského, wěrným našim milým, jichž tento list náš dojde, wzkazujeme milost králowskú a wšecko dobré.

Wěrní, milí! Jakož ode wšie země na tom zuostáno jest, aby žádný nočně na shon, na podsed ani na žádné lowy nočně nechodil, a ktožby se wedle toho swolenie tak nezachowal, že na takowého každého wedle pokut na to uložených saženo bude, a tenata jim pobrána budú; i došlo jest nás, že mnozí w swrchupsaných krajích z měst i ze wsí, kteříž tenata mají, nočně na shony a na podsedy chodiece w tom záhubu a škodu welikú činie. A protož slowem naším králowským přikazujem wšem a každému zwláště, abyšte na

shon na podsed ani na žádný low noční nechodili ani komu choditi abyšte nedopúštěli. Ale konečně tomu chceme, aby se každý wedle swolenie zemského tak zachowal, a kdožby koliwěk proti tomu učinil a wedle přikázanie našeho a swolenie wší země w tom se tak nezachowal, že každý takowý trestán bude wedle pokut na to uložených. Také tajno wás nebuď, že jsme tu wěc poručili některým pánóm i z rytieřstwa jmenowaných krajów, a zwláště urozenému Wokowi z Rozenberka, wěrnému našemu milému, aby oni, kdežbykoli takowé přezwěděli, kteříž by shony nebo podsedy a lowy nočnie činili, buďto že by byli z měst, z městeček nebo ze wsí, z našich nebo z panských, a tenata žeby měli, ty aby jim pobrali a k nim se skutečně měli wedle pokut na to uložených, a žádnému takowých wěcí aby nedopúštěli. I znajíce, že jest to wuole a rozkázanie naše, zachowajtež se tak, jakož wám píšem, jinak toho nečiniec. Dán na hradě Pražském, w pátek den swatého Štěpana mučedlníka božieho, léta božieho tisícieho čtyřstého osmdesátého dewátého, králowstwie našeho léta sedmnáctého.

Od mandatum dni. regis.

36.

Mandat králowský o odročení saudu zemského.

W Praze, 1 Juni 1490. (Ze starých desk zemských.)

„In memoriis. P. XIII.“

Wladislaus dei gracia Bohemiae rex ꝛc. mandauit tabulis memoriarum annotare, že jest zuostáno na plném sněmu, kterýž jest držán po swatém Stanislawu, aby saud zemský odložen byl až na zejtří swatého Jeronyma, a wšech pří wyswědčowání i puohonuo i přísah, kteréž k saudu zemskému přislušejí, aby se žádnému nic neukrátilo na jeho sprawedlnosti. Super hoc nuntius ex parte regiae majestatis fuit Puota de Ryzmberg et de Šwihow, supremus judex regni Bohemiae, referens praemissa, ad hoc specialiter delegatus. Actum anno domini MCCCCXC, feria tercia ante Marcelli.

37.

Obecní swolení pomoci zemské pro obranu koruny České.

(W Praze,) 2 Oct. 1490. (Ze spisu Děčínsk.)

Léta božieho tisícieho čtyřstého dewadesátého, w sobotu před S. Františkem, králowstwie Českého, (sic) učinili sú dobrowolné swolenie pro obranu koruny

České, a to takowúto, že sú se podwolili z swé dobré wuole a swobodné, že chtie dáti a složiti po celém úroku na mečowý groš Swatohawelském, a to se wšech platuow duchowních i swětských, buďto s luk, nebo s kterýchžkoli užitkuow též polowici aby dali, kteréžto lúky nebo dědiny jsú pod úrok rozdány.

It. kteříž penieze mají na úrocích, buďto na listech neb jakžkoli, ten každý toho úroka polowici Swatohawelského dáti má.

It. s komorních platuow též aby každý polowici úroku Swatohawelského dali, kteréžkoliwěk platy berú.

It. dědinníci a nápravníci aby wšickni dali tak, jakož w tom kraji jiní s lánu platí též po úroku celém na mečowý groš. Pakliby kteří nedali a co zatajili, ten každý aby propadl x kop grošuow českých; a ktožby to dal znáti KM[u], tomu polowice má dána býti, a druhá polowice má na obecné dobré obrácena býti.

It. s krčem sprawedliwých aby dali tak wedle wysazenie swého; a s nesprawedliwých krčem aby každý dal puol kopy grošuow českých, a wiec aby nešenkowal.

It. s mlýnów též aby po puol úroku dáno bylo, tak jakož swým pánóm platie.

It. ktožby zatajil buďto s komorních platuow, nebolito s listuow, a nedal wedle swolenie, jakož nahoře psáno jest žeby nedal: tehda ten plat komorní a ta summa, kteráž na listu jest, má připadnúti a na obecné dobré má obrácena býti. It. ktož to wznese na JMK[u], má toho platu komornieho anebolito toho listu prawú polowici mieti; a druhé polowice JMK[a] nemá nižádnému dáwati, než na obecné dobré má obrácena býti.

It. kteřížby koliwěk listy na penieze majíc, anebolito dskami dluh zapsaný, a s nich úroky berú, kterýmžto nynie na S. Hawel plněnie přijde: ten a takowí aby též dali, jakož napřed psáno jest, pod takowú pokutú. A jestližeby kteří, majíc listy na penieze, úroky k summě jistinné připsali, ti a takowí wšickni aby také túž pomoc dali pod túž pokutú.

It. berníci, kteříž na té pomoci sedú, aby žádný neseděl než sám druhý a se dwěma koňoma, a tráwili řádně, tak jakoby o swú wlastní wěc jednati měli, a na swé wlastnie penieze tráwili. A sami aby též s swých lidí pomoc dali, jako i jiní, i s listuow.

It. písaři aby zámazného od lidí nebrali, než berníci aby sobě na určeném písaře jednali a každému písaři aby puol kopy grošuow mišenských na týden dáno bylo a strawu k tomu.

It. také swoleno jest, aby ta pomoc, kteráž se wybierati má, w každém kraji položena byla tu a na tom miestě, kdež se páni a rytieřstwo toho kraje

o koho swolé, tomu aby byla swěřena a dána schowati, zamknúc a zapečetiec. A nemá těmi penězi hýbáno býti, než jestližeby bylo na tuto zemi wálkú saženo: tehda si berníci, kteří sú tu pomoc dali schowati, s týmž jistým, komuž jest swěřena, mají ji spolu wzieti a králi JM[u] donesti. A JM[t] král bude mieti na ty penieze přijímati lidi služebné k obraně země. A jinak nemá hýbáno býti těmi penězi žádným obyčejem bez powolenie pánuow a rytieřstwa toho kraje. A když berníci tu pomoc položie u toho, o koho se swolé: tehdy mají s registry přijeti k králi JM[u] a počet učiniti; a žádnému žiwému prawiti nemají, co té summy bude, nežli králi JM[u] samému.

It. aby konečně na den S. Martina nynie příštieho zasedli, a každý aby swé lidi k tomu měl, aby ta pomoc we dwú nedělí wybrána byla beze wšeho prodlenie.

It. Chebská a Loketská krajina i manowé aby také pomoc dali podlé možnosti swé, pokudž JM[u] králem na ně uloženo bude.

It. také swoleno jest, a za to JM[u]K[é] wšickni prosie, jestližeby se kto wytrhl a této pomoci nynějšie dáti nechtěl a toho se zbraňowal, aby k takowému nebo k takowým hledieno bylo jakožto k rušiteli obecného dobrého, a na toho že JMK[é] chtie radni a pomocni býti.

It. židé aby také dali pomoc podlé možnosti swé, pokudž jim JM[t] rozkáže, i ti židé, kteřížto w panských městech jsú.

38.

Král Wladislaw Henrichowi ze Šwamberka: aby přijel den S. Mikuláše na sněm do Benešowa

W Prešpurce, 8 Nov. 1490. (Orig. arch. Třebon.)

Wladislaw z božie milosti Uherský a Český oc. král a markrabě Morawský oc.

Urozený wěrný náš milý!. Poznawše w skutku mnohé a znamenité potřeby, kteréž se nás a králowstwie našeho Českého wysoce dotýčí, pro kteréž zdálo se nám potřebné a užitečné, aby sněm obecní téhož králowstwie položen byl: i pokládámeť ten sněm w Benešowě na den S. Mikuláše najprwé příštieho; žádajíce na tobě toho s pilností, aby na swrchupsaný den S. Mikuláše na ten sněm do Benešowa osobně přijel. Nebo my mezi wás rady naše s konečným úmyslem naším pošleme. Kterýmž když porozumieš, nepochybujem o tobě, jakožto o tom, w kterémž my zwláštní naši dówěrnost pokládáme, že k tomu swú wšecku snažnost přiložíš, aby takowé přieliš pilné potřeby dostatečně předsewzaty byly. I znaje náš upřiemý úmysl, kterýž k tomu králowstwí máme,

úplněť wěříme, že pro naše a obecné dobré na swrchupsaný sněm přijeti neobmeškáš; tiem jist jsa, pokudžkoliwěk w takowé potřebě co dobrého swú osobú spuosobíš, žeť toho bez skutečné a milostiwé odplaty nenecháme. Dán w Prešpurce, w ponděli před S. Martinem, králowstwí našich Uherského w prwniem létě a Českého we dwacátém.*)

Commissio propria D. Regis.

Urozenému Henrichowi z Šwamberka a na Zwiekowě w. n. m.

39.

Petr písař Budějowský pánům swým: zprávu dáwá o důležitém jednání na sjezdu zemském w Benešowě, zwláště o pomoc králi Wladislawowi do Uher.

W Benešowě, 7 Dec. 1490. (Orig. arch. Budějow.)

Wzácné a slowútné opatrnosti páni milí! Službu swú wždy hotowú napřed Waší Opatrnosti wzkazuji. Přijel sem do Benešowa na den sw. Mikuláše u wečer. Hned sem šel ku panu Jenci po JM[ti] příjezdu, powěděw od Wašie Opatrnosti službu. S welikú wděčností a ochotností děkowal jest. Potom mluwil jsem na JM[ti] psanie, kteréž Wašie Opatrnosti k žádosti pána z Rožemberka učinil, že propustiti rukojmí Klaricowi, a na žalobu pána z Rožemberka odpowiedati w této mieře bez obecného wědomie a wuole nemóžete; než k žádosti JM[ti] jako pána přiezniwého, rukojmím Klaricowým roku ste přidali do hromnic najprw příštích. Byl toho wděčen, řka: Jižť já pánu z Rožmberka powiem. Dále tázal sem se JM[ti] podtají, puojdeli súd zemský předsě, a žebyšte k tomu chtěli wyslati. Odpowěděl, že puojde před sě, a držán bude, abych wás obeslal, a nikoli abyšte toho nezmeškali. Protož páni milí, to wědúce, umějte se dále zprawowati. Dnes po obědě sešli sě páni zemští, jmenem pan Jenec, pan z Rožmberka, pan Šwihowský, pan Jan Zajiec, pan Beneš Libšteinský, pan Petr Holický, pan Beneš Weitmilnar, pan Dobrohost, pan Trčka, pan Ješek Swojanowský, pan podkomoří i jiní; z rytieřstwa nemnoho; z měst: Pražané, Horníci, a z jiných měst poslowé, w páně Jencowě domu. I powěděl jsem pánu Jenci podtají, že Waše Opatrnost nejste od nižádného k tomu sjezdu obesláni; mámli přes to také státi wedle jiných měst? I rozkázal mi státi, prawě, že to posly některak zmrháno, neb jsú wšickni k tomu obesláni. Znaje wuoli, stál sem toliko, abych zwěděl, co sě jednati bude, a uměl WM[ti] psáti. Tu pan Beneš Weitenmilnar wstaw, powěděl, kterak

*) Místo ke sněmu w orig. psáno bylo „na hradě Pražském," ale potom přetřeno a nadepsáno w „Benešowě" a „do Benešowa."

král J. M[t], pán náš milostiwý, měl jest úmysl, raddy swé k wám na tento sněm poslati; ale pro příčiny některé znamenité JKM[t] učiniti jest nemohl. Než dal mi JM[t] naučení, a rozkázal mi tyto wěci na Waši Milost wznésti. I dal najprw dwa listy, wšem od Jeho Jasnosti swědčície: jeden wěřicí, a druhý pomoci žádaje. A po listech čtených toto jest pořád mluwil: Item, jakož ste JMK[u] sobě za krále pána swého wzieti ráčili, znáte WM[t], kterak w té mieře byla jest tato koruna u weliké nesswornosti a róznici, rozdělení a neřádu nemalém. Jeho Jasnost maje lítost, ráčil jest pečowati a usilowati, aby zasě w lásku, jednotu, dobrú wuoli a w řád byla uwedena, práwa od mnohých let zastawená aby byla puštěna: a tak sě jest z daru božieho stalo. I žádá JMK[á], abyšte sě w tom již zachowali we wšem, práwa aby šla před sě, nic méně než jako za Jeho Jasnosti. Item tajno Wašie M[ti] nenie, po smrti krále Uherského, když J. Jasnosti jest wzkázáno bylo, kterakby k JKM[ti] sě uchýlili, tu JMK[á] obeslal wšicku zemi, žádaje rady. I ktomu ste wésti ráčili, aby JMK[á] ráčil to duostojenstwie na sě přijieti. Jeho Jasnost tak jest učinil a přijal, w té naději, aby země od koruny odtržené mohly zasě býti připojeny; jakož pak sú ty země již JMK[é] přisáhly, a za pána swého dedičného přijaly. Wiece, když jest JM[t] to přijal, nadál sě, že bude mieti pomoci znamenité a fedrunky, zwlášť od některých přátel, jako krále Polského, otce, a kněze Albrechta, bratra swého, ani pak JM[ti] jsú odporni a na přiekazu nemalú. Item, též knieže Jorg Baworský činí, jsa šwagrem JM[ti], kteréhož jest JMK[á] psaním, poselstwím a znamenitými náklady, do říše šele proň, fedrowal, k tomu šanowal, nechtěje některé (. . . . . *) w Bawořích pod znameniem lwowým z kselšaftu, ač sě jim od kniežat Baworských útiskowé nemalí dáli, přijieti, a zwlášť proti němu. Ale již jest JJ[t] to učiniti ráčil, a co swú obranu ten kselšaft dobře s LXXX zámky sobě a koruně České ke cti a úžitku přijieti; a ti mají JM[ti] K[é] do smrti slúžiti, a po smrti J. Jasnosti koruně XV let na swé zámky JM[t] i koruny obywatele pustiti; ježto JM[u] sě widí, že bude moci k zámkóm od koruny České odtrženým w Říši i w Bawořiech skrze ty přijíti. Item dále JKM[t] žádá s pilností, kteříž sú berni nedali, a lhotu sobě do sw. Martina minulého wzali, abyšte ty bez prodlenie k tomu wedli a měli, aby ji dali, znajíc JM[ti] welikú a znamenitú potřebu. Item, wiece abyšte znáti ráčili, kterak král Římský JM[t] wtrhl jest do Uher dost daleko, a uwázal sě w Bělehrad; pak JM[t] již táhne osobně proti JM[u] s swými poddanými, a s pomocí boží ráčí sě s ním o to bíti, jako s nepřietelem swým. A protož Jeho Jasnost žádá pomoci od wás pánów, rytieřstwa i měst, ne z práwa, ale z dobré wuole, plnú naději do wás maje, že znajíce takowú znamenitú, pilnú a welikú potřebu,

*) Místa rozmočená nečitelná w originálu.

že JMK[ú], jako pána swého milostiwého, neopustíte, ale radni a pomocni budete, každý wedle moženie swého, jako wěrní poddaní. Neb mělliby JMK[á] k jakému pádu přiweden skrze nepřátele swé býti, Waše Milost sami znáte a rozumiete, žeťby na tom král Římský nepřestal, než wšemi obyčeji hleděl, aby i nad korunú túto také sě jakožto poddaných (sic) pomstil, a toby n'etoliko J. Jasnosti, ale wšie koruně bylo k nemalému zlehčení a škodě znamenité, i ke wšemu zlému. Protož od WM[ti] wšech na toto mé poselstwie žádám odpowědi, abych uměl JJ[ost] K. zprawiti.

Tu pan Šwihowský, pan Wok z Rožmberka, pan Zajíc, pan Beneš Libšteinský podwolili sě přede wšemi s swými žiwoty a lidmi dobrými J. M[ti] K. táhnúti ku pomoci; páni rytieřstwo s městy wzali sobě na ty řeči potaz. W tom pan Beneš Weitmilnar powěděl, kterak JJ[ost] zemi poručil pánu Jenci, pánu Petrowi z Rožmberka, pánu Trčkowi a pánu podkomořiemu, a proto panu Petrowi, že pana Woka doma nebylo; a poněwadž jest přijel a domów sě nawrátil, že již panu Wokowi to hajtmanstwie porúčie miesto pana Petra, jeho bratra.

Potom zemané dali tu odpowěd: že jich málo, i newědie, jakú dáti odpowěd; než když budú pospolu, tajno jich nebude. Města, že pána swého opustiti nemienie, než chtie na swé obce znésti. A přes to sněm jest položen do Prahy ten pátek na suché dni najprw příštie.

To wědúce, račte se tiem zprawiti, neb mi pan Jenec opět řekl, že súd bude držán. Jáť potáhnu do Prahy a zastanu hospodu a wyšli proti JM[ti].

Domine Georgi, videte, quod sigilla bene disponantur, ut rotunda non subjaceant planis. Valete páni milí we zdrawí! Anno ꝛc. LXXXX, f. III post s. Nicolai pont.

Per me Petrum n. v.

(Lístek wložený.)

Páni milí! w noci poslal pan Jenec pro mě, i powěděl, že Waší Opatrnosti klade rok o suchých dnech najprw příštích s Jarošem, abyste před ním stáli s mocí, že sě JM[ost] ráčí w té wěci mieti sprawedliwě, abych wám dal wěděti. A jinému nerozumiem, než že pan z Rozmberka jej za to žádal k nabádání Řehořowě a Jaroše.

Mnohé wzácnosti a slowútné opatrnosti pánóm purkmistru a raddě města Budějowského, panóm mým milým.

40.

Swolení sněmowní, aby towaryšstwo lewlářůw přijato bylo w ochranu koruny české.

Bez místa, 23 Dec. 1490. (Ze starých desk zemských.)

In memoriis, P. XX.

Páni jich milost, rytířstwo, Pražané i jiná města králowstwí Českého, k žádosti a k wuoli krále JM[ti] pána našeho milostiwého, swolili jsú na obecném sněmu, kterýž jest držán léta M. CCCC. XC w pátek o suchých dnech adventních na hradě Pražském, wšickni společně: Jakož JMK[ská] ráčil jest towaryšstwo jménem lwa nosícího z Baworské země k žádosti jich w obranu a w šuc swuoj přijíti; jakož pak JKM[t] list swuoj jim na to pod majestátem swým dáti ráčil, a oni také list swuoj a záwazek pod pečetmi některých z nich, swým a wšech jiných towaryšuow jich jmenem JMK[ské] také i koruně dali jsú, jakož ti listowé slowo od slowa šíře sami w sobě znějí a ukazují, kdež oni se i s zámky swými, některými osobami swými i dědice swé i budúcí toho gselšaftu zawazují. I protož páni, rytířstwo, Pražané, i jiná města na tom sněmu k tomu swú wuoli dali jsú, a dáwají z plného sněmu, a je w swau obranu a w šuc koruny České berú a připojují, na ten spuosob a do toho času, jakož ti listowé ukazují. A my wedle krále JM[ti] a toho zápisu chcme se k nim tak jmíti, a jich obránce býti, jich neopúštěti, a jim radni a pomocni býti, pro nižádnú wěc duchowní ani swětskú jich neopauštějíc. K tomu a k takowé wěci na swědomí a zdržení páni, rytířstwo i města z plného sněmu a swolení to we dsky zemské zapsati kázali jsú. A na to relatorowé ke dskám byli jsú Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwí Českého, a Puota z Ryzmberka a z Šwihowa, najwyšší sudí králowstwí Českého. A pro lepší jistotu toho wšeho jim weypis z desk pod pečetí zemskú dali jsú. Actum anno domini MCCCCLXXX (sic) feria quinta post Thomae apostoli.

41.

Král Wladislaw dáwá pánům českým swé plnomocenstwí, aby i w jeho nepřítomnosti do desk zemských wklady činiti mohli.

Bez místa i dne, 1491. (Ze starých desk zemských.)

„W knihách památných, P. XXX.“

Wladislaw boží milostí Uherský a Český král a markrabě Morawský oc. Pánuom JM[ti] poraučí listem, aby saud zemský w swé celosti a w swém předse-

jití zuostal. Co se pak kladení do desk dotýče kšaftuo, listuo, neb měšťané, neb sedláci jedni druhým, to my wám mocně poraučíme, abyšte wy při každých suchých dnech a ne jindy tu moc měli dopustiti we dsky wložiti, rozwažujíce to wšichni ze spolka, pokudžby sprawedliwé bylo, aby se w tom kladení nic proti práwu nestalo. A tu moc jmíti máte až do našeho bohdá šťastného do země nawrácení. Kteréžto powolení naše oznamte wší zemi, a powězte lidem, aby každý, kdožby co we dsky klásti měl, před wámi o suchých dnech to oznamowali, a že wy w to máte sprawedliwě nahlédati, a pokudž se wám slušné zdáti bude, že máte od nás moc dopustiti, aby takowá wěc we dsky zemské wložena byla. A ta wěc aby se dála toliko při každých Suchých dnech a ne jindy, a to z jednostejného wšech wás rozwážení.

Actum annorum domini nostri Jesu Christi M⁰CCCC⁰LXXXXI⁰.

42.

Zápis sněmowního snešení, o policejním řádu zemském.

W Praze, 19 — 21 Mart. 1492. (*Ze starých rkpp.**)

A.

Léta božieho MCCCCXCII⁰ kniežata a páni zemští Jich Milost, páni rytieřstwo, páni Pražané a poslowé z měst, w pondělí po suchých dnech postních, na sněmu obecniem, kterýž w ty časy držán byl na hradě Pražském, tyto wěci dolepsané z jednostajné wuole zřídili a ustanowili sú, aby od každého držány byly.

Najprwé, což se morduov a nešlechetného zlodějstwa po silnicích dotýče, takto sme se swolili a na tom zuostali, aby powaleči a zloději, kdežby mohli přezwědieni býti, buďto w městech, w městečkách aneb we wsech, aby wyzdwihowáni byli, by pak i osedlí byli lidé sedlští. A jestližeby čí člowěk takowý

*) Důležitého zápisu tohoto nacházejí se w rukopisech exemplary od sebe rozdílné, tu kratší, tu hojnější a rozšířenější. Nejkratší a jak se zdá půwodní zápis, jak do desk památných Q. 21 wložen a do Zřízení zemského 1500 §. 538 — 543 pojat byl, čte se w rkpp. Talmberském l. 222, Fürstenberském l. 254 a Wídeňském 3483 l. 63 sl. Exemplar širší a hojnější, jejž tuto podáwáme, wzat jest z rukop. bibl. Raudnické (Dc. 54 na l. 1—4) s nímž i rkpp. práw zemských Pražský a Raudnický se srownáwají. W archiwu Třebonském našli sme zápis z pozdějších let ještě hojnější, o jehožto wšak půwodu poučuje nás článek jeho předposlední, w tato slowa: „It. tento obecní nález starý, i což se je kdy k němu přičinilo, má haitmanóm po wšech krajích wypsaný z práw dán býti, aby se wěděli čím zprawiti.“ Na konci stojí: „Ex commissione propria D. Regis.“ Srownati také sluší Zřízení zemské r. 1550 na listu 146, a sněmowní snešení Swatohawelské r. 1510. Podáwáme zde celek ten, nehledíce na to, že někteří jeho článkowé teprw r. 1494 (wiz dole) zřízeni byli.

s jistinú polapen byl, nemá pánu jeho wydán býti, než hned má se k němu wedle práwa zachowati, aneb též, jestližeby wzat byl a byl psanec, též má se k němu wedle práwa míti. Pakliby byl popaden na silnici, an s zloději stojí, má tázán býti wedle práwa, a podlé eho winy má se k němu zachowati.

Jestli pak žeby kdo čího člowěka, pośle na powaleče, wzal a nebylo při něm těchto na hoře psaných příčin, má pánu jeho oznámiti, že jest člowěka jeho wzal, chceli k tomu přijeti aneb poslati, že chce saud tomu člowěku osaditi; a jestližeby pán toho člowěka přijel aneb koho poslal a bylaby o to pře, žeby neměl ten člowěk wedle práwa tázán býti: tehdy ten člowěk buď wydán hajtmanuom toho kraje. A což tíž hajtmané o tom člowěku najdau, při tom se strany zachowati mají. A kdožby koliwěk k poprawě koho takowého dal, ten má od něho zaplatiti; od prwního má dáti jednu kopu grošůw poprawnímu člowěku, a od jiných po puol kopě groších. Pakliby nechtěl, tehdy ten, kdožby jej u wězení měl, muož se k němu míti wedle práwa; pakliby swé poprawy neměl, daj jej hejtmanuom toho kraje. Pakliby který takowý zločinec byl přezwědín na hradě neb na twrzi, ten komu by se zdálo, aby toho pána, u kteréhožby byl, obeslal a jemu znáti dal, že takowý zločinec na jeho hradě aneb twrzi jest, aby se jím i hned dobře ujistil a jej postawil. A bylliby ten jistý zločinec panského neb rytířského řádu, aby postawen byl před pány a wládykami saudu zemského; pakliby ten jistý jiného řádu byl, buď před hajtmany toho kraje postawen; pakliby toho neučinil swéwolně a toho nepostawil, tehdy k tomu pánu aneb zemenínu neb i k měštěnínu o to buď hledíno též jako k tomu zločinci. A též w městech, kdyžby na koho žádáno bylo, aby se tak zachowali, a zločincóm a zlodějuom nižádným aby žádných klejtuow nedáwali, ani páni, ani rytířstwo, ani města.

Také na žádného psance newywedeného a na zloděje zjewného nemá urukowáno býti.

Pakliby páni neb rytířští lidé aneb z měst kteří w krčmách neb kdežkoli se powáleli, služeb nechtíce hleděti ani hospodářstwí, ten každý od každého wzat buď rowně jako jiný, ale wšak na takowý spuosob, aby byl postawen před pány a wládykami na plném saudu zemském, a wina jeho aby oznámena byla jakáž pak koliwěk, a wedle té buď sauzen beze wší milosti.

Item, což se sedlských lidí dotýče w městech, w městečkách, we wsech, žádných powalečuow w aby trpíno nebylo, a zwlášť neženatých, podružstwí aby jim nebylo dáno, ani w krčmách aby se nepowáleli, než přistáwali a slúžili, a tudy čeledi aby dosti bylo; lečby kteří neženatí pro starost a pro nemoc slaužiti a dělati nemohli těm má podružstwí dáno býti. A k podruhóm ženatým hospodáři dohlédati mají, aby se swými díly žiwili. Pakliby to hospodář

na podruha seznal, že jiným nežli dílem jde a po krčmách se powálí, aby to hned pánu swému oznámil, a ten pán toho podruha skutečně treskci.

A ti wšickni, kteříž usedlí nejsau, buď nádenníci neb řemeslníci, i ti, kteříž u lidí slauží, aby měli listy fedrowní neb zachowací od swých pánuow neb úředníkuow aneb od těch, u kterýchž slaužili; též řemeslníci takowéž listy míti mají od purkmistra, konšel neb od rychtáře. Pakliby kteří aneb kdo takowých listuow neměli a bez nich přišli, žádný jich přijímati nemá. A též kteříížby listuow těch neměli, aby wyzdwihowáni byli, kdežby nalezeni byli; pakliby kdo zjednal sobě list falešný a naň bylo to uwedeno a shledáno, ten aby bez milosti na hrdle trestán byl, i s tím, kdožby mu jej psal.

A jestli žeby kdo čího člowěka bez listu našel a jej wzal a wyzdwihl, tak jakž se swrchu píše, má tomu pánu, číž člowěk jest, oznámiti na jeho náklad; a pakliby neoznámil, tehdy ten každý bude moci pohnán býti od toho, číž člowěk jest, před úřad menší ze XX hřiwen. A páni, rytířstwo, Pražané i jiná města aby to wšichni opatrowali w městech a po swých panstwích, aby takowí na hoře psaní powaleči místa neměli, a bude moci takowého powaleče wyzdwihnúti kdož chce. Pakliby kdo z panského neb rytířského neb z městkého stawuow bránil takowých powalečuow wyzdwihowati, tehdy ten kdož jest toho neb ty powaleče chtěl wyzdwihnúti, muož toho pohnati, kdož jest toho obránil, před saud zemský wětší neb menší neb komorní ze XX hřiwen stříbra. A jestližeby pak ten powaleč potom tomu jakau škodu učinil, tehdy ten, komu se ta škoda stala, muož o tu škodu k tomu hleděti, kdož jest bránil wyzdwihnauti takowé a ty powaleče. Pakliby sedlští lidé bránili těch powalečuow wyzdwihowati, tehdy ten, kdož jest chtěl je wyzdwihnúti, má obeslati před hajtmany toho kraje pána těch lidí, aby je před hajtmany postawil, a když je postawí, mají sauzeni býti wedle jich prowiněnie, i trestáni. A kdož by se tak nezachowal, tehdy hajtmané toho kraje mají jej obeslati a skutečně jej k tomu míti, aby takowých powalečuow pod sebau netrpěl.

Item kdyžby se koli trefilo, ježtoby zhúbci a zločinci honěni byli a ujeli na který zámek, twrz, město neb městečko w tomto králowstwí, hned mají ti žádati kdo honí, aby jim wydáni byli. Pakliby jim jich wydati nechtěli, mají tu ti hned zuostati kdož honí, a swým hajtmanuom w krajích hned dáti znáti mají, a oni hned mají obeslati pány, rytířstwo a města, aby táhli a buď zámek, twrz neb město aby hned obehnali. A k tomu též hajtmané hned bez meškání aby to oznámili králi JM[ti]; pakliby krále JM[ti] w zemi nebylo, tehdy najwyššímu purkrabi Pražskému. A purkrabě najwyšší má hned táhnúti a moc králowskú obeslati, aby za ním tam táhli, a přitáhnauc aby hned obeslali toho neb ty, kdožby mocí králowskau zde wzemi wládli, aby hned táhli s tau mocí

králowskú a pomohli obehnati w tom kraji. A tíž hajtmané aby to hned rozwážili, cožby podlé moci králowské dosti lidí bylo k tomu obehnání, aby to zřídili, kteří lidé tu zuostati mají, aby wedle krále JM^ti to wšecka země nesla, aby toho kraje samého škoda nebyla, kdyby dobýwati měli, než wšech krajuow jiných aby ten náklad byl toho dobýwaní podlé krále JM^ti. A cožby koliwěk dobyli, to má w králowstwí wpojeno býti, a král JM^t nemá toho žádnému dáti a žádný toho nemá wyprošowati; pakliby kdo wyprosil, aby žádné moci nemělo; než pro kohožby hnuli neb obehnali, tomu z toho dobytého statku škody nawráceny býti mají, a wostatek při králowstwí zuostati.

Item kdyžby se mordowé neb lúpežowé na silnicích neb na cestách přihodili, tehdy wšickni z panského, rytířského stawůw a Pražané i z jiných měst, z zámkuow, twrzí, z měst, městeček, ze wsí honiti mají. Pakliby kdo z panského, rytířského a městského stawuow nehonil, an mu dáno wěděti aneb pokřik uslyšel, a k šturmu zwoněno bylo: tehdy o ty škody, komu se jest stalo, k takowému hleděti, a před saud zemský, před pány a wládyky aby obeslán byl listem od úřadu ten, kdožby nehonil, a tu aby winen byl.

Nalezli wuobec za práwo: Wšickni, kteříž u pánuow, u rytířstwa, u měst slauží, že mají honiti zločince a takowé lidi též jako jich stawowé, a wšecka honění činiti mají tak jakž zřízení zemské ukazuje, když jim wykázáno bude, by pak jich pán nehonil. A jestližeby který neb kteří honiti nechtěli, mají tauž pokutu trpěti a k nim hledíno býti má jako k stawuom panským, rytířským a městským pod těmi pokutami, jakož zřízení zemské na panský, rytířský i městský staw ukazuje.

Item což se panského, rytířského i městského stawu dotýče, jestližeby pokřik zšel, neb dáno bylo wěděti, žeby někoho zranili neb zabili, a kdo z panského neb rytířského neb městského stawuow nehonil neb swým honiti nekázal swéwolně: tehdy má ten obeslán býti před saud zemský listem od úřadu, a tu aby sauzen byl wedle příčiny prowinění na hrdle neb statku.

Item kdyžby k šturmu zwoněno bylo a pokřik by zšel, aneb žeby wěděti dáno bylo, kdožby to koliwěk z sedlských lidí uslyšel a těch zhúbcí zemských a zlodějuow nehonil, ten má před hajtmany toho kraje postawen býti, a budeli to naň uwedeno, že jest swéwolně nehonil, tehdy má bez milosti oběšen býti.

A tu hned páni, rytířstwo, Pražané i jiná města aby wšem swým oznámili a w městech prowoláno bylo, což se toho honění dotýče, aby se tak zachowali. A jakož se na tom mnozí urážejí prawíce, žeby to jich cti ke škodě bylo, kdyžby kdo takowého zločince honil aneb jej jal: to žádnému z stawu panského ani rytířského nemá jich cti a jich dobré powěsti ke

škodě ani k ujmě nižádné býti. A také aby žádný té smělosti nebyl ani směl dotýkati nižádného toho, kdožby honil a při tom jímání byl těch zločincuow. Pakliby kdo koho w tom dotýkal aneb dotýkati směl, a naň to uswědčeno bylo, ten takowý má obeslán býti před pány a wládyky na plný saud listem od úřadu, aby stál aneb postawen byl, a to, což jest koho w čem dotýkal, aby to zprawil, a to což jest koliwěk mluwil že w hrdlo lhal, a dwě neděli aby w wěži seděl beze wší milosti, a padesát kop grošuow Českých tomu, kohož jest dotýkal, aby beze wší odpornosti dal; a nad to jestližeby wíce co na to naložil stáwaje, a slušným swědomím to prowesti mohl na schwálení panské, to také jemu zaplaceno buď.

Item což se silnic při Železných horách dotýče i kdežkoli jinde na jiných silnicích lúpežowé a mordowé od zločincuow a zlodějuow se dějí, aby lesowé okolo míst těch, kdežby toho potřeba byla, omýceni byli od cesty jedněch honuow zšíří s obau stran. A ty lesy i hned mýtiti mají ti, kdož jsau držitelé těch lesuow, bezewší odpornosti a odtahu. A tak potomně aby ti lesowé na těch místech mýceni byli, kdyžby toho potřeba byla; pakliby kdo mýtiti nechtěl, tehdy muož ho ten, kdož ho napomene, pohnati z desíti kop grošuow Českých před menší úřad, a on mu je dáti má, prowedeli to naň na schwálení týchž úředníkuow.

Item při wšech poprawách, jestližeby se w tom wyznání dotklo kterého pána neb rytířského člowěka, žeby o tom wěděl aneb toho příčina byl, tehdy ten pán neb rytieřský člowěk má obeslán býti od úřadu páně purkrabowa aneb od toho, na čížby ten zločinec neb zloděj poprawě byl, dwě neděli napřed do jeho domu aneb jeho osobě, aby při smrti toho zločince neb zloděje byl; a tu umřeli na tom týž zločinec a zloděj, že jest pán ten neb rytířský člowěk o tom wěděl neb toho příčina byl, tehdy má státi ten pán neb rytířský člowěk před saudem zemským na suché dni najprwé příští. Pakliby nestál, aby obeslán byl též jako o moc, a nestálliby po tom druhém obeslání we XIII dnech před purkrabí Pražským, aby čest, wíru ztratil, a aby k jeho hrdlu hledíno bylo i k statku, nebby již sám sebau winen byl. Pakli stane, aby se z toho před pány JMti na plném saudu poctiwě wywedl, na schwálení panské. A ten takowý jestližeby swéwolně nestál aneb preč saudem odsauzen byl, takowého statek má obrácen býti w králowstwí, a nemá preč dáwán býti ani wyprošowán, než z toho statku, komuž se škoda stala, má napraweno býti.

Item nemělliby kdo swého wězení a kterého zločince jal, má jej k hajtmanuom toho kraje dáti, a oni jej přijíti mají.

Item což se rybníkářuow dotýče, kdežby koli na rybnících dělali a w kterých lúpežech neb mordích postiženi byli, a žádáno na ně bylo práwo, od kohož koliwěk a u kohož koli dělají, aby beze wší odpornosti wydáni byli.

Item rybníkáři listy fedrowní a zachowací též jako jiní obecní lidé míti mají; pakliby který rybníkář takowého listu neměl a k komu bez něho přišel, žádný takowého přijíti nemá.

Item což se rajtaruow dotýče, kteříž po silnicích jezdí, buď Čechowé pod spuosobem a postawú Německú, anebo Cechowé Němce přijímajíce, a posměch a pychy lidem w České zemi činíce, ježto jest to prwé nikdy w králowstwí Českém nebýwalo, obyčejuow Německých se chytajíce, toho wíce aby nebylo. A jestližeby pak kdo to směl učiniti a uswědčen byl, jakéhož by koliwěk stawu byl, aby ten takowý před pány stál, kdyžby koli z plného saudu od pánuow Jich Mti obeslán byl, a tu před pány JM[tmi] jestližeby se newywedl, aby napřed w wěži dwě neděle seděl, a tomu, na kohož jest ten pych okázal, L kop grošuow Českých aby bez milosti dal, a jeho odprosil, tak jakžby mu pány a wládykami nalezeno bylo. A jestližeby pak jeho ranil, na kohož tu puotku udělal, tehdy má trestán býti a škody i náklady aby nawrátil; pakliby koho zabil, tehdy aby bez milosti sám také hrdlo ztratil.

Item kteří by koliwěk obywatelé w tomto králowstwí byli, aby žádný Němcuow a rajtaruow nepřechowáwali, aby zemi škoditi měli, ani z země wen aby wálku do cizích zemí měli wésti, ani Němcuow aby žádný we swé obydlé z cizích zemí nepřijímal bez wuole krále JM[ti] a pánuow i rytířstwa, kteří w saudu zemském a w raddě JM[ti] jsú.

Také na tomto jest zuostáno, kteřížby koliwěk takowí zjewní zhúbci a zločinci neb zloději byli, ježtoby zemi oznámeni byli a po zemi jezdili, buď skrze města neb městečka, wsi, zámky, dwory, twrze, neb se na cestě s nimi kdo potkal a k tomu moha je zjímati toho neučinil, že takowému každému k hrdlu i k statku hned hledíno má býti, jako k zhúbci obecnému zemskému. A také jestližeby kdo s takowými zločinci a s zloději a zjewnými zemskými zhúbcemi, wěda žeby takowí zločinci a zloději byli, obcowal, kwasil, je fedrowal, a w tom žeby byl uswědčen; a jestližeby se kdo tím wymlúwati a prawiti chtěl, že je takowého zločince proto nejal, že jest k němu wěře přijel: že takowá wýmluwa tomu nic ku pomoci, kdožby se tím wymlúwati chtěl, býti nemá. I jestližeby se komu zdálo z toho koho winiti, žeby kdo kterého zhúbce zemského, tak jakž se nahoře píše, fedrowal neb přechowáwal, že takowého má obeslati k suchým dnuom k saudu zemskému, a potom strany trpte pokuty i škody, jako po puohonu.

Také na tomto zuostáno jest, že žádný nemá takowým zločincuom a zlodějuom žádných klejtuow dáwati bez powolení krále JM[ti] neb pánuow a wládyk z plného saudu. Pakliby se kdo toho dopustil a takowé zločince a zloděje glejtowal, máme se k němu míti jako k zhúbci zemskému a zloději.

58*

Nalezli wuobec za práwo: kdyžby koho koli z obywateluow králowstwí Českého který nepřítel aneb zhúbce zemský jal a potom toho obywatele slibem zawázal, aby jeho aneb takowé nepřátely a zhúbce zemské na swém obydlé přechowáwal, že takowých slibuow nemají činiti. Pakliby násilím ty a takowé sliby činili, že potom těm nepřáteluom a zhúbcím zemským takowých slibuow nemají a nebudau powinni držeti. Pakliby kdo učinil to přes tento obecní nález, a ty zhúbce a nepřátely zemské tím slibem přechowáwal, aneb je fedrowal, neb s nimi jezdil na škodu zemskú, k takowému každému hned má hledíno býti jako k zhúbci zemskému.

B)*.

W knihách památních.

Páni a wládyky na sněmu obecním, kterýž držán jest na hradě Pražském tu středu po suchých dnech postních, také na tomto jsú zuostati ráčili, a o to se konečně uwolili, co se saudu komorního dotýče, kterýž má před pány hajtmany králowstwí Českého a před pány raddami krále JM[u] držán býti, že týž saud také dwakrát do roka držán býti má, a to na tyto časy: jeden na swatého Martina, a druhý dwě neděle před swatým Duchem; a k těm dwěma sauduom swrchupsaným aby se toliko poháněli. A takowý řád při těch puohoních má zachowán býti od těch, kteříž poháněti budú: najprwé aby jmenowal, z čeho pohání, a to aby w listu stálo, a registry zapsáno bylo, a to proto aby wědomo bylo, co jest puowod na pohnaném ustál; a to aby každý wěděl, kdožby koli k puohonu nestál, aby při swú stratil; ale kdožby pro nemoc, a neb pro kterú jinú překážku státi nemohl, aby list mocný na zisk i na ztrátu k saudu příteli swému dal, a jemu poručil, že to mocné býti má jakoby sám stál. A také, kdožkoliwěkby práw zuostal, buď pohnaný neboli puowod, před týmiž súdcemi, kteréžkoli škody, ježtoby pro tu při wzal, a je prowedl na jich schwálenie panské, ty škody jeden druhému aby dal infra duas septimanas, od prowedení pořád zběhlých. A kdožby pak koli w tom swé wuole užíwati chtěl, ježtoby na dědinách swobodných neb zápisných jměl: tomu každému aby se w jeho děDiny úřadem pana purkrabie uwázáno bylo do té summy, dokadžby prowedl. A kdožby pak na dědinách swobodných neb zápisných nejměl, ten aby listem zatýkacím k tomu připrawen byl a do wazby wsazen byl, aby se rozeznání panskému dosti stalo. A takowého žádný fedrowati ani zastáwati nemá; a na tom saudu aby při těch časiech dwě neděle sedieno bylo. Než k tomu

*) Tuto částku sněmu r. 1492 wzali sme z rkp. Widenského 3483 l. 62 a Talmberského l. 234.

roku, kterýž položen jest o Swátosti najprw příští, k swým puohonuom aby každý stál. Nuncii super hoc ex parte dominorum et clientum et totius synodi fuerunt Puota de Rismberg alias de Skal et de Swihowa, supremus judex regni Bohemiae de dominis, et Albertus Ojíř de Očedělic et de Lobkowic de clientibus, referentes praemissa. A to zřízenie a swolenie trwati má dotud, dokudžby král JM' se pány a wládykami též na sněmu obecním o to jináč nezřídili a nerozkázali. Actum anno Domini 1492.

43.

Odpowěd stawůw král. Českého daná Janowi z Raupowa na poselstwí, kteréž učinil byl od krále Wladislawa; žádá se předewším brzkého příjezdu králowa do země.

Bez datum (m. Mart. 1493.) (Z rkp. Děčinsk.)

Jakož Králowská Milost ráčil jest nám wzkázati, že na tento čas sem do králowstwie nemuož přijeti, žádaje JM', aby w pokoji a w řádu stáli, práwem zemským se sprawowali a žádnému toho rušiti nedali: JKM' muož to dobře znáti, jakž jest z této koruny ráčil wyjeti, spuosob, který jest při JKM[u] byl, což se zemského práwa dotýče, že jest tak wždycky zachowán po KM[u] odjezdu až do nynějšieho dne; a ještě na tom jsú wšickni společně, aby se tak zachowali, až do JKM[u] bohdá sčastného příjezdu, pokudž najdál možnost naše muož stačiti. Ale toto pane Rúpowský, pane hofmistře, prosíme, aby JKM[u] oznámil, že w této koruně známe mnoho a škodná nebezpečenstwie, kdež tomu dobře rozumieme, že ani súdem zemským, ani pány hajtmany od JM[u] usazenými, a což rozumieme, ani námi wšemi nemóž ta wěc zastawena býti, jestliže JM' bude ráčiti swým příjezdem prodléwati. Neb se weliké znamenité wěci waytržní i jiné škodné proti wšemu řádu počínají, nebudúliť JM[u] příjezdem a předsewzetím rozumným staweny, strach by JM[u] k weliké žalosti a koruně k weliké zkáze nepřišly. Protož prosíme jako swého milostiwého pána, aby ráčil na tuto korunu dědičnú mysliti a pomnieti a jí sobě wážiti; a swým příjezdem aby neráčil nám JM' odtahowati, a ráčil na to pomnieti, co se jest JM[u] w této koruně a z této koruny dobrého stalo, aby JM' neráčil w zapomenutie toho býti. Což se Poleckého a Wlčete dotýče, wedle panów hajtmanów rozkázanie má se wšemu dosti učiniti, což naše možnost stačí. Ale nám se zdá, bez přítomnosti JKM[u] toto wšecko jest daremné napomínánie.

Item což se Swídnického kraje dotýče, ač nějaká námluwa jest, žeby ta wěc měla k konci přijíti: ale nám se zdá, pane Rúpowský, bez přítomnosti JKM[u] že jsú to wšecky wěci nejisté a zmatečné, a na žádném jistém gruntu

nemohú státi; a bojíme se, by se w této zemi zlým nerozmáhalo, ač JM' swým příjezdem pospiešiti nebude ráčiti.

Item, což se Baworuow dotýče: tu jest se pan sudí na sněmu zjewně ohlásil, že nejednú, než častokrát ohlašowal se, jaká mu se křiwda od pana Gewolfa děje, před tiem než w obranu wzeti jsú JKM"; i také od strýce jeho ohlašowáno jest, i za krále Jiřieho slawné paměti, že dawše schowati znamenité klenoty k wěrné ruce, i toho zase nemohú mieti; i také nynie kterakowých jest jemu cest sprawedliwých podáwal w Klatowách, kteréžto od něho přijíti jest nechtěl, když sú srokowáni byli w prwní neděli postní. A prwní jest cesta tato, kterúž jest podáwal: poněwadž sú se w obranu JKM" dali, že napřed na JKM" o tu wěc rád přestati chtěl, i také na súdu zemském, i také na pánich hajtmaních, kteříž na JM" miestě jsú; a naposledy že jest jemu i toho podal, že na jeho wlastním pánu, knězi Albrechtowi, o tu wěc přestati chtěl; a těch cest sprawedliwých žádné přijíti jest nechtěl od něho. A při tom prosí nás za radu i za pomoc, prawě že lidi jest sobě na to zjednal a je na hotowě má, a cestu toho slušnú před sebú má, že tu naději plnú má, že tudy toho pana Gewolfa k miestu připrawí a že k swému sprawedliwému tu přijde, abychom jemu toho nezastawowali. I milostiwý králi! my sme jeho tudy ještě zdrželi; a poněwadž sú se oni k obraně koruně České dali, byloby to nesnesitedlné lidem, aťby oni sprawedliwého od sebe učiniti nechtěli. I my jsme na tom, že my toho Gewolfa obeslati chceme, aby on před zemským súdem stál, a z čehož jemu pan Šwihowský winu dá, aby jemu práw byl, anebo před JM" hajtmany. Pakliby toho učiniti nechtěl a k obeslání našemu státi nechtěl a panu Šwihowskému práw býti nechtěl, že my JM" prosíme, aby téhož pana Gewolfa w té wěci zastáwati neráčil, a panu Šwihowskému toho neráčil na něm dobýwati brániti. Nebo w takowém prodleném času téměř že wšickni swědci, kteříž jemu platni byli, zemřeli sú a mrú, budeliť ta wěc na dalším a nekonečném odtahu státi. Pakli JM' ráčí to sám slyšeti, a nebo jiné súdce mocné té pře usaditi, že to wšecko rád chce oblíbiti, jedno aby skrze to mohl k spěšnějšiemu konci přijíti, nežliby jemu ti swědci, kteříž ještě žiwi jsú, ježto jsú jemu k té při potřebni, zemřeli.

Item což se Hlohowa dotýče a jiných zámkuow, kteréž Poláci držie od krále JM" pána našeho milostiwého, jakožs předložil, že JM' pro potřebu swú do času pro swé dobré musil to učiniti, ale že JM' ráčil to zase spuosobiti, že zase k koruně mají býti připojeni, abychme tomu newěřili, by je JM' od koruny odlučowal. Milý pane Rúpowský! naše wiera do našeho pána jiná nenie, ani sme pro jinú příčinu sobě JM" za pána wzali, než aby JM' ráčil korunu swú, korunu Českú, w kteréž sme my obywatelé, rozmnožiti a rozšiřowati, a my

hrdly swými i statky swými wždycky jsme na tom, toho pomáhati. Ale toto se nám welmi nelíbí, a wšem napořád wšelikého řádu přebýwajícím w koruně, že se to tak dlúho dlí a ta se wěc w skutku nedokoná a prodléwá, že ti zámci nejsú připojeni k koruně, a nedržie se od přebýwajících w koruně, jakož řád a obyčej w zemiech křesťanských toho jest; a netoliko w křesťanských, ale snad i w pohanských. Také milý pane Rúpowský, tebe za to prosíme, že s králem JM^ti^ mluwiti budeš a JM^ti^ prositi odewšech, jako našeho milostiwého pána, aby JM^t^ ráčil na to pamatowati, že sme JM^t^ dobrowolně sobě za pána wzali, z příčiny té, aby ráčil JKM^t^ tu korunu rozmnožowati. Tiemto se nám zdá, že tato koruna na welikém nebezpečenstwie stojí, že napřed z německých zemí mnoho zámkuow držie koruny České, nejsúce jazyka Českého, ježto známe že příchylnost ta nemóž býti od přirozenie; též také i w zemiech Slezských že některé zámky držie cizozemci, ježto k koruně České přislušie, za WM^ti^ i před WM^ti^; též i w markrabstwí Morawském Uhří některé zámky držie; kdež se sami toho dopúštěti nechtie ani Uhří, ani Poláci, ani Němci, aby se jim w jich zemiech dálo. Protož prosíme, aby JKM^t^ ráčil skutečně tu wěc před se wzieti, každému aby se stalo to, k čemuž jest sprawedliw; poněwadž oni w swých zemiech nedopúštějí, že též páni, rytieřstwo i města jsú na tom, že se wšie pokorú prosie, aby JKM^t^ též ráčil tuto korunu spuosobiti a osaditi, a swému jazyku toho radši přieti nežli jiným.

Item což se pomoci piwowárné dotýče, na tom jsme, což sme JM^ti^ swolili, aby se tomu wšemu dosti stalo, a kteříž sú nedali, aby ještě wždy dali. Kteřížby pak dáti jí nechtěli swéwolně, ta wěc při JKM^ti^ stuoj, jakž se k komu o tu wěc ráčí mieti. Než za to prosíme JKM^ti^, poněwadž sme dali mnozí, jakož JKM^ti^ tajno nenie, že jednostajné břiemě nésti máme, aby též dali a připraweni byli i jiní, aby se tomu dosti stalo.

Item což se zlodějuow dotýče, račte wěděti, že JKM^ti^ tajno nenie, jaký jest toho spuosob prwnější byl; a jak jest ta wěc držána neb nedržána, JKM^ti^ také tajno nenie. Než my, pokudž najdále moci budem, rádi stawowati chceme. Než to dobře známe, že ta ani jiná wěc nemuož bez přítomnosti JKM^ti^ spósobena býti, což se řádu dotýče. A protož prosíme, aby JKM^t^ ráčil tak milostiwým pánem býti, a ráčil do této koruny nemeškajíc přijeti. Neb to známe a tomu dobře rozumieme, nebudeli brzkého příjezdu JKM^ti^, že této koruně z toho nic dobrého nepřijde.

44.

Král Wladislaw wyswětluje artikul smlauwy mezi pány, rytířstwem a městy markrabstwí Morawského 1486 učiněné o kupowání zboží pozemského od měšťanůw a domůw městských pánůw a rytířůw, a ustawuje, kdy měšťané před saud zemský a kdy před práwo městské poháněni býti mají.

W Budíně 17 Dec. 1493. (Orig. w mor. zemsk. archivu.)

My Wladislaw z božie milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský ꝛc. král, markrabie Morawský, Lucemburské a Slezské knieže a Lužický markrabie ꝛc. oznamujem tiemto listem wšem: Jakož jest byla pře a ruoznice wznikla mezi pány a rytířstwem s jedné a městy markrabstwie našeho Morawského s strany druhé o to, což se dotýče smlúwy, kterúž jsú mezi sebú s powolením naším již psaní páni a rytířstwo i města učinili o póhony zboží pozemských, kterak s takowých zboží města téhož markrabstwie mají pohánčna býti, jakož pak ten artikul té smlúwy takto w sobě slowo od slowa zní a ukazuje: Jakož byla ruoznice, že my města majíce některé listy, pro něž jsme ku práwu zemskému stáwati nechtěli ani odpowiedati, ani pánóm w městech domuow kupowati, a my páni proti tomu jim žádných kupuow zboží dědičných pozemských w dsky nedali jsme wkládati, ani jim též práwa jako držitelóm dědictwie dopomáhati: ale obojí znamenawše i shledawše, že od měšťan našich předkuow jest ku práwu odpowiedáno, i též od pánuow úředníkuow předkuow našich w dsky zemské zbožie pozemské wkládáno bylo, tak aby každý při swé sprawedlnosti zuostal, my páni a rytířstwo swolili jsme k tomu, aby wšechna zbožie řádně kúpená podlé práwa země, od kteréhož koliwěk z měšťanuow byla by kúpena, mají we dsky zemské wkládána býti a we wšem práwě od nich požíwána, tak jakož řád a obyčej pánuow i rytířstwa jest we wšem práwě pozemském, buď před hajtmanem neb dskami, spolky i jiným slušným řádem. A my města i obywatelé z těch zboží před práwem zemským, hajtmanem a pány máme ku puohonóm a žalobám winění podlé těch statkuow stáwati a odpowiedati a nálezy panské trpěti, tak a tiem wším řádem, jako z pozemského zbožie práwo w zemi jest, wšak bez pohoršení našich práw a jiných swobod wšelijakých mimo toto srownánie znějících. Zase my páni a rytířstwo, jestli že bychom pány měšťany neb kterého z obywateluow jejich z čeho winiti chtěli, ježto by to w zemském práwě neleželo ani příslušné bylo, a k městskému gruntu a k okrsku za mezemi příslušelo, z domuow, z zahrad, mlýnuow neb jiných purkrechtních městských wěcí: toho máme před práwem jejich a u nich hleděti, tak aby pozemské zbožie, i měst každého okrslek, w swých sprawedlností práwa zuostala.

Také my měšťané máme pánóm a rytířstwu dopúštěti domy w městech kupowati pod práwo purkrechtnie; a ti páni, kteříž ty domy kúpí, mají powinni býti z těch domuow wšecko podlé toho města a k tomu městu we wšech dáwkách a lozuncích i nákladuow města činiti jako jiní tu obywatelé, tak aby králi JM[ti] i městu platowé nescházeli, a žádný mimo práwo městské nemá na králi JM[ti] ani markrabi jako pánu země žádných swobod sobě na těch domech prositi. Ale že pak při tom artikuli páni a rytířstwo s městy swrchudotčenými srownati se nemohúce, proto že každá strana ten artikul k swému rozumu a k polepšení wykládá a beře, k nám jakožto ku pánu swému o takowú wěc jsú se utekli, prosiece Welebnosti Naší, abychom jim ten artikul zřetedlně wyswětlili a jemu rozum dáti ráčili, kterak se na budúcí časy strana k straně zachowati a mieti má: kterúžto wěc my jakožto král Český a markrabě Morawský před sebú majíce i potřebně s raddami našimi wážíce, takto mezi swrchudotčenými stranami wypowiedáme a mocně ustanowujem: Najprwé jakož ten řád a ta smlúwa w swrchudotčeném artikuli mezi nimi jest učiněna, přitom my je zuostawujem a k tomu také toto mezi swrchudotčenými stranami wypowiedáme, aby purkmistři konšelé i obce jmenowaných měst při swých práwiech a swobodách zuostali, tak což by koliwěk k jich práwuom a k městóm příslušelo, že to má jim konšely jakožto úředníky našimi súzeno a rozeznáwáno býti. Ale poněwadž pak skrze ten swrchudotčený artikul zdálo se jest pánuom a rytířstwu, žeby města z toho se poněkud wytahowala a wedle téhož artikule se nezachowáwala, a měšťanóm také se jest zdálo, že by přes ten artikul k některým wěcem wtahowáni byli, kterúžto wěc na obě straně s raddami našimi se wší pilností wážíce, takowúto wýpowěď mezi swrchudotčenými stranami učinili jsme a činíme: Najprwé jestli že by se kdy přihodilo, že by obywatel z měst swrchupsaných, maje na zemi wsi neb jiné pozemské zbožie i wdlužil se u kterého pána neb člowěka rytířského neb pozemského, tehdy takowý měštěnín mohl práwem zemským o ten dluh hleděn a poháněn býti až do toho statku pozemského, a jestli že by toho statku nestačilo, tehdy aby mohl k statku tomu, kterýž by ten jistý dlužník w městě měl, hleděti podle práwa městského, pokudž by se jemu za jeho dluh dosti nestalo.

Item což se cel a mýt neb jiných práw a swobod dotýče městských, jestli že by je města který pán neb člowěk rytířský a pozemský chtěl z těch wěcí winiti, tehdy jich nemá w takowé wěci před práwo zemské zaháněti, ale má jich hleděti před hajtmanem markrabstwí našeho Morawského, a hajtman aby k sobě přijal podkomořího téhož markrabstwí a konec o takowú wěc učinil. A jestli pak že by se které straně zdálo, že by se w tom jí co ukracowalo, budú se moci na nás neb na budúcí naše krále České odwolati. Item jestli

59

že by se kdy přihodilo, že by w těch swrchudotčených městech bezelsti který měštěnín buď z pánuow, z rytířstwa aneb z lidí pozemských kterého zhaněl, zbil, aneb jemu kteréž koliwěk protiwenstwie učinil, tehdy aby takowá wěc a žaloba dala se purkmistru a konšelóm toho města, w kterémž by se ta příhoda stala, wšak tak, aby při té žalobě byl hajtman markrabstwí Morawského, a aby k sobě přijal podkomořího téhož markrabstwí, ačbychom my w zemi nebyli; a ti přitóm jsúce jestli že by slyšeli, že se jest ten saud o takowú wěc a puotku sprawedliwě a slušně stal, aby wýpowěď měšťanská přitom zachowána byla; pakli by se zdálo hajtmanu a podkomořímu téhož markrabstwí, že by se straně kteréž koliwěk ukrátilo, toho budú moci na nás odložiti a wěc tu my potom obrátíme, a přitom strany mají zuostati a přestati. Item také toto mezi swrchudotčenými stranami wypowídáme i na budúcí časy ustanowujem, aby žádný měštěnín ani město pro žádné dluhy ani pro kteréž koliwěk jiné wěci člowěka dobrého rytířského buď mužského neb ženského pohlawí nestawowali ani stawowati dopúštěli, lečby se kto sám zápisem swým w takowé stáwky zawázal. Než ktož by se pod těmi stáwkami nezawázal, tehdy takowého každého oni mají hleděti před hajtmanem téhož markrabstwí, jestli že by nás w zemi té nebylo, a týž hajtman má jim o takowé wěci bez póhonu konec učiniti. A jestli že by pak týž hajtman o to jim konce neučinil, budú se moci na nás neb na budúcí naše krále České odwolati, a my jim o to konec sprawedliwý učinití máme. A protož přikazujeme wšem těm stawuom, to jest panskému, rytířskému a městskému, aby oni se k sobě wespolek podlé swrchudotčené smlúwy mezi nimi učiněné a této naši wýpowědi zachowali, tak aby strana straně w žádné práwa a swobody wíce nesahala nyní i w časiech budúcích; kteréžto wýpowědi jeden list pod pečetí naší dali jsme pánóm a rytířstwu a druhý městuom. Tomu na swědomí pečeť naši králowskú kázali jsme přiwěsiti k tomuto listu. Dán na Budíně, w úterý po swaté Lucii, leta božieho tisícího čtyřstého dewadesátého třetího, králowstwí našich Uherského ꝛc. w čtwrtém létě a Českého we třímezcítmém.

Ad relationem domini Joannis de Sselnberg,
Regni Boemie Cancellarii.

45.

Král Wladislaw kraji Wltawskému: pokládá celé zemi sněm do Prahy na čtwrtek o suchých dnech postních (20 Febr.)

W Budíně, 16 Januar. 1494. (Arch. Třebon.)

Wladislaw z božie milosti Uherský a Český oc. král a markrabě Morawský oc.

Urozeným, statečným, slowútným a opatrným, pánóm, rytierstwu a městóm, obywatelóm w králowstwí našem Českém kraje Wltawského, wěrným našim milým, wzkazujeme milost naši králowskú a wšecko dobré.

Urození, stateční, slowútní a opatrní, wěrní naši milí! Prohlédajíce k mnohým a znamenitým potřebám králowstwie našeho Českého, kteráž nám i wám wšem znamenitě duoleží, a zwláště což se dotýče jednánie s Otcem swatým papežem o srownánie těch ruoznic, kteréž od dáwna wzniklé jsú, a k kterýmž se JS' welmi laskawě podáwá, žeby to ráčil k slušnému srownání přiwesti; kterážto wěc kdyžby mohla pobožně a bez útisku srownána býti, nám i wám mohloby k welikému přijíti potěšení. Při tom také některé znamenité potřeby jsú, kteréž se dotýčí wšie koruny České, kteréž wám také oznámeny budú. A protož pro takowé znamenité a weliké potřeby zdá se nám welice potřebné, aby sněm obecní držán byl w městech Pražských. Kterýžto sněm pokládáme w jmenowaných Pražských městech ten čtwrtek o suchých dnech postních najprw příštích; přikazujíce wšem wespolek i každému zwláště, kohož tento list náš dojde, abyšte znajíce takowé znamenité a weliké potřeby, kteréž se wás wšech wysoce dotýčí, k tomu sněmu se wyprawili, a cožby k obecnému dobrému slúžilo, tudiež ke cti a zwelebení toho králowstwie, abyšte se dobrým přimlúwali. Jinak toho nečiniece, i wědúce, že wděčnost nám zwláštní na tom okážete a wuoli naši w tom naplníte; a my wám we wšem což slušného jest rádi přistati chceme a wás w ničemž opustiti nemieníme aniž chcme, jakožto poddaných našich wěrných milých, což z jednostajné wuole předse wezmete. A také pány, rytieřstwo i města markrabstwie Morawského, w. n. m., též sme obeslali, aby z sebe k tomu sněmu osoby některé wyslali, a z jednostajné wuole o ty potřeby, kteréž před rukama jsú, aby jednali. Dán na Budínu, we čtwrtek před S. Antoniem, král. našich Uherského we čtwrtém létě a Českého we třimezcietmém.

Commissio propria D. Regis.

46.

Snešení sněmowní (necelé.)

W Praze, 14 Febr. 1494. (Ze star. rkpp.)*

W knihách památních Q. XXI.

Páni a wládyky, Pražané a jiná města, na sněmě obecním, kterýž držán byl na hradě Pražském léta božího MCCCCXCIIII, w pondělí na den swatého Matěje apoštola božího, tyto artikule přidali:

Znamenawše, že se neumenšují krádežowé a lúpežowé i mordy w králowstwí Českém, i také z napomenutí wšech skrze najjasnějšiho kniežete a pána, pana Wladislawa Uherského a Českého oc. krále, pána našeho najmilostiwějšího, i utwrditi takto jsú ráčili: Aby žádný z pánuow, z rytířstwa ani z měst ležákuow takowých nepřechowáwali; a jestližeby se událo, a kdo žádal práwa na kteréhožkoliwěk, jestližeby sám swé poprawy nejměl, aby beze wší odpornosti wydal takowého k poprawě, k kteréžby poprawě příležel, nebo najbližší poprawě byl; a tento poprawce beze wšech forteluow aby poprawu pustil, a k sobě aby přiwzel dobré, znamenité lidi na cti zachowalé, kteřížby při tom tázaní býti měli. Pakliby nechtěl na té poprawě dosti jmíti, tehdy ten aby toho zločince wydal na hrad Pražský, a tu aby tázán byl. A purkrabě Pražský aby se při tom tázaní též zachowal, jakož nahoře dotčeno jest, aby se skrze ty poprawy žádnému nic neukrátilo, než wedle řádu a práwa aby se zachowali. A jestližeby w tom wyznání dotklo se kterého pána, neb rytířského člowěka, žeby o tom wěděl, neb toho příčina byl, tomu aby to hned oznámeno bylo, a ten jistý zločinec, který na toho pána neb rytířského člowěka prawí, aby utracen nebyl až do najprwnějších suchých dní po tom příštích, a aby ten zločinec přiweden byl na hrad Pražský, a ten pán neb člowěk rytířský, kterémuž dáno wěděti, že naň prawí, skrze ty kteříž jsú při tom tázaní byli, také beze wšech wýmluw státi má před pány JM[ti] na plném saudu. Pakliby nestál, aby čest a wíru ztratil, aby k jeho hrdlu i k statku hledieno bylo, nebby již sám sebú winen byl. A pakli stane, aby se z toho před pány JM[mi] na plném saudu poctiwě wywedl. A ten toho takowého statek nemá nikam obracowán býti ani wyprošowán, než aby z toho statku tomu, komužby se škoda stala, napřed zaplaceno bylo, a ostatek toho statku aby obráceno bylo na obecné dobré s pan-

---

*) Sněmowní toto snešení pojato doslowně do Zřízení zemského r. 1500 a sice do §§. 544 až 550. Zde podáwá se podlé rkpp. Talmb. 223, Fürstenb. f. 255, Wídenského atd.

skú radú. A kdožby koliwěk kterého zločince jal, a nemaje swého wězenieí, přiwezl jej na zámky nebo do měst: aby takowého zločince do swých wězen přijímali beze wší odpornosti, aby také chudý swé sprawedlnosti dosíci mohl.

Item také na žádného psance newywedeného a na zloděje zjewného nemá urukowáno býti.

Item také což se rybníkářuow dotýče, kdyžbykolí na rybnících dělali, a w kterých lúpežech nebo mordích postiženi byli, a žádánoby na ně bylo práwa od kohožkoli, u kohož dělají, aby bezewší odpornosti wydáwáni byli ku popravám; aneb se jím ujisť, jakož se nahoře píše.

Item také jakož se přihází, že dobří lidé honíce po pána swého škodě, nebo po čížkoli jiného škodě, kdyžby se takowých zločincuow dohonili, a je žeby zjímali, jakož o tom w prwnějším nálezu šíře dotčeno jest a psáno; ještě páni JM' nad to k tomu přidati jsú ráčili toto, aby žádný té smělosti nebyl, ani směl dotýkati nižádného toho, kterýžby honil a při tom jímání byl. Pakliby kdo koho w tom dotýkal, nebo dotýkati chtěl, a naň to uswědčeno bylo, aby ten takowý to dotýkání proti swé cti učinil, a před pány na plném saudu aby postawen byl; a to což jest koho w čem dotýkal, aby oprawil, což jest koliw mluwil, že jest w hrdlo lhal, a dwě neděli w wěži seděl beze wší milosti a padesáte kop grošuow českých tomu, kohožby dotýkal, aby dal beze wší odpornosti. A nad to jestližeby co wíce naložil stáwaje, ježtoby to swědomím prowésti mohl wedle schwálení panského, to aby také zaplatiti powinen byl.

Item což se rajtaruow dotýče, kteříž po silnicích jezdí, buďto Čechowé pod spuosobem a postawú německú, a nebo Čechowé, Němce přijímajíc, posměchy a pychy lidem w zemi České činíce, ježto jest to prwé nikdy w králowstwí Českém nebýwalo, obyčeje německého se chytajíce: toho wíce aby nebylo. Jestližeby pak kdo to učiniti směl, a uswědčen byl, jakéhožbykoli stawu byl, aby ten takowý přede pány stál, kdyžby koli z plného saudu od panuow JM[ti] obeslán byl. A před JM[tmi] jestližeby se z toho newywedl, aby napřed w wěži dwě neděle seděl, a tomu na kohož jest ten pych ukázal, padesáte kop gr. bez milosti aby dal, a jeho aby odprosil, tak jakž mu pány nalezeno bude. A jestližeby pak jeho ranil, na kohož by tu puotku udělal, tehdy aby i s hrdlem i s statkem na panské milosti aby byl. Pakliby koho zabil, tehdy aby bez milosti statek i hrdlo ztratil.

Item, kteřížkoli pozemské zámky drží, i do země se kdežkoli wkaupili, ti aby po ten den žádných Němcuow ani rajtaruow nepřechowáwali, žádnému w zemi aby škody žádné nečinili ani činiti nedopauštěli ke škodě zemi, ani také žádných wězňuow aby nepřijímali bez odpuštění panského. Pakliby kdo proti tomu učinil, aby ten bez milosti kázán byl.

Item také jestližeby se kterému obywateli země České jaká škoda od Němcuow stala, ten každý, komužby se škoda stala, má to na pány na plném saudu wznésti, a páni JM[u] mají jej w tom opatřiti, aby mu škoda byla naprawena.

Item což se Židuow dotýče, jakož kradené wěci přijímají, kdožby koliwěk kterú swú wěc jemu ukradenú w Židech optal u kteréhožkoli Žida, že ten Žid nebo ti Židé hned bezewšeho úplatku zase nawracowati mají beze wší odpornosti. A také Židé toliko na základy aby puojčowali, ale na listy a na registra nic; neb potom skrze to se zmatkawé dějí znamenití. A kterýbykoli Žid na kterú kradenú wěc puojčil, a ten komuž ukradena jest kterú škodu skrze to wzal, ten Žid jemu tu škodu naprawiti má beze wší odpornosti, a neb toho zloděje jemu oznámiti také beze wší odpornosti. Pakliby Žid toho neučinil, tehdy ten, komuž ukradeno jest, k hrdlu i k statku bude moci hleděti tomu Židu. K tomuto do desk wložení byli jsú wysláni z plného saudu zemského a sněmu obecního Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwí Českého, Puota z Ryzmberka a z Šwihowa, najwyšší sudí králowstwí Českého z panuow, jsúce k tomu zwláště wysláni.

47.

Sněmowní snešení o wýhradném užíwání jazyka českého při deskách zemských.

W Praze, 13 Mart. 1495. (*Ze starých desk zemsk.**)

„W knihách památných T. XV."

Páni a wládyky na plném sněmu obecním, kterýž byl w pátek o suchých dnech postních léta božího MCCCCXCV, s powolením najjasnějšího knížete a pána, pana Wladislawa božie milostí Uherského a Českého oc. krále, na tom jsú zuostati ráčili, aby již po dnešní den wšichni wkladowé we dsky zemské, buď u wětší neb menší, w trhowé nebo zápisné, památné i puohonné, wšecko česky psáno bylo, a to wěčně aby tak držáno bylo a zachowáwáno. Než což se majestatuow a jiných listuow latinských nebo německých dotýče, kteřížby we dsky slowo od slowa wpisowáni měli býti, ti aby tak jakž psáni jsau, buď latině neb německy we dsky kladeni byli. Poslowé ke dskám byli jsú Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwí Českého, Puota z Ryzmberka a z Šwihowa, najwyšší sudí králowstwí Českého z pánuow, jsauc k tomu zwláště wysláni.

---

*) Sněmowní toto zůstání wloženo jest také do Zřízení zemského r. 1500 §. 249. Zde podáwá se podlé rkpp. Talemb. 255 a Gersdorf. 213.

48.

Smlauwa mezi králem Wladislawem a Jindřichem knížetem Minsterberským, kterauž se Poděbrady králi postupují za Olešnici a Wolow we Slezku ɔc.

W Budíně, 28 Apr. 1495. (Orig. c. k. tajného archivu we Wídni.)

Léta božieho 1495 w úterý po Jiří stala se jest celá a dokonalá smlúwa mezi najjasn. kniežetem a pánem p. Wladislawem Uherským a Českým ɔc. králem a markrabí Morawským ɔc. JM[ti] s jedné, a oswieceným kniežetem, knězem Jindřichem ɔc. a syny jeho s strany druhé, takowá: jakož jest mezi JM[ti]K[é] a týmž knězem Jindřichem a jeho syny byla ruoznice i saud o Poděbrady zámek a což k týmž Poděbradóm přislušie, i také o práwo k Kostomlatóm, k tomu i o wšecky zápisné wsi, tak jakž se jest po knězi Hynkowi bratru swém w Poděbrady uwázal, i také o swrchky, jakož pak JM[t]K[á] k tomu ke wšemu, což již swrchu dotčeno jest, práwo mienil a mieti ráčil, najprwé tak, aby kn. Jindřich a synowé jeho swé wšecko práwo, wýsady nebo zápisy, kteréž mají dskami nebo na listech, králi JM[ti] dali a na JM[t] práwo swé přewedli. It. což jest dědičného, to dskami zemskými aby zapsali, a což manstwie jest, to též aby zapsáno bylo dskami dworskými, a zprawili toliké záwadu kněze Hynkowu a swú, jakož w zemi České za práwo jest; a cožby kde na zápisech bylo, to aby dobrými wólemi opatřili. A což se dotýče Břežan a Sázeného, kteréžto wsi kněz Hynek prodal, té záwady kněz Jindřich ani synowé jeho zprawowati nebudú powinni.

It. proti tomu král JM[t] jmenowanému knězi Jindřichowi a jeho synóm dáti má dědičně k manstwí kniežetstwie a zbožie tato: totižto hrad a město Olešnici, hrad a město Wolow se wším jejich příslušenstwím, se wšemi lény a swrchnostmi duchowními i swětskými, i s many a s cly, jakož sú to prwé kniežata Olešnická drželi, a to aby týž kněz Jindřich i synowé jeho a budúcí jich měli, drželi a toho požíwali a požíwati mohli, i s tiem učiniti jako s swým dědictwím, wšak s túto wýmienkú, aby w témž práwě a powinnostech králi JM[ti] a koruně České manstwím příslušeli, jakož sú to prwnie kniežata tak drželi. A takowá kniežetstwie a zbožie swrchujmenowaná, totižto hrad a město Olešnici, opět hrad a město Wolow, se wšemi k těm hradóm a městóm příslušnostmi, král JM[t] má jmenowanému knězi Jindřichowi a jeho synóm zapsati, a JMK[á] sebe i budúcie swé krále České a kniežata Slezká zawázati, jestližeby ktožkoliwěk na ta zbožie a kniežetstwie, totižto Olešnici a Wolow a na jich příslušnosti kterým práwem sáhl, že JMK[á] i JM[ti] budúcí králowé Čeští mají a powinni budú kněze Jindřicha i jeho syny a budúcie w tom zastati, tak aby oni toho

škody žádné neměli ani skrze to wzieti mohli, a také k žádnému saudu ani k swětskému ani k duchowniemu aby nepřistupowali. Než král JMt i JMti budúcí králowé Čeští w tom we wšem kněze Jindřicha i syny jeho a budúcie zastati mají.

It. král JMt má jmenowanému knězi Jindřichowi a jeho synóm k tomu přidati pět tisíc kop gr. č. širokých dobrých stříbrných rázu Pražského, a ty má král JMt takto platiti: najprwé při postúpení Poděbrad má kn. Jindřichowi a jeho synóm dáno býti puoltřetieho tisíce kop gr. jmenowaných, a od postúpenie Poděbrad w plném roce pořád zběhlém má jim opět dáno býti posledních puol třetieho tisíce kop gr. č. jmenowaných; a ty král JMt kn. Jindřichowi i jeho synóm dskami zemskými ujistiti má anebo rukojměmi.

It. wšecka zbožie, kteráž sú od staradáwna k swrchupsaným kniežetstwím příslušela duchownie i swětská, ty aby kn. Jindřich i synowé jeho a dědicowé mohli wyplacowati w těch sumách, w kterýchž sú ta zbožie prwé kniežata a držitelé toho zbožie drželi, kromě těch, kteréžby JMKá nebo předci JMti před námluwú o to pány na Hradčanech učiněnú dali o sw. Wáclawě již minulém.

It. o duochody na rathúze w Wratislawi, o šosy w kraji Neymarském, o rybáře na Odře, a o kanceláři králowskú w Wratislawi to cožby kněz Kunrad Bielý nebo Černý neb otec jich zastawil a zapsal, to aby kněz Jindřich i synowé jeho sobě wyplatiti mohli a w témž práwě držeti, jakož i oni drželi sú.

It. což jest kněz Kazimír w swém držení zastawil, to také král JMt nebo kněz Kazimír knězi Jindřichowi a jeho synóm wyplatiti má a očistiti při postupowání.

It. o Sobka, ten aby při tom dání kniežate Bielého zuostawen byl, ale manstwím kn. Jindřichowi a jeho synóm aby poddán byl též jako jiní rytierstwo a zemané w tom kraji poddáni jsú manstwím.

It. na den S. Prokopa n. př. aby králi JMti kněz Jindřich a jeho synowé zámku Poděbrad postúpili s městem, s městečky, s many, s wesnicemi, s blaty, rybníky, řekami, potoky, jezery, s lukami, dědinami ornými i neornými, s lesy, s luhy, s křowinami, i s jinými wšemi a wšelikými duochody, poplatky, puožitky a příslušnostmi k jmenowanému zámku Poděbradóm příslušejícími, se wším panstwím, nic owšem sobě tu co nepozuostawujíce. A což se pak dotýče swrchkuow na zámku Poděbradech i we dwořiech, to král JMt k knězi Jindřichowi připustiti má, a kněz Jindřich králi JMti wedle slušnosti swrchkuow na zámku i we dwořiech nechati má.

It. pušku welikú Wratislawskú, kteráž na Frankšteině wzata, a druhá puška weliká, kteráž na Poděbradech leží, ty mají obě při králi JMti zuostati.

It. ty wšecky swrchky, s kterýmiž se jest kněz Kazimír uwázal, s těmi se wšemi knězi Jindřichowi a synóm jeho má zase postúpeno býti.

It. toto také smluweno jest, že kšaft kněze Hynkuow má we dsky wepsán býti, kterýž jest udělal knězi Jindřichowi a jeho synóm; a když we dsky wložen bude, tehdy má kn. Jindřich i s syny swými králi JM[ti] we dsky klásti tak jakož swrchu dotčeno jest. A při tom také má kn. Jindřich i s syny swými p. Jindřichowi z Hradce ꝛc. k ruce králi JM[ti] wšecky wýsady i také wšecky listy, cožby se w nich zbožie Poděbradského dotýkalo, (wydati). A když se to stane, tehdy ten list kněze Hynkuow, kterýž jest někdy swědčil králi Mathiášowi a knězi Hanušowi Korwinowi, kterýž jest we dsky zemské i dworské wepsán, ten má také z desk zemských i dworských wymazán býti. A ten list we dsky wepsaný i jiné wšecky, kteřížby se kněze Hynka neb kněze Jindřicha aneb synuow jeho w té wěci co dotýkali, aneb jim w čem náleželi, ti mají p. Hradeckému w ruce dáni býti. A pan Hradecký wezma wšecky listy a wýsady od kn. Jindřicha, ti wšickni listowé mají kn. Jindřichowi a jeho synóm zase wráceni býti; a přitom času wýsada a obdarowánie i jistota na Olešnici, na Wolow a na ta panstwie což k tomu příslušie, má kn. Jindřichowi i jeho synóm w moc dána býti.

It. což král JM[t] Korcbachowi dáti jest ráčil, jakožto Milič s jeho příslušenstwím a také pět manuow z Třebnické krajiny, jakož pak to list jeho šíře ukazuje, při tom při wšem Korcbach má zuostawen býti.

It. kdyžkoliwěk kněz Jindřich i s syny swými králi JM[ti] Poděbrad postúpie, to král JM[t] bude powinen opátřiti, aby úředník na Poděbradech slíbil kn. Jindřichowi a jeho synóm, že Olešnice a Wolow s hrady i se wším příslušenstwím témuž kn. Jindřichowi a jeho synóm zbožie jmenowaná w moc dána a postúpena budú, pakliby se toho nestalo w témdni anebo konečně we dwú neděléch od postúpenie Poděbrad, aby se zase kněz Jindřich i s syny swými w Poděbrady uwázati mohl, a úředník ten na Poděbradech od krále JM[ti] usazený aby je na Poděbrady pustil i je zámku zmocnil bezewšeho zmatku a odporu.

It. což se dotýče wěna kněžny Kateřiny Jejie M[ti] manželky někdy kněze Hynka, kteréž na panstwí Poděbradském zapsáno má, a s kn. Jindřichem o tu wěc smlúwu wzala jest dskami, král JM[t] kněze Jindřicha proti jmenowané kněžně Kateřině w tom zastati ráčí, aby kněz Jindřich kněžně J[ie] M[ti] toho na miesto prázden byl.

It. což se dotýče blat i jiných rybníkuow přislušejících k zámku Poděbradóm, ti když k spuštění přijdú, má král JM[t] wšech ryb wzieti prawú polowici, a kněz Jindřich s syny swými druhú polowici. A což kněz Jindřich

sprawedliwě pokáže, co jest za plody k té násadě dal a kúpil, toho také král JM' má polowici zaplatiti kněži Jindřichowi o S. Hawle. Než což jest kněz Jindřich swými nekupowanými plody rybníkuow nasadil, toho král JM' nebude powinen platiti.

It. má král JM' psáti a opatřiti, aby na Olešnici i na Wolowě žádnými puožitky ani platy buď na rybníciech, na lukách, na lesiech hnuto nebylo, kromě předešlých duochoduow před S. Jiřím anebo po S. Jiří, ti aby byli wybieráni a zdwiženi a má je k sobě wyupomínati, a po ten den již užitkuow žádných dále neužíwati. A též aby se stalo na Poděbradech.

It. cožby w tom času až do S. Prokopa sprawedliwých platuow přišlo anebo ospuow s mlýnuow, ty muož knieže JM' wzieti.

It. jestliže před tiem časem budú ryby lowiti w blátech, tu král JM' polowici beř a kněz Jindřich polowici.

It. lesuow aby již mýceno nebylo, a lúky král JM' aby již k swé potřebě kliditi mohl; a také aby obilé na poli král JM' na swuoj náklad skliditi mohl.

It. wšecky předešlé dluhy za les za lúky za obilé nebo za jiné wěci, které roky jsú dány od úředníkuow kněze Jindřichowých buď do S. Wáclawa nebo do wánoc, těch úředník krále JM^u^ má jemu dopomoci, aby zaplaceni byli kn. Jindřichowi a jeho synóm, ač jsúli kteří dluhowé takowí na panstwí Poděbradském.

It. král JM' k těmto smlúwám pečet swú ráčil jest kázati přiwěsiti a kněz Jindřich také, na ten spuosob, aby se tomu wšemu dosti stalo na obě straně, což se w těchto smluwách wypisuje a zawierá.

Actum Bude anno et die ut supra.

(Pečeti dwě wisí neporušené.)

49.

Král Wladislaw z příčiny různic mezi Michalem Eicingarem a pány stawy Morawskými wzniklých ustanowuje, že jedenkaždý, kdo statek w markrabstwí Morawském k práwu pozemskému příslušející držeti chce, podlé práwa téhož markrabstwí žiw býti má.

W Prešpurce, 17 Mart. 1496. (*Orig. w Mor. zemsk. archivu.*)

My Wladislsw z božie milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský ꝛc. král, markrabie Morawský, Lucemburské a Slezké knieže a Lužický markrabie ꝛc. Oznamujem listem tiemto wšem, že jsme prošeni od pánuow a ry-

tieřstwa markrabstwie Morawského, wěrných našich milých, abychme jim wýpis toho nálezu, kterýž jsme s radami našimi mezi nimi a urozeným Michalem z Eicinku o některé ruoznice a neznáze udělali, pod pečetí naší dáti ráčili. K jichžto prosbě nakloněni jsúce, kázali jsme jim wýpis toho nálezu dáti, kterýž se slowo od slowa takto píše:

W té při, kdež páni a wládyky markrabstwie Morawského žalují na Michala z Eicinku, král JM' se pány a radú swú slyšeti jest ráčil, a mezi obojími stranoma pře i odpory wážiti. Najprwé, kdež páni Morawští žalowali jsú, že týž Michal Eicingar nechtěl jest pečeti swé k lantfridu ani listu přiznáwacího dáti, a na to že k práwu a k puohonóm stáwati nechtěl; a wiece, kterak w mírné a pokojné zemi, kdež práwa jdú, najprw slowil rybník u Jaroslawic mocí, a potom twrz Jaroslawice ztekl, ano práwa jdú. A na to páni a wládyky téhož markrabstwie ukázali jsú majestáty a swobody králuow Českých a markrabí Morawských, i také registra zemská, kterýchž jsú od starodáwna užíwali, i nálezy čísti kázali, kdež králowé Čestí i markrabí Morawští nálezy panské podnikali a rozsudky trpěli, prosíce, aby při tom zachowáni byli, a od Eicingara co se jim stalo, aby napraweno bylo.

Proti tomu Michal Eicingar odpowiedaje prawil, že jest toho učiniti powinen nebyl, než wedle obdarowánie a swobod swých, kteréž má od králuow Českých a markrabí Morawských, tak se jest zachowáwal; a což jest učinil, že jest to dobře učiniti mohl, poněwadž z swobod a wýsad swých wyweden nebyl, tak jakož jeho swobody a wýsady šíře a swětleji okazují. A na to jest listy i vidimus okázal, jakož pak w širších slowiech sprawedlnost swú šíře skrze řečníka swého powěděl.

Tu král JM' se pány a radú swú přeslyšaw dostatečně pře i odpory s obú stran, takto JK'M' wypowiedá: poněwadž Michal Eicingar ukázal jest obdarowánie králuow Českých markrabí Morawských, kteréž jsú předkóm jeho dány, a kterýchž jest byl w užíwání po předcích swých, a z toho jsú nikdá wywedeni nebyli: JK'M' i se pány nalezá, že jest Eicingar těch swobod a obdarowání swých dobře užiti mohl, poněwadž o to žádným súdem rozsúzen nenie wedle zněnie listuow swých. Ale poněwadž páni a obywatelé markrabstwie Morawského starodáwní a starší zwyklosti a práwa mají, tak že každý obywatel, i ten, ktož chce který statek w témž markrabstwí Morawském mieti anebo ježto by k práwu zemskému příslušel, že má ten každý podlé práwa téhož markrabstwie žiw býti a s nimi se srownati; a po tento čas Eicingar ani žádný jiný nemá se wiece žádnými swobodami, kteréžby proti práwu téhož markrabstwie byly, wymlúwati ani kterak zastierati, než práwem žiw býti, a podlé obyčeje a zwyklosti téhož markrabstwie wedle jiných se zachowati z toho, což má, ježto k témuž markrabstwí a práwu

příslaší. Actum in Posonio, feria quinta die Gedrudris anno Christi millesimo quadringentesimo monagesimo sexto, regnorum uero nostrorum Hungarie sexto, Bohemie autem vigesimo quinto. Tomu na swědomie pečet naši králowskú k listu tomuto přiwěsiti jsme kázali. Dán w Prešpurce, léta a dne jakož napřed dotčeno jest.

Ad mandatum Domiui Regis proprium.

50.

Král Wladislaw potwrzuje stawům markrabstwí Morawského spůsob při přijímání nowého pána země.

W Brně, 21 Febr. 1497. (Kopie arch. zemsk. Moraw.)

My Wladislaw z božie milosti Uherský, Český, Dalmatský, Chorwatský, oc. král a markrabě Morawský, Lucemburské a Slezské knieže a Lužický markrabě: Oznamujem tiemto listem wšem, že přistúpili jsau před nás páni, preláti a rytířstwo i města markrabstwie našeho Morawského, a ukázali jsau nám pamět od starodáwna sepsanú a znamenanau toho wšeho spuosobu a obyčeje, kterak jsau předky naše a pány swé zemské předkowé jich do země Morawské přijímali, a jaký spuosob při takowém přijímánie pána země té zachowán býwal jest a býti má; kterýžto spuosob takowýto jest.

Najprwé, když země osiří a bez pána jest, páni, preláti, rytířstwo a města napřed tu, kdež pán jich budaucí jest, w zemi Morawské neb jinde, dědičný neb wolený k letóm zpráwy přišlý, mají ze wšech stawuow z sebe wyslati, totiž z pánuow, z prelátuow, z rytířstwa a z měst k JM[ti] a poslati o wšecky potřeby zemské a o swobody starodáwní a dobré obyčeje i o jiné země potřeby srownati s JM[ti], aby chudý i bohatý každý, jakž na koho sluší, při práwě swém a řádu zachowán byl; a to zjednajíc a přiřčení od JM[ti] wezmúc, mají ode wší země prositi, aby ráčil na den určitý přijeti o sobě do města některého w zemi, a zwláště do Olomúce nebo do Brna. K tomu dni určitému do toho města smluweného wšickni páni, preláti a rytířstwo a poslowé z měst mají se sjeti, a s poctiwostí tak jako o míli nebo wíce proti JM[ti] wyjeti, a tak powzdál wšickni s koní ssesti a proti JM[ti] jíti, a JM[t] také ssesti má a ruky jim podati; potom pak slušnú a krátkú řečí některý z pánuow JM[t] přiwítati má; a potom wsedúc zase na koně, mají s JM[ti] jeti až ku procesí kněžské, kteráž má býti wyprawena wedle starodáwnieho obyčeje, což s najwětší poctiwostí býti muože;

a přijdauce ku processí, mají opět páni s koní ssesti a wedle JM^ti^ pěšky jíti. A pan hejtman téhož markrabstwie má pod JM^ti^ kuoň wésti, a wšickni JM^t^ až do kostela prowoditi, a z kostela JM^t^ zase na kuoň wseda, má od pánuow i od nich ode wšech až do hospody prowozen býti. Na zajtří pak sejdauce se, mají s JM^ti^ namluwiti, kde a který čas wedle obyčeje starodáwnieho slib ode pánuow, prelátuow a rytířstwa přijíti; a napřed wedle starodáwnieho obyčeje má JM^t^ zemi potwrzení listem pod swým majestátem dáti, a ten tu má býti pohotowě; a pan kancléř jej wezma, má prwé čísti, a pán země jej z ruky pana kancléře wzíti a z ruky swé w ruku pana hejtmana dáti; a hned potom na čtení swatém ruce polože, přísahu duolepsanú JM^t^ učiniti má w tato slowa: Já král N. slibuji a přisahám na tomto swatém čtení, že wšecky obywatele země této markrabstwie Morawského, pány, preláty, rytieřstwo a města, bohaté a chudé, duchowní i swětské, wšeckny spolu i každého zwláště mám a chci při jich swobodách a řádiech a dobrých starožitných obyčejích zachowati a w ničemž mimo sprawedliwost neobtěžowati, a při práwu jich a sprawedlnosti je zachowati jako jich pán milostiwý a sprawedliwý. Tak mi pomáhej pán buoh i wšickni swatí oc. Když se ta wěc dokoná, má pan hejtman hejtmanstwie JM^ti^ wzdáti a podlé jiných pánuow zemských JM^ti^ slíbiti. Pán pak země hned při tom řeci má: Jižli se wám od nás stalo wšecko, což se jest státi mělo? Také abyste wy nám a dědicóm našim také poddanost, wěrnost a prawé poslušenstwie slíbili, jako naši wěrní a poddaní. Tu wšickni řeci hlasem mají, že rádi chtí a k JM^ti^ k ruce přistupowati a tak každý slíbiti; a kteříby ruky JM^ti^ dojíti nemohli, mají každý dwa prsty zdwihnúti a hlasem řeci, že slibují JM^ti^ podlé jiných oc. Potom když se JM^ti^ zdáti bude a líbiti, má a muož JM^t^ z pánuow, z rytieřstwa, kteréž ráčí, lidi hodné k radě a do rady přijíti a zemské dobré opatřiti má JM^t^; kterýchžto osob přísaha takowá jest.

Item má řeci ten, ktož se do rady přijímá: slibuji a přísahám pánu bohu, Matce boží i wšem swatým, a najjasnějšiemu kniežeti N. pánu mému milostiwému, že chci k dobrému raditi, sprawedliwost welebiti, křiwdu tupiti a pokudž najdál muoj rozom stačiti muože, radu swú wěrnú JM^ti^ prawiti a tajnost zachowati. Tak mi pomáhaj pán buoh i wšickni swětí! Potom pak po těch wšech wěcech má napřed o pana hejtmana jednáno býti, aby jím země opatřena byla, a on pan hejtman aby také opatřen byl, aby měl w čem tu zemi zprawowati; a když JM^t^ sobě s radú země pána zemského z té země za hejtmana zwoliti ráčí, ten před JM^ti^ a wšemi má k úřadu swému přísahu JM^ti^ a zemi učiniti takowúto: Já N. slibuji a přísahám pánu bohu, Matce božie i wšem swatým a najjasnějšímu knížeti a pánu, N., že chci a mám a powinen jsem úřad hejtmanstwie sprawedliwě wésti, chudému i bohatému sprawedliwě činiti,

prawdu welebiti a křiwdu tupiti, jednomu w tom mimo druhého se nechtě slíbiti, a swým úřadem k JMti a k zemi se wěrně jmíti, tak jakž ten úřad od starodáwna za práwo má. Tak mi pán buoh pomáhaj i wšickni swětí! Item pán země má wšem přikázati, aby pana hejtmana od JMti usazeného wšickni poslušni byli, kteříž k jeho úřadu přísluší, a oni tak učiniti mají a řéci, že to rádi naplniti a podlé toho se zachowati chtie oc. Také JMt má panu hejtmanu dáti list mocný pod pečetí neb pod swým majestátem, a zwláště pro spolky a jiné potřebné wěci; potom také kdyžby pak JMt w zemi nebyl a přijat od zemi byl, muože a práwo má s radú panskú téhož markrabstwie bez swé přítomnosti hejtmana w témž markrabstwie ustanowiti a dáti wedle země a wuole JMti.

Při tom pak prosili jsú nás páni, preláti, rytieřstwo i města swrchu dotčeného markrabstwie Morawského, abychom jim i budúcím jich těch wšech swrchu dotčených artikuluow, spuosobuow a dobrých starodáwních zwyklostí a obyčejuow od starodáwna w tom markhrabstwie zachowáwaných potwrditi, upewniti, schwáliti a oblíbiti, a při nich je zuostawiti a jim moc dáti ráčili milostiwě. Při kterééžto prosbě wážíce i majíce před sebú ten starodáwní obyčej a zwyklosti, kteréhož jsau obywatelé téhož markrabstwie Morawského požiewali, i také pro služby jich mnohé a wěrné, kteréž jsau nám činili a okazowali: kterýchžto wěcí wděčni od nich jsauce, s dobrým rozmyslem a radú wěrných našich, mocí králowskú a jakožto markrabie Morawský těch wšech swrchu dotčených artikuluow, zwyklostí a dobrých starodáwních obyčejuow, kteříž jsau při přijímánie pána této země Morawské od starodáwna zachowáwáni byli, potwrdili a upewnili jsme a tímto naším listem potwrzujem a upewňujem, a ten wšecken spuosob a obyčej swrchu dotčený schwálili, oblíbili; za dobrý a užitečný přijali jsme a přijímáme, chtíce tomu a tiemto naším listem mocně ustanowujíce, aby se budaucí naši králowé a markrabie Morawští ku pánuom, prelátóm, rytieřstwu i městóm a k obywateluom swrchu dotčeného markrabstwie wedle těch nahoře psaných artikuluow, obyčejuow a zwyklostí starodáwních měli, a oni páni, preláti, rytieřstwo i města k JMti též se zase wedle toho beze wšeho zmatku, přerušení a wystupowání wšelikterakého se měli a zachowali, a to nyní i w časích budúcích bez naší, budaucích našich králuow a markrabí Morawských i wšech jiných lidí wšelijaké překážky a wystupowánie i změnění wšelikého.

Tomu na swědomie pečet naši králowskau kázali jsme přiwěsiti k tomuto listu: jenž jest psán a dán w Brně, ten úterý před stolowáním swatého Petra apoštola božieho letha páně tisícého čtyřstého dewadesátého sedmého, králowstwie našeho Uherského sedmého a Českého dwacátého šestého léta počítajíc.

Ad relationem magnifici domini Joannis de Sselnberk
supremi cancellarii regni Boemie.

51.

Zápisowé welikého sněmu zemského r. 1497 u přítomnosti králowě w Praze držaného.

W Praze, 17 Mai. (a násl.) 1497. (Z rkpp. Talmb. Raudnic. Wídensk. ꝛc.)

A)

Sněmowní snešení o sepsání knih zřízení zemského, o wolení budaucího krále ꝛc.

„W prwních knihách Wáclawa Hindráka, A. 30.“

Knížata JM[st], páni JM[st], rytířstwo, Pražané i jiná města, na obecním sněmu wšeho králowstwí Českého, kterýž držán jest při suchých dnech letničních léta MCCCCXCVII, w přítomnosti najjasnějšího knížete a pána pana Wladislawa, Uherského, Českého ꝛc. krále a markrabi Morawského ꝛc. pána našeho milostiwého, rozwážiwše welikú potřebu králowstwí Českého, i také ku paměti sobě přiwedše, kterak častokrát králowstwí České k welikému roztržení a k wálkám přicházelo jest, i k zahubení koruny, skrze neswornost a nejednotu wolení krále Českého, i ku práwuom zemským skrze takowé nejednoty nemohla jest koruna přistupowati: my pak s pomocí boží, a s krále JM[ti] pána našeho milostiwého wolí, swolili sme se, a tímto zápisem swolujem, knížata, páni, rytířstwo, Pražané i jiná města, a tento spuosob mezi sebú děláme a twrdíme:

Item aby najprwé tato naše swolení dole psaná, a k tomu nálezowé obecní staří i nowí, aby při dskách byli w jedny knihy sepsáni; a kdožbykoliwěk toho žádal, aby každému čteni byli, čehožby kdo žádal, aby se tím lidé uměli zprawowati; a jednú w roce při swatém Wáclawě aby čteni byli wšem wuobec. A ta swolení a nálezowé wuobec aby byla dána tisknúti, aby je každý k swé potřebě měl a kúpiti mohl.

Item saud zemský aby trwal a předse beze wšech překážek šel; a w tom neuchowalliby pán buoh krále JM[ti] bez dědicuow, by pak i dědicowé byli, proto wždy předse saud zemský jdi a trwaj. A mocí žádný aby jeden na druhého nesahal, než práwem žiw byl, pod pokutami nálezuow starodáwních. Pakliby kdo moc udělaje, jsa pohnán z moci, státi ku práwu nechtěl: takowý čest i hrdlo i statek aby ztratil; než jestližeby nemocen byl, nemoc má zprawiti wedle práwa.

Item jestližeby pán buoh krále JM[ti], pána našeho, smrti neuchowal bez dědicuow, abychom sobě krále a pána wolili což najspíše moci budeme, a ko-

nečně w roce aby wolen i korunowán byl. A po smrti JM[ti] aby sněm obecní wší země w Praze na rathauze w starém městě držán byl, a konečně we čtyřech nedělích, a tu společně jednostajně a neroztržně o krále aby jednali a konečně se swolili. A kdožby koliwěk od pánuow Pražan gleitu k té wěci žádal, páni Pražané mají jej dostatečně gleitem opatřiti. A pan purkrabě Pražský nynější i budaucí má slíbiti pánuom, rytířstwu, Pražanuom i jiným městuom i wší obci koruny České, o kteréhožbychom se koliwěk swolili aby králem byl a do země přijel, aby mu zámek hrad Pražský bez odporu w moc jeho hned po wolení postúpil. Také žádný pro swuoj puožitek ani pro žádné dary aby se nesměl wytrhati jeden nebo wíce osob kterýchžkoli stawuow, hledajíc, troštujíc a slibujíce někomu králowstwí dopomáhati, nebo šlíce o to kam wen z země a z koruny. Než sjedúce se společně na sněm, rozjímati a společně woliti, kdožby nám najužitečnější k králowstwí byl a býti mohl, aby jednomu jako druhému obecné dobré mílo bylo a pro obecné dobré aby král wolen byl, ale ne pro dary a ne pro přízně. Pakliby wýtržek w tom kdo w zemi učinil i jakú búřku, a nebo na zámky z té příčiny pustil, chtě někomu k králowstwí dopomoci: aby takowý čest, hrdlo, statek ztratil a z země wyhnán byl. A kdožby takowého zastáwati chtěl a jej fedrowal, ten aby w túž pokutu swrchupsanú upadl.

Item také chtělliby kdo mocí wtrhnúti, anebo žeby wtrhl do koruny české, chtě tudy králowstwí obdržeti: proti tomu abychom sobě pomocni wšichni byli pod pokutú nahoře psanú.

Item což se pak wíry dotýče pod obojí spuosobú a pod jednú, abychom se neutiskali, než spolu byli za jednoho člowěka jako dobří přátelé. Pakliby jaká ruoznice očkoli a o jaké kněží wznikla neb o jiné wěci, což se útiskuow wíry dotýče, aby to wzněšeno bylo na pány a wládyky w saudu zemském. A ten kdožby komu nátisk učinil, aby před saudem zemským bez puohonu stál; a tu aby páni a wládyky tu wěc naprawowali. A kdožby koli pro tu wěc k saudu zemskému a rozkázání panskému státi nechtěl, na toho abychom sobě wšickni pomocni byli; a strana strany ať nehaní; a kterýžby kněz druhú stranu haněl, ať jest před pány a wládykami w saudu zemském postawen; a kterak s ním páni JM[t] a wládyky ráčí naložiti, to buď při JM[ti] wuoli. A král JM[st] ráčil jest přiřéci obojí stranu při zwyklostech a sprawedlnosti zachowati. A my, potomci i budaucí naši abychom při tomto swolení a zřízení zuostali a trwali nyní i na budaucí časy.

B)

O úřadech zemských králowstwí Českého, a o odúmrtech.

My Wladislaw boží milostí Uherský, Český ꝛc. král, markrabě Morawský,

na sněmu obecním, kterýž jest držán na suché dni letniční léta božího MCCCCXCVII wšeho králowstwí Českého, takto sme úřady zemské téhož králowstwí zřéditi a rozděliti ráčili, kteří úřadowé na wěčné časy a budúcí při kterých stawích zuostati mají, a o to wíce rozdělení a ruoznice na žádné časy aby nebylo.

Item tito stawu panskému úřadowé: purkrabstwí Pražské, hofmistrstwí zemské, maršalstwí zemské, komornictwí zemské, sudstwí zemské a kancléřstwie.

Item tito stawu wládyckému úřady: purkrabstwí Karlšteinské, kdež se koruna a klénoty zemští chowají spolu se pány, aby byl jeden z pánuow a druhý z wládyk, a ti spolu zámek Karlštein držeti a chowati mají, a ti mají nám přísahu udělati i budaucím králuom Českým i wší koruně a obci králowstwí Českého podlé práwa a obyčeje starodáwného; než wládyckému stawu samému písařstwí zemské, podkomořstwí a purkrabstwí kraje Hradeckého dáwati máme i budaucí naši králowé Čeští, wšak s takowú wýminkú, což se podkomořstwí dotýče, jestližeby kdo w starém městě Pražském z wládyk byl měštěnínem, toho my i budaucí králowé Čeští máme wuoli na ten úřad wsaditi, kdožby se nám na ten úřad hodný býti zdál na podkomořstwie.

Item což se mincmeistrstwí dotýče, to sme sobě i swým budaucím králuom Českým w wuoli a w moci nechali, z těch tří stawuow panského, rytířského a městského jej dáti, komužby se nám zdálo a líbilo osobě, a tu osobu abychom mohli změniti a jinú na to wsaditi, kdyžby se nám líbilo.

Item tuto zwláštní milost pánuom, rytířstwu i městuom, kteříž na zemi na dědictwí mají, učiniti sme ráčili, že wšecky odúmrti, kteréž jsú na nás jako na krále Českého připadly, ty sme jim dali a odpustili na časy budaucí a wěčné, tak aby na nás ani na budaucí krále České wíce nepřipadaly. A to na takowý spuosob, aby na najbližšího přítele příbuzného po meči připadaly, kdožby statku swého nezřídil a poručenstwí neučinil. Pakliby po meči přátel mužského pohlawí nebylo, ale na pokolení ženské příbuzné též po meči najbližší, toliko na ty, kteřížby byli w králowstwí, nebo z králowstwí Českého, z markrabstwí Morawského, z knížetstwí Slezského a z země Lužické, než na cizozemce nic. Pakliby kdo kde rodilý chtěl se na jaký statek po příbuznosti táhnúti, ten s tím statkem w zemi zuostaň a w zemi se osaď, ale z země aby jeho nenosil. A kdyžby kdo swého statku nezřídil a umřel, a sirotkuow nechal mužského neb ženského pohlawí, to poručenstwí spadni na najbližšího přítele, a pokudž toho statku stáwá, odbýwaj za sirotky dluhy, jestližeby kteří byli, a wywazuj jich wěci; a ten poručník sirotkuom uruč. Pakliby poručenstwí přijíti nechtěl a uručiti, tehdy k nápadu práwa neměj, a poručenstwí na najbližšího přítele spadni i nápad. Pakliby po meči mužského ani ženského pohlawí přá-

tel nebylo, tehdy po přeslici na najbližšího přítele mužského pohlawí připadni. Pakliby nebylo po přeslici mužského pohlawí, tehdy na ženské najbližsí pokolení po přeslici mají připadnúti.

It. tuto také sme při tom zwláštnost učinili, komužbychom koli erb dáti ráčili, ten se má opowědieti před pány na súdu zemském, aby we dsky zapsán byl; a nemá jemu do jeho žiwota we dsky kladeno býti, než dědicuom jeho má kladeno býti k letóm přišlým a w tom erbu zrodilým. A když se jim počne we dsky klásti, a cožby tíž dědicowé najprw we dsky přijali, tehdy hned duochoduow městských aby nechali i řemesla, než wedle řádu rytířského se zachowáwati a jeho užíwati.

---

c)

Nálezowé práwní.

Téhož léta w témž sněmu knížata, páni, rytířstwo, Pražané a wšecka města králowstwí Českého tato swolení za řád a za práwo učinili jsú.

Item, kdožby koli w panský staw chtěl wkročiti, ten i jeho dědicowé bez powolení krále JM^ti^ a panského a přijetie na saudu zemském žádným obdarowáním řádu panského (aby) užiti nemohl, lečby jeho král JM^st^ a páni na saudu zemském přijíti ráčili, seznajíce hodnost a služby jeho, kteréžby králowstwí Českému platné činil. A toho má každý prosbú hleděti na králi JM^sti^ a na pánich, aby přijat byl.

Item z pánuow ani z rytířstwa aby žádný dwau úřaduow zemských nemíwal menších ani wětších.

Item což se pánuow úředníkuow wětších i menších dotýče zemských, aby od žádného žádné pře newedli před saudem zemským, ale jinde wšudy mohú; a to z té příčiny, poněwadž jich žádný wyprositi k swé potřebě nemóž, aby k němu wstali; také sami od sebe státi nemají, než sami o swé pře i spolu s sebú stáwati mohú.

Item, což se dotýče úředníkuow menších, kteříž dsky w moci mají, aby se při trzích sobě kladení we dsky zachowali při starodáwním nálezu.

Item úředníci menší, kteřížkoli dsky w moci mají, aby žádnému wýpisuow z desk newydáwali bez powolení krále JM^sti^ neb saudu zemského, neb panuow úředníkuow wětších.

Item, swědomí aby byla opatrowána, aby jich žádný neshledáwal kromě toho, kdož je spisuje; a jestližeby je pronesl, aby hrdlo ztratil bez milosti. A k swědomí aby byla truhlice se třmi zámky uděláná, a každý úředník aby od ní jeden klíč měl, aby k nim jeden bez druhého nemohl, leč ku potřebě před saud.

Item, úředníci menší aby byli sázeni hodní, dobří a zachowalí.

Item, což se saudu zemského dotýče, aby páni wedle starodáwního obyčeje saudili a ráno zasedali.

Item což se puohonuow dotýče, z dědictwí aby trojí puohon byl, a dwěma komorníky wedle práwa starodáwního, než o jiné wšecky wěci aby jedním puohonem poháněno bylo.

Item staré dsky aby nahoře zuostáwaly na hradě Pražském; a jestližeby jich kdo potřebowal, aby úředníci s ním na huoru šli a jemu je čtli kdybykoli potřebowal.

Item aby žádný k swědomí nepoháněl prwé, leč k té při požene jistce; pakli kdo požene prwé k swědomí než k té při, aby týden u wěži seděl.

Item, žádný listem od úřadu aby nebyl obsílán, kteráž wěc k puohonnímu práwu přísluší, a to proto, poněwadž jest úterský den složen, aby se ze wšech wěcí poháněli; krom lečby zwláštní bylo rozkázání od pánuow na plném saudu, ten, na kohožby rozkázáno bylo, má a muož býti listem od úřadu obeslán. Než wdowy a sirotci aby mohli na pány ten den w úterý swé wěci wznášeti; a kteřížby se dobrowolně swolili, a na páních sobě slyšení uprosili, ti při tom zuostaňte. A což se swědkuow dotýče, kteřížby po puohonu swědčiti nechtěli, ti mají obesláni býti listem, aby swědčili; pakliby přes to neswědčili, muož k nim o škody hledíno býti. Než jestližeby se komu cti dotýkalo, a on swědka pohnal: ten nemá o čest sauzen býti, lečby mu swědek připrawen byl; a kdyžby připrawen byl, má swědčiti, a k tomu trestán býti.

Item což se rokuow oprawowání při pohánění dotýče, ti mají minúti; neb kdož k při nestojí, dosti jest ztratil podlé práwa starodáwního.

Item cizozemec žádný aby na úřadech zemských nebýwal, a býwati nemá.

Item což se křikuow w saudu zemském dotýče, aby s zadu žádných křikuow nebylo; pakliby kdo kdy křičel, má naň zawoláno býti jménem: „Nemluw tak welmi“ jednú, druhé až do třetí; a křičelliby wždy přes to a mluwil, má do wěže wzat býti, a den a noc seděti.

Item jestližeby kteří od Němcuow jaké pře sobě kupowali, a o ně z České koruny jakýmkoli spuosobem hleděti chtěli, že jim toho napřed král JM[st] i wšickni obywatelé koruny České trpěti nechtí, nébrž je trestati chtí jako wšetečné a podezřelé lidi, jako ty, kteřížby chtěli neřád w zemi a nesnáz bezpotřebnú učiniti pro swé zisky neslušné.

Item na kathedru aby žádný nechodil, ani se w dskách vertowal bez powolení panuow úředníkuow wětších; a kdožby koliwěk šel, aby X kop gr. panuom úředníkuom dal, a w wěži seděl tři dni.

Item cizozemci, kteříby co w zemi měli, ježtoby k koruně nepříslušeli, ti aby se we dwú létech wyprodali; pakli chtí w zemi seděti, aby pod jinými pány w cizích zemích nic nemíwali; a kdyžby zde usedli, jinde se wyprodadúce, tehdy mají powinnost králi JM^{sti} listem i wší koruně slíbiti též jako jiní obywatelé králowstwí Českého.

Item syn od otce aby dílu žádati nemohl; než jestližeby se oženil s radau otce swého a přátel swých, tehdy otec má jej slušně opatřiti.

Item starší bratr aby mladšímu utratiti nemohl přes záwady otce swého, než do swého dílu; a zase mladší bratr, dorosta k letóm, aby nemohl utratiti statku bez wuole staršího bratra. Pakliby se co přes to wdlužil, aby se na swuoj díl dlužil. A také starší bratr aby žádnými záwadami mladšímu bratru zawaditi nemohl; pakliby zawadil, aby žádné moci nemělo.

Item chtělliby kdo k swědomí chudých sedlákuow lidi poháněti, ten jim má každému od míle dwa groše Česká dáti.

Item pankhartuom a kurwám zjewným nemá we dsky kladeno býti.

Item což se dotýče jorgeltuow do cizích zemí, těch aby žádný nebral od cizozemcuow; pakliby kdo bral, aby z nás wyobcowán byl.

Item kdožby koli za škody wálečné a neb za jiné dluhy sprawedliwé, ježtoby z toho žádné služby nebyl powinowat činiti (sic), ti mají swé sprawedlnosti užiti.

Item což se cizozemcuow dotýče, kteříž k koruně nepříslušejí, aby wšickni před saudem zemským českým jazykem swé pře wedli, sami skrze se, neb kohož sobě zjednati mohú.

Item trhowé swobodní krále JM^{ti} w městech i w městečkách panských i wládyckýeh jíti mají, tak jakož jsú od starodáwna chodíwali.

Item wšecky krčmy w koruně České, kteréžby mohly prowedeny býti od třidcíti let, buďto wýsadami neb swědomím, ty mají při tom zuostati; a jestližeby kde která w té wsi swedena byla od těch třidcíti let, ta má na jiný purkrecht přewedena býti w té wsi. Pakliby kdo chtěl na jednom purkrechtu přewesti, muož na jiný ji přewesti, wše w té wsi. Než jestližeby kdo chtěl nesprawedliwú krčmu držeti, kterážby po třidcíti létech začata byla: komužby ke škodě byla, má dáti jemu saused wěděti čtyři neděle napřed, aby tu krčmu zastawil. Pakliby jí nezastawil, bude jej moci z XX hřiwen pohnati; a prowedeli naň, že krčma byla nesprawedliwá, dwaceti hřiwen daj jemu a k tomu škody, kteréžby proto wzal a je prowedl wedle práwa.

D)

O lidech a sirotcích zběhlých před wálkau, o swědomí Pražan ꝛc.

Item král JMst téhož léta na témž sněmu toto jest ráčil wypowědieti mezi pány a rytířstwem, Pražany i jinými městy koruny České: Což se lidí zběhlých a sirotkuow dotýče před wálkú, ti mají na swých místech zuostati; než kteří jsú rok před wálkú a w wálku zběhli neb potom, ti mají jedni druhým wydáwati, jestližeby kdo na kom toho žádal skrz dwa zachowalá člowěky, a neb listem pod pečetí z kteréhožkoli stawu; a kdožby newydal, ten bude moci ze dwadcíti hřiwen pohnán býti wedle swolení prwé zapsaného; kromě těch lidí, kteřížby byli pro wíru wyhnáni, těch nemá wydáwáno býti.

Item žádná kmetična, kdyžby za kterým pánem owdowěla, že se na jiné grunty nemá wdáwati bez wuole pána swého.

Item, což se swědomí panuow Pražan i jiných měst w královstwí Českém dotýče, konšelé w týchž městech mají na swé přísahy dáwati téhož města; než jiní osedlí měšťané w týchž městech mají před purkmistrem a konšely obyčejem země přísahu činiti, a purkmistr a konšelé pod pečetí města mají to swědomí zawřené dáti, a stranám toho prawiti, a ukazowati nemají. Pakliby kdo to swědomí pronesl, a nebo je kdo otewra ohledal, ten aby hrdlo ztratil též jako zemská pokuta ukazuje. Než jiných žádných lidí nemají k swědomí přijímati, kromě od těch, jakož se nahoře píše. A wšecky městské wěci a grunty, kteréž k městskému práwu přislušejí pod šos, nemá již žádný poháněti; pakliby jich kdo pohnal a křiw zuostal, tehdy jim má škody bez puohonu zaplatiti, což před úředníky menšími prowedú.

Item jestližeby kteří měšťané na zpráwné listy statky drželi, ti toho proti nálezu obecnímu činiti nemají; než Pražané swých swobod užíwati mají.

Item kdyžbykoli cizozemci, přijedúce do koruny České, koně po wsech kupowali, těm mají bráni býti; než aby do měst na trhy kupowat jezdili.

A tito wšickni artikulowé swrchupsaní z rozkázaní swrchupsaného krále Wladislawa JMstu a z wuole a z jednostejného přiwolení wší obce královstwí Českého jsau we dsky zemské wloženi a wepsáni; a na to poslowé ke dskám byli jsú: Jindřich z Hradce, najwyšší komorník královstwí Českého, a Puota z Rizmberka a z Swihowa, najwyšší sudí téhož královstwí Českého, od JMKé i od wší obce královstwí Českého zwláštně wyslaní.

E)

O zachowání celosti práw koruny České, o berni oc.

W Praze, 31 máje 1497. (Rkp. Talmb. 227.)

„W menších dskách zápisních léta MCCCCXCVII w středu před swatým Marcellem“ (31 Mai.)

My Wladislaw, boží milostí Uherský, Český oc. král a markrabě Morawský oc. jsúce wysoce žádáni a prošeni od knížat, pánuow, rytířstwa, Pražan i odewší obce koruny České, abychom ty zámky a zboží, kteréž cizozemci od králowstwí Českého drží, wyplatiti ráčili, aneb jim abychom týmž obywateluom králowstwí našeho Českého toho přáli, aby oni to wyplatíce drželi dotud, dokudžbychom jim summy newrátili, w čem by to wyplatili: w tom my pilnost naši rádi jmíti chceme, což budem moci abychom wyplatili: paklibychom toho wyplatiti nemohli, tehdy jim nadepsaným obywateluom toho příti ráčíme, kdož nás za to žádati bude, na spuosob nahoře psaný.

Item také jsúce žádáni od knížat, pánuow, rytířstwa, Pražan a měst králowstwí našeho Českého, abychom poselstwí učiniti ráčili k králi Polskému, bratru našemu milému, o zámek Hlohow, a o wšecky jiné zámky, kteréž smluwau od nás drží k Hlohowu, i o jiné zámky a meze okolní koruny České: my chceme to rádi učiniti a poselstwím znamenitým k bratru našemu nemeškati, aby nám ti zámkowé zase nawráceni byli podlé smlúwy, i jiní wšickni, kteříby od starodáwna k koruně České příslušeli. Pakliby král Polský, bratr náš milý, k wrácení těch zámkuow a což od koruny drží jmíti se nechtěl: tehdy my skutečně jmíti se k tomu chceme, abychom k tomu přišli zase, což od starodáwna k koruně přísluší, s pomocí wšech stawuow a wší obce koruny České, tak jakož jsú nám řekli wedle možnosti swé toho dopomáhati.

Item k žádosti nahoře psaných obywateluow koruny České ráčíme se k tomu s pilností přičiniti, kteříž mají léna nebo manstwí z cizích zemí k této koruně činiti, že je chceme k tomu skutečně připrawowati, aby nám ty powinnosti činili, kteréž jsú od starodáwna jiným králuom Českým činili; a wšickni obywatelé koruny České přiřekli jsú nám toho dopomáhati wedle možnosti swé, podlé práw a swobod swých

Item jestližeby která manstwí prodána byla od koruny České aneb w koruně České, a ta práwa lenní promlčeli a nám powinnosti s nimi nečinili: chceme se k nim skutečně podlé práwa zachowati, a jim toho netrpěti.

Item kdež jsú na nás žádali, abychom o meze koruny České od Polska,

od Němec i odewšech jiných stran k konci přiwésti ráčili: chcem nemeškajíc wšem okolním zemím oznámiti, aby časowé a dni k takowým ohledáwáním swoleni byli. Pakliby se jim toho učiniti nezdálo, tehdy my chcme se k tomu skutečně jmíti, abychom mezí koruny České naší užíwali, s pomocí obywateluo též koruny České.

Item což se pána z Plawna dotýče, za to jsú nás žádali wšickni obywatelé koruny České, abychom jeho opustiti neráčili w jeho sprawedlnosti, kterúž má ke Šworcenburku, k Mnichowu a k Reči w Bawořích; a též což se dotýče pánuow z Gutensteina, to město, kteréž jim wzato w Bawořích; a o Meilperk, kterýž odjat od Strakonického zákona, a Heršlak, kterýž jest odjat i s jeho příslušenstwím Cinišpánuom, i o wšecky jiné obywatele koruny České, kteříž mají činiti s cizozemci, že jich opustiti neráčíme konečně s pomocí wší koruny České, kdež jsú nám toho pomoci přiřekli, w jich sprawedlnosti, a zase též odewšech sprswedliwé učiniti chcme; než oni bez wuole naší wšichni obywatelé koruny České nic počínati nemají s cizozemci swéwolně.

Item kdež jsú nás žádali tíž obywatelé, abychom minci králowstwí Uherského srownali s Českú mincí, aby ji w markrabstwí Morawském a w knížetstwí Slezkém obojí brali oboje koruny na hoře položené, i haléř abychom při tom dělati rozkázati ráčili: chcme o tom rádi péči jmíti, a kdežby mince naší w kterých zemích bráti nechtěli, že zase w našich zemích zapowědíti chcme, aby jich mince nebrali.

Item což se úřadu purkrabstwí Pražského dotýče, to má pány a wládykami na plném saudu rozwáženo býti a nálezy opatřeno, aby se wěděl purkrabě hradu Pražského kterak zprawiti při listech a při mezech též wedle práwa.

Item knížata, páni, rytířstwo swolili jsú se dobrowolně a z lásky a z milosti králi JM[sti] pomoc učiniti, jakožto pánu swému milostiwému, piwowárné do roka z jednoho pytle po groši Českém, a to se má začíti od wánoc najprwé příštích, a má státi do plného roku. A každý z pánuow a z rytířstwa má sám každý tu berni wybierati, a z ní počet učiniti; a to wař každý k swé potřebě neb na prodaj, což se stawuow nahoře psaných dotýče, má též jeden groš ze strichu dáti, a lidé wšichni poddaní naši též. A za to jest nás král JM[st] nežádal, ani wedle práwa nemělibychom toho učiniti: než rádi jsme to učinili podlé nahoře položené řeči.

Item kteřížkoli peníze na listech mají, ti mají s každého sta zlatých pět zlatých dáti; kteříž od tohoto dne které dluhy mají, by pak je již k swatému Hawlu wyupomínali, tehdy proto z nich dáti mají, jakož na hoře postaweno jest, a to na swatý Hawel najprw příští, a z každých desíti kop XV gr. a na swatého Jiří hned odtud najprw příštího též XV gr. By pak peníze od toho

času až do swatého Jiří wyupomínali, proto z nich dáti mají; a to z té příčiny, žeby někteří, na swatý Hawel wezmúce sumy, proto aby králi JM[u] nic nedali, aby je JM[st] měl obtiežiti, aby na swatý Hawel wšecko dali, neměliby druzí nač žiwi býti; než při tom se wšickni zachowajte, jakož se nahoře píše. Ti, kteříž z peněz plat berau, a kteříž wětší sumy peněz berau, též.

Item kteříž na platy a na lidi dědičné puojčují a na zboží, ti, kteříž wýpowěď sobě pozuostawují, aby mohli wypowědieti, aby swé peníze zase wzali, kdyžby chtěli, a zboží postúpili, mají z těch zboží a duochoduow polowici toho wšeho, což do roka požiwú, dáti na ty časy, jakož se swrchu píše. Než kteříž od krále JM[sti] zboží zástawná, duchowní i swětská drží, ježto wýpowědi na ně nemají, ti nemají nic dáti, a též kteříž dědická zboží nebo wěnná práwa drží, ježto wýpowědi nemají, také ti nic nemají dáti. A za tuto nahoře psanú daň a berni žádný prositi nemá; a kdožby přes to prosil, ten má trestán býti wěží. A jestližeby se kdo tak, jakož se nahoře wypisuje, při této berni nezachowal, ten aby peníze swé ztratil, a ty aby na krále JM[st] přišly.

Item což se piwa waření dotýče mezi pány, rytířstwem a městy, to my slyšeti mezi týmiž stawy rāčíme, a každého při jeho wýsadách, práwích a swobodách zuostawíme.

F)

Nález obecní o sezení a místech nejwyšších úředníkůw zemských w saudu ɔc.

W Praze, 5 Jun. 1497. (Tamže.)

„W prwních knihách Wáclawa Hindráka, B. 5.“

Wladislaw z boží milosti Uherský a Český ɔc. král a markrabě Morawský, prohlédaje k tomu, že jest toho mezi jinými potřebami znamenitě potřebie, aby páni a zwláště úředníci zemští místa swá, kdežby který wedle řádu swého sedati a která místa držeti měl, wěděli, aby to wědúce, lepší swornost a jednota mezi nimi zuostati a trwati mohla, a jedni na druhé aby se netřeli, nyní i budaucně: i z té příčiny JMK[ská] s radú panskú takowéto o tom pořiezenie mezi nimi ustanowiti a ukázati jest ráčil, kteréž se w nynějších i budúcích časech a wěčně držeti a zachowati má bez wšeho přerušenie:

Najprwé: najwyšší purkrabie Pražský, ten má prwní místo držeti.

Item potom najwyšší hofmistr králowstwí Českého.

Item potom najwyšší maršálek králowstwí Českého.

Item potom najwyšší komorník králowstwí Českého.

Item potom najwyšší sudí králowstwí Českého.

Item potom najwyšší kancléř králowstwí Českého.

Item, což se pak roduow panských dotýče těch, kteří w saudu zemském sedají a neb potomní sedati budú, ti mají podlé let seděti, starší nad mladšími, a pro poctiwost saudu zemského mají též tím řádem sedati i w radě i jinde nad jinými pány, kteří w zemském saudu nesedají, a teprw po nich jiní wšickni rodowé panští mají též také sedati podlé let. Pakliby který pán, který w saudu sedá, w saudu zemském sedati nechtěl a z toho byl propuštěn, tehdy takowý má také sedati pod těmi pány, kteří w saudu zemském sedají a sedati budú, též podlé let swých.

Než co se pánuow z Rozmberka dotýče, ten, kdožby z nich wladařstwie neb panstwie rodu z Rozmberka na sobě měl, ten toliko má nade wšemi úředníky zemskými sedati a místo swé jmieti; než jiní wšickni páni z Rozmberka mají sedati mezi jinými pány wedle let.

Item což se pak dotýče pánuow nowých, kteříž jsú přijati, ti sedejte pod starými pány, a nad staré se pány netřete, a to též wedle let sedejte mezi sebú.

Item což se pak dotýče těch osob, kteříž chtí za pány odbýwati buď nějakými pruowody anebo listy, kteréž jsú sobě jednali a wyprosili, a takowí že od krále JM^sti ani od pánuow přijati nejsau, ti řádu a stawu panského neužíwajte, dokudžby nebyli od krále JM^sti a od pánuow přijati.

Item což se pánuow Morawských dotýče, o tom takto jest zřízeno: Kdyžby se koliwěk přihodilo, žeby hajtman Morawský se pány a walně k králi JM^sti do koruny přijel: tehdy páni Morawští mají držeti lewú stranu při králi JM^sti, napřed hajtman, komorník, a tak jiní wedle stawuow swých. Než kdyžby se přihodilo, žeby sám hajtman s komorníkem a s některými jinými w malém počtu k králi JM^sti do koruny přijel: tehdy hajtman mezi pány zemskými má držeti místo před kancléřem králowstwí Českého, a komorník Morawský má také jmíti místo podlé něho nad jinými pány Českými, kteřížby úřaduow zemských nedrželi.

Item což se pak jiných pánuow Morawských dotýče, kteřížby k králi JM^sti o swé potřeby měli jinak do koruny přijeti, ti jakožto hosté od pánuow Českých s poctiwostí mají mezi ně přijímáni býti.

Item kdyžby se přihodilo, žeby páni Uherští, páni Čeští, páni Morawští jednostajně a spolu při králi JM^sti byli, tehdy hajtman a páni Morawští mají držeti stranu třetí w prostředku proti králi JM^sti a seděti na stolicech.

Item což se najwyššího maršalka Českého dotýče, kterýž nyní byt swuoj w Morawě má, ten kdyžby koliwěk hajtman Morawský w saudích místo králowské držel, jsa w Morawě, sedaj pod hajtmanem; než na jiných místech držeti má místo swé tak, jakož jest mezi úředníky zemskými králowstwí Českého napsán.

A tyto artikule a toto zřízení a tento spuosob pro budúcí a wěčnú pamět jest we dsky zemské wložen a wepsán ze zwláštního a ústního rozkázaní úředníkuom menším skrze krále Wladislawa swrchujmenowaného JM[st].

Stalo se w pondělí po swatém Marcellu (5 Jun.)

G)

O zawazowání lidí k neřádným slibům.

„W prwních knihách Wáclawa Hindráka, F. 21.“

Páni a wládyky na plném saudu a na obecním sněmu, kterýž držán jest w sobotu o suchých dnech letničných, se wší zemí wážíce nález obecní předešlý, kterýž se jest stal s wolí najjasnějšího knížete pána, pana Wladislawa, Uherského a Českého ɔc. krále a s wolí wší země o to, což se zawazowání lidí a připrawowání k slibuom bez wálky otewřené a odpowědi zjewné dotýče, kterýžto nález stal se jest na rozsudek krále Rudolfa, Římského krále, tak že žádný člowěk, kterýžby tak k slibu připrawen byl a zawázán, že není powinen se stawěti, a že to jeho cti a dobré powěsti nic škodno býti nemá, jakožto wšecko šíře týž rozsudek krále Rudolfa a ten nález obecní swrchu dotčený w sobě drží a ukazuje. Nyní pak přihodilo se jest, že někteří zlí a nešlechetní lidé w této mírné a pokojné zemi zawázali jsú jednoho dobrého člowěka, Jiříka Wosterského z Sulewic, pod takowým úkladem a přikrytím, slibem cti a wíry, aby on postawil se před pány w saudu zemském a to powěděl: Poněwadž páni JM[st] a wládyky i wšecka země jim k hrdlu hledí, že oni také k hrdluom jich wšech i každého zwlášť hleděti chtí; a také aby on Wosterský toho záwazku prázden nikterakž nebyl, nic owšem ku pomoci sobě nebera, lečby tomu wšemu dosti učinil, čímž jest od nich zawázán; a také, by je znal, aby jich nejmenowal. Tu páni a wládyky na plném saudu s radú a plným rozwážením wší země dostatečně to wážíce, že ten prwní nález s welikým rozwážením stwrzen a wuobec za práwo uweden jest: a protož ten nález we wšem jeho znění stwrdili a schwálili jsú a za práwo wuobec uložili; a jemu Wosterskému ráčili jsú rozkázati a rozkazují, aby se on w takowé swé příhodě wedle téhož nálezu zachowal, a takowému nešlechetnému aukladnému záwazku a slibu dost nečinil,

ani činiti powinen byl, a že to jemu ani dědicuom jeho a budaucím jeho nemá a nebude aniž muož k žádné škodě a ujmě aneb k jaké útržce na jeho cti, na dobré powěsti ani na ničemž jiném, což dobrému přísluší, býti; a také že on Wosterský jest těch wšech záwazkuow prázden, kterýmiž jest od nich zawázán, a že k nim a k hrdluom jich sám nebo skrze kohožkoliwěk jiného sáhnúti může, kdo jsú jemu to učinili; a protož žádný aby se o to pokusiti nesměl, by téhož Jiříka co tím na jeho cti a dobré powěsti dotýkati měl. A pakliby se kdo o to kdy wšetečně pokusil, a jeho čím pro to nestawení na jeho cti neb dobré powěsti dotekl, že ten jmín a držán býti má za nešlechetného a zrádného člowěka, a ten aby hrdlo i statek ztratil, tak jako ti nešlechetníci a zrádci, kteříž jsú téhož Jiříka tím slibem zawázali, ježto na ně péče žádné neměl. A jestližeby se kdy komu w potomních časích přihodilo, žeby takowým úkladným a přikrytým záwazkem zawázán byl, že takowý každý nebude powinen tomu slibu dosti učiniti, a to že též jeho cti a dobré powěsti škodno býti nemá, ani také čím pro to dotýkán býti má na swé cti, pod swrchudotčenú pokutú, to jest pod ztracením hrdla a statku. A ta wěc nyní i w budúcích časích odewšech obywateluow králowstwí Českého držána a zachowána býti má beze wšeho přerušení na wěčné časy.

Také na tom jest zuostáno, kteřížby koliwěk takowí zjewní zhúbce a zločinci byli, ježtoby byli zemi oznámeni a po zemi jezdili, buď skrze města, městečka, wsi, mimo zámky, twrze, dwory, a neb se s nimi na cestě potkal, a kdo moha je zjímati, i toho neučinil, že takowému každému k hrdlu a statku hned hledíno býti má, jako k zhúbci obecnímu zemskému. A také jestližeby kdy kdo s takowými zločinci zjewnými zemskými zhúbcemi, wěda žeby takowí zločinci byli obcowal, kwasil, je fedrowal a w tom žeby byl uswědčen, že takowý každý trestán býti má wedle zdání pánuow a wládyk na plném saudu. A jestližeby kdo tím wymlúwati a prawiti chtěl, že jest takowého zločince proto nejal, že jest k němu jemu wěře přijel, že takowá wýmluwa nic ku pomoci tomu, kdožby se tím wymlúwati chtěl, býti nemá, než má trestán proto předce býti, tak jakož se swrchu píše.

Také na tomto zuostáno jest, že žádný nemá takowým zločincuom žádných gleituow dáwati bez powolení KM[ti], pana hajtmana zemského, a neb pánuow a wládyk z plného saudu. Pakliby se toho kdo dopustil, a takowé zločince gleitowal, má trestán býti bez milosti wedle zdání pánuow a wládyk na plném saudu.

52.

Nařízení krále Wladislawa o židech.

Na hradě Pražském, 19 Mai 1497. (Z rkp. Pernštein. w Litomyšli.)

My Wladislaw z božie milosti Uherský, Český oc. král a markrabě Morawský oc. oznamujem listem tímto wšem, jakož jest w těchto časech nedáwno minulých i nynějších bylo mnoho řeči a žaloby na židy naše králowstwie Českého, kterak poddané naše k welikým škodám a záhubám rozličným připrawují, mluwíce o to, aby mezi křesťany trpíni nebyli. Kterúžto wěc wážiwše se pány a radami našimi, a těch cest a prostředkuow a zwlášť hledawše, poněwadž židé komora naše jsú, a hotowě se i powolně w potřebách našich nacházeti se dáwají, kterak by bez takowých škod a záhub poddaných našich w tomto králowstwie býti a poplatky nám činiti a žiwností swých hledětí mohli: toto jsme zřízenie mezi nimi učinili, konečně tomu chtiece, aby oni se wšickni židé nynější i budúcí tak a podlé toho se zachowáwali, jakož se dole wypisuje, beze wšeho přerušenie.

Item najprwé, kterýžby žid měl křesťanu peněz puojčiti, to mají mezi sebú činiti a jednati oba dwa přjdúc s jistcem anebo s rukojměmi před úřad purkrabstwie Pražského, a tu se přiznati a dluhy swé zapisowati mají, a upomínanie má jim dopuštěno býti podlé toho práwa; než leženie a ty při (tom) sešlé škody aby již minuly a wiec aby jich nebýwalo, než pokuta slušná, o kteréž se doleji oznámie. Kteříž sú pak židé w jiných městech, ti aby sobě zapisowali buďto do knih městských anebo do register, a to proto, aby se zachowalo ne tak jako prwé, když se někdy trefilo, že křesťanu peněz potřebí bylo, tehdy přijda k židu žádal, aby mu peněz puojčil, a židé znajíc potřebu křesťana, k tomu jej wedli, aby se jim přiznal, že jest jim wiec dlužen nežli sú jemu puojčili. Tu přitom má úředník každý tak se mieti a to opatřiti, přísně se křesťana wytaže, tolikžli jest těch peněz, kterýchž sú jemu židé puojčili, či nejnie, a toho dotkna nepowíšli mi prawdy nynie, w tom ani jiného newoklamáš než toliko sám sebe, by pak potom prawiti chtěl, žeť jest méně puojčeno, nebudeť wěřeno, a tak sám swéwolně w škodu přijdeš.

Itm. někdy se tak přihodilo, že někteří židé w jiných městech puojčowali peněz křesťanuom, a tu se jeden druhému zapsal, a skrze netbanliwost konšeluow mnohokrát žid dluhu swého nemohl wyupomínati: ti zápisowé aby se potom tak dáli, aby žid, kdyby dluhu swého od dlužníka mieti a wyupomínati nemohl, mohl upomínati a hleděti práwem úřadu purkrabstwí Pražského.

Item, což se pak lichwy dotýče, jakož prwé bylo, že z jedné kopy gr. do téhodne . . . . . (sic) bráwali, a nynie po třech penězích bráwali, o tom takto usuzujem: kdyby žid puojčil křesťanu sta kop do puol léta nebo do roku, mají z toho lichwy bráti dwakrát wiec nežli křesťané berú, totižto že křesťan béře ze sta kop X kop do roka, a žid aby bral XX kop, a to proto a z té přiečiny, kdyžby žid bral tak málo jako křesťan, nemohlby trwati; nebo křesťan béře swé swobodné a toho požíwá, ale žid ne tak, proto že žid najprwé musie dáti, co jest nám powinen, druhé tomu pánu, kterémuž se poručí, třetí úroky, čtwrté, že je s těžkem který úřad, kteréhož potřebují, prázny pustie a také musie sami něco mieti, čímby s ženami a dětmi žiwi byli; k tomu také křesťan od nich newezme, leč jeho k tomu weliká núze a potřeba přičiní, jakož když na někoho leženie aneb škody jdú a nenie kde jinde peněz užiti; a přitom se jeden proti druhému welmi nekřesťansky zachowáwá, wiece škody naň žena a weda, nežli žid lichwú.

Item kdyžby rok přišel k wyplněnie dluhu toho, aby žid nepropustil, leč by ještě potřeba dlužníka toho byla a wuole židowa počkati déle dluhu toho, tu sobě mají obnowiti, přijdúce k zápisu swému; pakliby déle čekati nechtěl než swé penieze mieti, tehdy na leženie jako prwé ani nenie škodami prwnějšími (sic), než tato pokuta aby se přitom zachowáwala, kdyžby se křesťan obmeškal a dluhu židu nezaplatil, žid napomínaj práwem o pokutu, a ty škody jeho dlužníków wšecky zaplatiti powinen bude, cožkoli žid k úřadu nebo posluom podlé obyčeje prwního (sic). Wšak proto k prwnímu a druhému póhonu pohnaný muož nestáti, a tím nic neztratí; a k třetímu když stojí, tehdy muož sobě hájenie wzieti opět za čtyry neděle, a tak že se sejde aneb zběhne 10 nedělí, nežli dlužník jeho ku práwu před pánem bude, a tak by bylo židowo daremní čekánie. A protož aby w tom takowý spuosob držán a zachowán býwal: od toho času, jakž rok k zaplacenie přijde a dlužník nezaplatí, žid práwa weď před se; od toho času jde židu lichwa miesto leženie a škod wedenie, po bielém penízi na kopu mišenskú na týden, a to dotud, dokudž by jeho žid práwem k tomu nepřiprawil, aby jemu zaplaceno bylo. A což se dluhuow předešlých jich sprawedliwých dotýče s lichwú, má jim k tomu tím spuosobem dopomoženo býti bez leženie a jiných škod.

Item kdyžby žid křesťanu několik kop puojčil, buď do puol léta aneb do roka, tak sme w tom zřídili a ustanowili, aby židé z jedné kopy mišenské jeden bielý do téhodne brali, aneb II gerlická, a zwlášť kdyby bylo na weliké summě, to coby bylo přes pět kop gr. Než což by bylo pod pět kop gr. českých, to přitom stuoj, jakž se žid s křesťanem smluwie. Wšak lichwy takowé

tak nemají počítány býti jakožto prwé s těmi rejčerty*), číníc často počty a sečtúc lichwu, i hned ji w jistinu uwedli, a z toho opět lichwa rostla, a tak z mála by bylo mnoho; protož toho již nynie wiec nebuď. Než kdyžby žid chtěl swým penězóm, hleď dlužníka swého práwem tak a tím obyčejem, jakož swrchu psáno stojí.

Item pak což se kradených wěcí dotýče, kteréž k židóm nosie a zastawují, poněwadž známe, že na ně přitom těžké wěci pocházejí, najwiec z těch příčin, že což kto ukradne a k nim přinese, o tom o mnohém newědie, by kradeno bylo, a peněz na to puojčují, a křesťané ptajíc se po swém, hledají swých wěcí u nich, a židé jich zapřieti nesmějí, bojíc se, jestli žeby toho zapřeli, aby tutry (?) na swém statku neztratili; i prawie o tom a oznamují o tom křesťanuom, kteříž se na to ptají, ale zase newracují podlé starodáwného uloženie leč kde wyplatie; ale mnozí na tom přestati nechtie, chtiec na nich wždy jmieti a toho dosáhnúti, aby jim toho, ktož jest zastawowal, jmenowali anebo postawili. Kdež jest to židuom učiniti těžká, jako nesnesitedlná wěc: neb ktož takowú wěc přináší, mnohý bude, že jest jeho žid jak žiw newiděl ani znal, a druhdy že takowý nerád práwa sečká, aby jeho práwo zasáhlo, než jde odtud což najdéle moci muož. Také co jest užitečněji křesťanuom, nebudúli židé na takowé wěci puojčowati? ten, ktož co ukradne, puojde s tím dále, a ten komuž se ta škoda stane, moha se swého mezi židy s malú škodú doptati, nebudeli toho mezi židy, ten o to přijde. A druhdy se také trefí, že přijde mezi ně lotr, a oni znajíc jeho, rádi by jeho prázdni byli a jemu nepuojčowali, rozličné jim pohruožky činí, nepuojčíli jemu na ten základ. A nadto by také mohlo býti, že někdo potřebuje náhle peněz pro swú znamenitú potřebu, poslal by swuoj klénot anebo šaty zastawiti, a oni bojíc se, by kradené nebylo, nesměliby na to lidem puojčowati, kterážby wěc lidem obtížna welmi byla. A protož nám se lépe a užitečněji zdá, aby židé na takowé wěci puojčowali podlé obyčeje prwnějšího pánuom, kdyžby žid měl na klénotech aneb na šaty puojčowati, jakby to spuosobeno býti mohlo, aby ta wěc při prwnějším zuostala, neb se ne welkých škod znáti nemuož (sic). Protož kdo klénot aneb šat zastawie, má na to mysliti, budeli se moci wyplatiti čili nic, aby se jemu w židech nepřestálo; a srozumělliby tomu, že by se jemu prostáti mělo, radši to prodaj, aby toho škody neměl.

Při kterémžto zřízenie mají se wšickni židé nynější i budúcí w králowstwie našem Českém mieti a zachowati bez wšeho přerušenie, a to pod pokutau statku swého. Protož přikazujem purkrabí hradu Pražského, poctiwým a opa-

*) Tak stojí we přepisu: má se bezpochyby čísti: „registry.“

trným purkmistru a konšeluom starého, nowého a menšího měst Pražských nynějším i budúcím, wěrným milým, abyste toto zřízenie naše o židech w rejstra a w knihy měst wašich pro budúcí pamět wepsati rozkázali. Tomu na swědomie pečet naši králowskú k listu tomuto přitisknúti sme rozkázali. Dán na hradě Pražském, ten pátek před swatú Trojicí, léta božieho tisícieho čtyřstého dewadesáte sedmého, králowstwie našich Uherského sedmého, Českého šestmecítmého.

Ad relationem magnifici domini Johannis de Šelnberg,
cancellarii Boemie.

53.

Krále Wladislawa dekret o wydáwaní lidí zběhlých s gruntůw do měst oc.

Na Horách Kutnách, 20 Jul. 1497. (Rkp. Talmb. Gersdorf. Fürstenb. oc.)

„W prwních knihách Wáclawa Hindráka, C. 17.“

My Wladislaw boží milostí Uherský, Český, Dalmatský, Chorwatský oc. král, markrabě Morawský, Lucemburské a Slezské knieže a Lužický markrabě oc. oznamujem tímto listem wšem, že ačkoliwěk na sněmu obecném, kterýžto o suchých dnech letničných držán byl při nás na hradě Pražském, mezi jinými potřebami zemskými ten jeden kus zawřín jest, což se lidí zběhlých s gruntuow dotýče, aby takowí wydáwáni byli kteřížby zběhli rok před tú wálkú, kteráž jest byla za krále Jiřího, předka našeho, a potom od toho času až do dnešního dne; a kdožby takowých wydati nechtěl, kterak o to má poháněno býti, to jest dskami utwrzeno, a to tak zuostawujem a při tom spuosobu necháwáme. Což se pak dotýče lidí některých, kteříž majíce otce a nebolito bratry někteří z nich jsau se do měst obrátili, a tam již žiwnost swú wedú, a tu se osadili, a gruntowé jich, z kterýchž jsú pošli, osazeni jsú: prohlédajíce k tomu, kdyby takowí wšickni z měst wydáwáni býti měli, žeby na mnohé lidi weliké obtížení přišlo, i chtíce pro obecné dobré a pro upokojení wšech stawuow w tomto králowstwí nynější i budaucí ruoznice zastawiti, a swornost a jednota aby zachowána byla, takowý prostředek jsme nalezli s dobrowolným powolením pánuow a rytířstwa s jedné a poctiwých Pražan a Horníkuow a opatrných posluow z měst našeho králowstwí Českého wolí s strany druhé, takto sme o to srownali, a tímto listem wypowídáme: aby na ty saháno nebylo, kteříž w městech na gruntích osazeni jsau, ježto jsú wyšli wýše nad osmnácte let od datum listu tohoto, ježtoby to slušně prowésti mohli; než kteříby od osmnácti let tak wyšli byli, na ty každý podlé práwa sáhnúti muože, kdož k nim sprawedlnost

má, jakožto na lidi swé. Chtíce pak, aby mezi poddanými našimi nyní i budaucně o takowé wěci wšecky ruoznice přestaly, takto o tom wypowídáme: aby po dnešní den, kdožbykoli s gruntuow panských nebo zemanských utekl a nebo přišel, nemaje listu wýhostního, buď do měst našich nebo do městeček a do wsí jim příslušejících, anebo také dalliby který sedlák buď s panských anebo zemanských gruntuow syna nebo bratra do měst, anebo žeby sám od sebe přiběhna, tu mezi nimi w městech aneb pod jich panowáním býti chtěl, a též také jich dcery anebo sestry, kterýžbykoli člowěk buď mužského neb ženského pohlawí přišel, nemaje listu wýhostního od pána swého, buď mladý neb starý, do měst, a neb tu kdež oni panowání mají: že takowí od nich nemají přijati býti, než mají pánuom jejich bezewšeho zmatku wydáni býti, kdyžby toho na purkmistru požádali. Pakliby kdo z měst nechtěl wydati, tehdy úředníci toho města i wšecka obec muož pohnána býti podlé práwa králowstwí tohoto. Pakliby také kteří s gruntuow lidé poddaných našich měšťan, kteréž na zemi mají, utekli w grunty panské nebo wládycké, tehdy také mají jim tím wším spuosobem wydáni býti, jakož se swrchu píše. Pakliby jim wydati nechtěli, též také budú moci pohnati podlé práwa a obyčeje králowstwí tohoto. A což se dotýče kmetičen zběhlých aneb těch, kteřížby se na jiné grunty wdali, to také při tom zuostawujem, jakž jest na nynějším sněmu o tom zawříno. Tomu na swědomí pečet naši králowskú k listu tomuto přiwěsiti jsme rozkázali. Dán na Horách Kutnách, we čtwrtek před swatú Marií Magdalenú, léta božího MCCCCXCVII, a králowstwí našich Uherského sedmého a Českého dwacátého šestého.

Tento majestát we dsky zemské wložen jest z rozkázaní pánuow a wládyk na plném saudu. Poslowé na to byli jsú Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwí Českého, Puota z Rizmberka a z Švihowa, najwyšší sudí králowstwí Českého z pánuow, Mikuláš z Hořic a na Pecca, najwyšší písař králowstwí Českého z wládyk, jsúce k tomu zwláště wysláni. Stalo se w úterý před swatým Františkem léta božího MCCCCXCVII.

54.

Král Wladislaw Budějowským: wykládá jednání posledního sněmu o suchých dnech letničných w Praze, kteréžto nyní někteří zase prý wywrátiti usilují; i napomíná, aby od nikoho k stranným předsewzetím wésti se nedali.

Na Budíně, 22 Nov. 1497. (Orig. arch. Budějow.)

Wladislaw z božie milosti Uherský, Český ꝛc. král a markrabě Morawský ꝛc.

Opatrní wěrní naši milí! Nepochybujem, že wám dobře w paměti jest, kterak když jsme nynie w králowstwí Českém byli, položili jsme sněm obecní

wšeho králowstwie o suchých dnech letničních již minulých na hradě Pražském, na kterémžto sněmu wám wšem oznámili jsme naši milostiwú wuoli, kterúž k témuž králowstwie i k wám ke wšem jměli jsme a máme; a přitom jsme wás wšecky, kteříž jste se na ten sněm sjeli, napomenuli, abyšte z jednostajné wuole wšeliké potřeby zemské před se wzali a jich pilně powážili, a což koliwěk dobrého a poctiwého té koruny před se wezmete, že se k wám w tom milostiwě jmieti chceme, jakožto pán wáš milostiwý. Z kteréžto milosti wšichni jste nám děkowali. A potom páni, rytířstwo, Pražané, wy i také jiná města králowstwie Českého za mnoho dní majíce mezi sebú rozmlúwánie, ukázali jste nám některé kusy znamenité sepsané, kteříž k zachowání jednoty a řádu té země příslušejí. Tu my pak slyšewše prosby a předsewzetie wšie země, we wšem jsme se podlé možnosti našie ke wšem wám milostiwě zachowali, a powolenie swé jsme k takowým wěcem jakožto k slušným dáti ráčili, a nad (to) z wuole našie, i také z wuole wšech stawuow, to wšecko swolenie dskami zemskými jest zapsáno na wěčnú pewnost. I došlo jest nás nynie, žeby se někteří wšetečně z takowého obecného zřiezenie wytrhnúti chtěli, spisy některé postranné a welmi neslušné spisujíce, chtějíce w to lidi uwesti, a z toho, což jest prwé řádem a s wolí naší a potom wás wšech swoleno, zřiezeno a dskami utwrzeno, jakžby koli mohli a pod jakým spuosobem wywesti, a takowé slušné zjednánie zawrci a w nic obrátiti. I nechtiece my, aby skrze takowé wěci a postranné jednánie něco zlého w témž králowstwí nepowstalo, došlyliby wás takowé wěci, a chtěl wás kto w tu neslušnosť wésti podlé sebe, wěříme wám, že w to žádným obyčejem nepuojdete. Wšakž abyšte wěděli, že wám nynie o těchto wěcech ne proto píšeme, jakobychme o waší wěrnosti kterú pochybnosť měli, neb dobře známe, že s to dosti rozumu máte, kterak byšte se w takowých wěcech jmieti a k nám zachowati měli, jakožto ku pánu swému dědičnému: ale poněwadž jsme pak wždy porozuměli, žeby w těch spisiech něco toho dotčeno bylo, jakoby naše wuole při těch wěcech býti jměla, to wám oznamujeme, že netoliko bychme k tomu powoliti chtěli, ale že jest to konečně proti nám i proti wuoli naší; neb tomu rozumieme, žeby tudy takowý neřád do země uweden byl, ježto o takowém, jakž Čechy na miestě jsú, slýcháno nenie. A protož wás s pilností napomínáme, abyšte při tom stáli pewně, což jest námi s wolí wšie země zjednáno a dskami utwrzeno. Jestližeby pak kto chtěl pod jakúž koliwěk formú a přikrytím co nowého a stranného před sě bráti, že k takowé podwodné wěci nepřistúpíte; proto že my takowých wěcí s pomocí boží žádnému trpěti nemieníme, buď wysokého aneb nízkého stawu, než tak se k tomu aneb k těm jmieti chceme, jako na rušitele obecného a zemského dobrého slušie, tak aby se o to potom ani o jiné k tomu podobné žádný pokúšeti nesměl. A protož zna-

jíče w tom konečnú wuoli naši, zachowajtež se w tom tak, jakož jsú se předci waši k předkóm našim i wy tudiež k nám poctiwě a wěrně, jako na dobré lidi slušie, zachowáwali; a my toho wám wší milostí naší a dobrým odplacowati chceme, jakožto našim wěrným a milým. A jestliže jste co jistého o takowé wěci slyšeli, wěříme, že nám to oznámíte, dle té powinnosti, kterúž jste nám zawázáni, jakožto pánu swému dědičnému. Ex Buda, fer. iiij ante Clementis papae, anno regnorum nostrorum Hungariae viij, Boemie vero xxvnvij.

Ad mandatum domini regis proprium.

Opatrným purkmistru a konšelóm města Budějowic, w. n. m.

55.

Poslowé Budějowští pánům swým ze sněmu Pražského zpráwu dáwají, že ještě pro newalný počet přítomných nic se nezjednalo.

W Praze, 7 Mart. 1498. (Orig. arch. Budějow.)

Wysoké múdrosti páni a přítelé milí!

Wašim Milostem službu naši napřed wzkazujeme, a wěděti dáwáme, že se ještě nic nepočalo sněmowati, pro příčinu, že welmi málo z pánuow rytířstwa přijelo, rozmlúwajíce, že jim nic není dáno wěděti, než toliko, že jest po městech prowolánie se stalo, a že po biřici k sněmu nezdá se jim jíti. Pak dnes páni JM[ti], páni rytířstwo a páni poslowé z měst pospolu byli, a o některé potřebné wěci mezi sebú rozmlúwali, tak že ty wěci i poselstwie od krále JJ[ti] až do pátku odloženo jest; a když se lidé sjedú, tu poselstwie pan kancléř JM[ti] ráčie oznámiti wšem wuobec. Což se pana Kašpara dotýče, chceme jemu naši jmieti pilnost. Psalibychom Wašim Milostem něco jistého, i newieme co takowého, poněwadž nic ještě předse wzato není. Kdy buohdá doma budeme, to což se jednati bude, Wašich Milostí ústně zprawíme. Ex Praga, fer. IIII post Invocavit, anno oo. 98.

Wašich Milostí Řehoř a Jiřík poslowé wyslaní.

Wysoké múdrosti pánuom purkmistru a radě města Budějowic, pánuom našim milým buďd.

56.

Král Wladislaw Petrowi z Rosenberka: že nejw. kancléře Jana z Šelmberka wyprawí, budeli potřebí, k budaucímu sněmu o suchých dnech letničných.

Na Budíně, 31 Mart. 1498. (Orig. Třebon.)

Wladislsw z božie milosti Uherský, Český oc. král, a markrabě Morawský oc.

Urozený wěrný náš milý! Jakož nám píšeš oznamuje, žą na tom sněmu některé wěci najpilnější dokonány býti nemohly, než do sněmu druhého, kterýž jest o suchých dnech letničních položen, odloženy, abychme znajíce to, pro dokonánie těch wěcí ponechali w Čechách do toho času urozeného Jana z Šelnberka oc. I wěziž, že nám ještě o těch wěcech nic psáno nenie, které sú se tam na tom sněmu zjednaly a které odložily. Než když nám poslány budú, nahlednúc w ně a jich powážiece, seznámeli že toho potřebie bude, aby tam při tom času byl, poručilibychme jemu, aby se tam k tomu času wyprawil. Dat. Budae, sabbato ante Judica dominicam, anno regnorum nostrorum Hungarie octavo, Boemiae vero vigesimo septimo.

Ex commissione propria Majestatis Regiae.

Urozenému Petrowi z Rosenberka najw. hajtmanu králowstwie Českého, w. n. m.

57.

Král Wladislaw stawům na sněmu shromážděným: wěřicí list pro Jana z Šelnberka, posla jeho k nim.

Na Budíně, 25 Mai 1498. (Orig. Třebon.)

Wladislaw z b. m. Uh. Č. oc. král a m. M. oc.

Urození stateční slowútní poctiwí a opatrní, wěrní naši milí!

Posieláme k wám urozeného Jana z Šelnberka, najw. kancléře král. Česk., w. n. m., kterémuž sme s wámi wo některé naše i toho králowstwie pilné a znamenité potřeby mluwiti poručili, kterýmž od něho porozumiete. Žádajíc na wás i wěřiece, že jemu toho, co s wámi od nás w těch potřebách slowem naším mluwiti bude, úplně a dokonce wěřiti budete, tak jakobychme my wo to

s wámi sami ústně a naší přítomností mluwili. Dán na Budíně w pátek po božiem wstúpenie, léta král. našich Uh° osmého a Českého xxvij°.

Ex commissione propria Majestatis Regiae.

Urozeným statečným slowútným poctiwým a opatrným, pánóm, rytieřóm, wládykám, Pražanóm, Horníkóm a poslóm od měst wyslaným na nynějšiem letničniem sněmu na hradě Pražském shromážděným, w. n. m.

58.

Zřízení obecné zemské na sněmu po sw. Trojici r. 1498.

W Praze, 15 Jun. 1498. (*Z rkp. Talmb. Pernst. ꝛc.*)

„W knihách památních léta 1498, w pátek před sw. Janem křtitelem božím.")

Léta božieho MCCCCXCVIII, w pátek den swatého Wíta*), páni a rytieřstwo, Pražané a jiná města tyto artikule dolepsané swolili jsú se držeti.

It. Což se rybnikářuow a nádenníkuow a podruhuow dotýče, že mají wšickni dědičné pány mieti, a to konečně do S. Martina najprw příštího; a kdyžby chtěli na swé dielo rybnikářské jíti, mějte od swých pánuow listy; a ktož bez listu přijde, aby toho wsadili jako zločince. A týž zase dodělaje dielo, wezmi od toho, u kohož dělal, list pod pečetí, a to na ten spuosob, wezma list od pána swého, od datum toho listu aby na dielo šel do dwú neděli a jinde se nepowálel, a zase to dodělaje, od datum listu toho, u kohož dělal, jdi ku pánu swému a to do dwú neděli. A kterýžby pán koli přijal bez listu které rybnikáře, propadni 10 kop gr. česk. tomu, ktož by naň to uswědčil; a kterýž by přes datum toho listu powáleti se chtěl přes dwě neděle, aby se k němu měl bez milosti, jak nahoře psáno stojí; pakliby se kto doptal člowěka swého dědičného, má jemu wydán býti, ježto bez listu na dielo přišel; pakliby newydal, aby se měl k němu podlé nálezu a pokuty prwé na to učiněné. A ti rybnikáři neb nádenníci, jestli žeby sobě pánuow dědičných bráti nechtěli, ale aby konečně wen ze země byli do sw. Martina najprw příštieho.

It. Cizozemci, kteřížby chtěli w zemi býti, ti mějte též dědičné pány, neb u pánuow na penězích buďte, krom žencuow a sekáčuow; a kteříby se powáleli a pánuow neměli, též je beřte a je wsázejte.

It. Jestližeby kto dal listy falešné takowým lotróm, a naň to uswědčeno bylo, ten má hrdlo i statek ztratiti, chtě mu tudy pomoci, nejsa jeho pán, ani

*) W rkp. Talmb. l. 244 prawí se, že swolení toto stalo se w sobotu při suchých dnech letničních (9 Jun.)

u něho slúžil ani u něho dělal, a jakýmkoli falešným přikrytiem to přikryti chtěl. Pakliby kdo s falešným listem a s pečetí přišel, a jestližeby se ten pán k listu neseznal, ten má hned oběšen býti.

It. O přístawnú čeled: žádný jí nemá déle držeti, když doslúžie swého roku, a má jí zaplatiti a list každému dáti pod pečetí, že jest doslúžil; a on wezma ten list, muož dwě neděle nepřístawný býti od datum listu toho, a po dwú nedělí hned zase přistaň, aneb k swému pánu dědičnému se nawrať. Pakliby kto listu dáti a zaplatiti nechtěl, když doslúžie, tehdy ten čeledín w tom kraji bude moci jíti k komu se jemu zdáti bude dobrému člowěku, a má ho prositi, aby k němu psal, aby mu zaplatil a list dal. Pakliby toho neučinil, listu dáti a zaplatiti nechtěl, a to se w prawdě shledalo: tehdy aby 10 kop gr. propadl tomu, od kohož jest obeslán, aby čeledínu zaplatil a list dal.

It. O pastýře: aby každý pastýř, w čiež wsi pase, žádného pána neměl jiného než toho, w jehož wsi pase dotud, dokudž tu pase. Pakli tu déle býti nechce, když doslúžie, tehdy jeho nemá držeti, pod pokutú nahoře psanú, leč s jeho wuolí.

It. po wší zemi robotným lidem má zastaweno býti, aby w kostky ani w karty nehráli, krom rytieřského řádu; a kdežby zastiženo bylo, an hrají, má ten pán na swém člowěku wzieti 1 kopu gr. Česk., u kterého hrají. Pakliby kto cizie lidi nalezl ani hrají, ježto by to w skutku bylo, má ten, kohož wezme, tomu pánu dělati týden, což mu káže; a pán jeho nemá o to nic řieci.

It. Drobná čeled, která let nemá, pacholata neb diewčičky, jeden druhému aby jich nepřechowáwal, pastýřky neb jiné, ani jich nepřijímal; pakliby je kto přijal, a to naň uswědčeno bylo, bez wuole jeho starších, aby jemu 1 kopu gr. dal a tomu jej wrátil, čie jest.

It. s ručnicemi a s kušemi aby jedni druhým okolo rybníkuow a po lesích a na jich zbožie bez wuole jich nechodili po mysliwosti, sedlští ani městští lidé, ani po jiné mysliwosti: a jestližeby kto kterého nalezl, aby jej wzal a wsadil a wšecko jemu pobral, a k tomu aby s něho wzal 5 kop gr. Česk. Než co se pánuow a rytieřstwa dotýče, ktožby jeden druhému chtěl zapowěděti, ten wuoli měj, aby po jeho nehonil; pakliby přes to honil, tehdy se k němu zachowaj podlé nálezu.

It. Pražané a jiná města nemají cizích podruhuow chowati, kteříž by k nim bez listuow přišli, než swé dědičné, ani nádenníkuow. A jestližeby k nim kteří bez listuow přišli, aby se k nim též zachowali jako nahoře psáno stojí. A k swým podruhuom mají pilně přihlédati, aby se newáleli po domích šenkowních, ale aby dělali pod pokutú swrchu psanú, i o hry též aby se zachowáwali.

It. Co se dotýče měst králowských, jakož Pražané a jiná města obtíženie swé položili jsú, což se dotýče piwowáruow i jiných wěcí, to odloženo jest do swatého Wáclawa najprw přieštího k ohledánie a k srownánie. Též také páni JM[sti] a rytieřstwo na tom zuostali, aby městóm wšem oznámeno bylo obtieženie naše wšech, co se cel nesprawedliwých dotýče a trhuow i wíchuow wystrkowánie, soli swobodné neprodáwánie i jiných wšech wěcí, kteréž na ně w nowě wymýšlejí, ježto toho prwé nebylo, aby na ten čas také o to konec wzat byl s městy.

It. Aby bylo woláno wšudy, aby lidé i sirotci k swým pánuom dědičným se zase nawracowali, i tyto artikule aby o tom wšickni wěděli.

It. K králi Polskému JM[ti] poselstwie wyprawiti; a má jeti pan sudie z pánuow, a z rytieřstwa pan Solský o Hlohow oc.

It. O minci a o Horu: krále JM[ti] má za to prošeno býti, aby JM[t] ráčil, kteréž se od Hory summy wydáwají, na jiné duochody přewesti, a tiem co se Hory užiewá, aby zase na Hory náklad učiněn byl.

It. Také jest swoleno, aby každého čtwrt léta jeden pán a z rytieřstwa jeden z súdu zemského do Hory dojeli, a tu mincmaistra, hofmistra s hawéři o wšecky wěci potřebné wyslyšali a přezwěděli wšecky wěci, i kterak se u Hory děje; a ten pána z rytieřstwa aby to o suchých dnech najprw přieštích na pány wznesli.

It. O tu pomoc, o kterúž jsú se swolili, že JM[ti] králowské chtie dáti, a ji o S. Wáclawě počíti sbierati.

It. také we wší zemi k rozkázánie krále JM[ti], že chtie wojensky hotowi býti.

It. O komorní súd, že má před se jíti, a ktožby w komoře na kom práwo ustál, má relaci wzieti ke dskám, a potom má úmluwu wzieti od desk a práwo před se wésti až k odhádánie.

It. Jakož se nalezá, že mnozí pečeti falšují u listuow, takto se mají zachowati: když koho prosie, aby zaň slíbil za penieze, že každý rukojmě zapiš se swú rukú, že jsi zaň slíbil; pakliby psáti neuměl, pros dobrého urozeného člowěka usedlého w zemi, ať miesto tebe on swú rukú jmeno twé napíše, že jest s twú wuolí ta pečet přišla k tomu listu; pakliby se kto w tom tak neopatřil, sám sebú winen bude. I tak o wšecky jiné wěci, kdež na swědomie aneb k slibóm pečeti swé přitiskují, aby se tak zachowali. A kdožby přes toto zjednánie w jakém falši postižen byl, ten bez milosti upálen buď. A ten nápis má býti nad pečetí každého.

It. Což se zločincuow a zlodějuow dotýče, kteříž by chtěli k milosti při-

jíti a přestati swých zlých skutkuow, takto se mají zachowati: mají prositi dobrých lidí, kohož užiti mohú, a ti mají to wznésti na pány a na zemský súd, aneb před pana hajtmana, a prositi jim milost, aby páni jim ráčili milost učiniti aneb pan hajtman. Tu mají postaweni býti před pány JM' na plném súdu aneb před panem hajtmanem, a tu mají slíbiti a rukojmě postawiti, že mají těch wěcí přestati, a hned sobě pána mají dědičného jmenowati a wzieti, a pod ním se usaditi, aby na gruntě seděl; i zachowáli se tak, má jemu ta milost předse jíti. A ktož zaň slíbie na jaký spuosob, to má rejistry zapsáno býti pod 50 kop gr. českých. A tu milost páni ráčili učiniti neb pan hajtman, to má trwati od toho času až do S. Martina příštieho. Pakliby se tak který nezachowal, a potom jej kdežkoli dosáhli, má bez milosti na kuol wstrčen býti. A ty penieze propadené aby kladeny byly u úřadu za ty zločince, aby na ty penieze přijali ty služebníky, aby jezdili po silnicích a ty lotry a zloděje wyzdwihali a brali, a těmi penězi aby se jim platilo.

59.

Zprávcowé král. Českého králi Wladislawowi: žádají brzkého příjezdu jeho do Čech pro urownání rozepře počínající mezi stawy, a zwláště pány a rytíři s jedné a městy s druhé strany.

W Praze, 6 Oct. 1498. (Koncept arch. Třebon.)

Najjasnější králi a pane, pane náš najmilostiwější! Službu naši poddanú WKM[ti] wzkazujem, dlúhého zdrawí w šťastném panowání WM[ti] přejíce, jako pánu našemu najmilostiwějšiemu.

Milostiwý králi! WM[ti] oznamujem, že při tomto času, při kterémž jsú práwa šly, i také sněm obecní držán byl, cedule nějaké welmi neslušné k ruoznici a k nepokoji podobné ty jsú metány i po domích přibíjeny; potom když jsú se páni a páni rytieřstwo sešli, tu páni Pražané a poslowé z měst žádali jsú slyšení. I mluwili jsú některé potřeby, kteréž by od pánuow a pánuow rytieřstwa chtěli jmíti, kterýchž to na tento čas WM[ti] newypisujem. A tímto řeč swú jsú naposledy zawázali, nesčekawše od nás žádné odpowědi: jestližeby se jim pak to nestalo, oč jsú žádali, že by k práwu zemskému stáwati nechtěli, ani na sněmy jezditi, ani k obecnému dobrému pomáhati. Kdež my wšickni wespolek, páni a páni rytieřstwo, takowých řečí jsme newelmi rádi slyšeli. Odpowědi, kterúž jsme jim dali, WM[ti] na tento čas newypisujem, než k tomu rozumu jest jim odpowěď dána: Předložili jsme jim WM[ti] jakožto pána našeho milostiwého, a že

se WMti tak mnoho dotýče a wíc než nás. Druhé jsme jim předložili zapsání dskami, kteréž se jest při přítomnosti WMti stalo pode ctí a pod wěrú, při kterémžto zapsání oni jsú byli a k němu swolili. A tímto jest jim pak zawázáno, chtíli nás z čeho winiti před WMti, že jim ze wšeho práwi býti chcem; a uználi WMt, že bychom jim co winni byli, že po WMti jim wšecko naprawiti chceme, jakožto po králi a pánu našem wšech milostiwém a dědičném. A na tom jest tak již s pány Pražany a jinými městy zuostáno, aby WMt to mezi námi slyšeti ráčila, a oni jsú též nám od sebe přiřkli učiniti a po WMti nám naprawiti. Protož WKMti wšichni wespolek, páni a páni rytieřstwo, prosíme, znajíce takowú wěc, co by z toho přijíti mohlo, že WMt mezi nás přijeti ráčíte, napřed WMt sami po se, i také pro nás poddané WMti, aby mezi námi ta wěc WMti k srownání přijíti mohla. A aby WMt tomu dokonce wěřiti ráčili, jestli žeby WMt příjezdem swým prodléwati ráčili, že bychom bez nesnází w této zemi nikterak býti nemohli, tak jakž jest to již zašlo. Kdež WMti wždy prosíme se wší pokorú, jako pána swého wšech milostiwého, že nic před se takowého bráti neráčíte, proč by ještě WMt přijeti neráčili, znajíce toho potřebu napřed WMti pro osobu swú, i také pro nás wšecky, poddané WMti, že to učiniti ráčíte a té práce pro dobré té koruny sobě neráčíte wážiti. Poněwadž WMt w panowání swém wždy tuto korunu pokojem jste obmýšleti ráčili, WMti wšickni prosíme, že toho zlého pro příjezd WMti dopustiti neráčíte; ale WMti prosíme, že WMt to po tomto našem psaní učiniti ráčíte, rozwážíc sobě WMt to sami, co příjezdem WMti muož dobrého spuosobeno býti o WMti i o nás wšech poddaných WMti. A WMt toho nám do konce wěřiti račte, žeťbychme WMti tak náhle k hnutí nechtěli napomínati, kdyžby toho tak přílišně weliká potřeba nebyla. A tento jest záwazek wšeho: přijedeteli WMt mezi nás brzo, že jistú naději máme, že ke wšemu dobrému skrze WMt může přiwedeno býti; pakli WMt nepřijedete, těžce nesnáze ujdeme. Pak počneli sě co w tomto králowstwí, jak to WMti w Uhřích k dobrému slúžiti bude, to sobě račte rozwážiti. Neb milostiwý králi, o Horu i o některé jiné pilné artikule, kterýchž my nikterak bez zwláštního rozmluwení s WMti zawříti ani zříditi nemuožem, ježto jsú WMti škodné i wší koruně, a tomu králowstwí příliš posměšné, s WMti jsme rozmluwiti chtěli. Pak WKMt těch wěcí milostiwě powážiec, ne skrze odpowěď, ale skrze WKMti osobný příjezd do koruny této račte to milostiwě před se wzieti, tak jako král a pán náš milostiwý. Ex Praga, sabbato post S. Francisci anno ꝯc. 98.

60.

Král Wladislaw Janowi z Šelnberka: o wymazání z desk zemských spisu Morawanûm obtížného, o berni a sněmu, i o potřebném jeho příjezdu ke dworu králowu.

Na Budíně, 7 Dec. 1498. (Rkp. Talmb. 290. Gersdorf 259.)

Wladislaw z boží milosti Uherský, Český oc. král a markrabě Morawský oc.

Urozený wěrný náš milý! Wěz že jest zde u nás před těmito dny byl urozený Jan z Lomnice na Mezeříčí, haitman markrabstwie Morawského, a mezi jinými potřebami mluwil s námi jmenem wšech obywateluow téhož markrabstwí, prose nás s welikú prosbú, abychme to jich zapsání we dsky české*) wymazati rozkázati ráčili, tak jakož nás o to prwé nejednau než mnohokrát s welikú snažností prosili, a toho při tom dotýkaje, že se na tom wšickni jednostajně ustanowili, nebudeli z týchž desk wymazání, že tomu ten spuosob a tu cestu najdú, že se od koruny České odtrhnú, by to markrabstwí wšecko wěčně popelem ležeti mělo, a neráčímeli toho brzo opatřiti a toho wpisu rozkázati wymazati, že w tom dlúho seděti nebudú; a přitom toho dotekl, že o to města najwiec a najtúž mluwí, nežli páni. I myslíce my na nynějšieho času diwný nespuosob, který jest w tomto králowstwí mezi lidmi, a chtíce aby takowé wšecky nesnáze a kyselosti, kteréž jsú tam wznikly, raději srownány a w dobrý konec uwedeny byly, nežliby jich přibýwati mělo; a zwláště poněwadž sobě takowý wpis we dsky zemské nadepsaní obywatelé markrabstwí Morawského tak welmi těžce a tuze obtěžují a wáží: nám se naprosto zdá, měloliby se to markrabstwí od té koruny odtrhnúti, aneb w které škodné a těžké nesnáze zacházeti, aby se raději takowý wpis jich z desk wymazal. Neb co jest na tom tak welikého a užitečného, pročby se to státi nemělo? zwlášť pro uwarowání něčeho horšího? Neb událi se kdy a přijde k tomu, že my aneb budúcí naši králowé Čeští přijedúc mezi wás aneb tam jsúce, pány Morawské k sobě obešleme, dáme jim ta místa, kteráž chtíti budeme, a kteráž oni bez řečí přijíti a držeti musejí. A protož mluwiž o to s znamenitějšími pány i rytířstwem podlé pana Pernšteinského, kterémuž o to také (píšem), ať na to dobře a potřebně pomyslí a toho powáží, poněwadž sobě to markrabstwí takowé zapsání we dsky zemské tuze a těžce wáží, a bez swé wuole tam se wepsáni býti prawí, jměloliby skrze to co zlého a tomu králowstwí škodného přijíti, ať je z těch desk

*) Srownej nahoře str. 475 od roku 1497 Jun. 5.

wymazati rozkáží. A o tu berni přičiň se s pilností, ať jest nám dáwána od pánuow a od rytířstwa bez dalších odtahuow, neohlédajíce se na města; neb my s nimi s swé strany také zwláště jednati poručíme, aby nám ji tak dáwali, jako páni a rytířstwo. A také wěz, že o to též panu Pernšteinskému píšeme, aby tu wěc s swé strany podlé tebe jednal. Co se pak toho sněmu dotýče, kterýž držán býti má w suchých dnech postních, již my toho při tom necháwáme, aby na ten čas držán byl. A poněwadž nerozumíme, bychme se tam mezi wás tak brzo wyprawiti mohli podlé žádosti a psaní twého: i zdá nám se welmi potřebné, aby se k nám pro některá pilná a welmi potřebná rozmluwení po těchto swátcích wánočních wyprawil, nic wíc než na deset dní. Neb potom musíš jeti k hromnicím na Kladsko s těmi pány, kteréž sme w jiném listu a psaní oznámili; a odtud k tomu sněmu, kterýž držán bude o suchých dnech na hradě Pražském. Kterúžto wěc znaje, již se k tomu přičiníš, aby sem k nám dojel, abychme spolu o takowé potřeby časně mohli rozmluwiti. Dat. Budae fer. VI in profesto conceptionis beatae Mariae virginis, anno dom. (MCCCCXCVIII) regnorum nostrorum Hungariae nono, Bohemiae vero vigesimo octavo.

Urozenému Janowi z Šelnberka, najwyššímu kancléři králowstwí Českého, wěrnému našemu milému.

61.

Sněm Wratislawský zpráwcům králowstwí českého: o hledání zápisůw na swobody stawůw Slezských na Karlšteině.

We Wratislawi, 30 Januar. 1499. (Orig. Třebon.)

Mnohomožným a urozeným pánóm, panu Petrowi z Rozmberka, hajtmanu králowstwí Českého, panu Wilímowi z Pernšteina, najwyššiemu hofmistru, panu Jindřichowi z Hradce, najwyššiemu komorníku, panu Puotowi z Rizmberka a z Šwihowa, najwyššiemu sudí, panu Janowi z Šelnberka, najwyššiemu kancléři, a jiným pánóm při těch suchých dnech puostních w Praze sebraným králowstwie Českého oc., pánóm a přátelóm našim milým.

Služby naše wzkazujem, mnohomožní a urození páni přátelé naši milí! o ščestí, o zdrawí i o wšem prospěšném WM[st] wždyckybychom rádi slyšeli, kteréhož rač pán buoh WM[tem] popřéti na dlúhé časy. Jakož z rozkázanie JM[st] pána našeho nejmilostiwějšieho k WM[tem] jsme poslali urozené panoše Jana . . . ského a Jana Bischoffsheima, co se dotýče swobod našich hledání na Karlšteině, kterýchž nám JKM[t] milostiwě powoliti hledati jest ráčil; WM[st] jste nám po

nich tu odpowěď dali, že při onom času pro neprázdnost WM[u] zběhnúti sě nemohlo, než že WM[t] ráčíte dáti hledati s pilností, a což byste kolwěk WM[t] nalezli, že to nám po swém poslu oznámiti ráčíte. Toho jsme až do toho času očekáwali. J newieme, ač WM[t] zapomenuli, neboli kterú jinú příčinú ta wěc se nestala: i prosíme WM[u] s pilností, jestli že ste WM[u] hledati dali a co nalezli, že nám to oznámiti ráčíte. Neb toho z hodných příčin potřebujem, poněwadž JKM[t] toho wšem jiným přiti ráčí. Pakližby od WM[u] z kterýchkoli příčin hledáno nebylo: ale WM[u] prosíme, že ráčíte již nemeškajíc poručiti hledati, a cožby ste WM[t] nalezli, že nám po swém poslu to oznámiti ráčíte, aneb znáti dáte, kdybychom pro to swé posly poslati jměli. Tej jsme plné naděje do WM[u], že to WM[t] učiniti ráčíte, znaje w tom wuoli i rozkázaní KM[u]. A my toho wším přátelstwím WM[u] zasluhowati chcme. Datum Wratislauiae, fer. IIII[a] ante festum Purificationis Mariae, anno ꝛc. lxxxxix, pod pečetí knížete Kazimíra.

Jan biskup Wratislawský ꝛc. Kazimír Těšínský hejtman horní i dolní Slezii ꝛc. Karel Minsterberský a Olešnický ꝛc. z boží milosti knížata w Slezii, i jiní poslowé od knížat, páni, rytířstwo, město Wratislaw i jiná města na tom sněmu we Wratislawi sebraní.

Odpowěd na to. (Koncept arch. Třebon.)

Najduostojnějšiemu w bozě otci a pánu, panu Janowi biskupu Wratislawskému, a oswieceným a wysoce urozeným kniežatóm a pánuom, panu Kazimírowi Těšínskému, hajtmanu horní a dolní Slezie ꝛc. Karlowi Minstrberskému a Olešnickému, i jiným kniežatóm, pánóm, rytieřstwu a městóm zemí Slezských, pánóm a přátelóm milým.

Najduostojnější v boze otče, a oswiecená wysoce urozená kniežata, urození a stateční, múdří a opatrní, páni a přietelé milí! WM[tem] službu swú napřed wzkazuji. Jakož WM[t] ráčili ste mně a pánóm králowstwie Českého, kteříž na tomto sněmu pospolu byli, psáti, což se hledánie swobod WM[u] na Karlšteině dotýče, ku paměti nám přiwozujíec, když ste o to prwé k nám posielatí ráčili, že sme WM[tem] na to odpowěď dali, že hledati chcme, a což bychme nalezli, že tu wěc WM[tem] po swém poslu oznámíme; při tom nás prosiec, jestli že sme hledati dali a co nalezli, abychme WM[tem] oznámili ꝛc. Tomu psaní jsme porozuměli a z jednostajné wuole o to spolu rozmluwiwše, na tom zuostáno jest, aby WM[tem] skrze mne na to odpowěď byla dána. I račte WM[t] wěděti, že ještě na Karlšteině těch wěcí hledáno nenie. Neb na Karlšteině z lehkých příčin nebýwá hledáno, než toliko kdyžby JKM[t] rozkázati ráčil, anebo že by toho pro

dobré koruny této znamenitá potřeba byla. I chceme tu wěc a žádost WM[ti] rád w paměti mieti, a kdyžby najprwé na Karlštein pro hledánie kterých potřeb wysláno bylo, chceme při tom i wašich wěcí poručiti hledati. Jakož jest pak panu Zdeňkowi Lwowi z Rožmitála, purkrabí na Karlšteině, ta cedule, na kteréž ste ty wěci poznamenati ráčili, k schowání dána a k připomenutí poručeno, kdyžby tam k hledání kterých wěcí posláno bylo, aby to nemohlo zapomenuto býti. A cožkoliwěk nalezeno bude, to WM[tem] rádi oznámiti chceme po swém poslu, prosiec přitom WM[ti], abyšte w tom malé a ne dlúhé showěnie mieti ráčili; neb netoliko w tom, ale we wšem jiném, kdežbychme WM[tem] jakožto pánóm a přátelóm našim milým dobrú přátelskú wuoli okázati mohli, že máte nás WM[t] k sobě powolné naleznúti. Dat.

62.

Petr z Rosenberka kraji Žateckému: aby sjedauce se zároweň jiným krajům wolili osoby, ježto ku králi do Prešpurku jeti mají.

W Praze, 10 Jul. 1499. (Koncept arch. Třebon.)

Petr z Roznberka haitman kr. Č. ꝯc. Urozeným a statečným rytieřóm a wládykám kraje Žateckého, přátelóm mým milým.

S. s. w. ur. a st. páni a přietelé milí! Jakož páni rytieřstwo králowstwie Českého we wšech krajích sjesd sú měli, kdež wy také w kraji wašem w Žatci sjeti ste se měli pro tu potřebu, aby osoby z sebe wybrali, kteřížby k králi pánu našemu JM[ti] jeti měli o ty potřeby, kteréž wás tajny nejsú. I zprawen jsem, že toliko w kraji wašem toho sjezdu jest nebylo; kdež se tomu diwím, že ta wěc jest skrze wás zanetbána. I poněwadž JKM[t] pán náš najmilostiwější ráčil jest nám již oznámiti, kteříž z pánuow, z rytieřstwa a z měst k takowému wyslání z krajów wywoleni jsú, aby na hod panny Marie na nebesa wzetie k JKM[ti] do Prešpurka přijeli: i protož na miestě JKM[ti] na wás žádám, abyšte mezi sebú w Žatci ten sjezd drželi na den S. Maří Magdaleny najprw příští konečně, a tu abyšte z sebe osoby wywolili a spuosobili, kteřížby k jižpsanému času k JKM[ti] podlé jiných, kteříž ze všech krajów již wybráni jsú, do Prešpurka jeli. Jakož o wás nepochybuji, že se w tom podlé rozkázanie mého zachowáte a s jinými dobrými lidmi koruny české w té wěci srownáte. Dán na hradě Pražském, w středu před S. Markretú léta ꝯc. lxxxxix°.

63.

Král Wladislaw pánům kraje Čáslawského: aby účastny se činili přípraw k sestawení knih zřízení zemského.

Na Budíně, 27 Aug. 1499. (*Kopie arch. Kutné hory.*)

My Wladislaw z božie milosti Uherský, Český král a markrabě Morawský oc. urozeným pánóm kraje Čáslawského, wěrným našim milým, milost naši králowskú a wšecko dobré wzkazujem.

Wěrní milí! Za to máme, že wás tajno nenie, kterak jest w předešlých časiech na tom zuostáno, aby páni i také rytieřstwo sjeli sě w témdni po S. Jeronymu na hrad Pražský: a tu aby w to nahledli. což se nálezuow dotýče wuobec, aby to wybráno, bylo, což jest potřebného, a w jedny knihy wepsáno, a to již potomně a budúcně aby drženo bylo za práwo. I tak sme rozuměli, že rytieřstwo wybrali sú z sebe z každého kraje šest, aby sě k témuž času sjeli a při takowým wyhledáwaní byli. A protož wás wšech i každého zwláště, kteříž stawu panského užíwáte, napomínáme i přikazujem, abyšte k témuž času du Prahy přijeli, a při takowém jednání wšickni osobně byli pro obecní dobré. Pakli budete chtieti které z sebe wybrati a jim na swém miestě plnú moc dáti k takowému jednání a rownání, to buď při waší dobré wuoli. Dán na Budíně, w úterý po S. Bartoloměji, anno regnorum nostrorum Hungariae nono, Boemiae vero vigesimo nono.

Ex commissione propria Majestatis Regiae.

(Nota coaeva in tergo: „list krále JM[u] pánóm kraje Čáslawského.“

64.

Pamět o přehledowání desk zemských (pro sepsání zřízení zemského.)

Bez datum (*r. 1499.*) (*Rkp. Talmb. 216. Gersdorf. 205*)

Tito páni jsau dsky přehledowali:
Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwí Českého;
Puota z Rizmberka, najwyšší sudí králowstwí Českého;
Jiřík Berka z Dubé, najwyšší sudí dworu krále JM[u];
Petr z Šternberka a z Leštna;
Zdeněk Kostka z Postupic a na Nowém Hradě;
Zdeněk Lew z Rožmitála a z Blatné, purkrabě na Karlšteině.

A tito z wládyk:

Albrecht Rendl z Aušawy, prokurátor krále JMti;
Wáclaw Solský z Sulejowic;
Otík Kamenický z Stropčic;
Jan Dubecký z Dubče;
Wáclaw Záruba z Hustiřan;
Heřman z Wojslawic, purkrabě Karlšteinský;
Jiřík Rynart od Dubu;
Wilém Černín z Chuděnic:
Woldřich Satanéř z Drahowic;
Zigmund z Liběchowic;
Bohuněk z Křičowa.

55.

Zápis sněmu mimořádně w Prešpurce u přítomnosti krále Wladislawa držaného, jímžto také snešenín sěmu předešlého Pražského došlo stwrzení.

W Prešpurce, 12 Nov. 1499. (*Kopie arch. Třebon. z r. 1534.*)

„Zuostánie Prešpurské, w kwaternu trhowém, léta tisícého CCCCXCIX, w pátek o suchých dnech adwentních“ (= 20 Dec. 1499.)

Zjednánie, kteréž se jest w Prešpurce mezi pány, rytieřstwem a městy králowstwie Českého w přítomnosti krále JMti stalo*), což se hlasuow dotýče k obecným wěcem: k kterémuž přistupujem a swolujem každý sám za se, cožby obecného dobrého budúcně jednati mělo, a na takowé wěci aby sněmowé obecní walní pokládáni byli, tak aby na takowé sněmy chudí i bohatí jeli, a což by tu z swobodné wuole zawřieno bylo, to aby držáno bylo ode wšech; a by pak z kteréhožkoli stawu několiko osob se wytrhlo, k tomu žeby neswolowali aneb žeby na sněm nepřijeli, to aby obecnému swolenie ke škodě nebylo.

Item toto se znamenitě wymieňuje, jestli žeby se třie hlasowé z jakéžkoli příčiny woč swolili, ježto by to swolenie proti práwóm a swobodám a nebo obdarowánie králowstwie Českého bylo, aneb proti swobodám a weysadám kteréhož koliwěk jednoho obywatele, tehdy proti tomu swolenie jestližeby se jeden nebo wiece jich zepřeli, nemají k tomu tištění býti žádnú měrú, by proti swým swobodám

---

*) Srown. Zřízení zemské r. 1500, čísl. 472 nahoře na str. 228; it. str. 266.

měli to jemu swoliti, leč z dobré a swobodné wuole budú to chtieti učiniti. Pakliby o to pře byla o jeho swobody, tehdy král JM^t^ i budúcí králowé Čeští mají to rozeznati a rozsúditi mezi stranoma w Čechách a jinde nic, a on aneb oni aby utiskán od toho nebyl dotud, dokudž by rozsúzen aneb rozsúzeni nebyli. Pakli by kto co wyprosil na JKM^u^, neb na budúcích králech Českých jakú sobě wýsadu aneb swobodu, ježtoby proti našim starodáwným práwóm a swobodám a wýsadám bylo, kteréhožkoli stawu, to má w nic obráceno býti.

Item wo najwyšší písařstwie zemské tak zuostáno a zawřieno jest, že najwyšší písař zemský má pohoněn býti jedním kmetem z wládyk, kteříž w súdu zemském sedají.

It. Což se poprawcí dotýče, toho král JM^t^ odložiti ráčil do prwního obecnieho sněmu.

It. Což se poprawcí po krajích dotýče, tak o tom zuostáno jest, že král JM^t^ má jej jmenowati z každého kraje dwě osobě, jednu z pánuow a druhú z rytieřstwa, kteříž budú mieti ty kraje řéditi a opatrowati, tak jakž toho potřeba kázati bude.

It Což se jorgeltuow dotýče, to má již wymazáno býti, aby je zase bráti mohli podlé obyčeje starodáwnieho.

It. Což se těch zámkuow dotýče, kteřížby od cizozemcuow kúpeni byli, to se má na obecném prwniem sněmu rozwážiti, a při čemž ta wěc tu narownána a postawena bude, to při tom stane.

It. Což se dělánie peněz grošuow krále JM^u^ dotýče, jak a kde mají děláni býti, to buď tak a při tom zuostaweno, jakž se jest od starodáwna zachowáwalo, aby u Hory dělány byly. Než což se zlatých dotýče, ty dělány buďte, kdež se králi JM^u^ zdáti a líbiti bude w kornně České; než JM^t^ to opatřiti má, aby se ti zlatí dobří a s takowú přísadú dělali, jakož jest to od starodáwna bylo. A ten kdož ty zlaté JM^ti^ dělati bude, má přísahu králi JM^u^ a zemi udělati, aby je tak a na tolik graduow dělali, jakož jsú od starodáwna děláni býwali, a jmenowitě má každý zlatý xxiii graduow mieti a držeti.

It. Hajtman zemský, buď nynější neb budúcí, kterýžby na miestě JM^ti^ posazen byl, ten má w Praze býti a tu súditi a jinde nic.

It. Což se súdu purkrabie Pražského dotýče, tak o tom zřiezeno jest, že při purkrabí nynějším i budúcím při súdu jeho sedati má najméně šest urozených dobrých lidí, a ti k saudu přísahu udělati mají.

It. Což se wpisowánie we dsky zemské potřeb zemských dotýče, kolikrát by toho kdy která takowá zemská potřeba přišla, ta nemá we dsky zem-

ské kladena ani wpisowána býti, leč w přítomnosti wšech tří stawuow, totižto panského, rytieřského a městského.

It. Také na tom zuostáno jest, že se má wymazati z desk zemských ten odpor, kterýž jsú udělali pan Hradecký a pan Pernštainský.

It. Což se erbuow dáwanie dotýče, ty JMK[ská] dáwaj komu ráčí, tak jako jest to prwé bylo.

It. Což se pánuow nowých dotýče, ktožby w to wjíti chtěl, ten toho hleď na králi JM[ti] a pánech podlé obyčeje starodáwnieho, a ta oba kusy mají z desk wymazány býti.

It. Což se dotýče puohonuow ze škod, nemají se před súd zemský ani před úředníky menší po rozsudku panském aneb po staném práwu poháněti. Než ten ktožby při wyhrál, má to hned úředníkóm menším jmenowati, z jaké chce summy ze škod winiti. A oni, úředníci, mají takowú summu w rejstra zapsati, a toho, na komž jest pře wyhrána aneb práwo ustané, mají ho listem po komorníku obeslati, a tu summu jemu w listu oznámiti, aby stál před nimi o suchých dnech najprwé příštích, když menšie úředníci saudí; a woni tu mají hned wo škody útratné a wo náklady, kteréž pro tu při wzal, wedle průwodu konec učiniti, a cožby neprowedl podlé práwa, při přísaze zachowati. Pakliby ten jsa listem po komorníku obeslán, nestál, mají naň stané práwo pro tu summu dáti, a po staném práwu práwo pustiti. A též kdožby w komoře při wyhrál aneb práwo ustál, aneb menšieho úřadu a také u dworského, mají tiem spůsobem hleděti o škody útratné, tak jakož se nahoře píše. Jestli že by pak puowod k těm škodám před úředníky nestál, tehdy má ty škody ztratiti; než bylliby nemocen, buď puowod neb obeslaný, mají nemoc podlé práwa zprawiti.

It. Což se dotýče wýplat, kteréžby král JM[t] wyplatiti ráčil, aneb komužby od JM[ti] wýplata dána byla, anebo kterýby konvent chtěl co wyplatiti, ten na komžby ta wýplata byla, má od krále JM[ti] obeslán býti, nebo od toho, ktož by od JM[ti] miesto držel, a on má státi před JM[ti] neb před tím, ktož JM[ti] miesto drží, a swé majestáty neb sprawedlnosti ukázati, a tu má rozsúzeno býti, muožli od něho wyplaceno býti čili nic, buď králowstwie neb duchowenstwie.

It. Což se dotýče súdu purkrabského, kdež jest byl trojí puohon we dwú a we dwú neděli až do šesti nedělí, tak jest zuostáno, aby byl jeden puohon w šesti nedělích, a wod toho puohonu má se dáti šest gr. českých, a kdež bylo dwoje hojemstwie we dwú a we dwú nedělích, aby bylo jedno ke čtyřem nedělém. A jestli žeby tu kto práwo ustál před tím úřadem, tehdy purkrabě hradu Pražského má to hned na úředníky menší wznésti, aby ten, ktož dal na sobě práwo ustati, od nich listem po komorníku obeslán byl, aby před pány

saudu zemského stál wo suchých dnech najprwé příštích, a páni mají w úterý jeho odpor wyslyšeti, proč jest na sobě dal práwo ustáti, a dále rozwážiece, neměliby slušného odporu podlé práwa, tehdy aby na takowého práwo we dwú nedělích puštěno bylo. A jestli že by pak ten statku na dědinách neměl, tehdy má se na takowého list zatýkací od purkrabí dáti, a wod toho listu má dáno býti puol kopy gr. A kdyžby kto list puohonný od purkrabí wzal, má od něho dáti šest gr. českých. A ten kdož pohánie, wopatř se jistým poslem, po kterémž ten list poslati má.

It. Purkrabě kdež by na meze jeti měl, tehdy puowod má poň přijeti na hrad Pražský a má jemu dáti pět kop gr. Českých a strawu, i fórú má jeho opatřiti, až na meze přijede. A pohnaný má také jemu dáti pět kop gr. Českých, i jej zase strawú i fórú až na hrad Pražský opatřiti a dowesti. A puowod na těch mezech má purkrabí přidati řečníka, richtáře a VI konšeluow přísežných; a pohnaný též VI konšeluow přísežných má přidati; a která strana křiwa zuostane, má druhé straně zase nawrátiti, což jest na purkrabi i na strawu naložil. A listy purkrabě súditi má wedle starodáwných nálezuow; a listy toliko na dluhy, kteréžby swědčily na peníze, súditi má, jináč nic. A při tom úřadu od zapisowánie swědkuow má se bráti po jednom groši Českém. A listownie swědomie při úřadu purkrabském nemá přijímáno býti, než má pohnati listem swědka od úřadu purkrabského, a ten má wyznati na swú wieru a na swú duši. A také jestližeby kto před purkrabí při nálezem prohrál, má uručiti tomu, proti komu jest při prohrál, aby jemu to we dwú neděléch dal, což jest jemu přisúzeno. Pakliby neuručil, má jej purkrabě do wěže wsaditi, a wodtud nepropúštěti, duokudž nálezu dosti neučiní. A dobrých wolí na papíru purkrabě súditi nemá, než na pergameně s wisutými pečetmi, jakož od starodáwna bylo. Než kteréž jsú předešlé dobré wuole, ty mají tu dosúzeny býti. Než kteréžby dobré wuole datum w nich swědčilo od swatého Jiří najprw příští, ježto by na papíře byli, ty již súzeny ani moci mieti nebudú.

Item. Kdyžby pán buoh pana Jence neuchowal, ktožkoliwěk po něm budú býwati purkrabí Pražští, ti mají purkrabi hradu Pražského dáwati xxv kop grošuow Českých do roka, a strawu naň a na jeho čeleď, a na tři koně wobrok i podkowy.

It. Což se manstwie a léna dotýče, kteréž jest wně a ne w zemi České, toho král JM' ani budúcí králowé swoboditi ani prodáwati nemají bez wuole wší země.

---

*) My Wladislaw z boží milosti Uherský Český ↄc. král, markrabě Morawský ↄc. jsúce prošeni a žádáni snažnými prosbami od pánuow a rytieřstwa, Pražan a jiných posluow z měst králowstwie Českého, abychme pro zwelebenie a rozšířenie a pro dobré koruny České ráčili je z zawedenie, w kterémž to králowstwie jest, wywesti ráčili. Kdež my znajíce takowú slušnú žádost a prosbu jejich, a k tomu potřebu i zašlost, skrze předky naše krále České uwedenú, buď skrze zástawy, připisowánie žiwotuow, dáwanie zámkuow a měst téhož králowstwie, zwláštní milostí naší k tomu hnuti jsúce, a to opatřiti chtiece, aby swrchupsaní zámkowé, města aneb jiná zbožie s jich příslušenstwiem králowstwie Českého, kteréž nám nynie w rukú jsú a w držení našem, aneb potomně námi aneb budúcími našimi, králi Českými, k wýplatám a k držení našemu přijdú, takto o tom k prosbám swrchupsaných pánuow a rytieřstwa, Pražan a posluow od měst téhož králowstwie, s wolí a radú jich ustanowujem, kteréžto ustanowenie a zřiezenie drženo býti má neporušitedlně od nás i od budúcích našich králuow Českých.

Najprwé což jest koli předky našimi aneb námi od králowstwie Českého k dědictwí preč dáno, při tom každý zuostawen býti a to držeti i toho požíwati má, buď zámky, města, městečka aneb wesnice w králowstwie Českém ležící. A ktož pak koli které zámky, města, twrze, wesnice, aneb cožkoli jiného zápisy předkuow našich i od nás držie, ti wšickni toho užiti mají tak, jakož ti zápisowé swědčí a ukazují. Než po dnešní den nemáme my ani budúcí naši králowé Čeští nic wíc od králowstwie zastawowati, ani dědicky dáwati, ani kterých summ připisowati, aneb žiwotuow přidáwati, bez rady wšie země České, ani zámkuow, kterýchž nynie w držení jsme aneb potom budeme, nikterak zapisowati ani zawazowati nemáme nižádnému. Než chtělilibychom pak buď my aneb budúcí naši, králowé Čeští, které zámky, města, městečka aneb wesnice zastawiti pro potřebu zemskú, to máme a moci budeme učiniti s radú wšie země a wolí, a jináč nic. Paklibychom přes to co zastawili aneb dali, a prodali bez rady a wuole wší země buď my aneb budúcí naši králowé Čeští, též dánie, prodánie, zástawa, žiwoty, zapsání aneb summy připisowánie žádné moci mieti nemá a mieti nebude. A ktožby přes toto swolenie a ustanowenie naše k prosbě a k žádosti swrchupsaných wěrných našich zřiezenie po tento den jinaké sobě zápisy buď od nás nebo od budúcích našich králůw Českých zjednal a obdržel, ty my wšecky mocí naší králowskú a tiemto ustanowením mořím a w nic obracujeme, tak že žádné moci ani které pewnosti mieti nemají

*) List následující dán byl také co zwláštní majestát. králowau rukau podepsaný, jakož i do Zřízení zemského r. 1500 pojat a tam na str. 244 — 6 pod číslem 469 již také wytištěn jest.

a nebudú. Než chtělilibychom komu wýplatu dáti na ta zbožie, kteréž jiní od králowstwie držie, tak a w té summě, jakžby jeho předešlí zápisowé ukazowali, takowú wýplatu dáti muožem a moci budem, i s budúcimi našimi králi Českými, z milosti našie, žiwotuow na tom žádných ani sum nepřipisujíce. Což se pak manstwie dotýče, kteréž jsme my aneb předkowé naši králowé Čeští preč dali dědicky w zemi České, to dánie w swé moci státi má; a což bychom napotom komu dáti chtěli manstwie w Čechách, to dobře učiniti muožem a moci budem. A tiem wšiem obyčejem, jakož se nahoře píše, chceme aby od nás i od našich budúcích króluow Českých zachowáno bylo w markrabstwí Morawském, w kniežetstwie Slezkém, w markrabstwie Lužickém a w Šesti městech beze wšeho přerušenie*).

A dále, pro budúcí paměť a uwarowánie zmatkuow, mají wypsány býti z registr kanceláře naší i předkuow našich králuow Českých wšecky předešlé zápisy zámkuow, měst, twrzí, městeček a wsí, též na léna wokolních zámkuow našich koruně České přislušejících; a ty wšecky přípisy wypsané a pečetí naší zapečetěné dáti se a položiti mají na Karelštain wedle jiných priwilegií; a to z té příčiny, jestli že bychom co buď my aneb budúcí naši králowé Čeští komu co nad to zuostánie a ustanowenie nad prwnie zápisy zapsali, aby se to w těch rejstřích nalezlo a wohledalo. Budeli komu co nad to připsáno, toho žádný užiti nemá a moci nebude na budúcí wěčné časy. Než pokudž jeho předešlí zápisowé swědčí a ukazují, kromě rukojmí, kteříž jsú slíbili, ti mají dskami wymieněni býti.

It. Služebníci u panského neb rytieřského aneb městského stawu, z těch tří stawuow, kteří by jedni u druhých slúžili, páni jich se k nim zachowejte jakož jest od starodáwna bývalo, a úředníci i služebníci zachowejte se proti pánóm swým též. Pakliby který pán kterého služebníka bez winy wo hrdlo připrawil, aneb do wěže též bez winy wsadil, a držeti kázal, a pustiti nechtěl, aneb jej sobě bez winy zapsal, aneb jeho bez winy slibem zawázal, chtě aby u něho přes rok swuoj doslúžený dále slaužil: tehdy přátelé toho jistého mohú z každého stawu pána jeho aneb pány pohnati před saud a práwo zemské, a on nebo oni powinni jsú z toho odpowiedati; neb každý služebník, doslúže roku swého, múž od pána aneb od pánuow swých ústně anebo listem odpuštění

---

*) Až potud jde list králowský zwláště wydaný, a wšak s přidanau zwláštní zawírkau, kterauž wiz nahoře na stránce 226.

wzíti. Než úředník, ten má odpuštěnie wzíti než ústně, a počet má napřed učiniti a ze wšeho práw býti.

It. S ručnicemi ani s kuší aby žádný nechodil ani nejezdil z panského, rytieřského, městského stawu, jeden druhému na gruntiech jeho bez jeho wuole a wědomie, než gruntuow swých každý z těch tří stawuow požíwej, jak se jemu zdá; kromě shonuow a podsedkuow, těch býti nemá podlé prwnieho zuostánie. Pakliby kto koho na swých gruntiech s ručnicí neb s kuší zastihl na mysliwosti, aby jemu ručnici s tiem, což u sebe má, pobrati mohl, a tomu pokutu, na číchžby gruntiech jezdil, pět kop gr. Českých dal. Než sedláci žádné mysliwosti wésti ani užíwati nemají na gruntiech swých ani cizích s ručnicemi, kušemi, tenaty, jámami ani jinými obyčeji, leč na to kteří od starodáwna od králuow JM[u] wýsady mají, a těch užíwejte. Než jestližeby který sedlák buď na swém neb na cizím chycen byl, an po mysliwosti jezdí neb chodí, lečby jemu pán jeho rozkázal po swých gruntiech k swé potřebě, má jemu pobráno býti, což se u něho najde, a k tomu ať tejden u wěži sedí a kopu gr. dá tomu, ktož jest toho nalezl. Než sieťkami, sklony i lepem mají mysliwost s wolí pánuow swých wésti, čiež jsú grunty.

It. Ti poprawce toto činiti mají: očby se země swolila králi JM[u] k potřebě a zemi, tehdy mají každý swuoj kraj řéditi a zprawiti podlé swolení zemského.

It. Zlodějuow mají pilni býti wedle nálezuow wobecních, a powalečuow kárati hleděti, a kostkáře po krčmách wyzdwihati.

It. Ruoznice kteréžby po krajích byly a swolili se na ně, ty aby rownali, chtieli to na se wzieti.

It. K sněmuom obecním aby jezdili a zprawili, jak se w krajích děje, kdyby králem JM[u] položen byl.

It. Při poprawách tak se zachowati mají, jakž se w zemi swolí a naučenie mieti budú od země.

It. Poprawce mají to opatrowati, jestližeby zwěděli, an kto newody anebo kterékoli jiné příprawy na lowenie ryb má, a nemá řek ani potokuow ani rybníkuow, mají jemu to pobrati. Též také aby sedláci tenat neměli, leč kteří od králuow wýsady mají. Pakliby je přes to měli, aby jim je pobrali. Též také jestližeby kto na shony honili, kteráž pokuta, jestližeby pána neb zemenína chytili aneb i měštěnína, kterýž na zemi má, kdež jest měl propadnúti králi L. kop gr., to má propadnúti poprawciem. Jestliže by se kdy trefilo, an kteří zloději jsúc honěni ujeli na který zámek neb twrz, má žádáno býti od těch, kteří honie, aby jim wydán byl. Pakliby ho wydati nechtěli, mají ti, kteří honie, tu při tom zámku zuostati a poprawcem dáti wěděti o takowých zlodějiech;

a poprawce komužkoli dadie wěděti w tom kraji, mají s nimi táhnúti a těch zlodějów dobýwati; a dobudúli toho hradu neb twrze, ten kraj bude moci to sobě obrátiti ku potřebě toho kraje.

It. Což se dotýče saudu komornieho, ten se nynie držeti dwakrát do roka má, jeden na swatého Martina a druhý na Swátosti; a kdož k němu chce pohnati, má jmenowati, a w listu má státi, z čeho pohánie, a od listu puohonnieho má dáti dwa gr. Česká od každé osoby, a pohnanému má list dán býti dwě neděle před swatým Martinem aneb dwě neděle před Swátostí; a když přijedú ku puohonu na S. Martina neb na Swátosti, mají se dáti u písaře w rejstra znamenati, že stojí oba, a má každá osoba od toho znamenánie po jednom groši dáti. Pakliby který nedal, nemá jemu jeho pře čtena býti leč dá, a pohnaný má panem hajtmanem připrawen býti, aby také ten groš dal. A jestli že kto při obdrží buď saudem aneb staným práwem, má památného dáti iiii groše české. Puowod obdržíli při, má mu dána býti relací k úředníkóm Pražským, a od té relací má dáno býti písaři iiii gr. české; a když ta relací každému přinesena bude, má tam od ní dáti VI gr. česk. A oni mají jemu úmluwčí list dáti, a práwo předse pustiti na tu summu, kterúž jest saudem obdržel aneb staným práwem. Neb kdyžby kto jsa z které pře do komory pohnán, nestaneli, ztratí tu při; nestaneli ani mocného poručníka listem na swém miestě nepošle puowod, neztratí než toliko puohon, a pohnaný bude jej moci ze škod winiti podlé nahoře dotčeného swolenie, a pówod zaplatě škody podlé rozeznánie nahoředotčeného, bude moci zase z té pře pohnati. A w komoře toliko jedno hojemstwie má se bráti buď při S. Martině neb při Swátosti; ktož hojemstwie wezme, znamenáno jest to w registrách, a má od toho znamenánie dáti jeden groš český. A kteříž by se swědkowé do registr zapisowali, má od každého swědka dáno býti jeden groš český. A listowní swědomie má též také přijímáno býti. A ktož w komoře při wyhrá aneb práwo ustojí, muož druhú stranu ze škod winiti. A relator má z komory dán býti, a ten má úředníkóm Pražským oznámiti: že jest ten při wyhrál anebo práwo ustál, z jaké summy ze škod winiti chce; a úředníci mají tu summu w registra zapsati a tomu list dáti, kdož ze škod winiti chce, a w wině postawiti, z jaké summy, aby před námi stál o suchých dnech najprw příštích když saudie, aneb při swatém Jeronymě; a což ten škod prowede na jich schwálenie anebo zprawí wedle práwa, to má jemu dáno býti we dwú nedělích; pakliby nedal, mají jemu naň práwo pustiti předse; pakliby na zemi neměl, mají naň zatykací list dáti, a od toho puol kopy gr. má dáno býti. Než jestli žeby ten nestál, jsa od úředníkuow o ty škody obeslán, mají naň dáti stané práwo a práwo naň předse pustiti, jakož nahoře dotčeno jest. Než jestli že by nemocen byl a kto ho za nemocného

položil, ten nemoc zpraw wedle práwa. Než jestli žeby puowod k těm škodám nestál, pakliby puowod k rozsúzenie té pře nestál, tehdy ty škody ztratí, z kterýchž jest pohnal.

Léta MCCCC°xcix páni J^ch^M^t, rytieřstwo, Pražané i jiná města i wšecka obec králowstwie Českého na sněmu obecném, kterýž držán po S. Remigii z rozkázanie krále JM^ti wůbec swolili jsú se a na wěčné budúcí časy kázali zapsati:

Najprwé, jakož jsú byla powstala mnohá kyselenie a nelibosti mezi lidmi skrze řeči a klewety, kteréž wěci, kdyžby w čas přetrženy a zastaweny nebyly, wědomo jest, žeby ruoznice, nesnázi a nejednoty škodné mezi wšemi stawy králowstwie tohoto powstati mohly: a protož pro swornost, upokojenie a jednotu wšech stawuow prwotně ty wšecky řeči klewetné mají mezi wšemi stawy i mezi zwláštními osobami naproto minúti a k žádným dalším swáduom nejíti, než na tomto na budúcí čas ta wěc po tento čas aby stála po dnešní den: jestližeby kto jaké řeči rozpráwěl, aneb mezi lidmi wynášel o zkázu krále JM^ti, o saudu zemském, o stawu panském, též i o rytieřském a městském, i ktožbykoli kteréhožkoli stawu směl takowú wěc mluwiti, přijda k komužkoliwěk a takowé řeči jemu mluwil, aby ten, komuž by mluweno bylo, takowých řečí k sobě nepřijímal, a hned, ktož by k němu mluwil, aby takto řekl: chcešli to před jinými dobrými lidmi mluwiti? dieli ten jistý: že chce mluwiti, tehdy ten, k komuž jest mluweno, má k sobě přiwolati dwa anebo tři dobrá člowěky, ti aby mohli od něho slyšeti, aby před nimi mluwil. Tehdy ti wšickni dobří lidé, což by od něho slyšeli, aby wznesli na krále JM^t, na pana hajtmana JM^t miesto JMK^ské držícieho, a jestliže by na koho takowá nešlechetnost shledána byla, ten aby skutečně na hrdle trestán byl. Jestli že by pak kto s takowú řečí přijda jeden k druhému, a on mu řekl, chcešli to před jinými dobrými lidmi mluwiti, a on žeby řekl, že nechce: tehdy aby mu hned řečeno bylo od toho, komuž jest mluwil: wíce ke mně s takowými řečmi nechoď a buď mne prázden.

It. krále JM^ti o to s pilností prositi, aby JM^t takowý spuosob ráčil při nás při wšech stawiech a poddaných swých zachowati a jeděm na druhé takowým klewetným a sečným řečem newěřiti, a pro klewety nemilosti a hněwu bez skutečného poznánie k nám nemieti. Než prawilli by kto co wo kom před JMK^ské, to aby bylo k miestu wedeno a JM^t aby ráčil takowého jmenowati, a tudy JM^t tím snáze takowých klewet zbawen bude.

Léta oc. xcix na témž sněmu obecném páni JM', rytieřstwo, Pražané i jiná města i wšecka obec králowstwie Českého swolili jsú se a na wěčné časy budúcí kázali zapsati:

Aby žádný skrze se ani skrze jinú osobu nesměl prositi z pánuow ani z rytieřstwa za žádný úřad zemský za žiwnosti kteréžkoli osoby, kterýžby úřad zemský držal z pánuow neb z rytieřstwa, chtě sobě neb swým dětem neb komu jinému prositi, dokudž ještě ty osoby žiwy jsú, kteříž ty úřady zemské drží; pakliby kteří úřadowé zemští wyprošeni byli jakýmkoli obyčejem před tímto swolením, anebo žeby na ně majestáty kdo měl, aneb jakúžkoli jistotu aneb dědičně, že to žádné moci mieti nemá proti tomuto našemu swolenie a zřiezení, neb ti úřadowé mají býti swobodni, a ten úřad tak umrlého aby JM' s radú panskú a wládyckú dobrému cti zachowalému pánu neb rytieřskému člowěku ráčil dáti, kterémužby stawu ten úřad přísležel, a kterýžby se zemi hodil. A ktožby koli přes toto swolenie wyprosil po dnešní den a toho požiti chtěl, ten a takowý aby čest i hrdlo ztratil, a statek jeho aby na krále JM' připadl. Pakliby který pán neb wládyka, drže úřad zemský, jej wzdal dobrowolně, ten úřad JM' s radú pánuow a wládyk, k kterémužby stawu náležel, aby JM' ráčil dáti podlé swrchupsaného zuostánie. A jmenowitě za tyto úřady nemá prošeno býti: za purkrabstwie Pražské, hofmistrowstwie zemské, komornictwí zemské, súdstwí zemské, kancléřstwie — úřadowé panští; za písařstwie zemské, podkomořstwie, purkrabstwie Hradecké — úřadowé wládyčtí. A purkrabstwie Karelšteinské, ten úřad jest společný, též zaň prošeno býti nemá. Což se maršalstwie zemského dotýče, král JM' ráčil k tomuto powolení swé dáti: neuchowalliby buoh smrti bez dědicuow nynějšieho pana maršalka, že ten úřad má též tak zuostati w tom spuosobu bez dědictwie, jakožto swrchupsaní úřadowé zemští. A jakož se páni Dubští hlásí, žeby k tomu úřadu sprawedlnost mieti měli, neuchowalli by nynějšieho pana maršalka buoh smrti bez dědicuow, přišloliby k tomu a oni to dostatečně wokázali, že k tomu sprawedlnost mají: což jistého wokáží, toho také podlé sprawedlnosti mají požiti. A k tomu našemu swolenie máme JM[ti] králowské prositi za milostiwé k tomu powolenie, pro budúcie škodné tohoto králowstwie. A Wilém z Pernšteina, najwyšší hofmistr králowstwí Českého a Jindřich z Hradce, najwyšší komorník králowstwí Českého, k tomuto swolení o ty úřady přistúpiti jsú nechtěli, žádajíc wšech spolu ze wšech stawuow, že před JKM[ti] chtie jim na to přátelskú odpowěď dáti, a že jimi obecné dobré rušeno býti nemá, a že to poznati mají, než že také nějakú potřebu JM[ti] oznámiti mají.

It. Také swoleno jest, aby pře stranné minuly a od úřadu listem osoby aby nebyly obsielány, než wšichni aby sebe hleděli práwem; než wdowy a si-

rotci, jestli žeby které wdowě jejie wěno nepostúpeno neb odjato bylo, aneb sirotkuom kto statku sstúpiti nechtěl, přijdúc před úředníky menší, aby se opowiedali, od koho se jim to děje. A úředníci aby tu neb ty osoby listem obeslali, aby před pány JM[ti] na plném saudu stáli neb stál ten úterý po zasednutie saudu najprwé příští, a tu aby hned úředníci toho znamenali, kto se opowie prwé který den, tak pořád, kto potom se opowí, a ten potom slyšán buď. A tu na ten den na koho úředníci zawolají, ten toliko s přátely wstup do šrankuow, a žádný jiný, ani na pány JM[t] wolaj; pakli kto zawolá a wstúpí do šrankuow, ten pokutu nes podlé prwnieho swolenie.

It. žádný z pánuow ani z wládyk z saudu zemského aby nemluwil, lečby pan sudí nejwyšší na místě swém komu poručil, a wotáček žádných aby k stranám nebylo; než jestli že by se oč páni w saudu dělili, tehdy má toliko pan sudí, neb ten komužby poručil, té straně mluwiti: páni rozkázali, aby swú řeč wopáčil a powěděl znowu.

It. Aby žádné swědomie w saudu žádné straně nedáwal ústně, než tak, jakož za práwo jest od starodáwna, aby dskami bylo zapsáno, lečby se strany swolily.

It. kdož požene před saud zemský a přijde pře k slyšení, aby jich páni z saudu zemského na přátelskú smlúwu nepodáwali, lečby strany se dobrowolně sami k tomu podali; lečby se cti dotýkalo, to mějte páni JM[t] z plného saudu moc.

It. Páni JM[t] aby w saudu zemském na každý čas, když k saudu zemskému přijedú, čtrnácte dní saudili, pokudž by toho potřeba kázala.

It. Kdožby koliwěk žádal pána neb wládyky z plného saudu k swé při, aby s ním stál, má jemu dán býti.

It. páni JM[t] mají ráno zasedati w saud zemský, a předse aby saudili, ničímž se nezaprázdňujíc.

Jestližeby se kdy pak přihodilo a někto prostý neb hlúpý wo swú potřebu k saudu přistúpil, neuměje potřeby swé powěděti: mají páni JM[t] tu moc, aby někomu rozumnému jednomu neb dwěma z saudu zemského poručili, aby se toho člowěka sprostného zeptal a sprawedlnost i potřebu jeho na něm wyzwěděl, a jí wyrozuměl, a wyptaje se toho na něm, aby i to před pány předewšemi stoje w šranciech powěděl; a na kohož koliwěk páni wokáží, buď z pánuow neb z rytieřstwa, má to každý bez odpornosti učiniti.

It. Berně kterážkoli jest JM[ti] swolena, tak jakož swolenie dskami památnými zapsáno jest, každý aby dal s piw wařenie, jakož též swolenie ukazuje, konečně na suché dni wánočnie, což od suchých dní před s. Jeronymem přijde

do toho času s piw, a tak na každé suché dni má kladeno býti až do týchž suchých dní před S. Jeronymem; a ktožby nedal, JM' aby se k každému mieti ráčil podlé toho swolení, jakožto k tomu, ktožby z obecného swolenie krále JM[ti] dobrého rušitel byl. A ta berně má kladena býti na rathúze w starém městě Pražském, a mají ji wybierati Jiřík Křinecký z Ronowa, Litwín z Klinkšteina z pánuow, Albrecht z Leskowce, podkomořie králowstwie Českého, Jan mladší Špetle z Prudic a ze Žlebuow z wládyk. A ti té berně nikam jinam obraceti nemají, než na dluhy krále JM[ti], kdež za JM' někteří z pánuow i z rytieřstwa rokojmě jsú; a na to slib učiniti mají o suchých dnech adwentních najprwé příštích. A též ti, ktož penieze na úrocích mají, též se zachowati mají, na každé suché dni klásti mají tak jakož swolenie té berně ukazuje. A ti swrchupsaní páni a wládyky k wybieranie té berně wolení každého znamenati mají, ktoby co které suché dni položil, a počet z nie učiniti mají oc.

It. Což se rybnikářuow dotýče, kteříž w zemi České zuostati chtie, aby sobě brali dědičné pány konečně do Hromnic najprwé příštích; a jestli že by tíž rybnikáři kde který chtěl na rybnikářské dílo jíti dělati, má od swého pána list mieti, a w tom listu má jmenowáno býti k komu jde; a kdyžby i na tom diele dočkal, tehdy má od toho pána list mieti, u kohož dělal, a wezma ten list, má se zase k swému pánu wrátiti a ten list ukázati, u kohož jest dělal. Pakliby chtěl na jiné dielo jíti od datum listu toho we dwú nedělech, má sobě dielo zjednati. Pakliby se přes dwě neděle powálel, má wzat býti jako jiní zločinci, a též jestližeby kdy bez listu přišel, má wzat býti jako jiný zloděj; a též přišelliby k swému pánu bez listu, má od něho skutečně trestán býti. Pakliby kdo takowého rybnikáře bez listu na dielo přijel, ten propadne x kop gr. českých poprawci toho kraje. A též jestli žeby pán zase rybnikáře bez listu domuow přijal a jeho skutečně netrestal podlé pokuty nahoře dotčené, též propadne deset kop gr. českých poprawciem w Praze. A w jiných městech králowstwí též se k rybnikářuom zachowajte pod pokutú nahoře dotčenú.

It. Wšickni sirotci a neženatí lidé ti se mají konečně k swým pánuom wrátiti konečně do Hromnic najprwé příštiech, a takowí neženatí mají wšickni přistáti. Pakliby se takowý k swému pánu do času dotčeného newrátil nebo nepřistal a neslúžil, má wzat býti jako jiný zločinec. A ktožby takowého wzal, má poprawci dáti wěděti a zewně jmenowati, čieho jest člowěka wzal; a poprawce má to dáti znáti, čí jest člowěk, aby jej wopatřil, aby se nepowálel; pakli by byl psanec aneb zloděj, aby jej kázal poprawce oběsiti.

It. Žádný čeledi přístawné aby dále nedržel, když doslaužie, bez jeho wuole, než má jemu zaplatiti, a nechceli u něho dále býti, má jemu list dáti, že jest u něho doslúžil, a on s tiem listem dwě neděle pobuda, má se k swé-

mu pánu nebo na grunt, kdež rodičowé jeho, nawrátiti. Pakliby se dále přes ty dwě neděle powálel, má wzat býti týmž spuosobem, jakož se nahoře píše. Pakliby takowý který čeledín bez listu kde přišel, má wzat býti týž a poprawci má dáno býti o něm wěděti, jakož jest nahoře dotčeno. A jestli žeby kto takowého neženatého bez listu přijal, ten poprawcowi propadni pět kop gr. českých. A čiež jest to čeledín byl a od něho utekl, ten muož k tomu hleděti, ktož by jej přijal, podlé nálezu, kterýž jest wo čeledi.

It. Wo služebnících, kteříž nejsú panského a rytieřského řádu, též se při nich má zachowáno býti, když doslaužie a nebo se powálejí, též při nich má zachowáno býti jako při čeledi.

It. Jestli žeby kto čeledína, an doslaužil, přes jeho wuoli propustiti nechtěl a listu mu dáti, tehdy takowý anebo jeho přietelé budú to moci na poprawce wznésti, a poprawce má toho obeslati, kdož jest tomu čeledínu nezaplatil a listu nedal, a to wyslyšeti; a jestli že jest tomu čeledínu swéwolně zaplatiti aneb listu dáti nechtěl, tehdy proti poprawcóm pět kop gr. českých jest propadl, a čeledínu hned před poprawci zaplatiti a nebo uručiti, aby jemu we dwú nedělí zaplatil; a též wo služebnících nahoře dotčených. Item o lidech dědičných nebo sirotciech, každý swých užíwati má tak, jakož od starodáwna bylo, a před poprawci nemá z nich odpowiedati.

It. Jestli žeby kteří byli buď z rybnikářuow, z čeledi, aneb byli postiženi, žeby list falešný měli, ten ztrať hrdlo.

It. Wo pastýře, kterýž w které wsi přistane a tu pase, má tu wobec za pána mieti; a když by u nich doslúžil a dopásl, nemají ho bez jeho wuole dále držeti, než zaplatiti i list jemu dáti mají pod dobrého člowěka pečetí, kterýž jest najblíže od nich. Než kteréž by město neb městečko mělo swú pečet, mohú jemu pod swú pečetí list dáti. Pakli by jemu nezaplatili a listu nedali, tehdy bude se on neb přietelé jeho moci mieti a na poprawce wznésti jako jiný čeledín, pod pokutú nahoře psanú. A jestli týž žeby ten pastýř nedoslaužil a utekl, nemá ho žádný bez listu přijieti, než má naň sáhnuti jakož nahoře dotčeno jest o čeledi. Pakliby jej přesto bez listu přijal, tehdy propadne pokutu jako o čeledi nahořepsané.

It. Jestli žeby kteří podruhowé ženatí kde přistawili, buď se k nim zachowáno pod těmi pokutami, jako o jiné čeledi.

It. Každý swé podruhy opatruj, aby se nepowáleli a dělali.

It. Podruhuow, kteřížby se odjinud buď pod pána neb pod rytieřského člowěka aneb do Prahy neb do kteréhožkoli města jiného králowského přistěhowati chtěli, nemají bez listuow přijati býti. Pakliby je kto bez listuow

přijal a skutečně se k nim wedle pokuty nahoře psané neměl, ten propadne pokutu poprawcóm nahořepsanú, to jest pět kop gr. českých. A ti listowé mají jim dáwáni býti od pánuow neb od úředníkuow jich a od měst a od městeček pod jich pečetí.

It. O čeledi drobné: nemá jich žádný k sobě přijímati bez wědomí a wuole jich rodičuow. Pakliby je kto přesto přijal, a ten by se ho doptal, komuž ten pacholík příleží nebo děwčička, buď od toho hned zase wrácen, ktož jej má, a k tomu dej kopu gr. českých tomu, čiež jest to čeledín. Pakliby toho kto udělati nechtěl, wznes to ten člowěk na swého pána, a ten pán na poprawce, a poprawce k tomu dopomoz, aby se sprawedliwé stalo.

It. Což se žencuow dotýče, sekáčuow, kopáčuow, řezcuow nebo buď domáciech w zemi aneb cizozemcuow, kdyžby na ta diela přišli, mají pilně opatrowáni býti, aby dělali nepowálejíce se; a když by žeň nebo seč minula, nemá žádný dále takowým dáti se powáleti, kteříž jsú na takowá díla přišli, aby se zase wrátili, odkudž jsú přišli. Pakliby se přes to powáleli, tehdy se k nim mají mieti podlé pokuty nahoře dotčené.

It. Což se cizozemcuow dotýče, kteříž chtí ustawičně w zemi České býti, ti mají sobě dědičné pány bráti; pakli jsú kteří neženatí, ti mají přistati, a při těch se má též zachowati jako při domáciech jiných čeledi, aby jim bylo sprawedliwě placeno a zase trestáno, podlé pokut nahoře dotčených.

It. Nalezli wuobec za práwo, že mocný otcowský poručník dskami učiněný aneb na list mocný królowský bez wýmienky nenie powinowat sirotkuom počtu činiti, a má moc jako otec, kromě na sirotčím statku wěna nemůž klásti. Než který by poručník otcowský s wýmienkami učiněn byl, a na se to poručenstwie přijal, ten se zachowaj podlé wýmienky té, kteráž w poručenstwie položena jest; než nápadu mieti nemá, leč by dskami neb zápisem pokázal, žeby to otec zřídil, že má mieti nápad.

It. Nalezli wuobec za práwo, když dwěma anebo třem nebo kolikokoli osobám byloby jedním trhem we dsky kladeno, že tiem trhem společníci nejsú; než to společníci jsú, kterýmž by z milosti krále JM[u] aneb pánuow JM[ti] na plném saudu spolek dán byl. Kterýžby koliwěk umřel bez zřízení dostatečného a bez dědicuow řádně pošlých, ježto by jemu podlé jiných trh swědčil, tu díl s mrtwého na žiwého připadnúti nemá, ale na najbližšieho přietele wedle obdarowánie krále JM[u], jakož jest bylo prwé za práwo w knihách primo Procopii V, xiii, že w jednom trhu, když jest několika osobám kladeno bylo trhem, že tím nejsú společníci a nápad. W prwních Wáclawa Hindráka, A, xxx.

It. Nalezli za práwo, když by který poručník co prowinil proti králi JMᵗⁱ nebo proti zemi, a měl statek sirotčie w moci swé, že to prowinění statku sirotčiemu ke škodě býti nemá. A král JMᵗ bude moci to poručenstwie jinému dáti, jestli že by nebylo přietele žádného přirozeného, jakož jest to prwé bývalo. Tertio Wenceslai, primo Nicolai, P. xi.

It. Nalezli za práwo, kdyžby komu práwo staweno bylo, že tím stawením léta ke škodě býti nemají, jako prwé bylo, Tertio Wenceslai, N. xv.

It. Nalezli za práwo, kdyžby společníci byli dskami učiněni a jeden umřel, žeby toliko dcer po sobě nechal: tehdy druhý společník neb jeho synowé mají jich odbýwati jako dcer swých wlastních. Pakliby společníci nechali dcer a žádného syna nebylo, tehdy ty dcery těch společníkuow mějte rowný díl w těch statcích wedle nálezu prwnieho. Quinto Mathie, A. v.

It. Nalezli za práwo, že syn nejsa dielen otce swého a nemaje manželky, nenie powinen w saudu zemském žádnému odpowiedati z dědin otce swého, jakož bylo prwé za práwo nalezeno. Tercio Zdislai, B. xvɪɪᵒ.

It. Nalezli za práwo, kteréžby koliwěk dědiny aneb dědictwí připadly příbuzenstwím wedle obdarowánie krále JMᵗⁱ na nejbližši přietele, že též také zpráwci jsú powinni zprawowati tomu přieteli, na kteréhož připadlo to dědictwí, jako tomu, po komž jest naň připadlo; jakož bylo prwé Prokopii, V, xxvi; a též společníky, kdyžby na druhého společníka dědiny připadly, jakož o tom jest Wenceslai Andreae, M. vii.

It. Nalezli za práwo, že páni za plném saudu omyl we dskách, jestli že by se stal beze lsti, že páni JMᵗ to budú moci naprawiti na plném saudu, jakož prwé býwalo. Primo Wenceslai, Q. ix.

Item. Nalezli za práwo: jestli že by kto pro nemoc aneb pro starosti nemohl ke dskám jíti aneb jeti, kdyžby úředníkuow požádali, aby dwa jeli nebo šli k takowému, a tu rekognici sepsali, což by wuole toho byla, komuž by šli neb jeli, a přijdúc relacii učinili a ji we dsky wepsali, jakož bylo prwé. Primo Nicolai, O. ɪɪ.

It. Nalezli za práwo, že žádný člowěk nemůž přeswědčiti úředníkuow menších, leč by měl k swědomí z pánuow z lawic, aneb z wládyk, kteříž w saudu zemském sedají, jakož prwé bylo. Secundo Nicolai, B. ɪɪ.

It. Nalezli za práwo tyto artikule, co má za moc počteno býti proti práwu: ktoby komu statek bral w odpowědi aneb bez odpowědi, mocí a násilém, když práwa jdú. It. Ktožby komu odpowěděl w mierné a pokojné zemi za řádu a za práwa, by pak jemu w té odpowědi nic neučinil, tehdy má pokutu trpěti též

jako pro nahoře psanú moc. A ktož by tuto nahoře psanú moc učinil, napřed statek jeho na krále JM^t připadnúti má, a má býti jako psanec, a nemá žádného práwa užiti proti žádnému, jakož nálezowé ukazují Primo Stephani, K. xviii, Quarto Mathiae, A. iii. Pakliby kto komu řekl: měj na mne péči, když se s tebú shledám, žeť to na hlawu wsadím aneb tě bíti budu: aby ten komuž to mluweno bude, poslal k němu dwa člowěky dobrá zachowalá kteréhožkoli stawu, ználi se ten k tomu, žeby tomu odpowěděl; seználi se, že odpowiedá, trp pokutu swrchupsanú, pakli by se neznal a skutek potom učinil, ten také aby pokutu trpěl nahořepsanú. A ktožby koliwěk z moci pohnán byl, ten každý aby k wyhlášení póhonu osobně stál. Pakli by k wyhlášení póhonu osobně nestál, tehdy aby proto prwé přijel, než páni JM^t saud zdadie, a před pány JM^{tmi} na plném saudu se wywedl, že jest bezelstně k wyhlášení puohonu přijíti nemohl. Pakliby se newywedl, zpraw to wedle práwa. Než každý osobně stůj, jsa z moci pohnán k rozsudku; pakli by nestál, tehdy takowý má obeslán býti od pánuow JM^{ti} z saudu zemského, aby stál ty suché dni, ku kterýmž jest pohnán, dokudž páni z saudu těch suchých dní newstanú a newzdadie. Než jestližeby nemocen byl, nemoc má zprawiti podlé práwa. Pakliby kto koho požena z moci, i neprowedl naň žádné swrchupsané moci, ten aby dwě neděli u wěži seděl a puštěn nebyl, leč by pohnaný jej z té pokuty propustil a pohnaného odprosil wedle nálezu obecnieho, který jest wepsán Tertio Andreae, A, xviii, a k tomu aby dal pohnanému padesát kop gr. českých, a škody wšecky, kteréžby pohnaný proto wzal, aby jemu napraweny byly, což by jich prowedl bez puohonu před úředníky Pražskými na jich schwálení.

It. Jestli že by pak kto w čie se grunty uwázal, buďto lesy, lúky, dědiny, řeky, potoky, anebo rybníkem na gruntiech cizí topil, a nebolito také lúky, lesy přesekal, aneb se w podacie aneb w grunty podacieho uwázal, a o to pře byla, ktožby to držal a těch gruntuow druhému po napomenutie postúpiti nechtěl, ten aby jeho pohnal z pychu a ne z moci. A bylliby naň ten pych uweden před pány w plném saudu, aby za ten pych napřed tomu, komu jest jej učinil, padesáte kop gr. dal a gruntuow těch jemu postúpil we 11 nedělých po rozsudku, a w těch dwú nedělých aby jemu škody wedle rozeznánie úředníkuow dal a zaplatil bez puohonu; pakli by ten požena z pychu, pychu neprowedl, zaplať druhé straně též wšecky škody, kteréž úředníky rozeznány a nalezeny budau.

It. Nalezli za práwo, aby z knížat, z pánuow, z rytieřstwa, z Pražan ani z jiných měst, že žádný nemá kázati stieti ani smrti nižádnému žádné nečiniti za gleitem králowským, ježtoby ten gleit král JM^t hajtmanu králowstwie Českého JM^{ti} miestodržící, oznámil, a hajtman to oznámil zemi: pakliby kto to učinil, že

má hrdlo i statek králi JM[ti] propadnúti. A též z nahoře wšech psaných stawuow že žádnému z panského, z rytieřského stawu ani z Pražan ani z měst smrti nočně nebo tajně za řádu nebo práw, dokudž jdú, bez wyslyšenie před práwem zemským žádný nemá dáti učiniti, ktožby koho nebyl pán jeho, krom zločincuow podlé zemského zuostánie. Pakliby kto to učinil, aby též sám hrdlo ztratil, jakož o tom nález w kwaternu menších zápisných léta ɔc. xcvii w sobotu po S. Marcellu: mezi syny Šlikowými.

It. Nalezli za práwo, ktožby koli čeledínu kázal pryč, že naň wíce nemá sahati ani z něho poháněti, jakož o tom w bielých póhonných léta ɔc. xcııı k suchým dnóm letničným, kdež Jan Céček pohánie.

It. Nalezli za práwo: každý nápadní wodu na swém gruntu muož jí pojieti k swé potřebě, jakož w bielých póhonných nález léta ɔc. xciiii°, kdež Heřman pohánie k suchým dním adwentním.

It. Nalezli za práwo, kdyby který služebník, jsa w službě u pána swého, a jat byl, že se nemá ten služebník šacowati bez wuole pána swého, dokudž by oň stál a wywaditi jej chtěl a beze lsti jeho wywaditi nemohl; než jestli žeby který pán toho swéwolně zanedbáwal a newywadil, tehdy jestli žeby se slušně šacowal, nechtě o zdrawie i o hrdlo swé přijíti, tehdy jemu pán jeho má ten šacunk zase nawrátiti, jakož o tom nález w bielých puohonných 1487 léta. Než kdyby jel nebo šel bez wuole pána swého, aneb úředníkuow jeho, pán jeho nenie powinen zaň šacunkuow dáwati.

It. Nalezli za práwo, jestli že by který služebník co učinil komu z rozkázanie pána swého, a pán se k tomu seznal, a nebo to na pána toho prowede, že jest s wólí pána swého to učinil, že o to ku pánu má hledieno býti. Pakli sám od sebe ten služebník co učinil, tehdy o to k tomu služebníku má hledieno býti, jako prwé o tom nález w bielých puohonných léta ɔc. lxııı, kdež Beneš pohánie.

It. Nalezli za práwo, ktožbykoli udělal zápis s místem a tiem zápisem dědictwie swé žeby někomu zapsal, a w tom žeby umřel a děti řádné žeby po sobě nechal: tehdy děti nebo jedno z nich, přijdúc k letóm sprawedliwým, muož na prázdné místo položiti, kohož se jemu zdáti bude, aby jim ten zápis propustil, jakož o tom nález w bielých puohonných léta ɔc. lxxxvıı, kdež Kateřina ɔc. pohánie na zajtřie s. Jeronyma.

It. Nalezli za práwo, že každý muož wodu na swých gruntiech pojieti, a po swých gruntích ji wésti a zase též po gruntích swých do starého toku ji pustiti. Nález o tom w bílých puohonných léta ɔc. lxxxxııı k suchým dnóm adwentním ɔc. kdež Tobiáš z Sulewic pohánie ɔc.

It. Nalezli za práwo, kdyby kto požena koho, w žalobě před saudem že by stálo, že se dokládá desk aneb swědomie, a toho swědomie podlé práwa

nepokáže: že jest ten puohon na zmatek, jakož o tom nález w bielých puohonných, kdež Wáclaw Kopanský pohánie Sigmunda léta oc. xci k suchým dnóm postním.

It. Nalezli za práwo: ktožby kázal člowěku swému prodati a on jemu hodným člowěkem osadil, má jej propustiti a naň se wíce táhnúti nemá, aniž něho poháněti, by jeho člowěk byl, jakož o tom nález w bielých póhonných, kdež Wáclaw z Lobkowic pohnal léta oc. xci k suchým dnóm letničním.

It. Nalezli: ktožbykoli u čiehožkoli člowěka čeledína swého aneb člowěka našel, má žádati toho člowěka, aby se jím ujistil, a potom na pánu jeho žádati, aby mu jej wydal, jakož nález o tom léta oc. lxxxix, kdež Jan z Pintic pohánie.

It. Nalezli za práwo, že poručník králem JM[ti] daný neb příbuzenstwím, ježto statek urukuje, sirotkuom nemá prodáwati statku sirotčieho bez zwláštnieho powolenie krále JM[ti] neb pánuow a wládyk z plného saudu, jakož nález o tom w bielých póhonných léta oc. lxxxvi, kdež Laurin pohnal.

It. Nalezli: ktožby koliwěk statek sirotčie, nemaje k němu práwa, odcizil a jej zapsal, potom sirotek přijda k letóm sprawedliwým, a potom žeby odporu newložil proti tomu we třech létech a w xviii neděléch, aneb práwem toho nehleděl, že též swé práwo promlčí, wedle nálezu starého Wenceslai Andreae, O. v.

It. Nalezli wuobec za práwo: ktožbykoliwěk komu dskami aneb na mocný list králowský statek swuoj zapsal aneb zawázal, a potom jej prodal, nezměně toho zápisu a neočistě, má na hrdle trestán býti jako úkladník a falešník.

It. Nalezli za práwo: když by jeden druhému bez zápowědi dobytek zajal na jakéžkoli škodě, ten kdožby zajal, obweď škodu hned lidmi hodnowěrnými, a tu wedle zdánie neb rozeznánie těch lidí škodu zaplať ten, čížby dobytek škodu učinil. Pakliby jeden druhému grunty swé zapowěděl, a přes tu zápowěd že by jeden druhému na škodě dobytek zajal, ten hned, komu se škoda stane, škodu aby též obwedl, chceli. A též wedle rozeznánie lidí ten jistý, čímž dobytkem se škoda stane, zaplať wedle toho rozeznánie; pakli obwésti nechce, tehdy dej z každého dobytka ten jistý, čížby dobytek byl, groš jeden český tomu, kdož jest dobytek ten zajal, protože jest přes zápowěď na jeho grunty hnal. A kdyžby jeden druhému chtěl grunty zapowědieti, daj jeden druhému wěděti listem pod pečetí swú, a jiných dwú dobrých lidí pečetmi, aneb dwa hodnowěrná člowěky aby jeden druhému poslal, že jemu grunty swé zapowídá. A ktožby swéwolně nechtěl škody zaplacenie přijíti, což by rozeznáno bylo lidmi hodnowěrnými, aneb z každého dobytka groš český, aneb dobytek přes to držal za sebú a jeho wydati nechtěl: tehdy ten, čížby dobytek byl, muož toho jistého, který dobytku wydati nechce, z pychu pohnati. A ktož

by takowý pych udělal, ten má tři dni u wěži seděti, a škody bez puohonu pohnaný zaplať puowodowi, a to w iiii nedělěch od rozsudku pánuow JM[u] na schwálenie úředníkuow menších. Než když dwa neb tři lidi mají w jedné wsi, ti lidé aby pásli zespolka jedni druhým bez škody, nehájiec sobě na gruntiech té wsi.

It. Nalezli za práwo: kdyžby úřadníci neb úředník od desk zemských wod úřadu neb komorníci jeli na puohon aneb pro jinú wěc wedle práwa, a žeby kto práwa trpěti nechtěl neb puohonu přijíti, a žeby kto na úředníky mocí sáhl a je bil a zranil, neb mordowal, neb komorníky zbil, kdyžby komorníci wod úřadu jeli, ten a takowý aby hrdlo proti králi i statek ztratil, jakož o tom nález Quarto Matthiae, C. xxii.

It. Nalezli za práwo: kdyžby kdo chtěl pro nezpráwu dědictwie wésti, že má na dědiny najprwé jistcowy neb ktož prodáwá wésti, pokudž jich stačí, a nedostaneli se jeho dědin, tehdy teprw na toho zpráwci, ktož wedle něho zprawuje, wedle nálezu Wenceslai Andreae, Q. xxiii.

It. Nalezli za práwo, že na dědiny manské komorníkem od úřadu zemského nemá wedeno býti, než od dworských desk úředníky, jakož o tom nález Secundo Johannis Plana, G. xxvi.

It. Nalezli za práwo: kdožby se koli o dědiny saudil, jsa z nich pohnán, a zpráwci nebo zpráwcím swým nedal úmluwy wedle práwa zemského od úřadu zemského, a potom ty dědiny prosaudil, že jemu zpráwce nejsú powinni těch dědin zprawowati. A ten kdož ty dědiny prosaudí, nemuož se pro nezpráwu na swého zpráwci neb zpráwce wésti. Pakliby jemu úmluwu dal prwé nežli by se saudil, a zpráwce jeho že by jeho w tom nezastúpil: tehdy, by pak i dědiny prosaudil, muož se pro nezpráwu wésti; jakož nález o tom w mistra Viktorina kniehách, A. xxiii.

It. Nalezli za práwo: kdyžby se lidé poddaní kterému pánu swému zprotiwili, a statek jemu jeho odjali, a kdožby koli ty lidi wuobranu přijal, statek tak odjatý k sobě přijal a jej sobě osobowal, o tom wěda: takowý by učinil nešlechetně, nepráwě proti práwu, a proti králi JM[u] hrdlo propadl jest, a statek ten odjatý má zase tomu nawrácen býti, komuž jest byl odjat; jakož nález o tom w kniehách prwních Wáclawa Hindráka ukazuje, C. v.

It. Nalezli za práwo, že poručník nemá žádného spolku sobě s sirotky wyprošowati; pakliby wyprosil, že to nemá žádné moci mieti, jakož nález o tom Wenceslai Andreae, M. vii.

It. Nalezli wuobec za práwo, aby žádný člowěk wen z země nejezdil na služby neb na žoldy proti králi JM[u] ani proti zemi. A ten kdožby chtěl na služby neb na žoldy jeti wen ze země, aby sobě hned u toho pána wymluwil,

jestli žeby ten pán co chtěl počínati proti králi JM[ti] neb zemi, aby každý mohl se ctí odjeti neb odjíti. Pakli by ktožkoliwěk wen z země slaužil proti králi a proti zemi, ten má od JMK[ské] obeslán býti, aby se zase wrátil. Pakliby krále JM[ti] w zemi nebylo, tehdy jmenem wšie země pod zemskú pečetí aby byl obeslán; nepřijelliby po tom obeslání, ten každý aby ztratil swé dědictwí i wšecken swuoj nápad, kterýbykoli w České koruně měl, buď u wotce, u bratřie, u strýcuow, po dskách neb jinak kterak koli, a ty dědiny i ty nápady má král dáti a obrátiti podlé panské rady, jakožto odsúzené na zemské dobré; a ten každý k tomu odsúzen jest práwa wšeho, cti, jako psanec a za zemského škůdci a zloděje. A k tomu že žádný člowěk w České koruně, buď pán, rytieř, panoše, města, nebo člowěk kteréhokoli řádu nemá přijíti nižádného takowého zhúbci, kterýžby se wedle práwa tohoto nezachowal. A ktožby přes práwo toto swrchupsané učinil, na swé zámky, twrze a příbytky takowého přijal, nebo jemu pomáhal: tehdy ten každý jest odsúzen zboží na KM[t], tak jakož swrchupsáno stojí, a práwa nemá mieti s nižádným, a má býti jako psanec, jakož o tom nález starý ukazuje Primo Stephani, K. xviii, a w zemi se proti králi JM[ti] i proti zemi se zachowati má jakož se nahoře píše. Pakliby se kdy přihodilo, žeby se kdo wně zemi osadil, a ten pán, pod kterýmžby seděl, s králem JM[ti] a s korunú Českú činiti měl, takowý, jsa obeslán do země, by nepřijel, statek swuoj, který by w zemi měl, též i nápady ztratí, než cti nemá ztratiti. Pakliby kto aneb kteří zastiženi byli wuobec nám (?) na kterém zámku by byl obeslán, i woláno bylo, aby se do země wrátili, ti aneb ten statku, cti ani hrdla podlé nálezu swrchupsaného ztratiti nemá, ani které poškwrny na swé cti nésti.

It. Nalezli za práwo: že ktožby koho do wězenie wzal u wazbu, a jej wsadil a zawieral, a slibem jej w tom wězenie zawázal, a won w tom ušel, že proti swé cti tu by nic neučinil; než jestli že by kto koho slibem zawázal, nemá jeho zamykati, než na jeho čest jemu wěřiti, jakož o tom nález w Bielých póhonných léta ꝯc. xcv° nazajtřie swatého Jeronyma.

It. Nalezli za práwo: kteříby koli zápisowé a listowé byli, ježto by tak zněli na penieze obecně berné, a datum těch listuow žeby bylo prwé než jest groš český a peniez zaražen, jestli před zaražením groše za krále Jiřieho, kteréž jest we dskách památných zapsáno G. xi, a jest to zaraženie léta ꝯc. lxix w pondělí den swatého Bonifacia, ten každý má ten zápis zaplatiti podlé datum listu toho, a po čem ty časy zlatý šel. Než w kterém zápise aneb listu datum stojí po nadepsaném létě a dni a zaražení, ten každý na groš český placen býti má, jakož nález mezi Puotú z Rizmberka a z Swihowa ukazuje knihami památnými.

It. Nálezowé, rozsudkowé a zápisowé staří i nowí, králi aneb saudem

67

zemským aneb swolením obecním zemským utwrzení, kteří tuto utwrzeni nejsú, ti před se jíti mají.

It. Jestližeby se kdy trefilo, že by se kdo wydlužil wiece nežli by statku swého měl, a ti rukojmě, kteříž jsú zaň, jestli žeby ho z toho poháněli, chtiec někdo práwem swého na něm před jinými dobýwati: i nemá toho žádný napřed mieti, ani ten ktož napřed pohánie, ani ten ktož naposledy pohánie, než mají se o ten statek wšichni děliti, též ti ktož pohánějí, jako ti kteříž nepohánějí, wíceli kto má, wiec má wzieti; než ti kteřížby poháněli, mají napřed z toho statku wzieti, což na puohony naložie aneb utratie pro tu při. Pakli kto kterým rukojmím statek zapsal dskami, a jiní zaň slibujíc swé dali a to prowedli, též s tiem aneb s těmi, ktož zápis mají, měj rowný díl swé záplaty, jakož nahoře psáno stojí.

It. Saud o suchých dnech adventních má minúti; než puohonowé mají předse jíti, a k nim žádný státi nemá, a ti puohonowé mají teprw o suchých postních wyswědčowáni býti; a ti puohonowé k suchým dnóm adventním mají napřed před těmi puohony, kteříž od suchých dní adventních k suchým dním postním budú, napřed wyhlášeni (býti), a páni o suchých dnech postních tři neděle pořád súditi mají, lečby pří wíce nebylo; a to má tak na budúcí časy trwati.

It. O dworský saud na tom jest zuostáno: že jeden z pánuow úřad sudího má držeti a zprawowati, jakož nynie pan Jiřík Dubský jest sudím, a k tomu má přidán býti prokurátor krále JM^ti^ nynější i budúcí. A ten saud má osazen býti many krále JM^ti^ z panského i rytieřského stawu, a dwa páni z saudu zemského mají jim přidáni býti, jeden z pánuow a druhý z wládyk, ač by toho potřeba kázala. A dsky dworské mají poručeny býti dwěma úředníkóm desk zemských, králowé a podkomořieho, a ti mají ty dsky dworské w swé moci mieti, a klíč od nich, a zapisowati do nich, puokudž by komu toho potřeba kázala. A k tomu mají zwláštnie přísahu udělati, a ty dsky mají při dskách zemských ležeti.

Tento weypis dán jest z desk zemských z rozkázanie urozeného a statečného rytieře pana Radslawa Beřkowského z Šebieřowa a na Liběchowě, najwyššieho písaře králowstwie Českého pod pečetmi Buriana Medka z Waldeka, místokomorníka, a Jana z Písnice, místopísaře králowstwie Českého, léta oc. M° v^c^xxxiiii° w středu před swatým Witem.

Jan z Písnice, místopísař králowstwie Českého.

66.

Petr z Rosenberka Henrichowi ze Šwamberka: o wzdání swého úřadu, o zjednání sněmu českého w Prešpurce odbýwaného a j. w.

Na Krumlowě, 23 Nov. 1499. (*Orig. arch. Třebon.*)

Urozenému pánu panu Henrichowi z Šwamberka a na Zwiekowě, bratru mému milému.

S s. w. ur. p. a bratře muoj milý! Byšte zdráwi jsúc dobře se měli, tobych o wás rád slyšel.

Wěděti wám dáwám, že sem úřad haitmanstwie wzdal z příčin hodných, ježto když tomu porozumiete, sami mi w tom za zlé nebudete mieti. Bych wám měl wypsati ty kusy, co jest tam zjednáno, kterýchž jest na osmdesát, nemohu toho tak dobře pamětí stihnúti, a přípisu jich nemám; neb jest je král JM' hned swú pečetí zapečetil, a do Prahy je nesu, aby we dsky wepsáni byli. Než tak sem to obstanowil, že mi jich přípis poslán bude, kdež wám také rád přepsati rozkáži. Než posielám wám teď přípis králowského majestátu, jemuž porozumiete, také o pana Bohuslawa, což se služby u krále Polského JM^ü dotýče, na čem ta wěc stojí. Když se s wámi shledám, toho i wšech jiných wěcí wás zprawím. A což se súdu komornieho dotýče, wězte že ten nynie držán nebude; také k wánociem k súdu wám jezditi nebude potřebie, než teprw w puostě o suchých dnech má býti sněm walní, k tomu buohdá pojedem. Ex Krumlow, sabbato ante S. Katherinae virg. anno oc. lxxxxix°.

Petr z Roznberka oc.

C. XIV.

WÝPISY ZE STARÝCH DESK ZEMSKÝCH

od r. 1471 do 1500.

Zbírka druhá.

Připomenutí. Počawše w dílu II na str. 47 — 75 wydáwati listiny, které do desk zemských r. 1541 zhořelých w jazyku českém wloženy byly, podáwáme zde řadu podobných listin z r. 1471 do 1500, ježto z hojného počtu wybrali sme jen jako na ukázku, aby lze bylo poznati spůsob, jakowým desky ony wůbec wedeny býwaly. Jest naděje, že za nemnoho let weškery pozůstatky oněch starých desk w auplném swém obsahu a znění wyjdau na swětlo.

Skratky obyčejné w zápisech těchto mají se rozuměti a čísti takto: p. = přiznal se před úředníky Pražskými; dw. popl. s popl. = dwůr poplužní s poplužím; dw. km. s pl. = dwory kmetcí s platem; j. d. a b. = jeho dědicům a budaucím; nyn. i bud. = nynější i budaucí; pl. r. = plat roční; pl. pan. = plné panstwí; pl. sw. = plněji swědčí; pr. z. = práwem zemským; n. př. = nejprw příští; sw. d. = swým dědicům atd.

1.

Wilém z Ilburka bratřím Berkům z Dubé prodáwá hrad swůj Slaup s příslušenstwím.

1471 Januar. 11. (DZ. VI, J. 8.

W VI Jana Plány, B. 11.

Wilém z Ilburka p., že dědictwí swé w Slúpu, hrad, dwuor popl. s poplužím, wes Slúp řečenú, dwory km. s pl.; w Radwanci, w Nedostojowě, w

Lindowu, w Zahořínĕ a w Janowĕ, wsi a dwory km. s pl., s dĕdinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, s clem pod hradem a s podacím kostelním w Slúpĕ, s horami i dolmi, i se wší zwolí, s plným panstwím, tak jakož jemu dsky od Jana a Fridmana oc. bratří z Smojna pl. sw., prodal Jaroslawowi, Jiříkowi, Janowi a Petrowi bratřím řečeným Berkuom z Dubé a z Lipého a jich dĕdicuom, za tisíc kop gr. česk. úplnĕ zaplacených a postaupil. Zprawiti má oc. Stalo se l. b. 1471° w pátek po božím křtĕní.

2.

Mocná wýpowĕd mezi pány z Wartenberka a Filipem ze Lhotic o topení polí skrze nowý rybník.

1471 Jan. 22. (DZ. VI, H. 10.)

In quat. minorum obligat.

Já Hanuš z Wartemberka a z Dĕčína, Jan z Čečelic sedĕním na Tečnĕwsi, Jan z Kwítkowa sedĕním w Čakowicích, jsúc woleni ubrmané mocní od urozených pánuow, pana Krištofa a pana Zikmunda bratří z Wartmberka a z Dĕčína s jedné strany, a od slowútného panoše Filipa z Lotic (sic) sedĕním w Markwarticích s strany druhé, o ten rybník, kterýž pod Olešníkem leží a topí na jeho a lidí jeho meze a zboží, wypowĕdĕli sme a mocnĕ wypowídáme budúcnĕ, dĕdičnĕ a wĕčnĕ: což se koli tím rybníkem topí aneb topiti bude na swrchupsaného Filipa panstwí a jeho lidí dĕdiny, kteréž okolo toho rybníka, i za tú cestú, kteráž nad tiem rybníkem jde a námi ubrmany ukázána jest, jenž má wĕčnĕ swobodna býti bez otporu a přiekazy Filipa swrchupsaného, jeho dĕdicuow a budúcích, že sau jemu swrchupsaní páni naší wýpowĕdí oddala w Markwarticích dĕdiny; na tĕch týž Filip a jeho lidé přestati a dosti míti mají; a za takowú škodu, která se jemu a jeho lidem stala w otopowání rybníka swrchupsaného, mají jemu častopsaní páni 10 kop dáti grošuow a zaplatiti; a což jest jeho, aneb jeho lidí prwé bylo, ježto by týž rybník netopil, toho oni budúcnĕ požíwati mají beze wší příkazy; staw ten, kterýž jest, aby powýšowán nebyl, než toliko aby oprawowán byl w túž míru, jakož nám ubrmanuom ukázána jest. Také my swrchupsaní ubrmané mocnĕ wypowídáme mezi častopsaným pánem a Filipem, aby sobĕ s obú stranú naše wýpowĕdi tak, jakož tento list swĕdčí, w táž slowa we dsky kladli na prwní nedĕli w puostĕ najprw př. po dání listu tohoto; také aby každý z nich list swuoj mĕl. Toho wšeho na swĕdomí my swrchupsaní ubrmané pečeti swé dali sme k tomuto listu přiwĕsiti.

Jenž jest dán a psán od narození syna božího léta M°CCCC°LXXI°, ten úterý S°. Vincentii mučedlníka božího.

Intabul. ano 1474, f. II^{a} ante translationem S. Wenceslai.

3.

Král Jiří Wilémowi mladšímu z Risenberka dáwá i propauští z manstwí wes Hradešice s přísl.

W Praze, 1471 Mart. 21. (*DZ. VI, A. 11. 12.*)

My Jiří z b. m. král Český oc. oznamujem tímto listem wšem, že sme k prosbě urozeného Wiléma mladšího z Risenberka a na Rabí, najw. komorníka k. Č., w. n. m., powolili sme a tímto listem powolujeme jemu k trhu 15^{u} kop platu, kterýžto jest kúpil we wsi Hradešicích od Habarta z Strochowic, i také wšicku tu wes Hradešice s kostelním podacím, i se wšemi příslušnostmi, poplatky a puožitky témuž Wilémowi dali sme a tímto listem dáwáme, nebo na nás jakožto na krále Českého sprawedliwě připadla jest, jakožto w jiném listu prwním, jemu Wilémowi námi daném, šíře a swětleji ukazuje se. Potom týž Wilém prosil jest nás, abychom jmenowané zboží, totižto wes Hradešice s kostelním podacím i se wšemi příslušnostmi ke wsi a k podacímu příslušejícími témuž Wilémowi ráčili jemu oswoboditi, z manstwí propustiti a k dědictwí swobodnému dáti. My hledíc na jeho stálé, upřímné a wěrné služby, a chtíce jemu wděčnost naši ukázati, i dali sme jemu tu wes Hradešice celú s kostelním podacím do kostela Hradešického, i se wším příslušenstwím, nyní i od starodáwna k témuž kostelu příslušným i také ke wsi, nic owšem newymieňujíce, k swobodnému a dědičnému držení a požíwání, se wšemi a wšelikterými práwy, a z manstwí wšelikterého jeho, dědice i budúcí jeho wyswobozujíc a propauštějíc mocí králowskú tímto listem, tak že on, dědicowé i budúcí jeho w celé swobodě, jakožto jiná swá dědičná zboží, bude moci držeti, požíwati i k swému úžitku přiwesti. Také jmenowaný Wilém bude moci, ač byloliby kdy co odtrženo od té wsi nebo kostela, o to státi, a zase přiwesti k swému držení a požíwání, tak jakož jemu najlépe zdáti a líbiti se bude. Také to zboží swrchupsané bude moci dáti, prodati, směniti, jakožto jiné swé swobodné dědictwí, bez naší, budúcích našich králuow Českých, i wšech jiných lidí wšelikého odporu i překážky; chtíce tomu, jestli žeby jemu Wilémowi, d. anebo j. b., podlé prwního našeho listu we dsky manské to zboží newešlo, budeli se jemu líbiti, aby uwedl w též dsky, a z těch desk přiwesti mohl, kdyžby chtěl, do desk zemských, podlé jeho wší wuole a potřebnosti, anebo hned, což by mělo jemu kla-

deno býti do dworských desk, aby jemu bylo kladeno do zemských desk k swobodě, i list tento náš. Přikazujeme wšem úředníkóm, nyn. i bud., desk zemských ɔc. A ktožby tento list jměl s již psaného Wiléma, d. neb b. j. dobrú wolí ɔc. Tomu na swědomí pečet naši královskú kázali sme přiwěsiti k tomuto listu. Dán w Praze we čtwrtek den S. Benedikta, léta od narození syna božího 1471°, králowstwí našeho l. 13°.

Ad relat. d. Nicolai de Lantštein, vicemareschal. ɔc.

Actum a. d. 1476, f. IV. post Mauricii.

4.

Hynek kníže Minsterberský Sigmundowi z Bítowa dáwá i swobodí dwůr w Pečkách.

Na Poděbradech, 1472 Jul. 3. (DZ. VI, F. 30. G. 1.)

My Jindřich mladší jinak Hynek, boží milostí kníže Minstrberské, hrabě Kladské, pán z Kunstatu a na Poděbradech, wyznáwáme tímto listem přede wšemi, ktož jej uzří nebo čtúce slyšeti budú: že jakož slowútný panoše Zikmund z Bietowa, purkrabie náš w ty časy na Poděbradech, wěrný náš milý, kúpil jest dwuor we wsi naší w Pečkách, s richtú wysazenú, a s dwěma lánoma a s jednú čtwrtí dědiny orné i neorné, a s pěti lukami wysázenými, s wrbinami, potoky a s lowením ryb w týchž potocích, také k tomu dworu jest krčma s zahradú wysazená, a s pazdernicí, a s řezníkem, aby měl tu řez a swé řemeslo dělal bez překážky; také má již psaný Zikmund míti pastuchu swého, a ten má jemu pásti dobytek neb nábytek jeho po obci té wsi, i také po dědinách nebo lukách jeho, a w tom jemu nemá překáženo ani hájeno býti: i prosil jest nás, abychom jemu toho trhu přáli, a k tomu abychom jemu, také dědicuom i budúcím jeho w swobodu wysadili. My jsúce milostiwě nakloněni k jeho snažné prosbě, i také pro jeho wěrné služby, kteréž nám činil, činí a potom tiem lépe aby mohl činiti, s dobrým rozmyslem, s radú přátel i jiných wěrných našich, témuž Zikmundowi, dědicuom a budúcím jeho, swrchupsaný dwuor s těmi se wšemi wěcmi a příslušnostmi, jakož swrchu dotčeno jest, wysadili sme a mocí tohoto listu wysazujem a oswobozujem takowýmto obyčejem, aby on, dědicowé a budúcí jeho, s již psaného dworu i se wšech wěcí swrchupsaných a k němu přislušejících nám, dědicuom i budúcím našim, nic neplatili ani dáwali, ani kterých služeb z toho činili; ale aby ten dwuor i s jeho příslušnostmi mohl prodati, dáti, směniti, zastawiti, a jakožto s swým wlastním učiniti, dědicowé, budúcí i náměstkowé jeho beze wší naší, budúcích i ná-

městkuow našich odporu a překážky, aby drželi to wedle wysazení a wyswobození jiných dworuow swobodných a w této zemi obyčejně se zachowáwajících. A k tomu také z milosti naší knížecí přidáwáme jim dwamezcítma jitr luk s přiekopy, s wrbinami podlé obce Pečecké, ježto slowú Dielowé, k jmění, k držení a k dědičnému wladařstwí a pokojnému požíwání w témž wysazení a w též swobodě, jakož již psaný dwuor s swrchujmenowanými příslušnostmi wysadili. Také z milosti naší knížecí přidali smy a mocí listu tohoto přidáwáme swrchupsanému Zikmundowi, dědicuom i budúcím jeho, úroka ročnieho pět kop gr. konečně a dědičně, žádného sobě i budúcím našim práwa tu nepozuostawujíce rozdílně: na S°. Jiří 2 ½ kop gr., a na S°. Hawla tolikéž, we wsi naší Chotúni, na dworu řečeném Sedláčkowský, na kterémž nyní sedí Wáňa sedlák, i s plným na tom člowěku panstwím a člowěčenstwím. Slibujíce naší dobrú wěrú kniežetskú, bez wšeliké zlé lsti, že týž Zikmund s dědici i budúcími swými při těch milostech, swobodách, obdarowáních a wysazeních, tak jakož swrchu dotčeno jest, bude od nás, dědicuow i budúcích našich práwě a wěrně zachowán. A ktož by tento list měl s již psaného Zikmunda a dědicuow, budúcích neb náměstkuow jeho dobrú wuolí a swobodnú, chceme aby tomu příslušalo plné práwo a moc wšech wěcí swrchupsaných, jakožto jim samým. Tomu na swědomí a potwrzení, na zdržení a pro lepší jistotu naši pečeť knížetskú naším jistým wědomiem k tomuto listu rozkázali smy přiwěsiti. Jenž jest dán a psán na Poděbradech, léta ot narození syna božieho M°CCCCLXXII°, ten pátek před S. Prokopem, dědicem naším českým.

5.

Racek z Kocowa Smilowi z Hodějowa prodáwá dědictwí swé w Chotiříně a přísl.

1474 Mart. 1. (*DZ. III, A.* 2.)

Racek z Kocowa a z Horaždějowic p., že dědictwí swé w Chotiříně, dwuor popl. s popl., dwory kmetcí s platem, což tu má; item w Wesci wes, dwory km. s pl., což tu měl, a w Kowářowě dwory km., což tu měl, a u Slawoňowa dwuor km. s pl., na kterémž sedí Potočník, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, mlýnem i se wší zwolí, s panstwím ꝯc. prodal Smilowi z Hodějowa a j. d. za tři sta deset kop grošů úplně zaplacených a dědicky postaupil. Zprawiti má ꝯc. (ut forma.) Stalo se léta 1474, w úterý před přenešením sw. Wáclawa.

6.

Jenec z Janowic Janowi Chockowi z Chotkowa prodal dědictwí swé u Lubence.

1474 Jul. 23. (DZ. VI, B. 23.)

W VII Jana Plány, B. 4.

Jenec z Janowic a z Petršpurka, najwyšší purkrabie Pražský, p., že dědictwí swé u Lubence, totiž rybník se dnem, s lúkau pod týmž rybníkem řečenau Lubno, s lesem a s horau, kteráž nad prwéřečeným rybníkem leží, a s potokem, kterýž podlé řečené hory a lauky jde, wzdélé pokudž ta hora i lúka káže, i mezi horú i lukú, tak jakž jest řečený potok sám držel a měl, a s robotami na lidech w Lubenci, kteréž k swrchupsané lauce přísluší, totiž lauku ohrabati a w stohy skliditi od S. Jana křtitele až do rozeslání apoštoluow, též i otawu mají skliditi časem swým a swésti do Ležek, a to od S. Hawla až do wánoc, i se wší zwolí, což k tomu přísluší ɔc. prodal Janowi Chotkowi z Chockowa a z Ležek a j d. za 75 kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti on má prodáwající toliko dědinami swými w Lubenci, tím wším, což tu má ɔc. Stalo se l. 1474, sobotu po S. Maří Mandaléně.

60.

Fridrich Ojíř z Očedělic paní Anně owdowělé z Lobkowic prodal Chlumec hrad a panstwí s přísl.

1474 Oct. 19. (DZ. III, C. 6.)

VII Joh. Plana, B. 17.

Fridrich Ojíř z Očedělic p., že dědictwí swé dědičné w Chlumci, hrad, dwuor popl. s popl.; w Sedlci městečko, domy, krčmy a dwory km. s pl., i jiné wesnice dědičné a dwory km. s pl., k nadepsanému hradu od starodáwna příslušející, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, robotami, kurmi, wajci, ospy, horami, údolím, s lowy, lowením ryb, s podacími kostelními a kaplanstwím, poctami, i se wší zwolí, s panstwím a t. d. tak a w témž plném práwě a wylíčení, jakož jemu dsky od Jence z Janowic a z Petršpurka, najw. purkrabí Pražského, swědčí, žádného práwa, zwláštnosti ani panstwí sobě tudíž k nadepsaným dědinám dále nepozuostawuje, kromě dworuow kmetcích w Mokrci, kteréž prodal prwé Janowi a Bohuslawowi bratřím z Krašowic, a kromě poda-

cího kostelního w Janowicích Wrchotowých a což koli k nadepsanému podacímu přísluší, kterých neprodáwá ani zprawuje, ale sobě a sw. d. pozuostawuje, prodal Anně z Rizmberka, wdowě po někdy Janowi Popelowi z Lobkowic, obránci a poručnici sirotkuow nadepsaného Jana Popela, a týmž sirotkuom i jich dědicuom, za čtyři tisíce kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených a postúpil. Zprawiti má on prodáwající, a wedle něho Albrecht z Očedělic a . . . (sic) odtudž, bratří prodáwajícího, wšickni spolu pr. z. atd. (ut forma.) S takowú wýminkau: což se dotýče dědin w Předbořicích, práwo swé nadepsaným kupujícím také prodal, ale týchž zprawiti nemá ani powinen jest; a také což se dotýče wěna Kateřiny z Sautic, manželky Jetřicha z Janowic a z Chlumce, též wěno nadepsaní kupující sobě očistiti mají beze wší škody nadepsaného Fridricha prodáwajícího a jeho zpráwcí. Stalo se l. 1474° w středu po sw. Hawle.

8.

Klášter Zbraslawský Janowi Benedowi z Nečtin prodal twrz Brežany s přísl.

1476 Apr. 29. (*DZ. III, C. 5.*)

VII Plana, H. 30.

Jan z buožieho smilowání opat kláštera Zbraslawského řádu Cisterského, swým i wšeho konventu téhož kláštera jmenem př. že dědinu swú a téhož kláštera w Břežanech, twrz, dwuor poplužní s poplužím, wes, dwory km. s pl. it. Hranice wrch, co jest s té strany řeky, Chlum, duol Widim, wes pustá Lhota, a w Rájowě krčmu s platem a duol nad tú krčmú; it. Homole wrch a les pod túž horú; it. Zwol, Wohrabec, wsi, dwory km. s pl., s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, rybníky, robotami, kurmi, i s tiem dworem ode wsi Břežan až k řece, i s lesy, kteříž slowú Stará Mládě, Ostrowec a duol k Wraniemu řečený Kaliště, i se wší zwolí, co k tomu přísluší, s plným panstwím oc. prodal Janowi řečenému Beneda z Nečtin a z Břežan a j. d. za tři tisíce kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených, a jemu té dědiny dědicky postaupil. Zprawiti nemá aniž jest powinen; než slíbil jest za se i za wšecken konvent swuoj a jich budúcie náměstky, že téhož Jana Benedy, dědicuow ani dědin jeho, nemá nařiekati žádným práwem ani skutkem oc. A Králowská Milost proto powolení dáti ráčil jest k tomu kladení we dsky, že kněz opat před KM[ti] mluwil jest, že to prodání jest pro dobré užitečné téhož kláštera a konv. Poslowé ke dskám od JM[ti] krále Wladislawa byli sau Wilém z Rizemberka oc. a Mikuláš z Lantšteina oc. Stalo se léta p. 1476, w pondělí před S. Filipem a Jakubem.

9.

Klášter panenský S. Jiří w Praze bratřím z Lobkowic prodal wsi některé (u Chlumce.)

1477 Jan. 4. (DZ. III, C. 5.)

W VII Jana Plány, L. 7.

Panna Anna, z boží milosti abatyše kláštera sw. Jiří na hradě Pražském, zákona sw. Benedikta, Kunka přewora téhož kláštera, Kateřina kantora, Anna řečená Šwamberka, jeptišky nadepsaného kláštera, swým i wšeho konventu téhož kláštera jmenem, p. že dědictwí jich a nadepsaného kláštera: w Borku, wes, dwory km. s. pl.; w Rabíně, wes celú, dwory km. s pl.; w Dúdlewicích, w Hrachowištné, wsi, dwory km. s pl. což tu měly; w Solopiskách, wes, dwory km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, i se wší zwolí, s panstwím i se wšemi puožitky a duochody k nadepsanému sboží příslušejícími, žádného práwa, zwláštnosti ani panstwí sobě tudíž k nadepsanému dědictwí a zboží dále nepozuostawujíce, krom lesu řečeného Hošín blíž Hrachowištna se dnem nad Wltawú, kterýžto les sobě a nadepsanému klášteru jich pozuostawují, kromě že dole jmenowaní kupující i jich dědici lowy w témž lese jmíti mají a budú, prodaly Děpoltowi, Wáclawowi a Ladislawowi bratřím z Lobkowic a z Chlumce a jich dědicuom za tři sta a za padesát kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených a postaupili. Zprawiti nemají ani powinni jsú. K kterémužto we dsky kladení Wladislaw král oc. swé ráčil dáti powolení. Relator ke dskám Pawel z Jenšteina a z Skal. Stalo se léta 1477° w sobotu před božím křtěním.

10.

Burian z Lažan od bratří swých Wáclawa i Oldřicha přijímá díl swůj dědický.

1477 Mai 12. (DZ. VI, K. 1)

W VII Jana Plány.

Burian z Lažan p., že za díl swuoj otcowský, bratrský a dědický od Wáclawa a Woldřicha bratří swých z Lažan wzal dědiny dolepsané, totižto: w Podole twrz pustau, dwuor poplužní, wes, dwory km. s pl, w Lhotě wes pustau, dwory km. pusté s platem, a mlýn pod Podolí; w Rakowě, wes celú, dwory km. s pl., s majestátem; w Borowanech wes celau, dwory km. s pl.; w Ratajích dwuor poplužní, dwory km. s pl., s polowicí podacího kostelního tu w Bernarticích, a polowici městečka, domuow, krčem, dwornow km. s pl., což sau tu drželi po Podolci, s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, rybníky, s příwozem, řekami,

rybáři, kurmi, wejci, robotami, i se wší zwolí, s pl. panstwím, to wše, což sau tu sami měli a drželi, a jakož jim swrchupsané dědiny wymínili, prodáwajíc dědiny jich w Bechyni Jaroslawowi a Zdeslawowi bratřím z Šternberku; a slíbil jest, že nadepsaných Wáclawa a Woldřicha bratří swých nemá aniž moci bude nařikati z kterého dílu wíce atd. Stalo se l. 1477 w pondělí po S. Stanislawu.

11.

Probošt Jan z Kolowrat bratřím Jaroslawowi a Zdeslawowi ze Šternberka prodal Zbiroh hrad a panstwí s přísl.

1478 Mai 9. (DZ. III C. 4 — 5.)

W I Ondřejowých, C. 5.

Kněz Jan z Kolowrat, probošt a administrator kostela Pražského w duchowenství stolice prázdné, p., že dědictwí swé Zbiroh hrad, dwuor popl. s poplužími, w Zbiroze městečko, domy, krčmy a dwory km. s pl.; w Radnicích městečko, domy, krčmy a dwory km. s pl ; w Mýtě městečko s clem, domy, krčmy a dwory km. s pl.; w Strašicích hrad pustý, dwuor popl. s poplužími, městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl. i s hutmi; w Strašické wes, dwory km. s pl., Kúškow wes pustá, w Dobřejowě, w Huorkách, w Újezdci Medowém, Tajček, Jablečná, wsi, dwory km. s pl.; w Kařezu Welikém dwory km. s pl., což tu má; w Újezdci Malém, což tu má; w Heznowicích dwory km. s pl., což tu má, s dědinami, lukami, lesy, potoky, řekami, rybníky, mlýny, kurmi, wejci, robotami, cly, s tržným, s hutmi, s podacími kostelními w Zbiroze, w Radnicích, w Majtě, w Strašicích i se wší zwolí, s panstwím, to wše, což tudíž sám a někdy Hanuš z Kolowrat, otec jeho, jměl a držel, a což koli k nadepsaným zbožím wýš jmenowaným od starodáwna přísluší atd. prodal Jaroslawowi a Zdeslawowi bratřím z Šternberka a j. d. za šest tisícuow kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postúpil. Zprawiti má on prodáwající a podlé něho Albrecht z Kolowrat a z Krašowa, syn nadepsaného kněze Jana prodáwajícího, oba spolu před každým člowěkem pr. z. atd. (ut forma). Stalo se léta M°CCCC°LXXVIII°, w sobotu po sw. Stanislawu.

12.

Wilém mladší z Risenberka a ze Skály dáwá dobrau wůli ke wšemu zboží swému Půtowi z Risenberka a na Świhowě.

1479 Febr. 22. (DZ. II. B. 27 — 28.)

Tertio Andreae, H. XXIIII.

Wilém mladší z Rizmberka a Skály, pán na Rabí, najwyšší komorník k. Č. dáwá z obdaření Ladislawa krále ɔc. plnú, mocnú a swobodnú dobrú wuoli

najprwé k listu swému kšaftnému a rozkázaní w tom kšaftu zapsanému, a potom ke wšemu zboží swému, mowitému i k nemowitému, buďto na dědinách, na listech neb zápisích, které od králuow JM[ti] pán otec jeho nebožtík měl jest a on má neb míti bude, i tudíž na klenotech neb jakéž koli jiné wěci, i duom swuoj w Praze, i ke wšem práwóm swým dowedeným i nedowedeným, i ke wšem nápaduom, kteréž má neb míti bude, i ke wšemu statku swému nynějšímu aneb budúcímu, i ke wšem jiným wěcem, kterýmižby koli jmeny mohly jmenowány býti, ježtoby k němu přiležely a příležeti měly aneb připadnúti, nic sobě owšem na tom nepozůstawuje ani wymieňuje, urozenému pánu panu Puotowi z Rizmberka a na Šwihowě, strýčenci swému milému, a dědicuom jeho a budúcím jeho atd.

Pro další swědomí prosil jest urozených pánuow, pana Lwa z Rožmitála a na Blatné, najwyššího hofmistra k. Č., pana Jana Šwamberka a na Strakonicích, mistra přeworstwí českého, pana Linharta z Gutšteina a na Wartmberce, a urozených panoší, Jana z Raupowa, hofmistra dwora krále česk., Mikuláše z Chudenic, Litmíra z Obytec a w Těchonicích, Petra Bozděcha z Kamenice a we Ptenínĕ, Jindřicha z Kádowa a w Nedanicích, že jsau swé wlastní pečeti přirozené dobrowolně podlé jeho, sobě beze škody, přiwěsili k tomuto listu. Jenž dán jest léta po n. s. b. M°IIII°LXXIX°, ten pondělí poslední na masopust.

13.

Beneš z Weitmile klášteru Grynheimskému prodal zápisné zboží jeho w Nechranicích a přísl., na němž mu ale napotom práwo oprawy se pojišťuje.

1479 Dec. 24. (DZ. II, H. 7 — 8.)

Beneš z Weitmile, purkrabie na Karlšteině a mincmistr na Horách Kutnách p., že dědictwí swé listy majestáty stwrzené, w Nechranicích, w Úhosticích, w Deneticích, w Čermíku, wsi, dwory kmetcí s platem i se wší zwolí, s panstwím oc., kteréžto dědiny a zbuoží swrchujmenowané příslušely klášteru w Grynhaimu, a skrze najjasnější krále české listy na jistú summu peněz jsau zapsané, tak jakž tíž listowé na to učinění plněji swědčí oc. prodal knězi Wawřincowi z buoží milosti opatu kláštera nadepsaného w Grynhaimu řádu Cistercienského i wšemu konventu téhož kláštera nynějším i budaucím, za šest set čtyřidceti šest kop gr. a 45 gr. Praž. česk. úplně zaplacených, a jim tohoto dědictwí postaupil. Zprawiti má on sám prodáwající, a s ním spolu Bonuše z Kamenné Hory, manželka nadepsaného Beneše, a Anna z Kamenné Hory, sestra swrchupsané Bonuše, wšickni spolu před každým člowěkem práwem zemským, a zprawiti mají dědinami jich we Wranech tím wším, což tu mají toliko. Pakliby ne-

sprawili atd. (ut forma.) A najjasnější kníže a pan Wladislaw z buoží milosti Český král ɔc. tuto činí milost a mocí nynější učinil nadepsanému knězi opatu i wšemu konventu téhož kláštera, nynějším i budaucím, a sebe i budaucí krále české k tomu zawázal, že již nadepsaná zbuoží a dědiny swrchupsané nemají ani moci budú žádnému w jisté summě peněz, aneb jinak kterak koli zapsati. změniti ani zastawiti nižádným obyčejem; pakliby se trefilo, že by též dědiny byly zapsané, že takowé zapsání, směnění a zastawení žádné moci wíce nemá, ale wždycky nadepsané dědiny a zbuoží wšecko k napředpsanému klášteru a konventu wěčně a dědicky zuostati mají beze wší odpornosti a překážky wšech lidí. Ku kterémužto we dsky kladení najjasnější kníže a pán, pan Wladislaw nadepsaný král Český ɔc. dáti ráčil swé powolení. Posel na to od JMK[ti] byl Čeněk z Klinšteina, prokurator JKM[ti] zwláště k tomu wyslán jsa.

A hned tu nadepsaný kněz Wawřinec opat, swým i wšeho konventu nadepsaného kláštera jmenem přiznal se p., že se k tomu i nadepsaný klášter a konvent dobrowolně podwolil a mocí nynějších powoluje, že na wšech dědinách a zbožích swrchujmenowaných Beneš z Waitmile swrchupsaný a jeho dědici a budaucí míti mají saudy swrchní a oprawu wěčně a dědicky bez wšelikteraké překážky a odpornosti swrchujmenowaného kněze opata a konventu, a že on Beneš a jeho dědici má býti prawý dědičný obráuce týchž zboží; wšak kromě platuow, úžitkuow a puožitkuow, kteříž na swrchujmenowaných zboží jsau aneb kterakby koli býti mohli na budúcí časy, že takowí platowé, úžitkowé, puožitkowé k již řečenému klášteru a konventu příslušeti mají wěčně a dědicky, tak jakž swrchu znamenitě jest wysloweno, s takowau wýmínkau: jestli že by on Beneš aneb jeho dědicowé z toho swrchního saudu a oprawy práwem bylby wyweden, tehdy on Beneš aneb j. d. s jedním komorníkem praž. bude se moci uwázati w swrchupsané dědiny wšecky, a je držeti a jich užíwati, dokawadž by jemu nepostaupili nadepsaného swrchního saudu a oprawy spolu se wšemi škodami a náklady proto kterakkoli wzatými. K kterémužto we dsky kladení ɔc. (ut supra.)

Stalo se léta M°IIII°LXXVIII° w pátek před slawností pána Krista narození.

14.

Jan z Janowic Burianowi z Gutenšteina prodal Peteršpurk zámek a panstwí celé s přísl.

1483 Jul. 1. (DZ. III, C. 18 — 21.)

W II Ondřejowých, J. 27.

Jan z Janowic a z Petršpurka, najw. purkrabie Pražský, p., že dědictwí swé tudíž w Petršpurce, zámek s městečkem, s oború, winnicí i se wším což

koli k témuž zámku příluší; w Jesenici městečko, domy, krčmy, dwory kmetoí a podsedky a chalupníky s platem; w Kryřích zámek pustý, městečko, domy, krčmy, zahradníky a mlýny s platem; w Lubenci městečko, domy, krčmy a dwory km. s platem, na kterýchž sedí:

Jakub, kterýž platí 112 gr. s 1 lánu pl. r.	Duchek kterýž platí 56 gr. s ½ lánu pl. r.
Trest „ „ 36 „ „ ½ „ „	Machek „ „ 72 „ 1 „ „
Pabíkowá „ „ 72 „ „ 1 „ „	Němcowá „ „ 72 „ 1 „ „
Mráz „ „ 1 k. 3½ „ „ ¾ „ „	Waněk „ „ 36 „ ½ „ „
Jira „ „ 72 „ „ „ „	Jira „ „ 18 „ „ „
Petra Nelibcowá „ 36 „ „ „ „	Šimek „ „ 36 „ ½ „ „
Machek „ „ 36 „ „ ½ „ „	Mareš „ „ 36 „ ½ „ „
Pechowec „ 36 „ „ ½ „ „	Synek „ „ 36 „ ½ „ „
Šnorek „ „ 72 „ „ 1 „ „	Týž platí „ „ 72 „ 1 „ „
Alžběta „ „ 17 „ „ ¼ „ „	Šáma „ „ 17½ ¼ „ „

a Matěje mlynáře s platem, a mlýn Mrwowský s platem, a bezzemci jinak podsedky, na kterýchž sedí Pabíkowá, kteráž platí 8 gr. pl. r., Němcowá 8 gr., Waněk 4 gr., Petra 8 gr. Syrowec 8 gr. Kralowá 8 gr., Šáma 16 gr., Wáwra 8 gr., Fráňa 8 gr., týž s chalupy 4 gr., Matěj Aul 8 gr., Kačka 4 gr., Trest 8 gr. pl. r.; paustky Harwancowské, Mrwowské a Míkowské s pl., w Stebně wes celú, dwory km. s pl., kromě dwau dworuow km., na kterýchž sedí Hameš, Černý kowář, kteříž mají a powinni jsú platiti a úročiti 3½ gr. pl. r. k kostelu tudiež w Stebně na wěky wěčně; w Zderaze wes celú a dwory km. s pl.; w Oračowě hrádek pustý, wes celú a dwory km. s pl. a mlýny s platem; w Bedlně wes celú a dwory km. s pl.; w Šprimberce hrad pustý, w Bílenci wes, dwory km. s pl.; w Chotěšowě wes, dwory km. s pl.; w Chlumčanech wes, dwory km. s pl., w Kosobodě wes, dwory km. s pl., což tu má od Dubňanského; w Klečetném wes, dwory km. s pl., na kterýchž sedí Jira, kterýž platí s puol druhého lánu bez puol čtwrti dědiny 2 kopy 45 gr. pl. r,; wdowa, kteráž platí s ¾ lánu 2½ kopy gr. pl. r.; Fajfar, kterýž platí s ¾ lánu 105 gr. pl. r.; Motl, kterýž platí s 2 lanuow 3½ kopy gr. pl. r.; Jíra, kterýž platí s ½ lánu 1 kopu pl. r.; w Řeřichách dwory km. s pl. na kterýchž sedí Mikuláš, kterýž platí se ¾ lánu 33 gr. 6 den. pl. r.; Hynčík, kterýž platí ze ¾ lánu 33 gr. 6 den. pl. r.; Škříka s třetiny poplužní, kterýž platí 7 gr. 3 d.; Jira Jakubuow, kterýž platí 45 gr. 1 d.; Jíra Duchkowic tolikéž, Henowic s puol lánu 22 gr. 4 d.; Pánek s pěti čtwrtí 56 gr. 2 d; Duchoň se tří čtwrtí 33 gr. 6 d. a Jakub s lánu 45 gr. 1 d. pl. r.; w Múkodělech dwory km. s pl., na kterýchž sedí Poplužník, kterýž platí 3 kopy gr. pl. r.; Petr 1 k. 4 gr.; Rudolf 60 gr. pl. r.; Hawel 100 gr., Kaše 2 kopy 8 gr., Blažek 1 kopu

4 gr. a Simon 1½ kopy 6 gr. pl. r.; w Hořowicích dwory kmetcí s pl., na kterýchž sedí Chomek, kterýž platí s ½ lánu 48 gr. pl. r., Jira, kterýž platí s 1 lánu 1½ kop 6 gr pl. r.; Kub, kterýž platí s ½ lánu 48 gr. pl. r.; Mikeš, kterýž platí 1 lánu 2 kopy gr pl. r.; Ela, kterýž platí s ½ lánu 48 gr ; w Bukowě dwory km. s pl. na kterýchž sedí Bára, kteráž platí s 1 lánu 1 kopu gr. pl. r., Jan Kulišuow, kterýž platí s 1 lánu a s chmelnice 1 kopu 6 gr., a Kuliš platí s 1 lánu 1 kopu pl. r; w Čermcích dwa dwory km., na kterýchž sedí Krap, kterýž platí 1½ kopy a 4 gr. pl. r. a Wansa, 70 gr. pl. r.; w Lužci dwory km. s pl., na kterýchž sedí Jan, kterýž platí s 1 lánu 1 kopu pl. r., Janek s 1½ lánu 1½ kopy gr. a Bebtawý s 1 lánu 1 kopu gr. pl. r.; a w Hokowě dwory km. s pl., na kterýchž sedí Buch, kterýž platí s ½ lánu 40 gr., Rychtářík s ½ lánu 40 gr. a Borek s ½ lánu 32 gr. pl. r., s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, řekami, mlýny, rybníky, kurmi, wajci, robotami, ospy, husmi, wodami, wodotočinami, kostelními podacími kostelnow všech, a znamenitě s lesy dolepsanými, totižto lesem, kterýž leží nad Welikým Očihowem, lesem řečeným Weliké Hákno, chwojí řečené Ostrožiny, it. háj dubowý řečený Wáwruow Duol, luh, ježto leží nad Krýry; luh pod Krýry, it. les dubowý, kterýž slowe Knieže háj, it. za Kniežehájem les chwojoway; Bielenecké chwojí, kteréž jim pán oddal; Kniežeháj nad Biěleneckým kostelem; it. luh ten leží pod hrádkem pod Šprimberkem; les ježto slowe Bor, les ježto slowe malý Borek, it. les jenž slowe Lowič, les s druhé strany lúky panské, ježto slowe Twrdín, jiný les slowe Špičník za Petrowú horú do cesty, kteráž slowe Pruohon, jiný les jest řečený Březina za hradem, jiný les slowe Společnice; it. les Drkolny až do Lipiny; it. pod tauž Lipinan jiný les ježto slowe Jesle; it. tito lesowé dolepsaní počnú se od konce nadepsaných lesuow, ježto slowú Klečetští, Ostrý wrch s druhé strany Oltářika, a tíž lesowé leží spolu s druhé strany též lúky; les, jenž slowe Weliká ochoze; it. jest jinde borowých lesuow mnoho od wsi pusté, kteráž slowe Smrk, a mezi těmi lesy jest luk mnoho dobrých k Petršpurku spolu s řečenú wsí Smrk, s mlýništem pustým, s 12 lukami Klečetskými; it. tito lesowé opět jiní jsú příslušni k hradu Petršpurku, totižto les, ježto sloweKrčský Duol; háj, ježto slowe Na kopaninách; les, ježto slowe Bezdluhý, les Jahodný nad Jesenicí, les Šibeničný wrch proti Jahodnému, les ježto slowe Ostré skály, les proti hradu řečený Huorky, les Mladowa hora, les pod stezkú ježto slowe Hluožek, pod Hluožkem chwojina, s druhé strany lúky chwojí, les Nackoni (sic) mezi hradem a Jesenicí, les ježto slowe Aunhošin, les Kopyto, chwojí a březí, ježto pán oddal Bieleneckým, luh pod Chlumčany; porostlin chwojowých mnoho; les pod oború, ježto slowe w Kočce, Černý les pod rybníkem Stebenským a háj od Jámy: s dwory poplužními, kteříž k nadepsaným zbožím příslušejí, totižto dwuor poplužní w Chlum-

čanech se dwojím poplužím, s pěti lukami a s jedním lesem, ježto slowe Rysowa Hora, s jedním hájem, kterýž leží nade wsí, a les dubowý řečený luh pod Chlumčany se čtyřmi rybníčky, štěpnicí se dwěma chmelnicemi; it. dwuor popl. panský w Bílenciech s puol druhým popluží, čtyry lauky, tři palauky, štěpnice s lesem řečeným Březina se čtyřmi rybníčky; w Černčiciech dwuor popl. řečený Bielý dwuor se dwěma poplužími, tři lauky, tři palúky, háj dubowý nad dworem, chmelnice nowá a stará, a druhý háj nad Chraunkú; w Kosobodě dwůr popl. se dwěma poplužími, čtyři rybníčky, čtyry lauky, lesuow k tomu drahně a dworuow popllužních pustých pět, totižto dwuor popl. řečený Plawec se wsí pustú, s dědinami, lukami i se wší zwolí, což k tomu přisluší; w Stebně dwuor pustý s dědinami, lukami, lesem i se wší zwolí, což k tomu přisluší; w Bukowě dwuor pustý, s dědinami, chmelnicí, lesy i se wší zwolí, což k tomu přisluší, a w Oračowě dwuor pustý s dědinami, lukami, lesem, rybníčkem i se wší zwolí, což k tomu přisluší, se wšemi a wšelijakými jich příslušnostmi a zwolemi, což koli k nahoře psaným zbuožím a dědictwím wšem nahoře jmenowaným přísluší, jakými by ty koli jmeny jmenowány byly, a na čem by ty koli byly atd. prodal Burianowi z Gutnštaina a z Tachowa, najwyššímu mistru komory krále Českého, a jeho dědicuom za jedenácte tisíc kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených a jemu těch nahoře psaných dědictwí a zboží dědicky postaupil. Zprawiti má on sám prodáwající a podlé něho Fridrich z Šumburka a na Peršteině a Jetřich z Kolowrat a z Bezdružic, wšickni spolu před každým člowěkem pr. zemsk. atd. (ut forma.) Kromě desíti kop gr. česk. platu ročního holého wěčného, kteréž kapitola kostela Pražského na swrchupsaných dědinách dskami zapsané mají, kterýžto plat nahoře psaný Jan prodáwající s zpráwcemi swými zprawiti nemá ani powinen jest, než toliko též kapitole, a ten plat podlé znění desk jich placen býti má bez jich škody; a kromě 22½ kop gr. Pr. česk. platu ročního holého wěčného, kterýžto plat Wáclaw z Polák a Barbora manželka jeho na wěně swém w Chotěšowě, w Bedlně a w Bukowě zapsaný mají dskami zemskými, kterýžto plat také napřed jmenowaný Jan zpráwcemi swými zprawiti nemá ani powinen jest; ale on Burian neb jeho dědici sobě sami ten plat očistiti a splatiti mají beze wší škody jeho Jana kupujícieho (sic) a zpráwcí jeho i jich dědicuow. Stalo se léta b. M°CCCCLXXXIII, w auterý po sw. Petru a Pawlu apoštoliech buožiech.

15.

Beneš Kdúlinec z Ostromíře Wiléma z Pernšteina činí poručníkem dětí swých a zboží jejich.

*1485 Mai 4.**) (*MS. Pernštein. Litom.*)

Secundo Andreae, C. 1.

Beneš Kdúlinec z Ostromíře přiznal se před úředníky Pražskými, že wšecky děti swé se wšemi dědinami swými, kteréž má neb mieti bude, i se wšemi swrchky neboli nábytky, též kteréž má neb mieti bude, i se wšemi listy, jakýmiby koli jmény jmenowány byly a na jakýchby koli wěcech byly, poručil jest mocně a porúčie Wilémowi z Pernštaina, tak že jest jej učinil prawého otce poručního a obránci wšech wěcí nadepsaných. Actum feria quinta in die Floriani, anno Domini MCCCCLXXXV°.

Exscriptum de terrae tabulis ad ser^mi^ principis et domini D. Wladislai gratia dei Bohemiae regis etc. mandatum, Henrico de Hradecz supr. camerario regni Bohemiae de baronibus referente, sub Lewae de Masstiow vicejudicis et Andreae de Tissniow vicenotarii regni Boh. sigillis, a. d. 1489, sabbato post Getrudis.

Andr. de Tissnow vicenotarius regni Bohemiae.

16.

Bratří z Žirownice Wáclawowi Wencelíkowi z Wrchowišt prodali dědictwí swé w Žirownici hrad a statek s přísluš.

1485 Oct. 11. (*DZ. VI, J. 29—30.*)

Prokop, Zbyněk a Jan bratří, synowé někdy Diwiše Kamaréta z Žirownice, majíce léta sprawedliwá skrze krále JM' a pány na pl. saudu sobě wyplněná a nato daná, Ofka z Wojslawic, mátě nadepsaných bratří, přiznali se p. ú. Pr., že dědictwí jich, oni totiž bratří dědictwí jich otcowské dědické, a ona Ofka wěnné zápisné w Žirownici, hrad, dwuor poplužní s poplužími, městečko, domy, krčmy a dwory km. s pl.; w Dešowě, w Jakubíně, w Cholmě, wsi, dwory km. s pl. což sau tu sami měli a drželi, s dědinami lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, robotami, s podacím kostelním w Žirownici a w Stranném, clem tu w Žirownici, i se wši zwolí, s pl. panstwím, to wše, což sú tu sami po předcích swých měli a drželi, w týchž mezech a hranicích se wšemi úžitky a

---

*) Den sw. Floriana r. 1485 připadal we středu, a teprw r. 1486 we čtwrtek (feria quinta); jest tu tedy omyl we přepisu, a mělby státi buďto fer. quarta 1485, aneb fer. quinta 1486.

puožitky, i také wšecko práwo jich, kteréž koli k swrchu psaným dědinám tu oni bratří a swrchupsaná Ofka mají, buď dědičné nebo wěnné, zápisné ɔc. prodali Wáclawowi řečenému Wencelík z Wrchowišť a z Žírownice a j. d., za 1,500 kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených, a postaupili. Zprawiti mají ɔc. A Albrecht z Leskowce k tomuto trhu dal swé powolení. Stalo se l. 1485, w auterý po. S. Diwiši.

17.

Bohuslaw z Kunwaldu k oltáři w kostele sw. Michala w starém městě Pražském dáwá i zapisuje plat roční w Skalště.

1486 Nov. 11. (DZ. II, L. 5.)

Bohuslaw z Kunwaldu a z Dražic, syn někdy Jana odtudž, p., že dědictwí swé w Skalště, dwory km. s pl., na kerýchž sedí Petran, kterýž platí šest kop, 19 gr. 2 pen. s kurmi pl. r., a Mikšin, kt. platí 5 kop, 2 gr. 2 d. s kurmi pl. r., s dědinami, lukami, lesy, potoky i se wší zwolí, s panstwím, dal a dáti mohl na spasení duše swé a již psaného Jana otce swého a Kateřiny mateře swé, a Lidmily mateře někdy Jana z Kunwaldu, bratra swého, a Anny báby swé, a předkuow a budúcích swých, k oltáři sw. Tomáše apoštola w kaple řečené Čáslawská w kostele osadním sw. Michala w starém městě Pražském, a knězi Řehořowi z Prahy, kaplanu téhož oltáře, nyn. i bud. kaplanuom již psaného oltáře wěčně, a to z dielu někdy Jana z Kunwaldu, bratra swého, místo toho dědictwí a platu we Wtelně a w Klecanech, místo šesti kop gr. platu ročního, kterýž někdy nadepsaný Jan z Kunwaldu, otec jeho, k témuž oltáři nadal, a akty dworu arcibiskupstwí Pražského zapsal, a on Bohuslaw to na swrchupsané dědictwí a plat w Skalště přewozuje a mocí zápisu toho přewedl, s takowú wšak wýmienkú, že nadepsaný Bohuslaw ty lidi s panstwím držeti má, a plat na týchž lidech wybíraje a témuž knězi Řehořowi kaplanu i budúcím kaplanuom dáwati a platiti má rozdílně, polowici počna na sw. Jiří n. př., a polowici na sw. Hawla hned potom přišlého, a tak jiná léta a roky, dokudžby on Bohuslaw žiw byl ɔc. a kdyžby on Bohuslaw umřel, tehdy nadepsané dědictwí a plat w Skalště s sedmi kop pěti groši pl. r. swrchupsaného, s dědinami, lukami, kurmi, lesy, potoky i se wší zwolí s panstwím, k práwu dědickému a wěčně připadnúti má k swrchupsanému oltáři a na kaplany téhož oltáře ɔc. S takowú také wýmienkú, že nadepsaný Bohuslaw z Kunwaldu práwo podací téhož oltáře, což se toho platu swrchu dotčeného dotýče, sobě a swým dědicuom pozuostawuje, a kdyžby on s dědici umřel, tehdy práwo podací již psaného oltáře na Wiléma, syna někdy Bořity z Martinic, se-

střence jeho a na jeho dědice připadnúti má atd. K kterémužto nadání ꝛc. Wladislaw král ꝛc. swé milostiwé dal powolení. Posel ke dskám byl Pawel z Jenšteina z pánuow ꝛc. Stalo se l. b. 1486, w sobotu den sw. Martina.

18.

Bohuslaw z Suchotlesk prodáwá dědictwí swé w Paběnicích, w Třeboníně, w Petrowicích ꝛc. Slawatowi z Chlumu.

1487 Jan. 8. (DZ. II, E. 4.)

Bohuslaw syn někdy Petra Janowského z Suchotlesk a z Janowic, maje sobě léta králem JM[ti] dána a wyplněna, p., že dědictwí swé w Paběnicích, twrz, dwuor popl. s popl. městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl., w Petrowicích, w Třeboníně, w Újezdci a w Senetině, wesnice a dwory km. s pl., což tu má, w Suchotleštích to wše, což tu má, w Raběšíně dwory km., na kterých sedí hájný, i s hájenstwím, i se wšemi pustinami, kteréž na swrchupsaných dědinách jsú, s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, mlýnem, rybníky, robotami, kurmi, s posudným, s podacími kostelními w Třeboníně, w Petrowicích a w Paběnicích, a znamenitě rybník jeden řečený Zbožnow, druhý Senetinský, třetí rybník řečený Lhotský, a pod zámkem dwa rybníky, a u městečka dwa, i se wší zwolí, s panstwím, to wše což jest tu sám měl a držel po otci swém swrchupsaném a w týchž mezech a hranicích, tak a w témž plném práwě, jakož nadepsanému Petrowi Janowskému od Krištofora z Košin a bratří jeho plnější swědčí ꝛc. prodal Slawatowi z Chlumu a z Košmberka a j. d. za 1000 kop gr. Pr. česk. zaplacených, a jemu postaupil. Zprawiti má on sám prodáwající toliko dědinami swými w Janowicích, což tu má ꝛc. S takowú wšak wýmienkú: co se dotýče rybníku, kterýž leží nad Lhotským rybníkem, řečený Hluboký, kterýž k Janowicím přisluší, že což jest koli hrází uděláno téhož rybníka na dědinách Paběnických, že on Slawata i j. d. jej Bohuslawa a j. d. při tom zachowati má, a také že wýše splawu powyšowati nemá on Bohuslaw ani d. j., než tak, jakož nyní udělán jest, a on také Slawata, ani j. d., wýše rybníka swého Lhotského držeti nemá, ani jím topiti, než tak, jakož nyní splaw udělán jest; ani také aby dále nesahal přes rybník na dědiny Lhotské. Stalo se l. 1487, w pondělí po božím křtění.

19.

Viktorin kníže Minsterberský Bohuslawowi ze Šwamberka prodal w Ratajích dwa hrady s přísluš.

1487 Jun. 1. (DZ. III, L. 5 — 6.)

W III Ondřejowých, G. 7.

Oswícený Viktorín kníže Minstrberské a Opawské a hrabě Kladské ꝛc. p., že dědictwí swé dědické w Ratajích, dwa hrady, dwuor s popl., městečko,

domy, krčmy, dwory km. s pl.; w Kozojedech dwuor popl. s popl.; w Malowidech, w Ježowicích, w Útěchowicích, w Ledecku, w Úžicích, w Stankowicích, w Smilicích, w Mírošowicích, w Opatowicích, w Makoluskách, w Litěwichowicích (sic), wsi, dwory km. s pl., i s těmi wesnicemi, kteréž se jemu dostaly po Auditorowi s 5[ti] kopami 12[ti] groši pl. ročního, a robotami, s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, řekami, s rybníky, robotami, mlýny, kurmi, wajci, s podacími kostelními a kaplanstwím, i se wší zwolí, s panstwím ꝛc. prodal Bohuslawowi z Šwamberka a z Zwíkowa a j. d. za tři tisíce kop gr. Pražských česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má on prodáwající, a podlé něho oswícený Jindřich starší kníže Minstrberské a hrabě Kladské ꝛc. zprawuje, dědictwím jich wším, kteréž mají neb jmíti budau ꝛc. Pakliby nezprawili, tehdy úředníci Pražští mají zwésti jej kupujícího na dědiny zpráwčí ꝛc. (ut forma). Kromě trojích honuow na pustině Březiny a wřesem porostlé, kteréž leží při rybníku u Černého Bláta, kteréž jsú k držení a k užíwání Bernartowi Aplowi wymíněny: ty troje hony té dědiny zšíří a zdélí, a nic wíc, mají zuostati při nadepsaném Bernartowi Aplowi a j. d. dědičně. Stalo se l. b. 1487°, w pondělí před s. Wítem.

20.

Bratří Albrecht a Heřman z Rychnowa odříkají se wšeho práwa odúmrtního w městečku swém Rychnowě.

1487 Aug. 27. (DZ. VI, E. 18.)

Albrecht a Heřman bratří wlastní z Rychnowa lidem swým z městečka Rychnowa toto zwláštní obdarowání, kteréhož sú prwé neměli za nich ani za předkuow jich pánuow Rychnowského zbuoží, dáwají wšem wůbec i každému zwláště, buďto osedlému neb podruhu mezi nimi obýwajícímu: aby odúmrtí wšecky, wětší i menší, přijíti mohly a spadnúti zřízeným poručenstwím na přátely přirozené, neb na lidi jiné, kteříž by kdežkoli bydlili; a každý člowěk, usedlý neb podruh, w nadepsaném městečku Rychnowě, i což jich na předměstí jest, neb bude, aby mohl statek swůj mowitý i nemowitý, buďto peníze hotowé neb na dluzích, poručiti neb dáti za zdrawého žiwota neb na smrtedlné posteli, komuž by se jemu zdálo aneb líbilo.

It. toto také obdarowání a swobodu zwláštní jim a jich budúcím dáwají, aby manželkám swým a dětem poručníky mohli mocné zdělati a ustawiti, kohož by se jim zdálo, buďto z panstwí, neb z jiného; a oni poručníci aby opatřiti mohli wdowu i sirotky, jakž by se jim nejlép zdálo a líbilo. Pak-li by se

přihodilo, žeby který člowěk, buďto usedlý nebo podruh z nadepsaného městečka, neučině poručenstwí umřel, tehdy purkmistr a konšelé aby opatřili wdowu i sirotky, a ten statek popíšíc poručníky zdělali, kohož by se jim zdálo. A pakli by dětí nebylo, a manželka zuostala: což by koli toho statku bylo, málo neb mnoho, to na ni přijíti a připadnúti má. Pak-li by nebylo manželky ani dítěte žádného, ten a takowý statek aby rozdělen byl purkmistrem a konšely mezi přátely bližší a další, jakž by kterých potřebu znamenali; a přátelé bližší i další na tom přestati mají, súduow i wšech neznází o to nečiníce. Pak-li by se i to přihodilo, žeby přátel blízkých nebylo, a nebo že by o nich newěděli: statek ten aby byl purkmistrem a konšely opatřen a do roka chowán, a w tom roce neohlásil-li by se žádný přítel blízký, statek takowý aby w opatření purkmistra a konšel byl, a oni aby jej k obecnému dobrému obrátili. It. také co se dotýče těch wěcí, kteréž sú od starodáwna, anebo když koliwěk, a kteréž koli k obci neb k záduší nadány: w tom také jim plnú moc a swobodu dáwáme, aby k obecné potřebě opatrowali a zprawowali podlé toho, jakž by se jim nejlép zdálo a líbilo. A protož my Albrecht a Heřman bratří swrchupsaní k tomu zawazujem a tímto listem zapisujem sami se i dědice swé a náměstky i budúcí pány a držitele Rychnowského zboží, aby toto naše obdarowání tak a podlé toho wšeho, jakož se swrchu píše, wěrně a práwě drželi a zachowali, a úředníkuom swým držeti a zachowati rozkázali po wšecka léta a časy budúcí; neb za takowé obdarowání a swobody od lidí našich dědičných z častopsaného městečka Rychnowa koláč a záplatu slušnú dwě stě zlatých uherských úplně a docela přijali sme. Toho na swědomí a na potwrzení nadepsaní Albrecht a Heřman bratří pečeti swé k listu tomu dali přiwěsiti, a pro lepší a stálejší jistotu prosili urozeného pána p. Jana z Šumburka, urozeného pána p Beneše z Wartemberka a na Borownici a statečného p. Matěje z Žampachu, a slowútných panoší p. Prokopa z Skalky, p. Tobiáše z Skalky a na Ostrowě, p. Přecha z Police, p. Zikmunda z Police, že sau také pečeti swé přiwěsiti dali. Dán l. 1487, ten pondělí po sw. Bartoloměji ap. b.

We dsky wlož. l. 1488, f. v. post Dorotheae.

21.

Jan z Mezilesic Bernartowi z Petrkowa prodáwá dědictwí swé w Chraustowicích s přísluš.

1488 Febr. 21. (*DZ. II,* H. *12.*)

Jan řečený Mikuláš z Mezilesic p., že dědictwí swé w Chrústowicích, twrz, dwůr popl. s popl., městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl., a w Mostu dwuor

popl. s popl. a mlayn s platem, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, robotami, s podacím kostelním w Chrústowicích, i se wší zwolí, s panstwím oc. prodal Bernartowi z Petrkowa a j. d. za tisíc šest set XV kop gr. pr. česk. úplně zaplacených, a dědicky postaupil. Zprawiti má on sám prodáwající toliko dědictwím swým w Taynci a w Bořičí, tím wším což tu má, a s ním Naptalim z Frimburku zprawuje dědictwím swým w Rowni čtrnádcte kopami gr. pražskými platu r., dwory kmetcími, a zprawují do tří let a 18 nedělí toliko a nic wíce oc. Stalo se l. b. 1488, we čtwrtek o suchých dnech postních.

22.

Mistr německého zákona zapisuje Benešowi z Weitmile k dědictwí město swé Chomautow, hrad Blatno a dwůr Býčkowice.

1488 Mai 14. (*DZ. III, G. 17 — 18.*)

W III Ondřejowých, K. 28.

Rinart z Neyperku, mistr německého zákona w Německých a Wlaských zemích, poslal jest s plnú mocí s listem s wisutú pečetí, kterýžto slowo od slowa we dsky zemské tuto napřed wepsán jest. Ti na tu moc poslaní přiznali se jsú před úředníky Praž. na místě téhož mistra i wšech kuntoruow a bratří téhož zákona: jakož někdy slawné paměti král Ladislaw oc. dal jest a zapsal wšecko swé práwo Janowi Caltowi z Kamenné hory a j. d. a b. město Chomútow a hrad Blatno a dwuor Býčkowice i se wším jich příslušenstwím, nic JKM' sobě tu nepozuostawujíc ani budúcím swým potomním králuom Českým, k jmění, držení, požíwání, zastawení, prodání a učinění s tím jako s swým wlastním oc. a již takowých zboží Beneš z Weitmile, purkrabie na Karlšteině a mincmagistr K. Č. sprawedliwým řádem w držení wšel; i wzhledli jsme na to, že takowé zboží, město Chomútow, hrad Blatná a dwuor Býčkowice s jich příslušnostmi, před časy slawné paměti králi Wáclawowi, králi česk. zawázáno neb prodáno od našeho zákona jest, a týž Beneš se s námi o summu znamenitú zlatých smluwil, a nám ty w celosti poctiwě, úplně a docela zaplatil: protož my Dytr. z Šteymer kuntor z Firemperku, Jiřík Prychlink kuntor we Chbě, a Erbort Tyl sekretář, poslaní a zmocnění poslowé swrchujmenowaného našeho milostiwého pána mistra německého zákona, z mocnosti JM^ti, wšech kuntoruow, zákonníkuow JM^ti zákona německého, takowé zboží město Chomútow, hrad Blatno, dwuor Býčkowice se wším jich příslušenstwím i s kostelním podacím, nic tu sobě ani zákonu našemn nepozuostawujíc, kterakby mohlo jmenowáno neb

wymyšleno býti, kteréž někdy předkowé zákona našeho w držení byli, s popl., s dědinami, s forberky, wesnicemi, lidmi úročními, s robotami, s silnicemi, se clem, s tržným, s řekami, s jezerem, potoky, rybníky, s lesy, s lukami, horami, doly, i se wšemi příslušnostmi nad zemí i pod zemí, což k týmž swrchupsaným zbožím přísluší, i se wším plným panstwím a příslušenstwím, a tak wšelijaké naše práwo a sprawedliwost dáwajíc a přewozujíc na jmenowaného Beneše, j. d. a. b., a nebo ktožby ta zboží společně anebo rozdílně držal mocně, wěčně a dědičně se wší mocností a plností, a tak aby oni ta zboží mohli prodati, směniti a t. d. Zprawují on mistr, kuntoři a bratří německého zákona wšemi swými lidmi a zbožím, kdež ty mají, w kterých koli zemích oc. Stalo se léta božího 1488, we středu před sw. Žofií.

23.

Jindřich kníže Minsterberský dědiny swé zápisné od Kunětické hory w Rosicích oc. prodáwá Wáclawowi Žehušickému z Nestajowa.

1488 Mai 31. (*DZ. VI, G. 18 — 19.*)

III Andreae, L. 3.

Oswícený Jindřich starší kníže Minsterberské a hrabě Kladský oc. p., že dědinu swú zápisnú od Kunětické Hory kláštera Opatowského: w Rosiciech wes celú s mlýnem, w Dúbrawicích, w Ohrazenici, w Rybitwie, w Sopřesi, w Habřině, w Žiwanicích, Přelowice. Černá u Bohdánče, wsi celé s podacím kostelním w Černé, dwory km. s pl., s dědinú, lukami, s řekú Labem, robotami, kurmi, wajci, s lowy w lesích a w bořiech, i na wšech zboží a panstwích i w porostlinách k richtě Rosické, a k richtě Sopřecké, a k richtě Žiwanicské příslušejících; it. lesních peněz od hájných puoldewáty kopy 17 gr. 2½ den., s jinými duochody, a se wšemi puožitky, s plným panstwím, nižádného sobě práwa ani panstwí tudíž dále nepozuostawuje, prodal Wáclawowi z Nestajowa a z Žeušic a j. d. za tři tisíce zlatých uherských úplně zaplacených, a jemu té dědiny w témž práwě jakož jest sám měl toliko oc. S takowú wýminkú: že nadepsaný kníže Jindřich neb j. d. bude moci nadepsané dědiny zase wyplatiti od téhož Wáclawa neb od j. d. swrchupsanými třemi tisíci zlatých uherských hotowých, a to od s. Jiří nyní minulého we třech létech pořád zběhlých, a po wyjití tří let, kdyžby koli strana straně dali sobě rok napřed wěděti oc. Toto také znamenitě wymíněno jest: byl-li by napředpsaný Wáclaw neb j. d. z swrchupsaných dědin kterýmkoli práwem duchowním nebo swětským, neb jakžkoliwěk z držení wyweden, tehdy bude se moci s kom. Praž. uwázati w dědiny

jeho, kteréž má neb míti bude, třetinú wýš jménem pokuty a nákladuow oc. Toto také znamenitě přidáno jest: že žádnú jinú mincí swrchupsaný Wáclaw aneb j. d. nemá odbýwán býti ani splacowán, než wšecko zlatými uherskými, dobrými, červenými, na zlatu i na rázu prawými. K kterémužto we dsky kladení Wladislaw král oc. dal swé powolení. Posel ke dskám od JM[u] byl Puota z Riznberka a z Šwihowa, najw. sudí k. Č. z pánuow oc. Actum anno dni. 1488, w sobotu o suchých dnech letničních, jinak po s. Urbanu.

24.

Týž kníže prodáwá témuž Wáclawowi dědiny swé zápisné od biskupstwí Olomuckého w Jestbořicích s přísl.

1488 Mai 31. (*DZ. VI, G. 19 — 20.*)

III Andreae, L. 4.

Oswícený Jindřich starší kníže Minsterberské, hrabě Kladský oc. p., že dědinu swú zápisnú od biskupstwí Olomuckého, w Jestbořicích městečko s dworem popl., s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekú Labem, mlýny, luhy okolo Labe, i s dědinú a lukami řečenú Psinec; item Bezděkow, Rajchow, wesnice celé a mlýn; Opočen wes, Opočník wes celú, Lány wes s krčmú na Duolku; it. wes pustú Crkaně s podacím kostelním; w Jestbořicích dwory km. s pl., roboty, kury, wajce i se wší zwolí, s panstwím, tak jakož jest toho sám od Zbyňka z Buchowa w držení byl, prodal Wáclawowi z Nestajowa a z Žeušic a j. d. za sto a za dwa tisíce zlatých uherských úplně zaplacených, a jemu té dědiny w témž práwě, jakož jest sám měl a držel, postúpil. Zprawiti má oc. S takowú wšak wýměnkú: že nadepsaný kněz Jindřich a t. d. (jako w předešlém zápisu.) Actum anno dni. 1488, w sobotu po s. Urbanu.

Léta 1491, w sobotu po s. Matěji ap., oswícený Jindřich starší kníže Minstrberské oc. p., že wšecko práwo swé, kteréž koli má mocí tohoto trhu k dědinám zápisným a k wýplatám ke wšem w trhu jmenowaným, přenesl jest a přenáší na Wiléma z Pernšteina, najw. hofmistra k. Č. a na j. d.

25.

Týž kníže Janowi Andělowi z Ronowce prodáwá dědiny zápisné od Kunětické hory kláštera Sezemského.

1488 Jul. 3. (*DZ. VI, G. 20.*)

III Andreae, M. 3.

Oswícený Jindřich starší kníže Minsterberské, hrabě Kladský oc. př. že dědinu swú zápisnú od Kunětické Hory kláštera Sezemského: w Sezemiciech

městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl.; w Počaplech dwuor km. s pl. na kt. sedí Ješek, s pustinú Ondráčkowskú; wes Čankowice, s platem a s duochody, za kteréž jest rokojmě Racek s jinými; w Lukowné wes celú, dwory km. s pl. s dědinú, lukami, lesy, s borem Sezemským, s lowy, potoky, rybníky, kurmi, wajci, robotami, s podacím kostelním w Sezemiciech a s jinými úžitky a duochody, kteříž koli na těch zbožích jsú, aneb jak by koli potom býti mohli, i se wší zwolí, s panstwím ꝛc. prodal Janowi Andělowi z Ronowce a j. d. za tisíc a za padesáte zlatých uherských úplně zaplacených a postúpil. Zprawiti má ꝛc. S takowú wýměnkú, že nadepsaný kněz Jindřich neb j. d. atd. (Též wýminky, jako w zápisích III Andreae, L. 3 et 4.) K kterémužto we dsky kladení Wladislaw král ꝛc. dal swé powolení. Posel ke dskám od JM^ti^ byl Pawel z Jenšteina z pánuow. Actum anno domini 1488°, fer. v ante Procopii.

Léta b. 1491°, w sobotu po sw. Matěji apoštolu b., oswícený kníže Jindřich starší kníže Minstrberský, hrabě Kladský ꝛc. p. že wšecko práwo swé, kteréž koli má mocí tohoto trhu k dědinám zápisným a k wýplatám ke wšem w trhu jmenowaným, přenesl jest a přenáší na Wiléma z Pernšteina, najw. hofmistra k. Č., a na jeho dědice.

26.

Rozsudek o silnicích mezi Píseckými a Petrem ze Sulewic a z Winterberka.

1489 Mart. 30. (DZ. VI, F. 22—23.)

W IV Ondřejowých, A. 30.

W té při, kteráž jest mezi purkmistrem, konšely i wší obcí města Piesku s jedné, a Petrem z Sulewic a z Winterberka s strany druhé, jakož oni Písečtí winili sau jej, žeby silnice nowé swobodil jim ke škodě proti wýsadám jich starodáwním, a on proti tomu odpieraje ukázal wýsady swé od krále Wáclawa a jiných králuow českých na cla a na silnice, i také swědomí některá; proti tomu oni Písečtí ukázali sau také wýsady, co se silnice dotýče, kteráž má jíti na město Písek od krále Jana a potomních králuow česk., a podlé toho ukázali wýpowěd, kterúž sau učinili z rozkázaní krále Wáclawa slawné paměti úředníci JM^ti^ na to wyslaní, jakož táž wýpowěd w sobě plněji swědčí, a přitom ukázali také, kdež král JM^t^ pán náš ráčil jest wyslati k ohledání těch silnic Oldřicha Medka z Waldeka, purkrabie hradu Praž., Jana Tluxu z Wrabí, prokurátora JM^ti^, Diwiše Malowce z Liběјowic, Otmara z Neznašowa, kteřížto na ty silnice wyjewše pilně ohlédali, i také pamět lidskú o tom slyšeli, i takto sú před JMK. powěděli, že ty silnice, kteréž jdú, totižto Prachatická, Záblatská,

Wintrberská, scházejí se k městečku Baworowu, a odtud jdú k Písku; a kdyžby od Baworowa šly k Wodňanuom, tehdy by Písku chybily, a tak by ta silnice sešla tomu městu Písku ke škodě; nalezli za práwo a Jan z Šelnberka, kancléř k. Č., Jiří Berka z Dubé a z Lipého, z pánuow, a Albrecht Ojíř z Očedělic z wládyk, panský a wládycký potaz wynesli: Jakož jest on Petr ukázal list krále Ladislawa slawné paměti, w němž JM' wypisuje silnici, aby byla z Wintrberka do Pasowa, a z Pasowa zase do Wintrberka, i také clo, jakž týž majestát w sobě šíře ukazuje, kudy by z Čech do Wintrberka silnice jíti měla, a nebylo to zase, aby týž Petr w tu wěc se wkládal; než poněwadž Písečtí ukázali sau starodáwními wýsadami, i také swědky swrchupsanými, kteříž sau to ohledali, že silnice Prachatická, Záblatská a Wintrberská scházejí se u Baworowa, že je Písecké JM' přitom zůstawuje, aby ta silnice na Písek šla od Baworowa a on Petr aby jim w tom nepřekážel. Stalo se l. 1489, w pondělí po zwěstowání panny Marie.

27.

Král Wladislaw ujišťuje, že zpustlý rybník pode wsí Wolešníkem na panstwí Hlubockém nebude obnowowán.

1490 Apr. 23. (*DZ. III, D. 18. 19.*)

My Wladislaw oc. oznamujem tímto listem wšem, jakož urozený Jan z Janowic najw. purkrabě Praž., wěrný náš milý, byl jest udělal rybník pode wsí Wolešníkem na zbuoží našem Hlubockém, a ten rybník jest zpustl, že pak lidé té wsi dali sú nám sto kop gr. česk. za to, abychom toho rybníku nedělali ani drželi, i také skrze dědiny jich žádné wody newedli ani pojímali; my chtíce aby lidé jmenowané wsi toho dání nám jistinné summy škodni nebyli, s dobrým rozmyslem a naším jistým wědomím, mocí králowskú již psaným lidem jmenowané wsi, nyn. i bud., tuto milost učinili sme, činíme a dáwáme, že my i také budúcí naši králowé čeští, ani žádný jiný, nemáme aniž budem tu zase pod tú wsí toho rybníka dělati ani držeti, i také wody wésti přes grunty té wsi na které rybníky; přikazujíce wěčně úředníkuom našim na Hluboké, nyn. i bud., aby lidi již psané wsi, nyn. i bud., při tom při wšem, jakož se swrchu píše, zachowali, jinak toho nečiníce, pod uwarowáním hněwu a pomsty naší i budúciech našich králuow česk. Tomu na swědomí pečet naši králowskú kázali sme přiwěsiti k tomuto listu. Dán na hradě Pražském, w pátek den sw. Jiří, léta buož. 1490°, králowstwie našeho léta 19°.

28.

Nadání platu ročního w Běškowicích od Wáclawa Wlčka z Čenowa k oltáři (w kostele Pražském ?)

1490 Mai 25. (*DZ III, D. ss.*)

W IV Ondřejowých, F. 4.

Wáclaw Wlček z Čejnowa p., že plat swuoj, totižto deset kop gr. Pražských česk., plat roční holý wěčný, kterýž má na dědinách w Běškowicích, na twrzi, na dworu popl. s popl., na wsi a na dwořích km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky i se wší zwolí, což k tomu přísluší, tak a w témž plném práwě, jakož jemu dsky od Beneše z Kolowrat a z Libšteina pl. sw., a pět kop gr. praž. česk. platu ročního hol. wěčného on sám Wáclaw platiti má a wydáwati z komory, a to pod pokutau s komorníkem praž. brání atd.—dal jest a dáti mohl na spasení duše swé a předkuow swých k oltáři s. Anny a Barbory w kaple za zákřištau založenému a knězi Ondřejowi z Brna, kaplanu téhož oltáře na wěčnost a dědicky postaupil; a on kaplan, nyn. i bud., sami z téhož platu mají swíčky a swětla jednati a říditi. S takowúto wýměnkú, že on Wáclaw sobě pozůstawuje kollatorstwí téhož oltáře; pakliby on umřel, tehdy kapitole Pražské přislušeti má, a kdyžby přewesti chtěli, že to učiniti mají s radú Zikmunda z Čejnowa, bratra jeho a přátel jeho starších z Sulewic a j. d. Stalo se léta 1490, w sobotu před sw. Urbanem.

29.

Cedule dílčí mezi bratřími Janem, Mikulášem a Bohuslawem z Lobkowic a z Hasišteina.

1490 Jun. 22. (*DZ. II, F. 5. 6.*)

We čtwrtých Ondřejowých, E. 1.

Jan, Mikuláš a Bohuslaw bratří z Lobkowic a z Hasišteina p., že dědinami jich, kteréž spolu po předcích swých až posawad měli a drželi, takowýto mezi sebú učinili rozdíl, tak totiž: že on Jan za díl swuoj otcowský, bratrský a dědický míti má dědiny dole psané, totiž Obřístwí, twrz, dwuor popl., wes, dwory kmetcí s platem; w Klech, w Libiši, w Huoherce, w Welikéwsi, w Břežanech, w Střezowé, w Ulhošticích, wsi, dwory km. s pl., což tu měli, w Třebčicích Rozlezlých dwory km. s pl., což sau tu spolu měli, w Blahnowě w Hochtani wsi, dwory km. s pl., w Radíčewsi dwory km. s pl což sú tu měli, s poda-

cím kostelním, w Okúnowě dwuor km. s pl., na kterémž sedí Hechs, se wšem lesy tu, se wšemi platy holými i komorními, k kterýmž koliwěk práwo mají, si dědinami, lukami, lesy, potoky, řekami, rybníky, horami, doly, kurmi, wajci, robotami, s podacími kostelními, s panstwím w Taynci, a což k tomu přísluší, a s podacím kostelním u oltáře sw. Urbana na zámkn Pražském; manstwí w Brusech; it. rybník hořejší nad Kralupy, it. rybník řečený Kruptajch, it. lauka pod Arndorfem i s tím hájkem; it. Pušow i s lukami Pušowskými; it. lauka řečená Santwis, it. les řečený Pušow a Okúnowské lesy, i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím, tak totiž, kteréž koli dědiny swrchujmenowané jsú manské nebo manské wěci, ty před saud býti nemají; a také že nadepsaný Jan a j. d. wšecky platy komorní platiti má osobám kterýmžkoliwěk zapsány jsú, bez škody dole jmenowaných bratří a jich dědicuow.

A nadepsaný Mikuláš také za díl swůj míti má dědiny dolepsané, totiž w Údlicích městečko, domy, krčmy, dwory km. s platem; w Přísečnici městečko, domy, krčmy, dwory km. 's pl., w Račenicích, w Malkowě, w Zásadě, w Srní, w Gaišowicech, w Sobětícech, wsi, dwory km. s pl.; w Tomačíně, w Meretici, w Prunéřowě dwory km. s pl., což tu měli, w Šampachu, w Německých Třebčicích, w Pňowici, w Wolíně, w Síbrle, w Trebišle, wsi, dwory km. s pl., Wětrošice, což tu měli, s dědinami, lukami, lesy, a znamenitě les řečený Šwajgr, Gloshuten, Glosperg, Špindlpach, Hasperg, Heinperg, Geheg, Špicperg, Šitlperg, Grencing, i ty wšecky lesy okolo Hasišteina a Přesečnice, těch jest polowice, které se tu naň dostaly, kromě Pušowa a Okúnowských lesuow. Ale wšak nadepsaný Jan a j. d. budú moci w těch lesích sobě bráti dříwí ku paliwu a k stawení, a též bude moci w těch lesích zwěř honiti; potoky, rybníky, jeden řečený Grainský, rybník Špindlpach, malý rybníček pod Heksdorfem, rybník Lamtaich s lukau Hamlbísen. s dwěma winicemi w Pňowicích, s podacími kostelními i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím.

A nadepsaný Bohuslaw také za díl swuoj míti má dědiny dolejmenowané, totiž w Březně městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl., w Kralupech městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl., w Račici, w Najšuchu dwory km. s pl., což tu měli, w Zásadě k Řečicóm, Lanchau, w Arnsdorfu, w Radišle, w Raistorfu, w Tiersdorfu, w Krbici, w Wikletici, w Šínowě, Chotěnice wsi, dwory km. s pl., w Drahonici, což tu měli, a w Dolanech mlýn s platem, s dědinami, lukami, lesy, a znamenitě Šwaiger, Gloshuten, Glosperg, Špendlpoch, Hosperg, Homperg,. Gehek, Spicperg, Spintlperg, Grencink, i ty wšecky lesy okolo Hasišteina a Přesečnice, těch jest polowice, kteréž se naň dostaly, kromě Pušowa a Okúnowských lesuow. Ale wšak nadepsaný Jan a j. d. budú moci w těch lesích sobě bráti dříwí k paliwu a k stawení, též budú moci w týchž lesích

zwěř honiti; a také swrchupsaní bratří Mikuláš a Bohuslaw a j. d. zwěř honiti budú moci w lesích nadepsaného Jana bratra jich beze wší otpornosti. Item winici w Březně, it. winici w Henklstorfu, it. rybníky, totiž rybník dolejší u Kralup, rybník u Kerbic, it. rybník u Řečic, rybník u Března, s horami, doly, s podacími kostelními, kurmi, wajci, robotami, i se wší ꝛc. A slíbili sú sami za se i za swé dědice, že jeden druhého, dědicuow ani dědin jich nemá ani bude moci nařiekati ani napomínati z kterého dílu otcowského, bratrského a dědického dalšího wěčně na budúcí časy nižádným práwem nebo skutkem, nebo nadepsanými dědinami jsú od sebe i od jich dědicuow úplně a docela odděleni. Stalo se léta MIIII^c dewadesátého, w úterý po sw. Wítu.

30.

Král Wladislaw Wokowi a Petrowi bratřím z Rosenberka propauští z manstwí hrady Nowýhrad a Hus s přísluš.

1491 Febr. 28. (*DZ. II, H. 19.*)

My Wladislaw z boží milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský ꝛc. král, markrabě Morawský, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě ꝛc. oznamujem tímto listem wšem, že jsú přistúpili před nás urození Wok a Petr bratří z Roznberka, wěrní naši milí, a zprawili jsú nás, že mají a drží dwa zámky w králowstwí našem Českém, jeden řečený Nowýhrad, a druhý zámek Hus zbořený, kterážto obadwa zámky s jich příslušnostmi manstwím a službami manskými nám jakožto králi Českému příslušeli a powinni byli jsú; a přitom jmenowaní bratří prosili jsú nás, abychom swrchupsané zámky s jich příslušnostmi z takowého manstwí propustili, a jim to w dědictwí uwesti ráčili. My hledíce k mnohým wěrným a ustawičným službám, kteréž jsú nám jmenowaní bratří skutečně a hotowě činili, zwláště w tom, že jsú s námi na swuoj náklad s znamenitým počtem služebníkuow swých do králowstwí Uherského táhli, a nám k našemu poctiwému wěrně pomáhali, a potom i nyní nám mnoho platných služeb jsú činili a až dosawad činiti nepřestáwají, kteréžto služby nám slušně přileží jmenowaným bratřím milostiwě nahraditi: kdežto s dobrým rozmyslem a radú wěrných našich, jakožto král Český, swrchupsané zámky Nowýhrad, a zámek zbořený Hus, se wšemi jich příslušnostmi z powinnosti a z služeb manských mocí králowskú propustili jsme a tímto listem mocně propúštíme, a swrchupsané zámky s jich příslušnostmi jmenowaným Wokowi a Petrowi, dědicuom i budúcím jich, k prawému a wěčnému dědictwí dáwáme; chtíce tomu, aby oni dedicowé i budúcí jich wíce nám ani našim budúcím králuom

českým nebyli powinni žádných powinností a služeb manských s již psaných zámkuow s jich příslušnostmi činiti, ale aby je psaní bratří, dědicowé i budúcí jich, jmenowané zámky s jich příslušnostmi swobodně jměli, drželi a jich požíwali, tak jakožto jiní páni a obywatelé k. Č. swých zámkuow dědičných a swobodných požíwají z práwa nebo z obyčeje, a to bez naší, budúcích našich králuow Českých i wšech jiných lidí wšeliké překážky; to sobě toliko pozuostawujíce, aby již psaní bratří, dědicowé i budúcí jich, nám a našim budúcím, králuom Českým, s těch zámkuow a s jich příslušností byli powinni též činiti jako s jiných swých dědičných a swobodných zboží činiti nám powinni jsú. Přikazujíce wětším i menším úředníkům desk zemských k. Č. kdyžby koliwěk od jmenowaných Woka a Petra bratří, anebo jednoho z nich, požádáni byli, aby swrchupsané zámky s jich příslušnostmi we dsky zemské jmenowaného k. Č. jim, dědicuom a budúcím jich wložili, tak aby učinili bez zmatku i wšeliké otpornosti. A ktožby tento list jměl s častopsaných bratří, dědicuow a nebo budúcích jich dobrú wolí i swobodnú, chcem aby tomu příslušelo plné práwo wšech wěcí swrchupsaných. Tomu na swědomí pečet naši králowskú kázali jsme přiwěsiti k tomuto listu. Dán w Košicích, w pondělí po neděli postní Reminiscere, l. b. tisícieho dewadesátého prwního, králowstwí našich Uhersk. oc. w prwním létě, a Českého we dwadcátém.

Intabul. oc. 1491. f. III ante Georgii.

31.

Zdeslaw Jeník z Mečkowa Wilémowi z Pernšteina prodáwá dědictwí swé w Pardubicích s přísl.

1491 Jun. 18. (DZ. VI, A. 23. 24.)

W IV Ondráčkowých, H. 15.

Zdeslaw Jeník z Mečkowa p. že wšecko práwo swé odhádané dědické, kteréž koli má k dědictwí w Pardubicích, k twrzi, k dworu popl. s popl., k městečku, k domuom, k krčmám, k dworuom kmetcím s pl.; w Bukowině, w Přerowě, w Lhotce k wesnicem, k dworuom km. s pl., a w Zalabách k dworu km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekami, s clem na řece Labi, s příwozem, s mýty lesními, s podacími kostelními, s richtami, robotami, kurmi, wajci, zahradami, s štěpnicemi, i se wším panstwím oc. prodal Wilémowi z Peršteina oc. a j. d. za 2,000 kop gr. Pr. česk., zaplacených a postaupil. Zprawiti má oc. Stalo se l. 1491, w sobotu p. sw. Wítu.

32.

Wáclaw Žehušický z Nestajowa Wilémowi z Pernšteina prodal dědictwí swé zápisné w Jestbořících s přísl.

1491 Apr. 23. (DZ. VI, A. 24.)

W IV Ondráčkowých, G. 27.

Wáclaw z Nestajowa a z Žeušic p., že dědictwí swé a wšecko práwo swé, kteréž koli má k dědinám zápisným od biskupstwí Olomúckého: Jestbořice, městečko, dwuor popl. s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekú Labem, mlýny, luhy okolo Labe, s dědinú řečenú Psinec; it. Bezdékow, Barchow wsi celé a mlýn Opočen, wes Opočník, wes celú Lány, weš s krčmú na Duolku, it. wes pustú Crkanie, podací kostelní w Jestbořicích, dwory km. s pl., kurmi, wajci, robotami, i se wší (zwolí), s panstwím, to wše oc., jakož jemu dsky od oswieceného Jindřicha staršího knížete Minsterberského a hrabi Kladského oc. pl. sw. oc. prodal Wilémowi z Pernšteina oc. a j. d. za 2100 zlatých uherských úplně zapl. a postaupil. Zprawiti má oc. Stalo se w sobotu den sw. Jiří l. 1491.

33.

Týž témuž prodáwá i postupuje dědiny swé zápisné w Rosicích a přísl.

1491 Apr. 23. (DZ. VI, A. 24.)

W IV Ondráčkowých, G. 26.

Wáclaw z Nestajowa a z Žeušic p., že dědictwí swé a wšecko práwo swé, kteréž koli má k dědinám zápisným od Kunětiské Hory kláštera Opatowského: w Rosicích wes celú s mlýnem, w Dúbrawicích, w Ohraženicích, w Rybitwí, w Sopřesi, w Habřině, w Žiwanicích, w Přelowicích, w Černé u Bohdánče, wsi celé, dwory km. s pl., s dědinami, lukami, řekú Labem, kurmi, wajci, robotami, podacím kostelním w Černé, lomy w lesích a w borech, i na wšech zbožích a panstwích, i w porostlinách k richtě Rosické, Soprské a Žiwanické příslušejících; item s lesními penězi od hájných 8½ kop, 17 gr. 2½ pen., i s jinými duochody a puožitky wšemi, kteréž koli na swrchupsaných dědinách jsú, i se wší zwolí, s panstwím, to wšecko oc. jakož jemu dsky od oswíceného Jindřicha knížete Minsterberského, hrabi Kladského oc. pl. sw. oc. prodal Wilémowi z Pernšteina oc. a j. d. za 3,000 zlatých uherských úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má oc. Stalo se w sobotu den sw. Jiří, l. 1491.

34.

Jan Anděl z Ronowce témuž prodáwá dědiny swé zápisné w Sezemicích a přísl.

1491 Apr. 23. (*DZ. VI, A. 23.*)

W IV Ondráčkowých, E. 27.

Jan Anděl z Ronowce p. že dědictwí swé a wšecko práwo swé, kteréž kolwěk má k dědictwí zápisnému od Kunětické Hory kláštera Sezemského, w Sezemicích městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl.; w Počáplích dwuor km. s pl. na kterémž sedí Ješek, s pustinú Ondráčkowskú w Cankowicích s platem i s důchody, za kteréž jest rukojmě Racek s jinými; w Lukowné wes celú, dwory km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, s borem Sezemským, s lowy, s potoky, rybníky, kurmi, wajci, robotami, s podacím kostelním w Sezemicích, se wšemi úžitky a duochody oc. i se wší zwolí, s panstwím, tak jakož jemu dsky od oswíceného Jindřicha staršího knížete Minstrberského, hrabi Kladského oc. pl. sw. oc. prodal Wilémowi z Pernšteina, najw. hofm. k. Č. a j. d. za 1500 zlatých uherských úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má oc. Stalo se w sobotu den sw. Jiří, l. 1491.

35.

Král Wladislaw Jiříkowi Želenskému z Sebuzína otci a synu propauští z manstwí twrz Želenky s přísl.

1492 Febr. 26. (*DZ. VI, D. 11, 12.*)

My Wladislaw oc. král oc. oznamujem tímto listem wšem, že jest přistaupil před nás slowútný Jiřík Želenský z Sebuzína w. n. m. a zprawil jest nás slowútný Jiřík Želenský z Sebuzína otec jeho spolu s ním, (že) mají a drží twrz w Želenkách, s dworem, dědinami i s jinými příslušnostmi k též twrzi od starodáwna příslušejícími, kterážto twrz s swými příslušnostmi manstwím k zámku našemu Woseku přísluší, a nám jakožto králi Českému službami manskými zawázána jest; a přitom prosil jest již psaný Jiřík jmenem otce swého i také jmenem swým, abychom jim již psanú twrz s jejím příslušenstwím z již psaného manstwí propustiti ráčili. Kteréžto prosbě pro wěrné služby jich obú jsúce nakloněni, s dobrým rozmyslem, radú wěrných našich, mocí králowskú, již psanú twrz s dworem, s dědinami, s lukami a potoky, s winnicemi, s chmelnicemi, s lidmi platnými, s robotami; w Swětici dwa lány dědiny; w Újezdě

čtyry člowěky, rybníček, potoky, hájky; w Wřetenicích od pustého dworu dědiny, háje, lúky, kus potoka a dwoje pústky, k nim dědiny; a w Dúbrawici dwa člowěky, i se wším a wšelikými wěcmi k té twrzi od starodáwna příslušejícími, témuž Jiříkowi a Jiříkowi synu jeho i jich dědicuom a budúcím z swrchu jmenowaného manstwí, z léna, z služeb a z powinností manských propustili sme a tímto listem mocně propauštíme ꝛc. Přikazujeme menším i wětším úředníkuom desk z. ꝛc. A ktožby tento list měl s již psaného Jiříka a Jiříka dobrú wuolí ꝛc. Tomu na swědomí ꝛc. Dán na Budíně, w neděli po S. Matěji apoštolu buožím l. 1492°, králowstwí. našich Uhersk. w 2hém létě, a Českého 21°.

Ad relat. d. Heinrici de Novadomo, regni Boh. supr. camerarii.

Intab. a. d. 1493, f. VI post. Bonifacii.

36.

Král Wladislaw Janowi z Šelnberka propauští ze zápisu twrz Kostomlaty s wesnicemi některými.

1495 Jul. 27. (*DZ. VI, G. 8. 12.*)

My Wladislaw z b. m. Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský ꝛc. král, markrabě Morawský, Lucenburské a Slezké kníže a Lužický markrabě ꝛc. Oznamujem tímto wšem: jakož sme před některým časem dáti ráčili wayplatu na twrzi Kostomlatech s jejími příslušnostmi i také na některých wsech zápisných, kteréž jest držal oswícený někdy Hynek wéwoda Minstrberský a hrabě Kladský w zápisích předkuow našich i také w zápisu našem, urozenému Janowi z Šelnberka, najw. kancléři k. Č., wěrnému n. m.; kterýžto Jan z Šelnberka s powolením naším dal jest peněz swých wlastních za wýplatu jmenowané twrzi Kostomlat a těch wsí zápisných pět tisíc kop groš. česk. širokých; nyní pak předstúpiw před nás swrchudotčený Jan z Šelnberka, k tomuto se jest podal: že nám chce beze wšech peněz a beze wšeho úplatku ty wšecky wsi zápisné, kteréž jest podlé Kostomlat summú swrchudotčenú wyplatil, wrátiti a jich w moc naši postúpiti bez odtahuow, toliko přitom zato prose, abychom wzhlédnúce na takowú jeho powolnost, ráčili jemu a jeho dědicuom swrchudotčenú twrz Kostomlaty s jejími příslušnostmi dědičně dáti. Při kteréžto wěci napřed wážíce to, že jest častopsaný Jan z Šelnberka nemalú summu za wýplatu swrchudotčenú swých peněz dal, a ty wšecky že nám prominúti a těch wsí zápisných postúpiti beze wšeho úplatku chce; druhé také majíce zření k jeho wěrným, ustawičným a užitečným službám, kteréž Welebnosti Našie králow-

ské i také korunám našim s swú nemalú prací a s znamenitými náklady rád činí a činiti umyslil jest, potud pokudž najdále jeho rozum a možnost wztáhnúti se mohau: kdežto pro takowé swrchudotčené příčiny, s dobrým úmyslem a radú wěrných našich, mocí králowskú w Čechách, přijawše ty wsi zápisné od téhož Jana bez úplatku, tu swrchudotčenau twrz Kostomlaty, s těmito wesmi ze jména: wes Kostomlaty, wes Lány, Hranětice, Šibice, Drahylice, Ztratow, Kostomlatky, wes Zboží, s lidmi s kmetcími, s platy, i se wšemi těch wsí příslušnostmi, s many, s dwory, s robotami, s lesy, s háji, s lukami, s rybníkem Šibickým, i s jinými rybníky k té swrchudotčené twrzi příslušejícími, s Labem, s tuoněmi, s mlýny, i se wší zwolí, a s plným panstwím, nic sobě tu ani budúcím našim králuom českým práwa ani kterého wlastenstwí nepozuostawujíce, w tom plném práwě, jakož nám dsky od oswícených Jindřicha, Albrechta, Jiřího a Karla, knížat Minstrberských swědčí, jmenowanému Janowi z Šelnberka a j. d. i b. ku prawému a zpupnému dědictwí dali sme a tiemto listem mocí naší králowskú mocně dáwáme, chtiece tomu, aby již po tento čas často jmenowaný Jan z Šelnberka s dědici a budúcími swými tu swrchudotčenú twrz Kostomlaty se wšemi a wšelikými swrchudotčenými i s jinými příslušnostmi, kterýmiž koliwěk mohú jmeny jmenowány býti, ježto k té swrchudotčené twrzi příslušejí, dědičně měli, drželi a požíwali, tím wším práwem, obyčejem a spuosobem, jakožto jiní páni a obywatelé k. našeho Č. swých dědičných a wlastních zboží požíwají je majíc a drží. Toto přitom znamenitě wymieňujíce a k tomu nás podwolujíce: jest-li žeby ktož koliwěk swrchupsanú twrz s jejím příslušenstwím swrchudotčeným práwem nařekl, buď na wšem nebo na díle, tehdy máme a powinni budeme my i naši budúcí již psaného Jana z Šelnberka a d. i b. j. w tom před saudem zastúpiti a to zpráwiti, tak aby oni při tom zachowáni byli beze wší škody i wšelijakého zmatku. A protož přikazujem wětším i menším úředníkuom desk zemských králowstwie našeho Českého, kdyžby koliwěk byli požádáni od téhož Jana z Šelnberka aneb od dědicuow jeho, aneb od těch osob komuž by oni to na swém místě poručili, aby tento list náš we dsky zemské wložili a wepsali, tak aby učinili bez zmatku i wšeliké odpornosti. A ktož by tento list měl s již psaného Jana z Šelnberka a d. j. dobrú wolí a swobodnú, chceme aby tomu příslušelo plné práwo wšech wěcí swrchupsaných. Tomu na swědomí pečet naši králowskú k tomuto listu přiwěsiti sme rozkázali. Dán na Budíně, w pondělí po S. Jakubu apoštolu, l. b. m^{Co}x^{Co} pátého, králowstwí našich Uherského v°, a Česk. xxiiij léta.

Wladislaus rex manu propria.

37.

Kníže Jindřich Minsterberský Wilémowi z Pernšteina prodáwá rozlehlé panstwí swé Litice s přísluš.

1495 Oct. 24. (*DZ. VI, A. 27 — 29.*)

We dskách Viktorinowých, H. 23.

Oswícený Jindřich kníže Minsterberské, hrabě Kladské oc. př., že dědictwí a zboží swé Litice hrad, dwuor popl. s popl.; w Žamberce puol městečka, domuow, krčem, dworuow km. s pl., w Kunwaldě, w Helwikowicích, w Kameničné, w Německé Rybné, w Záchlumí, w České Rybné wesnice celé, dwory km. s pl.; w Chocni puol městečka, domuow, krčem, dworuow km. s pl.; w Sopotnici, w Brné, Swídnici wesnice, dwory km. s pl., což tu má; w Spolini dwory km. s pl., na kterýchž sedí Jíra, Jiřík, Janek, Kolenec, Mareš, Janek, Staněk, Petr, Viktorín, Chytra, Kába, Wáclaw, Matúš; w Chocenku wes celú, w Březnici wes celú, w Borku což tu má, w Seči což tu má, w Němčí dwa dwory km. s pl., w Kunšowě Lhotě wes celú, w Kořenicích wes celú, w Běstowicích wes celú, w Chlenech wes celú, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, mlýny, kurmi, wajci, robotami i se wší zwolí, s panstwím, to wše, což tu sám měl a držal; Richemberk hrad pustý, dwuor popl. s poplužími, městečko celé, domy, krčmy, dwory km. s pl.; w Hlásce wes celú, w Prorubě wes celú, w Rampúši, w Bělé, w Proloze wesnice celé, w Jawornici což tu má, w Habrowé, w Meziřéčí, w Popelowě wesnice celé, w Wrbici což tu má, w Nebeské Rybné wes celú, w Polomi tři dwory km. s pl. na kterýchž sedí Smierka, Jiřík, Hawel, Kába; w Bukowině, w Skuhrowě, w Swinné, w Brocně, w Brocenku, w Lukawci Hořejním, w Lukawci Dolejním wsi celé; w Solnici město celé, domy, krčmy, dwory km. s pl.; w Kwasině, w Litohradech, w Oděradech wsi celé, w Újezdě dwory km. s pl. na kterýchž sedí Jan Křowec, Martin, Janek, Jiřík, Ludwík, Jiřík Polák, Jiřík Wlk, Ruožek; w Slemeně což tu má, wJeštěticích wes celú; w Častolowicích twrz, městečko celé; w Češticích, w Olešnici, w Hřibanech, w Dúbrawici wesnice celé, w Huorkách tři dwory km. s pl.; w Libeli wes celú, dwory km. s pl.; Týniště městečko celé; w Mnichowicích, w Lipé, w Petrowicích, w Wyšším Žďáře, w Žďáře Nižším, wesnice celé; w Lhotě pod Křiwinú dwuor km. s pl., w Petrowičkách krčmáře s platem; w Rašowicích wes celú, w Černěkowicích dwuor popl. s popl. wes celú, dwory km. s pl.; Bizraz, Domašín, wesnice celé; w Jelení hrad pustý, Čéčowú, Čermnú Welikú, Čermnú Malú, Plchowky, Lhotu nad Jelením, Jelenie Swrchní i Spodnie, wesnice celé, dwory km. s pl.; Nowýhrad pustý, Uhřínow Malý a Weliký, wes-

nice celé, s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, rybníky a puol rybníčka, kterýž knieže s Wáclawem s Laškem má, s krčmářem Proškem w Welikých Plchowicích, s řekami, mlýny, horami, doly, kurmi, wajci, robotami, ospy, lowy, s pustinami, s kostelními podacími, krom podacího kostelního w Křiwici, s kaplanstwími, i se wšemi i wšelikterakými puožitky a duochody, kteříž koli na swrchupsaných dědinách a zboží jsú aneb potom býti mohú, i se wší zwolí, s panstwím, nic newimieňuje, se wšemi many, kteříž k Liticím od starodáwna příslušejí, krom Matěje Hložka z Žampachu, Jana Wrabce z Říček, Prokopa Skaleckého, Wáclawa Přepyskéko a Hlawáče, kteréž jest z manstwí swrchupsaný kněz Jindřich wyswobodil, i se wšemi wýplatami, kteréž koli na swrchupsaných dědinách a zbožích jsú, to wše, což tu sám po předcích swých jměl a držal, w týchž mezech, jakož w nich ta zboží od starodáwna záleží, žádného práwa, zwláštnosti, ani panstwí k těm dědinám a zbožím sobě tu dále ani dědicuom swým nepozuostawuje, prodal Wilémowi z Pernšteina a z Helfenšteina, najwyššímu hofmistru k. Č. a j. d. za pětmezcítma tisíc kop grošuow českých, jemu úplně zaplacených, a jemu toho dědictwí dědicky postaupil. Zprawiti má sám napřed dědinami swými swobodnými: w Náchodě hradem, dwory popl., městem Náchodem, wesnicemi wšemi a dědinami k Náchodskému zboží příslušejícími; w Hawrani, tím wším což tu má, tak a w témž plném práwě, jakož to od kněze Hynka, a kněz Hynek od Čeňka Dašického má, jakož dsky plněji swědčí; a zbožím a hrabstwím swým w Kladště, hradem, městem i jinými městy, městečky, wesnicemi wšemi, i tím wším, což k témuž hrabstwí přísluší, i wšemi many k tomu příslušejícimi a jinými dědinami a zbožím, kteréž má neb míti bude; a wedle něho zprawují oswícení Albrecht, Jiří, Karel kniežata Minsterberská, synowé jeho, dědinami a zbožím jich, kteréž mají neb jmíti budú, před každým člowěkem práwem zemským ɔc. Pakliby nezprawili ɔc. (ut forma.) A co se dotýče zboží Potnšteinského, na kterémž swrchupsaný kněz Jindřich má zápisu puol páta tisíce kop gr. česk., tak jakož listowé a majestáty pl. sw.: jestli žeby swrchupsaný Wilém neb j. d. byl z toho zboží zápisného jakým koli práwem wyweden, že bude moci sáhnauti a zweden býti na Náchod a na Hawranie do té summy bez třetiny wýš. A také on kněz Jindřich neb jeho dědici bude moci tu nezpráwu zboží Potnšteinského ssúti swrchupsanými puolpáta tisíce kopami gr. českých, a to od něho má přijato býti beze wší otpornosti. S takowú wšak znamenitú wýměnkú: jestli žeby kněžna Uršila kněze Jindřicha manžela swého přebyla, a na wěno swé, kteréž na Liticích má dskami zemskými zapsané, sáhla a bez něho býti nechtěla; aneb jestli žeby kto koli jiný jejím práwem na swrchupsaného Wiléma neb na dědice jeho sáhl a jej z toho zboží tím práwem skutečně wywedl: tehdy týž Wilém neb jeho dědici

mají a powinni budau túž kněžnu jejím celým wěnem čtyřidceti a šesti tisíci zlatých rýnských splatiti, a w té summě mají se w hrad Kladsko, w město i w jiná města a městečka i we wšecky wsi se wšemi many k témuž hrabstwí příslušejícími, a k tomu w Náchod a w Hawranie s jich příslušnostmi s jedním komorníkem Pražským uwázati, a to wše držeti a toho požíwati tak dlúho, dokudžby jemu neb j. d. a b. swrchupsaná summa z úplna a docela zaplacena nebyla, se wšemi škodami a náklady proto kterak koli wzatými. A k tomu, že swrchupsaný Jindřich s syny swými hrabstwím Kladským dědiny a zboží w trhu jmenowané zprawuje, ježto to zboží ku práwu zemskému nepřísluší, najjasnější kníže a pán p. Wladislaw oc. a král k snažným prosbám swrchupsaného kněze Jindřicha a synuow jeho ráčil jest dáti swé powolení. Poslowé k dskám byli sú Jindřich z Hradce, najw. kom. k. Č., Puota z Risenberka a z Šwihowa, najw. sudí téhož králowstwí, z pánuow, jsúc k tomu od JM[ti] K. zwláště wysláni. Stalo se l. 1495, w pátek po S. Jeronymu.

38.

Smlauwa mezi knížetem Jindřichem Minsterberským a Wilémem z Pernšteina o přewod wěna kněžny Uršily na Liticích zapsaného.

1495 Oct. 2. (DZ. VI, A. 29.)

We dskách Viktorinowých, H. 25.

Oswícený Jindřich kníže Minsterberské, hrabě Kladský s jedné, a Wilém z Pernšteina a z Helfenšteina, najw. hofmistr k. Č. s strany druhé, o tu ruoznici, kteráž jest mezi nimi byla, takto jsú srownáni a smluweni: že kněz Jindřich má Litice se wším, což k nim přísluší, swrchupsanému Wilémowi we dsky zemské klásti a zprawiti; a nad to nade wšecko, oč jest ruoznice byla, tímto má témuž Wilémowi napraweno býti od kněze Jindřicha: což se wěna kněžny dotýče, poněwadž kněžna má na tom prwé wěno do swé žiwnosti, aby w tom Wilém z Pernšteina oklamán nebyl, jestli žeby pán buoh knížete smrti neuchowal, a kněžna na Litice aneb to zboží wedle zápisu swého sáhla, aneb kto jiný jejím práwem, tak žeby týž Wilém neb jeho dědici z toho zboží byl wyweden, tehdy Náchod hrad, město, městečka, i wšecky wesnice i s many, Hawranie se wším swým příslušenstwím, hned dědičně má zuostati a padnúti na téhož Wiléma a na jeho dědice, a on sobě má těmi penězi z té summy, kterúž knížeti dáti má, očistiti, ač která záwada předešla jest na Náchodě a na Hawranie, a má se hned s kom. Praž. uwázati w ta zboží beze wšeho otporu wšech dědicuow a budúcích jeho; a též i Kladsko má témuž Wilémowi i dědicuom jeho dědičně zuostati, s hradem, s městem, s městy, městečky,

i s wesnicemi, s many, i s tím wším, což oni po předcích swých drželi, jestli žeby kněžna neb kto jiný jejím práwem na Litice sáhl, a téhož Wiléma neb j d. z toho wywedl, tehdy po smrti kněžnině má se a bude moci s jedním kom. Praž. nadepsaný Wilém neb j. d. uwázati w Kladsko s jeho wším příslušenstwím i s many, beze wší překážky dědicuow jeho i bud. jeho, a zase w Litice i w ta wšecka panstwí Litického zboží wedle trhu učiněného: neb král JM' k tomu swé powolení dáti ráčil, aby w témž práwě držal nadepsaný Wilém, jakožto kníže, tím wším jsa koruně zawázán, pokudž Kladsko a držitelé jeho jsú manstwím zawázáni. It. jestliže kníže přewede wěno kněžnino na Olešnici a na Wolow, neb kamž muož s těch zboží, kteréž jest swrchupsanému Wilémowi prodal, a radda markrabowa na místě markrabowě příjemci budú, a král JM' nebo páni to schwálí, že jest dosti, což se toho přewodu wěna dotýče: tehdy již na tom swrchupsaný Wilém přestati má, a dědičnost již má minúti na Náchodě, na Hawranie a na Kladsku, a týž Wilém neb j. d. nemá se na to na wěčné časy dědičně táhnauti, než má na zpráwě dosti jmíti, kteráž jest dskami na témž zboží prwé zapsaná. It. což se zlatých dotýče, kteréž nyní kníže swrchupsanému Wilémowi na dluzích jest okázal, má týž Wilém ty zlaté zaplatiti po třidcíti a po třech groších za zlatý počítajíc za knieže na tu summu, aby již toho knieže prázden byl, jakožto kniežecí cedule ukazuje, komuž ti zlatí dáni býti mají. It co se rybníkuo dotýče a swrchkuo wšech k Liticóm, k Potenšteinu i k těm zbožím, kteréž jest týž Wilém kaupil, buď we dwořích, neb na rybnících, na Liticích, na Potnšteinu na zámku, wedle té smlúwy, kterúž knieže s Hrdým Mikulášem má, čím Hrdý Mikuláš zámku i dworůw postúpiti má: to wše témuž Wilémowi s nábytky a swrchky zuostati má; it. za ty wšecky swrchky Wilém častopsaný dáti má třidceti drailinkuow wína, a to rozdílně: w prwní rok deset, w druhý deset, a w třetí deset. Stalo se l. 1495, w pátek po S. Jeronymu.

39.

Zbyněk Buchowec z Buchowa Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lipy prodáwá Rychnow s přísl.

1495 Dec. 8. (DZ. VI, E. 22 — 24.)

Zbyněk Buchowec z Buchowa p., že dědictwí swé w Rychnowě, dwory km. s pl., na kterýchž sedí: Grus Motys, kterýž platí 1½ kopy gr., orného 10 ½ kopy gr. 4 den., 10½ slepice a w třetí léto 11 slepic, 22 wajec pl. r.; Jokl 80 gr., orného 11 gr., 10 slepic, 20 wajec pl. r.; Andrýs 40 gr., orného 9 gr., 6 slep., 20 wajec pl. r., Hancl 80 gr., orného 9 gr. 4 slepice,

16 wajec pl. r.; Jiřík 63 gr. 2 ½ pen., orného spolu s Kolčarem 9 gr. 2 p., 5 ½ slepic, 13 ½ wajec pl. r.; Kolčar 20 gr., orného s Jiříkem spolu 9 gr. 2 pen., 4 ½ slep. a 7 wajec pl. r.; Rychtář 1 ½ kopy gr. 3 pen., orného 10 ½ gr., 6 slepic, a w třetie léto 7, 18 wajec pl. r.; Hanuš 26 gr. 4 ½ pen., orného 3 gr., 5 slepic, a w třetí léto 4, 8 wajec pl. r.; Franc 7 pen., 4 slep., 4 wajce pl. r.; Jakub 66 gr., 4 ½ pen., orného 7 ½ gr. 6 slep. a w třetí léto 5, 14 wajec pl. r.; Runštok 42 gr. 7 ½ pen., orného 4 ½ gr. 2 p. 5 slep., 10 ½ wajec pl. r.; Ondráš 7 pen., 4 slep., 3 wajce pl. r.; Keršnar 3 gr., 3 slep., 6 wajec; Jiřík 48 gr., orného 10 gr., 6 slep., 17 wajec pl. r.; Tkadlec ½ kopy 4 gr. 2 pen., orného 4 gr. bez 2 p. a druhý rok také 4 gr. bez 3 haléřuow, 5 slep., 9 wajec pl. r.; Mladý richtář 4 gr. pl. r.; Matýs Ot 4 slep. a 4 wajec pl. r.; we Zwoli dwory km. s pl., na kterýchž sedí Ille, který pl. 40 gr., orného 4 ½ gr., 5 sl., 12 wajec pl. r.; Motýs 70 gr., orn. 7 ½ gr. a puol prutu wiec, 5 slep., 14 ½ waj. pl. r. A z těch obú wsí, jakž kto sedí, po jednom dni Šestajowským pomoci mají žieti na panském popluží. A w těch obú wsí mají wší dědiny 10 ½ lánu a 5 ½ pruotu, a s každého toho lánu tráwu jeden den a otawu také jeden den séci mají; a Franc zahradník 1 den, než jiní zahradníci nic; a což ssekú, to wšecko shrabati i swézti mají; a s obú wsí wšickni společně summu 10 ½ plece a 1 gr. dáwají, a s každého lánu pšenice k setí dáwají po jednom korci. It. odtudž ječmene k S. Hawlu 21 korcuow, 3 wěrt. a prut wiec.

W Šestajowicích twrz, dwuor popl. s popl., dwory km. s pl., na kt. sedí: Hanuš, kt. pl. s krčmy 40 gr., orat 1 den, sena a drew 3 wozy přiwezti, 12 slep. s swého, i Haškowské 8 ½ wajce při S. Hawle, a Weliké noci 16 ½, ½ plece pl. r.; a s role 16 gr. a 5 pen. pl. r.; Nowák 41 ½ gr. a 5 ½ hal., sena a drew 3 wozy přiwezti, a w šestém létě 4 wozy, 2 ½ dne orati, 8 slep., 9 ½ waj., a o Welice noci 13 ½, 2 plece, a w třetí léto jedno pl. r.; Šich 26 gr. 1 pen., 2 wozy drew a sena přiwezti 1 ½ dne orati, 4 slep., 6 waj., a k Welikonoci 10, jedno plece pl. r.; Hašek 34 gr. 6 pen. 2 ½ wozu sena a drew přiwezti, 2 dni orati, 4 slep., 8 wajec, a k Welikonoci 12, 1 ½ plece pl. r.; Jan 34 gr. 6 pen. 2 ½ wozu sena a drew přiwezti, 2 dni orati, 8 wajec a 8 slepic, a k Welikonoci 12 wajec, 1 ½ plece pl. r.; Karel 17 gr. 1 wuoz, a w třetím létě 2 wozy sena a drew přiwezti, 1 den orati, 4 slep., 4 wajce, k Welikénoci 8, ½ plece pl. r.; Zuzka 26 gr. 1 pen. 2 wozy drew a sena přiwezti, a 1 ½ dne orati, 4 slep., 6 waj. k Welikénoci 10, jedno plece pl. r.; Šimon 34 gr. 6 pen. 2 ½ wozu sena a drew přiwezti. 2 dni orati, 4 slep., 8 wajec, k Welikénoci 12, 1 ½ plece pl. r.; Hanuš s Haškowské 20 gr. 6 pen., 1 den orati a prut wiec, 1 plece bez 2 pen. pl. r.; Prannar 50 gr. 1 ½ hal., 4 wozy sena a drew při-

wezti, 3 dni orati, 8 slep., 11½ wajce, k Welikénoci 15½, 2 pleçe bez peníze; Wáwra 52 gr., 2 pen., 4 wozy sena a drew přiwezti, 3 dni orati, 6 slep., 12 wajec, a k Welikonoci 16, 2 pleci; Mikuláš 44 gr., 3 wozy drew a sena přiwezti, a w třetím létě 4, 2½ dne orati, 8 slep. 10 waj., a k Welikénoci 18, 2 plece, a w třetí léto 1, platu r.; Urban 26 gr. 1 pen. 2 wozy drew a sena přiwezti, 1½ dne orati, 4 slep., 6 waj., a k Welikénoci 10 pl. r. A ti z Šestajowic wšecko obilé na Šestajowském popluží, dokudž stáwá, sžieti a smandelowati mají, konopí poskonných i hlawatých 15 záhonůw wytrhati, prosa 7 záhonůw wykopati, çhmele trhati spolu s Rychnowskými po dwoje neb troje wyjití k rozkázání; it. s každého lánu na tráwě po jednom dni séci, a což ssekú obrátiti, kolikrát potřebí jest, a wšecko shrabati; it. s mlýnem w Šestajowicích s platem. Meziřečí dwory km. s pl., na kt. sedí Prokeš, kt. platí 112 gr., ženného 9½ gr., 42 wajcí pl. r.; Matúš 65 gr., ženného 6½ gr., 26 wajec pl. r.; Šimon 40 gr. a 16 wajec pl. r.; Kuba 6 gr. 2 pen., ženného 9 hal., 3 wajce pl. r. A ti wšickni společně dáwají 7 slep. pl. r. — s dědinú, lesy řečenými Slatiny, Hluboká, Kozinec, Žďár, w Uhléřích, Wysoká nad Zwolí, Wřesk, Jedlina, w Kopcích a les nad poplužím Slawíkowský, s lukami, dwě weliké a třetí Slatin, we Zwoli lúčka jedna při štěpnici, u Roztok jedna menší; it. pastwiště ohražená tři, a kus lúky pod nowým rybníkem, 's řekami od hranic Slawětinských až do Pleských, krom těch kusuow, kteréž Beneš a Dítě mezi tím mají, a druhá řeka, kteráž jde na Zwolský mlýn; s tuoněmi, zátokami, rybníky, i s tím rybníkem nowým, kterýž jest swrchupsaný Bochowec udělal, s štěpnicemi: u Wesélice jedna, w Šestajowicích dwě, we Zwoli tři; s kostelními podacími, w Jesenici jedno a we Zwoli druhé; i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím oc.

It. w Roztokách dwory km. s pl., na kterýchž sedí Pawlíček, kt. pl. 26 gr. 1 d., 2 wozy sena a drew přiwezti, wajec 12, jedno plece pl. r.; Matúšek 52 gr., 2 pen., 4 wozy sena a drew přiwezti, 24 wajec, 2 plece pl. r.; Polák 32 gr. 1 d.; 2 wozy sena a drew přiwezti, 12 wajec, 1 plece pl. r.; Wolhyn 26 gr., 1 d.; 2 wozy sena a drew přiwezti, 12 wajec, 1 plece pl. r. A odtud každý z lánu na panském popluží orati má 3 dni, a wšichni 3½ korce owsa společně. W Šestajowicích dwory km. s pl. na kterých sedí: Prokop, kt. platí 26 gr. 1 pen., 1½ dne worati, 2 wozy sena a drew přiwezti, 4 slepice, 10 wajec, 1 plece pl. r.; Černoch, kt. platí 65 gr. 9 hal, 3½ dne worati, 5 wozů sena a drew přiwezti, 8 slepic, 23 wajec, 2½ plece pl. r.; Plaskora, kt. platí 46 gr. 3 d., 1½ dne worati, a w druhý rok 3 dni. 3½ wozu sena a drew přiwezti, 4 slepice, 15 wajec, 1 plece 7 hal. pl. r.; Jiřík, kt. platí 26 gr. 1 pen., 1½ dne worati, 2 wozu sena a drew přiwezti, 4 slepice, 10 wajec, 1 plece pl. r.; Duchek

kt. platí 13 gr. 1 hal., 1/2 dne worati, 1 wůz sena a drew přiwezti, 4 slepice, 7 wajec, 1/2 plece, pl. r.; Hanuška, kt. pl. 4 gr. 5 h., 4 slepice, 5 wajec, 1 plece w šesti letech platu roč. Hudcowá, kt. platí 30 1/2 gr., 1 1/2 dne worati, 2 wozy sena a dřew přiwezti, 4 slepice, 11 wajec, 1 plece pl. r.; Mareš, kt. platí 52 gr. bez hal., 2 1/2 dne orati a w druhý rok 3 dni, 3 1/2 wozu sena a drew přiwezti, 8 slepic, 15 wajec, 2 plece bez 2 pen.; Hanuš, kt. platí 37 gr., 2 dni worati, 2 1/2 wozu sena a drew přiwezti, 4 slepice, 13 wajec, 1 1/2 plece bez 1 peníze. A odtud při S. Hawle z Šestajowic wšickni 67 wajec; a z těch obú wsí z Roztok a z Šestajowic wšecko obilé s popluží, dokudž stáwá, žieti a mandelowati mají, konopí poskonných i hlawatých wytrhati 15 záhonuow, 17 záhonuow prosa wypleti, řepy wykopati 15 záhonuow, chmel trhati, dokudž stáwá na zboží; ale k tomu trhání Zwolští mají jim ku pomoci dáni býti; a z těch obú wsí z Roztok a z Šestajowic s každého lánu den séci mají, a což ssekú, to mají obrátiti, kolikrát potřebí jest, a wšecko shrabati, a sena s obú wsí přiwezti 29 1/2 wozu. A mlynář pod Weselicemi platí 32 gr. pl. r. W Domkowě dwuor km. s pl., na kt. sedí Wawřinec, kt. pl. 2 1/2 kop 6 gr. pl. r.; w Slawětíně dwuor km. s pl., na kt. sedí Jan, kt. pl. 10 gr. pl. r.; w Rohynici dwuor km. s pl., na kt. sedí Hlawáč, kt. pl. 22 gr. pl. r.; w Meziříčí dwory km. s pl., na kt. sedí Duchek, kt. pl. 72 gr., ženného 7 1/2 gr. 2 1/2 slep., 36 wajec pl. r.; Matúš 10 gr., ženného 1/2 gr. pl. r.; Pawlík 5 gr., ženného 1/2 gr. pl. r.; Petr 4 gr. ženného pl. r.: we Zwoli dwory km. s pl., na kt. sedí rychtář, platí 1 kopu gr. bez 1 gr. a bez 14 hal., 5 slepic pl. r.; Ille 13 gr. 1 pen.; orného 11 den., 5 slep.; 2 1/2 čtwrtce a mírku pšenice k setí, 5 1/2 čtwrtce ječmene k S. Hawlu pl. r.; Kasowské 1 1/2 kopy, 4 gr. 5 pen., orného 10 1/2 gr., 5 slep., 1 korec a 2 1/2 čtwrtce a mírku pšenice k setí, 2 korce a 5 1/2 čtwrtce ječmena k Sw. Hawlu pl. r.; Andrýs 46 gr.; 3 1/2 d. orného 5 gr., 2 pen., 5 slep., 1/2 korce a 1 1/2 čtwrce pšenice k setí, 1 korec a 2 1/2 čtwrtce ječmene k S. Hawlu pl. r.; Runštok 1 1/2 kopy 3 gr. 3 d., orného 10 1/2 gr., 5 slep., 1 korec a 2 1/2 čtwrce a mírku pšenice k setí, a 2 korce 5 1/2 čtwrtce ječmene k S. Hawlu; Ondrúš 47 gr. 5 den., 5 1/2 gr. orného, 5 slep., 1/2 korce 1 1/2 čtwrtce pšenice k setí, 1 korec 3 čtwrtce ječmena k S. Hawlu pl. r.; Walter 70 gr., 7 gr. 5 1/2 pen. orného, 5 slep., 3 1/2 wěrtele pšenice k setí, 1 korec, 3 wěrt. ječmene k. S. Hawlu; Michael 66 gr. 4 pen. 7 1/2 gr. orného, 5 slep., 3 wěrt. čtwrtci a mírku pšenice k setí, 1 1/2 korce 2 1/2 čtwrtce ječmene k S. Hawlu; Motýs Link 80 gr. a orného 9 gr., 5 slep., 1 kor. pšenice k setí, 2 korce ječmene k S. Hawlu; Martin Nyklíkuow 80 gr. a 9 gr. orného, 5 slep., 1 korec pš. k setí, 2 korce ječm. k S. Hawlu: Hužel 66 gr. 4 d., orného 9 gr. 11 hal., 10 slep., 1 kor. 2 1/2 čtwrtce ječmene k S. Hawlu; Hušprunk 80 gr. a orného 9 gr., 5 slep., 1 kor. pšenice k setí,

2 korce ječm. k S. Hawlu; Hanuš 3 gr. pl. r.; Funkl 16 gr. 4 d., orného 11 hal., 4 slep. s Štěpanem spolu 1 wěrtel pšenice k setí, a ½ korce ječmena k S Hawlu; Štěpan 18 gr. 2 d. ½ gr. orného pl. r.; Štěpan Link 4 slep.; starý Nyklík 5 slep.; Jírek 4 slep.; s paustky 5 slep.; Wawřinec 4 slep., starý Ille 10 gr. pl. r. A wšickni zespolka 3 kopy a 11 wajec, 9 plecí a 5 d. pl. r. A odtud s každého městiště žíti má každý 1 den, a na tráwě s každého lánu mají 1 den séci, i zahradníci, a což ssekau, obrátiti, kolikrát potřebí bude, shrabati wšecko i swézti, a na otawě též, krom zahradníkuow; a s mlýnem we Zwoli, s platem; w Weselici puol hradu a dwuor popl. s popl. u Weselice; a dwuor popl. Slawíkowský s popl., s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, i se wší zwolí, s pl. panstwím, tak, jakož registra od téhož Buchowce wydaná pl. sw. ɔc. prodal Mikulášowi mladšiemu Trčkowi z Lipy a s Lichtemburka, hajtm. k. Č. a j. d. za dwamecítma set kop gr. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má ɔc. Stalo se w úterý po S. Mikuláši.

40.

Marketa z Prostiboře prodáwá práwo swé w Otěšicích.

1495 Dec. 15. (*DZ. III, D. 23.*)

Margreta z Prostiboře p., že wšecko práwo swé, kteréž koli má k dědinám w Otěšicích, k twrzi, k dworu poplužnímu s popl., ke wsi, k dworuom km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, i se wší zwolí a t. d. prodala Wilémowi z Chříňowa a Janowi Bohuchwalowi z Hrádku a j. d. za 25 kop gr. česk. zaplacených a postaupila ɔc. Stalo se w úterý po sw. Lucii. léta 1495.

41.

Wilém z Pernšteina na Helfenšteině propaušti práwo odaumrtí lidem na panstwí Hlubockém, jež od krále w zástawě drží.

Na Pardubicích, 1496 Aug. 22. (*DZ. II, C. 30.*)

Wilém z Pernšteina na Helfenšteině, najwyšší hofmistr k. Č. oznamujem tímto listem a t. d. Jakož držíme w zástawě od najjasnějšího knížete a pána pana Wladislawa, Uherského a Českého ɔc. krále a markrabie Morawského ɔc. pána našeho milostiwého, zámek Hlubokú se wšemi lidmi w těch městečkách a wsech obýwajícími, na kterýchžto lidech král JM[t] i předkowé JM[ti] odúmrtí jsú jměli a my po JM[ti] také máme: kdež znajíc těch lidí těmi odúmrtmi obtížnost

a welikú neswobodu na jejich statcích, i hledíc w tom na jejich dobré, těch wšech lidí k tomu zámku přislušejících, kteréž nyní držíme aneb napotom držeti budem, jim jsme ty odúmrtí propustili a tímto listem propauštíme, mocně, sami od sebe i od swých dědicuow a potomkuow, kdoby to naším práwem drželi, slibujíce lidem swrchupsaným sami za se, za swé dědice, i za ty wšecky, kdoby to naším práwem drželi, že se na ty odúmrti táhnauti nemáme na budúcí wěčné časy, jakož sme na to lidem swrchupsaným od krále JM[ti] potwrzení zjednali, kteréž jsme lidem našim swrchupsaným dali, a to počnúc od wydání listu tohoto našeho w moc našim lidem; než kteréž jsú odúmrtí předešlé až do wydání listu tohoto, ty nám wyjíti mají. Toto jsme přitom znamenitě wymienili: kdoby cokoli statku swého komu poručil, ten statek poručený aby na tom panstwí zuostal, a jinam na jiné panstwí nebyl nešen. Tomu wšemu na swědomí a lepší potwrzení pečet naši wlastní dali sme přiwěsiti k tomuto listu, jenž jest dán a psán na Pardubicích, w pondělí před sw. Bartolomějem, l. P. 1496.

Tento list we dsky zemské wložen z rozkázaní pana Wladislawa oc. krále. Poslowé na to byli Jindřich z Hradce, najw. kom. k. Č., Puota z Riznberka a z Šwihowa, najwyšší sudí k. Č. z pánuow, jsauce k tomu zwlášť wysláni. Stalo se l. 1502 w úterý po sw. Matěji.

42.

Bratří z Leskowce Burianowi Trčkowi z Lipy prodáwají Humpolec hrad a panstwí.

1496 Oct. 3. (*DZ. II, F. 12.*)

We dskách Viktorinowých M. 20.

Bohuslaw a Wlachen bratří z Leskowce a Jan syn někdy Jetřichuow z Leskowce strýc jich, maje léta sprawedliwá pány daná, přiznali se, že dědictwí swé w Humpolci, hrad, dwuor poplužní s popl., městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl., na kterýchž sedí oc. Čejow wes, dwory km. s pl. oc. Plačkow wes, dwory km. s pl. oc. Bransudow wes, dwory km. s pl. oc. Leština wes, dwory km. s pl. oc. Kowerowice wes, dwory km. s pl. oc. pustiny w Plačkowě a w Bransudowě; Kamenici wes, dwory km. s pl. oc. Leskay wes, dwory km. s pl. oc. Skála wes, dwory km. s pl. oc. — s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, rybníky, štěpnicemi, chmelnicemi, horami, doly, s podacím kostelním w Skále i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím, to wše což sú tu sami měli a držali oc. prodali Burianowi Trčkowi z Lipy a z Lipnice a jeho dědicuom za šest tisíc kop gr. česk. úplně zaplacených, a jemu toho dě-

dictwí dědicky postaupili. Zprawiti mají oc.— Stalo se léta M°IIII°LXXXXVI, w pondělí po sw. Remigii.

Léta 1499 w pondělí po sw. Urbanu Bohuslaw a Wlachen bratří z Leskowce, a Jan syn někdy Jetřichuow odtudž z Leskowce s jedné, a Burian Trčka z Lipy a z Lipnice přiznali se před týmiž úředníky Pražskými, že jakož jest se omyl stal w tomto trhu, že w něm není položeno ani napsáno mayto, i seznali se před týmiž úředníky, aby bylo připsáno, a tak stálo: potoky, rybníky, s mayty k zámku Humpolci, tak jakž sú po předcích swých i sami také měli, drželi, užíwali, i se zpráwú oc.

43.

Johanka z Březowic Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lipy prodáwá twrz Třebechowice s přísl.

1496 (b. d.) (DZ. VI, G. 5.)

Johanka z Březowic p., že jest prodala dědictwí swé w Třebochowicích, twrz, dwory poplužní s popl. a s štěpnicemi, s městečkem, s domy, krčmami, s dwory km. s pl.; w Nepasicích, w Blešně, w Libranticích, w Jenikowicích, w Krňowicích, w Čeňkowě, w Lučně, w Petrowičkách, w Wýrawě, w Holišowicích, w Lozicích, w Bělušowicích, wesnice, dwory km. s pl., což tu má, s dědinami ornými i neornými, lukami, pastwami, s lesy, s háji, porostlinami, s chrastinami, lowy, horami, doly, mlýny, rybníky, wodami, řekami, potoky, wodotočinami, kurmi, wajci, robotami, s kostelními podacími, s nábytky, a s swrchky, a s wšelijakými duochody, kteřížto nyní jsú neb potom býti mohú, i se wší zwolí, s panstwím, to wše, což tu sama po Přibíkowi Kroměšínowi otci swém měla a držela oc. prodala Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lipy oc. a j. d. za pět tisíc kop gr. česk. úplně zaplacených a postaupila. Zprawiti má oc. Stalo se léta 1496°.

44.

Barbora z Jetřichowic dwěma měštanům Táborským prodáwá twrz Kowářow s přísl.

1497 Mart. 15. (DZ. VI, H. 22.)

W I Wácl. Hindráka, A. 2.

Barbara z Jetřichowic a z Kowářowa p., že jest dědictwí swé w Kowářowě, twrz, dwuor popl. osedlý s popl., a jiné dwory poplužní s poplužími

pustými, jeden Melicharowský, a druhý Maršowský, třetí Mnichowský s popl., dwory km. s pl., což tu má; w Petrowicích dwuor km. s pl., na kterém sedí Mlsek; w Záluží dwa dwory km. s pl.; we Lhotě dwa dwory km. s pl.; w Zahrádce twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl.; w Krchowě dwory km. s pl., což tu má; w Wesci Dolejší dwuor kmetcí pustý s pl.; w Kuniem tři dwory km. osedlé s platem, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, robotami, wajci, s chlebem bílým, s podacím kostelním w Kowářowě, tak jakož jest sama jměla a držela, a w Předbořicích s třetím dílem podacího kostelního, i se wší zwolí, s plným a celým panstwím, i to wšecko, což jest tudíž sama po předcích swých jměla a držela, kromě těch gruntuo, kteréž jest Elšce sestře swé k udělání rybníku dala, a kromě lauky pod Březím, kterúž jest dala za odměnu Prušowi člowěku swému, že toho neprodáwá, w týchž mezech a hranicích, jakož w nich též dědiny od starodáwna záleží oc., prodala Janowi z Worlowa a Janowi Hruškowi z Strkowa, měšťanuom města Hradiště jinak Tábora a j. d. za dewět set kop gr. česk. úplně zaplacených a postaupila. Zprawiti má oc. Stalo se w středu den S. Longina.

Léta 1497, w sobotu před S. Diwišem, Bartoloměj opat kláštera Milewského, swým i wšeho konventu téhož kláštera jménem, otpírá proti tomuto trhu a znamenitě proti podacímu kostelnímu w Kowářowě, prawě, že jest ona Barbora toho podacího kostelního neměla ani nemohla prodáwati, a že má k tomu podacímu lepší práwo on opat i wšecken konvent nadepsaného kláštera, nežli ona Barbora. To chce okázati před pány, když mu toho potřebí bude.

Léta 1498, we čtwrtek před S. Řehořem, komorník Martin byl jest na úmluwě od Jana z Worlowa a od Jana z Strkowa u Barbory z Jetřichowic a z Kowářowa, pro nezpráwu dědin podacího kostelního w Kowářowě, a pro příkazy, které sau přišly od kněze Bartoloměje, opata kláštera Milewského, i ode wšeho konventu t. kl., kteříž ty dědiny nařiekají pr. z., aby je zastaupila w saudu zemském. Wyznání téhož komorníka.

Léta 1502, w pátek po obrácení S. Pawla na wíru, Martin komorník byl jest na úmluwě od Jana z Worlowa a od Jana Hrušky z Strkowa u Barbory z Jetřichowic, pro nezpráwu dědin w Kowářowě, což jest Elška odtudž z Jetřichowic držala, a pro příkazy, které sau přišly od Jindřicha z Hradce, najwyššího kom. k. Č., kterýž ty dědiny nařieká práwem zemským pro nezpráwu dědin w Piečině ležící w markrabstwí Morawském, i což k tomu přísluší, podlé zapsání též Elšky z Jetřichowic, a Waňka syna někdy Frankowa z Wepic, kdež sú se zapsali s powolením pánuow z pl. s. z., že tu wes Piečinu, i což k

tomu přísluší, zprawují práwem zemským w Čechách, a to pro příkazy, kteréž sau přišly od Wáclawa z Wolfieřowa, kterýž též dědiny nařieká w Piečině práwem markrabstwí Morawského, a oni Elška a Waněk ty dědiny zprawují práwem zemským w Čechách, aby je zastúpila w saudu semském markrabstwí Morawského w Brně, druhú neděli w puostě najprw příští.

45.

Král Wladislaw Wilémowi z Pernšteina hrad a panstwí Potenšteinské zápisné dáwá k dědictwí.

1497 Apr. 26. (DZ. VI, B. 15.)

A)

W I Wáclawa Hindráka, A. 18.

Wladislaw z b. m. Uherský, Český oc. král, z plnosti swé moci a milosti swé zwláštní á radú wěrných našich, dědictwí swé dědičné Potstein hrad, Kostelec městečko s podacím kostelním, s wesnicemi Tutleky a Kozdry, k témuž kostelnímu podacímu přislušejícími; Sopotnici wes, Brná, Zámile, wesnice; městečko Potšteinek, Jawornice, Proruba, Prorubka, Synkow, Dúdleby, Suchárybná, Lhota, Koryto wesnice, s dwory popl. wšemi a se dwěma many w Bukowině, s lesy, potoky, rybníky, mlýny, s podacími kostelními, řekami, se wšemy duochody a puožitky, kteréž nyní Wilém z Pernšteina, najw. hofmistr k. Č. w některých znamenitých summách od předkuow našich i také od nás zapsané drží, dal jest a dáti mohl Wilémowi z Pernšteina a j. d. k prawému dědictwí, k jmění, k držení, k prodání, k zastawení a k učinění z toho, což se jemu i j. d. zdáti a líbiti bude, jako z swého wlastního dědického, žádného sobě tu JMK. ani budúcím králóm Č. ani jinému žádnému, ktožby chtěl k tomu zboží po JM[ti] jakožto po králi Č. práwo míti, dále práwa nepozuostawuje. Posel na to byl jest od JM[ti]K. Jan z Šeluberka, najw. kancléř k. Č. z pánuow oc. Stalo se w středu po S. Marku léta 1497°.

B)

Týž zápis doplněný.

W I Wáclawa Hindráka, A. 18.

Wladislaw z b. m. Uherský, Český oc. král, z plnosti moci swé a milosti zwláštní a radú wěrných našich — (a ta slowa jsú přičiněna z rozkázaní najjasnějšího knížete a pána p. Wladislawa oc. krále; posel na to byl jest Jan z Šelnberka, najw. kancléř k. Č. z pánuow, jsa k tomu od JM[ti] zwláště wyslaný,

Stalo se léta 1498, we čtwrtek před S. pannú Marketú) — dědictwí swé dědičné: Potštein hrad, Kostelec městečko s podacím kostelním, s wesnicemi Tutleky a Kozdry, k témuž kostelnímu podacímu příslušející, Sopotnici wes, Brná, Zámile wesnice, městečko Potštainek, Jawornice, Proruba, Prorubka, Synkow, Dúdleby, Suchárybná, Lhota, Koryto, wesnice s dwory popl. wšemi a se dwěma many w Bukowině, s lesy, potoky, rybníky, mlýny, s podacími kostelními, řekami, se wšemi duochody a puožitky, kteréž nyní Wilém z Pernšteina, najw. hofm. k. Č. w některých znamenitých summách od předkuow našich i také od nás zapsané drží, dal jest a dáti mohl Wilémowi z Pernšteina a j. d. k prawému dědictwí, k jmění, držení, k prodání, k zastawení, k zapsání, a k učinění z toho, což se jemu i dědicuom jeho zdáti a líbiti bude ɔc. Posel na to byl jest od JM[ti] K. Jan z Šelnberka, najw. kancléř k. Č. z pánuow. Stalo se l. 1497, w středu po sw. Marku.

46.

Wáclaw ze Zásmuk a manželka jeho prodali Jiříkowi Woděradskému ze Hrušowa práwo swé ke Mlékowicům a přísl.

1497 Mai 24. (DZ. VI, G. 25.)

W I Wáclawa Hindráka, B. 2.

Wáclaw z Zásmuk a na Lepějowicích a Dorota z Břišťan manželka jeho p., že wšecko práwo jich, kteréž koli mají k dědictwí k Mlékowicóm, k twrzi, k dworu popl. s popl., ke wsi, k dworuom km. s pl.; w Chwatlině Hořejší, dwory km. s pl. což tu mají; w Sobučicích, dwory km. s pl., což tu mají; w Bečwářích Malých, dwory km. s pl., což tu mají, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, wajci, i k jednomu hlasu podacího kostelního w Zásmucích, i se wší zwolí, s panstwím, tak jakož jim dsky od Wáclawa Kladiwa z Eistebna a uwázaní s komorníkem pl. sw., prodali Jiříkowi Woděradskému z Hrušowa a j. d. za tři sta kop gr. Pr. česk. zaplacených a postaupili. Zprawiti mají ɔc. a nadepsaný Wáclaw za Dorotu manželku swú zprawuje ɔc. Stalo se w středu před S. Urbanem, l. 1497°.

47.

Zdeněk Lew z Rožmitála co poručník prodáwá Janowi z Šelnberka hrad a panstwí Kost s přísluš.

1497 Jun. 2. (DZ. III, L. 29 sq.)

Zdeněk Lew z Rožmitála a s Blatné, mocný otcowský poručník Jana sirotka někdy Mikuláše Zajiece z Hasenburka a s Kosti p., že dědictwí nade-

psaného Jana sirotka: Kost hrad, dwuor popl. s popl. řečený Semtiny, městečko Sobotka celé i s předměstími, domy, krčmy a dwory km. s p., s kostelním podacím tudíž; wsi tyto dolepsané: Březen wes celá a dwory km. s pl., Čalojewice wes celá, Stáwkowa Lhota wes, Spíšowá wes celá, Kdanice wes celá, Osek wes celá s podacím kostelním tudíž, a wes Proseč pustú, kteráž k tomu kostelu přísluší; Wesec wes celá, Nepřewěc wes celá s kostelním podacím tudíž, Steblowice wes celá, Libošowice wes celá s podacím kostelním tudíž, Rytířowa Lhota wes celá, Lhota Malá wes celá, Dobšice wes celá krom jedné paustky, Malechowice wes celá, což tu týž sirotek má, Střihom wes celú, (w) Mačkowě dwa dwory km. s pl., Lawice dwory km. s pl., což tu týž sirotek má, Rokytňany Weliké wes celá, Rokytňany menší wes celú, Osenice, což tu týž sirotek má, Mačkowa Lhota wes celá, Zelenecká Lhota, což tu má, Skuřina wes, což tu týž sirotek má; Bausow městečko celé, domy, krčmy, dwory km. s pl., s kostelním podacím; Zahumenní Lhota wes celá, Rohatsko wes celá, Řitonice wes celá, s podacím kostelním tudíž, Újezdec wes celá, (w) Wrbici dwory km. s pl., což tu má, Bukowina wes celá, Wlčí Pole wes celá s podacím kostelním tudíž, w Nednebozích dwory km. s pl., Ochwišťowice wes celá, Spařence wes celá, Markwartice, dwory km. s pl. což tu má; Bausow Hořejní dwuor popl. s popl., s dědinami, lukami, lesy, rybníky; wes celá Přepeře, dwory km. s pl., což tu má, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, s pustinami, mlýny, i se wší zwolí což k tomu nadepsanému hradu přísluší, s panstwím; it. Studénka twrz, dwuor popl. s popl., s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, horami, štěpnicemi; w Nasedlnici dwuor popl. s popl., s dědinami, lukami, i se wší zwolí; Studénka wes celá, Horky wes celá, w Kosmonosích což tu týž sirotek má, w Chudoplesech, což tu má, i se wší zwolí, s panstwím, s podacím kostelním čtwrtého hlasu w Solci Welikém, i což k tomu podacímu přísluší; it. hrad Truosky, w Chřenowách dwuor popl. s popl., druhý dwuor popl. s popl. w Újezdě, tak jakž jest kaupen, s dědinami, lukami, i se wší zwolí, což k tomu přísluší, jakož dědu a otci téhož sirotka a témuž sirotku po nich dsky plněji swědčí; Čémyšl městečko celé, domy, krčmy, dwory km. s pl., s richtú wýsadní a mlýn pod městečkem, s pl. panstwím, krom platu, kterýžto z téhož mlýnu platí se knězi do Libauně; Libauň wes celá s podacím kostelním tudíž, Jawornice wes celá, Kuínice Hořejní i Dolejní wesnice celé, Újezd wes celú krom jednoho člowěka, s podacím kostelním tudíž u S. Jana u hořejního kostela, u S. Filipa a Jakuba polowici podacího kostelního w též wsi; w Krhowě, co tu má, a mlýn pustý w Rankowci, Tachow wes celá, Jiwina wes celá, Troskowice wes celá, we Lhotě dwory km. s pl., Bystřice Wětší i Menší, dwory km. s pl. což tu týž sirotek má; Jiwany wes, na lidech panstwí, což tu má;

a plat se má platiti knězi do Libauně; It. wšecko práwo wěnné, kteréž týž sirotek má na Cwiněwsi, na dwořích km. s pl., tak jakož toho práwa wěnného dsky Janowi Zajiecowi a jemu po něm pl. sw., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, wajci, robotami, ospy, řekami, horami, doly, údolinami, s wodotočinami, i se wšemi a wšelijakými puožitky a duochody, kteréž nyní na těch zboží jsú aneb potom býti mohú, nic owšem newymieňuje, to wše, což jest tu téhož sirotka otec a strýc téhož sirotka wlastní a nedílný a on po nich měl a držal, i se wší zwolí, s panstwím oc. prodal Janowi z Šelnberka, najw. kancléři k. Č. a j. d. za dwadceti tisíc kop gr. česk. Praž. úplně zaplacených a postaupil; a práwa wěnního na Cwiněwsi w témž práwě, jakož jest nadepsaný sirotek držel a měl, postúpil. Zprawiti má dědinami téhož sirotka, Budyní a Hasenburkem, i tím wším, což k těm zbožím a zámkuom přísluší pr. z. oc. A tento trh učinil jest nadepsaný Zdeněk Lew s powolením krále Wladislawa a pánuow a wládyk na plném saudu; kteréžto powolení jest dskami zemskými památnými zapsáno z rozkázaní JKM[ti], l. 1497°, w pátek den S. Marcella. Stalo se téhož léta we středu po S. Prokopu.

48.

Jindřich kníže Minsterberský Janowi Špetlowi mladšímu z Prudic prodáwá hrad a panstwí Náchod s přísl.

1497 Jun. 14. (*DZ. VI, E. 3—4.*)

W I Wáclawa Hindráka, B. 24.

Jindřich z b. m. kníže Minsterberské, Olešnické, hrabě. Kladský oc. swým i dědicuow swých jmenem p., že dědictwí jich Náchod hrad. město, domy, krčmy, dwory km. s pl. a jiné dwory popl. s popl. wšechny, kteréž k tomu zámku a zboží přísluší, wesnice wšecky a dwory km. s pl., kteréž koliwěk k Náchodu od starodáwna přísluší, i se wšemi many, ze jmena těmito: Šubice w Srbské, Domaně w Rybnících, Alše Bošinského w Wysokowě, Jiříka w Dubně, Wojslawa w Skalici, s swrchky a nábytky wšemi, kteréž tu nyní jsú, i s rybami w rybnících, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekami, mlýny, kurmi, wajci, robotami, ospy, s clem, i se wší zwolí, s panstwím oc. Skalici městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl. wšecky, kteréžkoli k Skalici od starodáwna přísluší, i (s) swrchky a nábytky wšemi, kteréž tu nyní jsú, i s rybami w rybnících, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekami, mlýny, kurmi, wajci, robotami, ospy i se wší zwolí, s panstwím, to wše, což jest tu sám měl a držal, w týchž mezech a hranicích, jakož w nich to zboží záleží, prodal Ja-

nowi Špetlowi mladšímu z Prudic a se Žlebuow a j. d. za puol čtwrta tisíce kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má sám toliko dědinami a zbožím swým Kladským, tím wším což tu má pr. z. oc. s takowau wýměnkú: že swrchupsaný kněz Jindřich ani dědicowé jeho, nemá aniž bude moci odkaupiti od něho ani od dědicuow jeho toho zboží do čtyř let pořád zběhlých od S. Hawla n. př., než po wyjití čtyř let bude moci to zboží on kněz Jindřich neb j. d. odkúpiti, a to kdyžby dal rok napřed wěděti, a za swrchu psanú summu oc. Pakliby po wyjití roku napřed daného wěděti on kněz Jindřich neb j. d. jemu té swrchupsané summy nedal, tehdy on Jan Špetle neb j. d. bude moci to zboží držeti opět do čtyř let p. z. bez wýplaty, a po wyjití těch 4 let kněz Jindřich neb j. d. bude moci dáti rok na před wěděti; a tak wždy, dokudžby toho newyplatil oc. K kteréžto zpráwě, což se hradu Kladska a dědin k němu příslušících dotýče, Wladislaw oc. král ráčil jest dáti swé powolení, wšak s takowú wýměnkú: že ta zpráwa nemá býti k žádnému umenšení služeb a powinností manských, w kterýchž ten hrad s swými příslušnostmi králi Českému zawázán a powinen jest. Posel na to od J. K. M[ti] byl jest Jan z Šelnberka, najw. kancléř k. Č. Stalo se l. b. 1497°, we středu před S. Wítem.

49.

Rytíři z Rozhowic činí mezi sebau rozdíl o dědictwí swé w Pakoměřicích oc.

1497 Sept. 4. (DZ. III, B. 26.)

Wít, Martin a Wáclaw bratří a strýcowé z Rozhowic p., že dědinami jich, kteréž sú spolu držali a jich užíwali až posawad společně, totižto w Pakoměřicích, twrze, dworu popl. s popl., s dědinú, lukami, lesy, rybníky, podacím kostelním, tak jakož jim trh Wítowi od Martina z Prahy řečeného Pytel, a Martinowi a Wáclawowi od Matěje měštěnína nowého města Praž. plněji swědčí, takowýto mezi sebú dokonalý rozdíl o swrchudotčené dědiny sú učinili. Item Wítowi nadepsanému tyto jsú se dědiny na jeho rozdíl dostaly: wěže celá s parkanem, tak jakž w swých gruntích jest; item polowice hořejší nadepsaného dworu, tak jakož ta polowice mezi nimi wyměřena a wypletena jest, a dědiny tyto wšecky, kteréž leží od hranic Bořanowských až do hranic Sedleckých a až do hranic Howorčowských, ty swrchupsanému Wítowi dostaly sú se, a dwě lauce: jedna wedle rybníku u Bořanowic a druhá u Líbeznic wedle rybníku; item tři rybníky: jeden u Líbeznic wedle swrchudotčené lauky, druhý ležící u wsi Bořanowic, a třetí u Sedlec, a les ležící wedle hranic Sedleckých, a polo-

wici podacího kostelního tudíž tu w Pakoměřicích, i se wší zwolí, což k tomu přísluší, tak jakož nadepsané dědiny, lúky, rybníci a les mezi nimi wyměřeny a wymezeny jsú. A Martinowi a Wáclawowi tyto sú se dědiny na jich rozdíl dostaly: it. twrz, tak jakž w swých gruntích záleží, polowice dolejší nadepsaného dworu, tak jakž ta polowice mezi nimi wymezena i wypletena jest; a dědiny wšecky tyto, kteréž leží od hranic Líbeznických až do hranic Howorčowských; item dwě lauky: jedna nad rybníkem a druhá pod rybníkem, a ty lauky obědwě leží při rybníku, kterýž jest u dwora od Líbeznic, a tudíž i rybník ten u toho dwora od Líbeznic ležící; item les, kterýž leží od hranic Baštských až do obce k swrchu dotčenému dworu přiležícímu, ten také při swrchu psaných bratřích zuostati má; item polowici podacího kostelního tudíž tu u Pakoměřicích, i se wší zwolí, což k tomu přísluší, tak jakož nadepsané dědiny, lúky, lesy a rybníci mezi nimi wyměřeny a wymezeny jsú. Item wobce, kteráž k nadepsanému dworu přísluší a příkopu, kterýž okolo wěže a twrze jest, toho obojího mají ze spolka nadepsaní Wít, Martin a Wáclaw i jich dědici požíwati. I slíbili sú, že strana strany, ani dědicowé jich, nemá ani moci bude naříkati ani napomínati, ani se kterak potomně na jiný rozdíl, což se nadepsaných dědin a zboží dotýče, nawracowati nižádným obyčejem ani práwem časy budúcí a wěčné, neb nadepsanými dědinami jsú mezi sebú a dědici swými úplně a docela rozděleni. Stalo l. b. 1497, w pondělí po sw. Giljí.

50.

Jiří ze Chříňowa i Ofka ze Strhař Jindřichowi ze Strhař prodali dědictwí swé w Ošelíně a přísluš.

1497 Oct. 3. (*DZ. II, L. 3.*)

W I Wáclawa Hindráka, C. 17.

Jiřík z Chřěňowa, Ofka ze Strhař p., že dědictwí jich w Wošelíně, twrz, dwuor popl. s poplužími dwěma, wes celú Košelní, dwory km. s pl., wes Řebří celú a dwory km. s pl., wes Ninkuow celú, dwory km. s pl., což tu mají, krom platu toho, který se platí k záduší do wsi Swojšína; w Kozlowě dwory km. s pl., což tu mají, mlýny čtyři: Burianowský, Muchowský, Kaduský, Matějowský, s dědinú, lukami, lesy, potoky, s řekú, s rybníky, s robotami, s wajci, s slepicemi i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s panstwím oc. tak a w témž plném práwě, jakož jim dsky od Jindřicha Opozdila ze Strhař pl. sw. oc. prodali Janowi Lajtoltowi z Ebrnic, Kunce z Šternberka, a dětem jich, kteréžby spolu jměli a j. d. a b. za sto kop gr. pr. česk. úplně zaplacených a po-

staupili. Zprawiti oni prodáwající nemají; než zprawiti má Wilém z Chříňowa za Jiříka swrchudotčeného, syna swého, polowici dědin w trhu jmenowaných a druhú polowici týchž dědin zprawiti má Štěpan z Češtic za Ofku swrchudotčenú, manželku swú, oba čímž mají neb míti budau p. z. ɔc. Stalo se l. b. 1497, w úterý před sw. Františkem.

51.

Albrecht z Rychnowa Wilémowi z Pernšteina prodal díl swůj w Rychnowě s přísluš.

1497 Oct. 5. (DZ. VI. B. 15.)

W I Wáclawa Hindráka, C. 22.

Albrecht z Rychnowa p., že dědictwí swé w Rychnowě, hrad, dwuor popl. s popl., městečko Rychnow, což jest tu měl, domy, krčmy, dwory km. s pl.; Dubinka, kterúž drží lidé z městečka, s pl.; Dlauhá wes, dwory km. s pl., což tu má; Lhotka wes, dwory km. s pl., což tu má; Lupenice, dwory km. s pl., což tu má; Zlitohrady wes, dwory km. s pl., což tu má; Tisowec dwory km. pusté s pl.; Swinná wes, dwory km. s pl., což tu má; Mastí wes, dwory km. s pl., což tu má; Aujezdie, což tu má; Slatina wes, dwory km. s pl. což ta má; Pěčín wes celú, dwory km. s pl., s dědinú, lukami, lesy, potoky, řekami, rybníky, mlýny, robotami, kurmi, wajci, ospy, pleci, podacími kostelními w Rychnowě, w Pěčíně, w Slatině, horami, údolím, i se wšemi duochody a puožitky, kteréž tu nyní na swrchupsaném dědictwí jsú aneb potom býti mohú, nic owšem newymieňuje, i se wší zwolí, s panstwím ɔc. prodal Wilémowi z Pernšteina, najw. hofm. k. Č. a j. d. za puol čtwrta tisíce kop gr. česk., a za pětmezdcítma kop gr.Pr. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má ɔc. Stalo se l. 1497, we čtwrtek po S. Františku.

52.

Heřman z Rychnowa činí totéž.

1497 Oct. 5. (DZ. VI, A. 26.)

W I Wáclawa Hindráka, C. 24.

Heřman z Rychnowa p., že dědictwí swé twrz Dubno, dwuor popl. s popl.; Rychnow městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl., což tu jměl; Dlúhú wes, dwory km. s pl., což tu má; Slatinu wes, dwory km. s pl., což tu má; Lipowku wes celú, dwory km. s pl.; Lhotku wes, dwory km. což tu má; Jedlinu wes, dwory km., což tu má; w Maslech rybníček se dnem a lauku, s dě-

dinami, lukami, lesy, potoky, řekami, rybníky, mlýny, robotami, kurmi, wajci, ospy, pleci, podacími kostelními w Rychnowě, w Pěčíně, w Slatině, Dubna, horami; údolím, i se wšemi duochody a puožitky oc. i se wší zwolí, s panstwím, to wše oc., jakož se jemu swrchudotčené dědictwí na rozdílu od Albrechta z Rychnowa, bratra jeho, dostalo oc. prodal Wilémowi z Pernšteina, najw. hofm. k. Č. a. j. d. za puoltřetího tisíce kop gr. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má oc. Stalo se léta 1497°, we čtwrtek po S. Františku.

53.

Sebald Tetaur z Tetowa Janowi z Hodějowa prodal Wlksice twrz s přísluš.

1497 Dec. 26. (DZ. II, J. 8.)

W I Wáclawa Hindráka, D. 18.

Zewald Tetaur z Tetowa p., že dědictwí swé w Wlksicích, twrz, dwuor popl. s popl., wes, dwory km. s pl., na kterýchž sedí Pechan, kterýž platí 32 gr. při sw. Jiří, a při sw. Hawlu tolikéž, a roboty 4 dni séci na lukách, a 10 dní žíti žito, 12 slepic pl. r.; kowář 28 gr., 2 dni žíti a 2 kur pl. r.; Mašek Koptišuow 40 gr, a roboty 7 dní žíti a 2 dni séci, 6 kur; Pech z Dobřemilic 6 gr. pl. r. bez panstwí; Anton 32 gr., 3 dni žíti, 2 dni séci na lukách, 4 kur.; Mikuláš 40gr.; s paustky Jírowské 56 gr., roboty 2 dni séci a 5 dní žíti a 6 kur; Mařík 48 gr.; Wáwra 42 gr. 4 d., 4 dni síci na lukách, 8 dni žíti, 8 kur; Jan Šicuow 34 gr.; Anna mlynářka s mlýnu pod Wlksici 108 gr., 2 kur, a k tomu wepř krmiti každý rok pl. r., a pán má dáti swuoj wepř hladowý; Wolewce wes celú, dwory km. s pl.; na kterýchž sedí Mikuláš, kterýž platí 1 kopu pl. r., Jan 1 kopu, Jan Spasil 78 gr., Wáclaw Blahut ½ kopy gr., Mikuláš 43 gr.; Wětrow, wes celú, dwory km. s pl., na kt. sedí Matěj Šewera, kt. pl. 108 gr., Matěj Šic 84 gr., Martin rychtář 65 gr. pl. r.; Klokočow wes celú, dwory km. s pl., na kt. sedí Jan Čech, kt. pl. 1½ kopy, 1 den séci seno, a 3 dni žíti; Wáclaw 26 gr., den síci seno a 6 dní žíti, den worati, za 2 peníze chleba wánočního; Jiřík 26 gr., den séci, 6 dní žíti, den worati, za 2 d. chleba wánočního; Duchek 26 gr., den séci, 6 dní žíti, den worati, za dwa pen. chleba wánočního; w Čičowicích dwa dwory km. s pl., na kt. sedí Wáclaw, kt. pl. 1 kopu gr. 8 gr.; 3 dni žíti a 3 dni síci, den worati a 2 kur; Tuoma 1 kopu gr., 3 dni žíti, a 2 kur; Matěj mlynář pod Modlíkowem, s mlýnu 2 kopy gr. pl. r. s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky i se wší zwolí, s panstwím oc. tak a w témž plném práwě, jakož jemu dsky od Jošta z Pruku pl. sw., žádného (práwa) ani panstwí sobě tu dále nepozuostawuje, prodal Janowi z Hodějowa a j. d. za 700 kop

gr. pr. česk. úplně zaplacených, a postaupil. Zprawiti má sám napřed dědinami swými, kteréž má neb míti bude, a wedle něho Bohuslaw Ojíř z Očedělic dědinami swými, w Zahrádce, wsí celú, dwory km. s pl., we Zhoři Wysoké, we Zhoři Mešné, wesnicemi celými, a w Stříteži wsí, dwory km. s pl., což tu má, před každým člowěkem pr. z. ꝯc. Stalo se léta 1497, w úterý den sw. Štěpana.

54.

Alžběta z Walečowa Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lipy prodala díl swůj we Smiřicích s přísluš.

1498 Jun. 7. (*DZ. VI, E. 19.*)

W I Wáclawa Hindráka, F. 14.

Alžběta z Walečowa p., že dědictwí swé w Smiřicích, čtwrtý díl twrze, čtwrtý díl dworu popl., s popl., čtwrtý díl wsi a dworuow km. s pl.; w Smiřičkách čtwrtý díl dworuow km. s pl., w Holohlawiech čtwrtý díl dworuow popلužních s poplužími, čtwrtý díl dworuow km. s pl.; w Semonicích čtwrtý díl dworuow km. s pl.; w Čibuzi, w Skalici, w Hubilese čtwrtý díl wesnic celých a dworuow km. s pl.; w Újezdci, w Bukowině, w Wlkowě čtwrtý díl dw. km. s pl., což tu s sestrami swými měla; w Lužanech čtwrtý díl dworu popl. s popl.; čtwrtý díl dworuow km. s pl.: w Sowěticích, w Brzicích, w Meziléčí, Maršow čtwrtý díl wesnic, a čtwrtý díl dworuow km. s pl., což tu s sestrami swými měla, čtwrtý díl dědin, luk, lesuow, potokuow, rybníkuow, mlýnuow, čtwrtý díl Labe, čtwrtý díl poct, čtwrtý díl podacích kostelních, čtwrtý díl robot w Černožicích a w Čáslawkách, čtwrtý díl dworů km. s pl., což tu s sestrami swými měla; čtwrtý díl dědin, luk, Labe, i se wší zwolí, což k témuž čtwrtému dílu přísluší, s plným panstwím, to wše, což jest tu sama měla a držala, a čtwrtý díl wšech nábytkuow, kteréž w Smiřicích a w Lužanech má; it. swrchky wšecky, kteréž jsú we spolku s Čeňkem Mičanem a Rájeckým nahoře w Smiřicích a w Lužanech we dwořích i jinde wšudy, jakými by koli jmeny mohly jmenowány býti, a zwláště ty swrchky, na které se Čeněk Mičan táhne, tak jakož smlúwa zapečetěná mezi nimi šíře ukazuje, i se wšemi puožitky a duochody, kteréž k čwrtému dielu nyní jsú aneb potom býti mohú, tak a w témž plném práwě, jakož jí dsky od Lidmibory z Walečowa, manželky někdy Haška z Lužan a uwázaní s komorníkem we čtwrtý díl nadepsaných dědin pl. sw. podlé sestr jejích i se wšemi škodami, žádného práwa ani panstwí, ani které zwláštnosti sobě tu dále nepozuostawujíc, prodala Miku-

lášowi mladšímu Trčkowi z Lipy a z Lichtmburka a j. d. za puol druhého tisíce kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupila. Zprawiti má sama napřed, a wedle ní Zikmund Pětipeský z Krásného dwora, manžel její, dědinami swými w Peruci, tím wším, což tu má týž Zikmund, a k tomu dědinami jich, kteréž mají neb míti budú ɔc. Stalo se léta 1498, we čtwrtek po Sw. Bonifacii.

55.

Sigmund Pětipeský z Krásného Dwora témuž prodal swůj díl we Smiřicích s přísluš.

1498 Jun. 7. (*DZ. VI, E. 25.*)

W I Wácl. Hindráka, F. 15.

Zigmund Pětipeský z Krásného dwora p., že wšecko práwo swé, kteréž koli má k dědictwí w Smiřicích, k twrzi, k dworu popl. s popl., ke wsi, k dworuom km. s pl.; w Holohlawích k dworu popl., s popl., ke wsi, k dworuom km. s pl., w Smiřičkách, w Semonicích k dw. km. s pl., což tu má; w Číbuzi, w Skalici, w Hubilese k wesnicem celým, k dworuom km. s pl.; w Újezdci, w Bukowině, w Wlkowé, k dworuom km. s pl., což tu má, w Lužanech k dworu popl. s popl., k dworuom km. s pl.; w Sowěticích, w Brzicích, w Meziléčí, w Maršowě, k wesnicím, k dworuom km. s pl., což tu má; w Černožicích, w Čáslawkách, k dworuom km. s pl., což tu má, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, mlýny, Labem, poctami, podacími kostelními, robotami, i se wší zwolí, s panstwím, tak jakož jemu trh od Kateřiny z Walečowa w knihách Viktorínowých M. 28 pl. sw. ɔc. prodal Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lipy a z Lichtmburka a j. d. za 500 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupil. Zprawiti má ɔc. Stalo se we čtwrtek po S. Bonifacii l. 1948.

56.

Wladislaw král Karlowi, Albrechtowi a Jiřímu, knížatům Minstrberským, propaušti dwůr Krněwice, wes Wykleky a j. z manstwí.

Na Budíně, 1498 Sept. 6. (*DZ. II, C. 6—7.*)

My Wladislaw z b. m. král ɔc. oznamujem tímto listem wšem, že jest na nás wznesl oswícený Karel, kníže Minsterberské a Wolešnický a hrabě Kladský, ujec náš wěrný milý, oznamuje nám jmenem oswícených Albrechta a Jiří knížat též Minstrberských a Wolešnických, bratří swých, kterak mají a drží dwuor celý Krněwice s jeho příslušenstwím, wes celú Wykleky s podacím

kostelním téhož kostela, w Wrašowicích čtyry kopy platu a 48 gr., w Kratonozích šest kop a 12 gr., w Wesci jednu kopu a 48 gr., w Jistbici puol třetího lánu háje i s jiným jejich příslušenstwím, tak jakožto listowé, kteréž na to od předkuow našich králuow českých mají, šíře a dostatečněji drží a okazují, prose nás jmenem swým a jejich, poněwadž též wsi a dwuor s jejich příslušenstwím službami manskými nám jakožto králi česk. přísluší, abychme jim to z manstwí propustiti a k dědictwí dáti ráčili. K jichžto prosbě nakloněni jsúce pro služby, kteréž nám jmenowaná knížata činili a činiti nepřestáwají, s dobrým rozmyslem a radú wěrných našich milých, mocí králowskú w Čechách, propustili sme jim dwuor a wsi swrchupsané i se wším jejich příslušenstwím ze wšech služeb a powinností manských, a tiemto listem propauštíme, dáwajíc jim to ku prawému dědictwí atd.

Dán na Budíně, we čtwrtek před hodem narození panny Marie, l. b. 1498, a králowstwí našich Uherského osmého, a Českého 28°.

57.

Král Wladislaw Michalowi z Chlumu a z Košmberka zapisuje plat roční na Žiželicích.

Na Budíně, 1499 Jan. 31. (*DZ. III, D. 27.*)

My Wladislaw oc. král oc. oznamujem tímto listem wšem, že jakož jest urozený někdy Slawata z Chlumu a z Košmberka, w. n. m., pro potřebu naši, když sme rybník Žehunský dělati dali, kterýžto rybník nemohl jest udělán býti bez těch gruntuow, kteréž jest on držel we wsi Korcích, kteréžto dědiny nám jest ku potřebě odbyl, a my chtíce, jakož slušné jest, jemu za to dosti učiniti, po jeho smrti učinili sme smlauwu s synem jeho, s urozeným Michalem z Chlumu a z Košmberka, w. n. m., takowú, že na ten plat w Korcích, i za wšecko, což k tomu přísluší a což jest tu měl, podwolili sme se jemu a tímto listem podwolujem, že jemu i dědicuom jeho máme za to, což se swrchu píše, na každý rok 14 kop gr. česk. platu ročního z komory naší platiti a wydáwati oc. dokudž bychom my nebo budúcí naši jemu neb dědicuom jeho za každú kopu platu 18 kop gr. č. nedali a nezaplatili úplně a docela atd. A ten plat swrchupsaný zapsali sme a tímto listem zapisujem na městečku našem Žiželicích k Hradištku příslušejícím atd. Dán na Budíně, we čtwrtek před hromnicemi, léta b. 1499.

58.

Král Wladislaw Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lipy dáwá k dědictwí město Chotěboř a hrad Wilštein s přísluš.

Na Budíně, 1499 Aug. 29. (DZ. VI, A. 14.)

W I Wáclawa Hindráka, M. 12.

My Wladislaw z b. m. Uherský, Český ɔc. král ɔc. oznamujem listem tímto wšem, že jest před nás předstaupil statečný Mikuláš Trčka mladší z Lipy a na Lichtmburce, w. n. m., prose nás s pilností, abychme jemu město Chotěboř a zámek Wilštein k dědictwí dáti a zapsati ráčili. K jehožto prosbě nakloněni jsúce, pro služby jeho, kteréž jest nám mnohé wěrné činil a činiti nepřestáwá, s dobrým rozmyslem a radú w. n., mocí král. w Čechách, dali sme témuž Mikulášowi Trčkowi, d. a b. j., město Chotěboř k prawému swobodnému dědictwí, to wše nerozdílně se wším příslušenstwím, jakož to zboží od starodáwna w swých panstwích bylo jest, nic newymieňujíc, s tím se wším společně, což w držení týž Mikuláš jest a wýsady měšťan Chotěborských ukazují, a hrad zbořený Wilštein s městečkem i s wesnicemi těmito: Seč, Žďár, Kowářow, Kráskow a Kradenow, se wším příslušenstwím, tak jakož jest to zboží držal w zápisích předkuow našich králuow Českých i našich také, a mocí listu tohoto dáwáme, tak aby oni již též město a hrad se wším jejich a wšelijakým příslušenstwím od toho času dědičně jměli, drželi a jeho požíwali nyní i w budúcích časích ɔc. (ut forma). Přikazujíc wětším i menším úředníkuom desk ɔc. A ktožby tento list měl ɔc. Tomu na swědomí pečet ɔc. Dán na Budíně, we čtwrtek den stětí sw. Jana křtitele božího, l. b. 1499, a králowstwí našich Uherského 9°, a Českého 28°.

We dsky wložen we středu po Sw. Kedrutě, l. 1505.

59.

Jan, Wáclaw a Beneš bratří ze Solopisk dělí se o nápad swůj po bratru Hynkowi.

1499 Nov. 11. (DZ. III, M. 1.)

Jan, Wáclaw a Beneš bratří z Solopisk p., že dědictwí swé, kteréž se jim po Hynkowi z Solopisk, bratru jich dostalo, kteréž jest jim týž Hynek zápisem w Černých wětších kněhách zápisných E. 9 zapsal, takowýto rozdíl mezi sebú učinili, tak že on Jan za diel swuoj toliko tyto dědiny míti má: w Lošankách dwory km. s pl., dwě kopy gr. platu ročního na dědinách w Mlékowicích holého a wěčného, w Chwatlinách 1 kopu gr. pl. ročn. hol.;

s dworem km., s dědinú, lukami, i se wší zwolí s panstwím; a Wáclaw též díl týchž dědin, kteréž jsú jim zapsány, tyto jmíti má: w Solopiskách dwory km. s pl., s dědinú, lukami i se wší zwolí, s panstwím; a Beneš také za díl swuoj jmíti má: w Hošticích dwuor popl. s popl. dwory km. s pl. a 7 kop gr. 40 gr. česk. platu ročního hol. a wěč. na dědinách w Hradeníně a na Žabonosích, a z toho on Beneš sám má platiti 6 kop česk. od špitála na Hradčany, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, i se wší zwolí, s panstwím; a slíbili sú nadepsaní bratří sami za se i za swé dědice, že strana strany nemají ani moci budau nařiekati ani napomínati nižádným práwem ani skutkem časy budúcí a wěčné ꝛc. Stalo se l. 1499, w pondělí den S. Martina.

60.

Zbyněk z Buchowa Bohuslawowi ze Swinař prodal hrad swůj Březinu s přísluš.

1499 Dec. 30. (DZ. VI, K. 5.)

W I Wácl. Hindráka, L. 30.

Zbyněk z Buchowa p., že dědictwí swé w Březině, hrad, dwuor popl. s popl., dwory km. s pl., Wolduchy wes, dwory km. osedlé i pusté s pl., což tu má; w Přewěticích dwory km. osedlé i pusté s platem; w Přewěticích dolejších dwa dwory km. s pl.; w Raze dwory km. osedlé i pusté s pl., což tu má; Wařín dwuor popl. s popl., wes, dwory km. s pl.; w Stupni wes celú, dwory km. s pl.; w Sponicích, w Kříšech dwory km. s pl., což tu má; w Březině wes celau, dwory km. s pl.; w Újezdci, w Liwcích dwory popložní pusté s poplužími, s dwory km. s pl. což tu má; w Kolištích dwůr poplužní s poplužím pustý, s dwory km. pustými s pl., což tu má; w Chomli dwory km. osedlé i pusté s pl.; Darow wes pustú, dwory km. pusté s pl. i se wší zwolí, což k té wsi přisluší, s dědinú ornú i neornú, lesy, chrastinami, potoky, rybníky, řekami, mleyny, kurmi, wejci, robotami, horami, wodotočinami, podacími kostelními w Stupně, w Přewěticích a w Chomli, i se wší zwolí, s pl. panstwím, to wše, což jest tu někdy Jan Harant z Wařin a on po něm měl a držel, tak a w témž pl. práwě, jakož jemu Zbyňkowi od nadepsaného Jana Haranta zápis w Černých knihách wětších C. 29, a uwázaní s komorníkem w nadepsané dědiny pl. sw., prodal Bohuslawowi z Swinař a j. d. za puol druhého tisíce kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených, a jemu toho dědictwí postaupil. Zprawiti má ꝛc. (ut forma) s takowau wýměnkau: což se wsi Darowa pusté dotýče, i což k ní přísluší, že on Zbyněk tu wes s jejím příslušenstwím na

tento spuosob zprawuje: jest-li že by tu wes Běta manželka nadepsaného Jana Haranta aneb kdo jiný jakýmž koli práwem ji wysaudila, že on Zbyněk té wsi toliko není powinowat zprawiti ani jeho dědici; ale wšak proto on Zbyněk má podlé nadepsaného Bohuslawa k saudu stáwati. Pakli tu wes na swrchupsané Bětě aneb na komž koli wysaudí i s jejím příslušenstwím, tehdy ta wes se wším jejím příslušenstwím jemu Bohuslawowi i j. d. dědicky zůstati má, a též jemu on Zbyněk zprawowati má tak, jakož swrchupsané jiné dědictwí, tím wším spůsobem. Stalo se l. 1499, w ponděli před Nowým létem.

61.

Knížata Minsterberští Janowi Špetlowi z Prudic doprodáwají práwo swé k Náchodu hradu a přísl.

1500 Mart. 15. (*DZ. VI, E. 4.*)

W I Wáclawa Hindráka, M. 8.

Albrecht, Jiří a Karel, oswícená knížata Minsterberská a Olešnická, hrabě Kladští p., že dědictwí jich dědické a wšecko práwo jich dědičné, kteréž mají a kteréž jest sobě oswícený Jindřich oc. někdy otec nadepsaných kniežat, a swým dědicuom pozuostawil k wýplatě prwnějším trhem k Náchodu, totižto hrad, město, domy, krčmy, dwory km. s pl., a dwory popl. s popl. wšecky, kteréž k Náchodu a k tomu zámku a zboží příslušejí, wesnice wšecky a dwory km. s pl., kteréž koliwěk k Náchodu příslušejí, a kterýchž jest nyní Jan Špetle mladší z Prudic a ze Žlebuow w držení, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekami, mlýny, kurmi, wajci, robotami, ospy, clem, s podacím kostelním, i se wšemi many, kteříž prwé od nadepsaného Jindřicha knížete, někdy otce jich, jemu Janowi Špetlowi sú kladeni, krom Skalice, kteréž byl prwé w držení Wojslaw z Kunčieho, a byl jemu od kněze Jindřicha za mana kladen, že on Jan se ani dědicowé jeho táhnauti nemá, by jeho manem byl, a k tomu ze jmena těmito: Matúš Náchodský s tím toliko, což manstwí drží w Čermné, w Tamchynowě, w Ronowě richtu, krom swobodného, a Šimon Sudlice, což manstwí drží w Německé Čermné i jinde; it. Skalici, městečko, domy, krčmy, dwory km. s pl. wšecky, kteréž koli k Skalici od starodáwna příslušejí, s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekami, mlýny, kurmi, wajci, robotami, ospy, s podacími kostelními, i se wší zwolí, s panstwím, i se wšemi nábytky, swrchky, kterýchž jest on Jan Špetle nyní w držení, to wšecko práwo jich dědické a wýplatu, tak jakž té wýplaty trh w kněhách Wáclawa Hindráka B. 24 pl. sw., žádného práwa sobě ani swým dědicuom k té wýplatě a k dědictwí dědického k nade-

psaným zbožím a wýplatě dále nepozuostawujíce, prodali a doprodali ku prawému práwu dědickému Janowi Špetlowi mladšímu z Prudic a se Žlebuow a j. d. za sto kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupili. Zprawiti mají oni prodáwající, čímž mají neb míti budau, třetinú wýš.

Stalo se l. b. 1500, w neděli den S. Longina.

62.

Mikuláš z Hodějowa od bratří swých díl swůj dědický we Wlksici přijímá.

1500 Mai 30. (*DZ. II, J. 8.*)

Mikuláš z Hodějowa p., že za díl swuoj otcowský, bratrský a dědický od Jindřicha a Wáclawa bratří swých odtudž z Hodějowa wzal jest a přijal dědictwí toto: w Wlksici twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl., a mlýn nowý s platem, a mlýn pod Bečowem s pl., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, robotami, i se wší zwolí, s panstwím, a slíbil jest sám za se i za swé dědice, že nadepsaných bratří, dědicuow ani dědin jich nemá ani moci bude nařiekati ani napomínati z kterého dílu otcowského bratrského dědického dalšího nižádným práwem ani skutkem časy budúcí a wěčné, neb jest od nich i od dědicuow jich úplně a docela oddělen, krom toho nápadu, který má nadepsaným bratřím wšem třem přijíti po Machně Odolenowé, že se o to nerozdělili, než když by ten nápad na ně přišel, že se o to wšickni tři rozděliti mají. Stalo se l. 1500, w sobotu před sw. Marcellem.

63.

Anežka z Chlumu a z Košmberka na mocný list králowský řídí o statku swém wůli poslední.

1500 Oct. 30. (*DZ. III,* E. *5 — 6.*)

W II Wáclawa Hindráka, C. 21.

Já Anežka z Chlumu a z Košmberka a na Richmburce známo činím tímto listem přede wšemi lidmi, nynějšími i budúcími: jakož mám list obdarowání od najjasnějšího knížete a pána p. Wladislawa, Uherského a Českého oc. krále a t. d a protož takowé majíc od JM[ti] K. obdarowání mocné, aby žádných nesnází a zmatkuow mezi dětmi mými o statek muoj po mé smrti nebylo, takto o statku mém řídím, spuosobuji i rozkazuji: najprwé Jindřichowi z Walšteina a na Skalách, synu mému, porúčím a dáwám po smrti swé i jeho dědi-

cuom pohlawí mužského wšecko swé práwo wěnné, kteréž mám na zbuoží Skalském dskami zapsané, jehož w držení jsem. Item témuž Jindřichowi z Walšteina synu mému poraučím a dáwám hrad Richmburk, s městečky, s wesnicemi, i se wšemi zbožími i wšelijakými příslušnostmi a puožitky, tak jakož mi dsky zemské někdy od Wiléma z Wratkowa syna mého šíře swědčí, jakž sem sama držela a užiewala, i se wšemi swrchky hospodářskými i jinými wšelikými, kterýmižby koli jmény jmenowány mohly býti, wšak s těmito wýměnkami: najprwé aby dcerám mým Markétě a Mandaléně z toho statku wydal každé z nich dwa tisíce kop gr. česk. širokých, takowým spůsobem, kdyžby která z nich, nebo obě spolu daly jemu rok napřed wěděti, tehdy w roce úplně došlém má počíti platiti a dáti každé dceři mé pět set kop grošuow; wšak s tauto wýmienkau, když jim najprwé jich mužie ty summy, kteréž by jim tehdáž dány býti měly, dskami na swých statcích ujistie, aby ony, ač by která muže přebyla, wěděly swé kde najíti, než jinak nikoli aby newydáwal, a tak potom wždy aby na každý rok jim platil po pěti stech kopách groších českých širokých každé z nich až do wyplnění té summy swrchupsané, wšak wždy při každých penězích opatřením nahořepsaným od jich mužuow. Pak-li by se toho nestalo a kteří penězi jim od syna mého dáni nebyli, a ony již na ně od mužuow swých jistotu dskami měly, tehdy dáwám jim dcerám swým oběma spolu i každé zwláště tímto listem moc i plné práwo, aby se uwázati mohly s komorníkem Pražským we wšecko zboží Richmburské a je držeti, dokudž by jim koli ta summa dána nebyla, pro kterúž by se tehdáž zwedly. Tomu také chci, aby žádná z dcer mých moci neměla propustiti těch zápisuow jim od mužuow jich na ty summy učiněných bez wuole syna mého aneb jeho dědicuow. It. také rozkazuji, aby Jindřich syn muoj wydal z toho statku panu Albrechtowi a panu Slawatowi bratřím z Chlumu a z Košmberka pět set kop gr. česk. širokých oběma spolu, a to aby jim wydáwal po padesáti kopách groších českých w každý rok až do wyplnění té summy swrchupsané, počna plátiti we dwau letech po smrti mé úplně došlých. Item zbuoží Mrákotinské a Holetinské s winicemi jinými i se wším, což koli k těm zbuožím přísluší, jakož mi dsky od pana Jana Zájezského, od něhožto kaupila sem, šíře swědčí, to oboje také poraučím a dáwám Jindřichowi synu swému a jeho dědicuom mužského pohlawí. Item nad to nade wšecko ještě sobě wymieňuji a zuostawuji tisíc kop gr. česk. širokých, jest-li že bych tu wšecku summu a neb díl té summy poručila a odkázala spolkem neb rozdílně listy s pečetmi dobrých lidí buď za zdrawého žiwota neb na smrtedlné posteli, to wše aby powinen byl syn muoj Jindřich neb jeho dědicowé wyplniti tomu neb těm, komuž bych rozkázala. Pakli by co té summy již psané po mém odkázaní pozuostalo, toho při Jindřichowi synu swém nechávám a při

jeho dědicích mužského pohlawí. Item Albrechtice, jestli že jich neprodám za žiwnosti swé, poraučím a dáwám dcerám swým swrchupsaným Marketě a Mandaleně, se wším což k nim přísluší, a na rowný diel. Item, toto také rozkazuji, aby Jindřich syn muoj i jeho dědicowé i budúcí na wšech zbuožích Richmburských jináč s lidí úroka nebrali, než na mišenský groš na wěčné časy. A k těmto ke wšem wěcem, kteréž koli w tomto listu psány stojí, Jindřicha syna mého zawazuji pod tau powinností, kterúž jest mi powinen podlé přikázaní buožieho, aby wšecky kusy w skutku naplnil beze wšeho přerušení. Pak-li by se přihodilo, žeby pán buoh syna mého Jindřicha smrti neuchowal, a dědice mužského pohlawí po sobě nezuostawil, než dcery toliko, tehdy hrad Richmburk se wším swým příslušenstwím, zbuoží také Mrákotinské a Holetinské s jich příslušnostmi, poraučím a dáwám dcerám swým častopsaným a panu Albrechtowi a panu Slawatowi bratřím z Chlumu a z Košmberka, wšem spolu na rowný díl, wšak tak, aby těm dcerám, kteréž by po synu mém zůstaly, wydali z toho každé pět set kop gr. česk. širokých, jestli žeby k letuom přišly a wdány byly. Toho wšeho na potwrzení a pewnost pečet swú wlastní dala sem přiwěsiti k tomuto listu, a připrosila sem urozeného pána p. Albrechta z Chlumu a z Košmberka, a urozených panoší Zikmunda z Šárowa a na Slatiňanech, Jana z Kunšieho a na Zaječicích, Jana Kustoše z Ostružna, Záwiše z Ostonice, aby pečeti swé dali podlé mne přiwěsiti k tomuto listu na swědomí. Jenž jest psán a dán léta buožieho 1500, w pátek před hodem Wšech swatých.

(Stalo se w úterý po sw. Františku léta buožieho 1501.)

Registřík písemností

obsažených w dílu pátém.

A. Psaní poselací wšelikého druhu.

XX. Dopisy pana Jiřího z Poděbrad r. 1445 — 1457.

stránka

A. XX. Psaní Jiřího krále Českého.

75

A. XXII. Psaní rozličných osob z roku 1471 a násl.

B. Zápisy zemské obecné a sněmowní ɔc.

B. X. Akta weřejná i sněmowní w králowství Českém od r. 1466 do 1500.

C. Listiny saukromé.

C. XIV. Wýpisy ze starých desk zemských od r. 1471 do 1500. (Zbírka druhá.)

D. Wýpisky práwní a dějinné.

Registřík druhý,

jmen osobních a místních.

C.

Č.

D.

E.

F.

G.

H.

Ch.

I.

J.

K.

R.

S.

Š.

T.

U.